Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar

- schițe de portret -
(2014)

Editura Antim Ivireanul,
Râmnicu-Vâlcea, 2015

Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar

- schițe de portret -
(2014)

• ediție alcătuită şi îngrijită de
Eugen Petrescu şi Gabriela Crăciun •

Editura Antim Ivireanul,
Râmnicu-Vâlcea, 2015

Editor: Eugen Petrescu
Corector: Gabriela Crăciun
Traducător: Gabriela Crăciun

Portrete în cărbune: Violeta Scrociob
Ilustrații foto din colecțiile: Eugen Petrescu, Gheorghe Sporiş, Lucian Tudose, Primăria Municipiului Râmnicu-Vâlcea

Tehnoredactor: Simona Dobrete

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar: schițe de portret (2014) / Eugen Petrescu, Gabriela Crăciun, Ioan Soare, ...; ed. omagială îngrijită de Eugen Petrescu şi Gabriela Crăciun; pref.: Ioan Barbu. - Râmnicu-Vâlcea: Editura Antim Ivireanul, 2015
Index
ISBN 978-606-8745-11-4

I. Petrescu, Eugen
II. Crăciun, Gabriela
III. Soare, Ion
IV. Barbu, Ioan (pref.)

008 (498-35 Vâlcea): 929

Volum omagial publicat sub egida Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălaşa" şi a Ligii Scriitorilor Români – Filiala Vâlcea, cu sprijinul Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria", Primăriei Municipiului Râmnicu-Vâlcea şi Preacuviosului Părinte Ieromonah Onisifor Petrescu.

Coperta I şi 4: portretele vâlcenilor omagiați în 2014, realizate în cărbune de Violeta Scrociob.

Coordonator: Eugen Petrescu

Autori şi colaboratori: Preasfinţitul Emilian Lovişteanul; Ioan Barbu, Ion Buga, Mihai Călugăriţoiu, Dumitru Căţoi, Gabriela Crăciun, Viorel Dianu, Fenia Driva, Gheorghe Dumitraşcu, Carmen Mărculescu Farcaş, Ion Gavrilă, Stelian Titus Gomboş, Ilie Gorjan, Emil Istocescu, Ioan St. Lazăr, Constantin Mănescu-Hurezi, Alexandru Popescu-Mihăeşti, Nicolae Moga, Gheorghe Pantelimon, Marian Pătraşcu, Eugen Petrescu, Ion Longin Popescu, Constantin Samoilă, Ionuţ Săraru, Violeta Scrociob, Ion Soare, Gheorghe Stancu, Zenovia Zamfir.

Prefaţator: Ioan Barbu

Vâlceni omagiați în anul 2014:

• Constantin Mateescu, 31 ianuarie 2014, 85 de ani;
• Nelu Barbu, 1 februarie 2014, 70 de ani;
• Corneliu Medvedov, 17 februarie 2014, 60 de ani;
• Nicolae Radu, 25 februarie 2014, 80 de ani;
• Chesarie Gheorghescu, 12 martie 2014, 85 de ani;
• Elena Georgescu, 17 martie 2014, 75 de ani;
• George Anca, 12 aprilie 2014, 70 de ani;
• Florin Zamfirescu, 12 aprilie 2014, 65 de ani;
• George Mirea, 25 aprilie 2014, 85 de ani;
• Laurențiu Stilea, 26 aprilie 2014, 80 de ani;
• Nicolae State-Burluşi, 20 mai 2014, 65 de ani;
• Lazăr Comănescu, 4 iunie 2014, 65 de ani;
• Felix Sima, 6 iunie 2014, 65 de ani;
• Doru Moțoc, 12 iunie 2014, 75 de ani;
• Viorel Dianu, 16 iunie 2014, 70 de ani;
• George Rotaru, 16 iunie 2014, 65 de ani;
• Petru Pistol, 23 iunie 2014, 70 de ani;
• Veniamin Micle, 7 iulie 2014, 75 de ani;
• Leon Dură, 9 iulie 2014, 55 de ani;
• Titina Nica Țene, 10 iulie 2014, 70 de ani;
• Virgil Oprescu-Runceanu, 12 iulie 2014, 55 de ani;
• Iulian Comănescu, 19 iulie 2014, 75 de ani;
• Nineta Popa, 19 iulie 2014, 55 de ani;
• Mugur Constantin Isărescu, 1 august 2014, 65 de ani;
• Gheorghe Deaconu, 22 august 2014, 70 de ani;
• Gelu Stratulat, 27 septembrie 2014, 65 de ani;
• Ion Parhon, 7 octombrie 2014, 70 de ani;
• Dumitru Bondoc, 16 octombrie 2014, 65 de ani;
• Nicolae Bănică-Ologu, 21 noiembrie 2014, 65 de ani;
• Nicolae Manolescu, 27 noiembrie 2014, 75 de ani;
• Adina Daniela Dumitrescu, 1 decembrie 2014, 70 de ani;
• Florentin Smarandache, 10 decembrie 2014, 60 de ani.

Prefață

Ioan Barbu

Eugen Petrescu s-a remarcat de la primele cărți publicate în peisajul istorico-literar și memorialistic al Vâlcii. Este înzestrat cu o manieră aparte în tratarea subiectelor noi, astfel introducându-l pe cititor, de fiecare dată, într-un mediu necunoscut și neexploatat artistic, pe deplin.

Aş putea spune că subiectele din istorie au fost greul predilect al scrierilor sale, aruncând asupra acestora o lumină adevărată. Pentru Eugen Petrescu, istoria neamului face parte din sufletul său, reprezintă o lume în care se simte bine, eroii care ne sunt icoane îi hrănesc visuri, îi croiesc idealuri strălucite. De scurtă vreme – și viețile „eroilor de lângă noi" îl pasionează, găsind în aceste vieți, incluse, aspirații, frumuseți nebănuite, care se scurg liniştit şi masiv, dincolo de aspectele ei tragice şi crude.

Aceste „schițe de portret" incluse în al doilea volum al său (coautor, Gabriela Crăciun), sugestiv intitulat „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar" (2014), descriu în cuvinte calde, nimic patetic şi artificial, vieți fireşti, dar cu rezultate superioare în diferite domenii ale activității.

Volumul de față, propus pentru a-l prefața, cuprinde portretele a 32 de personalități care, în 2014, au aniversat 85 de ani, 80 de ani, 75 de ani de viață etc. Pe toți îi cunosc, sunt pentru mine, fiecare în parte, o lumină în fereastra timpului petrecut împreună: scriitorii Constantin Mateescu, Nicolae Manolescu, Nicolae Radu, Doru Moțoc, George Mirea, arhim. Chesarie Gheorghescu, arhim. Veniamin Micle, dascălii sau oamenii de cultură Elena Georgescu, Laurențiu Stilea, Iulian Comănescu – şi toți ceilalți (spațiul mă obligă să mă opresc aici).

Cu acest proiect editorial, inițiativă care merită toate laudele, Eugen Petrescu şi Gabriela Crăciun reuşesc să mărturisească (şi să amintească) vâlcenilor, mândri de Țara lor, *o veche țară a lupilor getici*, că aici am avut şi avem un popor de creatori ai „locului", în frunte cu

scriitori şi artişti plastici admirabili, cu oameni de ştiinţă şi de cultură eminenţi, cu sportivi care au dus gloria Tricolorului în lume.

Această carte pe care o răsfoiţi acum, stimaţi cititori, este un model şi altora, ca instrument de răspândire a exemplului unor personalităţi din România, acea Românie profundă ce îşi vede de ale ei, de împlinirea rostului ei în Europa Unită, ca răspuns al locului în faţa neo-fanarioţilor dezlănţuiţi.

Volumul de faţă aduce o contribuţie preţioasă la dezvoltarea patrimoniului cultural al Vâlcii, pământ străvechi, de fapt un mic univers într-o Românie care va trebui să-şi promoveze valorile cu o mai vie intensitate şi o mai mare eficienţă.

Preface

Ioan Barbu

Eugen Petrescu made himself known from the first books published in the literary historical and memorialist landscape of Vâlcea. He is endowed with a peculiar style in treating new subjects, this way inviting the reader into an unknown place that is not entirely artistically exploited.

I could say that historical topics were the hard work that he preferred in his writings, wrapping them in the light of truth. For Eugen Petrescu, the history of the people is part of his soul, representing a world where he feels good; the heroes that stand as icons in front of us feed his dreams, building bright ideals for him. During the last years, the lives of the heroes among us have interested him as he has found hidden in them aspirations, unsuspected beauties flowing calmly and massively, beyond their tragic and cruel aspects.

These „portrait sketches" included in his second volume (coauthor, Gabriela Crăciun), suggestively entitled *People from Vâlcea at anniversary time* (2014), describe in warm words, nothing pathetic or artificial, normal lives but with high results in different activity areas.

This volume, proposed for prefacing, includes the portraits of 32 personalities who, in 2014, celebrated 85 years old, 80 years old, 75 years old etc. I know them all. Each one of them represents a light in the window of the time we spent together: the writers Constantin Mateescu, Nicolae Manolescu, Nicolae Radu, Doru Moțoc, George Mirea, the archimandrite Chesarie Gheorghescu, the archimandrite Veniamin Micle, the teachers or the cultured men Georgescu, Laurențiu Stilea, Iulian Comănescu – and all the others (the space forces me to stop here).

With this editorial project, an initiative that deserves all the praise, Eugen Petrescu and Gabriela Crăciun manage to confess (and to remind) people from Vâlcea, proud of their Country, *an old country*

of the Getic wolves, that here we had and still have a people of creators of the „place", starting with wonderful writers and artists, brilliant scientists and cultured men and sportsmen that have led the glory of our flag into the world.

Dear readers, this book that you are now looking through, is a role-model for the others, as a tool of spreading the example of some personalities from Romania, that deep Romania minding its own business and seeking the fulfillment of its purpose in the United Europe, as an answer of the place to the raging Neo-Phanariots.

This volume brings a great contribution to the development of the cultural patrimony of Vâlcea, the ancestral land, which is in fact a small universe in Romania, a country which will have to promote its values with livelier intensity and greater efficiency.

Notă editorială: Vâlceni omagiați în anul 2014

Eugen Petrescu

Pe lângă activitatea de cercetare şi realizarea unor volume cu caracter istoric, între preocupările mele publicistice şi editoriale se află şi lucrările cu caracter omagial, publicate ca unic autor (*Nicolae M. Mazilu. Documentar biobibliografic*, Ed. Antim Ivireanul, 2014; *Gherasim Cristea (1914-2014). Documentar biobibliografic*, Ed. Antim Ivireanul) sau în colective de autori, ca prim autor şi coordonator (*Părintele Dumitru Bălaşa – o viață în slujba crucii şi a neamului DacoRomân*, Ed. Petrescu, 2009; *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiş la 65 de ani – volum aniversar,* Ed. Petrescu, 2010; *Personalități vâlcene. Părintele Constantin Mănescu la 50 de ani – volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2010; *Centenar Pr. Dumitru Bălaşa (1911-2011) – mărturii inedite*, Ed. Petrescu, 2011; *Bartolomeu Anania – evocări*, Ed. Petrescu, 2011; *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiş la 60 de ani – volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2011; *Personalități de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române. Înaltpreasfințitul Părinte Gherasim Cristea – Arhiepiscop al Râmnicului, la 97 de ani,* Ed. Petrescu, 2011; *Poetul martir Vasile Militaru (1886-1959)*, Ed. Petrescu, 2012; *Personlități vâlcene. 75 de ani de la naşterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu*. *Volum omagial*, Ed. Petrescu, 2012; *Personalități vâlcene. Cercetătorul şi scriitorul Marian Pătraşcu la 60 de ani. Volum aniversar*, Ed. Petrescu, 2013; *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaş*, Ed. Fortuna, 2013; *Şaptezeci. Gheorghe Cărbunescu, omul care respiră prin muzică*, Ed. Rotipo, 2013; *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, Ed. Rotipo, 2014; *Personalități militare române. In memoriam general de brigadă Nicolae M. Mazilu (1927-2012)*, Ed. Antim Ivireanul, 2014; *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret (2013)*, Ed. Antim Ivireanul, 2014), la care se adaugă numeroasele articole şi studii biografice şi biobibliografice publicate în diferite reviste de cultură, ziare şi volume colective.

Aşa se explică şi apariţia acestui volum ce pune în valoare personalităţi din domeniul ştiinţelor, culturii şi sportului românesc, pentru realizarea căruia au fost studiate mai multe dicţionare, enciclopedii şi monografii locale în vederea stabilirii acelor vâlceni (născuţi în/sau adoptaţi de judeţul Vâlcea), care în 2014 au împlinit vârste „rotunde" şi „semirotunde" şi întrunesc condiţiile necesare prezenţei într-o astfel de lucrare.

După această selecţie, am format un grup de lucru alcătuit din oameni cu un statut bine definit în lumea ştiinţifică şi culturală locală şi naţională (filologi, istorici, teologi etc.) – istorici ai culturii, critici literari, scriitori, jurnalişti, publicişti şi artişti plastici cu o bogată experienţă precum: Ioan Barbu, Ion Buga, Mihai Călugăriţoiu, Dumitru Căţoi, Viorel Dianu, Fenia Driva, Gheorghe Dumitraşcu, Carmen Mărculescu Farcaş, Ion Gavrilă, Stelian Titus Gomboş, Ilie Gorjan, Emil Istocescu, Ioan St. Lazăr, Emilian Lovişteanul, Constantin Mănescu-Hurezi, Alexandru Popescu-Mihăeşti, Nicolae Moga, Gheorghe Pantelimon, Marian Pătraşcu, Eugen Petrescu, Ion Longin Popescu, Constantin Samoilă, Violeta Scrociob, Ion Soare, Gheorghe Stancu şi Zenovia Zamfir. Pe lângă aceştia, am adus alături de mine şi doi tineri aflaţi la început de drum, filologul Gabriela Crăciun şi istoricul Ionuţ Săraru, în dorinţa de a le dezvolta simţul datoriei şi de a continua, la rândul lor, peste ani, această activitate de valorizare şi de eternizare a acelor oameni care, prin faptele lor ziditoare de *Neam*, au mişcat sau mişcă *Ţara* către înainte.

Dacă primul volum, din seria *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar*, dedicat omagiaţilor din 2013, pune în valoare numele a 20 vâlceni cu vârste cuprinse între 35 şi 80 de ani, prezentul volum, cel de-al doilea, dedicat omagiaţilor din 2014, pune în valoare 32 de nume cu vârste cuprinse între 55 şi 85 de ani, ordonate în funcţie de luna şi ziua în care s-au născut purtătorii lor, marea majoritate fiind personalităţi de anvergură, cărturari luminaţi, oameni care fac parte din elita intelectuală a României. Aşa se face că lucrarea se deschide cu filologul şi scriitorul Constantin Mateescu (născut la 31 ianuarie 1929 la Râmnicu-Vâlcea), continuă cufilologul şi scriitorul Nelu Barbu (născut la 1 februarie 2014 în comuna Căldăraru, judeţul Argeş), cineastul Corneliu Medvedov (născut la 17 februarie 1954 în Râmnicu-Vâlcea), medicul scriitor Nicolae Radu (născut la 25 februarie 1934 în comuna Galicea), monahul cărturar Chesarie Gheorghescu (născut la 12 martie 1929 în comuna Oşeşti, judeţul Vaslui), istoricul Elena

Georgescu (născută la 17 martie 1939 la Râmnicu-Vâlcea), filologul şi scriitorul George Anca (născut la 12 aprilie 1944 în comuna Budeşti), actorul, regizorul şi profesorul universitar Florin Zamfirescu (născut la 12 aprilie 1949 la Călimăneşti), filologul şi scriitorul George Mirea (născut la 25 aprilie 1929 în comuna Măgura, județul Constanța), profesorul şi antrenorul Laurențiu Stilea (născut la 26 aprilie 1934 în comuna Tomşani), preotul publicist Nicolae State-Burluşi (născut la 20 mai 1949 în comuna Ciofrângeni, județul Argeş), diplomatul Lazăr Comănescu (născut la 4 iunie 1949 la Horezu), scriitorul Felix Sima (născut la 6 iunie 1949 în comuna Mihăeşti), filologul şi scriitorul Doru Moțoc (născut la 12 iunie 1939 la Sibiu, județul Sibiu), filologul şi scriitorul Viorel Dianu (născut la 16 iunie 1944 în comuna Stoileşti), istoricul George Rotaru (născut la 16 iunie 1949 în comuna Dănicei), filologul şi scriitorul Petru Pistol (născut la 23 iunie 1944 în comuna Scundu), monahul cărturar Veniamin Micle (născut la 7 iulie 1939 în comuna Şişeşti, județul Maramureş), preotul scriitor Leon Dură (născut la 9 iulie 1959 în comuna Dăeşti), scriitoarea Titina Nica-Țene (născută la 10 iulie 1944 în comuna Şuşani), preotul scriitor Virgil Oprescu-Runceanu (născut la 12 iulie 1959 în comuna Runcu), economistul şi politicianul Iulian Comănescu (născut la 19 iulie 1939 în comuna Vaideeni), interpreta cântecului popular românesc Nineta Popa (născută la 19 iulie 1959 în comuna Boişoara), academicianul Mugur Constantin Isărescu (născut la 1 august 1949 la Drăgăşani), folcloristul şi etnologul Gheorghe Deaconu (născut la 22 august 1944 în comuna Ciofrângeni, județul Argeş), profesorul, dirijorul şi compozitorul Gelu Stratulat (născut la 27 septembrie 1949 în comuna Nămoloasa, județul Galați), criticul literar şi de teatru Ion Parhon (născut la 7 octombrie 1944 la Râmnicu-Vâlcea), istoricul Dumitru Bondoc (născut la 16 octombrie 1949 în comuna Costeşti), istoricul Nicolae Bănică-Ologu (născut la 21 noiembrie 1949 în comuna Mischii, județul Dolj), filologul, scriitorul şi criticul literar Nicolae Manolescu (născut la 27 noiembrie 1939 la Râmnicu-Vâlcea), scriitoarea Adina Daniela Dumitrescu (născută la 1 decembrie 1944 în comuna Grădiştea) şi se încheie cu matematicianul şi publicistul Florentin Smarandache (născut la 10 decembrie 1954 la Bălceşti).

Făcând o ierarhie pe vârste, cartea cuprinde mai multe categorii de omagiați: 85 de ani, 80 de ani, 75 de ani, 70 de ani, 65 de ani, 60 de ani şi 55 de ani. Astfel, avem trei omagiați la 85 de ani (Constantin Mateescu, Chesarie Gheorghescu şi George Mirea), doi omagiați la 80

de ani (Nicolae Radu şi Laurenţiu Stilea), cinci omagiaţi la 75 de ani (Elena Georgescu, Doru Moţoc, Veniamin Micle, Iulian Comănescu şi Nicolae Manolescu), opt omagiaţi la 70 de ani (Nelu Barbu, George Anca, Petru Pistol, Viorel Dianu, Adina Daniela Dumitrescu, Titina Nica-Ţene, Gheorghe Deaconu şi Ion Parhon), nouă omagiaţi la 65 de ani (Lazăr Comănescu, Florin Zamfirescu, Nicolae State-Burluşi, Felix Sima, George Rotaru, Mugur Constantin Isărescu, Gelu Stratulat, Dumitru Bondoc şi Nicolae Bănică-Ologu), doi omagiaţi la 60 de ani (Corneliu Medvedov şi Florentin Smarandache) şi trei omagiaţi la 55 de ani (Leon Dură, Virgil Oprescu-Runceanu şi Nineta Popa).

Ca şi la ediţia anterioră, cu mici rezerve faţă de anumite persoane, sunt onorat să fiu contemporan cu cei incluşi în acest volum omagial colectiv, pe care l-am îngrijit cu suflet şi dăruire, ca pe un copil. Mai mult de atât, trăiesc o bucurie aparte când ştiu că trei dintre aceştia sunt din generaţia mea, 1959: preotul scriitor Leon Dură, născut pe 9 iulie, preotul scriitor Virgil Oprescu-Runceanu, născut pe 12 iulie şi marea interpretă a cântecului popular românesc, loviştеanca Nineta Popa, născută pe 19 iulie 1959, eu fiind născut patru luni mai târziu, la 12 noiembrie, şi împlinind, ca şi aceştia, în 2014, o vârstă „semirotundă", 55 de ani.

Structura volumului este simplă. După o prefaţă semnată de scriitorul şi jurnalistul Ioan Barbu şi această notă editorială, intitulată *Vâlceni omagiaţi în anul 2014*, ambele traduse în limba engleză, de către Gabriela Crăciun, urmează partea principală a lucrării, intitulată *Oameni şi „anotimpuri" – schiţe de portret, eseuri biografice, mărturii şi evocări*, unde facem cunoştinţă cu omagiaţii din acest an, fiecăruia fiindu-i dedicat un portret în cărbune, realizat de pictoriţa Violeta Scrociob, apoi un studiu biografic ce cuprinde o sinteză a vieţii, activităţii şi operei acestuia şi un scurt eseu, realizate de subsemnatul (E. Petrescu), în calitatea de coordonator al lucrării, ca elemente introductive, traduse, de asemenea, în limba engleză. Continuăm cu una sau mai multe schiţe de portret sau eseuri biografice realizate de scriitorii şi publiciştii enumeraţi mai sus şi un mic *album foto-documentar*, alcătuit, în funcţie de spaţiul disponibil, din două sau mai multe ilustraţii foto ce îl reprezintă pe omagiat, singur sau în grup, realizate cu prilejul unor evenimente din viaţa acestuia, urmate de edificii din patrimoniul spiritual şi cultural vâlcean, în mare parte, opere de arhitectură religioasă şi laică, ilustraţii ce scot în evidenţă câteva din ocupaţiile noastre tradiţionale, portul popular din diferite

zone ale județului etc. Inițial, am dorit să realizăm un capitol special, foto-documentar, ca la volumul anterior, dar, din păcate, colecțiile avute la îndemână ne-au oferit un număr restrâns de fotografii, motiv pentru care am ales această variantă.

Urmează o retrospectivă privitoare la volumul anterior (ed. 2013), care motivează apariția acestui nou volum (ed. 2014), alcătuită dintr-o *Notă editorială la volumul „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013"* şi o scurtă prezentare a dublului eveniment editorial desfăşurat la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul", Vâlcea cu prilejul lansării ediției anterioare, realizată de profesorul şi publicistul Gheorghe Pantelimon sub titlul *Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria" şi eroii culturii vâlcene*. Ultima parte este destinată unui *indice de nume* în care sunt prezentați, în linii mari, cei ce şi-au pus semnătura pe această lucrare: autori şi colaboratori.

* *

Nu există eveniment cultural în județul Vâlcea la care academicianul Dan Zamfirescu – vâlcean după mamă, din Vaideeni, să fie invitat şi să nu amintească de fiecare dată faptul că „Vâlcea e sufletul românesc", că „aici s-a născut cultura română", şi că „aici curge cultura, aici curg valorile românismului".

Se ştie prea bine că Vâlcea este un vechi, puternic şi curat izvor de valori umane ce asigură, alături de alte vetre strămoşeşti, trăinicia noastră ca neam, iar acest volum, prin valorile prezentate – liant al trecutului cu viitorul românesc, vine să întărească cele spuse de către distinsul om de știință şi de cultură.

Mulțumim autorilor, colaboratorilor şi celor ce s-au implicat financiar în realizarea acestui volum omagial, dedicat celor 32 de nume ce fac onoare județului Vâlcea, străvechiul ținut dintre Olt şi Olteț, mai nou – din a doua jumătate a secolului trecut, dintre Topolog şi Olteț, oameni ce se dăruiesc cu trup şi suflet unui ideal comun: eternizarea neamului românesc prin credință, știință, cultură şi artă.

Editorial note: Vâlceni omagiați în anul 2014 (People from Vâlcea celebrated in 2014)

Eugen Petrescu

Apart from researching and writing historical volumes, among my publicistic and editorial interests there are the reverential papers, published as single author (*Nicolae M. Mazilu. Documentar biobibliografic*, Antim Ivireanul Publishing House, 2014; *Gherasim Cristea (1914-2014). Documentar biobibliografic*, Antim Ivireanul Publishing House) orcollective authorship, as first author and coordinator (*Părintele Dumitru Bălaşa – o viață în slujba crucii şi a neamului DacoRomân*, Petrescu Publishing House, 2009; *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiş la 65 de ani – volum aniversar,* Petrescu Publishing House, 2010; *Personalități vâlcene. Părintele Constantin Mănescu la 50 de ani – volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2010; *Centenar Pr. Dumitru Bălaşa (1911-2011) – mărturii inedite*, Petrescu Publishing House, 2011; *Bartolomeu Anania – evocări*, Petrescu Publishing House, 2011; *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiş la 60 de ani – volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2011; *Personalități de seamă ale Bisericii Ortodoxe Române. Înaltpreasfințitul Părinte Gherasim Cristea – Arhiepiscop al Râmnicului, la 97 de ani,* Petrescu Publishing House, 2011; *Poetul martir Vasile Militaru (1886-1959)*, Petrescu Publishing House, 2012; *Personlități vâlcene. 75 de ani de la naşterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu. Volum omagial*, Petrescu Publishing House, 2012; *Personalități vâlcene. Cercetătorul şi scriitorul Marian Pătraşcu la 60 de ani. Volum aniversar*, Petrescu Publishing House, 2013; *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaş*, Fortuna Publishing House, 2013; *Şaptezeci. Gheorghe Cărbunescu, omul care respiră prin muzică*, Rotipo Publishing House, 2013; *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, Rotipo Publishing House, 2014; *Personalități militare române. In memoriam general de brigadă Nicolae M. Mazilu (1927-2012)*, Antim Ivireanul Publishing House, 2014; *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret (2013)*, Antim Ivireanul

Publishing House, 2014), to which numerous articles, biographic amd bibliobiographic studies – published in different cultural magazines, newspapers and collective volumes – can be added.

This is why this volume appeared in the first place. It valorizes personalities from different areas like the Romanian science, culture and sports. In writing this volume, various dictionaries, encyclopedias and local monographies were studied in order to find out who among the culture men from Vâlcea (born in/or adopted by Vâlcea county) turned „round" and „half round" ages in 2014, and fulfill the necessary conditions for their presence in such a paper.

After this selection, we formed a working group made up of high-ranking people from the scientific, local and national cultural world (philologists, historians, theologists etc.) – cultural historians, literary critics, journalists, publicists and artists with a highexperience such as: Ioan Barbu, Ion Buga, Mihai Călugărițoiu, Dumitru Cățoi, Viorel Dianu, Fenia Driva, Gheorghe Dumitraşcu, Carmen Mărculescu Farcaş, Ion Gavrilă, Stelian Titus Gomboş, Ilie Gorjan, Emil Istocescu, Ioan St. Lazăr, Emilian Lovişteanul, Constantin Mănescu-Hurezi, Alexandru Popescu-Mihăeşti, Nicolae Moga, Gheorghe Pantelimon, Marian Pătraşcu, Eugen Petrescu, Ion Longin Popescu, Constantin Samoilă, Violeta Scrociob, Ion Soare, Gheorghe Stancu and Zenovia Zamfir. Apart from these, I brought along two young people at the beginning of their career, the philologist Gabriela Crăciun and the historian Ionuț Săraru, in order to inculcate them the sense of duty and to continue in their turn, over the years, this activity of praising and eternising those people who, through their nation building facts, moved or still move the *Country* forward.

If in the first volume from the series *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar*, dedicated to people celebrated in 2013, valorizes the name of 20 people from Vâlcea with ages between 35 and 80 years old, this volume, the second one, dedicated to people celebrated in 2014, valorizes 32 names with ages between 55 and 85 years old, ordered in keeping with the month and day they were born, the majority being important personalities, brilliant scholars, people belonging to the Romanian intellectual elite. That is precisely why the work opens with the philologist and writer Constantin Mateescu (born on January 31, 1929 in Râmnicu-Vâlcea), continues with the philologist and writer Nelu Barbu (born on February 1,2014 in Căldăraru commune, Argeş county), the filmmaker Corneliu Medvedov (born on February 17, 1954 in Râmnicu-

Vâlcea), the physician writer Nicolae Radu (born on February 25, 1934 in Galicea commune), the scholar monk Chesarie Gheorghescu (born on March 12, 1929 in Oşeşti commune, Vaslui county), the historian Elena Georgescu (born on March 17, 1939 in Râmnicu-Vâlcea), the philologist and writer George Anca (born on April 12, 1944 in Budeşti commune), the actor, director and professor Florin Zamfirescu (born on April 12, 1949 in Călimăneşti), the philologist and writer George Mirea (born on April 25, 1929 in Măgura commune, Constanța county), the teacher and coach Laurențiu Stilea (born on April 26, 1934 in Tomşani commune), the publicist priest Nicolae State-Burluşi (born on May 20, 1949 in Ciofrângeni commune, Argeş county), the diplomat Lazăr Comănescu (born on June 4, 1949 in Horezu), the writer Felix Sima (born on June 6, 1949 in Mihăeşti commune), the philologist and writer Doru Moțoc (born on June 12, 1939 in Sibiu, Sibiu county), the philologist and writer Viorel Dianu (born on June 16, 1944 in Stoileşti commune), the historian George Rotaru (born on June 16, 1949 in Dănicei commune), the philologist and writer Petru Pistol (born on June 23, 1944 in Scundu commune), the scholar monk Veniamin Micle (born on July 7, 1939 in Şişeşti commune, Maramureş county), the priest-writer Leon Dură (born on July 9, 1959 in Dăeşti commune), the writer Titina Nica-Țene (born on July 10, 1944 in Şuşani commune), the priest-writer Virgil Oprescu-Runceanu (born on July 12, 1959 in Runcu commune), the economist and politician Iulian Comănescu (born on July 19, 1939 in Vaideeni commune), the Romanian country music singer Nineta Popa (born on July 19, 1959 in Boişoara commune), the academician Mugur Constantin Isărescu (born on August1, 1949 in Drăgăşani), the folklorist and ethnologist Gheorghe Deaconu (born on August 22, 1944 in Ciofrângeni commune, Argeş county), the teacher, director and composer Gelu Stratulat (born on September 27, 1949 in Nămoloasa commune, Galați county), the literary and theatre critic Ion Parhon (born on October 7, 1944 in Râmnicu-Vâlcea), the historian Dumitru Bondoc (born on October 16, 1949 in Costeşti commune), the historian Nicolae Bănică-Ologu (born on November 21, 1949 in Mischii commune, Dolj county), the philologist, writer and literary critic Nicolae Manolescu (born on November 27, 1939 in Râmnicu-Vâlcea), the writer Adina Daniela Dumitrescu (born on December 1, 1944 in Grădiştea commune) and ends with the mathematician and publicist Florentin Smarandache (born on December 10, 1954 in Bălceşti).

Considering the age hierarchy, the book encloses various categories of praised people: 85 years old, 80 years old, 75 years old, 70 years old, 65 years old, 60 years old and 55 years old. Thus we have three people we are celebrating at their 85 years old (Constantin Mateescu, Chesarie Gheorghescu and George Mirea), two at 80 years old (Nicolae Radu and Laurențiu Stilea), five at 75 years old (Elena Georgescu, Doru Moțoc, Veniamin Micle, Iulian Comănescu and Nicolae Manolescu), eight at 70 years old (Nelu Barbu, George Anca, Petru Pistol, Viorel Dianu, Adina Daniela Dumitrescu, Titina Nica-Țene, Gheorghe Deaconu and Ion Parhon), nine at 65 years old (Lazăr Comănescu, Florin Zamfirescu, Nicolae State-Burluşi, Felix Sima, George Rotaru, Mugur Constantin Isărescu, Gelu Stratulat, Dumitru Bondoc and Nicolae Bănică-Ologu), two at 60 years old (Corneliu Medvedov and Florentin Smarandache) and three at 55 years old (Leon Dură, Virgil Oprescu-Runceanu and Nineta Popa).

As well as in the previous edition, with small reserves towards certain people, I am honored to be contemporary with those included in this collective reverential volume that I coordinated with all my heart and soul, just like I would have taken care of a baby. Moreover, I feel some special joy when I know that three of them are from my generation, 1959: the priest-writer Leon Dură, born on July 9, the priest-writer Virgil Oprescu-Runceanu, born on July 12, and the great Romanian country music singer, the woman from Loviştea, Nineta Popa, born on July, 1959, and I being born four months later, on November 12, and turning as well as them a „half round" age in 2014, 55 years old.

The structure of the volume is simple. After a preface signed by the writer and journalist Ioan Barbu and this editorial note entitled *Vâlceni omagiați în anul 2014*, both being translated into English by Gabriela Crăciun, the main part of the paper follows, being entitled *Oameni și „anotimpuri" – schițe de portret, eseuri biografice, mărturii și evocări*, where we meet the people we are celebrating this year, each of them being dedicated a coal portrait painted by the artist Violeta Scrociob, then a biographical study containing a brief of their life, activity and work and a short essay written by the undersigned (E. Petrescu), as coordinator of the paper, both being introductive elements translated into English. We continue with one or more portrait sketches or biographical essays written by the writers and publicists listed above and a short *photo-documentary album* made up of two or more photos (depending on the space available)

representing the ones we are celebrating, photos alone or in groups taken at special events in their lives, followed by buildings from the spiritual and cultural patrimony of Vâlcea, mostly works of a religious and laic architecture, illustrations pointing out some of our traditional occupations, the national costume from different areas of the county etc. At the beginning, we wanted to write a special chapter, a photo-documentary one, as in the previous volume, but unfortunately, the collections at hand offered us a limited number of photographies, this being the reason why we chose this variant.

What comes next is a retrospective on the previous volume (ed. 2013) which motivates the release of this new volume (ed. 2014), made up of an *Editorial note of the volume „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013"* and a short presentation of the double editorial event which took place at „Antim Ivireanul" County Library, Vâlcea, on the occasion of releasing the previous edition written by the teacher and publicist Gheorghe Pantelimon under the title *Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria" şi eroii culturii vâlcene*. The last part is destined to a name index in which those who placed their signature in this book, authors and collaborators are briefly presented.

* *

There is no cultural event in Vâlcea county where the academician Dan Zamfirescu – from Vâlcea, after his mother, from Vaideeni – is invited and doesn't remind each time that „Vâlcea is the Romanian soul", that „it was here where the Romanian culture was born", and that „it's here where the culture flows, it's here where the Romanian values flow".

It's well known that Vâlcea is an old, strong and clean source of human values which assure, along with other ancestral hearths, our endurance as people, and this volume comes to strengthen those said by the honorable scientist and culture man through the valuable people presented – a link between the Romanian past and future.

We give thanks to the authors, collaborators and those who involved themselves financially in bringing this reverential volume to light, a volume that is dedicated to the 32 names that honour Vâlcea county, the ancestral land between Olt and Olteț, and lately – since the second half of the past century – between Topolog and Olteț, people who devote themselves heart and soul to a mutual ideal: eternising the Romanian people through faith, science, culture and art.

OAMENI ŞI „ANOTIMPURI”

- SCHIȚE DE PORTRET, ESEURI BIOGRAFICE, MĂRTURII ŞI EVOCĂRI -

LIMBA ROMÂNĂ
MARAMURES
POCUTIA
BUCOVINA
BASARABIA
TRANSNISTRIA
CRIŞANA
TRANSYLVANIA
MOLDOVA
BANAT
MUNTENIA
OLTENIA
DOBROGEA
CRAINA
SCHIMLAVEI
PATRIA MEA
https://www.facebook.com/NuLimbiiMoldovenesti

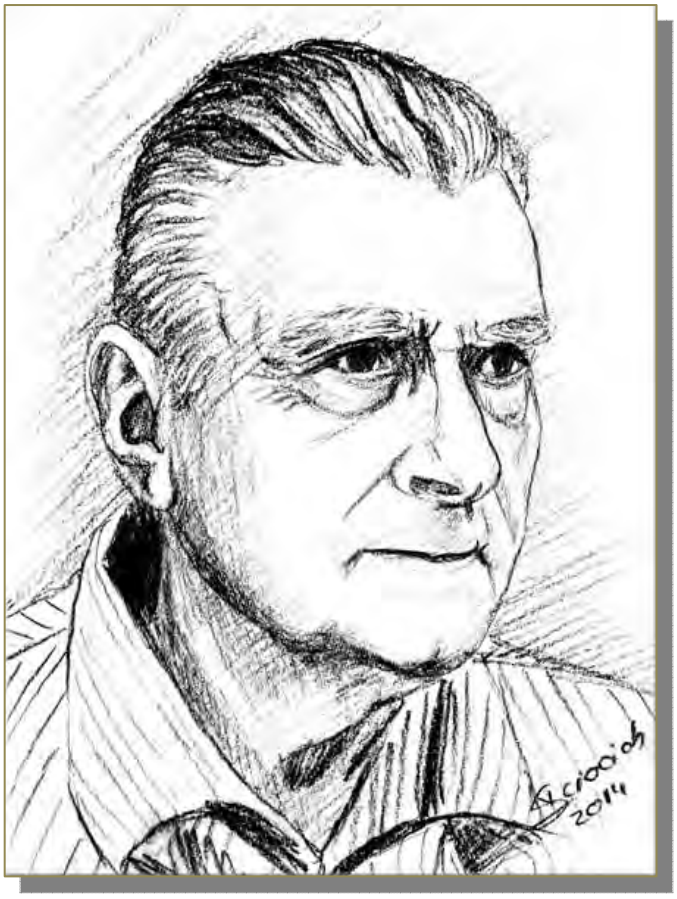

CONSTANTIN MATEESCU, 85 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 31 ianuarie 1929, Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea; filolog, profesor; publicist (debut în revista „Flacăra”, 1965), scriitor – prozator, eseist, dramaturg, critic şi istoric literar (debut editorial cu volumul „Rochia cu anemone” – culegere de schiţe şi povestiri, 1966); autor a peste 50 de volume – nuvele, povestiri, romane, memorialistică, eseu, teatru, critică şi istorie literară; referent ştiinţific la Institutul de Istorie şi Filosofie al Academiei Române (1950-l952), redactor la Institutul Român pentru Relaţiile Culturale cu Străinatate (1954-l958), profesor la Şcoala Agricolă din comuna Nucet, judeţul Dâmboviţa (1959-l961) şi la Liceul „Dumitru Moţoc” din Bucureşti (196l-l987); membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1967); Cetăţean de Onoare al Judeţului Vâlcea (2013) -

* *

Constantin Mateescu, decanul de vârstă al scriitorilor vâlceni contemporani, membri ai Uniunii Scriitorilor din România: Nicolae Manolescu, George Anca, Constantin Zărnescu, Ioan Barbu, Doru Moţoc, Ilie Gorjan, Ion Soare, George Voica, Veronica Tamaş, Felix Sima, Nicolae Radu, Dinu Săraru, Leon Dură, Petru Pistol, Viorel Dianu, Ştefan Dumitrescu, Mihăiţă Mihai – Loviţte, George Achim etc., se defineşte în istoria literaturii noastre ca unul dintre cei mai valoroşi şi mai prolifici creatori de slovă românească.

Opera publicată, una consistentă şi apreciată de criticii literari şi de iubitorii de literatură bună, îl situează pe vâlceanul nostru în galeria marilor valori ale culturii româneşti. De apreciat faptul că din universul său creativ nu lipseşe vatra natală, Râmnicu-Vâlcea, mai multe lucrări de ficţiune şi de evocare documentară: „Memoria Râmnicului" (1979), „Râmnicul de odinioară" (1993), „Râmnicul, Râmnicul..." (1994), „Cartea Râmnicului" (1999), „Râmnicul uitat" (2003) etc., contribuind la îmbogăţirea patrimoniului cultural-spiritual vâlcean.

Pentru a-l cinsti cum se cuvine pe venerabilul scriitor, la cei 85 de ani de viaţă, printr-o schiţă de portret bine documentată, am apelat la un confrate al Domniei Sale, filologul şi scriitorul vâlcean Ion Soare, un apreciat critic şi istoric literar şi un recunoscut „mateescolog".

CONSTANTIN MATEESCU, 85 YEARS OLD

- born on January 31, 1929, in Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea County; philologist, professor; publicist (debut made in Flacăra magazine, 1965), writer – prose writer, essayist, playwright, critic and literary historical (editorial debut with the volume Rochia cu anemone – an anthology of short stories and narratives, 1966); author of over 50 volumes – novellas, narratives, novels, memorialistics, essays, drama, criticism and literary history; scientific reviewer at the Institute of History and Philosophy of the Romanian Academy (1950-l952), redactor at the Romanian Institute for Cultural Relations with Foreign Countries (1954-l958), teacher at the Agricultural School in Nucet commune, Dâmboviţa County (1959-l961) and at „Dumitru Moţoc" High School in Bucharest (196l-l987); member of the Writers' Union of Romania (since 1967); Honourable citizen of Vâlcea County (2013) -

**

Constantin Mateescu, the oldest of the Romanian contemporary writers, members of the Writers' Union of Romania: Nicolae Manolescu, George Anca, Constantin Zărnescu, Ioan Barbu, Doru Moțoc, Ilie Gorjan, Ion Soare, George Voica, Veronica Tamaş, Felix Sima, Nicolae Radu, Dinu Săraru, Leon Dură, Petru Pistol, Viorel Dianu, Ştefan Dumitrescu, Mihăiță Mihai – Lovişte, George Achim etc., is to be defined in the history of our literature as one of the most valuable and prolific creators of Romanian letters.

The work he published, a consistent one, which was appreciated by literary critics and good literature lovers, places our man from Vâlcea in the gallery of great values of the Romanian culture. Worthy of appreciation is the fact that the native hearth never misses from his creative universe, Râmnicu-Vâlcea, various fictional works and evocateur documentaries: „Memoria Râmnicului" (1979), „Râmnicul de odinioară" (1993), „Râmnicul, Râmnicul..." (1994), „Cartea Râmnicului" (1999), „Râmnicul uitat" (2003) etc., contributing to the enrichment of the cultural and spiritual patrimony from Vâlcea.

In order to praise the venerable writer accordingly, at the age of 85 years old now, I turned to one of his fellow members, the philologist and writer from Vâlcea, Ion Soare, an appreciated critic and literary historian and renown „mateescologist".

Un scriitor profesionist: Constantin Mateescu

Ion Soare

Am avut plăcerea şi privilegiul să-l cunosc mai bine decât alții, pe acest Om de o urbanitate perfectă şi de o noblețe evidentă, dar neostentativă, pe care i-au creat-o vasta cultură bine asimilată şi, deopotrivă, proveniența sa din vechi familii de moşneni – români şi ar(o)mâni. Cunoştința noastră s-a înfiripat încă din primii ani ai deceniului opt din secolul trecut, pe când destinul profesional mi-a îndreptat paşii spre domeniul părând arid, dar interesant până la fascinație, al documentelor de arhivă. Trei lucruri ne-au legat în mod sigur, de la început: dragostea pentru Râmnic (oraşul natal al Maestrului), pasiunea pentru literatură şi atracția către documentele de arhivă, în special pentru cele literare sau referitoare la „oraşul domniei" lui Mircea, care a fost şi este, nu mai puțin, şi al Domniei Sale; această din urmă pasiune îl va ajuta pe scriitor să scrie o carte devenită clasică în domeniu – *Memoria Râmnicului* (reluată în *Cartea Râmnicului*), citită şi citată de majoritatea cercetătorilor în domeniu (pentru unii, devenită chiar… „bun comun"!).

M-a frapat, de la prima întâlnire cu scriitorul, expresia – blazon de noblețe întipărită pe chipul luminat de un surâs prietenos şi oarecum timid. Imaginația asociativă m-a purtat fără voie spre un cavaler sau un aristocrat din alte vremuri şi spații. Când l-am auzit vorbind, mi-am dat seama că omul de lângă mine îşi

deschidea sufletul în fața semenilor, cu o sinceritate și o dăruire absolute, de care numai copiii și florile sunt în stare. Și am mai distins în lumina zâmbetului său, o rază poznaș-îndrăzneață de adolescent teribilist și o alta, ironică, de moralist discret și inteligent până la înțelepciune.

Am avut, atunci, o revelație ciudată: că interlocutorul meu nu putea fi raportat la ceea ce numim „vârstă", sau că într-însul sălășluiesc pașnic toate vârstele laolaltă, caracteristică rară la oameni, dar indispensabilă și benefică la artiștii adevărați, în special la plăsmuitorii de ficțiuni literare. În următoarele minute, cât a durat discuția noastră, m-am convins că nu mă înșelasem: cu glas domol, ușor melancolic, scriitorul mi-a vorbit despre Râmnicul cel vechi – la ora aceea, demolat în bună parte, împreună cu casa sa din spatele gării –, despre râmniceni, despre literatură (mi-a rămas în minte și în suflet, îndemnul pe care mi l-a adresat atunci, de a scrie!)

I-am descoperit, chiar în timpul convorbirii, talentul – rar – de a face să reînvie în fața ochilor minții, oameni care au fost, zidiri care nu mai sunt, trecutul care nu se mai întoarce; talent concretizat cu strălucire în romanele, povestirile și memoriile sale. Într-un presupus, dar posibil *Exegi monumentum*, Constantin Mateescu ar putea spune că, peste timp, oamenii îl vor iubi, pentru că și-a pus în operă toată sensibilitatea, delicatețea și generozitatea sufletului său, dragostea pentru oameni și pentru adevăr.

De decenii, în fiecare an, scriitorul revine în orașul natal, ca o ilustrare *sui generis* a mitului eternei reîntoarceri. Atașamentul său peren pentru Râmnicul Vâlcii și al copilăriei sale, și-a găsit expresia în cele câteva cărți pe care autorul i le-a dedicat frumoasei așezări dintre Capela și Olt… La acestea, se adaugă mai multe creații ficționale a căror acțiune se petrece în Râmnic, precum *Bal la Casa Ofițerilor* – una dintre cele mai cunoscute și citite cărți ale scriitorului (chiar dacă – după mărturiile autorului – ea nu intră în topul personal al preferințelor sale!).

Din evocarea unor locuri și case vechi, scăpate ca prin minune de furia oamenilor și a timpului, din documente fidele sau din amintiri răzlețe, dar înregistrate și îndeosebi redate, cu o acuitate extraordinară, de memoria și sufletul său, autorul creează, propune și impune un oraș indicibil de frumos, luându-și o revanșă strălucită în fața așezării care l-a ivit. *Et in Mateescienso Rimnico nos!*

* *

Sărbătoritul din acest an este unul dintre cei mai importanți scriitori ai literaturii române, în ciuda unor sincope de receptare cauzate de orbirile câtorva critici estetizanți, selectivi și impresioniști, gata oricând să prefere analizelor aplicate și obiective, o reluare a personalităților omologate de decenii și chiar de secole, sau să practice – oportunist – o ploconire în fața modelor literare de ultimă oră. Din fericire, nume mari ale criticii și istoriei noastre literare s-au pronunțat nu o dată, pertinent și responsabil, asupra personalității și operei acestui original și dăruit slujitor al literelor românești, unul dintre puținii scriitori profesioniști pe care i-am cunoscut; nu pentru că ar trăi de pe urma scrisului (ceea ce ar fi dificil,

mai ales în zilele noastre!), ci fiindcă acest complex mod de creație artistică reprezintă însăşi raţiunea sa de a exista.

Scriitorul se află într-o perfectă concordanță cu Omul purtând acelaşi nume: o distincție aristocratică se constată la multe dintre personajele sale, iar lumea revolută care îi populează o bună parte dintre cărți, seamănă izbitor cu cea din Râmnicul copilăriei şi al adolescenței sale, ori cu cea a Bucureştiului de altădată în care scriitorul şi-a trăit studenția şi o bună parte din viață (unde viețuieşte şi în prezent, cu excepția celor circa cinci luni pe an, în care şi-l revendică Râmnicul, ca „habitat de vară"). Simpla enumerare a operelor scriitorului şi a studiilor care i-au fost dedicate, ar umple multe pagini, constituind o bază solidă pentru o consistentă biobibliografie sau un punct de plecare pentru o monografie.

Dintre zecile de exegeți ai scriitorului, se cuvine menționat numele unui alt vâlcean vestit, cel al criticului literar Eugen Negrici, care s-a exprimat de mai multe ori, sintetic şi la obiect, la adresa creației literare a confratelui său, oferind judecăți de valoare subtile şi memorabile. „Constantin Mateescu – scrie Domnia Sa – e un evocator de lumi şi un creator de personaje pe fundalul mediului lor social. Se situează adică în cea mai bună tradiție a prozei noastre clasice şi (…) ne-a relevat substanța umană a unei lumi pierdute", dar recuperate prin el. Acelaşi critic, remarcând capacitatea de analist a prozatorului, apreciază că acesta „se fereşte de speculația gratuită şi abstractă", manifestând „un sentimentalism filtrat" şi este, nu o dată, „liric, dar fără cultul grețos pentru lirism". Sunt tot atâtea virtuți esențiale ale scriitorului râmnican, constatate de un profesionist al criticii literare româneşti.

Un alt „mateescolog", Liviu Grăsoiu, abordând problema debutului literar relativ târziu al prozatorului de origine vâlceană, aprecia că acest fapt s-a datorat refuzului autorului „de a da scrieri realizate la comandă (…). Față de ei, Constantin Mateescu a păstrat distanța cuvenită, nu i-a atacat fățiş, ci prin ricoşeu, adică prin proza sa elegantă, respirând o atmosferă amintind de arta marilor interbelici".

O mare realizare a scriitorului, unică în peisajul literar românesc postdecembrist, intitulată *Jurnal*, este o creație memorialistică în cinci volume la care se adaugă cele câteva „completări" care i-au urmat – operă care merită, indubitabil, calificativul de *monumentală*, nu numai datorită dimensiunilor sale puțin comune, ci aspectului său de adevărată cronică a unei perioade de peste o jumătate de veac, cultural-literare în primul rând, dar cu numeroase şi reprezentative plonjări în realitățile socio-economice şi chiar politice ale timpului.

O bună parte din creațiile sale apărute în perioada „postdecembristă", fac o critică virulentă a comunismului în „variantă" românească, aşa cum în perioada anterioară reflectase, literar, lumea interbelică. Abordând tematica operei sale din punct de vedere… temporal, se observă o anumită nesincronizare a subiectelor şi a personajelor sale, cu cele ale „timpului trăit". La ceas aniversar, îi dorim scriitorului atâția ani şi cărți, în care să reuşească o oglindire corespunzătoare, şi a realităților pe care le trăim în ceea ce renumitul antropolog Claude Karnoouh numea *post-comunism*. La mulți ani, Maestre!

Imagini din Râmnicu-Vâlcea, anii 1960-1970

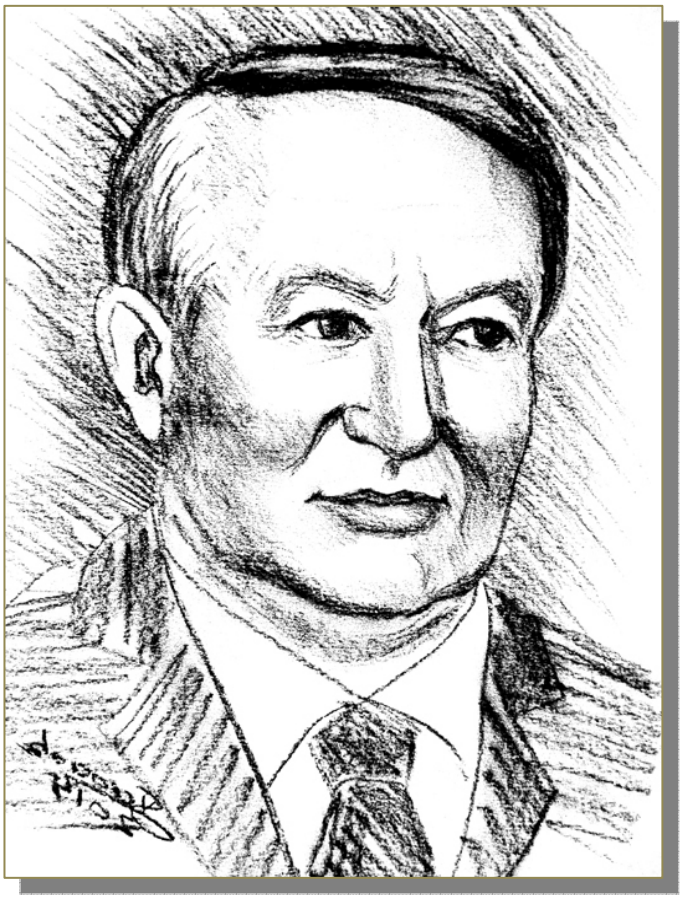

NELU BARBU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 1 februarie 1944, în satul Burdea, comuna Căldăraru, judeţul Argeş; filolog; profesor; animator cultural, publicist, scriitor (dramaturg şi eseist; debut editorial în 2007), istoric şi critic literar (autor a numeroase articole, recenzii şi eseuri cu tematică diversă, publicate în revistele de cultură şi în ziarele locale; autor şi coautor al mai multor volume de critică literară, teatru, poeme dramatice, legate de viaţa şi opera scriitorilor vâlceni şi păstorilor băbenari etc.); profesor de limba şi literatura română la Şcoala Generală Ioneşti-Marcea (1968-1969), profesor şi director coordonator la Şcoala Generală Băbeni-Români (1969-1980), profesor la Şcoala Ajutătoare Băbeni (1980-1982), profesor (1982-2008) şi director adjunct (1987-1989) în cadrul Liceului „George Ţărnea" din Băbeni, judeţul Vâlcea, inspector şcolar în cadrul Inspectoratului Şcolar Judeţean Vâlcea (1990-1991), director al Casei de Cultură „Dragoş Vrânceanu" (1993-

2000); primar al comunei Băbeni (devenită ulterior oraş) în zilele Revoluţiei din Decembrie 1989 şi imediat următoare, consilier local în cadrul Consiliului Local al oraşului Băbeni (1992-2000; 2008-2012); preşedinte al Cercului „Casa de sub pădure" (1977 – în prezent), co-fondator şi director al revistei de cultură „Casa de sub pădure" (2004 – în prezent); instructor al Ansamblului Folcloric „Dor" (1990-2000) al Trupei de teatru „Histrionii" şi al Formaţiei „Doruleţ", de pe lângă Liceul „George Ţărnea" Băbeni (1982-2007); preşedinte al Fundaţiei Culturale „Dor – Dragoş Vrânceanu" (1991 – în prezent), membru al Societăţii Culturale „Anton Pann" Râmnicu-Vâlcea, al Forumului Cultural al Râmnicului şi al Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din judeţul Vâlcea; preşedinte al Subfilialei „Cultul Eroilor" Băbeni din cadrul Filialei Judeţene „Matei Basarab" Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria" (2007 – în prezent), membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, al Uniunii Naţionale a Epigramiştilor din România şi al Ligii Scriitorilor Români -

* *

Prin contribuţia adusă la educarea timp de mai multe decenii a generaţiilor tinere, la valorificarea tradiţiilor şi obiceiurilor păstorilor băbenari, la valorizarea şi eternizarea unor oameni de seamă ridicaţi din satele situate între râurile Bistriţa şi Luncavăţ, la gurile de vărsare în bătrânul şi legendarul Olt, profesorul Nelu Barbu rămâne unul dintre cei mai valoroşi fii adoptivi ai judeţului Vâlcea.

Pentru toate acestea, eu şi părintele Constantin Mănescu-Hurezi, vom încerca, fiecare în felul său, portretizarea acestui om harnic şi bun la suflet, truditor pe „ogoarele" învăţământului şi culturii româneşti cu rezultate dintre cele mai frumoase.

NELU BARBU, 70 YEARS OLD

- born on February 1, 1944, in Burdea village, Căldăraru commune, Argeş county; philologist; teacher; cultural entertainer, publicist, writer (playwright and essayist; editorial debut in 2007), historian and literary critic (author of numerous articles, reviews and various theme essays published in cultural magazines and local newspapers; author and coauthor of various literary criticism volumes, drama, dramatic poems about the life and work of the writers from Vâlcea and shepherds from Băbeni etc.); Romanian language and literature teacher at Ioneşti-Marcea Secondary School (1968-1969), teacher and coordinator headmaster at Băbeni-Români Secondary School (1969-1980), teacher at „Şcoala Ajutătoare", Băbeni (1980-1982), teacher (1982-2008) and deputy headmaster (1987-1989) at „George Ţărnea" High School from Băbeni,

Vâlcea county, school inspector at Vâlcea County School Inspectorate (1990-1991), director of „Dragoş Vrânceanu" House of Culture (1993-2000); mayor of Băbeni commune (later become town) during the days of the December 1989 Revolution and immediately afterwards, local counsellor at the Local Council of Băbeni town (1992-2000; 2008-2012); president of „Casa de sub pădure" Circle (1977 – until present), co-founder and director of „Casa de sub pădure" cultural magazine (2004 – until present); instructor of „Dor" Folkloric Assembly (1990-2000), of „Histrionii" theatre repertory and of „Doruleț" Band near „George Țărnea" High School, Băbeni (1982-2007); president of „Dor – Dragoş Vrânceanu" Cultural Foundation (1991 – until present), member of „Anton Pann" Cultural Society, Râmnicu-Vâlcea, of the cultural forum of Râmnic and of the Association for seniors from Education, Science and Culture – Vâlcea; president of „Cultul Eroilor" sub subsidiary, Băbeni inside „Matei Basarab" Vâlcea County Subsidiary of „Regina Maria" National Association of Heroes' Cult (2007 – until present), member of the Professional Journalists Union from Romania, of the Romanian Epigrammatists' National Union and of the Romanian Writers' League -

* *

Through the contribution brought for decades to the young generations, to the capitalization of traditions and customs of the shepherds from Băbeni, to the appraisal and eternizing of some important people born in the villages placed between Bistrița and Luncavăț rivers, at the outfalls in the old and legendary Olt, the teacher Nelu Barbu remains one of the most valuable foster sons of Vâlcea county.

For all of these, me and father Constantin Mănescu-Hurezi will try, each in his own way, to render a close image of this hardworking and kind hearted man, a toiler on the „fields" of the Romanian education and culture, with out of the best results.

Nelu Barbu, valențe şi împliniri

Eugen Petrescu

S-a născut la 1 februarie 1944, în satul Burdea, comuna Căldăraru, județul Argeş şi este fiul lui Stancu şi Gherghina Barbu, oameni care au fost dăruiți cu opt copii. Numele de botez a fost Lucian, dar bunica a insistat ca în certificatul de naştere nepotul ei să fie trecut Nelu. Părinții, oameni harnici, chibzuiți şi înstăriți (proprietari a şaizeci de hectare de pământ) au fost etichetați chiaburi de către regimul comunist.

Satul natal, aşezare situată la extrema sudică a județului Argeş, la hotar cu localitățile Siliştea-Gumeşti a lui Marin Preda, județul Teleorman şi Tufeni, județul Olt, dă numele Câmpiei Găvanu Burdea din marea Câmpie Română.

Formarea pentru viață. Nelu Barbu a urmat cursurile primare la şcoala din satul natal, între anii 1951-1955, îndrumător în familie fiindu-i bunicul Marin Barbu, fost şef de post la Băicoi, județul Prahova şi primar al localității în perioada interbelică. În clasele I şi a II-a, l-a avut învățător pe Vasile Brânzei, basarabean, apariție pitorească în sat, activist de partid venit cu Sovrompetrol (societate sovieto-română înființată în 1945, a cărei activitate era explorarea, exploatarea, transformarea şi comercializarea petrolului brut şi derivatelor petrolului). Peste ani, învățătorul Vasile Brânzei a devenit personaj literar în cartea lui Nelu Barbu, *Coama Stejarului*, în care este prezentată moartea conducătorului politic sovietic Stalin. Clasele a III-a şi a IV-a le-a urmat cu învățătoarea Ghina Prunaru (Mihalcea), fina părinților săi. În clasa a IV-a, avea să câştige concursul de citit literatură, cu romanul *Desculț* de Zaharia Stancu. În şcoala primară, a fost premiant în toți anii de curs.

Cursurile gimnaziale le-a urmat şi încheiat tot ca premiant, în comuna natală, între anii 1955-1958. Şcoala aflându-se situată la patru km de satul natal, pe toată perioada studiilor a stat la internat, sub aripa protectoare a profesorului Ion Ştefănescu – directorul şcolii şi prietenul tatălui său.

După încheierea studiilor gimnaziale, dorind să-şi continue studiile, s-a înscris la Liceul din Costeşti – Argeş, dar conducerea instituției i-a respins dosarul pe motivul că este fiu şi nepot de chiaburi. În această situație, este nevoit să urmeze cursurile Şcolii Profesionale de Industrializarea Lemnului din Curtea de Argeş, între anii 1958-1960, o perioadă frumoasă din viața sa. Aici este premiant şi câştigător al Concursului „Mihail Sadoveanu” din cadrul Casei de Cultură „George Topârceanu” timp de doi ani consecutivi. Premiile concursurilor au constat în două tabere gratuite: una la Izvorul Mureşului, în Munții Cincului, la trecătoarea Ghimeş Palanca, unde se află monumentul lui Emil Rebreanu, fratele lui Liviu Rebreanu. Acolo învață să schieze în vacanța de iarnă. Al doilea premiu: o tabără la Eforie Sud (fostă Vasile Roaită), în vacanța de vară, anul al II-lea, unde beneficiază de croaziere de vis cu vaporul de-a lungul întregului litoral românesc. Este impresionat de vestigiile istorice, portul şi acvariul din Constanța. Din perioada aceea, reține cu emoție versurile de pe statuia lui Ovidiu: „O, tu ce treci pe-aicea, / Dacă-ai iubit vreodată, / Te roagă pentru dânsul, / Să-i fie somnul lin”.

La 1 august 1960, cu diplomă în meseria de „Maşinist utilaje fabrici cherestea”, este repartizat la o instituție de profil din Băbeni, județul Vâlcea. Venit pentru o lună şi jumătate – între timp tatăl îi obținuse transferul la Fabrica de cherestea Roşiorii de Vede – rămâne pentru toată viața la Băbeni. Aici o cunoaşte pe Marina Păvăloiu – fiică de ungureni înstăriți, dată şi ea afară de la Liceul ,,Vasile Roaită” din Râmnicu-Vâlcea, pentru că tatăl ei

refuzase nu numai înscrierea în întovărăşire, dar şi în colectiv. Episodul va fi transfigurat în poemul dramatic amintit, „protagonist” de tristă amintire – instructorul de partid Udeci din Bogdăneşti: „Ori te-nscrii, ori te îneci, / Ori la Colectiv te treci, / De Udeci nu poți să treci!”

Ulterior, acesta şi-a continuat studiile la Băbeni, în perioada 1960-1961 şi 1964-1965, unde a fost coleg cu George Țărnea, la secția serală, fiind pe toată perioada premiant.

În perioada 1965-1968, urmează cursurile de zi ale Facultății de Filologie din cadrul Institutului Pedagogic din Craiova. Devine receptiv la cultură şi are ca mentori literari pe profesorii universitari doctori docenți: Alexandru Piru, decan, Ion Zamfirescu (literatură universală), Barbu Theodorescu (fost secretar al lui Nicolae Iorga) şi asistenții pe atunci: Sina Dănciulescu, Eugen Negrici şi Marin Beşteliu, viitori profesori universitari doctori docenți, membri ai Uniunii Scriitorilor din România.

Continuă studiile de diferență la Facultatea de Limba şi Literatura Română din cadrul Universității Bucureşti, între anii 1968-1971. De asemenea, între anii 1971-1973, parcurge cursurile post-universitare la Universitatea Politică şi de Conducere, Filiala Craiova, apoi, în anii 1969, 1978 şi 1985 parcurge o serie de cursuri de perfecționare organizate pentru directorii de şcoli şi în specialitate.

Activitatea profesională, administrativă, politică, civică şi culturală. Pe linie profesională, activitatea omagiatului nostru, desfăşurată între anii 1960-1991, este una complexă şi de apreciat: de la muncitor circularist la U.F.E.T Băbeni (1 august 1960 – 1 aprilie 1961) şi recepționer T.E.S.A administrativ (1 aprilie 1961 – 1 septembrie 1965) îl găsim profesor de limba şi literatura română la Şcoala Generală Ioneşti-Marcea, județul Vâlcea (1968-1969), profesor şi director coordonator la Şcoala Generală Băbeni-Români, județul Vâlcea (1969-1980), profesor de limba şi literatura română la Şcoala Ajutătoare Băbeni, județul Vâlcea (1980-1982), profesor (1982-2008) şi director adjunct (1987-1989) în cadrul Liceului „George Țărnea” din Băbeni, județul Vâlcea şi inspector în specialitatea limba şi literatura română în cadrul Inspectoratului Şcolar Județean Vâlcea (1990-1991). Publică mai multe articole şi eseuri în presa vâlceană prin care susține ca liceul din Băbeni să poarte numele lui George Țărnea.

Pe lângă activitatea în învățământul preuniversitar vâlcean, Nelu Barbu desfăşoară de-a lungul anilor, începând cu 1960, o bogată activitate ştiințifică, literară, culturală şi civică. Astfel, între 1960-1965, este membru în brigada artistică şi în corul sindicatului la Întreprinderea Forestieră Băbeni, membru al formației de teatru ce a funcționat în cadrul Şcolii Generale Băbeni-Români, 1969-1980 (coordonatori fiind profesorii Dumbrăvescu Emil şi Ionescu Georgel), preşedinte al Cercului „Casa de sub pădure” (1977 – în prezent), co-fondator (alături de George Achim şi Bogdan Florian Popian) şi director al

revistei de cultură „Casa de sub pădure” (2004 – în prezent); primar în perioada Revoluției din Decembrie 1989, consilier local orășenesc (1992-2000; 2008-2012) și președinte C.F.S.N și C.P.U.N. Băbeni (1989-2000); director al Casei de Cultură „Dragoș Vrânceanu” (1993-2000), instructor al Ansamblului Folcloric „Dor” (1990-2000) și al Formației „Doruleț”, de pe lângă Liceul „George Țărnea” Băbeni (1982-2007), președinte al Fundației Culturale „Dor – Dragoș Vrânceanu” (1991 – în prezent), membru al Societății Culturale „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea, membru al Forumului Cultural al Râmnicului, președinte al Subfilialei „Cultul Eroilor” Băbeni din cadrul Filialei Județene „Matei Basarab” Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2007 – în prezent), membru al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din județul Vâlcea.

Opera. Pe linie literar-științifică și creativă, publicistică și editorială, Nelu Barbu desfășoară o bogată activitate de istoric și critic literar, dramaturg, eseist, exeget al operei lui Dragoș Vrânceanu (*Dragoș Vrânceanu, poetul transhumanței, al cetății și al pământului natal*, I, II, III, eseu critic; *Dragoș Vrânceanu, o voce distinctă în lirica românească*, I, II, III, eseu critic; *Arc peste timp*, dialog imaginar cu Dragoș Vrânceanu sub genericul: *Mai vin lângă voi, prieteni…*, evocare; *Dragoș Vrânceanu în scrisori inedite, studiu de istorie literară*; *De la Eugenio Mantale la Dragoș Vrânceanu*, studiu critic de literatură comparată), a scriitorilor Mihai Eminescu, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, George Țărnea, Dragoș Serafim, George Voica, George Achim, Ilie Gorjan, Mihai Sporiș și animatorilor culturali Ion Dănuleț, Nicolae Bebeșel (portretistică) ș.a. De asemenea, publică o serie de articole, recenzii și eseuri cu tematică diversă, dar și comunicări privind Revoluția Română din Decembrie 1989, în revistele de cultură și în ziarele locale. Are în pregătire restituirea operei lui Mircea Vrânceanu pentru care are în manuscris eseul „Între apriorism și trăirism” și „Dragoș Vrânceanu – poetul Vlahostratei” – monografie critică.

Începând cu 2007, Nelu Barbu publică mai multe volume ca unic autor sau în colaborare: *In memoriam Dragoș Vrânceanu (1907-2007)*, 2007 (în colaborare), *Casa de sub pădure*, critică literară, vol. II, 2007, 350 pagini (în colaborare), *Păstoritul vâlcean în lumina istoriei*, 2008 (în colaborare), *George Țărnea – Om și poet*, 2008 (în colaborare); din ciclul *Odiseea unui neam*, 2010-2011, publică volumele: *Alifantul* (teatru), (I, 2010), *Jurământul* – poem dramatic (II, 2010), *Sânzienele* – poem dramatic (III, 2010); colaborator la *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. II, *Localități Urbane*, Editura Fortuna, Râmnicu-Vâlcea, 2012 (coordonator: prof. dr. Ion Soare), *Respirația Logosului* – umor liric, Editura „Cercul de la Păltiniș”, Sibiu, 2013.

Despre toate acestea, distinsul scriitor Emil Lungeanu avea să spună: „Tot ce scrie confratele și prietenul profesor Nelu Barbu este o binecuvântare pentru destinul Cărții Românești.”

Referințe. Apreciat în domeniile amintite, Nelu Barbu este prezent în paginile mai multor lucrări (dicționare, enciclopedii, monografii etc.) cu referințe ce pun în valoare personalitatea sa: Ion I. Dănuleț, *De la Jina la Băbeni, punte peste Carpați şi veacuri* (Ed. Adrianso, 2008, pp. 91-95), Petre Petria, *Vâlcea în timp şi spațiu. Fapte şi date* (Ed. Conphys, 2008, p. 115), *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I (Ed. Fortuna, 2010, p. 833) şi *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. II, (Ed. Fortuna, 2012, Capitolul XII – Personalități, p. 443), Eugen Petrescu, *Personalități vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiş la 60 de ani – volum aniversar* (Ed. Petrescu, 2011, pp. 135-143). Despre opera şi personalitatea profesorului Nelu Barbu au mai scris: Maria Diana Popescu, George Achim, Florian Copcea, Florentin Popescu, Ion Nicolescu, Costea Marinoiu, Mihai Sporiş, Ilie Gorjan, George Voica, Maria Niculescu, Nicolae Dinescu, Petre Cichirdan, Ion Măldărescu, Corina-Maria Zat, Nicolae Dragoş, Constantin Zărnescu, Gheorghe Păun, Emil Lungeanu, Eliza Roha ş.a.

Pentru a întregi oarecum această schiță de portret, dedicată profesorului scriitor Nelu Barbu, vom parcurge câteva note critice selectate din mulțimea de referințe publicate în ultimii ani sau aflate în manuscris. Astfel, în subcapitolul *Note critice* publicat la paginile 97-105 în volumul *Sânzienele* (Ed. Conphys, 2010), cititorul poate descoperi note semnate de scriitori cu o bogată operă literară dar şi de oameni din alte sfere culturale:

George Achim, p. 97: „S-au spus multe cuvinte frumoase despre autor, «profesorul de română şi al poeziei marelui Dragoş Vrânceanu», cum îl alint uneori, pentru că a avut inspirația cândva, când uitarea se aşternuse peste «Casa de sub pădure», să le readucă aminte urmaşilor acestui brand, că Băbeniul mai există, iar «poezia este încă vie cu poetul primindu-ne în pridvor»... Şi, cum timpul a avut răbdare, iată-l azi lăudat, aplaudat întru totul şi primind coroana. *Odiseea unui neam* este un *«monument»* al memoriei ținutului în care talentul de povestitor pitoresc al lui Nelu Barbu se redescoperă pe sine”.

Ion I. Dănuleț, p. 98: „Pentru universul ciobănesc al ungurenilor, cu îndeletniciri care impun dragoste şi sacrificii fără rezerve, domnul profesor Nelu Barbu este unul din rarii creatori de cultură, impresionat de vitalitatea exemplară a acestor oameni, de solidaritatea, de vigoarea şi de hărnicia lor. Autorul se contopeşte cu sufletul comunității, cu împlinirile şi năzuințele acesteia”.

Gheorghe Deaconu, p. 98: „Cercetătorul literar s-a afirmat ca exeget al operei unor scriitori din spațiul vâlcean (Dragoş Serafim, George Țărnea, George Voica) şi mai ales al creației lui Dragoş Vrânceanu, la a cărui memorie stă de veghe într-o vreme şi-ntr-o lume tot mai străine de duhul „Casei de sub pădure...”.

Nicolae Dragoş, p. 98: „Scriitorii zonali dau liantul literaturii naționale. Mulți dintre ei se văd brazi pe vârfuri de munte şi până la urmă, nu lasă nimic în urmă, dar ca şi după Dragoş Vrânceanu, după Nelu Barbu va rămâne ceva pentru comunitate”.

Ilie Gorjan, p. 100: „Parcă, evidențiindu-se pe sine, travaliul său în opera pe care a creat-o, autorul reuşeşte să aducă în actualitate farmecul, substanța şi eficiența învățământului românesc interbelic în contrast cu tarele organizatorice şi metodologice ale sistemului educațional actual din țara noastră. De altfel, trilogia *Odiseea unui neam* constituie o formă indirectă de pledoarie a autorului față de cel care i-a fost mentor spiritual, un adevărat remember la adresa scriitorului din Băbeni, Dragoş Vrânceanu, care, în opinia lui Nelu Barbu, reprezintă o conştiință poetică perenă ce duce la idealuri".

Costea Marinoiu, p. 101: „Om care toată viața a zidit, iar ca scriitor a fost culegător de stele, le-a aşternut cu iscusință pe ogorul însorit al literelor, iar ca profesor a clădit destine umane cărora le-a cultivat gusturile despre artă şi frumos. Opera lui Nelu Barbu ne invită la un recurs istoric, şi în acelaşi timp la realitățile vetrei strămoşeşti ale Băbenilor. Autorul duce mai departe tradiția literaturii dramatice zămislite cu talent de mulți scriitori vâlceni: Gib Mihăescu, Bogdan Amaru, Alexandru Popescu, Valeriu Anania, Malvina Urşianu, Valeriu Sârbu, Gheorghe Vlad, Doru Moțoc. Un refugiu în imaginație şi-n ficțiune, teatrul lui ne invită la un recurs istoric".

Maria Niculescu, p. 102: „Profesorul Nelu Barbu a consemnat cu mintea, a simțit cu inima şi a făurit această epopee pastorală, astfel încât tot atâtea generații să poată povesti despre ceea ce a făptuit, cine a fost şi ceea ce a lăsat în urmă [...] …a demonstrat că viața înseamnă simțire, ființă şi expresie deopotrivă, pentru a avea sens şi reverberații asupra urmaşii urmaşilor. Scriitorul îşi soarbe cuvântul din trăirea semenilor lui".

Alexandru Popescu Mihăeşti, p. 103: „Teatrul lui Nelu Barbu este o oază de lumină, de esență a vieții, care mă răscolește pentru că transfigurează evenimente pe care le-am trăit. Este uluitor modul în care a plăsmuit şi a relatat psihologia oamenilor de vârste diferite. Iată, prin intermediul literaturii, ne întâlnim!"

Mihai Sporiş, p. 103, 104: „Când sui oamenii ca într-un pelerinaj inițiatic pe vârful de munte, şi cunoaştem multe locuri de Nedei, coborârea de acolo pare realmente una din cerul nemuritorilor. Aici se iveşte *poetul*, vocea interioară, şi ea prezentă în aceea agora a destinului. Profesorul Nelu Barbu este un *poet generic* care îi conține simultan pe Eminescu, cu mesajul Doinei sale şi pe Dragoş Vrânceanu – poetul transhumanței".

George Voica, p. 104: „Meritul incontestabil al domnului profesor Nelu Barbu e îndeosebi acela de fin psiholog, al cărui ochi penetrează adâncul din om, dar şi preocuparea unei societăți umane în devenire, conştientă de faptul că, dincolo de vicisitudini, de dezrădăcinare, menirea ei este de a evolua, de a prospera, chiar dacă inima îi este supusă viforniților de dor nemărginit, de alean! [...] în poem, surprinde o realitate a veacurilor trecute, dar şi o oglindă în care cei de azi îşi văd chipul şi firea, dorul şi tumultul inimii, mereu fremătânde, visul

împlinit, zborul spre înălțimi, spre Dumnezeu, şi-nspre stele mari, licărind de-a pururi peste repedea trecătoare, suflare de viață ce ni s-a dat...".

Constantin Zărnescu, p. 105: „Epopeea lui Nelu Barbu, lider al comunității, dotat cu o fină psihologie, se constituie într-un veritabil şi exhaustiv *album trăit* al băbenarilor ungureni (românii vechi), al rumânilor (românii fabuloşi) şi al rudarilor (românii din sud). Autorul evită cu abilitate căderea în dogma pedagogică, iar teatrul său istoric şi poetic cultivă caracterul profund românesc al personajelor şi legenda bunului român, sintetizând calea de mijloc a vieții şi aspirația către autonomia esteticului".

La rândul lor, poeții şi prozatorii Nicolae Dragoş şi Eliza Roha vin să completeze tabloul cercetătorului şi creatorului de literatură Nelu Barbu cu o serie de referințe publicate sau aflate în manuscris:

Nicolae Dragoş: „Poemele *Alifantul* şi *Jurământul*, apărute la Editura Conphys, în 2010, vin să întregească fericit scrierile ce poartă semnătura ilustrului profesor cu vocație didactică de excepție, care, de-a lungul deceniilor, s-a apropiat de marile valori ale literaturii române…, de generații de elevi. […] În fapt, prin elogiul adus păstorilor care s-au aşezat şi în Băbeni, ca şi în Vaideeni, Novaci sau Polovragi, autorul îi înfățişează pe toți aceştia ca pe adevărați şi demni bărbați făuritori de istorie, păstrători ai limbii, credinței şi tainelor coeziunii sufleteşti moştenite de la înaintaşi, ca liant de nezdruncinat. Conectați în simetrie, prin trăiri şi fapte la zestrea clădită prin jertfe eroice, demni de înaintaşii lor, urmaşii, prin vremuri, prin veacuri, îşi scriu la rându-le, propriile pagini de adânc patriotism, ale căror virtuți traversează şi poemul dramatic prin care autorul *Jurământului*, domnul Nelu Barbu, se legitimează în fața propriei conştiințe, dar şi a colectivității căreia s-a dedicat cu devotament, mai ales prin transfigurarea obiceiurilor ancestrale precum cel al nuntirii din poemul dramatic *Sânzienele*". (*Mărturii de demnă devoțiune*, în *Curierul de Vâlcea*, nr. 6462, 20 feb. 2013)

Eliza Roha (Bucureşti, 8 iulie 2014): „Se spune că omul sfințeşte locul. Iată că scriitorul Nelu Barbu, profesor de limba şi literatura română, născut în Câmpia Găvanu-Burda, satul Burda-Argeş, a înnobilat, prin înrădăcinarea sa, localitatea Băbeni de Vâlcea, aducându-i prinos de înaltă spiritualitate românească. Personalitate puternică şi complexă, s-a impus în viața culturală a localității, a oraşului Râmnicu-Vâlcea şi a întregului județ, ca dascăl, director de şcoală, promotor al vieții culturale, prezență marcantă a festivalurilor culturale, concursurilor literare, a emisiunilor culturale de radio şi tv, a editorialelor din presa locală şi nu numai, aducându-şi o contribuție decisivă la îmbogățirea zestrei de suflet a locuitorilor acestor mirifice meleaguri oltenești. […]

Oameni din stirpea domnului profesor Nelu Barbu ridică prin eforturile şi dăruirea lor ştacheta nivelului cultural, într-o armonie a conviețuirii de zi cu zi, adunând boabe prețioase în sipetul cu zestre culturală al românilor. Dragostea față de tezaurul cultural şi folcloric al țării, dar şi priceperea sa

şi-au găsit ecou nu numai în organizarea activităților culturale, ca păstrător al datinilor şi valorilor culturale olteneşti ctitorind muzee, reviste şi cenacluri literare, aducând în atenție autorii valoroşi ai comunității respective, dar şi prin opera sa literară, a cărei unicitate şi valoare nu pot fi contestate, ci, din contră, timpul conferindu-i merituorii aprecieri. […]

Alifantul, fragment de viață rurală dintre cele două războaie mondiale, poemele dramatice *Jurământul* şi *Sânzienele*, o epopee pastorală de mare frumusețe şi încărcătură spirituală, se înscriu, în totalitatea lor, ca un imn adus memoriei înaintaşilor, buni păstrători ai identității culturale şi de neam a românității. Numeroasele diplome şi premii acordate domnului prof. Nelu Barbu de înalte instanțe literar-culturale din țară şi străinătate atestă valoarea personalității şi a scrierilor sale.

Dragostea scriitorului Nelu Barbu pentru oamenii şi locurile păstorite cultural de domnia sa este convertită într-o operă literară distinctă, originală, definitiv ancorată în patrimoniul spiritual românesc din vechime şi actualitate, de pe teritoriul istoric al țării şi de pretutindeni".

Cu prilejul aniversării ziei de naştere, în alocuțiunile rostite, doi buni prieteni ai omagiatului nostru spuneau printre altele:

Bogdan Popian (Băbeni, 1 feb. 2014): „Când spui Băbeni, te gândeşti imediat la Dragoş Vrânceanu. Când aminteşti de Dragoş Vrânceanu nu poți să nu pronunți imediat numele… Nelu Barbu! Şi nu pentru că ar fi o rudă, un prieten sau, de ce nu, un rival în ale poeziei. Ci pentru simplul fapt că, dacă este să numim un „împătimit" în ale „Casei de sub pădure", alt nume nu ne vine în gând".

George Voica (Băbeni, 1 feb. 2014): „Într-o iarnă cu finlandeze zăpezi, aproape de Siliştea – Gumeştii lui Marin Preda, se năştea-n Câmpia Găvanu-Burdea o fărâmă de om cu ochii albaştri, mirați de nesfârşitele ninsori şi de limpezimea tăcerii din margini de sat.

Era al patrulea prunc din cei opt pe care o țărancă în maramă de crin, de pe Argeş în jos, avea să-i aducă pe lumea aceasta fremătândă în nesfârşite, neostoite dureri… […]

Iată-l, de-acum, împlinit luminat, la ani 70, ca un măr domnesc a doua oară în floare, bogat în rodnice seve şi-n faguri de tei, care, astăzi, mai mult ca oricare din noi, aici, la Băbeni, a pus în valoare cultura şi spiritul locului, neamului, alături de ancestralii ciobani, de la care el şi-a luat nu doar urmaşi, ci tot ce ei mai de preț au avut şi-or avea din adânca vechime: dârzenia, hărnicia, demnitatea şi dorul de-Ardeal, de cântec domol, duios lăcrimând pe plaiuri şi munți cu izvoare de lacrimi curgând pe Calea Lactee, la vale…

Şi, fiindcă astăzi, cărțile sale sunt în straie de in curat şi subțire, Băbenarii ştiu pe deplin respectul să-i poarte, căci valoarea cetății stă-n fapte şi-n slove în inimi săpate!… […] Iar noi, alăturea-ți suntem, sărbătoritule, şi azi, când finlandeze ninsori peste retina noastră, de-acuma, coboară!

La Mulți Ani, Nelule Barbu, prieten din vremi de demult! (Alocuțiune publicată sub titlul *Prieten din vremi de demult!*, în *Curierul de Vâlcea*, nr. 6686, 11 feb. 2014)

Distincții, diplome şi premii. Ca o recunoaştere profesională şi culturală, începând cu 1969, profesorului Nelu Barbu i-au fost decernate mai multe distincții şi peste şaptezeci de diplome şi premii la mai multe concursuri şi festivaluri naționale (Jina, județul Sibiu, Novaci şi Baia de Fier, județul Gorj, Corbi, județul Argeş) şi internaționale (Chişinău, Paris, Cladovo, Heidelberg). De asemenea, pentru cinstirea memoriei eroilor şi martirilor neamului a fost evidențiat în şedințele de lucru şi recompensat cu o serie de diplome. Este deținător al Premiului Internațional de Literatură „Mihai Eminescu", al Premiului de Literatură şi Jurnalistică „Pamfil Şeicaru" şi al Premiului Uniunii Naționale a Epigramiştilor din România, Filiala Hunedoara. Deține şi Diploma de Onoare „Gheorghe Lazăr", clasa I, Diploma, Medalia şi Discul de Aur la Congresul Internațional de Dacologie (2014), pentru eseul *Dacii în poezia lui George Coşbuc*. Pentru travaliul său creator, a primit în 2013 din partea Clubului Iubitorilor de Cultură, cu sediul în municipiul Curtea de Argeş, județul Argeş, titlul de Cetățean de Onoare al Românismului.

Profesorul Nelu Barbu – formator de valori umane, fin cercetător al vieții păstorilor băbenari, inițiator şi organizator a numeroase acțiuni culturale pentru promovarea folclorului şi tradițiilor păstoreşti, cărturar şi promotor al cultului eroilor în rândul tinerei generații, este un model pentru tinerii dascăli vâlceni.

La ceas aniversar, îi urăm prietenului şi colaboratorului nostru, profesorul Nelu Barbu, ani mulți cu sănătate şi împliniri alese pe drumul vieții.

Cu Nelu Barbu în lumea Sânzienelor

Constantin Mănescu-Hurezi

În urmă cu douăzeci şi trei de ani, în octombrie 1992, atras de plaiurile mioritice din vecinătatea locurilor natale, făceam cunoştință cu satele Urşani şi Tănăseşti, care mă chemaseră aici, fără să le fi văzut niciodată. Şi mai aflam că în vecinătatea Urşanilor se mai afla o aşezare vestită de oieri, români din Transilvania de origine. Determinați de persecuțiile stăpânirii habsburgice, şi-au părăsit satele peste munți, aşezându-se pe moşia Vai de Ei a mănăstirii Bistrița din județul Vâlcea. Acestor români veniți din Transilvania, din Mărginimea Sibiului, din Jina, din Vinerea, Cioara, Tărtăria şi Loman, sate cunoscute în istoria frământată a Transilvaniei secolului al XVIII-lea, ca centre ale mişcării religioase împotriva uniației şi purtătoare, mai târziu, a flăcării

răscoalei țăranilor din anul 1784, localnicii din părțile noastre le-au zis „ungureni”, adică veniți din părțile ungurești sau din Imperiul austro-ungar. Cu aceste nume îi întâlnim în „Catastihurile de ungureni şi sârbi”, întocmite ani la rând de slujbaşii Vistieriei (1819-1831), şi un nume de familie transmise până la ora actuală, care ne amintesc de numele satelor transilvănene părăsite: numele de Vinereanu desemnează pe cei din Vinerea, Săscioreanu din Săsciori, Tărtăreanu din Tărtăria, Cioranu de la Cioara, Jinaru din Jina, Mărgineanu din Mărginime, şi exemplele pot continua. Prin tăria lor de caracter prin care au înfruntat vitregiile vremurilor, prin hărnicia, cinstea şi sufletul lor de români, autentici, aducând cu ei portul popular, obiceiurile legate de păstorit şi mândrul nostru tricolor, aceşti oameni aşezați în secolul al XVIII-lea în vecinătatea Hurezilor lui Brâncoveanu au transformat denumirea de *Vai de Ei* într-un renume, în denumirea de *Vaideeni*, care a devenit de-a lungul timpului simbolul transhumanței, al oieritului, al acestui obicei pe care-l avem moştenire de la geto-daci.

Cu timpul, având colegi de şcoală din localitatea Băbeni, am aflat că aceşti păstori, căutând locuri prielnice pentru vitele lor, s-au stabilit la Băbeni, formând un nucleu numit Băbeni Ungureni, spre deosebire de cealaltă parte a localității, numită Băbeni Români. Cel care m-a făcut să mă aplec spre sufletul şi spre preocupările acestor ungureni din Băbeni este profesorul Nelu Barbu, pe care l-am cunoscut la întâlnirile Societății Culturale „Anton Pann” de la Râmnicu-Vâlcea, precum şi la Casa de sub pădure, unde ani de-a rândul ne-am întâlnit cu spiritul şi cu preocupările literare ale lui Dragoş Vrânceanu.

Vrednic urmaş al acestuia, pe tărâm cultural, profesorul Nelu Barbu şi-a dedicat întreaga viață şi energie creatoare Băbenilor Ungureni, aplecându-se cu dăruire şi cu răbdare de dascăl asupra rădăcinii păstorilor, mai ales celor din Mărginimea Sibiului, ce cu veacuri în urmă, vitregiți, şi-au găsit libertatea la frații lor din Nordul Olteniei. Aşa cum mărturisea Ion I. Dănuleț în 2010, când apărea poemul dramatic „Jurământul” al lui Nelu Barbu, „cu netăgăduita înțelepciune de intelectual, în toate acțiunile întreprinse, acesta a urmărit promovarea dezvoltării economice şi spirituale a comunității cu specific aparte”. Faptul că Nelu Barbu s-a contopit cu sufletul localității Băbeni, cu împlinirile şi năzuințele acesteia, este afirmat de acelaşi Ion I, Dănuleț, care ne spune: „Pentru universul ciobănesc al ungurenilor, cu îndeletniciri care impun dragoste şi sacrificii fără rezerve, Nelu Barbu este unul din rarii creatori de cultură, impresionat de vitalitatea exemplară a acestor oameni, de solidaritatea, de vigoarea şi de hărnicia lor”.

Deşi domnul profesor Nelu Barbu nu e fiu de cioban, sufletul său rămâne de-a pururi alături de vlaşii din Jina, propunându-şi să zugrăvească, în scrierile sale, „odiseea unui neam”, pe care nu o putem înțelege dacă nu îndrăgim muntele, dacă nu am fost până acum atraşi de farmecul lui, dacă nu

a fost vara la o stână şi nu am făcut cunoştinţă cu personajele dacice prezente pe vârfuri de munţi: baci, băcițe, cu starostele lor, veri şi văruțe, sau nu am gustat din produsele tradiționale ale ciobanilor: brânza de burduf, caşul dulce, smântâna, pastrama, tocanul sau bulzul. Oamenii care nu au dat înapoi în fața greutăților, oierii au început această odisee, călcând peste munți ca niște împărați-păstori din Țara Făgăduinței şi au întemeiat în Regat, în afară de Vaideeni şi Băbeni, şi alte localități de frunte: Corbi, Novaci, Polovragi, dar şi mai mult în jos, înspre Dunăre, la Lăcrița, dovedind astfel că neamul acesta de valahi, coborâtor din geto-daci, nu a fost oricine, ci sabie şi scut pe pământul moşilor noştri. Depunând jurământul pe o cruce de lemn, pe care Iisus Hristos a sângerat ca şi azi, oierii din Jina şi-au luat sarica pe umeri şi Doru-n desagi, urmând prin neguri spre munți, ca mai apoi, să-i prindă primăvara pe plaiuri cu Sânziene, în Regat.

Acestui frumos episod din ciclul *Odiseea unui neam*, Nelu Barbu i-a dedicat poemul dramatic *Sânzienele* prin care autorul, folosind nume reale din viața comunității băbenarilor, ne introduce în lumea mitică a acestor personaje precreştine şi transformă poemul într-o frescă a unui neam mândru, neamul ungurenilor. Pe de altă parte, el ne prezintă importantul moment al perpetuării neamului ungurenesc prin unire, adică prin nuntă şi transformarea tinerelor băcițe în Sânziene şi viitoare mame. Această nuntă are loc în Munții Lotrului, în ziua de 24 iunie, când e ziua de Drăgaică în Muntenia şi Sânzienele în Transilvania, zi în care Biserica Ortodoxă sărbătoreşte Naşterea Sfântului Ioan Botezătorul. Care este legătura între Sânziene şi această sărbătoare creştină? Este cunoscut faptul că urmele Revelației primordiale s-au păstrat aproape la toate popoarele de pe glob, fiind prezente în datini şi obiceiuri strămoşeşti. La strămunii noştri, de pildă, credincioşii daco-romani, exista o datină străveche provenienţă autohtonă, al cărei nume dac s-a pierdut, însă s-a păstrat cel daco-roman de Sânziene. Numele Drăgaică s-a suprapus peste cel de Sânziene în feudalismul timpuriu, în perioada influenței slave în vocabular. El denumeşte, nu numai obiceiul şi sărbătoarea populară ce avea loc la 24 iunie, în luna lui Cireşar, ci şi o plantă, o floare care îşi are rosturile ei în cadrul sărbătorii şi obiceiului Drăgaica, precum şi protagonista obiceiului, despre care ne vorbeşte pentru prima dată la noi Dimitrie Cantemir. Acesta, în lucrarea sa „Descrierea Moldovei”, ne spune: „După cum se vede, prin Drăgaică o înțeleg pe Ceres. Căci în acea vreme a anului când încep să se coacă semănăturile, toate fetele țăranilor din satele învecinate se adună şi o aleg pe cea mai frumoasă dintre ele, căreia îi dau numele de Drăgaica. O petrec pe ogoare cu mare alai, o gătesc cu cunună împletită din spice şi cu multe basmale colorate şi-i pun în mâini cheile de la jitnițe”. Astfel, fetele drăgaice sunt un fel de vestale, de preotese ale zeițelor Ceres şi Diana, zeități agrare frecvent adorate în Dacia Romană. Unii specialişti, afirmă că termenul Sânziana este de origine latină, derivând de la expresia Sancta Diana (Sandiana), întrebuințată de creştini cu sens peiorativ,

pentru păgânii adoratori ai zeiței Diana. Vasile Pârvan era de părere că Diana ar fi o divinitate getică al cărei nume a fost schimbat.

Ana Radu Chelariu consideră că forma Sânziana, pe care o pune în legătură cu Cosânzeana, trebuie asociată cu mitul din legenda Soarele și Luna, în care soarele dorește să se căsătorească cu sora sa, care refuză, invocând interdicția incestului, și pe care Dumnezeu o transformă ulterior în lună. Astfel, sânziană ar veni de la un mai vechi „Sandiena", „Zeița Soarelui". Această ipoteză este de acord cu celebrarea acestei sărbători în jurul solstițiului de vară (21 iunie), odată cu „marea răscruce în cursa soarelui", când puterea acestuia este la apogeu și apoi începe să scadă. Solstițiul de vară era celebrat de multe religii precreștine, inclusiv de gnosticism. Sărbătoarea Sânzienelor, din această perspectivă, acoperă astfel, ca toate solstițiile și echinocțiile, o perioadă de criză, o perioadă de intensă comunicare între cele două lumi, a viilor și a morților, dominată de primejdii, de amenințarea spiritelor malefice, dar și de multiple posibilități de intervenire cu succes în firea și mersul lucrurilor. Acest mister ce învăluie sărbătoarea constituie baza inspirației romanului *Noaptea de Sânziene* a lui Mircea Eliade. Așadar, vechiul nume de Sânziana avea atribute agrare, amintind și de riturile aratului și semnatului noaptea pe lună plină, pentru a rodi din plin. La români s-au păstrat până în pragul secolului al XIX-lea unele rituri agrare pe lună plină (aratul de un bărbat în plină vigoare și începutul semănatului de o tânără nevastă însărcinată), deci un sincretism între riturile agrare ale zeiței cerealelor și ale zeiței lunii.

Persoanele care participau la datina Drăgaicei erau fete tinere virgine, îmbrăcate în ii și fote noi de sărbătoare și având capetele acoperite cu marame albe deasupra cu cununițe de flori numite Sânziene. Erau încinse la brâu tot cu sânziene, iar în mâini țineau spice de grâu și seceri cu dinți. Porneau din sat dimineața la răsăritul soarelui, alergând cu maramele fluturând, râzând și chicotind, până ajungeau la ogorul cu rodul cel mai bogat. Aici se jucau hore libere și hore închise, după care se întorceau în sat tot în fugă, fluturându-și maramele, până ajungeau în sat. La intrarea în sat le întâmpinau flăcăii cu ulcele cu apă și le stropeau simbolic pentru fertilitatea solului. Aici, întâi se întindea hora Drăgaicelor, vesele și sprintene, în bătătura satului, în care puteau intra în joc numai fete tinere, de aceeași vârstă și condiție virginală. Hora Drăgaicelor se desfășura deci în formă închisă, numai între Drăgaice, și rar în formă deschisă și între celelalte fete din sat. Din bătătura satului, Drăgaicele plimbau hora lor pe la unele case din sat, îndeosebi la casele plugarilor vrednici, ale căror roade îi făceau demni de admirația întregii comunități sătești.

După ce Drăgaicele sărbătoreau fertilitatea cerealieră a solului, luau cununa de sânziene pe care o purtaseră pe cap și o ascundeau în cele mai limpezi izvoare sau în apă curată, ferită. Tânărul care găsea această cunună era alesul celei ce o ascunsese și astfel taina se făcea cunoscută tuturor, pentru că cei doi tineri ajungeau la cununie. În acest ritual se reflectă

profunda curăție sufletească a neamului nostru. În ceea ce-i privește pe munteni și mai ales pe păstori, aceștia au păstrat până astăzi multe tradiții și obiceiuri vrednice de luat în seamă, legate de sărbătoarea Drăgaicelor sau a Sânzienelor, ca de exemplu: nedeile și ciumărcile – întâlniri de bucurie pe vârfurile sau pe versantele Carpaților; sâmbrele – alesul oilor; focurile din Oaș și Maramureș; târgul fetelor sau distracțiile controlate de pe înălțimile Apusenilor, de la Muntele Găina.

Acea tradiție a „coroniței cu spice", simbol al zeiței Ceres la romani (zeița grâului și a recoltelor) este, așadar, de proveniență păgână, dar ea a fost păstrată în tradiția noastră sfântă ca un ecou al bucuriei pentru vrednicie, în următoarele împrejurări din viața omului: la mirese prin „coroniță", la miri prin „floarea miresii", la tineri, prin flori și falduri multicolore la nuntă și mai ales la bradul cununiei ca simbol al fidelității veșnice. De asemenea, coronița de flori (sânzienele) împodobește fruntea copiilor merituoși la învățătură și cu o purtare demnă, fiind bucuria părinților și mângâierea rudelor și prietenilor, la sfârșitul anului școlar, în iunie, când se culeg roadele învățăturii.

Dar această sărbătoare păgână, Drăgaica sau Sânzienele, avea să prefigureze, prin riturile și semnificațiile ei, o sărbătoare creștină, și anume Nașterea Sfântului Ioan Botezătorul, care a fost fixată de Biserică și trecută în calendar după Sinodul al VII-lea Ecumenic (787). *Sanctus (dics) Johannis*, adică Ziua Sfântului Ioan, este o sărbătoare cu bază biblică, despre care ne vorbește Sfântul Evanghelist Luca (Cap. I, 5-80), fixată la 24 iunie, cu șase luni înainte de Nașterea Domnului (Luca I, 36). Această sărbătoare creștină are o semnificație care o apropie de Drăgaică, și anume dezlegarea pântecelui Elisabetei, soția preotului Zaharia din Vechiul Testament, care nu a cântărit înaintea lui Dumnezeu pentru că nu avea copii, în condițiile în care, la evrei, o familie care era stearpă era considerată blestemată de Dumnezeu să i se stingă neamul. Cei doi soți au stăruit în post și rugăciune și Dumnezeu le-a răsplătit credința, curăția și răbdarea prin faptul că Elisabeta a născut pe cel care avea să fie înainte mergătorul și botezătorul Mântuitorului, despre care Însuși Fiul lui Dumnezeu a spus: „Adevărat zic vouă: Nu s-a ridicat între cei născuți din femei unul mai mare decât Ioan Botezătorul" (Matei XI, 11). Zămislirea și nașterea Sfântului Ioan Botezătorul sunt o dovadă a faptului că cele ce sunt cu neputință la oameni, sunt cu putință la Dumnezeu.

Pe de altă parte, Nașterea Sfântului Ioan s-a pus în calendar la 24 iunie, după solstițiul de vară, când ziua începe să scadă și noaptea se mărește. Nașterea Domnului s-a pus la 25 decembrie, după solstițiul de iarnă, când ziua se mărește și noaptea scade. De ce au rânduit așa Sfinții Părinți? Pentru că nașterea Sfântului Ioan a avut loc la sfârșitul Legii Vechi, când învățătura ei scade și în locul ei vine în lume lumina lui Hristos care biruiește întunericul necredinței și alungă noaptea neștiinței și a păcatului, și aduce pe

pământ o lege nouă, Legea Harului. Aceasta o spune chiar Sfântul Ioan Botezătorul: „Acela trebuie să crească, iar eu să mă micşorez” (Ioan III, 30).

Legat de sărbătoarea Sânzienelor (Naşterea Sfântului Ioan) este şi obiceiul „paparudelor”. Paparudele sau invocarea ploii reprezintă o datină a colindului şi strigătul celor mici la „locuitorul pustiei” şi deşertului să trimită ploaie la vreme, ca şi în vremea lui Ilie. Tradiția specifică străbunilor noştri şi practica aveau loc între sărbătoarea Naşterii Sfântului Ioan (24 iunie) şi răpirea la cer a Sfântului Proroc Ilie (20 iulie), în luna lui Cuptor, când pământul are nevoie de umezeală. Un alt obicei îl reprezintă bâlciul din ziua de Drăgaică, ceea ce reprezintă bucuria tuturor manifestată în afara comunității. Este un obicei vechi cu distracții populare (mai ales căluşarii) şi schimb de marfă, aşa cum era şi la poporul biblic, în afara templului din Ierusalim. Tradiția este vie mai ales în părțile Buzăului şi începutul acesteia se pierde în milenii. Bâlciul respectiv a fost îngăduit şi de către voievozii neamului românesc. „Drăgaica” era cunoscută mai ales în Imperiul Otoman, Țările Române fiind gazda contactelor comerciale între Orient şi Occident de-a lungul veacurilor, pe mare sau pe uscat. Tradițiile, obiceiurile şi datinile legate de sărbătoarea Sânzienelor au rezistat de-a lungul timpului, fiindcă au avut în acelaşi timp un teren prielnic la strămoşii noştri şi un motiv sfânt de evlavie şi izbăvirea neamului omenesc: Naşterea Înaintemergătorului şi Botezătorului Domnului nostru Iisus Hristos, Mântuitorul lumii.

Aceasta este lumea Sânzienelor, pe care ne-a adus-o în actualitate profesorul Nelu Barbu în scrierile sale. Mitologie, istorie autentică, tradiții cu adânci semnificații în viața unui popor care a stat neclintit ca o stâncă în fața vitregiilor vremurilor, înfrățindu-se cu locurile pe unde l-au purtat paşii. Toate acestea se regăsesc în „Odiseea unui neam”, în poemele dramatice ale prietenului nostru Nelu Barbu, caracterizat „prin răbdare şi înțelegere, generozitate şi profesionalism, modestie şi umor, aşa cum arăta Corina-Maria Zat în postfața volumului „Sânzienele”. Aspirația către frumos, către autonomia esteticului, către bine şi adevăr care răzbate din paginile poemului, reprezintă de fapt aspirația ființei autorului spre aceste valori perene ale sufletului omenesc. Autorul ne prezintă, ca simbol al acestei purități trupeşti şi sufleteşti, mioara, adică oaia tânără de la vârsta de un an până la doi ani, pe care fecioarele de aceeaşi condiție virginală cu mioara o stropesc cu apă şi pe gâtul căreia aşează coronița de Sânziene. Acesta este mesajul sărbătorii: trecerea fetelor fecioare la o nouă condiție de viață, la o nouă stare, trecerea lor de la „fetie” la „nevestie”, ritual în care însuşi Dumnezeu coboară ca să binecuvânteze coacerea şi maturizarea în bune condiții a bobului, pregătind astfel începutul seceratului. Asemenea bobului de grâu, fetele aflate în pragul căsătoriei trebuiau să se împlinească, să se maturizeze şi tocmai în acest scop străbăteau holdele, împrumutând de la ele condiția lor, statutul lor, evoluția lor. Felicităm pe profesorul Nelu Barbu pentru întreaga sa activitate pe tărâmul educației şi culturii şi îi dorim ani frumoşi şi roade noi în ogorul Domnului, care este format din sufletele oamenilor.

Păstoritul – ocupație tradițională în zona Băbeni

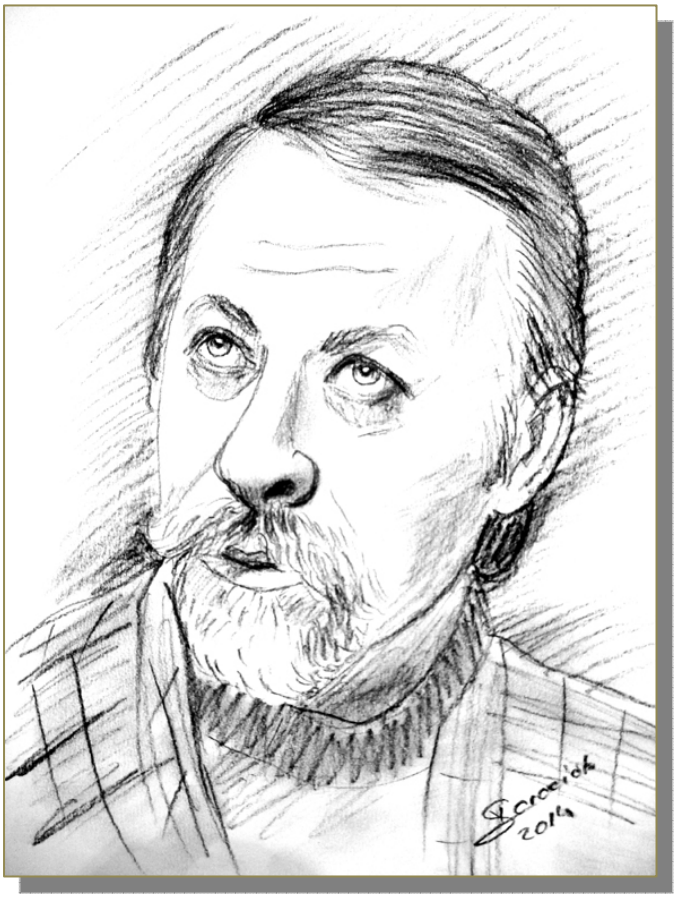

CORNELIU MEDVEDOV, 60 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 17 februarie 1954, municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; cineast; conferențiar universitar; realizator de emisiuni de televiziune, animator cultural, publicist (debut 1971, în revista „File vâlcene"), co-fondator al unor ziare şi reviste; autor a peste 2000 de articole şi studii despre istoria filmului românesc şi universal, publicate în reviste de prestigiu; autor al primului dicționar dedicat operatorilor români; cameraman, asistent de regie şi regizor secund la Studioul Cinematografic Buftea (1984-1990); realizator al unor emisiuni social-politice şi culturale, anchete, reportaje şi filme documentare, difuzate în țară şi în străinătate (1997-1999); a predat diferite cursuri de specialitate la Academia de Radio şi Televiziune ,,Tudor Vornicu" din Bucureşti (1997-2005), Facultatea de

Imagine a Universității Media (1998-2005), Colegiul Tehnic Media (2005-2010), Facultatea de Arte a Universității „Hyperion" din Bucureşti (1992 – în prezent); vicepreşedinte al Academiei de Radio şi Televiziune „Tudor Vornicu", membru al Uniunii Cineaştilor din România, membru al Organizației Internaționale a Jurnaliştilor (din 1990), membru fondator şi membru onorific al unor fundații şi asociații culturale din România, Venezuela şi Brazilia -

* *

Prin Corneliu Medvedov, tezaurul cultural național îşi îmbogăţeşte zestrea generatoare de civilizație, complexitatea activității sale fiind una de excepție şi cu un rol determinant pentru lumea televiziunii şi a filmului românesc, pentru tinerele generații de cineaşti, regizori şi realizatori de emisiuni de radio şi televiziune.

În rândurile următoare, cititorul face cunoştință cu omagiatul nostru, cu viața şi activitatea sa, printr-o scurtă dar elocventă schiță de portret realizată de filologul şi scriitorul Ioan St. Lazăr, critic şi istoric literar, un maestru al valorizării culturii româneşti şi personalităților sale.

CORNELIU MEDVEDOV, 60 YEARS OLD

- born on February 17, 1954, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea County; filmmaker; senior lecturer; television director, cultural entertainer, publicist (debut in 1971, in File vâlcene magazine), newspapers and magazines co-founder; author of over 2000 articles and studies about the history of the Romanian and the universal film, published in famous magazines, author of the first dictionary dedicated to Romanian operators; cameraman, assistant director and second assistant director at Buftea Cinematographic Studio (1984-1990); sociopolitical and cultural shows director; research, reports and documentary films director, films that were broadcast in the country and abroad (1997-1999); He taught various scientific courses at Tudor Vornicu Radio and Television Academy in Bucharest (1997-2005), at the Faculty of Image of Media University (1998-2005), Media Technical College (2005-2010), the Faculty of Arts, Hyperion University, Bucharest (1992 – present time); vicepresident of Tudor Vornicu Radio and Television Academy, member of the Filmmakers' Union from Romania, member of the International Organization of Jurnalists (since 1990), founding member and honorary member of several cultural foundations and associations from Romania, Venezuela and Brazil -

* *

With Corneliu Medvedov, the national cultural thesaurus enriches its cultural dowry, the complexity of his activity being an exceptional one and having a determing role for the world of the Romanian film and television for the young generations of filmmakers, directors and radio and television shows director.

In the following lines, the reader will be introduced to the one we are praising, with his life and activity, through a short but eloquent portrait sketch done by the philologist and writer Ioan St. Lazăr, critic and literary historian, a master of Romanian culture and personalities appraisal.

Corneliu Medvedov – 60

Ioan St. Lazăr

A scrie despre operatorul şi regizorul de film, apoi publicistul şi azi, profesorul de imagine de film Corneliu Medvedov nu este uşor, întrucât diversitatea activităților sale, în care mereu a pus în joc o libertate funciară şi o creativitate perpetuă, poate fi deconcertantă pentru un nespecialist.

S-a născut la 17 februarie 1954, în Râmnicu-Vâlcea, într-o familie ai cărei trei feciori, Daniel, Cornel şi Gabriel, şi o fată, Margareta, au avut toți înclinații artistice, fiecare în felul său ajungând pe diferite trepte de performanță.

În adolescență, ca elev al Liceului Sportiv „Vasile Roaită" (azi, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân"), a participat, între anii 1965-1973, ca gimnast, la concursurile naționale, obținând de trei ori titlul de campion republican. Totodată, a urmat şi cursurile de cine-foto la Şcoala Populară de Artă din Râmnicu-Vâlcea, absolvite în 1972, cu media 10, acordată de regretatul regizor Gheorghe Marinescu (Goange), cel care l-a îndemnat şi în realizarea primelor filme de cineamator, unele dintre acestea fiind premiate la concursuri naționale.

În iulie 1973 a intrat ca student la Facultatea de Imagine, Film şi Televiziune din cadrul Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică (I.A.T.C), dar, la sfârşitul anului I, a fost exmatriculat şi trimis pe „şantierele patriei", deoarece filmul său de examen, „Bună dimineața, Doamnă, capitala țării noastre" – „un cine-verité, inspirat din viața tinerilor bucureşteni" – a fost considerat „o sfidare a realităților socialismului şi o încălcare a moralei comuniste".

În perioada 1975-1980, pe diferite şantiere – la Voineasa şi Brezoi, la Combinatul Chimic ori la Galeria Cârligu Mare, ca şi la metroul din Bucureşti – a practicat „23 de meserii diferite", fiind totodată, cu intermitențe, şi profesor suplinitor la unele şcoli din județul nostru. În aceeaşi perioadă, a fost colaborator al Televiziunii Române, participând, ca operator de film, la realizarea a mai mult de 300 de emisiuni. În acelaşi timp, s-a prezentat an de an

la examenul de admitere la aceeaşi facultate de la I.A.T.C., abia în anul 1980 fiind admis – pe primul loc, cu nota 10 la proba de specialitate.

A absolvit Facultatea de Imagine Film şi Televiziune în anul 1984, în fruntea promoţiei sale, obţinând nota 10 şi la lucrarea de licenţă cu tema ,,Metaforă şi stil în plastica lui Ovidiu Gologan".

Între anii 1984-1990, a fost angajat la Studioul Cinematografic de la Buftea, lucrând succesiv – în calitate de cameraman, apoi asistent de regie şi regizor secund – cu regizorii Sergiu Nicolăescu, Nicolae Corjos, Andrei Blaier, Geo Saizescu, Constantin Vaeni şi Dan Piţa.

Evenimentele din decembrie 1989 i-au adus funcţia de preşedinte al Sindicatului Asistenţilor Artistici din Studioul Cinematografic Buftea, funcţie din care a demisionat în februarie 1990, în urma grevei foamei organizate de cineaşti. De atunci, a renunţat definitiv la practicarea cinematografiei, pentru a se dedica exclusiv presei scrise şi învăţământului cinematografic.

Contribuind la fondarea unora dintre ele, ziarele şi revistele *Zig Zag, Indiscret, Secvenţa, Vox- Pop- Rock, Atlas Supermagazin, Automarket* ş.a. l-au avut în funcţii de conducere.

Din 1997 până în 1999 a fost angajat, prin concurs la Televiziunea Română, ca realizator al unor emisiuni social-politice şi culturale, anchete, reportaje şi, îndeosebi, filme documentare, difuzate ca atare şi în străinătate.

Din 1997 până în 2005 a susţinut cursul „Secretele manipulării prin televiziune", la Academia de Radio şi Televiziune „Tudor Vornicu" din Bucureşti, fondată de către publicistul Aristide Buhoiu. Totodată a predat cursuri de specialitate la Facultatea de Imagine a Universităţii Media, în perioada 1998-2005, iar mai apoi, la Colegiul Tehnic Media, în intervalul 2005-2010.

Din anul 1999, s-a transferat la Facultatea de Arte a Universităţii „Hyperion" din Bucureşti, unde preda, încă din 1992, cursul de imagine de film şi de televiziune. În anul 1998, la aceeaşi facultate, obţinuse prin concurs titlul de lector universitar, devenind titularul cursului de artă fotografică. De atunci, în cadrul multor ediţii ale Festivalului Internaţional „Hyperion", a organizat Salonul de artă fotografică şi a participat, cu diverse comunicări, la colocviile anuale desfăşurate în profilul foto-film, fiind inclus şi în volumele colective corespunzătoare (spre exemplu, vol. „Personalitatea cinematografului latino-american"). Din anul 2013 este conferenţiar universitar la aceeaşi facultate.

Activitatea publicistă a lui Corneliu Medvedov este deosebit de complexă, fiind încununată, nu o dată, cu distincţii importante.

Debutul timpuriu în presă în 1971, cu articolul „E. A. Poe şi cinematograful" în revista „File vâlcene", l-a stimulat la o producţie dinamică, ce însumează azi peste 2000 de articole şi studii despre istoria filmului românesc şi universal, publicate în reviste prestigioase, precum: *Cinema, Suplimentul literar-artistic al Scânteii Tineretului, Viaţa studenţească, Almanahul „Ştiinţă şi*

tehnică”, Femeia, Expres Magazin, Evenimentul Zilei, Ziua, Ziua Magazin, Ecart, Cărăbuş, Zău ş.a., unde a susținut şi rubrici permanente de specialitate.

Participând la organizarea unor festivaluri cinematografice studențeşti, a editat şi o seamă de lucrări, precum Caietul-program al Festivalului de Film de la Costineşti, ediția 1984, volumul ,,Imagine ’86” (primul dicționar al operatorilor de film), precum şi volumul ,,Ovidiu Gologan, un cineast pentru mileniul trei”, 1996, care a reprezentat prima (şi singura, încă) monografie dedicată unui operator autohton şi pentru care, în 1997, Uniunea Cineaştilor i-a acordat lui Corneliu Medvedov, Medalia Jubiliară „Paul Menn”, pentru ,,merite deosebite aduse istoriei filmului românesc.”

A semnat articole despre cineaşti şi actori români, incluse în volumele Nicolae Cabel, ,,Victor Iliu”(1977), Nicolae Cabel, ,,Victor Iliu, surâsul rezistențelor” (2011), Virgil Petrovici, ,,Pădurea spânzuraților” – un film de Liviu Ciulei (2002) ș.a.; a publicat postfața la volumul trilingv ,,Ciganos – poeme în trecere” de Atico Vilas-Boas Da Mata (2007).

Este autorul scenariului original pentru filmul de ficțiune ,,Ninge peste Don Quihote”, în cadrul concursului inițiat de UNITER, cu sprijinul Programului PHARE pentru Democrație, scenariu pentru care, în anul 1995, a obținut Premiul Consiliului Europei.

Din anul 2003 este protagonist al mai multor emisiuni de profil cinematografic, precum ,,Artele spectacolului”, la Radio România Cultural (realizator, Julieta Țintea), unde a prezentat rubrica săptămânală ,,Memoria peliculei”, dedicată unor personalități ale filmului românesc şi universal (2003-2005) sau la emisiunile ,,Scena şi ecranul” şi ,,Amintiri cu şi despre actori” (realizator Mariana Colan), tot la Radio România Cultural (2008-2013); subiecte analoge a abordat şi la Televiziunea România de Mâine, ca invitat al criticului Eugen Atanasiu (2008-2010).

Corneliu Medvedov este membru al Uniunii Cineaştilor din România – secția Critică, şi membru al Organizației Internaționale a Jurnaliştilor (din 1990, când datorită unei burse acordate de Guvernul Franței, a absolvit cursul de perfecționare în presa scrisă, al Universității din Lille, făcând aplicații practice la cotidianul „Le Parisien”). Este, de asemenea, membru fondator şi membru onorific al unor fundații şi asociații culturale din România, Venezuela şi Brazilia.

Anvergura națională şi internațională la care s-a manifestat cu talent, inteligență şi onestitate artistică, face din Corneliu Medvedov unul dintre cei mai importanți performeri ai generației sale, aducând deopotrivă, onoare şi locului său natal, în care a trăit prima parte a formației sale.

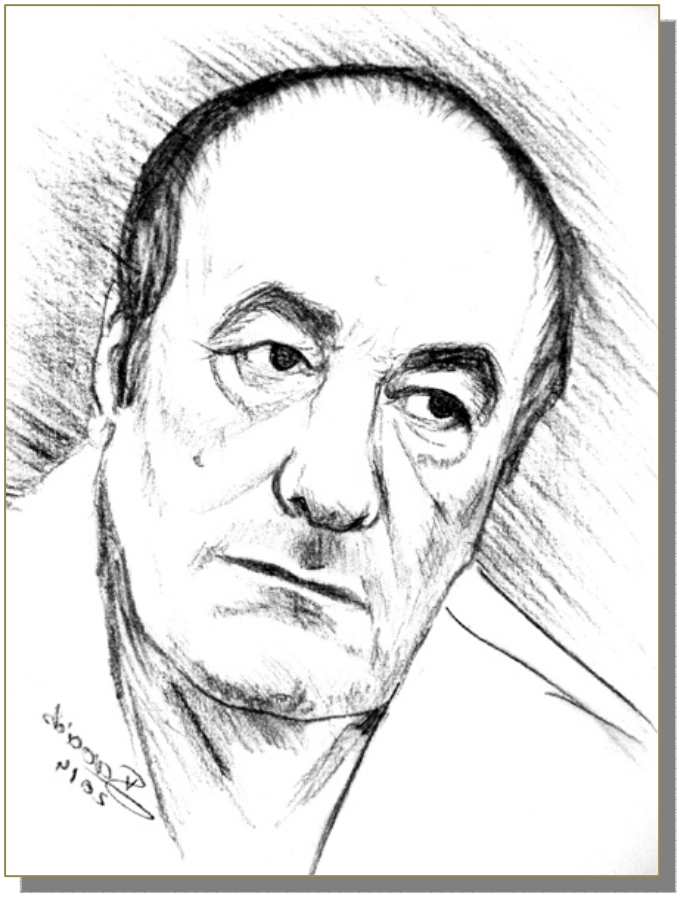

NICOLAE RADU, 80 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 25 februarie 1934, satul Cremenari, comuna Galicea, județul Vâlcea; medic primar anestezie şi terapie intensivă, doctor în ştiințe medicale; șef Secție Anestezie şi Terapie Intensivă la Spitalele Grivița (actualul Sfânta Maria) şi Titan din Bucureşti, din 1994 stabilit în Franța; scriitor (poet şi prozator-memorialist, debut editorial în 2001, cu volumul de versuri „Rugăciune pentru cuvinte”), autor al mai multor volume de beletristică; autor a cinci cărți de specialitate (1969-1988) şi a peste 70 de lucrări şi studii ştiințifice publicate sau comunicate cu diverse ocazii; ctitor (alături de alți credincioşi ortodocşi) al bisericii de lemn cu hramul „Sfântul Nicolae”, Cremenari; membru fondator al Societății de Anestezie şi Terapie Intensivă din România (1990), al Societății Române de Acupunctură (1990),

al Societății Medicilor Scriitori şi Publicişti din România, al Asociației Scriitorilor din Bucureşti şi al Uniunii Scriitorilor din România (2008); Cetățean de Onoare al comunei Galicea, județul Vâlcea -

* *

Asemenea confratelui său, celebrul medic scriitor Andrei Pandrea, trăitor şi el în Franța, la Paris, cel ce a pus în valoare prin cuvântul scris frumusețea şi istoria Țării Loviştei (în perioada activității sale la Boişoara, în anii '60 şi ulterior, în urma repetatelor vizite), medicul scriitor Nicolae Radu, la fel de celebru, „dăruit terapeut al sufletului românesc", cum frumos îl defineşte distinsul nostru colaborator Ion Soare, pune în valoare, prin opera sa, locurile natale – frumusețea, legendele şi istoria lor.

Viața renumitului om de știință și cultură, ce nu-și uită niciodată vatra străbună, opera și stilul literar ce îl definesc ca scriitor, ne sunt prezentate pe scurt, dar cu acurateţe, de către filologul și scriitorul Ion Soare. De asemenea, distinsul profesor Gheorghe Pantelimon, un apreciat om de cultură și formator de valori umane, născut în aceeași vatră cu omagiatul nostru, Cremenari, pune în valoare, printr-o scurtă schiță de portret, personalitatea acestuia.

NICOLAE RADU, 80 YEARS OLD

Eugen Petrescu

- born on February 25, 1934, Cremenari village, Galicea commune, Vâlcea county; primary care physician in the area of anesthesiology and intensive care, medical doctor (established in France since 1994); writer (poet and fiction writer- memorialist, editorial debut in 2001, with the lyrical volume Rugăciune pentru cuvinte), author of several belletristic volumes; author of five specialty books (1969-1988) and over 70 papers and scientific studies published or presented on different occasions; founder (along with other orthodox believers) of the wooden church with the titular saint „Sfântul Nicolae", Cremenari; founding member of the Anaesthesia and Intensive Care Society from Romania (1990), of the Romanian Society of Acupuncture (1990), of the Society of Physician Writers and Publicists from Romania, of the Writers' Association from Bucharest and of the Writers' Union from Romania (2008); Honorable Citizen of Galicea commune, Vâlcea county -

* *

As well as his fellow member, the famous doctor and writer, Andrei Pandrea, dweller in France, Paris, the one who showed the beauty and the history of the Country of Loviștea (During his activity at Boișoara, in the 60s

and eventually, after repeated visits) through the written word, the doctor and writer Nicolae Radu, as famous as the former, „a gifted therapist of the Romanian soul" (as our honorable co-worker Ion Soare beautifully defines him, shows the native places through his work- their beauty, legend and history.

The life of this renown scientist and cultured man who never forgets his ancestral hearth, the work and the literary style that define him, are briefly but accurately presented by the philologist and writer Ion Soare. The honorable teacher Gheorghe Pantelimon, an appreciated cultured man and a human values trainer, born in the same hearth as the one we are now celebrating, in Cremenari, also valorizes the latter's personality through a portrait sketch.

Macondo-ul lui Nicolae Radu

Ion Soare

Nicolae Radu este de profesie medic (cu specializare în anestezie şi terapie intensivă), practician şi teoretician apreciat deopotrivă în ţară şi în străinătate, cu funcţii de răspundere pe măsura competenţelor sale şi cu numeroase cărţi, tratate şi manuale în „palmares", autor a peste 70 de lucrări şi studii ştiinţifice publicate sau comunicate cu diverse ocazii specifice. Acesta este, în câteva cuvinte, omul de ştiinţă cu numele menţionat, vindecător al sufletului şi al psihicului multor semeni ai săi.

În ceea ce-l priveşte pe scriitorul cu acelaşi nume, „povestea" sa a început nu demult – doar cu un deceniu şi jumătate în urmă, dar a fost una de succes, ca să nu spunem de excepţie!, căci aceasta este la fel de uimitoare şi complexă, ca şi aceea – ştiinţifică – a medicului. De fapt, ea îşi trage izvoarele din frageda pruncie a scriitorului, petrecută în mirificul ţinut al Cremenarilor Vâlcii. Cu multe decenii în urmă, un copil sensibil şi setos de cunoaştere, cu ochii larg deschişi spre minunile din jur ale lumii şi vieţii, spre natura şi oamenii unei localităţi care reprezenta, la scară mică, întreaga natură şi sufletul acestui popor şi care – pentru particularităţile şi istoria sa, va atrage atenţia lui Iorga însuşi –

Există în „Cazul / Dosarul Nicolae Radu", încă două „file" la fel de surprinzătoare: după o viaţă întreagă de experienţe şi împliniri, omul şi-a păstrat întreaga încredere în semenii săi şi dragostea pentru ei, frumuseţea şi puritatea sentimentelor, uneori frizând absolutul, ca la idealiştii incurabili. Pe de altă parte, ca şi în cazul lui Constantin Mateescu, Domnia Sa reprezintă un argument viu, *sui generis*, al acelei veşnice reîntoarceri la „obârşii": pe oriunde l-ar fi purtat paşii – în Bucureşti, în Franţa (unde s-a şi stabilit în anul 1994, împreună cu familia) sau prin alte părţi ale ţării natale, medicul Nicolae

Radu a păstrat şi a dus peste tot cu sine, în suflet şi în minte, icoanele dragi ale satului natal; mai mult, s-a întors deseori pentru a se pleca adânc înaintea lor şi a se lăsa din nou pătruns de acel *spiritus loci.*

Aici, la Cremenari, a ctitorit o frumoasă bisericuță din lemn, și-a durat o casă trainică – un alt simbol al unirii sale cu pământul moșilor și strămoșilor săi și plănuiește acum să alcătuiască (a început deja lucrul la ea) o istorie a comunei care l-a ivit. Şi a mai purtat medicul Nicolae Radu încă două „poveri dulci" şi nobile în ființa sa, de-a lungul întregii vieți: talentul de artist al cuvântului şi dorința de a face să învie, prin forța evocării şi a metaforei, ființele tari precum cremenea şi sufletele / caracterele minunat de frumoase ale moşnenilor cremănari care au sfințit acele locuri, făcând pământul lor să rodească, creând valori materiale şi spirituale perene.

Scriitorul, ținut „la obroc" atâta vreme, de către omul şi slujitorul științelor exacte (în speță, medicina), a ieşit pe neaşteptate la iveală în anul 2001, când a publicat volumul de versuri *Rugăciune pentru cuvinte*, carte considerată de scriitorul Doru Moțoc „un volum editorial oarecum ezitant, autorul părând să nu poată opta decisiv între poezie, jurnal, memorialistică sau roman de ficțiune, deşi se mişcă dezinvolt în fiecare dintre ele". Au urmat, la intervale scurte, *Cerbul de la tufanul trăznit* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. Conphys, 2002), *Memorie uitată* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. Antim Ivireanul, 2005), *Paradisul Mateilor* (Piteşti, Paralela 45, 2007), *Memorie resuscitată. Idoli uitați. Portrete* (Piteşti, Paralela 45, 2007) ş.a. – volume de proză în cel mai larg sens al cuvântului, adică de ceea ce nu este scris în versuri. Criticul sagace care sălăşluieşte în dramaturgul Doru Moțoc, răzbătând rareori la lumină, a remarcat o trăsătură distinctă a creațiilor confratelui său: amestecul de stiluri şi – am adăuga noi – de specii, căci orice carte scrisă de Nicolae Radu se lasă greu încadrată într-un gen sau într-o specie (amintind, prin aceasta, de un alt vestit medic scriitor – de savantul Andrei Pandrea, trăitor la Paris).

În ceea ce priveşte conținutul cărților sale, autorul însuşi se caracterizează cel mai bine: „…am adunat amintiri, întâmplări povestite de alții, concepții filosofice, deseori divergente. Şi mai ales învățăminte din propria experiență. Toate – amestecate şi legate între ele prin ataşamentul structural pentru locuri, un adevărat ferment, s-au constituit într-o plămadă cu dezvoltare lentă, insidioasă" (*Cerbul de la tufanul trăznit (…)*, p. 11). În acest sens, titlurile volumelor grăiesc de la sine.

Un prim lucru demn de remarcat la acest original scriitor: oricare dintre cărțile sale am analiza-o, constatăm lipsa tramei unice, cu care ne obişnuise literatura tradițională; clasicul subiect nu mai are un rol exclusiv, el fie lipsind, fie diminuându-se în mod deliberat sau fiind completat cu alte „motive" existențiale, într-un soi de barocă țesătură, ca viața însăşi. Deşi elementele memorialiste par a predomina, scriitorul nu se lasă stăpânit de ele şi în niciun caz nu se re-creează, necum nu se multiplică în calitate de personaj, cum se

întâmplă în atâtea jurnale şi *Memorii* ale altor scriitori, de la noi şi de aiurea. El este, deseori, martorul prezent la desfăşurarea unor întâmplări semnificative, pe care se străduieşte să le retrăiască şi să le reflecte cât mai exact; uneori, apare el însuşi ca personaj, alteori devine *raisonneur* sau filosof, de la caz la caz; în toate situațiile, memoria sa afectivă funcționează fără greş. El are intuiția / arta de a evita amănuntul nesemnificativ şi a scoate din faptele descrise, învățăminte de viață nu o dată surprinzătoare prin adevărul şi profunzimea lor. Sentimentul său de prețuire şi dragoste pentru locurile şi oamenii ținutului natal, pentru istoria şi tradițiile lor, este complexă şi emoționantă. Pentru el, colțul său de țară numit Cremănari, este un ținut mirific, făcut şi binecuvântat în mod special de către Creator, chiar în timpul Facerii, ca eventual loc de popas şi reculegere pentru El: „A luat o bucată de Pământ şi a pus-o, cu mâna Lui, pe malul stâng al Oltului, pe care de-abia îl desenase, după ce-i croise albie printre munți (…). A ieşit, aşa cum vezi, un sat aşezat la înălțime, o cetate unde nu poți să ajungi decât după ce oboseşti urcând pieptişuri grele… Dumnezeu a vrut, desigur, ca locul Lui de odihnă să fie apărat contra celor ce veneau cu gânduri rele”.

Cine a mai vorbit atât de frumos despre pădurea copilăriei sale, ca despre o altă fabuloasă „dumbravă minunată”? Satul de pe Olt, re-creat de Nicolae Radu, este un Macondo românesc având şi el ceva din miraculosul, măreția şi tragismul aceluia; dar despre oamenii pământului său, care sunt şi ei pe măsură, părând că au, într-adevăr, plămada lor specială, scânteia Divinității?; cum este / a fost, de pildă, „Neica” Gheorghe Bălăşoiu – o cruce de om frumos la chip”, cu „doi ochi ca două izvoare de lumină”, având calitatea de a vedea „inima cum se zbate, gândurile cum se nasc şi se frământă”, la port, la suflet şi la vorbă? Şi totul, reflectat cu har scriitoricesc, în îmbinări de cuvinte şi metafore neaşteptate, deseori sclipitoare, multe dintre ele – memorabil-aforistice, cu verb scăpărător, în fraze care curg şi „cântă” frumos, asemenea versetelor biblice: parcă simți concret, pe buze şi în suflet, dulceața limbii române! Şi lasă multă înțelepciune în urma lor, doar undele Oltului mai învăluie astfel şi seamănă fluturaşi şi mici granule de aur pe prundiş!...

„De ce ne îndepărtăm de paradisul dăruit de Creator la venirea noastră pe lume?” – pare a fi laitmotivul operei lui Nicolae Radu. „Sfâşiați între curiozitate şi dorința de revenire în paradis, ne rătăcim şi ne întoarcem – conchide autorul. Materia şi spiritul care suntem nu-şi pot găsi odihna într-o lume străină, ele trebuiesc restituite locului de unde au plecat”. În cărțile sale, Nicolae Radu le-a restituit cu strălucire.

Încerc un sentiment de mândrie că satul meu se află situat în apropiere de Cremănarii-Macondo ai medicului scriitor Nicolae Radu şi că pot să spun: „Şi eu l-am cunoscut / îl cunosc pe acest dăruit terapeut al sufletului românesc!”.

Nicolae Radu – o personalitate marcantă a medicinei și culturii românești

Gheorghe Pantelimon

Trebuie să mărturisesc că nu mi-am imaginat că voi avea privilegiul să exprim, într-o carte dedicată unor oameni de seamă ai Vâlcii, câteva gânduri şi sentimentele pe care le nutresc pentru medicul şi scriitorul Nicolae Radu, o persoană de mare valoare, cu merite şi calități deosebite, care face parte din elita intelectuală a României.

Sunt convins că demersul de a reliefa viața şi activitatea sa prodigioasă este onorant, dar temerar, cu certitudine incomplet, domnia sa fiind o personalitate complexă, polivalentă, care a influențat destine, convingeri şi modul de viață al multor semeni. Subliniez că sunt puternic legat afectiv de familia domniei sale, pentru care am avut permanent un respect deosebit. Fratele distinsului medic, regretatul inginer Gheorghiță Ghiță, care a părăsit devreme scena vieții, a fost naşul meu de botez. Este tatăl destoinicului primar al localității Vlădești din județul Vâlcea, inginerul Sorin Ghiță. Mă mândresc cu faptul că suntem consăteni şi ne-am născut pe meleagurile încărcate de istorie ale Cremenarilor, o localitate cu oameni dârzi, parcă dăltuiți în cremene, buni creştini, buni gospodari, urmaşi ai foştilor moşneni.

Medic de renume şi unul dintre scriitorii români importanți s-a născut pe 25 februarie 1934, într-o familie onorabilă. În clasele primare s-a format sub îndrumarea învățătorului Dumitru Tomulescu, un dascăl adevărat, cu un orizont cultural impresionant, care, mai târziu, a fost şi mentorul meu. În anul 1952, a absolvit Colegiul Național „Alexandru Lahovari” din Râmnicu-Vâlcea, unitate etalon a învățământului preuniversitar românesc, cu profesori eminenți. Printre colegii săi de promoție se numără inginerul Emilian Tomulescu, fiul vestitului învățător Dumitru Tomulescu, medicul Gheorghe Mămularu, profesorul Gheorghe Simeanu, care a condus mai târziu învățământul vâlcean, profesorul Radu Vişan, fostul meu diriginte din liceu ş.a.

Toate întâlnirile de pe parcursul vieții cu Nicolae Radu au avut pentru mine valențele unei sărbători, constituind un motiv de emoție profundă. Ele îmi trezesc sentimente de nostalgie, amintindu-mi de anii copilăriei şi ai adolescenței, perioadă în care studentul în medicină şi mai târziu tânărul medic era idolul nostru, al liceenilor din Cremenari. Rememorez cu plăcere şi recunoştință că atunci când venea acasă la noi mă sfătuia să mă aplec în mod serios asupra studiului, să descifrez tainele cărților, să pătrund în universul lor fascinant, să-mi înnobilez mintea şi sufletul citind, mai ales capodoperele

literaturii universale. Vorbea cu aceeaşi convingere şi înflăcărare cum stăruia şi ilustrul meu profesor de limba română din liceu, Constantin Gibescu.

Am nutrit întotdeauna sentimente de admirație față de intelectualul cu vocație Nicolae Radu. Știu că nu a primit nimic facil de la viață, că tăria de caracter şi personalitatea sa puternică l-au ajutat să surmonteze adversitățile, fiind un luptător şi un învingător. Sunt convins că a urmat, cu înțelepciune, îndemnul celebrului artist român Constantin Brâncuşi: „Creează ca Dumnezeu, comandă ca un rege şi munceşte ca un sclav!”.

În 1959 a absolvit Facultatea de Medicină Generală din Bucureşti, iar în 1974, Facultatea de Filozofie a Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iaşi, devenind în acelaşi an, Doctor în Ştiințe Medicale.

A fost unul dintre cei mai apreciați anestezişti reanimatori din domeniu, profesând ca medic primar şi Şef de Secție Anestezie şi Terapie Intensivă la Spitalele Grivița (actualul Sfânta Maria) şi Titan din Bucureşti. Fiind un specialist de marcă, a salvat din ghearele morții zeci de mii de oameni, alinându-le suferința. O perioadă a lucrat în străinătate.

În paralel, s-a afirmat şi în cercetarea ştiințifică de specialitate. În 1969, a publicat un Manual de Anestezie şi Reanimare, la Editura Medicală. Este autor şi coautor a peste 70 de lucrări ştiințifice, în domeniul medicinei umane, printre care menționăm: „Imunopatologie Chirurgicală”, „Manual de Anesteziologie”, „Antibioticele şi imunitatea”, „Manual de terapie intensivă”, apărute la Editura Academiei şi la Editura Medicală, în perioada 1984-1988.

Sensibilitatea specifică celor care poartă halate albe, talentul şi erudiția „l-au făcut” şi un doctor al slovelor, al rimelor. În 1968, a debutat în presa literară la revista „Amfiteatru”. Fiind un scriitor fecund, opera sa literară este bogată şi cuprinde romane, nuvele, poezii, eseuri, memorii etc. Dintre creațiile care s-au bucurat de un real succes menționăm: „Rugăciune pentru cuvinte”; „Poezii”; „Cerbul de la Tufanu' trăznit”; „Memorie uitată”; „Paradisul Mateilor”; „Memorie resuscitată. Iodoli uitați. Portrete”; „Cerbul Acteon”; „Memorie incomodă”; „Memorii afective”.

În creațiile sale, prozatorul redă universul vechiului sat natal de moşneni de pe stânga Oltului, Cremenari, readuce în atenție locuri, oameni şi întâmplări care i-au marcat istoria, descrie povestea familiei din care se trage etc. Unele cărți au fost lansate în citadela cărții vâlcene, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, avându-l ca organizator şi moderator pe renumitul ziarist şi scriitor Ioan Barbu, preşedinte de onoare al cotidianului „Curierul de Vâlcea”, un prieten statornic al doctorului. Pe 23 aprilie 2015, de Ziua Internațională a Cărții, a avut loc prezentarea oficială a cărții „Abecedar pentru avansați”, un volum de proză estetică, un veritabil îndreptar de înțelepciune, care aşa cum consemna Ioan Barbu „după ce o citeşti îți redă pofta de a trăi în adevăr şi frumos”. În viitor, talentatul medic-

scriitor intenționează să-şi grupeze scrierile în trei volume – sub genericul „Opere complete”.

Cărțile sale au fost apreciate nu numai de public, dar şi de colegii de breaslă. Vom consemna câteva opinii ale specialiştilor:

„Cremenari!” exclamă scriptorul patetic. Nume de oameni înfrățiți cu piatra, nume cu rezonanțe muzicale, cu ecouri ce vin din istorie şi se reproduc în pădure, nume de piatră lovită cu oțelul, să plângă, să cânte, să scapere scântei, să aprindă focul, să biruie tăria fierului, să-l facă sabie, care varsă, la nevoie, sânge” (Ion Rotaru).

„Nicolae Radu este un fin observator, având acel ochi clinic grație căruia poate întrezări, dincolo de strictul traseu biografic al apropiaților, natura lor intimă şi însuşirile latente. Urmarea este o galerie de figuri vii, dătătoare de desfătare estetică” (Sorin Lavric).

„Filonul din care s-a hrănit Nicolae Radu se găseşte în mirificul Cremenari al Vâlcii unde domnia sa a văzut lumina zilei şi unde şi-a petrecut copilăria şi adolescența. De aici şi-a extras caratele scrisului, care s-au concentrat în lingouri de poezie, nuvele, romane, evocări şi eseuri” (Claudia Voiculescu).

„Nicolae Radu este un scriitor atipic, ajuns la literatură după patruzeci de ani de slujire a Zeului medicinei; a conservat în adormire gena literară moştenită de la înaintaşii înfrățiți cu piatra din Cremenarii Vâlcii, hrănind-o şi sporind-o cu experiența unei vieți aspre dintr-un secol nemilos” (Ion Barbu).

„Un scriitor de o frapantă originalitate mi se pare a fi domnul Nicolae Radu. Autor al câtorva cărți care, din păcate, nu s-au bucurat de priza critică pe care ar fi meritat-o, Nicolae Radu ni se prezintă, la o lectură atentă, ca un autor stăpân pe uneltele sale şi, în acelaşi timp, dificil de situat într-o descendență literară certă” (Doru Moțoc).

Nicolae Radu este membru al Uniunii Mondiale a Medicilor Scriitori, al Uniunii Scriitorilor din România, al Societății Medicilor Scriitori şi Publicişti din România. În 2014, cu ocazia împlinirii respectabilei vârste de 80 de ani, a primit Marele Trofeu şi Diploma de Onoare, „Curierul de Vâlcea – 24” şi Trofeul „Cerurile Oltului”, „pentru bogata, prolifica şi excepționala sa creație literară”.

Din anul 1994, s-a stabilit, împreună cu distinsa sa soție, doamna Olguța, medic psihiatru, în Franța, în oraşul Bourg-en Bresse, situat în estul Hexagonului, între Lyon şi Geneva (Elveția) şi s-a dedicat mai ales literaturii. Tot în Franța lucrează ca medic rezident şi fiul lor, Mircea Radu. Trebuie subliniat că sensibilitatea, generozitatea, devotamentul şi răbdarea doamnei Olguța i-au oferit climatul necesar de afirmare a talentului său literar.

Deşi se află departe de țară, nu a uitat satul natal pe care îl iubeşte cu ardoare, cu simțire românească, nu i-a uitat pe locuitorii acestor frumoase

plaiuri, despre care a scris cu multă căldură şi considerație, nu a uitat Vâlcea şi România.

În curtea casei părinteşti, a ridicat o casă mândră. Cu ani în urmă, a înfrățit satul Cremenari al Galicei cu o localitate franceză. În 2005, în sat a fost sfințită biserica „Sfântul Nicolae" ctitoria familiilor Olga şi Nicolae Radu, Florian şi Dida Mărăcine, în prezența regretatului ierarh Gherasim Cristea, arhiepiscopul Râmnicului.

Când revine la „obârşie" participă la diferite manifestări, în cadrul Festivalului Cultural „Teodosie Rudeanu", la slujbele religioase de la Biserica monument istoric din Cremenari, în cimitirul căreia îşi dorm somnul de veci părinții săi Ion şi Ioana Radu, discută cu oamenii, se interesează de problemele lor sociale, referitoare la asfaltarea arterelor de circulație, introducerea apei curente ş.a., intervine la autoritățile locale şi județene, fiind la înălțimea titlului de Cetățean de Onoare al Comunei Galicea.

Povestea vieții reputatului medic şi scriitor Nicolae Radu nu are sfârşit.

Şi eu mă fălesc că sunt unul dintre fiii satului Cremenari de unde au pornit în lume mulți oameni de valoare, printre care, la loc de frunte, se află Nicolae Radu, o personalitate de anvergură, un cărturar luminat, un om al faptelor mari, animat de idealuri înalte. Cu toată afecțiunea şi prețuirea îi urez ani mulți şi rodnici de viață, alături de familie, de nenumărații prieteni, de toți cei dragi şi aceeaşi putere de creație, pentru a ne bucura cu alte opere redutabile.

Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea – lansare de carte

Biserica fostului schit Flămânda (Galicea, Valea Râului), sec. XVI

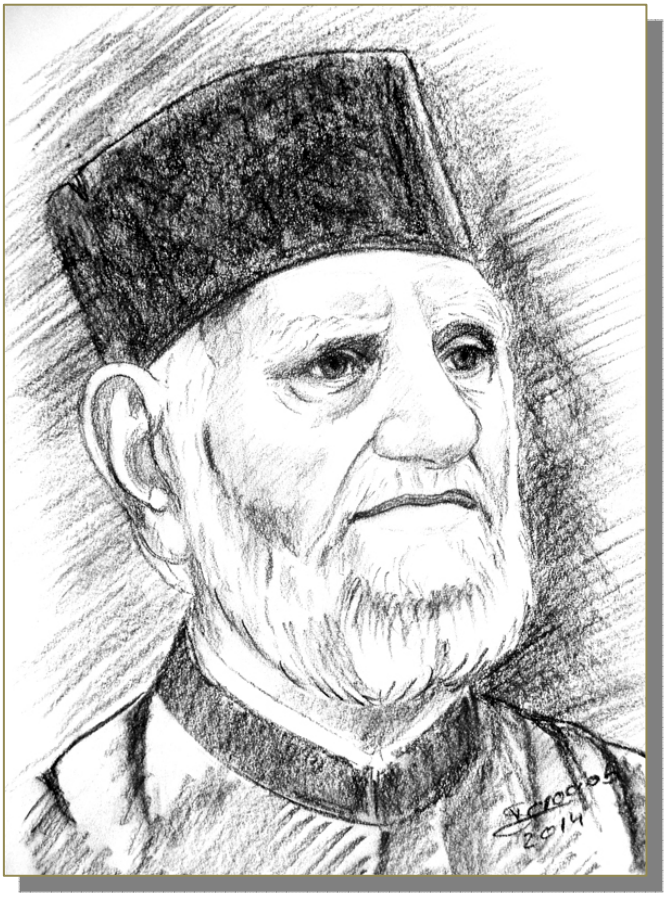

CHESARIE GHEORGHESCU, 85 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 martie 1929, comuna Oşeşti, judeţul Vaslui; teolog, profesor; doctor în teologie (1980, îndrumător pr. dr. Dumitru Stăniloae); monah, cu titlul de arhimandrit; cercetător şi publicist – autor al mai multor articole, studii şi volume cu caracter teologic; preot slujitor şi duhovnic la Mănăstirea Dintr-un Lemn, comuna Frânceşti, judeţul Vâlcea (1964-1972; 1988-1989; 1994 – în prezent); profesor la Seminarul Teologic Curtea de Argeş (1972-1977), exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureştilor (1977-1988), stareţ al Mănăstirii Curtea de Argeş (1989-1994); pătimitor în lagărele de exterminare fizică şi psihică ale regimului comunist (1960-1964): Uranus, Jilava, Dej şi Gherla; membru al Asociaţiei Foştilor Deţinuţi Politici din România – Filiala Vâlcea -

* *

Prin cei 74 de ani de viaţă monahală, de teolog, cărturar, preot slujitor şi duhovnic, profesor de seminar teologic şi stareţ, şi prin felul de a fi: harnic, modest, iscusit, smerit etc., părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu se alătură celor mai alese figuri ecleziastice ale timpului său, care, conştiente de înalta misiune încredinţată lor prin hirotonie, au devenit slujitori ai lui Dumnezeu, ai Bisericii sale şi ai oamenilor, în cel mai frumos şi curat mod, trăindu-şi viaţa după regulile şi rânduielile creştine.

CHESARIE GHEORGHESCU, 85 YEARS OLD

- born on March 12, 1929, Oşeşti commune, Vaslui county; theologist, teacher; with a PhD in theology (1980, counsellor pr. dr. Dumitru Stăniloae); monk, with the title of archimandrite; researcher and publicist – author of various articles, studies and theological volumes; serving priest and confessor at „Dintr-un Lemn" Monastery, Frânceşti commune, Vâlcea county (1964-1972; 1988-1989; 1994 – until present); teacher at Curtea de Argeş Theological Seminary (1972-1977), exarch of the monasteries belonging to The Archepiscopate of Bucureşti (1977-1988), abbot at Curtea de ArgeşMonastery (1989-1994); victim in communist concentration camps of physical and psychical extermination (1960-1964): Uranus, Jilava, Dej and Gherla; member of the Ex Political Prisoners' Association from Romania – Vâlcea subsidiary -

* *

Through the 74 years of monastic life, of being a theologist, a scholar, a serving priest and a confessor, a teacher at the theological seminary and an abbot, and through his character: hard-working, modest, crafty, apologetic etc., the archimandrite father Chesarie Gheorghescu joins the elite of the ecclesiastic figures of his time. Being aware of the great mission entrusted through ordainment, they became the servants of God, of His Church and people, in the most beautiful and clean way, living their lives according to the Christian rules and traditions.

Părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu, monahul cărturar de la Mănăstirea Dintr-un Lemn

Eugen Petrescu

Eroul acestei schițe de portret s-a născut la 12 martie 1929, în comuna Oşeşti, județul Vaslui, părinții săi fiind Neculai şi Anghelina Gheorghescu. La botez, a primit numele Constantin. După absolvirea şcolii elementare, în anul 1945, la vârsta de 16 ani, intră ca novice în obştea Mănăstirii Cozia din Eparhia Râmnicului, unde, dând dovadă de vocație monahală prin disciplina canoanelor şi de ascultare față de părintele arhimandrit Ghermano Dineață (d. 1971) – starețul așezământului şi față de duhovnicul său – părintele ieromonah Nifon Băicuş (d. 1978), adevărate modele de viață monahală, la 23 aprilie 1949, după încheierea perioadei de noviciat, este tuns rasofor şi primeşte haina monahală şi numele de Chesarie. La 8 iulie 1956, este hirotonisit de către Preasfințitul Iosif Gafton (d. 1984) – Episcop al Râmnicului şi Argeşului,[1] în treapta de diacon, iar la 15 august 1958, în treapta de ieromonah (preot).

[1] În ianuarie 1944, la insistențele patriarhului Nicodim Munteanu, la București era ales ca episcop al Argeşului PS Iosif Gafton, arhiereul-vicar al Patriarhiei Române. Un an mai târziu, în mediul bisericesc bucureștean se vorbea că acesta va fi urmaşul întâistătătorului. Evenimentele au luat însă un alt curs, patriarh ajungând mitropolitul Justinian Marina, care a legat o frumoasă şi durabilă prietenie cu episcopul Iosif Gafton.

Încă din 1949, anul contopirii eparhiei Râmnicului cu eparhia Argeşului şi formarea Episcopiei Râmnicului şi Argeşului, cu sediul la Râmnicu-Vâlcea, al cărei episcop a fost ales PS Iosif Gafton acesta era semnalat de către organele de securitate cu manifestări dușmănoase la adresa regimului „democrat-popular". Astfel, la praznicul Naşterii Maicii Domnului din 1949, de la Mănăstirea Hurezi, chiriarhul râmnican afirma la predică faptul că „oamenilor le-au fost luate toate averile – pământ, bani, aur şi case –, dar credința nu le-o poate lua nimeni". Acest comportament a pus pe jar organele de partid, care au ordonat Securității ca episcopul să ajungă în „supraveghere atentă". Cu toate atenționările pe care le primise, episcopul Iosif a continuat să aibă aceeaşi atitudine. Astfel, în anul 1950, a doua zi de Crăciun, acesta a spus: „Noi nu trebuie să ne lăsăm credința, căci suntem români, şi cel care se va lăsa de credință să i se usuce mâinile şi limba. Nu trebuie să ridicăm mâinile unul împotriva celuilalt şi să nu aplecați urechile la cei ce spun că nu este Dumnezeu". Ca urmare, Securitatea a deschis un dosar de urmărire informativă împotriva episcopului Iosif Gafton, cu numele conspirativ „Bărbosul" şi a constatat că, prin diferite persoane de încredere, acesta oferea ajutoare în bani şi materiale familiilor preoților aflați în detenție politică; că oferea sprijin unor foşti demnitari eliberați din închisoare, precum generalul Paul Teodorescu, fost ministru al aerului în perioada interbelică şi ctitor al Mănăstirii Dintr-un Lemn; că aproba reintegrarea preoților eliberați din temniță, atât în 1952, cât şi în 1964, la parohiile pe care aceştia le ocupaseră, deşi, nu de puține ori, Departamentul cultelor bloca astfel de demersuri; că ar susține activitățile clandestine ale „Oastei Domnului", cunoscut fiind faptul că el însuşi condusese o astfel de filială pe când era preot paroh la Biserica „Sfânta Ecaterina" din București; că în jurul său avea numai persoane cu „trecut dușmănos", precum foşti misionari în Transnistria etc.

Având înclinații către învățătură, este trimis la Seminarul Teologic Monahal de la Mănăstirea Neamț, pe care îl absolvă în 1955, ca şef de promoție, cu calificativul „excepțional”. În acelaşi an, intră la Institutul Universitar Teologic din Bucureşti, iar după încheierea primului an de studii, în 1956, este trimis de Patriarhul Justinian Marina,[2] la Academia Teologică din Zagorsk – Moscova, unde continuă studiile la zi, ca bursier, timp de patru ani. După absolvire, în mai 1960, îşi ia licența în teologie cu teza: *Cele mai importante opere de teologie fundamentală ale lui N. J. Rojdestvenski, V. D. Kudreavtev-Platonov şi S. S. Glagolev şi miza lor pentru teologie*, şi obține titlul de *Candidat bogoslovia Moskovoskoi duhovnoi Akademi* („candidat” – licențiat în teologie), cu calificativul „excepțional” şi conduită exemplară.

Între 1956-1960, în timpul studenției la Lavra Serghiev-Posad (Zagorsk), slujeşte la Zagorsk-Moscova şi la Odessa, în calitate de diacon, primii doi ani şi de preot, în ultimii doi ani, în limbile rusă, română şi greacă.

După obținerea licenței, la Academia Teologică de la Moscova, revine în țară în toamna lui 1960, şi susține la Bucureşti examenul de echivalență a diplomei de licență după care intră în anul I la cursurile de doctorat (Magisteriu), secția sistematică (Dogmatică şi teologie fundamentală), ulterior, aşa cum vom vedea, fiind exclus pentru „trădare de patrie”.

Nemulțumit de măsurile luate de regimul comunist împotriva Bisericii şi monahismului românesc prin Decretul nr. 410 din anul 1959,[3] prin care se urmărea îngrădirea activității bisericii şi desființarea mănăstirilor, acesta revine la Moscova cu intenția de a pleca de acolo în Occident pentru a divulga la Paris, Roma şi Atena şi, eventual, în Statele Unite ale Americii intențiile regimului ateu de la Bucureşti, prevăzute în decretul amintit, dar niciodată cu gândul de a părăsi definitiv țara. Pleacă, la risc, din Moscova, în luna noiembrie 1960, şi ajungând la Zurich, Paris, Roma şi Atena intră în legătură cu mai mulți cetățeni români şi străini cărora le prezintă situația Bisericii din România, vorbindu-le totodată despre arestarea marilor personalități teologice

[2] Justinian Marina, Ioan numele de botez, s-a născut la 22 februarie 1901 în satul Sueşti, comuna Stăneşti, județul Vâlcea şi s-a stins din viață la 26 martie 1977 la Bucureşti; a fost al treilea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române, după Nicodim Munteanu, între 1948 şi 1977.

[3] Regimul politic comunist ateu vedea în mănăstiri un potențial refugiu pentru opozanți, precum şi un însemnat focar de credință şi libertate națională, adică un mare pericol pentru existența sa, iar organele de represiune vedeau în călugări o adevărată „armată neagră”, potrivnică intereselor statului comunist. Una dintre cele mai drastice măsuri împotriva vieții monahale româneşti a fost Decretul 410, adoptat de regimul comunist la 28 octombrie 1959, o „reformă monahală”, hotărâtă în mod independent față de Sinodul Bisericii Ortodoxe, prin aplicarea căruia, prin forță şi amenințări, anii 1959-1964 au devenit cea mai grea perioadă din istoria monahismului românesc. Prin punerea în aplicare a prevederilor acestui odios decret antiromânesc, numeroşi călugări şi călugărițe au luat drumul pribegiei, printre aceştia aflându-se şi marele duhovnic al neamului, ieromonahul Arsenie Boca. Conform unui document al Securității, datat în luna aprilie 1960, unul dintre cei care s-au opus sistematic noului decret a fost Justinian Marina – patriarhul Bisericii Ortodoxe Române.

şi laice, care făcuseră parte din faimosul lot „Rugul Aprins”:[4] Alexandru Făgeţeanu, poetul Sandu Tudor – unul dintre iniţiatorii mişcării, arhim. Dr. Benedict Ghiuş, arhim. Sofian Boghiu, arhim. Felix Dubneac, arhim. Roman Braga, arhim. Grigore Băbuş, ierom. Arsenie Papacioc, pr. dr. Dumitru Stăniloae, savantul Alexandru Mironescu, Şerban Mironescu, Gheorghe Dabija, dr. Vasile Voiculescu şi mulţi alţii.

De asemenea, la Ambasada Americană din Atena şi la redacţia greacă a ziarului *I Fonis tis Elefterias*, prezintă şi critică decretul bolşevic dat de Gheorghe Gheorghiu Dej[5] ce desfiinţa monahismul în România, informaţii publicate ulterior în ziarul amintit.

După două-trei săptămâni de călătorie prin Occident, se întoarce cu avionul de la Atena la Bucureşti. După câteva zile de urmărire, pentru a i se cunoaşte anturajul şi complicii, la 8 decembrie 1960, este arestat de organele de securitate şi anchetat timp de un an şi 28 de zile, apoi condamnat la 17 ani de puşcărie (10 ani de temniţă grea pentru „trădare de patrie” şi 7 ani pentru răspândire de „literatură interzisă”). Anii de detenţie îi petrece în arestul organelor de represiune (securitate şi miliţie) din Bucureşti, şi la penitenciarele Uranus, Jilava, Dej şi Gherla, unul dintre colegii săi de suferinţă fiind Nicolae Steinhardt.[6]

---

[4] În anul 1945, mănăstirea Antim din Bucureşti devenea centrul spiritualităţii ortodoxe româneşti, locul în care câţiva călugări şi preoţi, intelectuali laici (profesori universitari, artişti plastici, muzicieni, studenţi etc.) şi-au propus să trăiască în spiritul „Rugăciunii lui Iisus” sau „Rugăciunea inimii”. Întâlnirile au început să aibă loc în mod regulat, în fiecare joi, la biblioteca sau în pridvorul aşezământului, iar din februarie 1946, membrii ei îi dau şi o formă organizată din punct de vedere legal. Astfel, un grup format din Sandu Tudor, Vasile Voiculescu, Alexandru Mironescu, Gheorghe Dabija, Anton Dumitriu, Paul Sterian, ajutaţi de starețul mănăstirii, Vasile Vasilachi, transmite o cerere către Patriarhul Nicodim în care solicită binecuvântarea acestuia pentru funcţionarea grupului „Rugul Aprins al Maicii Domnului“, binecuvântare primită. Aşa a luat fiinţă Rugul Aprins – denumire inspirată după un pasaj biblic (*Ieşirea*, cap. 3,1-4), organizaţie cultural-spiritală cunoscută şi cu numele de „Grupul de la Mănăstirea Antim, devenită în scurt timp foarte populară în rândul românilor. Aceasta a funcţionat legal până în vara anului 1948 când, după instalarea noului patriarh, Justinian Marina, pe considerentul că activitatea acestei mişcări din sânul Bisericii Ortodoxe Române este o conspiraţie legionară, „subversivă şi contrarevoluţionară”, regimul comunist a luat măsura desfinţării ei într-un mod agresiv prin arestarea membrilor acesteia şi condamnarea lor la muncă silnică pe viaţă sau la ani grei de temniţă.

[5] Gheorghe Gheorghiu, supranumit Dej (n. 8 nov. 1901, Bârlad – d. 19 martie 1965, Bucureşti) a fost liderul comunist al României din 1948 până la moartea sa şi Preşedinte al Consiliului de Stat al Republicii Populare Române în perioada 21 martie 1961 – 18 martie 1965.

[6] Nicolae Aurelian Steinhardt, pseudonim Antisthius (n. 29 iulie 1912, Pantelimon, jud. Ilfov – d. 30 martie 1989, Baia Mare) – scriitor şi critic literar, publicist. La 31 dec. 1959 a fost arestat de către organele de securitate ale regimului comunist şi condamnat în lotul „Pillat – Noica”, la 13 ani de muncă silnică, sub acuzaţia de „crimă de uneltire contra ordinii sociale”. În timpul detenţiei a avut de pătimit la Jilava, Gherla şi Aiud. De origine evreiască, s-a convertit la religia creştină ortodoxă în închisoarea de la Jilava, luând numele de Nicolae. A fost tuns în monahism la 16 august 1980 la mănăstirea „Sfânta Ana” Rohia, Maramureş.

Este eliberat la 2 august 1964 şi, fiind considerat *persona non grata*, este trimis cu domiciliul forţat, timp de şapte ani, la Mănăstirea Dintr-un Lemn din judeţul Vâlcea, unde a avut de îndurat o serie de restricţii. Cu toate acestea, cu acordul ierarhului Episcopiei Râmnicului şi Argeşului – Preasfinţitul Iosif Gafton (un bun apărător al intereselor bisericeşti, care contraveneau, evident, intenţiilor regimului comunist), aici slujeşte ca preot şi duhovnic, deşi avea interdicţie civică de 10 ani, sub raport politic.

În 1972, Patriarhul Justinian Marina dispune transferul părintelui Chesarie de la Mănăstirea Dintr-un Lemn la Seminarul Teologic din Curtea de Argeş unde este numit profesor de dogmatică şi studiu biblic. Timp de cinci ani, 1972-1977, contribuie la pregătirea şi formarea spirituală a două serii de absolvenţi, astăzi, marea lor majoritate slujind în altarele bisericilor ortodoxe din Transilvania. În 1977, sub păstorirea Patriarhului Justin Moisescu[7] este numit exarh al Mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureştilor. În timpul exarhatului său, anii 1977 – 1988, au fost primiţi în mănăstirile din eparhia Bucureştilor circa 300 de tineri (băieţi şi fete), părintele Chesarie oficiind personal tunderea lor în monahism. De asemenea, sub îndrumarea sa, s-au format călugări de o aleasă ţinută, astăzi, unii dintre aceştia ocupând diferite ierarhii bisericeşti în cadrul Sfântului Sinod sau în cadrul unor mari mănăstiri ortodoxe.

În următorii trei ani, parcurge la zi cursurile de doctorat în teologie la Institutul Universitar Teologic din Bucureşti, catedra de teologie dogmatică, secţia sistematică, unde are ca îndrumător pe distinsul teolog pr. prof. dr. Dumitru Stăniloae, precum şi pe renumiţii patrologi Ioan G. Coman, Petru Rezuş, Emilian Vasilescu, Ioan Rămureanu, Nicolae Nicolaescu şi Nicolae Ghiţescu. La 30 iunie 1980 îşi susţine teza de doctorat cu titlul *Iconomia Dumnezeiască şi Iconomia Bisericească în învăţătura Ortodoxă*, şi obţine titlul de *Doctor în Teologie* (Diploma nr. 1576/11 iulie 1980), cu calificativul „foarte bine” (nota 9,43). O primă variantă a acestei teze, *Învăţătura ortodoxă despre iconomia dumnezeiască şi iconomia bisericească*, a fost publicată în revista *Studii Teologice* (nr. 3-6/1980, p. 297-516).

În 1988, Patriarhul Teoctist Arăpaşu,[8] dispune îndepărtarea sa din funcţia de exarh al Bucureştilor şi este trimis din nou la Mănăstirea Dintr-un

[7] Justin Miosescu (n. 5 martie 1910, Cândeşti, jud. Argeş – d. 31 iulie 1986, Bucureşti), al patrulea patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1977-1986.

[8] Teoctist Arăpaşu, pe numele de mirean Toader (n. 7 februarie 1915, com. Tocileni, jud. Botoşani – d. 30 iulie 2007, Bucureşti), patriarh al Bisericii Ortodoxe Române între anii 1986-2007.

Lemn, dar Preasfințitul Gherasim – Episcopul Râmnicului şi Argeşului,[9] se pare la rugămintea episcopului-vicar al eparhiei, Preasfințitului Calinic,[10] îl numeşte în anul următor, 1989, stareț la mănăstirea Curtea de Argeş.[11] În 1994 revine la Mănăstirea Dintr-un Lemn, unde slujeşte şi în prezent, ca preot şi duhovnic al sfântului aşezământ.

După căderea regimului comunist, părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu devine membru al Asociației Foştilor Deținuți Politici din România – Filiala Vâlcea.

Cu toate restricțiile impuse de regimul comunist, părintele arhimandrit Chesarie reuşeşte să publice începând cu anul 1969 mai multe articole. Astfel, opera sa publicistică cuprinde articole şi studii de teologie, convorbiri duhovniceşti, predici, îndrumări de viață monahală, îndrumări pentru creştini, publicate în diverse reviste de teologie din țară şi străinătate, din care amintim câteva: *Tradiție şi Biserică*, în „Glasul Bisericii", an XXVIII, 1969, nr. 3-4, p. 303-318; *Revelație divină*, în „Glasul Bisericii", an XXVIII, 1969, nr. 5-6, p. 551-566; *Învățătura despre Maica Domnului în Ortodoxie şi Catolicism*, în „Ortodoxia", an XXII, 1970, nr. 3, p. 382-399; *Învățătura despre recapitularea lui Hristos în teologia ortodoxă*, în „Studii Teologice", an XXIII, 1971, nr. 3-4, p. 211-223; *Învățătura despre unirea ipostatică la Sfântul Ioan Damaschin*, în „Ortodoxia", an XXIII, 1971, nr. 2, p. 181-193; *Studii de hristologie în teologia românească*, în „Studii Teologice", an XXIII, 1971, nr. 7-8, p. 466-482; *Prea cinstirea Maicii Domnului în Biserică*, în „Glasul Bisericii", an XXXIII, 1973, nr. 5-6, p. 556-566; *Despre iconomia divină şi cea bisericească în teologia ortodoxă*, în „Glasul Bisericii", an XXXV, 1976, nr. 9-10, p. 891-900; *Învățătura ortodoxă despre iconomia dumnezeiască şi iconomia bisericească* (teză de doctorat) în „Studii Teologice", an XXXIII, 1980, nr. 3-6, p. 297-516; *Sfântul Dimitrie cel Nou şi Cuviosul stareț Gheorghe de la Cernica*, în volumul: *Sfinți români şi apărători ai legii strămoşeşti*, Bucureşti, 1987, p. 272-280 şi 500-510;

[9] Gherasim Cristea, pe numele de mirean Gheorghe (n. 14 nov. 1914, com. Munteni-Buzău, jud. Ialomița – d. 9 aprilie 2014); stareț al mănăstirii Căldărușani (1952-1970), arhiereu-vicar al Episcopiei Dunării de Jos (1970-1975), arhiereu-vicar al Episcopiei Râmnicului şi Argeşului (1975-1984), episcop al Râmnicului şi Argeşului (1984-1990), episcop al Râmnicului (1990-2009), arhiepiscop al Râmnicului (2009-2014), locțiitor de arhiepiscop al Craiovei şi Mitropolit al Olteniei (mai-octombrie 2000); membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române.

[10] În timpul exarhatului părintelui Chesarie în Arhiepiscopia Bucureştilor (1977-1988), PS Calinic Argatu a fost stareț al mănăstirii Sinaia (1977-1981) şi al mănăstirii Cernica (1981-1985), iar la momentul la care facem referire era episcop-vicar al Episcopiei Râmnicului şi Argeşului, cu titlul de Argeşeanul şi cu sediul la mănăstirea Curtea de Argeş (1985-1990), ulterior episcop al Argeşului şi Teleormanului, în prezent arhiepiscop al Argeşului şi Muscelului.

[11] Unele surse îl dau ca preot slujitor la biserica mănăstirii Curtea de Argeş.

Cuviosul arhimandrit Gheorghe, starețul mănăstirii Cernica, în „Glasul Bisericii”, an XLVI, 1987, nr. 5, p. 63-81.

Cât privește opera editorială, aceasta este reprezentată de câteva volume cu caracter teologic: *Învățătura Ortodoxă despre Iconomia Divină şi Iconomia Bisericească* (ediția a II-a), Râmnicu-Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2001, 455 pagini (o lucrare de referință ce se situează „printre puținele cercetări pe această problematică extrem de spinoasă”, spune Constantin Mihai, în revista „Rost” (sept. 2008, anul VI, nr. 67, p. 32); *Studii de teologie fundamentală şi apologetică*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2003; *Iisus Hristos. Calea, Adevărul şi Viața noastră*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2004.

Fiind marginalizat, despre viața şi activitatea părintelui arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu s-a scris abia după Decembrie 1989, atunci când presa şi-a căpătat libertatea de exprimare şi a aflat de existența sa şi de necazurile prin care acesta a trecut în anii de tristă amintire ai comunismului. Astfel, în cinstea sa au fost publicate trei volume de referințe: Ştefan Georgescu, *Părintele Arhimandrit Chesarie. Momente triste şi raze de lumină din viața sa,* Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2005; Dr. Magda Manolache, *Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu. La 50 de ani de slujire preoțească la altarul sfânt al Bisericii Străbune*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2006; Dr. Magda Manolache, *Părintele Arhimandrit Chesarie. Pro memoria*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 2008.

Tot despre distinsul monah-cărturar au fost publicate mai multe articole (referințe) în revistele de teologie şi în ziarele locale şi regionale, cinci dintre acestea fiind găzduite de revista „Rost” – publicație de cultură creştină şi politică, nr. 67 din septembrie 2008 (număr dedicat părintelui arhimandrit sub titlul: *Părintele Chesarie Gheorghescu. Un model*), şi semnate de Constantin Mihai, „Pentru o teologie lucrătoare” (p. 31-33), Preasfințitul Irineu Pop, „Părintele Chesarie Gheorghescu. Repere biografice” (p. 34, 35) şi „Un model: Arhimandritul Dr. Chesarie Gheorghescu (p. 36-38), Ramona Nuț, „Arhim. Dr. Chesarie Gheorghescu. O comoară a ortodoxiei româneşti” (p. 39, 40), Monahia Miriam-Felicia Cărămidaru, „O viață întru Hristos” (p. 41, 42).

Părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu este prezent, alături de alte nume mari al Bisericii Ortodoxe Române, în „Dicționarul Teologilor Români”, realizat de pr. prof. univ. dr. Mircea Păcurariu.

În 2007, Preasfințitul Irineu Pop,[12] unul dintre ucenicii părintelui Chesarie Gheorghescu spunea despre acesta: „Îl prețuim şi îl respectăm, păstrându-l viu exemplu în ceea ce privește dragostea pentru studii, setea de cunoaştere, înflăcărarea pentru slujirea cu loialitate a Bisericii şi a Patriei, râvna mistuitoare pentru promovarea şi înflorirea monahismului nostru, un adevărat model de muncă şi slujire”.[13]

De asemenea, în 2008, ierarhul ardelean publică în numărul din septembrie 2008, al revistei „Rost”, număr dedicat, aşa cum am văzut, părintelui arhimandrit Chesarie Gheorghescu următoarele: „În galeria distinşilor preoți şi monahi care au ilustrat monahismul ortodox român aproape timp de 60 de ani, un loc de frunte s-ar cuveni să-l ocupe şi Părintele Arhimandrit Dr. Chesarie Constantin Gheorghescu de la Mânăstirea Dintr-un Lemn, care încă din 1945 s-a dăruit cu toată ființa, puterea şi capacitatea sa creatoare în slujba Bisericii strămoşeşti, a învățământului teologic şi a monahismului nostru ortodox, atât de încercat în ultimii 50 de ani. Se ştie, de fapt, că acest smerit slujitor al altarului şi om al atâtor nedrepte suferințe îndurate din partea diriguitorilor seculari şi chiar ecleziastici din perioada dictaturii ateiste de la noi, a rămas marginalizat şi chiar persona non grata, tocmai pentru că, atât în calitatea sa de cetățean român, cât şi de îndrumător spiritual în sânul monahismului românesc (exarh, profesor sau stareț), a dovedit cu prisosință în întreaga sa viață că numai cele ce sunt ale Cezarului se cuvine a da Cezarului, iar cele ce sunt ale lui Dumnezeu, numai lui Dumnezeu (Matei 22, 21; Marcu 12, 17), nefiind nimănui îngăduit să închine, din laşitate, cele spirituale în slujba potentaților atei din perioada comunistă, atitudine care să sperăm că a luat sfârşit o dată cu marele eveniment providențial din decembrie 1989”.[14]

La 12 martie 2008, cu prilejul aniversării a 80 de ani de viață, Preafericitul Daniel – Patriarhul României, i-a adresat Părintelui Arhimandrit Chesarie Gheorghescu următorul mesaj:

„Preacuvioase Părinte Arhimandrit,

Împlinirea celor 80 de ani de viață ne oferă bucuria de a vă felicita şi de a vă adresa urări de sănătate şi mult ajutor în lucrarea pastoral-misionară pe care o desfăşurați în Biserica Mântuitorului Hristos.

---

[12] Irineu Pop, pe numele de mirean Ionel Pop (n. la 2 iulie 1953, comuna Băseşti, județul Maramureş): episcop-vicar al Arhiepiscopiei Vadului, Feleacului şi Clujului (1990-2011) şi arhiepiscop al Alba-Iuliei (din 2011), membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române; viața monahală şi-a început-o la 1 august 1978 la mănăstirea Sinaia din Arhiepiscopia Bucureştilor, stareț fiind protosinghelul Calinic Argatu (actualul arhiepiscop al Argeşului şi Muscelului), iar exarh al Arhiepiscopiei Bucureştilor era părintele arhimandrit Chesarie Gheorghescu.

[13] Text preluat din „Viața Vâlcii”, 22 ian. 2007.

[14] PS Irineu Pop, *Un model: Arhimandritul Dr. Chesarie Gheorghescu*, în revista „Rost”, nr. 67, sept. 2008, p. 36.

Cunoscut şi prețuit duhovnic al Mănăstirii Dintr-un Lemn, teolog erudit şi monah riguros, ați confirmat prin activitatea Preacuvioşiei Voastre chemarea pe care ați simțit-o şi urmat-o încă din tinerețe.

Studiile de teologie de la Academia Teologică din Moscova precum şi teza de doctorat despre problema iconomiei divine şi a iconomiei bisericeşti în învățătura ortodoxă, alcătuită sub îndrumarea Părintelui Profesor Dumitru Stăniloae, sunt repere ce relevă preocuparea cărturărească şi căutarea duhovnicească.

Vă mulțumim în mod deosebit pentru lucrarea pe care ați desfăşurat-o ca exarh al mănăstirilor din Arhiepiscopia Bucureştilor, într-o perioadă de încercări pentru Biserica Ortodoxă Română şi în special pentru monahism. În anii grei de închisoare şi domiciliu forțat ați suferit cu nădejde, arătând că teologia luptătoare este teologia rugăciunii, răbdării şi speranței.

În numele ostenitorilor de la Centrul Eparhial Bucureşti, al monahilor şi monahiilor acestei eparhii, vă dorim zile îndelungate, spor în viață şi credință.

Mulți şi buni ani!

Cu prețuire şi binecuvântare,

† Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

* *
*

Am avut fericita ocazie să-l cunosc pe părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu la sfârşitul anului 2003, la Mănăstirea Dintr-un Lemn, după plecare dintre noi a mamei mele. Mersesem să mă rog pentru sufletul ei.

După aceea, l-am revăzut în urmă cu câțiva ani, cu ocazia unui pelerinaj organizat de Societatea Culturală „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea pe la mai multe mănăstiri din Eparhia Râmnicului, printre care şi cele două de la Frânceşti: Dintr-un Lemn şi Surpatele. Am fost în chilia sa, am vorbit, iar unu dintre noi, mai norocos, a primit în dar şi cărțile sale.

Ulterior, ne-am revăzut, întâmplător, în Râmnicu-Vâlcea, de mai multe ori. Dar cea mai emoționantă revedere a fost în ziua de 11 noiembrie 2013, când ne-am întâlnit la Biserica „Toți Sfinții” din Râmnicu-Vâlcea cu prilejul dezvelirii şi sfințirii unei plăci memoriale – pe care sunt inscripționate 118 nume (87 nume de laici şi 29 nume de preoți de mir şi monahi – printre care şi părintele Chesarie Gheorghescu, şi numele a două monahii), operă realizată de Parohia „Toți Sfinții” (preot paroh Constantin Cârstea) şi Asociația Foştilor Deținuți Politici din România – Filiala Vâlcea, în amintirea eroilor neamului şi a foştilor deținuți politici anticomunişti, care s-au jertfit pentru apărarea patriei şi a credinței strămoşeşti, pentru întregirea neamului, pentru libertatea şi demnitatea poporului roman. Părintele Chesarie s-a aflat în mijlocul mai multor pătimitori în lagărele de exterminare fizică şi psihică ale

regimului comunist, printre care şi Iosif Bjoza – preşedintele asociației la nivel național, care a rostit un cuvânt cutremurător.

Ultima oară când ne-am întâlnit, a fost în vara lui 2015, iar dumnealui multiplica nişte iconițe la un centru de specialitate. Spunea că se pregăteşte să plece la Bucureşti pentru o investigație medicală. Era vorba de o suferință mai veche, la inimă. Atunci mi-a dat mesajul pe care i l-a transmis Preafericitul Părinte Patriarh Daniel în urmă cu cinci ani, la aniversarea a 80 de ani de viață. Părea într-un fel satisfăcut şi împăcat cu gândul că după atâta amar de ani, de marginalizare, întâistătătorul Bisericii Ortodoxe Române a făcut un gest frumos, de apreciere şi de recunoaştere a sa ca un om devotat Bisericii şi neamului său, dar pedepsit şi izolat pe nedrept în mai multe momente ale vieții sale.

La ceas aniversar, 85 de ani de viață, de suferință dar şi împliniri, de lacrimi şi bucurii, îi urăm şi noi – îngrijitorii acestui volum omagial, venerabilului monah cărturar, arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu, de la Mănăstirea Dintr-un Lemn, ani mulți cu sănătate şi împlinirea misiunii pământene după gândul şi dorința sa.

Arhim. dr. Chesarie Gheorghescu, în mijlocul elevilor seminarişti de la Seminarul Teologic din Curtea de Argeş (1975).

Mănăstirea Dintr-un Lemn (Frânceşti, Dezrobiți), sec. XVI-XVIII

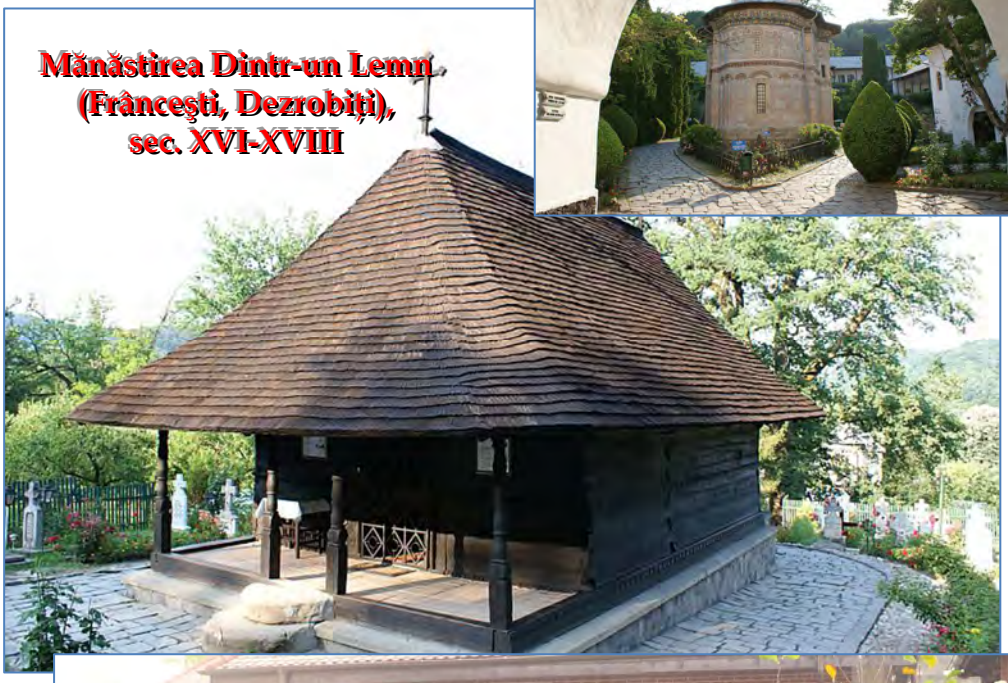

Biserica „Toți Sfinții", Râmnicu-Vâlcea: dezvelirea și sfințirea Plăcii memoriale dedicată Foștilor Deținuți Politici Anticomuniști din România. (11 nov. 1911)

ELENA GEORGESCU, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută Ciobanu, la 17 martie 1939, Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea; cercetător istoric, muzeograf; doctor în istorie (1971); publicist; autoare a unor articole studii istorice publicate în revistele de specialitate, în presa centrală şi locală; autoare şi coautoare a mai multor volume de istorie naţională; cercetător în cadrul Institutului de Studii Istorice şi Social Politice din Bucureşti (1961), cercetător-muzeograf în cadrul muzeului instituţiei amintite (1961-1975) şi şef secţie (1975-1990); începând cu 1976 a predat în mediul universitar cursul „Probleme fundamentale de istorie” şi, ulterior, cursul „Turism istoric”; membră a Asociaţiei „Forumul Cultural al Râmnicului” (din 2001), a Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din judeţul Vâlcea şi a Filialei Judeţene „Matei Basarab” Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria” -

* *

Pe distinsa doamnă Ileana Georgescu am cunoscut-o târziu, prin 2007, la una din şedinţele de lucru ale Forumului Cultural al Râmnicului. M-a impresionat plăcut, încă de la început, prin felul de a se manifesta faţă de colegi şi prieteni. Ulterior, din dorinţa de a continua activitatea soţului – profesorul universitar doctor docent Titus Georgescu, în cadrul Filialei Judeţene „Matei Basarab" Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria", al cărei membru a fost până în ultima clipă de viaţă, s-a înscris în organizaţia noastră, unde, în limita posibilităţilor, contribuie la valorizarea şi eternizarea faptelor de eroism ale poporului român.

Aşa se face că, alături de alţi români patrioţi, în 2012 şi-a adus contribuţia la realizarea Troiţei Eroilor şi Martirilor „Înălţarea Domnului" Izvorul Arnotei, ridicată de filiala vâlceană pe muntele Arnota (comuna Costeşti, judeţul Vâlcea), la altitudinea de 1012 metri. De asemenea, pe linie publicistică ne-a onorat cu un material dedicat vieţii istoricului şi arhivistului Corneliu Tamaş, intitulat „Corneliu Tamaş, un om căruia istoricii îi datorează mult", publicat în „Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaş", Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2013, pp. 66-70 (ediţie omagială îngrijită de Eugen Petrescu şi publicată sub egida Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălaşa" al Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria").

La ceas aniversar, doi buni prieteni – istoricul Gheorghe Dumitraşcu şi filologul Carmen Mărculescu Farcaş, pun în valoare printr-o schiţă de portret şi un interviu viaţa şi activitatea distinsei doamne.

ELENA GEORGESCU, 75 YEARS OLD

- born under the name of Ciobanu, on March 17, 1939, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea county; historical researcher, museographer; with a PhD in history (1971); publicist; author of some articles, historical studies in scientific magazines, in the central and local press; author and coauthor of various national history volume; researcher for the Institute of Historicaland Socio-Political Studies from Bucharest (1961), museographer-researcher for the museum belonging to the same institution (1961-1975) and department chief (1975-1990); starting with 1976, she taught the course entitled „Fundamental problems of history" at the university and later the course called „Historical Tourism"; member of the „Cultural Forum of Râmnic" Association (since 2001), of the Seniors' Association from Education, Science and Culture from Vâlcea county and of „Matei Basarab" county subsidiary from Vâlcea which belongs to „Regina Maria" National Association of Heroes' Cult -

**

I met the honorable lady Ileana Georgescu in 2007, at one of the work sessions at the Cultural Forum of Râmnic. She impressed me in a good way from the very beginning through her way of interacting with co-workers, friends. Subsequently, out of her need of continuing her husband's activity – the docent professor doctor Titus Georgescu, for „Matei Basarab" Vâlcea County Subsidiary of „Regina Maria" National Association of Heroes' Cult, whose member he was until the moment he passed away – joined our organization, where as much as it can, contributes to the appraisal and eternizing of the heroic deeds of the Romanian people.

This is how together with other patriot Romanians, she contributed in 2012 to the achievement of „Înălțarea Domnului" Heroes and Martyrs Roadside Crucifix, Arnota River, which happened thanks to the subsidiary from Vâlcea. The roadside crucifix was placed in the Arnota Mountains (Costești commune, Vâlcea county), at the altitude of 1012 metres. She also honoured us in publicistics with a work dedicated to the historian and archivist Corneliu Tamaș, entitled „Corneliu Tamaș, un om căruia istoricii îi datorează mult", published in „Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaș", Râmnicu-Vâlcea, Fortuna Publishing House, 2013, pp. 66-70 (reverential edition coordinated by Eugen Petrescu and published under the aegis of „Pr. Dumitru Bălașa" Historical Research Center which belongs to „Regina Maria" National Association of Heroes' Cult).

At anniversary time, two good friends of hers – the historian Gheorghe Dumitrașcu and the philologist Carmen Mărculescu Farcaș, valorize, through a portrait sketch and an interview, the life and activity of this honorable lady.

Elena Georgescu – istoric, cercetător, publicist

Gheorghe Dumitrașcu

Din școala tradițională de prestigiu a județului Vâlcea, care a dat oameni devotați și formați în spiritul muncii creative, în folosul semenilor, face parte și doamna Elena (Ileana) Georgescu, care s-a distins prin cercetări privind istoria modernă și contemporană a României, a contribuit la cunoașterea și punerea în practică a unei metodologii privind rolul educativ al activității muzeistice, în scopul afirmării identității românești, a tradițiilor și a cultivării conștiinței naționale.

A văzut lumina zilei la Râmnicu-Vâlcea, la 17 martie 1939, și a făcut parte dintr-o familie de oameni onești, formați în cultul munci, iubitori de meleaguri vâlcene și de oamenii acestor locuri.

Trăind într-un mediu urban cu largi ramificaţi culturale în Oltenia şi nu numai, s-a format în timp, la şcoala primară de fete, 1945-1949, şi tot în Râmnic a urmat Liceul de fete între anii 1949-1955. Continuă pregătirea urmând facultatea de istorie a Universităţi Bucureşti absolvind – aşa cum era atunci, după 5 ani de studiu, în anul 1961, cu specialitatea istoria României.

În vremea studenţiei, a fost marcată de marea şi complexa personalitate a unor profesori, care i-au fost modele în viaţă şi în cariera sa: Andrei Oţetea, Ion Nestor, Emil Condurache, Aurelian Sacerdoţeanu – vâlcean din Costeşti, Dumitru Tudor, Dumitru Berciu, Gh. Georgescu – Buzău, Gheorghe Ştefan – decanul facultăţii şi vâlcean din Fârtăţeşti, Dumitru Almaş, Vasile Maciu, Achim Popescu – vâlcean din Păuşeşti-Măglaşi, Nicolae Ciachir ş.a. Studentă fiind, era fascinată de cursurile profesorilor amintiţi, care impresionau prin mulţimea faptelor şi conexiunile lor pe care ni le transmiteau. Am beneficiat şi eu de profesorii menţionaţi, fiind student la aceeaşi facultate. Aceste orizonturi larg deschise în istorie, i-au îndreptat paşii predominant spre domeniul cercetării ştiinţifice, al dorinţei de a cunoaşte cât mai mult. În ultimul an de studenţie, a făcut practică la Institutul de Studii Istorice şi Social Politice, reţinută la repartiţie ca cercetător, împreună cu alţi colegi de grupă, trecând apoi la Muzeul ce aparţinea de Institutul menţionat. De la mentorii săi, împrumutase exigenţă, rigoare în desfăşurarea cercetărilor tematice. Formaţia sa de istoric s-a cristalizat treptat începând din vremea studenţiei şi după aceea, prin mult studiu individual.

În octombrie 1961, s-a căsătorit cu istoricul Titu Georgescu, profesor universitar doctor docent, care i-a fost nu numai soţ, ci şi îndrumător în arta cercetării ştiinţifice a istoriei.

La Muzeu, pentru reliefarea mărturiilor concrete îndeosebi cu material specific muzeistic, pentru a reprezenta conţinutul unei tematici privind momente de istorie, a iniţiat şi a folosit o metodologie nouă în expunerea materialului, dar şi a comentariilor ce însoţeau publicul în timpul vizitelor.

Fiind promovată profesional ca şef de secţie, şi conform noii structuri a Muzeului, a acordat o atenţie deosebită cercetării perioadei de început a istoriei de la geto-daci până la Primul Război Mondial şi Unirea cea Mare din 1918, cât şi perioadei anilor 1930-1940, de care se ocupase pentru lucrarea de licenţă.

Ca urmare a unei bogate informaţii desprinse din sursele documentare cercetate în arhive şi biblioteci din Capitală şi din ţară (Iaşi, Galaţi), în anul 1971 îşi susţine teza şi obţine titlul de doctor în istorie.

Activitatea specific muzeistică i-a oferit posibilitatea unei palete largi de cercetare în diferite direcţii, ca şi în perioade diferite de istorie. A avut discuţii cu oameni participanţi la evenimente şi mai ales posibilitatea cercetării în Arhive şi Biblioteci centrale, ceea ce a însemnat un mare câştig pentru pregătirea sa profesională.

De asemenea, a desfăşurat muncă de teren, în urma căreia au fost recuperate mărturii diferite, care au completat informaţiile documentare, intrând în circuitul ştiinţific.

Concluziile şi rezultatele activităţii desfăşurate le-a folosit participând la sesiuni şi simpozioane ale muzeelor din Capitală şi din unele oraşe ale ţării, a colaborat la elaborarea unor volume de documente şi de presă din perioada sfârşitului de secol XIX, a contribuit la realizarea unor muzee judeţene.

În cadrul schimbului de experienţă şi al colaborări cu muzeele de istorie din fostele ţări socialiste Iugoslavia, Polonia, China, URSS, Germania, a participat la realizarea unor expoziţii pentru străinătate cu momente importante din istoria României, reflectând totodată relaţiile bilaterale trecute şi prezente, cât şi unele realizări ale ţării noastre în acei ani.

A iniţiat şi a organizat în colaborare cu Asociaţia Filateliştilor din România interesante expoziţii tematice de filatelie şi maximafilie (cărţi poştale ilustrate), privind idealurile noastre naţionale – unitatea şi independenţa, diferite momente importante din istorie, frumuseţile naturii şi valori ale României reflectate în monumente culturale, istorice, religioase ş.a.

Fiind apreciată pentru activitatea ştiinţifică şi metodică, dar având şi înclinaţia spre activitatea didactică, a fost cooptată în corpul didactic universitar, predând cursul „Probleme fundamentale de istorie” introdus în tot învăţământul superior românesc din anul 1976.

Calmul, siguranţa şi precizia documentară, stilul îngrijit în abordare, preocuparea sa pentru adevărul istoric, şi inedit s-au reliefat în dezbaterile organizate cu reprezentanţii muzeelor din ţară, unde Elena Georgescu şi-a afirmat punctele de vedere susţinând şi promovând noi criterii de abordare.

Între temele predilecte care au constituit o prioritate în cercetarea şi preocupările sale se pot menţiona: momente de istorie sub deviza – unitate, independenţă, progres; rolul culturii în realizarea idealurilor naţionale; conservarea tradiţiilor în slujba apărării identităţii; rolul progresist al femeii în societate; personalităţi din tradiţiile afirmării femeilor în România; rolul şi importanţa muzeografiei pentru salvarea, colecţionarea şi prezentarea patrimoniului naţional; tradiţii revoluţionare şi democratice ale poporului român; începuturile mişcării muncitoreşti şi socialiste până la 1918 ş.a.

Ca rezultat al cercetării ştiinţifice şi muzeistice a publicat studii şi articole în unele reviste de specialitate, în presa centrală şi locală: „Revista muzeelor şi monumentelor”, „Studii şi articole de istorie”, „Magazin istoric”, „Studii Vâlcene”, „Forum V”, „Seniorii”, „Cultura vâlceană”, în ziarul „Orizont” s.a. – unele materiale semnate Elena Ciobanu.

Dintre cărţile sale de referinţă publicate amintim: „Tezaur din veacul trecut”, Bucureşti, 1971; „1 Mai în România 1890-1970” (coautor), Bucureşti, 1970; „Mişcarea revoluţionară şi democratică a femeilor din România” (coautor), Craiova,1975.

Pentru activitatea desfăşurată a primit ordine şi medalii ca: Ordinul ,,Meritul Cultural” cl. III – 1973; Medalia ,,Tudor Vladimirescu” cl. I – 1966; Medalia ,,25 de ani de la proclamarea Republicii” – 1972.

Este membru activ al Asociației ,,Forumul Cultural al Râmnicului”, de la înființarea sa în 2001, şi membru al Asociației Seniorilor din Educație, Știință şi Cultură Vâlcea. În ambele asociații culturale are contribuții pentru buna desfăşurare a activității acestora.

După o muncă de câțiva ani, împreună cu alți oameni de cultură şi profesori lucrează la pregătirea unui volum dedicat istoricului Titu Georgescu.

Doamna Elena Georgescu este şi va rămâne ,,un om” printr-o excesivă modestie, echilibru, printr-un caracter demn de admirat, printr-o perseverență curajoasă în confruntările cu asprele lovituri ale vieții. Se remarcă prin respect şi dragoste pentru semenii Domniei Sale.

Prietenele şi colegii ,,Seniori” şi ,,Forumişti” au cuvinte frumoase de respect şi prețuire pentru Ileana Georgescu.

Elena Georgescu

- interviu realizat de profesor Carmen Mărculescu Farcaş -

Carmen Mărculescu Farcaş

– Apreciată colegă şi prietenă, ca fiice ale străvechiului oraş de la poalele Capelei, ne ştim de multă vreme: eu, pe tine mai întâi, ca fiică a părinților tăi, Ion şi Maria Ciobanu, bune cunoştințe cu ai mei, apoi apropiată prietenă, colegă de şcoală primară şi de liceu cu sora mea, Medeea. Desigur, că prin ea nici eu nu îți eram străină. Studiile, preocupările, datul sorții ne-au dus pentru zeci de ani în locuri şi în lumi diferite. După o lungă perioadă de timp, ai revenit în oraşul copilăriei şi al adolescenței tale.

,,Asociația Seniorilor” ne-a adus aproape şi vechea relație a devenit prietenie. Şi cum prietenii nu sunt întotdeauna comozi, iată-mă în situația uşor ingrată, dar şi plăcută de a sonda în amintirile şi în adâncul ființei tale, spre a reface un drum de viață, despre care intuiția îmi spune că nu a fost uşor, dar a fost înnobilat de frumoase realizări profesionale şi personale.

M-aş bucura dacă prin evocarea unor momente de viață, am reconstitui mai întâi câte ceva din atmosfera anilor petrecuți în perioada şcolii primare şi liceale. Ce învățau, ce bucurii aveau copii şi apoi adolescenții epocii tale, la ce visau ei?

Elena Georgescu

– Atunci, funcționau reperele celor 7 ani de acasă, completate firesc de şcoală, unde se făcea nu numai „carte” dar şi „educație”.

Din anii şcolii primare mi-a rămas întipărită în minte şi în suflet imaginea învăţătoarei noastre, doamna Elena Olteanu, care cu tact, cu multă dragoste, competenţă şi căldură pedagogică, ne-a introdus în lumea mirifică a cititului şi a scrisului, a primelor taine ale vieţii.

Mă întrebi de bucurii şi visuri ale generaţiei noastre; unele desigur erau copilării fireşti. Dar era perioada imediat de după război. Acum pare poveste, dar nu este. Iarna elevele aduceau fiecare zilnic câteva bucăţi de lemn pentru încălzirea claselor. Ştiau părinţii, nu comentau. Noi nu ştiam multe, foarte multe. De altfel nici nu erau prea multe oferte tentante, pentru a ne înfiripa visuri.

Am fost crescuţi în spiritul modestiei, al răspunderii şi al dăruirii; înţelesesem că trebuia să învăţăm bine, respectam şi preţuiam îndemnul şi efortul părinţilor, pentru ca noi să urcăm pe scara vieţii cu o treaptă mai sus. Era o atitudine dominantă pentru toţi – părinţi şi copii.

În acea perioadă de puritate sufletească a copilăriei, s-au înfiripat primele, cele mai frumoase şi adevărate prietenii, unele începute încă din anii ,,Grădiniţei nr. 1", care se afla în curtea bisericii „Toţi Sfinţii" şi continuată în liceu, devenind trainice în timp, existând şi astăzi la cei 75 de ani cât avem.

Dintre acestea, pot menţiona pe Ica Constanţa Dalben (Trincă Geleriu), Maria Buta (Efrim), Dori Dumitrescu (Ştefănescu), Medeea Mărculescu – sora ta, Marcela Popescu (Lăzărescu) ş.a. Este adevărat că în timp, s-au adăugat şi alte colege şi prietene, cu care din 1999 până în 2015, ne-am întâlnit de 16 ori, în jur de 30 de colege, în momente încărcate firesc cu amintiri, cu multă afecţiune şi bucuria revederii. Unii spun că suntem singura serie de eleve ale oraşului, care realizăm acest lucru deosebit.

Carmen Mărculescu Farcaş

– „Liceul de fete", azi Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân", însă cu profil mixt, pe care amândouă l-am frecventat, dar la distanţă de ani, a avut remarcabile cadre didactice ce ne-au oferit instrucţie, ştiinţă, dar şi învăţătură pentru viaţă. Care dintre ele a lăsat o urmă mai adâncă asupra formaţiei tale viitoare şi care te-a făcut să optezi pentru profesiunea căreia i te-ai dedicat?

Elena Georgescu

– Clădirea liceului, unde am învăţat noi, s-a demolat ulterior, azi existând Arhivele Judeţene. Întotdeauna trec pe acolo cu nostalgie, dar şi cu mulţumire, că pe acel loc s-a construit o clădire nouă pentru „tezaurul judeţului".

În anii liceului, am avut într-adevăr profesoare renumite, cum au fost: Valeria Săndulescu, Ecaterina Zinelli, Maria Bădescu, Maria Ababii, Elena Stănescu, Maria Lucescu, Maria Iliescu ş.a., care ne-au deschis căii de cunoaştere, înţelegere şi aprofundare a principalelor discipline umaniste şi ştiinţifice, prin programa şcolară a vremurilor, atât cât se permitea şi se impunea. Mai târziu ne-am dat seama cât de mult am beneficiat noi, dumnealor fiind formate în şcoala românească dinainte de 1944.

Tuturor profesoarelor mele, chiar şi pe cele cărora nu le-am pomenit numele aici, le păstrez respect, recunoştinţă şi le trimit un gând de mulţumire.

Cu interes şi aplicaţie, în special pentru disciplinele umaniste, în ultima clasă de liceu înclinam spre istorie, plus sfatul doamnei diriginte Bădescu, care îmi recomandase să devin profesoară. Ca dirigintă ne observase în timp şi ne dădea sfaturi orientative.

După un examen cu 17 candidaţi pe un loc, am reuşit împreună cu alţi 60 colegi la Facultatea de Istorie a Universităţii Bucureşti, devenind studentă pentru 5 ani, aşa cum era atunci.

Carmen Mărculescu Farcaş

– Cum au fost anii facultăţii? Ce domenii ale istoriei ţi-au plăcut în mod deosebit?

Elena Georgescu

– Din multele ramuri ale istoriei, m-am simţit atrasă de istoria universală modernă şi îndeosebi de istoria României. La început, pentru că luasem şi notă mare la examen, mi-a plăcut etnografia, având-l ca profesor pe cunoscutul şi apreciatul Ion Vlăduţiu.

În anul III, am ales pentru specializare istoria modernă şi contemporană a României, a poporului meu, despre care cu cât aflam mai multe, doream să ştiu şi mai mult, crescându-mi sentimentul de respect şi de patriotism.

Şi la facultate, pot afirma cu mândrie, dar şi cu recunoştinţă, că am fost încă o serie de studenţi care au avut norocul şi onoarea de a avea între alţii şi profesori de renume, şi ei erau formaţi tot în şcoala veche. Pregătirea de un înalt nivel, ţinuta universitară a acestora, ne-au marcat în mod deosebit pe toţi, fiindu-ne reale modele. Majoritatea erau profesori, dar şi istorici cercetători. Am resimţit consecinţele mai târziu.

Poate nu întâmplător, din seria noastră unii absolvenţi s-au remarcat ulterior, risipiţi şi prin ţară. M-am îmbogăţit citind din rezultatele activităţii lor ştiinţifice, îmi amintesc cu plăcere de ei, mă bucur mult când îi întâlnesc sau când îi mai aud vorbind despre istoria ţării noastre căreia i-au rămas devotaţi. Între aceştia, George Potra, Aurică Simion, Constantin Botoran din Vâlcea, Zoe Condurachi (Petre), Gheorghe Dumitraşcu (Constanţa), Ana Brescan (Grama) la Sibiu, Mihăilescu Bârliba (Piatra-Neamţ), Alexandru Repan; menţionez şi câţiva colegi din serile anterioare şi ulterioare: Răzvan Teodorescu, Ioan Scurtu, Ion Bulei, Constantin Buşe, Marian Ştefan, Gheorghe Dumitraşcu (Vâlcea), Gh. I. Ioniţă, Stelian Neagoe, Gheorghe Iscru ş.a. Cred că din cauza tinereţii şi a fondului curat sufletesc, a domnit în lumea noastră studenţească atunci o atmosferă de caldă prietenie, o colegialitate deosebită. Nu îmi amintesc şi nici nu vreau să ştiu că ar fi existat atunci sentimente de invidie, dorinţa de afirmare cu orice chip şi alte manifestări „accidentale”, multe nedeterminate de noi, dar trecute la rubrica fapte „negative”.

Dominantă era, ca preocupare, prezența la cursuri, seminarii, mult studiu individual şi obligatoriu din bibliografia recomandată, colocviile şi examenele, cam 10 pe an, la care să obținem note cât mai bune chiar şi pentru bursă de merit. Au fost şi momente triste, dureroase pentru unii dintre noi. Se discuta puțin sau deloc.

Carmen Mărculescu Farcaş

– Care a fost drumul tău în continuare după terminarea facultății?

Elena Georgescu

– Împreună cu alți colegi pentru ultima practică studențească anuală, am fost repartizată la Institutul de Studii Istorice şi Social Politice. Era perioada când, dintr-o serie sau două înainte sau după noi, Institutul selecta în urma practicii cadre tinere, cu pregătire profesională şi cu înclinații spre cercetare. Responsabil pentru practica grupului de studenți, era atunci Titu Georgescu, secretarul ştiințific al Institutului.

Când s-a făcut repartiția, din grupul nostru, au fost reținuți pentru cercetare câțiva colegi, inițial Aurică Simion, ulterior Constantin Botoran şi eu; alți colegi deşi propuşi şi ei pentru cercetare, au optat însă pentru învățământ.

Pentru mine, acum a intervenit destinul. După absolvire şi repartiție, în ultima mea vacanță din iulie, Titu Georgescu a mers ca de obicei la Olăneşti. Într-una din zile a venit ferm la părinți şi m-a cerut de soție, eu nerealizând că între timp mă alesese, după ce mă observase, mă analizase bine cu tact şi din umbră.

În octombrie 1961, s-a întemeiat „cuibul nostru“. A fost începutul unei frumoase şi fructuoase perioade din viețile noastre, bazate pe dragoste, înțelegere, comuniune sufletească şi profesională, ajutor reciproc. În timpul facultății, nu mi-a fost profesor, dar l-am privit, şi l-am simțit, ca profesor toată viața.

Carmen Mărculescu Farcaş

– Ştiu că, în afară de munca profesională, ai fost o dăruită soție pentru un om de ştiință de aleasă ținută intelectuală. Ai fost şi mamă bună şi responsabilă pentru cei doi băieți gemeni ajunşi azi buni profesionişti în domeniile lor. Cum ai putut împăca obligațiile profesionale cu dăruirea în viața de familie?

Elena Georgescu

– Conform repartiției, după absolvire în august, m-am prezentat la serviciu ca cercetătoare la Institut. Dar, pentru că legea nu permitea ca soț şi soție să lucreze în aceeaşi instituție, am fost transferată la Muzeul care aparținea de Institut. Nu după mult timp, Muzeul s-a închis, întrucât conform noilor indicații primite, trebuiau schimbate complet profilul şi conținutul tematic al Muzeului, integrând în Istoria Patriei, mişcarea revoluționară, democratică şi activitatea partidului comunist.

Pentru aceasta, s-a desfăşurat o intensă muncă de cercetare şi de teren. În vederea elaborării tematicii noi, au trebuit consultate lucrări de specialitate, pentru a se reda contextul general al istoriei noastre prin material ilustrativ, prin grafice cu date statistice despre viaţa economică, socială în diferite perioade. Trebuia evidenţiată contribuţia poporului român la războaiele de independenţă şi pentru unitate. S-au selectat mărturii, aprecieri ale unor personalităţi în legătură cu evenimentele respective.

Noi, cercetătorii muzeografi, am avut în acest context, o mare şansă prin accesul la Arhivele Naţionale, la Biblioteca Naţională, în toate secţiile: fonduri de presă a vremii, manuscrise, carte rară, cartografie, numismatică, cabinetul de stampe şi fotografii, foi volante. S-a cercetat şi în Arhiva Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Acum îmi reproşez că nu mi-am dedicat timp şi cercetării privind istoria oraşului meu natal, nevalorificând posibilităţile de care am beneficiat.

Am avut posibilitatea atunci, să discutăm şi cu participanţi la unele evenimente. Am cunoscut o seamă de oameni al căror nume este consemnat în pagini de istorie din diferite perioade, cunoscuţi pentru activitatea desfăşurată în viaţa politică, publicistică sau culturală ş.a.

Am avut bucuria onorantă de a cunoaşte pe profesorii Iorgu Iordan, Petre Constantinescu – Iaşi, Mihail Cruceanu, pe avocatul scriitor Petre Pandrea, pe socialistul Anton Alexandrescu (vâlcean), sau pe urmaşii unor familii renumite: Ella Negruzi, Dimitrie Voinov, G. Diamandy, V. Gh. Morţun ş.a.

Prin munca de teren interesantă, am adus ca şi colegii mei diferite materiale ce purtau patima vremii: fotografii, documente, obiecte personale, în vederea îmbogăţirii colecţiilor Muzeului. Ele au fost ulterior predate Muzeului Naţional; o parte dintre cele foarte valoroase fiind din aur, au fost predate Băncii Naţionale.

Paralel cu activităţi pe profilul muzeului, mi-am întocmit o bogată documentare, pregătind lucrarea de doctorat pe care am susţinut-o în anul 1971, obţinând titlul de doctor în istorie.

Am mai participat la organizarea unor expoziţii aniversare sau comemorative privind momente din istoria ţării noastre. La unele mai deosebite, s-a colaborat cu colegii de la Muzeul Naţional de Istorie, de la Muzeul Militar sau în cadrul schimbului de experienţă, cu muzee din ţările socialiste.

În acelaşi timp, am predat studenţilor cursul ,,Probleme fundamentale de istorie", introdus în tot învăţământul superior din 1976, şi câţiva ani, cursul ,,Turism istoric" organizat de Ministerul Turismului.

Carmen Mărculescu Farcaş

– Ce motive v-au readus în Râmnicu-Vâlcea după mulţi ani petrecuţi în Bucureşti?

Elena Georgescu

– După ieşirea la pensie a soţului meu, el şi-a exprimat dorinţa unei vieţi liniştite, în afara vacarmului bucureştean. A optat pentru Râmnicu-Vâlcea, având vechi legături profesionale de peste 40 de ani cu oameni de cultură din oraş, prin participarea la activităţi ştiinţifice, inspecţii de grad, având la doctorat şi vâlceni. Totodată era recunoscător, apelor de la Olăneşti, care i-au întărit sănătatea. Nu în ultimul rând au contat şi legăturile cu familia mea. A venit prin transfer de la Universitatea ,,Spiru Haret" din Bucureşti, la filiala acesteia din Râmnicu-Vâlcea. Din păcate, s-a bucurat, nu cât şi-a dorit, de zonă şi de oameni.

Spre infinita mea tristeţe, a plecat dintre noi la 75 de ani în anul 2004.

Carmen Mărculescu Farcaş

– Şi acum, în încheiere, un cuvânt despre gândurile şi bucuriile de azi ale profesoarei Ileana Georgescu?

Elena Georgescu

– În primul rând să fac, dacă pot şi cât pot, bucurii oamenilor şi dacă pot să-i ajut. Să nu îmi reproşez nimic.

Păstrez ca pe un bun de preţ amintirea, vorbele înţelepte şi îndemnurile soţului meu, chiar dacă s-au împlinit 54 de ani de la căsătorie. Citesc în continuare cărţi de specialitate pentru a mă pune la curent cu noile afirmaţii, descoperiri, din domeniul istoriei, mă interesez de viaţa culturală a oraşului şi a judeţului meu, de evenimentele istorice ale ţării mele şi ale lumii întregi. Îmi place să călătoresc şi dincolo de cărţi, să aflu noutăţi privind valorile şi frumuseţile ţării, să-mi hrănesc admiraţia şi respectul pentru creatorii de pe meleagurile României, de care sunt mândră. În dorinţa de a cunoaşte mai mult şi de a comunica cu oameni speciali, deosebiţi, particip la unele şedinţe ale Forumului Cultural al Râmnicului ca membră şi de asemenea la activităţile variate, interesante, pline de conţinut ale Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură. În amintirea soţului meu, care a fost membru al Asociaţiei Naţionale „Cultul Eroilor" – Filiala Judeţeană Vâlcea, m-am înscris în această organizaţie, aducându-mi aportul, în limita posibilităţilor, la realizarea programelor de cinstire a eroilor şi martirilor neamului iniţiate de conducerea acesteia. Mă bucur să fiu între oameni purtători de lumini, într-o atmosferă creativă, stimulatoare, prietenoasă. Din partea mea, pentru membrii celor trei organizaţii şi pentru oamenii care fac cultură în oraş şi în judeţ păstrez un gând sincer de mulţumire.

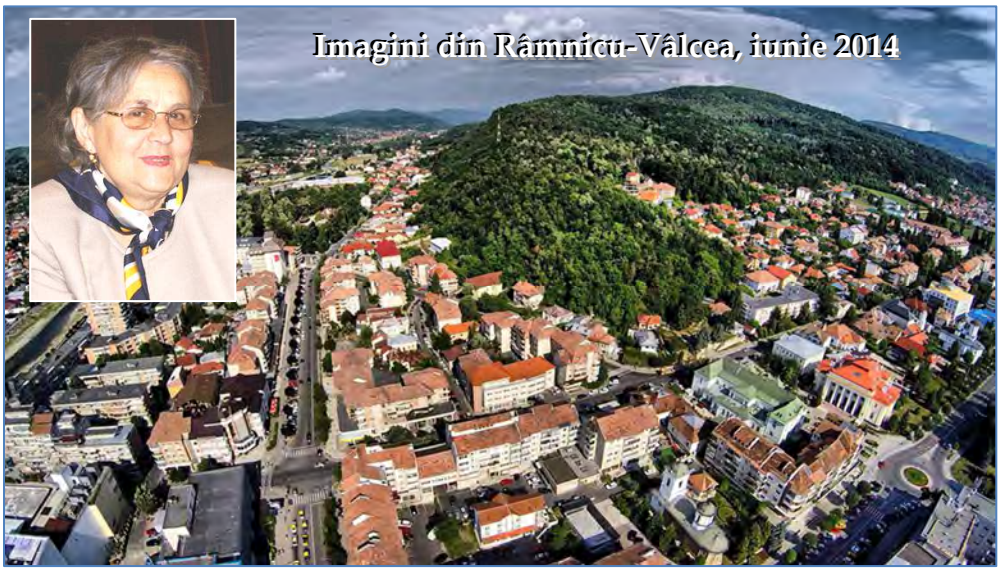
Imagini din Râmnicu-Vâlcea, iunie 2014

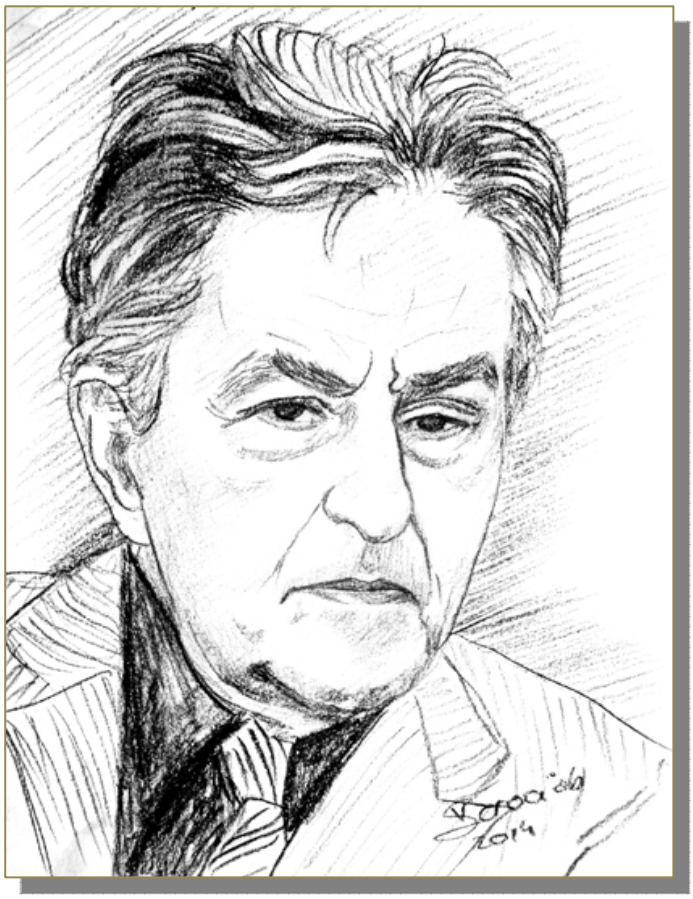

GEORGE ANCA, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 aprilie 1944, satul Ruda, comuna Budeşti, judeţul Vâlcea; filolog (licenţiat în 1966), profesor de limba şi literatura română, cu specializări la Universitatea din Roma (1973, limba şi literatura italiană) şi la Universitatea din Delhi (1981, limba şi literatura sanscrită), doctor în filologie (Universitatea din Bucureşti, 1974); scriitor – poet, prozator, eseist, dramaturg (debut publicistic în revista „Luceafărul”, cu poezia „Frunză moartă”, 1961; debut editorial cu volumul de versuri „Invocaţii”, Editura pentru Literatură, 1968; creator al unui nou stil literar, denumit „dodism”; pseudonime: Gh. Miloşeşti, Gh. Grigorescu, Horace Gage), critic literar, enciclopedist, traducător, editor (a editat mai multe cărţi şi reviste în România şi India, precum şi cursuri universitare); autor al unei impresionante opere literare (peste 80 de volume de poezie, proză, eseuri şi teatru) publicată în

patru limbi: română, engleză, hindi şi sanscrită; fondator al revistei „Liber” (decembrie 1989); redactor la Radiodifuziunea Română (1967-1969), redactor la revista „Colocvii” (1969-1971), metodist şi inspector la Ministerul Învăţământului (1971-1976), lector universitar la Facultatea de Ziaristică din Bucureşti (1976-1977), lector/professor visiting la Universitatea din New Delhi (1977-1984, 2002-2003), director al Bibliotecii Centrale a Institutului Politehnic din Bucureşti (1984-1987) şi director general al Bibliotecii Pedagogice Naţionale „I.C. Petrescu” (din 1988), profesor asociat la Universitatea din Oradea, conferenţiar la Universitatea „Valahia” din Târgovişte; participant cu o serie de studii şi comunicări ştiinţifice la diferite congrese şi întâlniri internaţionale, pe teme diferite (literatură universală şi comparată, antropologie culturală, etnologie, educaţie, biblioteconomie, politologie, indianistică etc.) în peste 25 de ţări (Anglia, Argentina, China, Franţa, Germania, Grecia, India, Israel, Italia, Iugoslavia, Coreea, Malta, Maroc, Mauritius, Mexic, Moldova, Norvegia, Portugalia, Republica Sud-Africană, România, Rusia, SUA, Suedia, Thailanda, Trinidad-Tobago etc.); membru în Authors Guild of India (din 1978), preşedinte fondator şi organizator al Academiei Internaţionale „Mihai Eminescu” în New Delhi (1981) şi al Grupului Român pentru Pugwash, vicepreşedinte al Societăţii de Etnologie din România, preşedinte fondator al Asociaţiei Culturale Româno-Indiene (1992), membru în International Association of Educators for World Peace şi în International Union of Anthropological and Ethnological Sciences, membru al Uniunii Scriitorilor din România; Cetăţean de Onoare al comunei Budeşti, judeţul Vâlcea, Cetăţean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea -

* *

Mărturisesc că am avut marea onoare să-l am colaborator pe distinsul om de ştiinţă şi cultură George Anca la realizarea volumului „Centenar Pr. Dumitru Bălaşa (1911-2011)”, publicat la Editura Petrescu din Râmnicu-Vâlcea în 2011 (coordonatori: Eugen Petrescu şi Elena Adelina Olteanu). Aici, la paginile 143 şi 144, găsim un material dedicat regretatului preot cărturar, Dumitru Bălaşa, realizat în stilul George Anca, intitulat: „Parigraha părintelui Dumitru Bălaşa”.

Este recunoscut şi apreciat faptul că universul cultural-spiritual şi ştiinţific stăpânit de omagiatul nostru este imens. Aceast fapt i-a permis realizarea unei opere fabuloase, ce-l adaugă fără reţineri în galeria titanilor culturii româneşti.

Am ales ca prezentarea Domniei Sale în acest volum, într-o sumară, dar cuprinzătoare schiţă de portret, să fie realizată de către scriitorul Ion Soare, consătean, prieten şi bun cunoscător al vieţii şi împlinirilor literare şi ştiinţifice ale acestuia, critic şi istoric literar ce se bucură de o reală apreciere în domeniu.

GEORGE ANCA, 70 YEARS OLD

- born on April 12, 1944, Ruda village, Budeşti commune, Vâlcea county; philologist (licensed in 1966), Romanian language and literature professor, with specializations at the University of Rome (1973, Italian language and literature) and at the University of Delhi (1981, Sanskrit language and literature), with a PhD in philology doctor în filologie (Universitatea of Bucharest, 1974); writer – poet, fiction writer, essayist, playwright (publicistic debut in „Luceafărul", with the poem „Frunză moartă", 1961; editorial debut with the lyrical volume „Invocații", Editura pentru Literatură Publishing House, 1968; creator of a new literary style called al unui nou „dodism"; pseudonyms: Gh. Miloşeşti, Gh. Grigorescu, Horace Gage), literary critic, encyclopedist, translator, editor (he edited various books and magazines from Romanian and India, as well as universitary courses); author of an impressive literary work (over 80 volumes of poetry, fiction, essays and drama) published in four languages: Romanian, English, Hindi and Sanskrit); founder of „Liber" magazine (December, 1989); editor at the Romanian Radio fusion (1967-1969), editor at „Colocvii" magazine (1969-1971), Methodist and inspector at the Ministry of Education (1971-1976), lecturer at the Faculty of Journalism from Bucharest (1976-1977), lecturer/ visiting professor at the University from New Delhi (1977-1984, 2002-2003), director of the Central Library of the Polytechnics Institute from Bucharest (1984-1987) and general director of „I.C. Petrescu" National Pedagogical Library (since 1988), associated professor at the University from Oradea, senior lecturer at „Valahia" University from Târgovişte; participant with a series of studies and scientific sessions at different congresses and international meetings, on different topics (universal and compared literature, cultural anthropology, ethnology, education, library science, politology, Indianistic science etc.) in over 25 countries (England, Argentina, China, France, Germany, Greece, India, Israel, Italy, Yugoslavia, Korea, Malta, Morocco, Mauritius, Mexico, Moldavia, Norway, Portugal, South African Republic, Romania, Russia, the USA, Sweden, Thailand, Trinidad-Tobago etc.); member in Authors Guild of India (since 1978), founding member and organizer of „Mihai Eminescu" International Academy in New Delhi (1981) and of the Romanian Group Pugwash, the vice-president of the Ethnology Society from Romania, founding president of the Romanian and Indian Cultural Association (1992), member in the International Association of Educators for World Peace and in the International Union of Anthropological and Ethnological Sciences,

member of the Writers' Union from Romania; Honorable Citizen of Budeşti commune, Vâlcea county, Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea municipality, Vâlcea county -

* *

I confess I had the honour of having the refined scientist and culture man George Anca as collaborator at writing the volume „Pr. Dumitru Bălaşa (1911-2011)", published at Petrescu Publishing House from Râmnicu-Vâlcea in 2011 (coordinators: Eugen Petrescu and Elena Adelina Olteanu). Here, at the pages 143 and 144, we find a material dedicated to the the regretted scholar priest, Dumitru Bălaşa, written in George Anca's style, entitled: „Parigraha părintelui Dumitru Bălaşa".

It is admitted and appreciated the fact that the spiritual and cultural universe mastered by the one we are celebrating is enormous. This thing allowed him to write a fabulous work, which undoubtedly adds him to the gallery of the Romanian titans of the Romanian culture.

I decided that His Worship's introduction in this volume, in a short but ample portrait sketch, should be done by the writer Ion Soare, a countryman, friend and good connoisseur of his life and literary achievements, a critic and literary historian who is widely appreciated in the area.

„Un performer internațional": George Anca

Ion Soare

A-l „prinde" pe acest „performerul internațional" – cum îl numea Fiona Jordan din Australia – într-o schiță de portret, este ca şi cum am încerca să surprindem printr-o singură imagine, un microcosmos de trăiri, sentimente, gânduri şi idei, căci înfăptuirile scripturale şi cele cultural-spirituale „practice" ale cărturarului GEORGE ANCA sunt de o complexitate şi o diversitate impresionante, comparabile cu cele ale marilor spirite ivite pe pământ românesc, dar nu numai. Cu inerentă subiectivitate, îngemănând biograficul şi bibliograficul, vom cuteza să operăm o selecție din ele, trasând doar un număr mic de linii şi tuşe ale unui virtual „portret" integral, pe care – cu siguranță – viitorii artişti ai cuvântului îl vor realiza în toată completudinea lui…

Cu circa şapte decenii în urmă, la 12 aprilie 1944, în satul Ruda din comuna Bercioiu (aparținând pe atunci de județul Argeş) – azi, comuna Budeşti din județul Vâlcea, venea pe lume Gheorghe – cel de-al doilea copil al familiei Elisaveta şi Ion ANCA. Primii ani de şcoală, micul Anca Gheorghe (devenit, mai târziu, „George") îi va urma la „Şcoala Veche" din satul natal.

Foştii săi colegi din clasele mai mari şi-l amintesc ca pe un soi de copil năzdrăvan şi sportiv, permanent pus pe şotii şi giumbuşlucuri, din care nu lipsea rostogolitul peste cap! Au ținut, însă, minte şi un alt aspect, cel puțin la fel de important: la învățătură, George se instalase de la bun început, confortabil, pe locul I de pe podiumul premianților; fără ostentație, însă, ci firesc şi uşor, aproape ca într-o joacă şi manifesta o curiozitate puțin comună, trăsături care îl ajutau să parcurgă cu repeziciune carte după carte. Cu asemenea „deprinderi", nu i-a fost greu, desigur, să-şi păstreze aura de legendă şi o poziție de frunte, nici la Şcoala Medie din Găeşti (azi Colegiul Național „Vladimir Streinu") şi nici mai târziu, ca student la Facultatea de Filologie a Universității din Bucureşti, unde va fi la fel de sclipitor în vastul domeniu al Literelor şi în special în activitatea creativă.

În 1966, şi-a susținut teza de licență cu tema *Mitul lui Zalmoxis în poezia lui Mihai Eminescu şi Lucian Blaga*, iar în 1974 – doctoratul, cu teza *Baudelare şi poeții români – corespondențe ale spiritului poetic.* Anii de studență au fost hotărâtori pentru George Anca, tânărul veşnic iscoditor şi inventiv, „bolnav" de carte şi de literatură. Prezența şi fascinația cărților îi vor procura de-a lungul întregii vieți, acea inefabilă stare de confort special şi de bucurie, dar şi sentimentul tonic de „convivialitate" culturală cu marile spirite ale țării şi ale lumii. Poate că exemplul personal al marelui critic şi istoric literar George Călinescu – unul dintre profesorii săi – îl va fi „inspirat" să urmeze, în 1973 – la Universitatea din Roma, un curs de specializare în limba şi literatura italiană; din această perioadă, datează şi o parte din corespondența sa cu Mircea Eliade, din ale cărui scrisori transpar respectul şi prețuirea pe care savantul le nutrea față de tânărul său emul.

Debutul său publicistic, în 1961, în revista „Luceafărul" (cu poezia *Frunză moartă*), îl va face remarcat de timpuriu în rândul colegilor săi şi apoi – al tinerilor scriitori, prefigurând o afirmare editorială precoce, care nu va întârzia mult: în 1968, la Editura pentru Literatură, în colecția „Luceafărul", îi va apărea volumul de versuri *Invocații*, urmat – peste doi ani – de romanul *Eres* (la Editura „Eminescu"), iar în 1976, la aceeaşi editură, de noul volum de versuri – *Poemele părinților*. Toate cele trei cărți s-au bucurat, la apariție, de o atenție deosebită din partea criticii de specialitate. Laurențiu Ulici, Marian Popa, Nicolae Baltag şi Dana Dumitriu sunt doar câțiva dintre recenzenții şi cronicarii săi. Cauza principală o constituia stilul utilizat, deosebit de al tuturor confraților; „ermetism", „manierism", „expresie criptică", „iz de dicteu automat", „exprimare eliptică" – sunt doar câteva dintre aprecierile acordate scriiturii sale. În mod neoficial, acest mod de a scrie a fost numit „dodism". Etimologic vorbind, „încadrarea" ni se pare restrictivă şi doar parțial justificată; ci doar o anumită adecvare de natură terminologică ar îndreptăți denominația. Cea mai bună şi mai completă interpretare a stilului lui George Anca, ni se pare a o fi dat criticul literar Ioan

St. Lazăr, care, coborând în profunzimile poeziei şi prozei acestuia şi dovedind subtilităţi analitice de mare finețe, se ridică la generalizări esențiale, de care viitorii „ancologi” vor trebui să țină seama: „Consecvența – scrie fostul coleg de facultate al Protagonistului – cu care George Anca a continuat un drum propriu în literatură (…), proiectând concretul vieții pe un ecran mitic sau coborând mitul în realitatea curentă, îmbibându-l de pulsația ei, păstrându-l pe „pământ”, ni se pare azi remarcabilă prin rezultatele ei, (…) se va înconjura totodată de o vrăjită aură muzicală, fie-n decantările versurilor, fie-n euritmiile prozei”. În acest stil care l-a consacrat, nu lipsit de riscul unei anumite dificultăți de receptare – asumat din start de autor – şi-a elaborat scriitorul cele mai multe dintre creațiile sale în versuri, proză, teatru şi chiar unele eseuri sau lucrări de critică literară, atât în țară, apoi în perioada indiană şi în anii care i-au urmat.

Afirmam cândva – şi ne reiterăm aprecierea – că George Anca este creatorul nu numai al unui stil nou, ci şi al unui limbaj original, asemenea marilor creatori din literatura noastră. Extrapolând titlul (şi conținutul) unui prim roman al său, o bună parte din creația sa este un „Eres” generalizat, abătându-se frecvent de la „canoanele” literare cunoscute – la noi şi aiurea – şi constituind o reuşită tentativă de primenire a literaturii noastre şi nu numai, căci poliglotia sa de cunoscător la perfecție a limbilor engleză, franceză, italiană şi hindi, îl ajută să scrie cu uşurință în toate aceste limbi (uneori, alternativ, în acelaşi text; „ca într-un idiom universal” – spune acelaşi Ioan St. Lazăr!). Recent, unul din monştrii sacri ai criticii şi istoriei literare româneşti, Marian Popa, i-a dedicat volumul monografic *Anca*, publicat în două ediții, la două edituri diferite), lucrare ce se constituie într-un studiu aplicat şi riguros privind originalul stil al „rudeanului”; un (re)început al recunoaşterii, nu doar de succes, ci triumfător, pe deplin meritat de protagonistul cărții respective.

În 1977, în viața cărturarului s-a întâmplat un eveniment care îi va marca în mod hotărâtor devenirea ulterioară: aşa cum scria un poet ocazional, „Din nouri de eres, descinse teafăr / în patria lui Buddha Sakya Muni”, ca profesor de limba şi literatura română la Universitatea din Delhi, în timp ce soția sa, care l-a secondat în toți acești ani, era examinatoare la examenele de română şi ilustrator la Oxford University Press – India.„Perioada indiană” din viața cărturarului, derulată (cu o întrerupere) între anii 1977 şi 2003, a fost printre cele mai fertile în plan şi cultural-spiritual şi literar: aici va edita colecția„Biblioteca Mihai Eminescu” şi revista de poezie „The Milky Way”, în care va publica poeme originale, dar îndeosebi traduceri – în engleză şi în hindi – din mari poeți români. Eminescolog de profunzime, tot aici a întemeiat Institutul Academic de Studii „Mihai Eminescu” (International Academy EMINESCU), condus de scriitoarea indiană Amrita Pritam şi avându-l ca organizator pe George Anca. În 1983, sub egida acestui institut,

el se va îngriji de publicarea, pentru prima oară în sanscrită, a capodoperei eminesciene *Luceafărul,* în traducerea efectuată de Urmila Rani Tricha, asistată de el, lucrarea fiind ilustrată de artistul plastic Rodica Anca. De asemenea, în „Latinitas" – „Bulletin of Romanian Circle „Mihai Eminescu", a publicat o *Antologie indo-română de poezie,* îngrijită împreună cu poetul Ion Iuga. Tot atunci, a editat o serie de cărți în limba engleză, printre care *10 indian poems, Nana in the Himalaya, Ardhanariswara* (poeme dramatice închinate eminescologului italian Rosa del Conte), *Parinior* (poeme dramatice şi narațiuni dedicate lui Mircea Eliade), *Pancinci* etc. În India, va descoperi un echivalent al dodiilor, *mantrele,* şi va scrie *Mantre, Sonhind* şi cunoscutele *Indodii,* dar şi numeroase studii şi eseuri privitoare la punctele de convergență dintre opera lui Eminescu şi cultura indiană, pe care, ulterior, le va aduna în volumul *Indoeminescology.*

După întoarcerea în țară (2003), va ține un curs de literatură indiană, în care indoeminescologia – o știință *sui generis* întemeiată de el, va ocupa un loc important, iar studierea influențelor şi relațiilor cultural-spirituale dintre culturile celor două țări – India şi România, va îmbrăca forme originale şi va cunoaşte noi modalități de promovare, una dintre acestea fiind înființarea *Asociației Culturale Româno-Indiene/ Romanian-Indian Cultural Association* (prescurat, *R.I.C.A.),* al cărei preşedinte fondator este şi care are o asociație corespondentă în India, cu un program analog. Activitatea de bază a asociației este focalizată pe valorile şi evenimentele majore privind relațiile româno-indiene, prin organizarea unor acțiuni de mare importanță şi impact.

În cadrul unor schimburi culturale benefice pentru ambele țări, personalități indiene cultural-literare de prestigiu vor fi invitate nu o dată în România, Printre acestea: eminescologul de talie mondială Amita Bhose, sanscritologul şi poetul Satyavrat Shastri, dr. Uma Shastri, Rajiv Dogra – fost ambasador al Indiei în România şi scriitor etc. Toți aceşti oaspeți de seamă au ajuns, datorită indianistului român, şi în județul natal al cărturarului. În anul 2000, diplomatul scriitor Rajiv Dogra, împreună cu George Anca şi cu Sorin Zamfirescu – primarul de atunci al Râmnicului-Vâlcea, în prezența a numeroşi oameni de cultură, au dezvelit – pe peretele nord-vestic al clădirii Palatului Copiilor din municipiu – placa comemorativă MIHAI EMINESCU şi GURUDEV RABINDRANATH TAGORE, mărturisind peste veacuri despre relațiile culturale şi de prietenie dintre cele două țări. Asemenea lui Constantin Mateescu – confratele şi prietenul său, George Anca revine în mod frecvent la „obârşii". Prin rădăcini adânci şi trainice, el a rămas legat pentru totdeauna de Vâlcea şi de oamenii săi, inclusiv – şi mai ales! – de satul său natal. La Râmnic, al cărui cetățean de onoare este (ca şi al comunei natale, Budeşti), dar şi în alte localități vâlcene, el a participat, de-a lungul deceniilor, la o serie de manifestări culturale importante, împrăştiind cu generozitate luminile vastei sale erudiții.

În paralel cu activitatea cultural-literară, educatorul şi pedagogul social cu acelaşi nume au desfăşurat, timp de aproape trei decenii, o activitate cultural-educativă de excelenţă, ca director la Biblioteca Institutului Politehnic din Bucureşti (1984-1987) şi în special după anul 1988, ca manager al Bibliotecii Centrale Pedagogice „I. C. Petrescu”. Pe lângă numeroasele iniţiative benefice pentru pregătirea cadrelor didactice, pentru învăţământul şi cultura română în general, managerul a înfiinţat (între anii 1989-2008) revista cu un titlu încărcat de semnificaţii – „Liber”, care a devenit, în scurt timp, o platformă editorială importantă pentru generosul program al întemeietorului său. Nu au lipsit factorul emulativ şi reciprocitatea: de-a lungul deceniilor, enciclopedistul George Anca a conferenţiat şi a prezentat comunicări la diferite congrese şi întâlniri internaţionale, pe cele mai diferite teme (literatură comparată, antropologie, etnologie, educaţie, biblioteconomie, politologie, indianistică etc.) în peste 25 de ţări, din Australia până în Canada şi din Republica Sud-Africană până în Norvegia; a ajuns şi în Hawaii, pe urmele şi pentru promovarea Mirei Simian.

Totodată, acest scriitor polivalent şi cărturar de seamă al României a dovedit întotdeauna o mare responsabilitate socială şi un înalt spirit civic, promovând sau apărând nu o dată, cu prestigiul şi autoritatea sa, marile valori mondiale şi naţionale – umane şi culturale deopotrivă. Exemplificând, a avut răsunet în epoca respectivă, campania din 1994, desfăşurată de el în revista „Liber”, (şi) în calitate de vicepreşedinte al Societăţii de Etnologie din România (preşedinte al acesteia fiind prestigiosul etnolog Romulus Vulcănescu) pentru apărarea şi eliberarea patriotului român Ilie Ilaşcu.

În luna noiembrie 2009, neobositul scriitor şi om de cultură George Anca a iniţiat o nouă structură organizatorică – „Colocviile de marţi”, manifestare care, în scurt timp, şi-a câştigat un binemeritat renume, întrucât, cu o competenţă mai presus de laude a coordonatorului lor, „colocviile” promovează în mod consecvent cultura şi literatura românilor în context naţional şi internaţional; scriitori valoroşi, oameni de artă şi de ştiinţă români din diaspora şi din ţară, îşi găsesc „loc şi timp” la întrunirile de pe strada Calderon 39, din Bucureşti, unde amfitrionul George Anca oficiază săptămânal, ca într-un adevărat templu al culturii.

La ceas aniversar, îi dorim sărbătoritului aceeaşi miraculoasă energie şi putere de muncă, pentru a-şi duce la bun sfârşit proiectele culturale şi tulburătoarele sale eresuri, „abia-nţelese, pline de-nţelesuri”, pentru îmbogăţirea zestrei cultural-literare a lumii şi a ţării, întru nemurirea gurii vâlcene de rai, cu care s-a logodit pentru totdeauna!

Muzeul Satului Vâlcean (Bujoreni) – casă tradițională

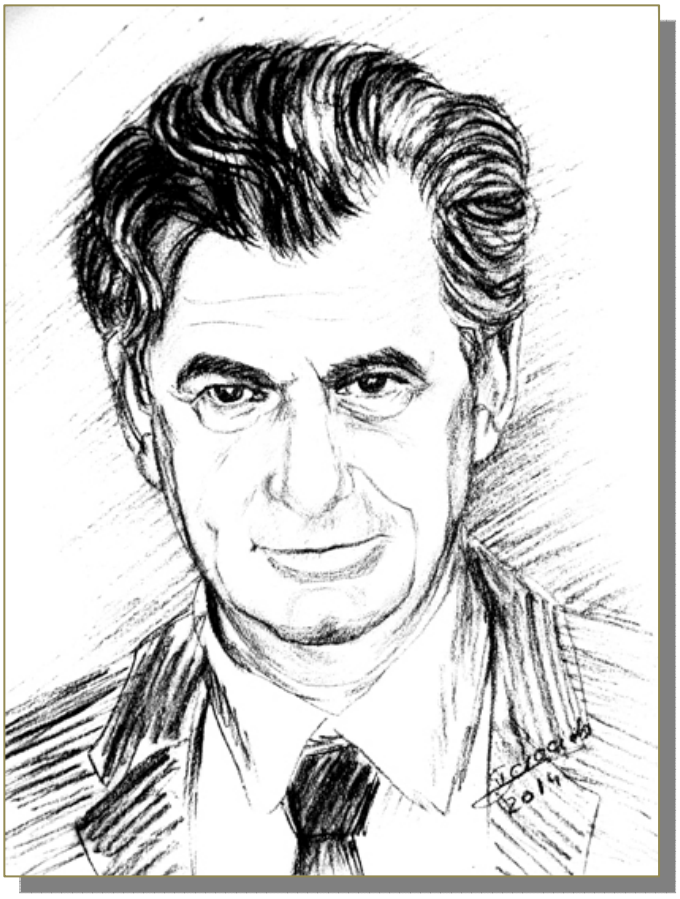

FLORIN ZAMFIRESCU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 aprilie 1949, oraşul Călimăneşti, judeţul Vâlcea; actor de scenă şi film (1971 – în prezent), regizor de teatru (1974 – în prezent); doctor în arte (2002); scriitor (autor a două volume) şi publicist; actor la Teatrul de Stat din Târgu Mureş (1971-1973) şi Teatrul Giuleşti, în prezent Odeon (1973-1996), director adjunct artistic la Teatrul Odeon (1991-1994); profesor universitar (1996 – în prezent) şi rector al Universităţii Naţionale de Artă Teatrală şi Cinematografică (2000-2008), profesor la Universitatea „Lucian Blaga" din Sibiu (1997-2004); membru în juriul Festivalului Internaţional de Teatru Experimental din Cairo, Egipt (2001) -

* *

Actorii Dem Rădulescu şi Florin Zamfirescu, doi uriaşi ai filmului şi ai scenei româneşti, alături de alte mari valori ale universului cultural-spiritual național născute în vatra vâlceană, poziționează Vâlcea, prin geniile pe care le-a dat, între județele țării cu un rol major în arta, cultura şi ştiința românească. De aceea, suntem datori să-i cinstim şi să-i prețuim pe toți, aşa cum se cuvine, ori de câte ori avem ocazia. Iar publicarea acestei cărți omagiale este una dintre ocazii.

La ceas aniversar, despre distinsul actor, regizor şi profesor universitar Florin Zamfirescu, s-a oferit să scrie câteva rânduri Fenia Driva, autoare a unor lucrări de valorizare şi de eternizare a personalităților vâlcene-călimăneştene, o veche cunoştință şi prietenă a acestuia.

FLORIN ZAMFIRESCU, 65 YEARS OLD

- born on April 12, 1949, Călimăneşti town, Vâlcea county; stage and film actor (1971 – until present), theatre director (1974 – at the moment); with a PhD in Arts (2002); writer (author of two volumes) and publicist; actor at The State Theatre from Târgu Mureş (1971-1973) and Giuleşti Theatre, at the moment, Odeon (1973-1996), deputy artistic manager at Odeon Theatre (1991-1994); professor (1996 – at the moment) and chancellor of the National University of Theatrical and Cinematographic Art (2000-2008), professor at „Lucian Blaga" from Sibiu (1997-2004); member in the jury of the Experimental Theatre International Festival from Cairo, Egipt (2001) -

* *

The actors Dem Rădulescu and Florin Zamfirescu, two giants of the film and of the Romanian stage, together with other great values of the national cultural and spiritual universe, born in the hearth of Vâlcea, place Vâlcea, through the geniuses it has given us, among the country's counties with a major role in the Romanian art, culture and science. That is why we are indebted to suitably praise and value all of them every time we have the opportunity. The publishing of this reverential book is one of those occasions.

At anniversary time, Fenia Driva, an old friend and acquaintance of his, author of some works of appraising and eternizing the personalities from Călimăneşti-Vâlcea, offered to write a few words about the honorable actor, director and professor, Florin Zamfirescu.

Florin Zamfirescu – actorie sau magie

Fenia Driva

Florin Zamfirescu s-a născut la 12 aprilie 1949 la poalele muntelui Cozia, în oraşul staţiune balneară Călimăneşti, *„perla Oltului”*, cum o numea istoricul Nicolae Iorga, părinţii săi fiind învăţătorul Constantin (Costică) Zamfirescu şi Elisabeta (Coana Zizi, n. Popescu). Cei doi copii ai familiei, Florin şi Raluca, au ales acelaşi drum, al Artei şi al Scenei.

Florin urmează cursurile primare gimnnaziale şi liceale în localitatea natală, iar în anul 1971, devine student al Institutului de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale” din Bucureşti – Facultatea Arta Actorului, clasa profesorului Constantin Moruzan. A intrat pe primul loc şi a terminat ca şef de promoţie.

Ori de câte ori vine acasă, devine sentimental. A mărturisit-o la aniversarea Bibliotecii Orăşeneşti „A. E. Baconsky”, la cincizeci de ani de existenţă, aniversare ce s-a petrecut la 21 iulie 2000. E firesc să fie aşa, pentru că aici, înainte de a deveni marele actor, a fost aplaudat la scenă deschisă de sute şi sute de spectatori prezenţi la şezătorile literare, recitalurile de poezie unde singur sau alături de Raluca Zamfirescu (sora sa, actriţă şi ea, acum la Teatrul „Toma Caragiu” din Ploieşti), Tudor Dumitru Savu (scriitorul de mai târziu), Paula Morcov (scriitoarea Paula Adriana Cozian), Ligia Olănescu (Ligia Olănescu Rizea, sociolog, om de cultură) făceau adevărate spectacole. Tot atunci, şi nu numai atunci, îşi amintea Florin Zamfirescu de doamna Florica Driva, bibliotecara şefă care îl solicita la serile de poezie. Iată ce spune la acea aniversare: *„Am spus sute, zeci de mii de versuri aici. Acum aş prefera să nu fiu actor, să nu spun versuri, ci să vă spun o foarte scurtă şi frumoasă poveste. Peste drum de casa noastră era Biblioteca Comunală, unde am citit toate cărţile. Apoi m-am dus la Biblioteca Staţiunii, iar acolo am început să fiu chemat pentru a recita la serile literare. Sunt produsul acestei biblioteci”*.

Într-o emisiune la Televiziunea Română 1, intitulată *Aventura urbană*, redactor Răzvan Petrişor, care a pornit pe urmele aviatoarei Ioana Cantacuzino aici, la Călimăneşti, având ca suport cartea Feniei Driva, *Prinţesa Ioana Cantacuzino la Călimăneşti*, Irina Raluca îi lua un interviu actorului Florin Zamfirescu la Librăria Creţuleşti din Bucureşti. Şi atunci Florin Zamfirescu spunea: *„Biblioteca din Călimăneşti, care nu se numea A. E. Baconsky, era condusă de o doamnă căreia îi port o amintire definitivă, doamna Driva, şi care avea o fiică, Fenia, bibliotecară şi ea de o viaţă, acum*

este pensionară, m-a descoperit în clasa a VI-a ca recitator şi până am terminat liceul frecventam biblioteca unde se făceau recitaluri de poezie. Mă lăsa în depozit, unde răsfoiam poezii în neştire şi la un moment dat îi spuneam: Doamna Driva, am găsit un poet Verhaeren, este extraordinar, şi imediat doamna Driva scria un afiş şi recitalul era gata... cu spectatori din oamenii veniți la odihnă...".

Îşi mai aminteşte Florin Zamfirescu în acel interviu de aceste locuri, de oamenii săi. Într-o zi de 31 iulie 2014, la Biblioteca Orăşenească „A. E. Baconsky" din Călimăneşti s-a petrecut o lansare de carte *Scriitori şi autografe* de Fenia Driva, dedicată memoriei mamei sale, doamnei Florica Driva, iar sub genericul *„Bibliotecari care au fost – Florica Driva, 90 de ani de la naştere"*, actorul Florin Zamfirescu a trimis o *„scrisoare deschisă"* care a fost prezentată de Fenia Driva: *De câte ori auzim despre cineva, bărbat sau femeie, că este bibliotecar, căpătăm o mină superioară. Doar dacă facem un mic efort de memorie, ne amintim că şi Eminescu a început ca bibliotecar, că Lucian Blaga a sfârşit tot făcând parte din această breaslă de oameni care şi-au aprofundat cunoştințele şi şi-au căutat liniştea creației în Biblioteci... Aş vrea sub acest principiu să amintesc acum de minunata doamnă Florica Driva, bibliotecara de-o viață întreagă a Bibliotecii Orăşeneşti din Călimăneşti, care astăzi poartă numele „A. E. Baconsky".*

Am deschis ochii, spiritual vorbind, adoptat de doamna Driva şi de Biblioteca pe care o conducea. Acolo în depozitul de cărți, am descoperit şi proza, dar şi poezia. Acolo, grație invitaților doamnei Driva, am cunoscut personalități proeminente ale culturii române. Şi nu numai privirea caldă de culoarea florilor de tei a minunatei doamne, m-a făcut să trec peste primele mele emoții, mi-a dat curajul să mă afirm ca actor român. Binecuvântate fie seratele de poezie din Biblioteca din Călimăneşti, cele care m-au ajutat să mă definesc şi să-mi aprofundez cultura despre scriitorii care au scris piese de teatru şi cea poetică. Fericită localitatea care poate beneficia de pasiunea şi generozitatea unor asemenea oameni, cum a fost şi rămâne doamna Driva, care a sădit definitiv semințe ale devenirii întru ființă în nişte tineri din Călimăneşti, care astăzi sunt scriitori, poeți, actori, sau pur şi simplu oameni de cultură.

Sper ca, acolo de unde sunteți, Doamnă, auziți mulțumirile unui învățăcel, care vă va spune totdeauna: sărut-mâna doamnă Driva!

Florin Zamfirescu, 19 iulie 2014, ora 13^{00}, Călimăneşti

* *

Debutul absolut al marelui actor de mai târziu s-a produs la 27 martie 1966, când o țară întreagă şi noi, cei de acasă, priveam cu emoție la televizor emisiunea-concurs prezentată de Mihai Florea „Dialog de la distanță", unde Florin Zamfirescu uimea prin maturitatea şi originalitatea interpretării baladei „Meşterul Manole", obținând un mare succes, încununat cu lauri.

Ca student la I.A.T.C., a jucat în stagiunea 1970/1971 la Studioul „Casandra" în spectacolele: *Comedia Vremii* de C. Facca (Ianache), *Lăpuşneanu* după C. Negruzzi (Mitropolitul*)*, *A murit Tarelkin* de Suhovo-Kobalin (Varvarin*)* – lucrare de licență.

În acelaşi timp, face parte din colectivul de studenți care realizează spectacolul numit „Divertisment '70", spectacol care devine emblema şi mândria generației sale şi pe care îl aduce şi acasă, la Călimăneşti, cu viitorii actori ai scenei româneşti: Gelu Nițu, Iulian Vişa, Dan Micu, Cristian Berger, Tamara Crețulescu, Mircea Diaconu, Maria Dumitraşcu, Mircea Bijac, Gelu Colceag, Ștefan Velniciuc, Mihai Perşa, Ioana Crăciunescu, Gabriel Iencec, Florin Zamfirescu (aceştia erau studenții anului al IV-lea de la I.A.T.C. Bucureşti).

Activitatea teatrală. În perioada 1971-1973 pe Florin Zamfirescu îl găsim la Teatrul de Stat din Târgu Mureş (repartiție obligatorie) unde joacă în: *Săptămâna patimilor* de Paul Anghel (Kesarion*)*, *Unchiul Vania de Cehov* (Teleghin*)*, *Prințesa Turandot* de C. Gozzi (Altounkan*)*, *Războiul vacii* de R. Avermaete (Țăranul*)*, *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (Ipingescu), *Insula* de M. Sebastian (Boby), *Speranța nu moare în zori* de Romulus Guga (Picolo), *Juaquin Mourietta* de Pablo Neruda (Adalberto). Tot aici, la deschiderea oficială a noului edificiu de cultură, azi Teatrul Național Târgu Mureş, joacă în *Marele fluviu îşi adună apele* de Dan Tărchilă (Milan). Ulterior, prin mutarea la Bucureşti, a jucat pe scena Teatrului Giuleşti (1973-1990) astăzi Teatrul Odeon (1990-1996).

Până în prezent, palmaresul actoricesc al omagiatului nostru numără peste 35 de roluri principale, interpretate pe diferite scene, inclusiv pe cea a Teatrului Național sau a Teatrului Bulandra. La Teatrul Giuleşti (Odeon): *Năpasta* de I. L. Caragiale (Ion Nebunul), *Cine ucide dragostea* de P. Vintilă (Zeno), *Pasărea Shakespeare* de D. R. Popescu (Cezar), *Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu (Jorj), *Steaua fără nume* de M. Sebastian (Miroiu), *O noapte furtunoasă* de I. L. Caragiale (Rică Venturiano), *Zidarul* de Dan Tărchilă (Manole), *Woytzeck* de G. Buhner (Woytczek), *Arta conversației* de Ileana Vulpescu şi George Bănică (Pavel), *Anonimul Venețian* de G. Bertto (El), *Pescăruşul* de Cehov (Sorin), *Regele Lear* de W. Shakespeare (Edgar).

După 1989 joacă la Teatrul Național Bucureşti, în piesele: *Retro de Carmen* Galin (Ginerele), *Au pus cătuşe florilor* de F. Arrabal (Pronos), *Richard al III-lea* de W. Shakespeare (Clarence), *La țigănci* după M. Eliade (Gavrilescu), *Pericle* de W. Shakespeare (Pericle), *Carlo contra Carlo* de P. Ioachim (Gottzi), *Don Juan a la Russe* de Cehov (Glagoliev), *Filoctet de Sofocle* (Odisseu), *O scrisoare pierdută* de I. L. Caragiale (A. Dandanache), *Îngerul albastru* după H. Mann (prof. Unrat), *Veronica se pregăteşte să moară* după P. Coelho (Doctorul), *Marchizul de Sade* (Sade), *Cymbeline* de W. Shakespeare (Cymbeline).

Activitatea cinematografică. De-a lungul anilor a jucat în peste treizeci de filme, din care amintim: *Aşteptarea* (1971, debut pe ecran), *Capcana* (regizor M. Marcus, 1973), *Dincolo de pod* (M. Veroiu, 1975), *Mere roşii* (Al. Tatos, 1975), *Iarba verde de acasă* (Stere Gulea, 1977), *Înainte de tăcere* (A. Vissarion, 1978), *Vacanță tragică* (C. Vaeni, 1979), *Năpasta* (A. Vissarion, 1982), *De ce trag clopotele Mitică* (Lucian Pintilie, 1982; 1990), *Moromeții* (Stere Gulea, 1987), *Senatorul melcilor* (Mircea Danieluc, 1995), *Filantropica* (Nae Caranfil, 2001), *Pentru o mare iubire* (Kathe Kranz, Austria), *Prea târziu* (Lucian Pintilie), *Orient Express* (Sergiu Nicolaescu, 2004), *Moartea domnului Lăzărescu* (Cristi Puiu), *Femeia visurilor* (Dan Pița, 2005), *Cum mi-am petrecut sfârşitul lumii* (2005), *Restul e tăcere* (2008), *Weekend cu mama* (2009), *Killing time* (2012), *Poziția copilului* (2013).

Filme şi piese de teatru pentru televiziune. A jucat diferite roluri în serialele de televiziune: *Lumini şi umbre*, regia Andrei Blaier şi Mihai Constantinescu (24 episoade), *Adio Europa*, regia Tudor Mărăscu, *Ultimul stinge lumina*, în regia lui Gelu Colceag, *În derivă* (serial HBO produs în România); telenovele: *Iubire ca-n filme, Inimă de țigan, Regina*; piese de teatru: *Steaua fără nume* de M. Sebastian, *Don Carlos de Schiller, Don Juan şi dragostea pentru geometrie* de Max Frisch, *Omul care a văzut moartea* de V. Eftimiu etc.

Activitatea regizorală. Începând cu anul 1988 a regizat mai multe piese de teatru din care amintim: *Visul unei nopți de vară* de W. Shakespeare, la sudioul Casandra (1988); *La Locandiera* de C. Goldoni, la Teatrul „Toma Caragiu", Ploieşti (1989); *Năpasta* de I. L. Caragiale, la Teatrul „Mihai Eminescu", Chişinău (1990); *Gaițele* de Al. Kirițescu, la „Casandra" şi Teatrul Mic, Bucureşti (1992); *Există teatru*?, spectacol coupé după Cehov şi Giraudoux, la „Casandra" (1995); *Casa de pe graniță* de S. Mrozeck, la teatrul Româno-American, București (1995); *Adunarea femeilor* de Aristofan şi *Conu Leonida cu reacțiunea* de I. L. Caragiale, la Teatrul Mihai Eminescu, Botoşani (1996); *Norii* de Aristofan, la Teatrul Sică Alexandrescu, Braşov (1997); *Trei Surori* de Cehov, la „Casandra" (1999); *Visând o limbă în care să ne înțelegem cu toții* (2000); *Gaițele* de Al Kirițescu (2002); *Norii* de Aristofan (2003); *Vulpoiul*, la Teatrul Radu Stanca, Sibiu (2005).

Trebuie ştiut că de-a lungul carierei, actorul, regizorul şi profesorul Florin Zamfirescu a participat la mai multe turnee şi festivaluri internaționale: Iugoslavia, Italia, URSS, Grecia, Italia, Ungaria, Austria, Elveția, Germania, Anglia, Portugalia, Canada, SUA, Egipt, Tunisia etc.

Pe lângă activitatea profesională, Florin Zamfirescu a îndeplinit şi funcția de director artistic la Teatrul Odeon (1991-1994), iar în 1996 a devenit profesor de arta actoriei la Universitatea Națională de Artă Teatrală şi Cinematografică „I. L. Caragiale" Bucureşti şi rector al acestei instituții (2000-2008).

Despre rolul său în învățământul universitar, Florin Zamfirescu spunea într-un interviu că niciodată nu s-a gândit că ar putea deveni cadru didactic: *„Sunt actor, dar am devenit şi dascăl de viitori actori şi datorită lor – regizor, chiar scenograf când e cazul, mă rog, om complet de teatru. Mă pasionează munca asta şi stau în Institut toată ziua. Viitorul teatrului românesc este pe mâini bune, căci foarte mulți din studenții mei sunt foarte talentați, cu toții sunt îndrăzneți, ştiu bine ce vor şi țin să se afirme cât mai repede”*.

Opera literară. Actorul Florin Zamfirescu este autorul volumului *Actorie şi magie. Aripi pentru Ycar*, apărut la Editura Privirea, 2003. O lucrare vastă şi cu mare încărcătură ideatică, adresată atât profesioniştilor artei teatrale, cât şi tinerilor care încearcă să îmbrățişeze cariera actoricească. Cu această lucrare, intitulată *Actorie şi magie*, Florin Zamfirescu a devenit doctor în arte.

În 2005, la Editura 20 lei, îi apare cartea *Catifea: povestiri erotice*. Iată ce spune criticul *Al. Cistelecanî*, despre această carte, în prefață: *„Florin Zamfirescu e, de multă vreme, mai mult decât un nume. Nume, fireşte, în sensul de renume. E de-a dreptul un brand. Indiferent cum ar fi cartea, succesul ei – măcar public – ar fi dinainte garantat... „Catifea” e, însă o carte care-şi poate face singură gloria. O glorie strict cuvenită, nu măsluită, nu ajutată.”*

Recunoaşteri publice. Fumoasa carieră a marelui actor a fost încununată de succes şi recompensată public prin decernarea unor medalii, premii, ordine şi diplome din care prezentăm câteva: Medalia de Aur, 1965, Bienala I. L. Caragiale, recitator (1965); Marele Premiu, Dialog la Distanță (27 martie 1966); Premiu de interpretare masculină la Festivalul Tineretului de la Piatra Neamț cu „*Picolo*” din *Speranța nu moare în zori*, în regia lui Dan Micu, 1975; Premiu de interpretare la Bacău cu piesa „Caractere”, în regia lui George Bănică, 1978; Marele Premiu „Leul de Aur” la Arezzo, Italia cu piesa „Năpasta”, regia Alexa Visarion, 1979; Ordinul „Meritul Cultural”, clasa a III-a, 1984; Premiul revistei *Flacăra* (pentru modestie!!!), 1985; Premiul Criticii „cel mai bun actor al anului 1997”, pentru rolurile Glagoliev şi Fouqiller Tinville; Ordinul Național Pentru Merit, în Grad de Cavaler, 2002; Diploma de Excelență în Cinematografia Română, 2003; Premiul revistei *VIP*, pentru cartea *Catifea*, 2006; Premiul revistei *Confidențial* pentru regie, la spectacolul *Iubire confort II*, 2009.

* *
*

În 2009, eram consilier pe probleme de cultură la Primăria oraşului Călimăneşti şi aveam antecedente în a da nume unor instituții de cultură, exemplu fiind Biblioteca Orăşenească din Călimăneşti, căreia i s-a spus din 16 decembrie 1991 Biblioteca Orăşenească „A. E. Baconsky”, la propunerea mea. În numeroasele discuții purtate cu inginerul Ilie Amuzan, primarul localității, într-una din zile i-am spus: *„Domnule primar, ce-ar fi să-i dăm un*

nume Casei de Cultură şi să-i spunem Casa de Cultură „Florin Zamfirescu”? Şi-a făcut ucenicia aici şi bănuiesc că lui i-am face o mare bucurie, mai ales că împlineşte şi o vârstă frumoasă în acest an, 60 de ani”.

Zis şi făcut, şi l-am sunat pe Florin Zamfirescu să-i dau vestea. Era în trafic şi mi-am dat seama la capătul firului că el, actorul Florin Zamfirescu, era teribil de emoționat. Au şi actorii emoții, nu-i aşa? Chiar dacă nu sunt la scenă deschisă...

Aşa că a venit şi acea zi de 19 mai 2009, când, în şedința Consiliului Local al oraşului Călimăneşti s-a aprobat ca această instituție de cultură să poarte numele actorului Florin Zamfirescu, iar apoi, la ora 17.00, a avut loc dezvelirea firmei cu numele său.Cuvântul de deschidere a fost rostit de către inginerul Ilie Amuzan, primarul oraşului. DE asemenea, au fost rostite alocuțiuni de către invitați şi în aplauze a luat cuvântul actorul Florin Zamfirescu. Într-o sală neîncăpătoare, la ora 18.00, Compania de Teatru D’AYA din Bucureşti a prezentat spectacolul de teatru *Iubire confort II*, de Nicolae Duțu, în regia lui Florin Zamfirescu. În distribuție, Gabriel Fătu, Olimpia Olari. Director de proiect Horațiu Mălăele.

Florin Condurățeanu spunea într-o emisiune televizată: *„Este greu să-l premiezi pe actorul Florin Zamfirescu, pentru el aplauzele spectatorilor fac cât o mie de premii”*. Acolo, la Casa de Cultură, la dezvelirea firmei, aplauzele pentru el, actorul Florin Zamfirescu, născut la Călimăneşti, au fost pe măsură. Florin Zamfirescu a declarat atunci: *„Se petrece un moment istoric. Este momentul la care cred că s-a referit Goethe, când a spus <clipă, stai!> Este un moment la care nu am visat”*.

Începând din vara anului 2009, în fiecare an, la Casa de Cultură „Florin Zamfirescu” din Călimăneşti se desfăşoară Tabăra Națională de Teatru, la care participă studenți de la UNATC şi aspiranți la actorie sub coordonarea actorului şi profesorului universitar Florin Zamfirescu şi a altor actori şi cadre universitare. Pentru exemplificare voi prezenta sumar, în ordine cronologică, edițiile I-V: Tabăra Națională de Teatru, ediția I, 2009, 1-14 iulie, desfăşurată sub coordonarea profesorului universitar Florin Zamfirescu şi a asistenților universitari, doctori în arte Florentina Tilea şi Ştefana Samfira; Tabăra Națională de Teatru, ediția a II-a, 2010, 12-24 iulie, desfăşurată sub coordonarea asistentului universitar Ştefana Samfira, cu participarea studenților din anul III de la UNATC. Au fost jucate piesele de teatru: *Cerere în căsătorie* de A. P. Cehov (18 iulie 2010, ora 18.00), *Stele în lumina dimineții* de A. Galin (24 iulie 2010, ora 18.00), *Prânzul cel lung* de Thorton Wilder, coordonator prof. univ. dr. Florin Zamfirescu şi *Şantaj*, de Ludmila Razumovskaia, coordonator asist. univ. dr. Ştefana Samfira (25 iulie 2010, ora 18.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a III-a, 2011, 4-18 iulie, coordonatori: prof. univ. dr. Florin Zamfirescu, asist. univ. dr. Florentina Tilea, asist. univ. dr. Ştefana Samfira şi prof. univ. Alexandru Sinca, *Ultima*

şansă, prezentat de absolvenții UNATC, clasa Florin Zamfirescu (16 iulie 2011, ora 19.00) și *Prima șansă*, prezentat de aspiranții la meseria de actor (17 iulie 2011, ora 19.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a IV-a, 2012, 12-19 iulie: Parcul Central: *Spectacol stradal – magie, jonglerii, jocuri, teatru, sport* (12 iulie ora 20.00), Parcul Central: *Recital de poezie şi muzică* (13 iulie ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu": *Concert – Stress control* (14 iulie 2012, ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu": *Atelier de Creație 1 – Poveste, Cerşetorii, Actorii* (15 iulie 2012, ora 20.00), Casa de Cultură „Florin Zamfirescu": *Atelier de Creație 2 – Momente coregrafice, Clovnii, Țăranii, Transformări* (16 iulie 2012, ora 20.00), *Atelier de Creație 3 – O noapte furtunoasă, Masca, Vătraiul, Momente coregrafice* (17 iulie 2012, ora 20.00), *Atelier de Creație 4 – Moştenirea, O noapte furtunoasă, Dreptul la replică* (18 iulie 2012, ora 20.00),Casa de Cultură „Florin Zamfirescu": *Prima Șansă* (19 iulie 2012, ora 20.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a V-a, 2013, 18-29 iulie, coord. prof. univ. dr Florin Zamfirescu, prof. asociat Mircea Constantinescu, lector univ. Ștefana Samfira, lector univ. Bogdana Darie, lector univ. Marius Galea. Au fost prezentate următoarele spectacole: Parcul Hotelului Central: piesa de teatru *Frații Karamazov*, după Dostoievski, regia Bogdana Darie (21 iulie 2013, ora 20.00), *Seară de muzică şi poezie – animație* (25 iulie, ora 20.00), piesa de teatru *Servieta de doc*, regia Ștefana Samfira (26 iulie, ora 20.00), *Concert de muzică* – susținut de studenții participanți la tabără (27 iulie, ora 20.00), *Prima şansă*, spectacol susținut de aspiranții la meseria de actor (28 iulie, ora 20.00); Tabăra Națională de Teatru, ediția a VI-a, 2014, 10-20 iulie: piesa de teatru *Visul unei nopți de iarnă* (14 iulie, ora 19.00), piesa de teatru *Îmi place cum miroşi* (17 iulie, ora 19.00), piesa de teatru *Gâlceava zeilor* (19 iulie, ora 19.00), *Prima şansă*, spectacol susținut de aspiranții la meseria de actor (20 iulie, ora 20.00).

Cu speranța că Tabăra Națională de Teatru se va desfăşura şi în vara lui 2015, aplauzele din partea publicului spectator vor fi pe măsură, atât pentru aspiranți sau studenți cât şi pentru mentorul lor, Florin Zamfirescu – actorul şi profesorul din clasa selectă a marilor talente româneşti, a cărui vocea, mimică şi mişcarea devin o simfonie armonioasă în jocul pe care-l face pe scenă.

Surse bibliografice:

Arhiva Casei de Cultură „Florin Zamfirescu", Mapă Tabăra Națională de Teatru;

Caranfil, Tudor, *Dicționar de filme româneşti*, Bucureşti, Editura Litera Internațional, 360 pagini.

Driva, Fenia, *Călimăneşti şi oameni ai săi – dicționar*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Offsetcolor, 2006, pp. 188-194.

Florea, Mihai, *Prietenii mei concurenții: formații şi portrete de artişti amatori*, Bucureşti, Editura Eminescu, 1976, p. 56.

Lazăr, Ion, *Arta narațiunii în filmul românesc: 50 de secvențe antologice*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1981, pp. 17, 259, 288, 296-299, 304.

Modorcea, Grig, *Dicționarul cinematografic al literaturii româneşti*, Bucureşti, Editura Cartea Românească, 2003, p. 16.

Petria, Petre, *Vâlcea – oameni de ştiință, cultură şi artă. Dicționar*, vol. I, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 1996, p. 424.

Săceanu, Amza, *Teatrul ca lume*, Bucureşti, Editura Meridiane, 1985.

Zamfirescu, Florin, *Catifea: povestiri*, Bucureşti, Editura 20 de lei, 2005.

Periodice naționale şi locale:

Omul zilei – Florin Zamfirescu, în *Jurnalul Național*, anul V, nr. 1185, 19-20 aprilie 1997, p. 5.

Driva, Fenia, *Călimăneşti 617*, în *Cozia Info*, anul I, nr. 14, 16-22 mai 2005, p. 2.

Schitul Cozia Veche (Călimăneşti, Căciulata), sec. XVII

Mănăstirea Cozia (Călimăneşti, Căciulata), sec. XIV

Biserica Bolniță a Mănăstirii Cozia, sec. XVI

Mănăstirea Stănişoara (Călimănești, Căciulata), sec. XVIII

GEORGE MIREA, 85 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 25 aprilie 1929, comuna Măgura, județul Constanța; pătimitor în anii tinereții în lagărele de exterminare fizică şi psihică ale regimului comunist; filolog, doctor în litere; ziarist (redactor – realizator de emisiuni de radioteleviziune), scriitor (eseist, romancier), critic şi istoric literar, publicist; realizator al emisiunii „Odă limbii române" – o adevărată lecție de limba, literatura şi cultura română, pentru românii de pretutindeni, transmisă de Radioteleviziunea Română între anii 1967-1991 şi emisiunea „Povestea vorbei", transmisă între anii 1991-1993; autor a numeroase articole publicate în presă şi în revistele de cultură, autor a zece volume – trei romane, trei cărți de critică şi eseistică literară, două volume de memorialistică şi un volum de corespondență, publicate după 1989, la care se adaugă teza de doctorat

publicată în 1983, aceasta fiind lucrarea de debut editorial; donator al unui important număr de cărți bibliotecilor din comuna Prundeni (Călina) şi oraşul Băile Olăneşti şi Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, Vâlcea (căreia i-a donat la 23 aprilie 2014 un număr de 308 volume de beletristică); membru al Academiei de Ştiințe, Literatură şi Arte din Oradea; Cetățean de Onoare al oraşului Băile Olăneşti (2004) -

* *

George Mirea – omul care le-a vorbit în limba maternă, pe calea undelor, timp de peste două decenii fraților români din toate zările, nu este un fiu legitim al Vâlcii, ci un îndrăgostit de plaiurile vâlcene, un fiu adoptiv al acestora. Sutele de zile petrecute la Băile Olăneşti, de-a lungul anilor, care, adunate, însumează circa şase ani, l-au determinat pe omagiatul nostru să-şi revendice dreptul de a fi considerat şi vâlcean, aici, la noi, după locul în care s-a născut şi a copilărit (Măgura, Dobrogea) şi după cel în care s-a stabilit ulterior (Bucureşti), considerându-se acasă. Ne onorează faptul că Domnia Sa – o distinsă personalitate a neamului românesc, a cărui ținută morală, profesională şi creativă este una de excepție, îşi atribuie cu drag statutul de vâlcean. Acest fapt, demonstrează frumusețea şi atractivitatea acestor locuri şi căldura oamenilor cel le stăpânesc.

Scriitorul Ion Soare, un admirator şi un susținător al omagiatului nostru, creionează la ceas aniversar o scurtă dar interesantă schiță de portret în cinstea acestuia.

GEORGE MIREA, 85 YEARS OLD

- born on April 25, 1929, Măgura commune, Constanța county; victim during his youth in communist concentration camps of physical and psychical extermination; philologist, with a PhD in Letters; journalist (editor – radiotelevision filmmaker), writer (essayist, novelist), critic and literary historian, publicist; filmmaker of the show „Odă limbii române” – a true lesson of the Romanian language, literature and culture for Romanians from everywhere, aired by The Romanian Radio Television, between 1967-1991 and the show „Povestea vorbei”, aired between 1991-1993; author of numerous articles published in press and culture magazines, author of ten volumes – three novels, three critical and literary essay books, two memorialist volumes and one correspondence volume, published after 1989, to which the PhD thesis is added when published, in 1983, this being the editorial debut paper; donor of a significant number of books to the librarians from Prundeni commune (Călina) and Băile Olăneşti town and „Antim Ivireanul” County Library, Vâlcea (to which he donated, on April 23, 2014, a number of 308 belletristic

volumes); member of the Sciences, Literature and Arts from Oradea; Honorable Citizen of Băile Olăneşti town (2004) -

* *

George Mirea – the man who has spoken to his Romanian brothers from all over the world in his mother tongue and through the waves for decades, is not a legitimate son of Vâlcea, but a a foster son, enamoured of the places from Vâlcea. The hundreds of days spent at Băile Olăneşti over the years, that summed up rise to about six years, determined the man we are now celebrating to claim the right of being considered a Vâlcea dweller, here, in our area, this being the third place that he considered home after the one he was was born in and raised (Măgura, Dobrogea) and after the one where he established himself subsequently (Bucharest). It's an honour that he – a refined personality of the Romanian people, whose moral, professional and creative conduct is anexceptional one, fondly attributes himself the statute of belonging to Vâlcea. This fact proves the beauty and attractivity of these places and the warmth of the people owning them.

The writer Ion Soare, an admirer and upholder of the one we are now celebrating, outlines, at anniversary time, a short but interesting portrait sketch in his honour.

Un promotor al culturii, literaturii şi limbii române: scriitorul George Mirea

Ion Soare

Atunci când oamenii de cultură nutresc gânduri frumoase şi generoase, iar faptele le sunt pe măsura intenţiilor şi elanurilor, înfăptuirile lor capătă trăinicie în timp, iar semenii le „omologhează" ca atare, inscripţionându-le, cu dreaptă recunoştinţă, în bronzul şi în marmura istoriei. De-a lungul deceniilor, Omul şi Scriitorul GEORGE MIREA ar fi putut să se manifeste ca unul dintre cei mai vindicativi şi revendicativi dizidenţi; l-ar fi îndreptăţit la aceasta domiciliul forţat care i-a fost impus în prima tinereţe, şi munca „La Canal", fără incriminări politice justificate, adică fără a i se fi alcătuit vreun dosar cu învinuiri concrete. Mai mult, pe acest profesor înzestrat, intelectual rasat şi prozator atipic, nedreptăţile îndurate nu l-au înrăit, necum nu l-au transformat într-un duşman al gliei româneşti: inteligent, cu un puternic spirit de dreptate şi mare iubitor de adevăr, Domnia Sa nu a făcut greşeala pe care o comit mulţi – aceea de a confunda un regim opresiv şi trecător, cu vatra eternă a strămoşilor, care îi naşte, îi leagănă şi îi hrăneşte pe toţi fiii săi, până dincolo de fiinţă şi

nefiinţă. Altruist din fire şi cu o înţelegere superioară a lucrurilor şi a oamenilor, în special – a comandamentelor culturale, Domnia Sa a continuat, de-a lungul întregii vieţi, să şlefuiască şi să aşeze pietre preţioase la temelia culturii şi literaturii române, dovedindu-se o conştiinţă scriitoricească de prestigiu într-o societate preocupată până la obsesie de profitul material, subminată de individualism şi corupţie.

Parcă sub forma unei compensaţii tardive, oferite de viaţă, Domnia Sa a fost realizatorul celei mai cunoscute şi eficiente emisiuni de la Radioteleviziunea Română (între anii 1967-1991): „Odă limbii române" – o autentică şi prelungită lecţie de limba, literatura şi cultura română, pentru românii de pretutindeni (ca, de altfel, şi emisiunea „Povestea vorbei", „spusă" la TV între 1991-1993). În cadrul emisiunii menţionate, acest autentic patriot român (nu ne este jenă, ca unora, să promovăm această sintagmă şi să credem în frumuseţea, valabilitatea şi viabilitatea noţiunii pe care o acoperă!) a lansat şi a promovat numeroşi oameni de cultură şi artă din toată ţara: scriitori, artişti plastici, muzicieni etc., atât prin intermediul emisiunii sale difuzate în eter, cât şi „în deplasare" în principalele oraşe ale ţării, prin mijlocirea unor reuşite manifestări de profil, organizate în instituţiile de cultură. Intensa activitate de „predare" la această „catedră", timp de aproape un sfert de veac, nu i-a lăsat prea mult răgaz să scrie, deşi sevele pământului Dobrogei şi ale strămoşilor sădiseră în el, de mic, harul îmbinării expresive a cuvintelor limbii pe care o va sluji cu atâta dăruire. Aşa se explică faptul că, exceptând câteva „metaantologii" literare de succes şi teza sa de doctorat – *Junimea – implicaţii lingvistice*, publicată la Iaşi în 1983, înzestratul autor şi-a scris *după 1989* toate celelalte cărţi, care l-au făcut cunoscut nu numai în ţară, ci şi dincolo de fruntariile acesteia: trei romane, trei cărţi de critică şi eseistică literară şi două volume de memorialistică. Romanele sale – *Borne pentru drumul din vis*(Iaşi, Ed. Junimea, 1990), *Moartea cocoşilor tenori* (Oradea, Ed. Cogito, 1993) şi *Vine o zi când…* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. Alutus, 2000) – reprezintă adevărate universuri ficţionale, prin soliditatea construcţiilor, prin arhitectura lor literară minuţios concepută, dar – paradoxal! – creând o senzaţie extraordinară de viaţă; prin mulţimea de personaje bine individualizate, zugrăvite prin tuşe apăsate care le fac memorabile şi care gravitează – într-un fel sau altul – în jurul unor eroi-pivoţi ce trec dintr-un roman în altul, alcătuind un mic ciclu romanesc. Mesajul său, mai direct sau mai aluziv, este frumos şi generos; verticalitatea sa caracterială, integritatea morală şi curajul de a fi tot timpul egal cu sine însuşi se regăsesc în multe dintre cele mai reuşite personaje ale sale.

Şi a venit vremea *Memoriilor… ficţionale*. Scrise la o vârstă potrivită menţionatului gen de scrieri, acestea reprezintă o demonstraţie literară de o forţă rar întâlnită în literatura noastră, în care îşi dau mâna mai toate virtuţile scriitoriceşti ale lui George Mirea: multitudinea de „personaje" – actori pe marea scenă a vieţii, sinceritatea demersului epic auctorial, gama completă a umorului şi impresia acută de document de viaţă – toate acestea într-un

amestec insolit frizând, uneori, senzaționalul! Recent, Domnia Sa a publicat şi un volum de corespondenţă, original şi interesant nu numai prin conținut şi structură, ci şi prin ideea, generoasă, care stă la baza cărții – aceea de a împărtăşi tuturor nişte „fragmente de trăire elevată în plan spiritual, trăire tensionată, febrilă, participativă” (G. M.). Nu vom detaila mulțimea de *Scrisori literare, interviuri, dedicații, note, autografe către şi de la… George Mirea* – cum glăsuieşte, nu fără originalitate, titlul volumului, ci, plecând de la motivația din introducere (*Justificare)* a demersului său epistolar, constatăm o evidentă continuitate şi, totodată, unitate a operei acestui scriitor, pe care dicționarele şi istoriile literare viitoare vor trebui – printr-o atentă citire şi o dreaptă cinstire – să-l aşeze la locul cuvenit în panteonul literar al țării, căci volumul se constituie într-o prelungire *sui generis* a ODEI de pe vremuri. Toate „personajele” din carte (în fapt, personalități reale), mai mult sau mai puțin „episodice”, sunt legate, într-un fel sau altul, de acel minunat demers cultural: prin calitatea lor de slujitori ai limbii şi literaturii române, prin noblețe şi spirit civic, prin anvergura zborului existențial şi ideatic, prin aleasă omenie. De fapt, „Cântarea” ziaristului de odinioară a luat amploare, extinzându-se la oameni şi la comandamentele epocii, dar nu la cele materialist-vulgare, ci la cele superioare, care au darul de a-i transforma pe indivizi în Oameni şi de-a împrăştia printre ei şi în ei, scânteile Divinității.

Originalitatea acestui critic şi istoric literar, romancier şi memorialist (amintind de A. Mirea, nu numai prin nume, talent şi umor, ci şi prin… caleidoscopic!), se reflectă şi în totala lipsă de complexe şi de inhibiție cu care se exprimă (trăsătură întâlnită în mai tot ce scrie autorul) despre mari teme şi opere, despre „monştri sacri” ai literaturii, iar judecățile sale de valoare sunt drepte – cel puțin în intenție – la modul absolut, căci oportunismul critic şi parti-pris-urile îi repugnă. „Am fost neabătut cu ochii pe scriitorii din țară, nu din provincie – mărturisea cândva autorul –, despre care am scris cu pasiune, dacă nu cu patimă, dar întotdeauna cu dreptate!”. Curat… curaj sinucigaş în a afirma că şi provincia produce valori, într-o perioadă încă dominată, conservator şi suficient, de „centrism cultural”; nu este de mirare că George Mirea n-a fost şi nu este nici astăzi „în mila domnilor!”, cum spunea cu amărăciune un cronicar român.

La începutul anului 2014, distinsul Om şi Scriitor cu acest nume şi-a dovedit încă o dată ataşamentul şi dragostea pentru cultură, pentru literatură şi – totodată – pentru județul pe care l-a îndrăgit pentru totdeauna, făcând o importantă donație de carte Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea. „Darul” a constat în 308 volume de literatură, multe dintre acestea fiind ediții princeps, ediții rare sau îmbogățite cu autografe prețioase ale unor mari personalități române din domeniile culturii şi literaturii, precum Al. Philippide, Constantin Noica, Marin Preda, Lucian Blaga, Emil Botta, Adrian Marino, Gheorghe Bulgăr, George Munteanu, Edgar Papu, Nicolae

Manolescu, Silvia Kerim, Victor Crăciun, Ileana Mălăncioiu, Ana Blandiana... În oferta de DONAȚIE pe care a făcut-o, donatorul își motiva demersul său prin „legăturile mele permanente cu această presigioasă instituție de cultură, care trece de o jumătate de secol”; în același document, scriitorul preciza că „am mai făcut donații la biblioteca din Călina, din Olănești (…) și Bibliotecii de Etnologie MIHAI POP, din cadrul acestei mari unități de carte (n.a.: BJAI Vâlcea)”.

Inaugurarea Fondului de carte „George Mirea” a avut loc chiar în ziua de „Sfântul Gheorghe” a anului 2014 (23 aprilie), începând cu ora 16.00, constituind un frumos și delicat pretext pentru sărbătorirea unei venerabile vârste (semirotunde) a scriitorului. Pentru realizarea acestui important eveniment, Bibliotecii Județene I s-au raliat Forumul Cultural al Râmnicului și Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură; și-au adus contribuția, de asemenea, Societatea Culturală „Anton Pann” și Fundația Culturală ART-EMIS. Programul comun care a fost alcătuit cu această ocazie, s-a intitulat *George MIREA – 85 sau Talent și noblețe.* Potrivit uzanțelor, cuvântul final i-a aparținut celui omagiat; în cuvinte vibrante, emoționate și emoționante, vorbitorul și-a prezentat profesiunea sa de credință care l-a călăuzit în viață și legăturile sale culturale și sentimentale cu Vâlcea, cu municipiul Râmnicu-Vâlcea, cu Prundeniul și cu alte localități ale județului. Alocuțiunea sa, sinceră și avântată, din care răzbătea fluidul nevăzut al afecțiunii, a creat în rândurile auditoriului acea empatie tulburătoare având ca urmare continuarea discuțiilor în spațiosul hol de la intrarea bibliotecii, într-o atmosferă distinsă și destinsă. Marelui prieten și promotor al culturii, inclusiv al celei locale, amicii vâlceni (Valentin Smedescu, Ioana Pârnuță, Ioan Barbu, Doru Moțoc, Ioan St. Lazăr, Gh. Deaconu, Ion Horia Horăscu, Ion Soare ș.a.) i-au răspuns cu aceleași calde sentimente de dragoste și prețuire.

Poate că din vremea zecilor de promovări prin faimoasa sa emisiune, ale scriitorilor și artiștilor vâlceni, dobrogeanul de origine, stabilit în București, se va fi îndrăgostit iremediabil de frumosul ținut al Vâlcii, cu o iubire niciodată împărtășită îndeajuns, în special la nivelul autorităților locale (excepție făcând cele din orașul Băile Olănești, care i-au acordat, cu ani în urmă, și titlul de „Cetățean de onoare al orașului Băile Olănești”). Suntem convinși că acest lucru nu-l preocupă prea mult, domnia sa fiind – de facto –, prin tot ceea ce a întreprins în folosul culturii și limbii neamului românesc, un neomologat CETĂȚEAN DE ONOARE AL ROMÂNIEI. Îl așteptăm cu nerăbdare pe „Nea Mirea” – cum îi spun(eau) mai tinerii săi colegi, amici și colaboratori, să revină în județul lui Vâlcu-Vâlcea și să ne spună, iarăși și iarăși, spre bucuria noastră: *Cu tot ce sunt, aparțin acestui pământ!*

Lansare de carte la Prundeni

Schitul Iezer (Băile Olănești, Cheia), sec. XVI

Schitul Pahomie (Băile Olăneşti, Cheia), sec. XVII

Schitul Pătrunsa (Bărbăteşti), sec. XVIII

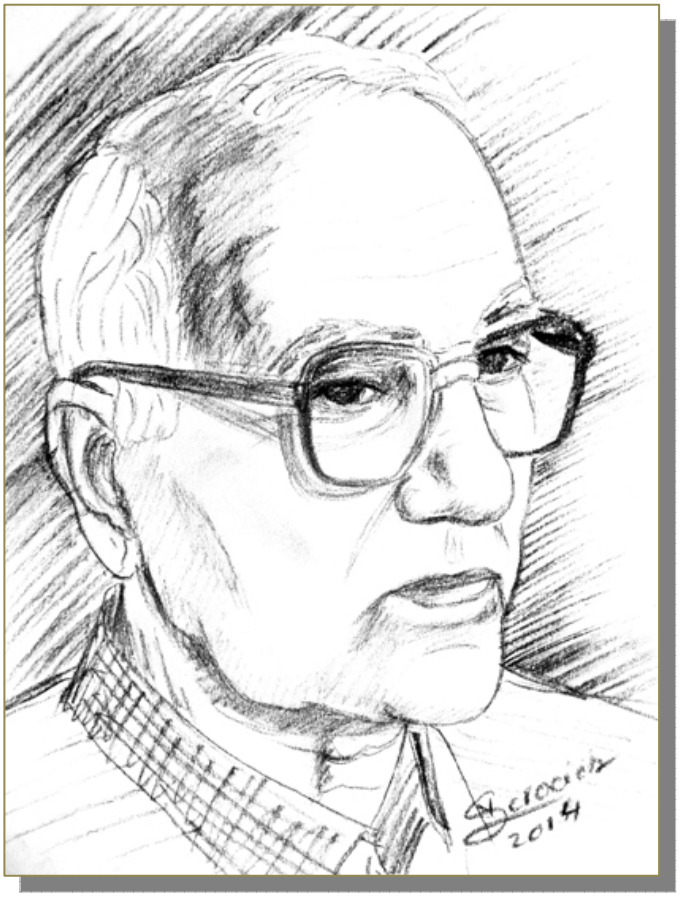

LAURENȚIU STILEA, 80 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 26 aprilie 1934, sat Foleştii de Sus, comuna Tomşani, judeţul Vâlcea; licenţiat în educaţie fizică şi sport, specializarea volei (1957); sportiv de performanţă; profesor în cadrul Liceului „Nicolae Bălcescu” (astăzi Colegiul Naţional „Alexandru Lahovari”) şi al Liceului „Vasile Roaită” (astăzi Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân”), ambele din Râmnicu-Vâlcea, director al Clubului Sportiv Şcolar din Râmnicu-Vâlcea, membru în Comitetul Federaţiei Române de Volei şi în Colegiul Central al Antrenorilor, arbitru de categoria I şi antrenor federal de volei, antrenor al echipei naţionale de volei juniori, tineret şi seniori şi conducător al delegaţiei României la diverse competiţii internaţionale, promotor al voleiului vâlcean, formator şi şlefuitor de valori aflate în cartea de aur a

voleiului românesc precum: Laurenţiu Dumănoiu, Radu Dumitrescu, Cristian Popescu, Elena Gheorghescu-Novac, Dragoş Popescu, Emil Alexe, Lucian Cristescu, Daniel Droc, Marius Mărgărit, Ciprian Dârnescu etc.; publicist, autor şi coautor al unor volume, materiale metodice şi articole pe teme sportive şi monografice publicate în diverse reviste; membru al Forumului Cultural al Râmnicului şi al Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea, fondator şi preşedinte al Fundaţiei „Fiii satului" din Foleştii de Sus, comuna Tomşani (2000 – în prezent); Cetăţean de Onoare al comunei Tomşani (2000), Cetăţean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (31 mai 2012) -

* *

Venit pe lume într-o veche şi frumoasă familie vâlceană, puternic ancorată în spiritul tradiţional românesc, distinsul profesor octogenar Laurenţiu Stilea completează prin viaţa sa exemplară galeria ziditorilor de valori umane, a personalităţilor model. Sportiv şi formator de sportivi de performanţă, creator de şcoală sportivă românească, iubitor de istorie şi cultură, se dăruieşte şi la această vârstă, cu trup şi suflet, mişcării sportive şi culturale, două din mulţimea de elemente ce definesc un popor.

La cei 80 de ani, neîncovoiat de bătrâneţe şi de boli, profesorul Stilea calcă drept şi sigur, cu vigoarea oşteanului valah de odinioară, a moşneanului potecaş de la poalele Builei, lăsând în continuare urme profunde în ţinutul ce l-a dăruit neamului spre ai fi de folos într-o scurtă dar importantă etapă din lungul său parcurs prin istorie.

Doi vâlceni, profesorul Gheorghe Pantelimon şi pictoriţa Violeta Scrociob, buni prieteni ai eroului acestei schiţe de portret, şi-au exprimat dorinţa să publice câteva rânduri în prezentul volum omagial; sunt referinţe şi gânduri alese despre viaţa şi activitatea celui ce şi-a zidit nemurirea pământeană prin faptele sale frumoase.

LAURENŢIU STILEA, 80 YEARS OLD

- born on April 26, 1934, Foleştii de Sus village, Tomşani commune, Vâlcea county; licensed in Physical Education and Sports, volleyball field (1957); performance sportsman; teacher at „Nicolae Bălcescu" High School (i.e. nowadays „Alexandru Lahovari" National College) and at „Vasile Roaită" High School (i.e. nowadays „Mircea cel Bătrân" National College), both from Râmnicu-Vâlcea, manager of the School Sport Club from Râmnicu-Vâlcea, member in the Volleyball Romanian Federation Committee and in the Central College of Entrepreneurs, category I referee and federal

volleyball coach, coach of the National Volleyball team for juniors, youth and seniors, and leader of the Romanian delegation at different international competitions, promoter of the volleyball from Vâlcea, trainer and „polisher" of the valuable people that are to be found in the golden book of the Romanian volleyball, such as: Laurențiu Dumănoiu, Radu Dumitrescu, Cristian Popescu, Elena Gheorghescu-Novac, Dragoş Popescu, Emil Alexe, Lucian Cristescu, Daniel Droc, Marius Mărgărit, Ciprian Dârnescu etc.; publicist, author and coauthor of some volumes, methodical materials, sports and monographic articles published in various magazines; member of the Cultural Forum of Râmnic and of Seniors' Association from Education, Science and Culture from Vâlcea county, founder and president of„Fiii satului" Foundation from Foleştii de Sus, Tomşani commune (2000 – until present); Honorable Citizen of Tomşani Commune (2000), Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea town (May 31, 2012) -

* *

Born in an old and beautiful family from Vâlcea, that is strongly anchored in the Romanian traditional spirit, the honorable octogenarian teacher Laurențiu Stilea becomes through his exemplary life one of the human values builder, one of the model personalities. A sportsman and a performance sportsmen trainer, creator of Romanian sports schools, history and culture lover goes heart and soul into the sport and cultural movement, two of the many things that define a nation.

At his 80s, untouched by the old age and by sicknesses, the teacher Stilea treads with the vigor of the formerly Wallachian soldier, of the freeholder from the feet of Buila, leaving along deep traces in the land he offered to the nation in order to serve them in a short but important stage from its long course through history.

Two people from Vâlcea, the teacher Gheorghe Pantelimon and the artist Violeta Scrociob, good friends of this sketch portrait hero, expressed their wish of publishing a few words in this reverential volume; there are exquisite references and thoughts about the life and activity of the one who built his earthly immortality through his beautiful deeds.

Profesorul şi antrenorul emerit Laurenţiu Stilea, întemeietorul şcolii vâlcene de volei

Motto: *„Cel ce radiază în juru-i intenţii bune şi iubire nu poate fi primit decât cu simpatie şi cu braţele deschise!”* (Mihail Sadoveanu)

Gheorghe Pantelimon

Inițiativa Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”, a destoinicului său președinte Eugen Petrescu, de a reuni în tipărituri, sub genericul *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar*, biografiile unor persoane care își aduc contribuția la dezvoltarea acestor meleaguri, este meritorie.

Misiunea de a contura activitatea laborioasă a profesorului, antrenorului emerit, a omului de aleasă ținută profesională şi morală – Laurențiu Stilea – este una dificilă, dar mă onorează. Fiind una din marile personalități ale sportului vâlcean şi românesc, biografia sa este spectaculoasă, complexă, bogată în date şi fapte notabile, de ordin profesional, sportiv, civic, familial, greu de sintetizat.

Practic, ea se confundă cu istoria remarcabilă a ascensiunii voleiului vâlcean. Fiindcă profesorul, pedagogul, antrenorul cu vocație, Laurențiu Stilea şi-a dăruit cu generozitate întreaga viață nobilei sale profesii, învățământului, educației, sportului şi are meritul incontestabil de a fi conectat voleiul vâlcean la circuitul performanței naționale şi internaționale.

S-a născut la 26 aprilie 1934, în fosta comună Foleştii de Sus, astăzi sat component al localității Tomşani, din județul Vâlcea. Provine dintr-o familie de vechi intelectuali, care i-au asigurat o educație aleasă. Părinții, cu care se mândreşte, Elena şi Vasile Stilea, au fost învățători haretieni. Tatăl său a construit şcoala din Foleşti, iar pentru această realizare, regele Ferdinand I i-a conferit, pe 10 martie 1925, *Medalia Răsplata Muncii pentru Construcțiuni Şcolare, clasa a II-a*. Copilul Laurențiu a urmat cursurile primare în comuna natală, apoi Liceul „Alexandru Lahovari” din Râmnicu-Vâlcea, pe care l-a absolvit în anul 1953. La această unitate de prestigiu a învățământului românesc, o adevărată citadelă a științei şi culturii, a avut profesori celebri. A iubit dintotdeauna sportul, aşa că în acelaşi an, 1953, a fost admis la Institutul de Cultură Fizică şi Sport Bucureşti, specializarea volei, pe care l-a absolvit în 1957. Deşi i s-a propus să lucreze în învățământul superior, l-au atras ca un

magnet plaiurile vâlcene, oraşul de la poalele Capelei, pe care îl consideră cel mai frumos din lume.

A debutat în învățământ în anul 1957, la Colegiul Național „Alexandru Lahovari”, care avea şi şcoală sportivă, iar în anul 1959, a trecut la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân”. În 1957, l-am văzut pe proaspătul absolvent în sala de sport a liceului, eu fiind elev în clasa a VII-a şi i-am admirat ținuta elegantă. În acei ani, s-a născut fenomenul volei în Râmnic, legat de promotorul său, Laurențiu Stilea, care ulterior s-a afirmat viguros la nivel național şi internațional.

Pe baza unor cercetări ştiințifice aprofundate, tânărul profesor a dorit să demonstreze că elevul oltean-vâlcean dispune de agerime, de calitățile fizice şi psihice care caracterizează un învingător, iar reuşitele sale în plan profesional au validat ipoteza.

Activitatea sa prodigioasă de profesor şi antrenor de înaltă clasă, care se întinde pe durata a 46 de ani, axată pe pregătirea elevilor în domeniul sportului de performanță, la Liceul „Vasile Roaită”, devenit ulterior Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” şi la Clubul Sportiv Şcolar din Râmnicu-Vâlcea nu s-a încheiat în 1996, când s-a pensionat. Din 2007 până în 2011 a fost consilier şi colaborator în pregătirea echipei de volei a Şcolii Gimnaziale Nr. 10, antrenată de profesorul Ovidiu Oltean. Şi în prezent, pe baza experienței valoroase pe care a acumulat-o, este în măsură să dea îndrumări competente pentru disputa la fileu. Dăruirea şi priceperea cu care realiza selecția elevilor dotați pentru sport, pentru volei, din tot județul, precum şi rezultatele înregistrate au fost remarcate şi la nivel central, în perioada 1967-1986 fiind desemnat antrenor al echipei naționale de volei juniori, tineret şi seniori şi conducătorul delegației tricolorilor la diverse competiții internaționale. Este important să subliniem că a făcut parte din elita antrenorilor de volei, titlul de antrenor emerit fiind o mândrie pentru sportul vâlcean şi românesc. Realizările sale sunt binecunoscute şi recunoscute în lumea sportivă, a admiratorilor voleiului, un sport al eleganței, cât şi de opinia publică, fiind intens mediatizate, de aceea vom trece în revistă numai câteva din succesele repurtate.

De-a lungul fecundei sale cariere profesionale, a pregătit 40 de echipe finaliste, masculine şi feminine, de minivolei, speranțe, cadeți, juniori, şcolari, de divizia A şi B. Zeci de ani a format tineri voleibalişti şi a dus echipele vâlcene pe primele locuri în turneele naționale şi internaționale. În 1968, la Turneul Internațional de Speranțe Olimpice, un veritabil campionat mondial de tineret, echipa României, care avea în componență şi trei elevi vâlceni şi ca antrenor secund pe Laurențiu Stilea, a învins în finală echipa URSS. În 1972-1973, era antrenor principal al lotului național de tineret care a participat la Turneul Internațional de Volei Masculin de la Râmnicu-Vâlcea, în compania formațiilor Cehoslovaciei, Poloniei şi Olandei, competiția fiind câştigată de tricolori. De asemenea, la Turneul Capitalei,

desfăşurat la Bucureşti, la care s-au întrecut echipe din foste state socialiste, printre care ale URSS, Cehoslovaciei, Bulgariei şi ţării gazdă, România s-a clasat pe primul loc.

Un număr de şase sportivi, absolvenţi ai Liceului „Mircea cel Bătrân", selecţionaţi în reprezentativa de seniori a României, au câştigat 18 medalii – 7 de aur, 3 de argint şi 8 de bronz, la Jocurile Olimpice şi Jocurile Balcanice, la Campionatele Mondiale şi Europene. Numele lor este înscris în cartea de aur a voleiului românesc: Laurenţiu Dumănoiu, Radu Dumitrescu, Cristian Popescu, Elena Gheorghescu-Novac, Dragoş Popescu şi Emil Alexe. Mulţi dintre discipolii profesorului Stilea „i-au călcat pe urme" mentorului: Laurenţiu Dumănoiu a primit titlul de maestru emerit al sportului, Elena Gheorghescu-Novac şi Radu Dumitrescu pe cel de maestru al sportului; Cristian Popescu, Dragoş Popescu şi Emil Alexe au fost medaliaţi pe plan internaţional; Lucian Cristescu, Daniel Droc şi Marius Mărgărit au devenit antrenori de loturi naţionale; Ciprian Dârnescu, antrenor la Centrul Naţional de Volei al României de la Târgu Mureş şi al echipei naţionale de junioare mici; atletul, voleibalistul şi fotbalistul Florin Cheran, antrenor emerit şi maestru emerit al sportului etc. Dar cel mai valoros produs „marca Stilea" este voleibalistul vâlcean de legendă Laurenţiu Dumănoiu, cu o carieră sportivă impresionantă, de mare succes. Născut pe 23 iulie 1951 la Râmnicu-Vâlcea a fost „descoperit" şi pregătit de Laurenţiu Stilea, artizanul voleiului vâlcean, cel care a pregătit prima echipă campioană a Râmnicului. Laurenţiu Dumănoiu face parte din cercul select al sportivilor români care au participat la Jocurile Olimpice (München 1972 şi Moscova 1980) şi au fost medaliaţi. La Moscova, a obţinut medalia de bronz, singura cucerită de voleiul vâlcean şi românesc. Totodată, maestrul Dumănoiu se mândreşte cu şase prezenţe la Campionatul European, două la Campionatul Mondial, cu peste 100 de turnee internaţionale, cu titlul de cel mai bun voleibalist al anului, obţinut în ţară în nenumărate rânduri. Este, într-adevăr, un palmares grandios. Din păcate, într-o zi tristă din octombrie 2014, o boală necruţătoare i-a curmat nedrept şi prea devreme viaţa acestui mare campion, un adevărat as al voleiului românesc.

Antrenorul emerit Laurenţiu Stilea este convins, din propria experienţă, că pentru a obţine asemenea rezultate profesorul şi antrenorul trebuie să aibă viziune, premoniţie şi o pregătire ştiinţifică, metodică, de specialitate solidă, să fie la curent cu noutăţile pe plan internaţional din domeniul sportului în care este specializat, să muncească cu devotament, cu ardoare. La fel de important este să le cultive sportivilor dorinţa de a fi învingători. În opinia sa cel mai răscolitor sentiment îl trăieşti atunci când urci pe podiumul de premiere, priveşti cum se înalţă tricolorul românesc şi asculţi Imnul Naţional.

Domnia sa este cunoscut ca o personalitate plurivalentă. De-a lungul timpului a deţinut mai multe funcţii pe linie profesională, sportivă, administrativă. A fost director adjunct al Liceului „Vasile Roaită" din

Râmnicu-Vâlcea, director al Clubului Sportiv Școlar din municipiul nostru, coordonator al claselor sportive de la Colegiul Național „Mircea cel Bătrân” (1990), vicepreşedinte al Consiliului Raional de Educație Fizică şi Sport Râmnicu-Vâlcea (1968), preşedinte al Comisiei Județene de Volei din anul 1960, iar din 1990, preşedinte onorific, membru în Comitetul Federației Române de Volei şi în Colegiul Central al Antrenorilor, arbitru de categoria I al acestui for în 1975 şi antrenor federal, în perioada 2001-2003, achitându-se în mod conştiincios, responsabil, de atribuțiile ce i-au revenit. A îmbinat, în mod armonios, cu tact pedagogic, munca de profesor, de educator, cu cea de antrenor. A fost părintele spiritual a numeroase generații de elevi, care s-au realizat în viață şi s-au integrat socio-profesional, în țară şi în străinătate. Unii dintre ei au ajuns miniştri, secretari de stat, consuli, parlamentari, directori, medici, ingineri, profesori, artişti etc. Este interesant că maestrul Stilea ține şi acum legătura cu mulți dintre foştii săi elevi de care este legat sufletește, cu care se mândreşte, iar ei îl stimează şi îi sunt recunoscători. Fiindcă îndrumătorul lor, un dascăl stilat, cu principii sănătoase, generos, deschis dialogului, un model autentic din toate punctele de vedere le-a insuflat dorința de a fi campioni nu numai în sport, dar şi în viață, dragostea şi pasiunea pentru frumos, pentru dreptate şi adevăr, iubirea față de semeni.

Ca o binemeritată recompensă, pentru contribuția excepțională adusă la promovarea sportului vâlcean şi românesc, din inițiativa cotidianului *Monitorul de Vâlcea*, susținută de Forumul Cultural al Râmnicului şi de Asociația Seniorilor din Educație, Ştiință şi Cultură din Județul Vâlcea, Laurențiu Stilea şi Laurențiu Dumănoiu, două nume de rezonanță în voleiul românesc, au primit, pe 31 mai 2012, titlul de „*Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu Vâlcea*”, pentru merite deosebite în promovarea sportului vâlcean şi românesc.

Înfăptuirile renumitului profesor sunt evidențiate în numeroase volume, în lucrări de specialitate şi enciclopedii. La rândul său, a publicat mai multe cărți, materiale metodice, articole pe teme sportive, în diverse publicații, mai recent în revistele *Studii vâlcene*, *Seniorii*, *Cultura Vâlceană* ş. A. Acesta se numără printre realizatorii capitolului „Sport” din *Enciclopedia Județului Vâlcea*, volumul II – localități urbane, tipărită în anul 2012 la Editura Fortuna din Râmnicu-Vâlcea. De asemenea, a făcut parte din colectivul de autori ai volumului *75 de ani de la naşterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu* (ediție omagială îngrijită de Eugen Petrescu), publicat la Editura Petrescu din Râmnicu-Vâlcea în 2012.

Şi soția sa, distinsa profesoară Eugenia Stilea, a absolvit tot Institutul de Cultură Fizică şi Sport din Bucureşti, în anul 1956, şi a slujit, la rândul ei, toată viața, învățământul şi sportul vâlcean, obținând rezultate deosebite, numeroase distincții, titluri şi medalii. Doi dascăli de suflet, care au făcut din sport, artă, apreciați şi stimați de colegi, de elevi, de părinți, de cei pasionați de sport şi nu

numai de ei, pentru că şi-au dedicat viaţa şcolii, comunităţii şi au contribuit la gloria sportului vâlcean şi românesc. Şi în prezent, cei doi sunt persoane active şi participă la manifestările iniţiate de Forumul Cultural al Râmnicului, de Asociaţia Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea, Biblioteca Judeţeană „Antim Ivireanul” Vâlcea, Arhiepiscopia Râmnicului, de alte instituţii culturale şi sportive. Laurenţiu Stilea este membru al Consiliului de conducere al Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea, organizaţie neguvernamentală cu activitate bine apreciată. Profund ataşat de satul românesc, Laurenţiu Stilea nu poate sta departe de casa părintească de la Tomşani care i-a legănat copilăria şi i-a înaripat gândurile, de glia străbună, de oamenii locului, care îl stimează şi pe care îi preţuieşte. Din anul 2000 este preşedinte al Fundaţiei „Fiii satului” din Foleştii de Sus.

Cu prilejul împlinirii respectabilei vârste de 80 de ani, profesorul Laurenţiu Stilea a fost celebrat, cu fast, pe măsura meritelor sale. La manifestările aniversare, organizate pe 25 aprilie 2014 de Inspectoratul Şcolar Judeţean, Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân” şi Asociaţia Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea, au participat reprezentanţi ai administraţiei judeţene şi municipale, deputaţi în Parlamentul României, oameni de cultură, colegi de breaslă, preoţi, ziarişti, rude, prieteni, foşti sportivi, tineri elevi din municipiu şi judeţ, din Bucureşti, Craiova, Cluj-Napoca ş.a., dovadă concludentă că sărbătoritul are prieteni în toată ţara şi se bucură de apreciere, pentru tot ce a făurit durabil pe parcursul vieţii.

Activitatea sa rodnică de protagonist, de fondator, de şlefuitor de talente în volei, un sport îndrăgit în ţară şi în lume, îl situează la loc de frunte, printre cei mai apreciaţi profesori din judeţul Vâlcea şi din România.

Iată încă o confirmare verosimilă că omul sfinţeşte locul. Spre satisfacţia sa şi a noastră, tradiţia frumoasă a voleiului vâlcean este dusă mai departe de profesori inimoşi ca Nicoleta şi Marius Mărgărit, Constantin Dumitraşcu, Cristian Iancu, Constantin Cadelcu ş. A.

Pentru cele opt decenii de viaţă trăite demn şi frumos, pentru tot ce a înfăptuit temeinic, prin muncă onestă şi perseverenţă, pentru bucuriile aduse în sufletele jucătorilor şi ale admiratorilor voleiului, domnul profesor Laurenţiu Stilea (Lorel cum îi spun soţia şi prietenii) merită toată consideraţia.

La ceas aniversar îi dorim, din toată inima, cu toată dragostea şi prietenia, un sincer şi călduros „La mulţi ani!”, sănătate şi bucurii alături de familie, de toţi cei dragi!.

Modelele sunt nemuritoare

Violeta Scrociob

Deasupra izvorului Bistriței, vârful Arnotei stă la datorie: semeț, de la începuturi, străjuieşte partea de nord a văii, înfrățindu-se cu văzduhul.

Dacă ai prilejul vreodată să ajungi la Mânăstirea Bistrița, nu rata o plimbare ceva mai sus, la Mânăstirea Arnota. De acolo, nu la mare distanță, numai cât să faci puțină mişcare, ajungi în vârf, acolo unde oamenii cu drag de istorie şi neam s-au învrednicit să ridice o troiță, loc de rugăciune pentru sufletele celor pieriți acolo în timpuri tulburi. Ajungi în vârf, respiri aer ozonat fără să te saturi de el şi, încet-încet, te cuprinde sentimentul că eşti gata de zbor. Te regăseşti acolo aşa cum eşti: doar tu şi nimic altceva care să îți altereze sufletul. Îți arunci o privire pe firul uşor sinuos al Bistriței şi vezi în depărtare aşezările de pe valea ei înşiruite ca într-o salbă. Ceva mai la vale, găseşti satul Foleşti de Sus, vatră care dăinuie de mult timp. Documentele vremii îi atestă existența. Oameni harnici, gospodari au făcut ca acest sat să înflorească nu numai material, dar şi spiritual. Rând pe rând, a dat generații de oameni din ce în ce mai capabili, mai inteligenți, care au făcut cinste localității. Intrând în sat dinspre nord, la aproape 10 minute de mers la pas, pe partea stângă, se iveşte o casă cu o arhitectură aparte: înaltă, sobră, cu ferestre alungite ca nişte ochi iscoditori. Se mândreşte cu unicul liliac mov existent în zonă, aflat lângă gard, la drum.

„Mamă, cine stă aici?" întrebam pe vremea când mama încă mă ținea de mâna. „Aici a trăit domnul Stilea, îmi spunea, învățătorul meu". Pe atunci, în 1973, o mai vedeam uneori, prin curte sau trecând pe drum, pe doamna Stilea: tăcută, întotdeauna elegantă şi sobră, asemenea casei pe care o stăpânea. Doar ea mai rămăsese acolo. Domnul învățător, plecat într-o lume mai bună, veghea de acolo, iar copiii erau plecați la oraş.

De aici, mama începea să depene firul poveştii; cum învățau ei, copiii, veniți care de pe unde, într-una din camerele acestei case. Nu uita niciodată să spună cât de corect, dar şi aspru, era domnul învățător. Ascultam cu sufletul la gură poveştile mamei, imaginându-mă în lumea aceea, cu mulți ani în urmă, când în clase persista mirosul de motorină impregnat în scândură, tratament împotriva dăunătorilor. Încercam să îmi imaginez condeiele şi tăbliţele pe care scriau copiii, neînțelegând de ce nu aveau caiete. Nu înțelegeam de ce a trebuit pedepsit cu bătaie nea' Ion Voican, pentru că îi spărsese tăbliţa mamei. Da, era sărăcie pe

atunci, şi ca să poată merge la şcoală copiii din familiile mai numeroase încălţau pe rând opincile. O tăbliţă era greu de procurat şi destul de scumpă pentru ei.

Mama avea un scris caligrafic, demn de invidiat. Minute în şir îi admiram scrisul şi nu de puţine ori îşi amintea ce minuni făcea nuieluşa domnului învăţător când era vorba de scris. Povestea ei mai totdeauna se termina aşa: „Lorel este ceva mare la sport, pe la Vâlcea”. Aşa îmi spunea mama şi de fiecare dată când vorbea despre această familie, vedeam în ochii ei o sclipire de mândrie pentru faptul că avusese onoarea să fie eleva domnuluiVasile Stilea. În anul 1977, destinul m-a aruncat la oraş, în Râmnic. Printr-un concurs de împrejurări, am venit să susţin un examen pentru a putea intra în rândurile gimnastelor râmnicene. Astfel, am rămas elevă a liceului pe atunci Vasile Roaită, actual Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân”. Şi acum, parcă, aud ritmul susţinut de prima mea antrenoare, Eugenia Stilea, cu băţul de bambus al vreunei panglici, lovindu-l uşor de pantalonul sport albastru pe care îl purta. În sala de sport răsuna un amalgam de zgomote: mingea voleibaliştilor sau a baschetbaliştilor bătută de parchet, pianul la care doamna Luminiţa interpreta vreo melodie pentru exerciţiile noastre de gimnastică ritmică şi, din când în când, vocile ridicate ale antrenorilor care făceau necontenit observaţii elevilor sportivi. Uneori, concentrată fiind la elementul de repetat, vedeam lungindu-se o rază de lumină care pătrundea de afară prin uşa de la intrarea în sală, care se deschidea încet. Priveam într-acolo instinctiv: o siluetă de bărbat bine construit, elegant negreşit îmbrăcat în sacou de cele mai multe ori din velur, calca grav şi totodată lejer, într-o cadenţă particulară. Avea o ţinută demnă, capul ridicat, privirea iscoditoare şi păşea asemenea unui rege grijuliu cu curtenii săi. Această sală constituia o părticica din „regatul sportiv” de careîngrijea domnul profesor Laurenţiu Stilea. Atunci l-am văzut pentru prima dată. Era atât de înalt, iar eu atât de mică, micime care se accentua comparativ cu statura sa! Încet, cu privirea parcă plutind asupra tuturor, s-a îndreptat spre noi, gimnastele. După câteva cuvinte spuse cu voce mică soţiei dumnealui – doamna antrenoare Eugenia Stilea,aceasta a arătat cu privirea în direcţia mea. Domnul profesor mi-a făcut semn să mă apropii de ei. M-am apropiat sfioasă, cu inima bătând repede-repede: „Ce faci, măi? Tu eşti fata lui Sabin?” Aşa s-a desfăşurat prima noastră întrevedere, însă mulţi ani după aceea, personalitatea sa a continuat să mă intimideze. În acel timp auzeam frecvent numele său şi desigur, nu se putea altfel, având în vedere faptul că din anul 1978 deţinea funcţia de director adjunct al Liceului „Vasile Roaită” din Râmnicu-Vâlcea.

Având rădăcini puternice, într-un neam care a avut mari contribuţii pe mai multe planuri inclusiv în învăţământ, domnul profesor Laurenţiu

Stilea a crescut drept, susținut de o conduită morală de excepție, beneficiind de o educație pe măsură, într-o familie de intelectuali, educație care își are izvorul într-un timp îndepărtat, dacă socotim că şi bunicul domniei sale, om de vază, fiind primarul comunei Foleşti, era de asemenea de o înaltă ținută morală. Deşi clasele primare le-a absolvit în comuna natală, micuțul Laurențiu Stilea a fost adus de valul vieții aici, în Râmnic. Astfel, s-a înscris la gimnaziu la actualul Colegiu Național „Alexandru Lahovari", unde a continuat şi studiile liceale. Cum în anumite momente ale vieții trebuie să pui în balanță unele decizii, tânărul Laurențiu Stilea, absolvent de liceu de acum, alege să urmeze cursurile Institutului de Cultură Fizică şi Sport din Bucureşti (chiar şi împotriva dorinței tatălui său), cursuri pe care le absolvă în anul 1957. Fiind un luptător prin excelență, a refuzat postul de asistent universitar la Institutul Militar de Educație Fizică şi Sport Bucureşti, din motive numai de el ştiute. După două luni nelipsite de peripeții, a fost încadrat la Şcoala Sportivă Elevi de pe lângă actualul Colegiu Național „Alexandru Lahovari". În anul şcolar 1958-1959, se opune programului deja conceput al Comisiei ministeriale şi locale, propunând înființarea Secției de volei, propunere care s-a soldat cu o reuşită, ca atare, aceasta funcționând deja din primul an. Desigur, domnul profesor Stilea a avut o viață tumultuoasă petrecută între casă, şcoală, deplasări, cantonamente şi competiții atât naționale cât şi internaționale. Drept rezultat, lista cu realizări din viața sportivă, pedagogică şi organizatorică s-ar putea întinde pe mai multe pagini. Fără să exagerez cu enumerarea lor, aş dori să amintesc câteva dintre acestea.

Elev fiind, a obținut locul al IV-lea la Campionatul republican şcolar de Gimnastică sportivă băieți, Bucureşti, 1951 şi locul al II-lea la faza regională de aruncare a greutății. Tot ca elev a fost component al echipelor de volei băieți şi căpitan de echipă.

În timpul studenției, a fost component al echipei de volei a Institutului de Cultură Fizică din Bucureşti în campionatul „Onoare" al capitalei şi al Campionatelor universitare; a fost nominalizat printre cei 10 studenți din anul I, pe baza rezultatelor la învățătură, pentru a studia în Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (U.R.S.S.); în anul II, a fost selecționat printre cei 25 studenți ai Institutului pentru pregătirea unui program special cu participarea României la un concurs național organizat de Republica Democrată Germană (R. D. G.), numit „Gimnistrada".

După absolvirea cursurilor universitare, îl găsim la Râmnicu-Vâlcea în postura de profesor, antrenor, jucător şi căpitan de echipă la divizionară B „Stejarul" şi la echipa Şcolii Militare de Geniu (1957-1959); responsabil Cerc pedagogic al profesorilor de educație fizică şi sport din Râmnicu-Vâlcea (1960-1963); vicepreşedinte cu jumătate de

normă în Consiliul Raional de Educație Fizică şi Sport, Vâlcea (1968); director adjunct la actualul Colegiu Național Mircea cel Bătrân Râmnicu-Vâlcea (1978-1979); director Clubul Sportiv Şcolar din Râmnicu-Vâlcea (1979-1988); responsabil al Comisiei de metodică a profesorilor de educație fizică şi sport din cadrul Liceului „Vasile Roaită" (1969-1979 şi 1990-1996); preşedinte al Comisiei Județeane de Volei, Vâlcea (1960-1984). În perioada 1969-1990, tot ca o preocupare pe linie sportivă se înscrie şi proiectarea şi confecționarea de aparate ajutătoare pentru învățarea corectă, rapidă şi timpurie a elementelor şi procedeelor tehnice de bază din jocul de volei.

Profesorul Laurențiu Stilea remarcă şi pe linie culturală, acesta fiind fondatorul Fundației „Fiii Satului Foleşti de Sus" (2000). De asemenea, pe linie publicistică se înscrie între autorii vâlcenii de articole şi studii, unele cu caracter monografic, publicate în lucrări de autor sau colective şi în revistele locale de cultură.

Aici am reliefat doar o mică parte din viața sportivă, pedagogică, organizatorică şi publicistică a domnului profesor Laurențiu Stilea, nemaivorbind de performanțele olimpice care vizează spațiul internațional. Aproape toate aceste lucruri se regăsesc în cartea *Senior 75*, apărută la Editura Almarom din Râmnicu-Vâlcea, în anul 2009, cu prilejul aniversării a 75 de ani de viață.

Concluzionând, se poate spune, fără exagerare, că domnul Laurențiu Stilea este una din pietrele de temelie ale sportului vâlcean de performanță, descoperitor şi formator al unor mari sportivi care au făcut cinste urbei, oameni pentru care s-a cântat în semn de onoare imnul patriei (valabil şi pentru doamna profesoară Eugenia Stilea, soția celui omagiat).

Să nu uităm totuşi şi partea nevăzută a lucrurilor, nevăzută pentru mulți dintre noi. Fiecare om are nevoie de un suport moral care să echilibreze şi să completeze toate celelalte calități ale sale. În acest sens, cea despre care vorbim poartă un nume: Eugenia Stilea. Domnia sa este cea care a vegheat din umbră, şi nu numai, ca totul să decurgă aşa cum ar fi normal, fiind la rându-i un renumit om al sportului, dar şi un bun exemplu de conduită morală. Toate acestea se reflectă şi în viața de familie şi în educația pe care au imprimat-o celor doi copii: Laurențiu şi Ileana.

Când pătrund în antreul casei lor, de fiecare dată mă simt ca într-un sanctuar, dat fiind faptul că mă întâmpină o vitrina neîncăpătoare pentru o mulțime de distincții, ordine şi medalii ale celor doi soți, sportivi de înaltă performanță, dovezi care par să îți vorbească fiecare despre istoria lor. Se pot aminti aici: titlul de „Profesor fruntaş" (1968), „Antrenor emerit" (1993), Cetățean de Onoare al comunei Tomşani (2000), „Placheta Omagială", decernată de Prefectura Județului Vâlcea (2008), Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (2012). De asemenea, între multe

altele mi-a fost atrasă privirea de o „Diplomă de fidelitate”, decernată familiei Stilea de Primăria municipiului Râmnicu-Vâlcea, în 2009, „pentru puterea de a-şi apăra dragostea ce i-a unit de acum o jumătate de veac până astăzi”. Deci şi pe plan familial, cei doi pot constitui un model de cuplu, chiar dacă aceste modele sunt greu de găsit în acest tsunami cotidian.

Toate acestea fiind zise, rămân cu sentimentul de mare onoare că sunt contemporană cu asemenea oameni, că drumurile noastre s-au intersectat şi îmi doresc ca Dumnezeu să vegheze asupra lor, atât cât destinul le va fi rezervat.

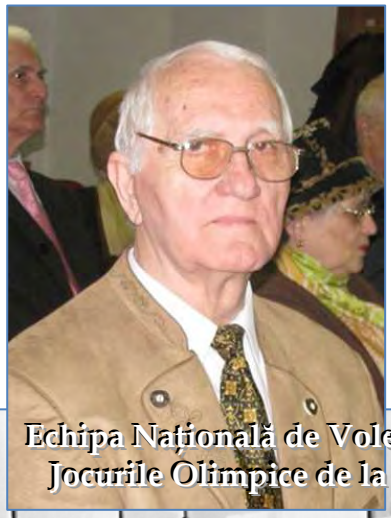

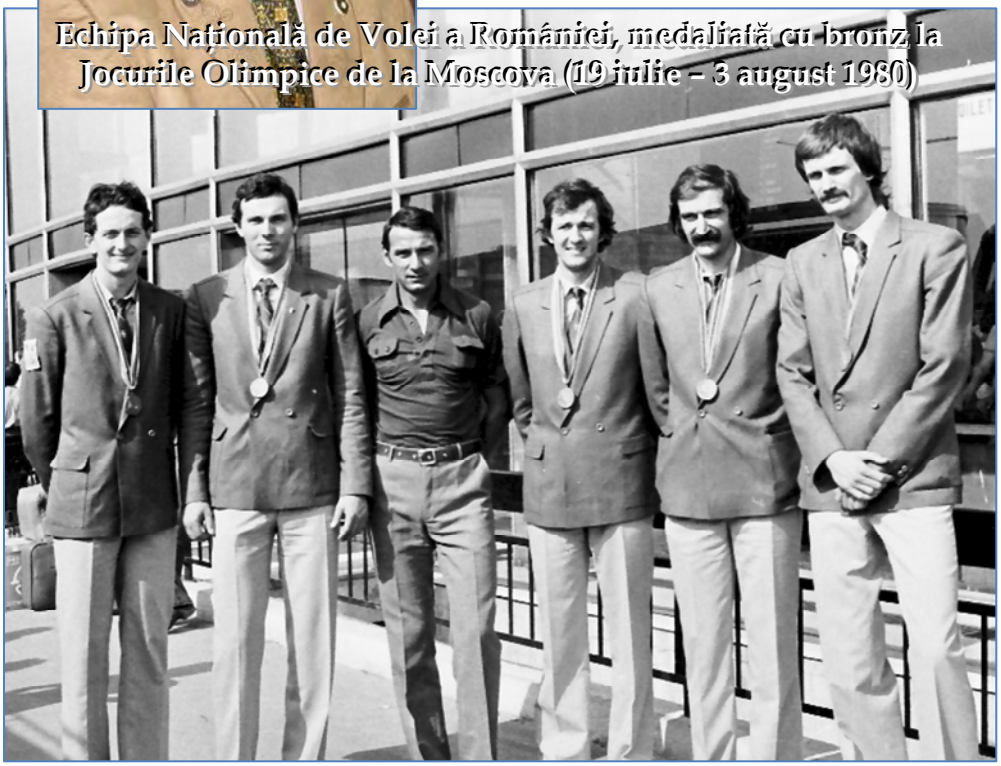

Echipa Națională de Volei a României, medaliată cu bronz la Jocurile Olimpice de la Moscova (19 iulie – 3 august 1980)

Mănăstirea Arnota (Costeşti, Bistriţa), sec. XVII

Cula Greceanu (Mălăreşti), sec. XVIII

Cula Duca (Mălăreşti), sec. XIX

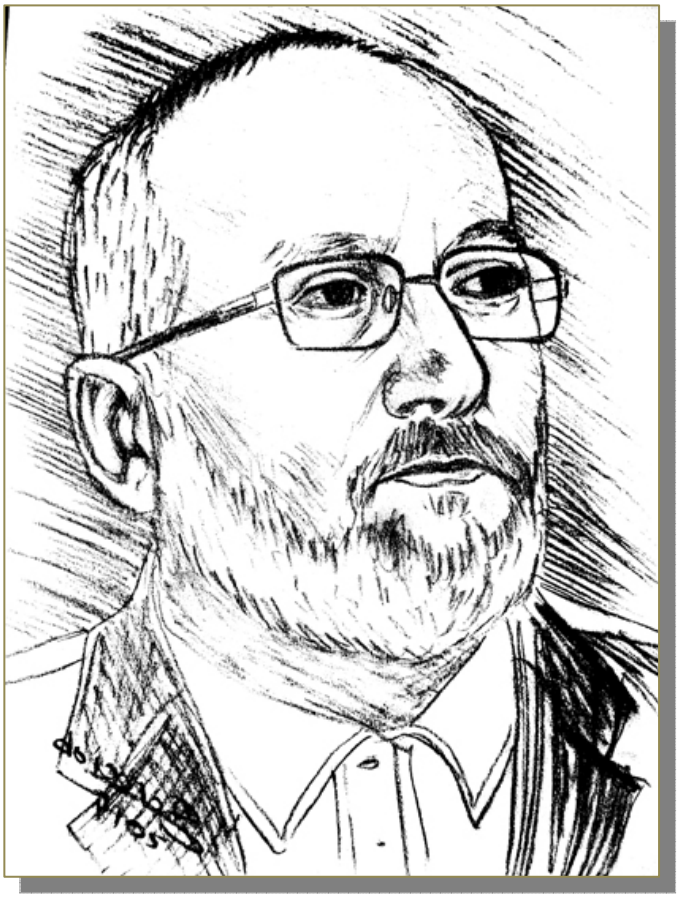

NICOLAE STATE, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 20 mai 1949, satul Burluşi, comuna Ciofrângeni, judeţul Argeş; supranume literar Burluşi, după satul natal; teolog; diacon (1978-1989) şi preot la Catedrala Episcopală (Arhiepiscopală, din 2009) „Sfântul Nicolae”, Râmnicu-Vâlcea (1989-2011), preot paroh la Parohia „Sfinții Împărați Constantin şi Elena” Râureni, Râmnicu-Vâlcea (2011 – în prezent); editor, publicist; autor al mai multor articole publicate în revistele de cultură; fondator şi director al Editurii „Buna-Vestire”, Râmnicu-Vâlcea (1991), membru fondator (1991) şi secretar general al Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” (1998 – în prezent), preşedinte al Asociației Ortodoxe „Pro-Vita”, filiala Vâlcea (1992 – în prezent), director al Tipografiei Episcopale „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul” (2000-2007),

membru fondator al Forumului Cultural al Râmniculuі (2001), co-fondator (2003) şi co-organizator al Memorialului „Pr. Dumitru Bălaşa”, fondator al Casei Memoriale „Poetul Ion Ene Fripcea”, Ciofrângeni, Argeş (2004); fondator al Sindicatului liber „Pastorul cel Bun” (2008); Cetățean de Onoare al comunei Ciofrângeni, județul Argeş -

* *

Argeşean prin naştere şi vâlcean prin adopție, preotul Nicolae State-Burluşi se remarcă în lumea culturală vâlceană, după 1990, în mod special prin prezența şi prin contribuția sa la numeroasele evenimente organizate de instituțiile şi organizațiile de profil şi prin obiceiul de a dărui, cu aceste ocazii, cărți de rugăciuni şi alte obiecte de cult: iconițe, calendare etc. De asemenea, se remarcă prin donațiile de carte laică şi religioasă, în țară şi în străinătate, motiv pentru care, cu ani în urmă, regretatul om de cultură Costea Marinoiu l-a alintat cu numele de „Badea Cârțan contemporan”; prin organizarea unor evenimente de valorizare şi de eternizare a unor personalități contemporane: poetul țăran Ion Ene Fripcea, preotul cărturar Dumitru Bălaşa, scriitorul Alexandru Horezeanu, mitropolitul Bartolomeu Anania, inventatorul şi inovatorul Dumitru Panu-Misăilescu ş.a.

Ajuns la o vârstă semirotundă, mai mulți colegi şi prieteni: preoții Ion Buga, Dumitru Cățoi şi Nicolae Moga, profesorii Alexandru Popescu-Mihăeşti, Ioan St. Lazăr şi Gabriela Crăciun, teologul Stelian Gomboş şi inginerul Marian Pătraşcu, pun în valoare şi alte elemente ce-l definesc pe omagiat ca preot şi cetățean al Râmniculuі.

NICOLAE STATE, 65 YEARS OLD

- born on May 20, 1949, Burluşi village, Ciofrângeni commune, Argeş county; with the literary nickname – Burluşi, after the native village; theologist; deacon (1978-1989) and priest at „Sfântul Nicolae” Episcopal Cathedral (Archiepiscopal, since 2009), Râmnicu-Vâlcea (1989-2011), vicar priest at „Sfinții Împărați Constantin şi Elena” Parish, Râureni, Râmnicu-Vâlcea (2011 – until present); editor, publicist; author of various articles published in cultural magazines; founder and mangager at „Buna-Vestire” Publishing House, Râmnicu-Vâlcea (1991), founding member (1991) and general secretary of „Sfântul Antim Ivireanul” Cultural Foundation (1998 – until present), president ofal „Pro-Vita” Orthodox Association, Vâlcea subsidiary (1992 – until present), manager of „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul” Episcopal Typography (2000-2007), founding member of the Cultural Forum of Râmnic (2001), co-founder (2003) şi co-organizer of „Pr.

Dumitru Bălaşa" Memorial, founder of „Poetul Ion Ene Fripcea" Memorial House, Ciofrângeni, Argeş (2004); founder of „Pastorul cel Bun" Free Union (2008); Honorable Citizen of Ciofrângeni commune, Argeş county -

* *

Born in Argeş and adopted by Vâlcea, the priest Nicolae State-Burluşi stands out in the cultural world of Vâlcea, after 1990, especially through his attendance and contribution to the numerous events organized by profile institutions and organizations and through his habit of offering, on different occasions, prayer books and other cult objects: small icons, calendars etc. He also stands out for the laic and religious book donation inside the country and abroad, a reason why, long years ago, the lamented cultural man, Costea Marinoiu, fondly named him „the contemporary Badea Cârţan"; through the organization of some events of appraisal and eternizing of some contemporary personalities: the peasant poet Ion Ene Fripcea, the scholar priest Dumitru Bălaşa, the writer Alexandru Horezeanu, the metropolitanBartolomeu Anania, the inventer and inovator Dumitru Panu-Misăilescu ş.a.

At a half round age, various colleagues and friends: the priests Ion Buga, Dumitru Cățoi and Nicolae Moga, the teachers Alexandru Popescu-Mihăeşti, Ioan St. Lazăr and Gabriela Crăciun, the theologist Stelian Gomboş and the engineer Marian Pătraşcu also valorize other elements that define the person we are now celebrating as priest and citizen of Râmnic.

Părintele Nicolae State sau despre măsurile puse de Dumnezeu în Om

Ion Buga, Dumitru Cățoi

Cu mulțumire şi fără falsă smerenie, recunosc că Bunul Dumnezeu, Cel care ,,nu dă Duhul cu măsură", a revărsat şi asupra mea darul ales al zugrăvirii unor chipuri luminoase ce s-au profilat pe cerul contemporan mie, numai cu cuvântul, o îndeletnicire pe care Emil Cioran o numeşte inspirat: ,,Exerciții de admirație", poate cea mai frumoasă carte a sa. Fac aluzie – în ceea ce mă privește – la un buchet de portrete literare, intitulat ,,Minipatrologie contemporană", o carte deosebit de apreciată la vremea ei. Desigur, galeria de portrete deschisă atunci ar putea fi continuată până la Parusia Domnului, fiindcă nu vor lipsi cei ce Îl aşteaptă cu candela inimii aprinsă, în ciuda furtunilor şi a bântuielilor ,,din văzduh şi nearătate" care năvălesc asupra ,,omului de sub vremi". Cu Hristos ne ridicăm spre Răsăritul cel de Sus, cu fața descoperită în Duhul Adevărului care ne face liberi. Şi aşa,

cu stiloul pe post de penel, la rugămintea unuia din nesfârşiţii prieteni ai lui, iată-mă în faţa părintelui frate Nicolae State Burluşi, cu plăcuta şi – credeam eu – uşor de realizat misiune de a-i prinde chipul în plasa cuvântului măiestrit şi îndelung exersat în speţă.

Iată însă că – vorba lui Marin Sorescu – ,,pretutindeni hălăduieşte misterul", şi de unde socoteam că lucrul va fi uşor şi simplu, a trebuit să recunosc că m-am blocat întocmai ca un iscusit orator – în cazul nostru – predicator, în faţa ,,pildei Semănătorului", singura care, în ciuda aparenţei de simplitate maximă, este deslușită de Însuşi El, Autorul.

Există în Evanghelia după Ioan o expresie uluitor de simplă şi totuşi adânc-neajunsă, cu referire la Iisus, Cel din condiţia Învierii: ,,Erau împreună Simon-Petru şi Toma, cel numit Geamănul, şi Natanael şi fiii lui Zevedeu şi alţi doi din ucenicii lui Iisus".

Aceşti şapte ucenici – de fapt cei mai reprezentativi, după cum îi întâlnim în perioada uceniciei lor pe lângă Iisus, se întorseseră la viaţa lor de dinainte de marea chemare, viaţa de pescar, o viaţă simplă, mereu lipsită şi mereu în primejdie. Ceea ce şi confirmă versetul următor: ,,Şi au ieşit şi s-au suit în corabie, dar în noaptea aceea nu au prins nimic". Şi acum vine fraza de care am pomenit: ,,Iar făcându-se dimineaţă, Iisus a stat la ţărm; dar ucenicii n-au ştiut că este Iisus". Dar, vă veţi întreba, ce legătură are portretizarea unui atât de cunoscut şi iubit coleg şi prieten universal – vreau să cred că n-a reuşit să-şi facă niciun duşman –, părintele Nicolae State, cu episodul pescuirii minunate şi cu Iisus care ,,a stat la ţărm"; iar eu vă spun că are, fiindcă, întocmai ca pescarii acelei nopţi eşuate, când am dat să încep povestea, m-am trezit că nu ştiam începutul, în ciuda faptului că părintele Nicolae ,,stă la ţărmul oceanului de amintiri minunate" parcă dintotdeauna.

Şi pentru că nu-mi amintesc de unde şi cum a venit în această prezenţă atât de naturalizată încât nici nu mi-aş putea imagina un timp şi un spaţiu din care să lipsească, am alergat la un coleg şi prieten comun, mai prieten cu el decât mulţii lui prieteni, părintele Dumitru Căţoi, cu care am împărţit şi încă mai împărţim, o adolescenţă, o tinereţe studiantilă şi o misiune preoţească de peste o jumătate de veac.

Surpriza a fost şi mai mare când nici părintele Dumitru – întocmai ca şi mine – nu-şi mai aminteşte începutul, fiindcă prezenţa fratelui nostru drag este atât de firească şi indiscutabilă, atât de vie şi benefică, încât ,,aşa a fost dintotdeauna", ca să citez răspunsul celui de-al treilea prieten. Aşa cum se întâmplă cu limba română, pe care o vorbim toţi, dar nu sunt puţini cei care n-ar putea spune fără greşeală alfabetul. Desigur un reper există, şi anume – studenţia. În vremea aceea existau două facultăţi de teologie, la Bucureşti şi la Sibiu, pentru absolvenţii celor cinci seminarii teologice, trei în Regat şi două în Ardeal. Şi trebuie să recunoaştem că pentru vremea aceea era ceea ce trebuia, şi numai cât trebuia. Aşadar, ne întâlneam la Institutul Teologic de

grad universitar din Bucureşti trei corpuri de armată duhovnicească – Neamț, Buzău şi Craiova, amestecându-ne şi contopindu-ne într-o singură unitate, aducând fiecare în vistieria comună zestrea lui specifică, dobândită de la Dumnezeu şi îmbogățită prin râvna şi jertfa dascălilor – cei mai mulți fiind cărturari şi sacerdoți de renume, ,,cu bun chip", cum spune Evanghelia.

Fiecare ceată îşi avea un căpitan al ei, nu neapărat premiantul la învățătură, ci în virtutea unor calități mai greu de definit teoretic; era vorba de o experiență de viață, de o autoritate care impunea de la sine, nu acea *potestas*, forța brută care domină prin frică.

Nicolae State domina într-un mod cu totul atipic, printr-o bunătate care contrasta flagrant cu statura lui de excepție. Era vorba de o noblețe funciară, acea frumusețe bogată, cu care Dumnezeul Carpatin a amprentat sufletul acestui popor cu cel mai frumos leagăn de sub soare – Plaiul mioritic.

Într-o mişcare de adâncime, pentru cel ce ştie să asculte şi să descifreze, aude vuietul îndelung înstrunit al legendarului râu haiducesc – Oltul, frate geamăn al Mureşului, primul purtând în vijelie sângele învolburat al unui neam neîmblânzit, al doilea purtând în unda lui domoală lacrimile şi mânia înăbuşită de roata nemiloasă a unei Istorii pururea-răstignite. Aceasta era alcătuirea de taină a acestui oltean care, asemeni lui Badea Gheorghe din Cârțişoara, parcă e mereu coborând din Ardeal spre Dunăre, cu Oltul în sânge şi cu lumina sudului pe chip, starea blândeții celui ce petrece în viața-i ca o rugăciune. Ai zice că lui îi închină Marin Sorescu această icoană poetică: ,,Ardealul, starea mea de spirit / Cu care mă gândesc la țară, / De parc-aş respira lumină / Şi existență milenară".

Revenind la biografia concretă, firul se rupe chiar de la început, fiindcă eu am plecat la Atena, unde am rămas doi ani (1969-1971), şi revenind la Bucureşti pentru anii III-IV, pe acel tânăr înalt şi luminos nu l-am mai găsit; ceva se întâmplase, ceva grav, despre care nu ştiam nimic.

Din acest punct continuă părintele Dumitru, care ştie că prietenul nostru oltean, a avut o mare supărare din pricina căreia a trebuit să întrerupă studiile, este luat în armată şi, într-o zi, – relatează părintele – văd îndreptându-se spre mine nişte paşi de militar, şi cum eram aplecat asupra unei găleți cu mortar (munceam la zidirea unei biserici noi, în parohia mea) nu-i vedeam fața, mai ales că la înălțimea lui trebuia să mă ridic, eu însă eram îngropat în cărămizi, mortar şi toate cele ale zidăriei. Când m-a salutat şi mi-a zis pe nume, l-am recunoscut pe fostul coleg de un an de la Bucureşti, care îşi făcea stagiul militar prin părțile noastre, căutându-mă în mod expres în parohia de la Călțuna (Buzău). Când mi-am cerut scuze că mă găseşte plin de moloz, în ținută de muncitor necalificat, mi-a zis: „Cât aş fi vrut să fiu şi eu în situația ta, să ridic cu mâinile mele o biserică, nu să-mi pierd vremea cu lucruri inutile." Dumnezeu i-a ascultat ruga şi Nicolae State avea să devină unul din cei mai cunoscuți slujitori ai Altarului din voievodala zonă a

Argeşului şi Vâlcii, iubit de Dumnezeu şi de oameni, slujind mulţi ani la centrul episcopal din Râmnicu-Vâlcea, având o voce plăcută, cu acel timbru inconfundabil al imnologiei bizantine.

Timp de treisprezece ani, cu statura lui de elegant sfeşnic împărătesc, slujind ca protodiacon al Catedralei Arhiepiscopale, a împodobit cu vocea lui atât de personalizată, bogatele slujbe în istoricul templu vâlcean. Domina nu numai prin statura regelui biblic (Saul), ci mai ales prin credinţă şi frumuseţe duhovnicească. Această dominanţă a lui s-a dovedit salvatoare într-o capricioasă clipă a istoriei noastre de ultimă oară, când numai vocea-i fermă, binecunoscută, a reuşit să acopere vacarmul creat de o masă de manevră incitată de politrucii nostalgici împotriva regelui Mihai, în vizită la Râmnicu-Vâlcea, acoperind cu un ,,Tatăl nostru" coborând parcă din cer, „în glas de tunet", stingând furia celor care, fără să ştie ce cer, îşi cereau osânda, care, din nenorocire, a şi venit, aducând atâta pustiire într-un ţinut atât de înzestrat de Dumnezeu.

Reamintind expresia evanghelică – ,,Iisus a stat la ţărm" –, era acolo, nu venea la ţărm dintr-un punct oarecare, de la o distanţă anume, pur şi simplu ,,stătea" acolo, aşa cum eternitatea nu vine şi nu pleacă, ci ,,stă", e toată statura, fără nicio altă completare sau explicare, şi eu, mai mult decât părintele Dumitru nu-mi amintesc nimic altceva decât că, de foarte mulţi ani – poate că dintotdeauna – fratele Nicolae ,,stă" în faţa mea, cu statura lui alungită spre cer, cu paşii lui uriaşi, având mereu aceeaşi adresă: Omul.

Cred că l-am reîntâlnit în locul care avea să se identifice cu el, marca împărătească a zonei – tipografia cărţilor bisericeşti, Tipografia eparhială. Zeci de ani, dacă nu-l găseai nicăiei în altă parte, sigur îl aflai printre maşini şi meşteri tipografi, de ziceai că e acolo din vremea mult credinciosului voievod Matei Basarab, un nesfârşit ucenic al egumenului Meletie Macedoneanul, cei care, cu cheltuială şi cu osteneală au adus tiparniţa de la Kiev (1635), acel dar neprețuit al mitropolitului kievean, de obârşie moldovean – Petru Movilă (1597-1647).

Pe drept cuvânt i s-a spus cu dragoste şi umor oltenesc ,,Badea Cârţan", în amintirea fenomenalului slujitor al cărţii – ţăranul român Gheorghe din Cârţişoara – care, exact cu un secol înainte (1849-1911) crează Drumul Cărţii peste Carpaţi, cu dus şi întors, transportând peste 250.000 de titluri de cărţi şi reviste, adică o bibliotecă de stat ambulantă. Desigur, asemenea înaintaşului său bibliofor, din aceeaşi pricină a avut de pătimit, plătind un greu tribut de suflet şi de sânge, depăşind – cu ajutorul Dumnezeului-Cuvânt şi aceste încercări, restabilindu-şi sănătatea trupească, precum şi bucuria lui de-o viaţă – aceea de a duce în toate laturile Ţării, roadele acestui topos literar – Râmnicul tipografic al Basarabilor (incluzând aici şi pe Cantacuzini şi mai ales pe Brâncoveanu, cel mai strălucit bărbat român din toate timpurile, şi nu mai puţin – dincolo de timp, în viaţa veşnică).

Înaintea unei intervenții chirurgicale de mare risc, m-a rugat să merg la spitalul unde era internat ca să se spovedească, împărtășindu-se la capela spitalului. O asemenea smerire de sine – aceea de a cere unui coleg să-ți primească mărturisirea lăuntrului tău cel plin de taine, nu întotdeauna luminoase – este un caz rar, iar acest lucru revelează o altă însuşire a personalității creştine a părintelui Nicolae.

Nu mai puțin delicat a fost şi faptul de a-mi încredința feciorii săi, să le zidesc sufletul la Seminarul Teologic din Bucureşti, unde lucram în vremea aceea, iar rodul a fost pe măsura aşteptărilor noastre, răsărind în ograda sacră a Vâlcii un vlăstar sacerdotal, asemenea întru toate părintelui său, prelungindu-I cu încă o generație, prezența lucrătoare la ,,locul cel preaînalt", în catedrala episcopală, părintele State jr. având în grijă şi sectorul social al Arhiepiscopiei, îngrijind ca pe ,,frații lui mai mici" pe nevoiaşii de tot felul – săracii, bătrânii, însingurații etc., după codul mântuirii prezentat de Mântuitorul în impresionantul tablou al Judecății de Apoi (Mt. 25, 31-46). Faptul că Silviu poartă numele mamei este doar o minimă expresie a unei mari iubiri, fapt mărturisit adesea de pr. Nicolae: „Dacă n-ar fi fost Silvia, m-aş fi pierdut demult; e darul cel mai prețios pe care mi l-a făcut Dumnezeu."

Revenind la celălalt martor – părintele Dumitru, îşi aminteşte de una din cele mai emoționante surprize pe care numai părintele Nicolae ştia să le facă. Era o iarnă crâncenă – povesteşte el – şi noi aveam botezul băiatului, zăpada era uriaşă şi înghețată, iar la vremea aceea maşinile erau rare. Singura soluție era sania trasă de cai voinici, în stare să lupte cu nămeții înghețați, ca într-un peisaj siberian. Nu ne venea a crede când am văzut venind din localitatea vecină o sanie care îl aducea pe Nicu şi pe Silvia, ea fiind din comuna noastră – Smeeni, şi când a aflat că noi aveam botez cu băiatul cel mic, a tocmit o sanie şi a venit să participe la bucuria noastră, înfrutând toată vitregia acelei ierni în care încremenise până şi aerul.

Un alt aspect mai rar, sau poate unicat, este acela în care, tot la soroacele rânduite de Biserică pentru rugăciune, postire şi împărtăşire, cu deosebire la Sfintele Paşti, în loc ca penitentul să meargă la duhovnic pentru spovedanie, în cazul acesta fenomenul este inversat; Părintele îşi ia uneltele sacre în maşină şi vine în Bucureşti ca să spovedească pe copiii părintelui Dumitru, oameni cu copii şi cu slujbe importante şi care şi l-au ales duhovnic din copilărie, simțindu-l ca pe un alt părinte al lor.

Şi pentru că nimic nu este întâmplător în lumea lui Dumnezeu, această migrație *in sacris* – pelerinajul Sfintei Taine a Pocăinței – are în ultima vreme un revers la fel de emoționant. Să mă explic: La rugăciunile părintelui Nicolae şi nu numai, ,,Păstorul cel Mare al oilor, Domnul nostru, Iisus Hristos" (Evr. 13, 20) trimite Bisericii Vâlcene un arhipăstor pe măsura vredniciei turmei cuvântătoare din acest ținut cu o densitate fără pereche a semnelor de putere a credinței şi a evlaviei. Venirea Arhiepiscopului Varsanufie în cetatea

Basarabilor – Radu cel Mare, Matei Basarab, Constantin Brâncoveanu – este marea bucurie şi mângâiere a vâlcenilor, întinerindu-l evident şi minunat. Iar fenomenul de care vorbeam – metanoia reversibilă – constă în aceea că, în sens invers cu venirea duhovnicului Nicolae la Bucureşti, la aceleaşi soroace vezi curgând spre Rm. Vâlcea personalităţi ale vieţii cultural-artistice la duhovnicul lor, Părintele Varsanufie cum îi spun popularului arhiereu, de care nu se despart, în ciuda unor dificultăţi pe care le presupune distanţa şi greutatea drumului, a vârstei ş.a.

Un asemenea fenomen am mai cunoscut în tinereţe, când, mulţime de credincioşi se îndreptau spre Cluj, unde părintele lor drag, arhiereul-vicar Justinian Chira, cu epitrahilul la îndemână îi spovedea şi îi mângâia cu dragoste şi căldură, încât se întorceau acasă nou-născuţi: ,,Tare mi-s dragi, frate Ioane, mânce-i tata pe ei!” – îmi spunea, cerându-şi oarecum iertare că mă lăsa o vreme, ca să-i sloboade, căci veneau de departe. De aceea şi Dumnezeu l-a încărcat de zile şi de roade, având la cei 94 de ani ai săi aceeaşi vitejie creştinească, slujind în taină o nădejde dusă până la capăt (cf. In. 13, 1).

Dar lucrul cel mai vrednic de subliniat – ceva care pare să vină din veacuri străbune, cu anevoie de înţeles şi de crezut astăzi – este acela în care, de decenii deja, în jurul părintelui Nicolae – ,,marca părintelui State”, după expresia bunului prieten şi colaborator, profesorul Ioan St. Lazăr – se structurează întreaga spiritualitate vâlceană, o spiritualitate multiformă, prolifică şi cu greutate auriferă care, uneori pare să ambiţioneze o rivalitate cu Capitala sau cu alte metropole binecunoscute ale culturii române.

Este, cred, o taină a acestui ţinut, şi dacă îmi amintesc bine, ceea ce a constituit marea şi autentica glorie a patriarhului Justinian Marina, un vultur nepereche înălţat din acest ţinut născător de bărbaţi providenţiali (dacă ne gândim numai la pentada Brâncoveanu şi e de ajuns pentru toată creştinătatea decadentă a a veacului XVIII şi urm.), a fost – desigur, la o altă scară – aceeaşi uriaşă virtute de a aduna şi potenţa toate valorile vremii lui – profesori, cărturari, literaţi, artişti, arhitecţi, oameni politici de toate orientările etc., bineînţeles că în tot acest tumult înalt, direcţia uluitoarei investiţii era una singură: Biserica.

Cerându-mi iertare pentru lipsa de modestie, nu pot să nu amintesc că ultimul asupra căruia s-a oprit ochiul lui de vultur, aruncându-mă în marea vâltoare a ,,luptei celei bune” (2 Tim. 4, 7), am fost eu cel atât de timid şi ,,sauvage”, obligându-mă foarte. Amintirea aceea – 22 Decembrie 1969 –, una pentru eternitate, m-a ajutat să-mi explic şi rarisima virtute de centru coordonator şi catalizator a celui ce avea să-mi fie coleg şi frate de Altar străbun, chiar în acel an hotarnic şi hotărâtor de destin teologal şi literar – 1969, în ,,Toamna Patriarhului”.

Coborând iarăşi cuvântul la părintele Nicolae, luând aminte la avertismentul Mântuitorului din Evanghelia Sa: ,,Vai vouă, când toţi oamenii

vă vor vorbi de bine" (Lc. 6, 26), ne oprim aici cu prezentarea – abia schițată – a fratelui nostru drag – Preotul Nicolae State-Burluşi, fiind încredințat că la puținul nostru vor adăuga alți mulți prieteni, mult mai mult.

Părintele Nicolae State-Burluşi, „Badea Cârțan contemporan"

Ioan St. Lazăr

Când, în urmă cu cinci ani, porneam o carte despre *Părintele Nicolae State-Burluşi – Badea Cârțan contemporan, la 60 de ani* (Rm. Vâlcea, Editura Antim Ivireanul şi Asociația Ortodoxă „Provita", 2009) –, parcă nu bănuiam cât de multe (peste 30!) şi frumoase referințe şi mărturii voi antologa, luminând diferitele fațete ale personalității unuia dintre cei mai cunoscuți clerici vâlceni din zilele noastre.

Născut la 20 mai 1940, în satul Burluşi, din părinți agricultori (Ion şi Domnica), în comuna Ciofrângeni a județului Argeş, o zonă ce n-a fost colectivizată, părintele Nicolae State-Burluşi şi-a făcut studiile primare şi gimnaziale în comuna natală, apoi Seminarul Teologic de la Craiova şi Facultatea de Teologie de la Bucureşti (promoția 1982).

Căsătorit în 1973 cu doamna Silvia din Eforie Sud, cu care are doi copii: Ion-Claudiu şi Vasile-Silviu, amândoi licențiați în teologie, a funcționat, din anul 1975, la Episcopia Râmnicului; aici, în intervalul 1975-1978 a fost magazioner, din 1978 până în 1989, diacon, iar din 1989 până în 2011, preot la Catedrala Episcopală. Din anul 2011 este preot paroh la biserica cu hramul „Sfinții Împărați Constantin şi Elena" din Râureni.

Din anul 1990, deopotrivă cu atribuțiile ecleziale, s-a implicat tenace şi eficient în multiple activități sociale şi culturale, dobândind un rol tot mai însemnat ca exponent al Bisericii, în ONG-uri nou înființate. Din anul 1991 este fondator şi director al Editurii de carte religioasă „Buna-Vestire" şi, din acelaşi an, membru fondator al Fundației Culturale „Sf. Antim Ivireanul", al cărei secretar general a devenit din anul 1998. Din 1992 este preşedinte al Asociației Ortodoxe „Pro-Vita", filiala Vâlcea. În intervalul 2000-2007 a fost Directorul Tipografiei Episcopale „Sfântul Ierarh Martir Antim Ivireanul". Din anul 2001 este membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului. În 2004 a fondat, în satul său natal, Casa memorială „Poetul Ion Ene Fripcea", la care periodic se desfăşoară întâlniri ale iubitorilor de cultură ți artă din județele Vâlcea şi Argeş. În anul 2008 a fondat Sindicatul liber „Păstorul cel Bun" (cu activitate în Râmnicu-Vâlcea şi Craiova).

În toate aceste atribuții, s-a dovedit un factor activ, responsabil şi persuasiv, polarizând în jurul său oameni de bine, de afaceri, politicieni, iubitori ai artei şi culturii, elevi şi tineri, enoriaşi ş.a. În cadrul Asociației „Pro-Vita", părintele State-Burluşi a inițiat an de an acțiuni de binefacere pentru familiile cu mulți copii şi alte greutăți şi a stimulat salvarea de la avort a peste 350 de copii. Ca editor de carte a contribuit la dotarea cu tomuri de factură religioasă a peste 300 de biblioteci publice orăşeneşti, comunale şi şcolare din țară, din Republica Moldova, precum şi din diaspora, unde a făcut donații la românii din Ungaria, Italia Germania, Austria ş.a; pentru acest act de difuzare a cărții în mod gratuit publicului de toate vârstele, dar mai ales cel şcolar, părintele Nicolae State-Burluşi a fost numit „Badea Cârțan contemporan" (de către cercetătorul şi publicistul vâlcean Costea Marinoiu). Participant cu prețioase contribuții proprii la numeroase evenimente, manifestări sociale, cultural-spirituale din județ şi din țară, părintele Nicolae State-Burluşi este, în felul său, o voce din cadrul societății civile, purtând în publicul larg cuvântul binefăcător al Bisericii.

În cartea menționată, s-au consemnat cele aproape 50 de tipărituri realizate de către Editura Buna-Vestire, între care: *Pustnicul din Carmel* (1992), *Rugăciuni pentru toți copiii* (1995), *Tatăl nostru*, comentat şi explicat pentru copii (1995), *Cele 12 vineri ale anului…* (1996), *Acatistul de la Râmnic* (2003), *Drumul Crucii* (2003), diverse acatiste, volume de versuri semnate de Leon Dură (1993, 1994), Alexandru Mircescu (1995), Ion Marinescu (1995, 2004), Alexandru Horezeanu (1996, 1998, 2000), Speranța Nisipeanu (2001), Ion Ene Fripcea (1995, 2004), plachete dedicate Episcopului Iosif (Gafton) al Râmnicului şi Argeşului (1999) şi directorului Marian Creangă (2003), antologiile Bartolomeu Valeriu Anania, *Du-te, vreme, vino, vreme!* şi *Preotul Dumitru Bălaşa, „patriarhul de Drăgăşani", la 90 de ani* (ambele în 2001) ş.a.

O bibliografie selectivă a prezenței părintelui Nicolae State-Burluşi cu articole proprii în presa vâlceană sau în volume colective completează prima parte, documentară, a cărții pentru ca, în continuare, să se includă o antologie de texte personale (articole, recenzii, evocări); acestea din urmă se referă la personalități ecleziale (ÎPS Bartolomeu al Clujului, PS Gherasim al Râmnicului, ÎPS Irineu al Olteniei), oameni de ştiință şi cultură (Dumitru Panu-Misăilescu, Marian Creangă şi preoții Ion Druțu, Ioan D. Ciucă, Dumitru Bălașa), prezentați cu lucrări proprii semnificative, precum şi la o seamă de evenimente cultural-spirituale rezonante.

Am inclus apoi o selecție de articole din presa vâlceană referitoare la activitatea complexă a părintelui Nicolae State-Burluşi ca editor, colportor şi donator de carte religioasă, ori de protagonist al manifestărilor publice, articolele fiind semnate de publicişti precum Marin Bulugea, Constantin Cârstoiu, Petre Cichirdan, Sorin Găitănariu, Costea Marinoiu, pr. Nicolae

Moga, Ramona Nuț, Romeo Popescu, Ionica Vasâi, Constantin Zărnescu ș.a. Reținem câteva titluri: *Cartea religioasă vâlceană după 1989, Acatistul de la Râmnic, Preoți de la Râmnic, Preoți vâlceni în Europa, Manifestare vâlceană în Argeş, pe Valea Făureasa, De dincolo de Styx, un poet* (Ion Fripcea – n.n.) *şi-a reunit confrații, Botezul celor cinci frați, Toposul poetului (Ion Ene Fripcea) e satul şi drumul voievodal…*

Poate cel mai semnificativ pentru ideea cărții, capitolul de *Mărturii de suflet pentru ceas aniversar* a inclus semnătura a peste 20 de autori, preoți şi mireni, din județ şi din țară, între care: Ioan Barbu, Ion Buga, Zenovie Cârlugea, Marian Cosmin, Alexandru Horezeanu, Pompiliu Manea, Costea Marinoiu, Veniamin Micle, Alexandru Popescu-Mihăeşti, Tudor Nedelcea, Dumitru Panu-Misăilescu, Lelia Petrescu, Ion Predescu, Ion Soare, Alexandru Stănciulescu-Bârda, Sonia Stoica, Mihai Valică şi, din nou, Constantin Zărnescu. Aceştia l-au definit pe părintele Nicolae State-Burluşi drept: *Duhovnicul mare, Un preot cu „traista" plină de iubire pentru Dumnezeu, Fântână cristalină, Un preot din aristocrația de cărturari ai Vâlcii, Un Badea Cârțan contemporan, Un editor şi donator de excepție, O legendă a acestui spațiu, Un preot pentru secolul XXI, Păstor şi învățător în duh*. Toate acestea au reliefat prețuirea societății civile din Vâlcea şi din țară pentru un preot cu activitate pastorală, socială şi culturală exemplară. Un omagiu a fost şi portretul grafic al părintelui realizat şi dăruit în anul 2006 de către renumitul sculptor Doru Drăguşin şi inclus pe coperta a treia a cărții.

În acest volum – care a beneficiat de inspirate coperte realizate de către admirabilul tipograf vâlcean Adrian Şuiu – mi-am rezervat, ca îngrijitor al ediției, doar un *Cuvânt din partea redacției*. Acolo am evocat, mai întâi, perioada primului deceniu de după 1989, al „triumviratului" meu cu părintele State-Burluşi şi cu regretatul director al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul", Marian Creangă, perioadă în care, cu oblăduirea şi cu sprijinul permanent din partea PS Episcop Gherasim şi PS Irineu Slătineanul, s-a realizat o conjuncție mirabilă între Biserică şi mireni, în beneficiul spiritualizării existenței vâlcenilor după deceniile ateismului oficial. Atunci s-au înființat Fundația Culturală „Antim Ivireanul" (1991), Fundația „Dascălul vâlcean" (1995) – ambele cuprinzând, într-o conlucrare binecuvântată, clerici şi mireni, care, în 1999, se vor uni să propună – iar Consiliul Local al Primăriei a decis – alegerea Sfântului Ierarh Antim Ivireanul drept ocrotitor al Râmnicului. Dacă vâlcenii au avut în acest răstimp o viață spirituală „îmbogățită" – scriam – ea este rodul acestei slujiri sacrale nu numai în lăcaşul Bisericii, dar şi în afara lui sau, mai corect, în jurul lui, fiindcă, astfel, noi, mirenii, nu ne îndepărtam, ci veneam în jurul Bisericii, ca metereze ale sufletului creştin ortodox (p. 175).

Cu atât mai paradoxale au fost apoi zavistia şi dihonia ce s-au iscat în privința părintelui State-Burluşi (prezență ubicuă!) de către colegii săi din

conducerea eparhială – şi acesta a fost accentul grav pe care l-am adăugat în partea a doua din *Cuvântul redactorului*. Rezultatul discordiei: „acel binom sacral PS Gherasim – părintele State-Burluşi, pe care în resimțeam cu drag la atâtea reuniuni publice, a rămas de domeniul amintirii. Trăim – scriam, cu stupefacție şi obidă – o frustrare (el ne „aparținea”!), o ciudă (de ce nu depăşim momentul?) şi luptăm cu noi ca să nu cădem în sminteală (cum a părut unora, calea sindicală, aleasă, întru apărare, de părintele State, deşi intensitatea luptei s-a redus de la sine, odată atins obiectivul ei prim, creşterea salarială),” (p. 177).

Contrar aşteptărilor, nici instanța de dialog inițiată de către societatea civilă vâlceană şi exprimată în volumul dedicat lui „Badea Cârțan contemporan” nu a remediat situația, prigoana împotriva părintelui State-Burluşi continuând în forme pe care, în plan etic, îmi este jenă să le relev, dar, în spiritul adevărului, nu pot fi eliminate. Fapt este că, bolnav de diabet şi sub continuă presiune, părintele State-Burluşi a trebuit să facă, în anul 2010, o riscantă operație pe cord deschis, în urma căreia I s-au pus patru stenturi, iar pentru plata acestora, colegii săi din conducerea eparhială nu l-au ajutat nici măcar cu un leu! Fapt este că, la întoarcere, a fost scos cu jandarmii dintr-o cameră a Palatului Episcopal, în care se afla temporar şi sediul Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” al cărei secretar general era (din 1998, după decesul lui Marian Creangă). Şi încă un fapt: fiind redus dintre slujitorii Catedralei Episcopale, a fost mutat la o parohie, iar aceasta i s-a dat mai întâi la Cetățuie (unde nu putea urca pe jos!) pentru ca, mai apoi, spre a diminua influența părintelui în oraş, a fost numit în 2011 paroh la Râureni… Părintele Nicolae, fiind însă dintre cei ce „sfințesc locul” unde muncesc, a atras şi aici numeroşi dreptcredincioşi locali la slujbele liturgice şi la activitățile gospodăreşti, reuşind să schimbe imaginea de sine a parohiei, care a fost şi gazda unor manifestări cultural-spirituale la nivelul municipiului, organizate cu concursul Forumului Cultural al Râmnicului, al altor ONG-uri, precum şi instituții.

În răstimpul celor cinci ani de după 2009, părintele State-Burluşi a continuat să exercite un aport substanțial la multe dintre activitățile sociale, culturale şi spirituale inițiate şi dezvoltate anterior; o mențiune specială o fac pentru participarea sa la acțiunile Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” (respectiv, sesiunile anuale ale Centrului de Studii Medievale şi Premoderne Sfântul „Antim Ivireanul”, „Memorialul Bartolomeu Valeriu Anania” ş.a.), precum şi la edițiile anuale ale Salonului Național de Literatură şi Artă „Rotonda plopilor aprinşi”, inițiate în 2011 de către scriitorul Ioan Barbu. A continuat să doneze carte religioasă la românii din diaspora – în 2011 la biserici româneşti din Italia, precum şi la Centrul Cultural „Giacomo Leopardi” din oraşul Recanati, iar în 2013, părintelui Bogdan Alexandrovici pe Valea Timocului. A rămas acelaşi „om între oameni” prețuit pentru

cuvântul său drept şi constructiv în societate. Deloc întâmplător, la jubileul celor 65 de ani ai părintelui State-Burluşi, Ioan Barbu a publicat la Editura „Antim Ivireanul” un pliant intitulat *Duhovnicul meu*, reunind mărturiile semnificative ale câtorva dintre oamenii de cultură ai Vâlcii.

Avem bucuria să constatăm că, în jumătatea de an de când a fost întronizat ca nou arhiepiscop al Râmnicului, IPS Varsanufie, prețuind şi valorificând capacitățile intrinseci ale părintelui State-Burluşi, devotamentul său pentru Biserică, spiritul dialogic eficient în relațiile cu mirenii şi colegii de breaslă, a inițiat un climat nou, în care are loc şi restaurarea condiției ecleziale şi sociale a Cucerniciei Sale.

La ceas aniversar, avem bucuria de a-i transmite părintelui Nicolae State-Burluşi calde urări de viață îndelungată, cu sănătate şi noi împliniri personale şi familiale, care să fie deopotrivă binecuvântate pentru „folosul de obşte” al comunității vâlcene (şi nu numai!).

La Mulți şi Fericiți Ani, Preacucernice Părinte Nicolae State – Burluşi!...

Stelian Gomboş

Cu multă bucurie ştim şi (re)cunoaştem că în fiecare an la data de 19 mai este sărbătoare, mai ales pentru sfinția voastră, însă, de data aceasta, permiteți-mi să mă împărtăşesc şi eu de această bucurie şi încununare, acum la ceas aniversar şi jubiliar, deoarece împliniți şi înmănunchiați o frumoasă vârstă, rotundă, cea de 65 de ani, frumoşi, plini, rodnici şi consistenți!...

Recunosc şi mărturisesc faptul că eu personal, vă cunosc de relativ puțină vreme, mai precis – din anul 1993, însă de la bun început am fost plăcut impresionat de dumneavoastră, datorită caracterului, onoarei, demnității, blândeții, înțelepciunii şi spiritului de om serios, onest şi muncitor, perseverent şi tenace, care vă caracterizează!...

De aceea, am apreciat şi admir în continuare aceste calități, pe care le aveți, le cultivați şi le împărtăşiți şi altora, cu toată abnegația, dragostea şi generozitatea!...

Totodată, vă apreciez toată munca, osteneala şi sudoarea depusă în câmpul activității ştiințifice, de cercetare, scriitoriceşti, publice, civice, publicistice, editoriale, culturale ori spirituale şi mai cu seamă în cea organizatorică, fiind un bun inițiator, fondator, coordonator şi organizator al multor activități, societăți şi acțiuni culturale, de anvergură națională şi internațională, în ținutul Olteniei şi Munteniei, mai bine spus, în cuprinsul Arhiepiscopiei Râmnicului!...

De la bun început, doresc să recunosc şi dezvălui adevărul că am apreciat întotdeauna activitatea bogată, frumoasă, densă şi consistentă, multiplă şi variată a preacucerniciei voastre, articolele, interviurile pe care le-aţi acordat sau discursurile şi predicile pe care le-aţi susţinut, în diferite împrejurări şi cu diferite ocazii, altfel spus, toată activitatea dumneavoastră pastoral-misionară, caracterul şi cultura foarte vastă şi solidă de care dispuneţi, de asemenea (şi) dragostea sfinţiei voastre pentru cultura, arta şi spiritualitatea autentică!...

Sunt de-a dreptul mişcat şi impresionat de capacitatea şi puterea preacucerniciei voastre de muncă susţinută, pe care o desfăşuraţi, cu timp şi fără timp, şi bine faceţi că aveţi această atitudine faţă de viaţă, faţă de semenii şi cunoscuţii dumneavoastră, care nu sunt puţini şi care, dacă sunt sinceri şi oneşti, vă apreciază şi (vă) admiră foarte mult, fiindu-vă cât se poate de recunoscători, aşa cum încerc să fiu şi eu!...

Prin urmare, cugetând eu acum, în acest ceas sărbătoresc, omagial şi aniversar, la activitatea şi la personalitatea sfinţiei voastre foarte complexă şi foarte completă, mă gândesc la darul omului providenţial cu care v-a înzestrat Creatorul şi Stăpânul nostru al tuturor – Domnul Dumnezeu şi Mântuitorul nostru Iisus Hristos – pe Care dumneavoastră îl cinstiţi cu toată sinceritatea, evlavia, dragostea şi abnegaţia!...

M-aş bucura să ştiu, Părinte Nicolae, că atât contemporanii cât şi posteritatea vă vor acorda, totdeauna, cinstea, recunoştinţa şi preţuirea cuvenită pentru tot ce aţi făcut, pentru ceea ce sunteţi şi însemnaţi (sau ar trebui să însemnaţi) dumneavoastră în conştiinţa şi în memoria noastră colectivă, care, mă rog lui Dumnezeu să nu fie alterată şi o spun aceasta cu mare înfrigurare fiindcă, din păcate, noi cam avem „darul” acesta de a ne uita binefăcătorii şi înaintaşii noştri dar încerc, totuşi, să-mi fac un act de încurajare şi de optimism şi să cred că ori de câte ori va fi pomenit numele *Părintelui Nicolae State Burluşi* va fi pronunţat cu veneraţie şi respect pentru tot binele pe care dumneavoastră l-aţi făcut atâtor oameni şi care fapte, fiţi sigur, că sunt consemnate de către Dumnezeu în Împărăţia Sa cea cerească şi veşnică de care, ne rugăm Lui, să aveţi parte!...

Aşadar, fiţi încredinţat, *Preacucernice Părinte Nicolae State Burluşi*, că sunt foarte mulţi oameni de rând, din ţară noastră şi din diaspora românească, credincioşi ori slujitori ai altarelor care se roagă Bunului Dumnezeu, să vă dăruiască multă linişte şi pace în suflet, multă bucurie sufletească şi să vă răsplătească pentru faptul că i-aţi făcut pe ei sau pe copiii lor oameni, cu spirit, suflet şi simţământ românesc, cu şcoală autentică, cu carte românească de învăţătură, cu biblioteci şi cu studii înalte, încheiate, în aceste locuri deloc facile şi suficient de vitregite, din acest punct de vedere – lucru care nu poate fi uitat de şi în istoria sau geografia acestor locuri – marcate de prezenţa şi activitatea dumneavoastră atât de bogată şi de prodigioasă şi care s-a

desfăşurat, şi încă se desfăşoară, pe parcursul atâtor ani; rugăciuni cărora mă alătur şi eu, dorindu-vă, încă odată să ne trăiţi întru mulţi, folositori şi roditori ani, alături de familie, de colegi sau colaboratori şi de toţi cei dragi ai dumneavoastră!...

În încheierea acestor modeste dar sincere rânduri, scrise cu toată preţuirea şi admiraţia, la acest mărit praznic şi ceas aniversar – al zilei dumneavoastră de naştere, doresc să vă urez, încă odată, să aveţi parte de multă putere de muncă în continuare, de multe realizări şi sporite împliniri sufleteşti, însoţite de un sincer şi călduros *„La Mulţi şi Fericiţi Ani!”* Să vă bucuraţi de realizările şi împlinirile de până acum, să le cultivaţi şi să le înmulţiţi, pe mai departe, îndeosebi pe cele de ordin cultural, spiritual, românesc şi cărturăresc!...

Dumnezeu să vă ajute, să vă binecuvinteze şi să vă poarte de grijă!

Cu aleasă preţuire şi deosebită consideraţie,
Bucureşti, 19 mai 2014

Părintele Nicolae State-Burluşi, oază de linişte şi credinţă...

Gabriela Crăciun

Preotul Nicolae State-Burluşi este o figură cunoscută atât în spaţiul religios ortodox, cât şi în peisajul culturii vâlcene. Personalitate multilaterală, părintele îşi lasă amprenta atât în scrieri, cât şi în oratoria religioasă expusă în mijlocul semenilor săi.

L-am cunoscut pe preotul Nicolae State în cadrul unei lansări de carte. Cuvântările sale erau atât de profunde şi pline de credinţă, că ai fi ascultat acea voce necontenit, fără să cunoşti plictisul. Altfel se deschide o lansare de carte, un eveniment, când preotul State-Burluşi începe momentul de rugăciune. Spiritul devine mai liniştit, mintea mai concentrată, mai luminată.

Părintele este nelipsit de la evenimentele culturale, semn că provopovăduirea cuvântului Lui Dumnezeu nu se opreşte în biserică, ci se propagă peste tot, luminând minţile celor ce creează şi deschizând sufletele celor ce ascultă, ori celor ce lecturează.

Totodată, părintele este şi un excelent orator, reuşind să-şi delecteze auditoriul cu monologuri ce abundă în învăţăminte şi taine.

Preot cu har, Nicolae State-Burluşi, are o voce vibrantă, religioasă parcă din naştere, discursul său fiind unul cald şi plin de însemnătate, ce călătoreşte subit spre sufletele oamenilor.

De fiecare dată când eu, în calitate de student, țineam o cuvântare, preotul Nicolae State mă aplauda în cuvinte laudative, motivante, încurajatoare. Preocuparea pentru generațiile viitoare era evidentă, el menționând întotdeauna puterea creatoare a sufletului tânăr. Totodată, apropierea spiritului tânăr de Dumnezeu era mai mult decât o prioritate pentru acest preot, era un mod de a trăi, o destinație a propriului destin.

Când părintele State-Burluşi ține o predică, credința nu se întrevede ca o datorie, ca ceva greu de urmat şi înfăptuit. Credința apare ca un traseu exact spre fericire, o cale demnă spre care să păşeşti, singura posibilitate de a trăi viața adevărată.

Fire însetată de dreptate, preotul State demonstrează de fiecare dată valorile şi calitățile, ce-l încununează.

Un spirit justițiar în straie sfinte umblă prin lumea aceasta, încercând să-şi îndrepte semenii, să le arate o cale, calea cea dreaptă. Fericiți sunt acei ce-l ascultă, căci îndemnul său e veşnic născător de-nțelepciune.

Părintele State nu vorbeşte în grabă, nici nu aruncă vorbe în zadar. Ca să se întipărească undeva în subconştientul omului, vorbele trebuie să prindă culoare treptat, iar părintele cunoaşte acest lucru, punându-l în practică de fiecare dată.

Când viața te încearcă, o mână ți se aşază binecuvântător pe creştet, dându-ți speranță, putere să răzbați. Acea mână este mâna părintelui Nicolae State-Burluşi, care simțind parcă nevoia credinciosului, îl binecuvântează. Şi eu am primit binecuvântarea sa în acest chip. În încercările profesionale presărate prin viață, găseam speranță şi totodată parcă o reînnoire a credinței în gestul binecuvântător al părintelui.

Preacucernicul Părinte Nicolae State-Burluşi, model de duhovnic, de educator şi de cărturar

Alexandru Popescu-Mihăeşti

Între numeroasele valori umane – care ne apropie de Dumnezeu şi sunt purtătoare de progres – am ales, ca repere, două sinteze ale înțelepciunii: „Spune-mi cum e învățătorul şi-am să-ți spun cum e poporul”, „Dați-mi duhovnici buni şi am să schimb fața lumii”. Cele două calități umane le-am găsit înmănuncheate armonios în personalitatea părintelui Nicolae State-Burluşi, care este membru activ la Forumului Cultural al Râmnicului şi al mai multor asociații culturale şi uman-ocrotitoare.

Omul – ca ființă socială – are sentimentul aparținerii unei familii, unui teritoriu, unui grup social, entități care îi dau o emblemă a grupurilor şi

energiilor cu care se intersectează şi care îi influenţează afectivitatea, comportamentul, filozofia de viaţă şi mândria de valoare a grupului.

Deseori întâlnim vâlceni care se laudă cu valorile naturale ale Vâlcii: forme variate de relief şi altitudine, bogăţii ale solului şi subsolului – ca resurse de materii prime, izvoare tămăduitoare, climă blândă ocrotitoare, energii tonice, frumuseţi ale mediului natural etc.

Aceste valori ne bucură, dar nu fac obiectul mândriei noastre, pentru că sunt un dar al bunului Dumnezeu. Mândria trebuie să fie susţinută de faptele şi meritele oamenilor, de hărnicia şi omenia lor, de ceea ce fac pentru contemporani sau pentru generaţiile viitoare.

Dăm slavă Domnului că înaintaşii noştri vâlceni s-au dovedit plini de merite prin hărnicie, cultură, iniţiative şi creaţie purtătoare de progres. Avem printre noi, din generaţia formatorilor de azi, valori purtătoare de progres, adevărate modele. Noi, truditorii de la Forumul Cultural al Râmnicului – şi nu numai noi – rostim cu admiraţie şi respect numele preacucernicului părinte Nicolae State-Burluşi, pentru măsura în care s-a construit pe sine, pentru felul în care se raportează, cu grijă, la semeni, pentru verticalitate, sinceritate şi dăruire. Calităţile (preţuite de către toţi oamenii de bine care l-au cunoscut) i-au pricinuit, domniei sale şi familiei, numeroase necazuri, declanşate de către cei cu mai puţine merite şi invidioşi, pe care îi deranjează superioritatea de fapte a altora şi acceptă numai superioritatea de funcţie.

Părintele Nicolae State-Burluşi s-a născut pe 20 mai 1949, din părinţi agricultori, în satul Burluşi, comuna Ciofrângeni, judeţul Argeş şi, prin profesie, a devenit fiu mult preţuit al Vâlcii. În traseul devenirii (ca mulţi copii de ţărani) n-a avut „meditatori” şi nici un alt „sprijin lateral”, ci numai credinţa în Dumnezeu, aspiraţia înaltă şi efortul propriu. Împreună cu soţia sa, doamna preoteasă Silvia, şi-au educat cei doi copii cu credinţă în Dumnezeu, în cultul muncii şi al omeniei, devenind preoţi la fel de preţuiţi şi respectaţi.

Cărturar profund, se documentează din surse primare, sintetizează şi dă curs în dezbateri orale sau în scris unor teze, idei, explicaţii motivate, pline de noutate şi utile pentru limpezimea problemelor controversate. Ideile din lucrările preacucernicului părinte îşi păstrează valoarea şi utilitatea şi pentru generaţiile viitoare.

Participă activ la întruniri, simpozioane, conferinţe, dezbateri, lansări de carte – pe teme religioase şi ştiinţifice – depunând i în slujba şi folosul neamului românesc, respectând cu delicateţe pe oricine, indiferent de apartenenţa socială. Scrie, tipăreşte cărţi de rugăciune şi le dăruie gratis copiilor, elevilor, studenţilor şi adulţilor. Merge în străinătate şi dăruie românilor iconiţe şi cărţi de rugăciune sau cărţi cu valoare istorică pentru păstrarea credinţei în Dumnezeu şi a sentimentelor şi culturii româneşti. Pentru aceste fapte a fost poreclit, dar cu preţuire „Badea Cârţan contemporan” – în volumul îngrijit de profesor doctor Ioan St. Lazăr şi apărut în 2009, în Vâlcea

la Editura „Antim Ivireanul” şi Asociația Ortodoxă Pro-Vita, când părintele Nicolae State-Burluşi împlinise 60 de ani.

Numele adăugat a fost şi este folosit ca model pentru faptul că părintele Burluşi a tipărit zeci de lucrări cu caracter religios, majoritatea fiind distribuite în mod gratuit în țară şi în străinătate: în Basarabia, Ungaria, Italia, Germania, Austria etc. Numele, lucrările şi faptele părintelui Nicolae State-Burluşi sunt înregistrate în dicționare de personalități, în citate ale unor articole, recenzii, evocări şi în numeroase texte personale şi de evocări.

Părintele Nicolae State-Burluşi este un exponent de prestigiu al teologiei româneşti care dăruie şi se dăruie, este un luptător pentru adevăr, un înfocat susținător al culturii române şi al românismului, un educator talentat – formator al formatorilor, truditor în slujba neamului şi un model uman pentru noi: „Doctorii fără arginți”, cum îi numim pe membrii Forumului Cultural al Râmnicului şi pe cei activi din celelalte asociații culturale, care, fără plată, produc şi valorifică bunuri spirituale. Îl admirăm şi pentru felul în care echilibrează atitudinea de luptător cu noblețe sufletească, energizând oamenii, făcându-i mai buni, mai omenoşi, mai harnici.

Pentru calitățile şi faptele cunoscute, pentru merite i s-au conferit numeroase diplome de merit. Ne mândrim că avem o astfel de personalitate cu care s-ar mândri orice popor. Este un model uman.

Progresul omenirii este asigurat de oamenii de valoare, care rămân în istorie ca modele umane. Părintele Nicolae State-Burluşi este un iubitor de Hristos şi un frate iubit al nostru, al membrilor Forumului Cultural al Râmnicului.

Părintele Nicolae State-Burluşi, un prieten adevărat şi un slujitor devotat al ortodoxiei

Marian Pătraşcu

La 20 mai 2014, părintele Nicolae State-Burluşi a împlinit o vârstă „rotundă” – 65 de ani!

L-am cunoscut imediat după evenimentele din decembrie 1989, prin intermediul unui prieten comun – inventatorul Dumitru Panu-Misăilescu, „fratele” Dumitru, cel plecat mult prea devreme dintre noi, unul dintre cei mai buni prieteni pe care i-am avut, fiind amândoi lovişteni şi născuți în aceeaşi comună – Câineni, el – în Robeşti, eu – în Grebleşti. Țin minte că, într-o zi de Sfântul Dumitru, fusesem în vârful Cozia, cu el, conducând nebuneşte o maşină Mitsubishi – „Nu-ți fie frică, Dumnezeu e cu noi!”, îmi spunea de fiecare dată când eu îi ceream „s-o lase mai uşor” – şi cu un alt prieten comun, George Vochițu, fostul meu coleg de liceu. „Fratele” Dumitru

a ținut neapărat să ne arate locul unde el hotărâse să ridice o cruce, fapt care s-a şi întâmplat înanii care au urmat; mai mult, el a ridicat şi un paraclis pe locul în care au fost găsite moaştele Cuviosului Neofit, un călugăr de la Sfânta Mănăstire Stânişoara care s-a nevoit ani de zile într-o mică peşteră situată mai sus de mănăstire, într-un loc greu accesibil.

După ce, cu ajutorul lui Dumnezeu, am ajuns în Râmnic (la urcare a fost cum a fost, dar coborârea a fost infernală, de nu ştiu câte ori am avut senzația că ies prin plafonul maşinii), ne-a dus direct acasă la el, a ținut să ne facă cinste, doar era ziua lui, nu? După o jumătate de oră, ni s-a alăturat şi părintele Nicolae State-Burluşi…

Treptat, am început să-l cunosc din ce în ce mai bine pe părintele State, ajungând să-i prețuiesc din ce în ce mai mult atât activitatea eclesiastică exemplară, cât şi activitatea culturală, sfinția sa fiind şi cel care răspundea de tipografia Episcopiei Râmnicului (pe atunci, ulterior Arhiepiscopie). Fiindcă dăruia cu orice prilej carte religioasă şi nu numai, inclusiv în numeroase deplasări făcute pe bani proprii chiar în acest scop în Basarabia şi Valea Timocului din Serbia, părintele State şi-a câştigat pe deplin meritat supranumele de „Badea Cârțan modern”! Cine ar fi crezut însă că tocmai acest spirit de solidaritate culturală, această înclinație spre a dărui dezinteresat, harul de a ajuta fără a urmări vreun scop ascuns, îi vor aduce părintelui şi cele mai mari necazuri? Aici s-au adeverit vorbele regelui Solomon: „Mânia e crudă, frica e ruşinoasă, dar cine poate ține piept pizmei?”. Ei bine, părintele State a reuşit să țină piept pizmei şi, atunci când părea că răuvoitorii săi l-au învins, iată că sfinția sa, cu răbdare şi fără ură, în cele din urmă le-a servit acestora o lecție usturătoare. Chiar şi aşa, sfinția sa nu şi-a savurat victoria făcând valuri şi caz de ea, ci a trecut peste orice sentiment de ură şi tendință de răzbunare ulterioară față de cei care i-au vrut răul, inclusiv răul suprem – chiar dispariția sa fizică! Iată, aici am să citez dintr-un eseu la care tocmai lucrez. Dacă veți deschide pagina mea de Facebook, la adresa https://www.facebook.com/patrascu.marian.1, veți putea vedea despre ce eseu este vorba: „Răzbună-te, dar fă-o inteligent, nu prosteşte: la rău, nu răspunde cu şi mai rău, ci cu mai bine, căci nimic nu descumpăneşte mai mult pe duşmanul tău decât binele pe care i-l faci ca răspuns la răul pe care ți l-a făcut. Asta înțeleg eu prin îndemnul christic: *Întoarce şi obrazul celălalt!*”. Da, părintele State a „întors şi obrazul celălalt” şi a învins!

Apoi, am rămas impresionat de faptul că, trebuind să facă o intervenție chirurgicală complicată, printre cei care au contribuit la salvarea sa a fost şi un medic arab, deci de credință islamică, iar lui, acelui medic, părintele i-a rămas îndatorat în mod deosebit, impresionat fiind de profesionalismul şi seriozitatea acelui medic de altă credință decât a sa, dar amândoi slujind oamenilor şi aceluiaşi unic Dumnezeu. La rându-i, părintele a ajutat pe foarte mulți oameni. Este suficient să amintesc aici doar pe regretatul Alexandru Horezeanu, cel căruia i-a fost nu numai părinte spiritual, ci chiar şi părinte în sensul uzual al

acestui cuvânt. Îl ajută şi în continuare, Alexandru Horezeanu fiind înmormântat în cimitirul parohiei sale şi făcându-i cele cuvenite după moarte.

La rândul meu, şi eu recunosc faptul că îi sunt foarte îndatorat părintelui Nicolae State-Burluşi. Îi datorez în primul rând faptul de a fi slujit total dezinteresat la cununia fiului meu şi la înmormântările părinţilor mei, fiind şi cel care l-a spovedit şi împărtăşit pe tatăl meu. Nu pot uita un dar de suflet făcut de sfinţia sa atunci când am împlinit 60 de ani: Biblia diortorisită de Mitropolitul Bartolomeu Anania!

Părintele Nicolae State-Burluşi are o familie admirabilă, demnă de luat ca exemplu de către orice tânăr(ă) care doreşte să-şi întemeieze una. Acest fapt este extrem de important într-o vreme în care nu numai că ducem o lipsă cronică de modele demne de urmat, ci, mai mult – suntem sufocaţi de nenumărate modele negative, adevărate otrăvuri pentru moralitatea creştină şi care, din păcate, sunt repede urmate de mulţi tineri care şi-au pierdut „busola”, pentru asta primii vinovaţi fiind, după părerea mea, părinţii.

Ca membru destul de vechi al Forumului Cultural al Râmnicului, pot susţine fără ezitare că părintele State, membru fondator al acestui ONG cultural, este un factor de echilibru, o voce auzită şi respectată de către toţi membrii, recunoscând faptul că unii dintre noi, inclusiv eu, uneori mai „sărim calul”, cum se spune, fiind mai colerici şi mai încăpăţânaţi în exprimarea părerilor. Părintele este ferm, fără a fi însă şi repezit, chiar şi atunci când dojeneşte o face cu blândeţe şi fără urmă de ranchiună ulterioară, cum ni se mai întâmplă nouă, mirenilor.

În fine, susţin cu toată convingerea că sunt onorat de prietenia sfinţiei sale şi mă bucur de ea aproape în fiecare zi. Deşi uneori părerile noastre politice diferă, sunt fericit că amândoi suntem monarhişti convinşi. Îi urez părintelui Nicolae State – Burluşi ani mulţi, sănătoşi, plini de bucurii şi realizări personale şi culturale, alături de familie şi mulţii prieteni pe care îi are şi care îl preţuiesc după cum şi merită!

Mănăstirea Hurezi (12 oct. 2014)

Catedrala Arhiepiscopală „Sf. Nicolae” (Rm. Vâlcea), sec. XIX

Mănăstirea Hurezi (Horezu, Romanii de Jos) –
moaştele Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu
(12 oct. 2014)

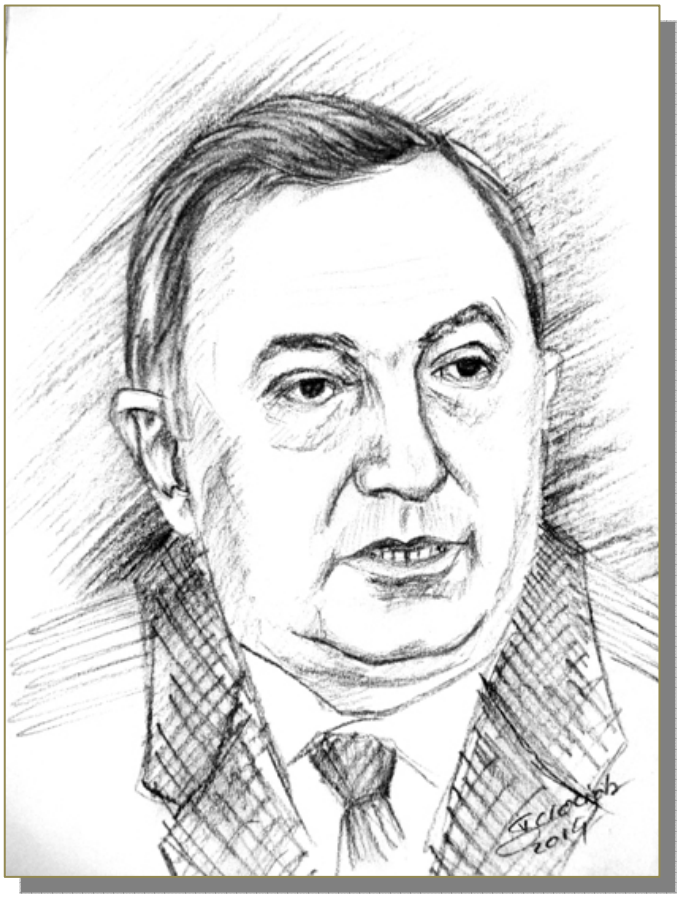

LAZĂR COMĂNESCU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 4 iunie 1949, Urşani, Horezu, judeţul Vâlcea; diplomat, doctor în relaţii internaţionale (1982); cercetător, publicist – autor şi coautor de cursuri şi manuale universitare, autor al mai multor articole şi studii de specialitate publicate în diferite reviste din ţară şi din lume, editor şi coautor al lucrării „Dicţionar de relaţii economice internaţionale”, Ed. Enciclopedica, 1993; diplomat la Departamentul Organizaţii Economice Internaţionale din Ministerul Afacerilor Externe (1972-1982); lector universitar la Catedra de relaţii economice internaţionale din cadrul Academiei de Studii Economice din Bucureşti (1982-1990); consilier şi ministru-consilier la Misiunea României pe lângă Uniunea Europeană, Bruxelles (1990-1994), director al Direcţiei Uniunea Europeană (1994-1995), director general, consilier al ministrului

afacerilor externe, director de cabinet (1995); secretar de stat în Ministerul Afacerilor Externe şi profesor asociat la Academia de Studii Economice (1995-1998); ambasador extraordinar şi plenipotenţiar şi şef al Misiunii României pe lângă NATO şi Uniunea Europeană (1998-2001), ambasador extraordinar şi plenipotenţiar, şef al Misiunii României pe lângă Uniunea Europeană (2001-2007) şi ambasador extraordinar şi plenipotenţiar, reprezentant permanent al României pe lângă Uniunea Europeană (2007-2008), ministru de externe al României (15 aprilie – 22 decembrie 2008); ambasador al României la Berlin (2009 – în prezent); decorat cu Ordinul Naţional „Serviciul credincios" în grad de mare ofiţer (2000) -

* *

Lazăr Comănescu – personalitate de seamă a diplomaţiei româneşti, se trage dintr-o veche familie de oieri ardeleni, stabilită cu secole în urmă în Subcarpaţii Olteniei. El se adaugă cu cinste acelor fii de ciobani, iubitori de carte, ce s-au afirmat şi au performat de-a lungul vremii în varii domenii de activitate.

Părintele Constantin Mănescu-Hurezi, preot paroh la Parohia Horezu II, binecuvântat de Dumnezeu să păstorească peste obştea Urşanilor, bun cunoscător al neamului din care se trage distinsul diplomat, ne creionează în câteva cuvinte portretul acestuia.

LAZĂR COMĂNESCU, 65 YEARS OLD

- born on June 4, 1949, Urşani, Horezu, Vâlcea county; diplomat, with a PhD in international relations (1982); researcher, publicist – author and co-author of courses and university manuals, author of various articles and specialty studies published in different magazines from the country and the world , editor and co-author of the paper „Dicţionar de relaţii economice internaţionale", Enciclopedica Publishing House, 1993; diplomat at the Department of International Economic Organizations from the Minister of External Affairs (1972-1982); lecturer at the Department of International Economic Relations from the Academy of Economic Studies from Bucharest (1982-1990); counsellor and counselling minister at the Mission of Romania, apart from the European Union, Bruxelles (1990-1994), director of European Union Direction (1994-1995), general director, counsellor of the minister of external affairs, cabinet director (1995); state secretary in the Ministry of External Affairs and associate professor at the Academy of Economic Studies (1995-1998); extraordinary and plenipotentiary ambassador and head of the Romanian Mission, apart from NATO and the European Union (1998-2001), extraordinary and plenipotentiary ambassador and head of the Romanian Mission, apart from the European Union

(2001-2007) and extraordinary and plenipotentiary ambassador, permanent representative of Romania, apart from the European Union (2007-2008), external minister of Romania (April 15 – December 22, 2008); ambassador of Romania in Berlin (2009 – until present); decorated with the National Order „Serviciul credincios" in the rank of great officer (2000) -

* *

Lazăr Comănescu – a valuable personality of the Romanian diplomacy, comes from an old shepherd family from Ardeal, established centuries ago in the Sub Carpathians of Oltenia. He can be honorably added to those shepherds' sons, book lovers, who made themselves known and performed in various activity areas throughout time.

Father Constantin Mănescu-Hurezi, vicar priest at Horezu II Parish, blessed by God to pastorate over the community of Urşani, good connoisseur of the honorable diplomat comes from, outlines in a few words his portrait.

Un mare diplomat român, fiul al satului Urşani

Constantin Mănescu-Hurezi

Ținutul localității Horezu din județul Vâlcea, plin de istorie și de legende, a atras din cele mai vechi timpuri diferite categorii de oameni, de la crescători de vite și meșterii olari, la negustori, voievozi ai Țării Românești, haiduci și monahi dornici de o viață pustnicească, pentru că acest ținut, aflat într-o depresiune străjuită de masivul Buila, un adevărat Ceahlău al Țării Românești, a oferit fiecăruia ce a dorit: păduri seculare, bântuite de ciuhurezi sau huhurezi, păsări nocturne care au dat denumirea de Hurezi acestei localități, apoi fânețe și pășuni, dealuri plantate cu pomi fructiferi, pământul din Dealul Ulmului căutat de meșterii olari, aceste bogății naturale favorizând înființarea diverselor meșteșuguri: oieritul sau creșterea animalelor, olăritul, negustoria. Folosind ca materii prime lemnul pădurilor și lâna oilor, apăreau astfel micii meșteșugari: rotari, lemnari, dulgheri, dogari, croitori sau „abagii" care confecționau haine de dimie, cojocari care tăbăceau (argăseau) pieile din care se confecționau căciuli și cojoace. Țesutul și cusutul erau vechi meșteșuguri cu tradiție îndelungată, practicate de femei, țesăturile de lână fiind considerate piese de valoare, atât în casa boierească, cât și în casa țărănească, menționate cu mândrie în foile de zestre ale vremii și moștenite cu mândrie în cadrul aceloraşi familii de mai multe generații.

Moşia Huhurezi este atestată documentar la sfârşitul secolului al XV-lea, într-un hrisov emis la 5 septembrie 1487 de Vlad Călugărul, domnitor al

Țării Românești în două rânduri (septembrie – noiembrie 1481; aprilie 1482 – septembrie 1495). La 29 decembrie 1684, încă pe când deținea dregătoria de logofăt al Țării Românești, cu patru ani înainte de a ajunge domnitor, Constantin Brâncoveanu avea să cumpere satul Hurezi, atras de frumusețea acestor locuri, unde avea să ridice, între anii 1690 – 1697, cel mai mare complex mănăstiresc din Țara Românească, devenit un simbol al Țării Românești, al Ortodoxiei și al jertfei supreme pentru credință și neam. Pe lângă această mănăstire, se va înființa Târgul Hurezi, care spre sfârșitul secolului al XVIII-lea (1780) se va muta la intersecția drumurilor comerciale importante la acea vreme: „Drumul Mare” (adică drumul Gorjului și al Mehedinților) și renumitul drum al sării, ce pornea de la Ocnele Mari, trecea prin Pietrarii de Jos și de la Horezu pornea la Slătioara, ca să ajungă la Cerneți, pe unde chirigiii transportau bulgării de sare în căruțe mari sau mici trase de boi. În 1968 localitatea primește atributul de oraș, grupând un număr mare de sate, și anume: Horezu, Râmești, Urșani, Ifrimești, Romanii de Jos, Romanii de Sus și Tănăsești.

Un loc aparte în configurația acestei localități îl ocupă satul Urșani, vechi sat de moșneni, atestat documentar la 22 iunie 1596. Oamenii acestui sat, ca de altfel ai întregii zone de dealuri subcarpatice, de când se știu au muncit pământul pe care l-au moștenit și stăpânit de la strămoșii lor (de aceea și-au zis moșneni). De-a lungul istoriei, ei și-au păstrat libertatea și pământul, grupându-se și stăpânind împreună păduri, pășuni, ape, îmbinând astfel proprietatea privată cu cea obștească. Astfel a apărut moșia moștenească sau obștea de moșneni, în care oamenii aveau un număr mai mare sau mai mic de drepturi. Ocupația lor principală a fost creșterea animalelor, ca și a celor din comuna învecinată Vaideeni, cu care s-au înrudit prin diferite căsătorii. Oameni corecți și cinstiți, harnici, sfătoși, cu vorbe pline de înțelepciune, cu o filozofie personală bazată pe întâmplări din viață, cu diverse cunoștințe de istorie și de geografie, desprinse pe parcursul drumurilor străbătute cu oile în toată țara, dar și cu un caracter puternic, Urșanii se aseamănă foarte mult cu Vaideenii. Lucian Blaga, în lucrarea sa „Spațiul mioritic” (scrisă în 1936 și care face parte din „Trilogia culturii”), afirmă că orizontul spiritual, caracterul și personalitatea omului de la munte se reflectă în doina noastră, „cântată de țărancă sau o băciță, cu sentimentul precis și economic al cântecului, și cu glasul expresie a sângelui, care zeci de ani a urcat munții și a cutreierat văile sub îndemnul și porunca unui destin”. Această doină evocă la rândul ei un orizont sau un spațiu geografic specific, și anume plaiul, adică un plan înalt, deschis, pe coamă verde de munte, scurs molcom la vale. Este orizontul înalt, ritmic și indefinit alcătuit din deal și vale. Peisajul geografic în care trăiește omul de la munte sau ciobanul se integrează sufletului său și îi determină caracterul. Așa cum există alternanța dintre deal și vale, tot așa el știe că viața are urcușuri și coborâșuri, bucurii și necazuri, măriri și căderi. El

străbate drumurile şi este alături de oile sale zi şi noapte, pe lapoviță şi ninsoare, pe vreme bună, pe ploaie şi de aici formulează proverbul care spune că „după ploaie şi furtună, mai vine şi vreme bună”. El nu se dă bătut în fața greutăților şi necazurilor vieții. Le ia ca atare, ştie că trebuie să treacă prin ele şi acestea îi călesc voința, îi canalizează forțele spre orizonturi noi.

Unul din fiii satului Urşani, urmaş demn al lui Ioan Urşanu, mai întâi potecaş şi apoi vătaf de plai, ctitor la 1800 al „templului libertății țărăneşti, care este biserica satului, este şi Lazăr Comănescu. Născut la 4 iunie 1949 într-o familie de crescători de oi, este al cincilea dintre cei şase copii ai părinților Lazăr şi Maria Comănescu. A urmat şcoala primară în satul natal, apoi gimnaziul şi liceul la Horezu. Între anii 1968-1972 a urmat cursurile Facultății de Comerț Exterior din cadrul Academiei de Studii Economice din Bucureşti. După absolvirea facultății, a fost angajat ca diplomat la Departamentul Organizații Economice Internaționale din Ministerul Afacerilor Externe (1972-1982). În 1973 a absolvit „Cursul de civilizație şi limbă franceză contemporană la Sorbona, Paris. A obținut, în anul 1982, titlul de Doctor în relațiile economice internaționale la Academia de Ştiințe Economice din Bucureşti, după care, timp de opt ani va lucra ca lector universitar la Catedra de relații economice internaționale din cadrul aceleiaşi instituții (1982-1990).

După Revoluția din decembrie 1989, Lazăr Comănescu este numit în cadrul Ministerului Afacerilor Externe în funcția de consilier şi apoi ministru-consilier (cu acest titlu din 1993) la Misiunea României pe lângă Uniunea Europeană – Bruxelles (1990-1994), director al Direcției Uniunea Europeană (1994-1995), director general, consilier al ministrului Afacerilor Externe, director de cabinet (1995). În anul 1995 a fost numit în funcția de secretar de sat în Ministerul Afacerilor Externe (1995 – 1998), în aceeaşi perioadă fiind şi profesor asociat la Academia de Ştiințe Economice din Bucureşti. Începând din anul 1998, urmează o perioadă de zece ani de reprezentare diplomatică a României la Uniunea Europeană, în calitate de ambasador extraordinar şi plenipotențiar, fiind şeful Misiunii României pe lângă NATO şi UE (1998-2001), ambasador extraordinar şi plenipotențiar, şeful Misiunii României pe lângă Uniunea Europeană (2001-2007) şi ambasador extraordinar şi plenipotențiar, reprezentant permanent al României pe lângă Uniunea Europeană (2007-2008). În anul 1998, Lazăr Comănescu a obținut gradul diplomatic de ambasador.

La data de 14 aprilie 2008, a fost numit, prin decret, în funcția de ministru al Afacerilor Externe, în guvernul Tăriceanu, fiind învestit a doua zi şi ocupând această funcție între 15 aprilie – 22 decembrie 2008. În perioada 2009 – 2014, este ambasador al României la Berlin, iar din februarie 2014 ocupă funcția de Consilier prezidențial pentru politică externă.

Lazăr Comănescu este membru al Consiliului Consultativ Ştiinţific al Institutului European din România şi membru al Consiliului Ştiinţific al Institutului Român de Studii Internaţionale. De asemenea, este membru fondator al Forumului Europei Centrale de la Varşovia. În anul 2000 a fost decorat cu Ordinul naţional „Serviciul Credincios" în grad de Mare Ofiţer, iar în 2007 cu Ordinul naţional „Serviciul Credincios" în grad de Mare Cruce. Vorbeşte fluent limbile engleză şi franceză şi bine limbile germană şi spaniolă. Este autor şi coautor de cursuri şi manuale universitare, dintre care menţionăm următoarele: „Economia Mondială" (1985, 1990, 1995), „Tehnicile tranzacţiilor economice internaţionale" (1989), „Dicţionar de relaţii economice internaţionale" (1993). De asemenea, a publicat mai multe articole de specialitate în diferite publicaţii româneşti şi străine. Acesta este omul politic şi diplomatul Lazăr Comănescu, care şi-a făurit o personalitate bine conturată în contextul actual al politicii româneşti, prin seriozitate, muncă asiduă, perseverenţă pe calea binelui, calităţi moştenite de la părinţi şi cultivate prin educaţie şi autoeducaţie. El reprezintă ţara şi poporul român oriunde merge în această lume, fiind ambasador, nu numai al politicii româneşti, ci şi al profilului moral al poporului în care s-a născut.

Dar ce putem spune despre omul Lazăr Comănescu? Este căsătorit cu Mihaela Comănescu, are o fiică, Alina Comănescu şi se bucură de armonia vieţii de familie. Nu uită de unde a plecat. În timpul concediilor, dar destul de des şi la sfârşitul săptămânii, revine cu plăcere în Urşani, satul său natal, unde locuiesc o parte dintre fraţi şi rude apropiate. De fiecare dată când vremea este frumoasă, îi place să revadă locurile copilăriei, mergând pe dealuri şi văi, prin păduri sau stând de vorbă cu locuitorii satului. Vine cu familia la sfânta biserică, aflată la câţiva paşi de casa părintească, la sărbătorile mari, unde aprinde o lumânare la mormintele părinţilor şi ale rudelor care odihnesc aici. Glasul acestora ne cheamă pe fiecare dintre noi, şi numai oamenii cu suflet îi mai dau ascultare. La sărbătorile câmpeneşti, la „Învârtita Dorului" de la Vaideeni şi la nunţile tradiţionale, nu se sfieşte să îmbrace costumul ţărănesc pe care-l purtau strămoşii săi. De când era copil a învăţat să cânte la fluier (bunica din partea mamei i-a cumpărat un fluier) şi foarte adesea, în vacanţe, şi acum îşi exersează această pasiune.

Fiecare loc de sub soare are oamenii săi reprezentativi, care zboară ca puişorii dintr-un cuib în lumea largă, duc numele locului natal în depărtări şi revin, cu aripile ostenite, să se adape din râurile copilăriei, pentru a primi din nou putere. Un astfel de om este Lazăr Comănescu, pentru comunitatea noastră, un nume cunoscut pe toate meridianele globului. La ceas aniversar, îi dorim puterea cu care să ducă mereu mai departe tot ce are mai bun neamul nostru, pentru ca lumea să ştie că avem şi valori.

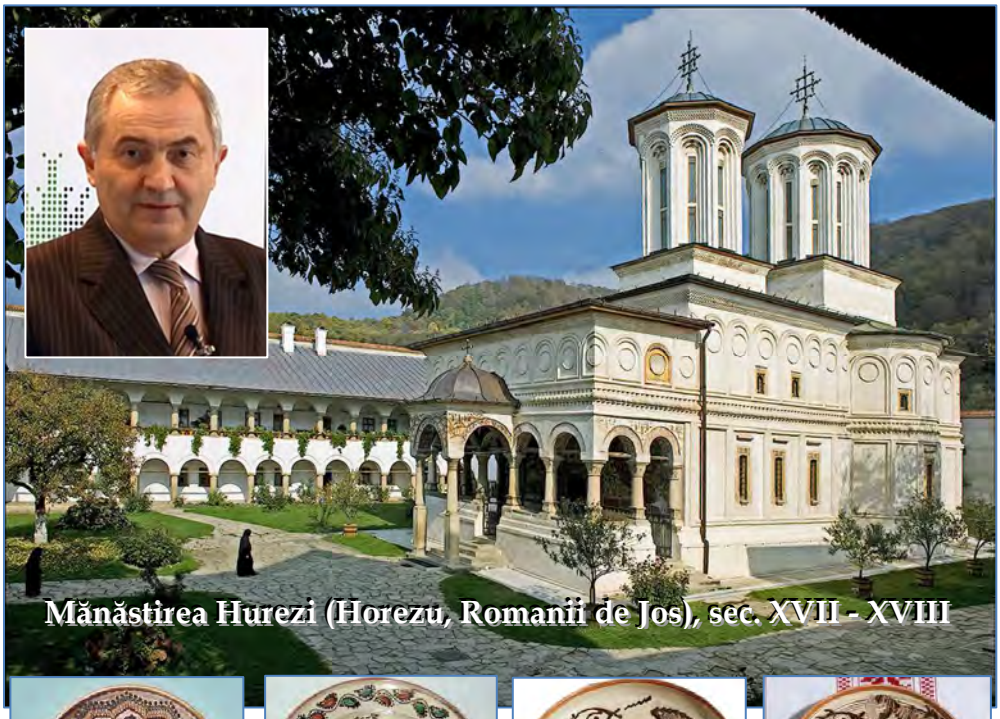

Mănăstirea Hurezi (Horezu, Romanii de Jos), sec. XVII - XVIII

Olăritul – activitate tradiţională în zona Horezu

Ceramică de Horezu

Păstoritul – activitatea tradițională în zona Horezu

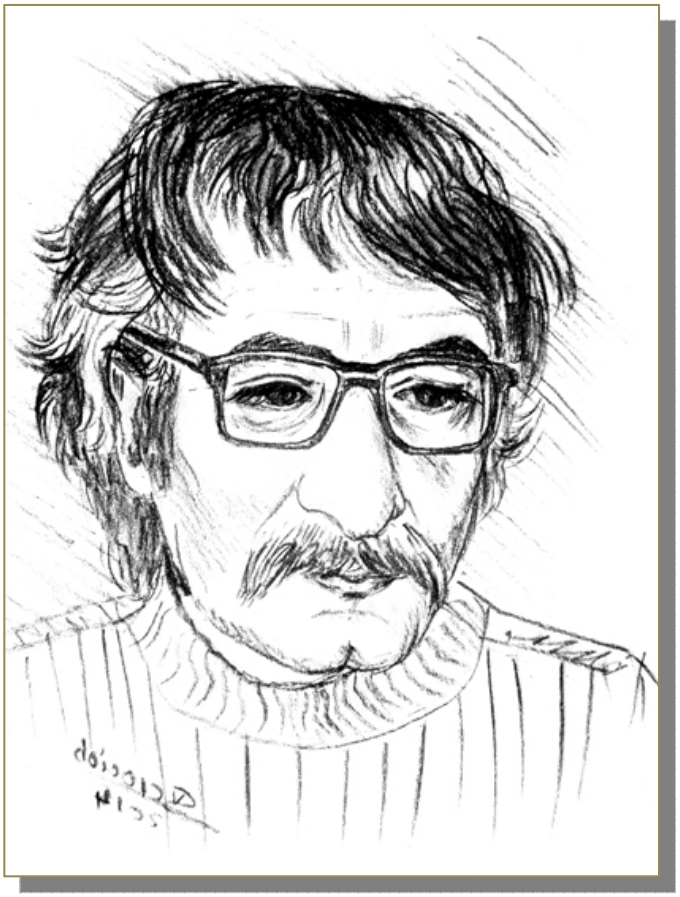

FELIX SIMA, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 6 iunie 1949, satul Măgura, comuna Mihăeşti, judeţul Vâlcea; bibliotecar, artist plastic, scriitor, publicist (debut publicistic în revista „Luceafărul”, 1969; debut editorial în 1978, cu volumul de versuri, intitulat „Cineva mai tânăr”, Ed. Albatros); autor a 15 volume de versuri (din care un volum în colaborare cu Dragoş Serafim), coautor a trei volume şi îngrijitor a 11 volume monografice, versuri şiromane – eseuri (publicate în perioada 1978-2014), autor a peste 200 de articole de istorie locală, despre viaţa şi activitatea unor personalităţi vâlcene, publicate în peste 50 de ziare, reviste şi volume colective, unele dintre acestea fiind editate, tipărite şi distribuite la Cernăuţi şi Chişinău; operator staţie radio Olteţul şi Petrimanu – Hidrocentrala Lotru (1971-1972), profesor suplinitor (1973-1975),

decorator scenograf la Teatrul Popular din Râmnicu-Vâlcea (1977-1978), bibliotecar la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea (1978-2014); membru fondator al Societății Culturale „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea, membru al Uniunii Scriitorilor din România (1993) -

* *

Maestru al cuvântului scris, Felix Sima se înscrie în galeria marilor creatori vâlceni de literatură bună. Pe distinsul scriitor am avut onoarea să-l am colaborator la realizarea a două volume omagiale dedicate unor cărturari de seamă ai Vâlcii: preotul Dumitru Bălaşa (2011) şi profesorul Costea Marinoiu (2012).

Viața şi activitatea omagiatului nostru sunt prezentate sumar, în acest volum, de către doi buni prieteni: preotul cărturar Constantin Mănescu-Hurezi şi scriitoarea Zenovia Zamfir (ani buni colegă de serviciu cu acesta, la „Casa cărții vâlcene”).

FELIX SIMA, 65 YEARS OLD

- born on June 6, 1949, Măgura village, Mihăeşti commune, Vâlcea county; librarian, artist, writer, publicist (publicistic debut in „Luceafărul”, 1969; editorial debut in 1978, with the lyrical volume entitled „Cineva mai tânăr”, Albatros Publishing House); author of 15 lyrical volumes (out of which one is done in collaboration with Dragoş Serafim), coauthor of three volumes and cordinator of 11 monographic and lyrical volumes, essay-novels (published in the period 1978-2014), author of over 200 local history articles about the life and activity of some personalities from Vâlcea, published in over 50 newspapers, magazines and colective volumes, some of these being edited, printed and distributed to Cernăuți and Chişinău; radio station operator at Oltețul and Petrimanu – Lotru Hydroelectric Power Station (1971-1972), locum tenens teacher (1973-1975), set designer at The Popular Theatre from Râmnicu-Vâlcea (1977-1978), librarian at „Antim Ivireanul” Vâlcea County Library (1978-2014); founding member of „Anton Pann” Cultural Society from Râmnicu-Vâlcea, member of the Writers' Union from Romania (1993) -

* *

A master of the written word, Felix Sima joins the gallery of the great creators of good literature from Vâlcea. I had the honour of collaborating with the honorable writer at two reverential volumes dedicated to some important scholars of Vâlcea: the priest Dumitru Bălaşa (2011) and the teacher Costea Marinoiu (2012).

The life and activity of the man we are now celebrating are briefly presented in this volume by two good friends of his: the scholar priest Constantin Mănescu-Hurezi and the writer Zenovia Zamfir (long time a co-worker of hers at „Casa cărții vâlcene").

Un fericit artist al cuvântului – Felix Sima

Constantin Mănescu-Hurezi

Încă din primele rânduri ale Sfintei Scripturi, facem cunoştinţă cu cele trei persoane ale Sfintei Treimi: Tatăl, Creatorul, făcător al cerului şi al pământului, Duhul Sfânt, sfinţitor al acestei creaţii, şi Fiul, adică Cuvântul lui Dumnezeu, prin care s-au făcut toate. Acest Cuvânt sau Logos Divin s-a întrupat pentru noi şi pentru a noastră mântuire, dar a fost dat şi omului ca mijloc de comunicare cu Dumnezeu şi cu semenii săi. Cuvântul dat omului mai are şi funcţia creatoare, pentru că există unii oameni înzestraţi de Dumnezeu cu puterea de a înfrumuseţa cuvântul, de a-l îmbrăca în forme artistice, pentru a exprima stări sufleteşti, sentimente, idealuri. Din această categorie fac parte şi scriitorii „făcători' de poezie, creatori de valori spirituale, oameni cu mari calităţi sufleteşti, cu o noblețe rară.

Unul dintre aceştia este şi poetul vâlcean Felix Sima, născut la 6 iunie 1949, în comuna Mihăeşti, satul Măgura. Este al doilea copil dintre cei trei fii ai colonelului-veteran de război Gheorghe Sima şi ai Elenei Sima (născută Niță, din neamul Bobolea). Îşi petrece copilăria în satul natal, unde învaţă şi clasele primare. Urmează cursurile gimnaziale la Craiova şi tot aici urmează şi primele clase de liceu, continuate la Liceul ,,Nicolae Bălcescu" din Râmnicu-Vâlcea. În anul 1969, după bacalaureat, este admis la cursurile Şcolii postliceale de Biblioteconomie din Bucureşti, unde are loc şi debutul său literar, în acelaşi an, în revista ,,Luceafărul". După stagiul serviciului militar, la transmisiuni, se angajează în munţi, la Hidrocentrala Lotru, ca operator staţie radio Olteţul şi Petrimanu. În anul 1977, este angajat ca decorator la Teatrul Popular din Râmnicu-Vâlcea (director Goange Gh. Marinescu), de unde se transferă, în 1978, la Biblioteca Judeţeană ,,Antim Ivireanul" (director Ioan St. Lazăr), unde a lucrat până la vârsta pensionării. Tot în 1978, i se publică primul volum de versuri, intitulat ,,Cineva mai tânăr", la Editura Albatros, în urma premiului de debut obţinut la concursul pe anul 1977 al acestei edituri, manuscris depus pentru jurizare în anul 1976.

Bibliotecar convins, iubitor al cărţii, pentru că numai cel care iubeşte cărţile îşi caută locul printre ele, înzestrat cu ,,o impetuoasă febră a cunoaşterii", cum îl caracteriza Ilie Purcaru în 1987 în a sa ,,Carte despre

olteni”, Felix Sima este în acelaşi timp un poet împătimit, cunoscut nu numai de lumea vâlceană, dar şi de pleiada scriitorilor contemporani cu el. Referindu-se la debutul său literar, pe când avea douăzeci de ani, la ,,faimoasa-râvnita de toți pe-atunci revistă Luceafărul”, Ion Lazu scotea în evidență talentul lui Felix, pentru că acest debut era ,,cu versuri nicidecum începătoare, ci turnate parcă în tiparele pentru totdeauna ale limbii române”. De fapt, între cei doi s-a înfiripat o puternică prietenie, nu numai pe teme literare, ci şi pe coordonate sufleteşti, fiecare dintre ei cristalizându-şi gândurile şi sentimentele într-o mulțime de cărți.

După debutul său literar, poetul Felix Sima a fost şi este prezent în coloanele revistelor şi ziarelor locale şi centrale, peste 50 la număr, precum şi în publicații de la Chişinău şi Cernăuți. Opera tipărită este cuprinsă în 15 volume de versuri, publicate între anii 1978-2014, având încă două volume în pregătire. Este prezent în 3 de antologii literare, precum şi în 14 ediții alcătuite şi îngrijite de diverşi scriitori, poeți şi oameni de cultură din țara noastră. La acestea, se adaugă peste 200 de articole publicate în diverse reviste de cultură din Râmnicu-Vâlcea şi din alte localități, în care abordează şi istoria locală, precum şi personalități ale județului Vâlcea din lumea culturală (Dragoş Vrânceanu, George Țărnea, Dinu Săraru, Vasile Militaru, Gheorghița Măleanu, Malvina Urşianu şi alții).

Între cei care au făcut referințe critice asupra poetului Felix Sima şi asupra operei sale, menționăm pe Ion Caraion, Ion Lazu, Ilie Purcaru, Costea Marinoiu, Florea Miu, Vasile I. Bunea, Cornel Regman, Laurențiu Ulici, Constantin Mateescu, Constantin M. Popa, Constantin Zărnescu, Florea Firan, Ion Soare, Ioan St. Lazăr, Aurel Goci, Florea Miu, Ion Andreiță, Dan Ciachir şi mulți alții. El este numit ,,un poet al iubirii delicate”, un poet ,,însingurat în căutarea interlocutorului nevăzut, căruia i se confiază tainic”. Felix Sima este prezent şi în ,,Dicționarul General al Literaturii Române”, vol. VI (L-T), editat de Academia Română în 2007, unde i se fac valoroase aprecieri critice. Toate aceste realizări pe planul creației literare au făcut ca poetul Felix Sima să fie ales, în anul 1990, membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Îl cunosc bine pe Felix şi am reuşit şi eu, în întâlnirile de la Biblioteca Județeană şi de la diferite manifestări culturale, să mă apropii de sufletul său, de creația sa. Pot să spun că am întâlnit un om visător, interiorizat, liniştit, înțelept şi în acelaşi timp modest, care, aşa cum spunea Ion Soare, ,,poartă în suflet nostalgia naturaleței şi a candorilor primare, într-o lume pragmatică şi îmbătrânită prematur”. S-ar putea spune că Felix este din altă lume, şi aşa este. Lumea lui este mai bună, mai frumoasă, este o lume în care domneşte pacea, liniştea şi în care răul n-are ce căuta. Îi doresc lui Felix noi începuturi în creația sa, pentru că viața este o poezie care nu se sfârşeşte niciodată.

Curcubeie şi mari bucurii – Felix Sima

Zenovia Zamfir

Nu eu vorbesc despre versurile mele, ci ele vorbesc despre mine. Este un curaj să ieşi în lume cu o faptă, cu o strofă, cu o carte. Lumea te judecă, te estimează, te subminează sau te stimează. Preferam să rămân necântărit – dar fiecare are greutatea sa. Un gram de poezie, cât un fir de nisip, tot se va găsi în paginile mele… Iar dacă nu, facem din ele bărcuțe şi le punem pe râu. Vedeți că ați descoperit poezia din pagini de ape? Prin ele cer iertare celor pe care i-am necăjit, cu voia sau fără voia mea, ştiuți sau neştiuți. Mi-a revenit bunul simț... Scopul versurilor mai este să nu ne otrăvim reciproc în timpul acestei convenții sociale care se numeşte VIAȚĂ... Am învățat, prin ele, să şterg geamurile casei lui Anton Pann. Sunt plătit pentru aşa ceva? Nu! Însă plătim tot noi – cu viața. Poți să trăieşti din scrisul trait, când poezia este un loc pe care îl locuim. Stând cu poetul Dragoş Vrânceanu, pe la 1975, în bătătura casei sale de la Băbăni, în ograda cu pruni înfloriți, i-am spus: „Noi locuim, pe drept, pământul unui poet de locuit”. Iar Domnia Sa mi-a răspuns: „Am atras atenția domnului Marin Preda asupra volumului dumitale de poezii”. Deci, volumul meu de poezii a locuit o secundă în Marin Preda, care a locuit cu prietenie în Dragoş Vrânceanu, care a locuit în Eugenio Montale. Şi am alcătuit astfel o Casă Comună a Europei. Şi de atunci, dragă cititorule, în părul tău trist îmi adăpostesc ochii amari!…

Astfel se mărturisește Felix Sima în revista „Luceafăr Românesc”. Cunoscându-l pe Felix de la serviciu, de la evenimentele culturale „pe unde am umblat”: Stăneşti, Lădeşti, Perişani, etc. mi-l imaginez la masa de scris sau în fața calculatorului, zâmbind suav muzei imaginare prin ceața densă a fumului de țigară. El – colegul, poetul, omul de litere dar şi de bine este maestrul metaforei, al rimei, al cuvântului. „La început era Cuvântul şi Cuvântul era la Dumnezeu şi Dumnezeu era Cuvântul”. (Sfânta Evanghelie după Ioan, cap. 1)

„Fă, Doamne, curcubeie şi mari bucurii / atuncea când, pe fruntea noastră, scrii! / Fă, Doamne, curcubeie şi mari bucurii / atuncea când, pe viața noastră, scrii! / Fă, Doamne, curcubeie şi mari bucurii / atuncea când, cu mâna noastră, scrii!”

„Felix Sima... al cărui talent ne apare ca aşezat – este un autor de elegii... ironice, personale prin amestecul de candoare, inconformism, naturalețe şi somptuozitate, muzicalitate, rafinament prozodic şi tropic”. (Laurențiu Ulici, „Prima Verba III”, 1992)

La început, a fost poezia lui Felix Sima care în opinia specialiştilor este „sublimată până la esenţial” (Constantin Zărnescu), apoi a fost poetul, colegul Felix Sima. Dimineața în biroul „Resurse umane”, la o cafea aveam să descoper un Om mare şi la propriu şi la figurat. „Gingaş” de sensibil, Felix este de o modestie aparte, pe cale de dispariție, o apariție diafană în peisajul cotidian, o sensibilitate specifică marilor creatori de frumos. Îmi permit să vă destăinui câteva momente deosebite petrecute alături de „minunații prieteni scriitori vâlceni”, de la care am învățat bucuria de a scrie despre oamenii de ieri şi de astăzi, despre zestre trecutului şi nevoia de a fi folositori semenilor, despre iubire care este mai presus de tot şi toate. Cu ani în urmă, am inițiat în cadrul Societății Culturale „Anton Pann” un „Cenaclu Itinerant”, care presupunea deplasarea în diferite localități vâlcene. Într-o zi de primăvară cu „mult soare şi parfum de viorele” am plecat spre Țara Loviştei, 16 băieți şi o ştrengăriță. Pe tot parcursul călătoriei, s-au spus versuri, s-au scris versuri, s-a cântat... Pentru copiii din Perişani, întâlnirea cu oamenii de cultură veniți special pentru ei a fost deosebit de emoționantă, iar domnul primar Sandu Ion ne-a mulțumit în cuvinte frumoase şi alese. La întoarcerea spre Râmnic, am făcut popas pe Valea Baiaşului, unde am degustat produsele tradiționale româneşti la „firul ierbii”. Curajosul Felix şi-a aruncat pantofii pe malul râului şi a pornit la pescuit păstrăv în apa rece ca gheața, nu a reuşit să prindă nimic, însă l-am apreciat pentru îndrăzneală. Domnul Tălmaciu a compus imediat un poem, Poşircaru a recitat o epigramă, domnul Mihai Sporiş ne-a explicat istoria zonei. Frumoasă clipă!

Un loc aparte în tolba cu amintiri îl constituie deplasarea pe Valea Cernei în localitatea Lădeşti, zonă binecuvântată de Dumnezeu cu oameni minunați şi înaintaşi deosebiți precum: patriarhul Justinian Marina (comuna Stăneşti), Mitropolitul Bartolomeu Anania (comuna Glăvile), scriitorul şi jurnalistul Virgil Ierunca (comuna Lădeşti). Pentru a ajunge la destinație, un prieten binevoitor ne-a pus la dispoziție o maşină performantă, proaspăt achiziționată, un „dric”. La plecarea din Râmnic, nimeni nu a bănuit că autoturismul avea o poveste aparte, pe drum, unul dintre colegi a realizat în ce autovehicul se află şi au început glumele, unele sinistre „altminteri”, eu din întâmplare mă aflam în altă maşină. Profesorii care ne aşteptau au rămas uimiți de mijlocul nostru de transport. Am dat explicații, eu eram inițiatoarea evenimentului, am râs şi împreună am căutat soluții ca întoarcerea la oraş să se efectueze cu alte maşini. Întâlnirea cu tinerii din localitate a fost frumoasă şi plină de învățăminte. Am revăzut un dascăl drag sufletului, pe domnul profesor Băjan Victor, care a organizat o agapă în onoarea noastră; a fost emoționant şi minunat de frumos momentul. Felix a recitat din creația proprie, a purtat un dialog cu domnii şi doamnele profesoare prezente, iar la plecare căuta „dricul”. Faptul că a trebuit să meargă cu altă maşină aproape că l-a dezamăgit. Şi acum ne amintim cu plăcere de aceea aventură.

La Bibliotecă aveam acelaşi loc de „survolat” (de la colega Geta citire) cafeaua de dimineață, la „resurse”, prilej de a mai pune la cale o lansare de carte, o deplasare în teritoriu, de a merge în Franța marilor clasici francezi, de a ne consulta cu privire la anumite articole sau cărți pe care le publicam.

Felix a fost un coleg minunat (acum s-a pensionat) şi un Om cu adevărat. Mulțumesc bunului Dumnezeu că a îngăduit să lucrăm împreună.

La ceas aniversar îi urez ani mulți, cu sănătate şi rod bogat în creație!

Comuna Mihăeşti,
satul Măgura – Monumentul
Eroilor de Război

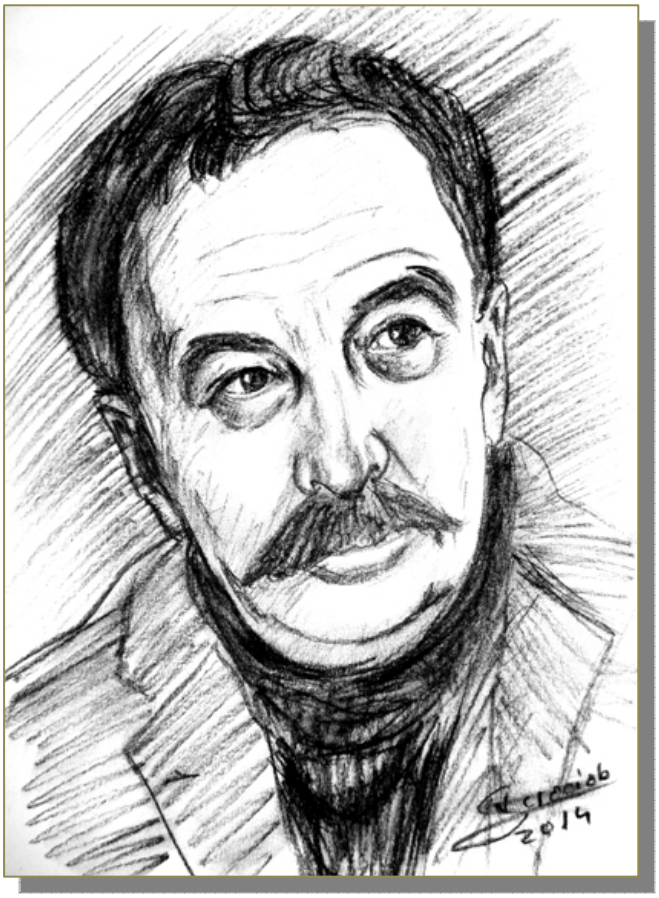

DORU MOȚOC, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 iunie 1939, oraşul Sibiu, județul Sibiu (după tată loviştean, din Câineni, Vâlcea); filolog, profesor; doctor în filologie; scriitor: poet (debut în revista „Luceafărul” cu poezia „Împlinire”, 1960), prozator (debut în revista „Argeş” cu povestirea „Mireasma fânului cosit”, 1966), dramaturg (debut cu piesa „La Colorado, aproape de stele”, la Teatrul de Televiziune, 1976; piesele sale au fost jucate pe scene din țară (Teatrul „Lucia Sturza Bulandra” din Bucureşti, Teatrul „Al. Davila” din Piteşti, Teatrul „Toni Bulandra” din Târgovişte, Teatrul „Ariel” şi Teatrul de Stat „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea) şi din străinătate (Belgia, Italia, Rusia, Bulgaria, Albania etc.), eseist, cronicar, traducător, cercetător umanist, publicist (are o bogată activitate publicistică şi redacțională); autor al mai

multor volume de poezie, proză şi teatru (debut editorial cu piesa „Înainte de revărsatul zorilor”, Ed. Eminescu, 1977), autor a numeroase articole şi studii publicate în revistele de cultură; om de teatru – actor, regizor, critic de teatru, profesor de actorie, regie şi istorie a teatrului universal şi românesc; profesor la Şcoala Generală Budeşti, judeţul Vâlcea, Centrul Şcolar Cooperatist, Şcoala Generală nr. 3 şi Liceul „Vasile Roaită” (astăzi Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân”) din Râmnicu-Vâlcea (1962-1966); actor şi regizor în cadrul Teatrului Popular din Râmnicu-Vâlcea (1962-1965), preşedinte al Cenaclului literar „I.L. Caragiale” din Râmnicu-Vâlcea (1962-1972), referent literar la Teatrul „Al. Davila”, Piteşti (1966-1967), redactor, apoi şef de secţie la revista „Argeş”, Piteşti (1967-1968), redactor la ziarul „Orizont”, Râmnicu-Vâlcea (1968-1970), asistent de regie pe lângă D.D. Neleanu, Petre Bokor, Alexandru Tatos, Alexandru Colpacci şi Mihai Dimiu (1968-1972), profesor de regie, actorie şi istoria artelor la Şcoala Populară de Arte din Râmnicu-Vâlcea (1970-1972), corespondent judeţean, apoi redactor la cotidianul naţional „Scânteia tineretului”, Bucureşti (1972-1975), profesor de limba şi literatura română la Şcoala nr. 4 din Râmnicu-Vâlcea (1975-2001), realizator al publicaţiei „Orizonturi noi” – primul ziar liber al judeţului Vâlcea (22 decembrie 1989), publicist comentator, apoi secretar general de redacţie la „Curierul de Vâlcea” (primul ziar particular din România după 1989), redactor-şef adjunct al săptămânalului „Cetatea”, organ de presă al Prefecturii Judeţului Vâlcea (1990-1991), consilier şef al Inspectoratului de Cultură al Judeţului Vâlcea (1991-1993), director al postului privat de radio „Etalon” din Râmnicu-Vâlcea, ulterior director general al Radioteleviziunii „Etalon” (1993-1995), director programe media la cotidianul „Curierul de Vâlcea” şi director al periodicului cultural „Curierul literar şi artistic” (1995-1996), realizator de emisiuni la Televiziunea „Etalon” (1996-1998), lector universitar la departamentul de teatru al Facultăţii de Litere şi Arte, a Universităţii„Lucian Blaga” din Sibiu, membru în staff-ul Festivalului Internaţional de Teatru de la Sibiu (1999-2005), director al revistei „Povestea vorbei” (2001), secretar literar şi director de imagine la Teatrul Municipal Ariel din Râmnicu-Vâlcea (2004), director al Festivalului Naţional de Dramaturgie „Goana după fluturi” (2004), cadru universitar la Catedra de Literatură Universală a Facultăţii de Litere a Universităţii din Piteşti, Filiala Râmnicu-Vâlcea (din 2005); mentor al multor generaţii de scriitori şi actori şi promotor al literaturii şi artei dramatice; membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1979), membru al Societăţii de ştiinţe Filologice; Cetăţean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (2008) -

* *

Crescut şi educat într-un climat cultural, în care teatrul ocupa un loc aparte, omagiatul nostru devine peste ani una dintre personalităţile de seamă

ale dramaturgiei româneşti, creaţiile sale fiind jucate pe scenele marilor teatre din capitală şi din ţară şi interpretate de „monştri sacri" ai neamului românesc precum: Radu Beligan, Ştefan Bănică, Virgil Ogăşanu, Ştefan Velniciuc, George Oancea, Ştefan Radof, Vistrian Roman, George Motoi, Leopoldina Bălănuţă, Valeria Seciu, Mircea Albulescu, Valentin Uritescu ş.a.

În semn de respect şi de aleasă preţuire faţă de scriitorul Doru Moţoc – vâlceanul ce se dăruieşte cu întreaga sa fiinţă zidirii de frumos, contribuind printr-un efort intelectual de excepţie la dezvoltarea patrimoniului cultural românesc, vineri, 13 iunie 2014, Muzeul de Artă – Casa Simian din Râmnicu-Vâlcea a organizat şi găzduit o seară literară închinată vieţii şi activităţii acestuia. Cu acest prilej, a fost lansat volumul omagial „Doru Moţoc sau chipurile iubirii de teatru" (autori: Gheorghe Deaconu şi Ion Soare).

Din aceleaşi considerente, în rândurile următoare, într-un cadru restrâns, trei apreciaţi scriitori vâlceni, Ioan Barbu, Ilie Gorjan şi Ion Soare, membri ai Uniunii Scriitorilor din România, pun în valoare viaţa, activitatea creativă şi personalitatea omagiatului nostru.

DORU MOŢOC, 75 YEARS OLD

- born on June 12, 1939, Sibiu town, Sibiu county (after his father, he belongs to the Country of Loviştea, from Câineni, Vâlcea); philologist, teacher; with a PhD in philology; writer: poet (debut in „Luceafărul" magazine with the poem „Împlinire", 1960), fiction writer (debut in „Argeş" magazine with the narrative „Mireasma fânului cosit", 1966), playwright (debut with the play „La Colorado, aproape de stele", at the Television Theatre, 1976; his plays were performed on stages from the country („Lucia Sturza Bulandra" Theatre from Bucharest, „Al. Davila" Theatre from Piteşti, „Toni Bulandra" Theatre from Târgovişte, „Ariel" Theatre and „Anton Pann" Theatre from Râmnicu-Vâlcea) and abroad (Belgium, Italy, Russia, Bulgary, Albania etc.), essayist, chronicler, translator, humanist sciences researcher, publicist (he has a rich publicistic and editorial activity); author of various volumes of poetry, fiction and theatre (editorial debut with the play „Înainte de revărsatul zorilor", Eminescu Publishing House, 1977), author of numerous articles and studies published in cultural magazines; theatre man – actor, director, drama critic, teacher of drama, direction and history of the Romanian universal theatre; teacher at Budeşti Secondary School, Vâlcea county, The Cooperative School Center, No. 3 Secondary School and„Vasile Roaită" Secondary School (nowadays „Mircea cel Bătrân" National College) from Râmnicu-Vâlcea (1962-1966); actor and director at the Popular Theatre from Râmnicu-Vâlcea (1962-

1965), president of „I.L. Caragiale" Literary Circle from Râmnicu-Vâlcea (1962-1972), literary referent at „Al. Davila" Theatre, Piteşti (1966-1967), editor, and then department chief at „Argeş" magazine, Piteşti (1967-1968), editor at „Orizont" newspaper, Râmnicu-Vâlcea (1968-1970), assistant director, along with D.D. Neleanu, Petre Bokor, Alexandru Tatos, Alexandru Colpacci and Mihai Dimiu (1968-1972), teacher of direction, drama, and history of Arts at the Popular Arts School from Râmnicu-Vâlcea (1970-1972), county correspondent, then editor at „Scânteia tineretului", Bucharest (1972-1975), Romanian language and literature at No. 4 School from Râmnicu-Vâlcea (1975-2001), founder of the „Orizonturi noi" issue – the first free newspaper of Vâlcea county (December 22, 1989), commentator publicist, then general secretary of „Curierul de Vâlcea" editorial office (the first private newspaper from Romania after 1989), deputy editor-in-chief of „Cetatea" weekly, press representative of Vâlcea County Prefecture (1990-1991), general counsel of VâlceaCounty Culture Inspectorate (1991-1993), director of „Etalon" Private Radio Station from Râmnicu-Vâlcea, and later general manager of „Etalon" Radio Television (1993-1995), media programs manager „Curierul de Vâlcea" newspaper and manager of „Curierul literar şi artistic" cultural periodical (1995-1996), show presenter at „Etalon" Television (1996-1998), lecturer at the theatre department of the Faculty of Letters and Arts of „Lucian Blaga" University from Sibiu, member in the Theatre International Festival of theatre staff from Sibiu (1999-2005), manager of „Povestea vorbei" magazines (2001), literary secretary and image directorat Ariel Municipal Theatre from Râmnicu-Vâlcea (2004), director of „Goana după fluturi" National Theatre (2004), professor at the Department of Universal Literature of the University of Piteşti, Râmnicu-Vâlcea Subsidiary (since 2005); mentor of various generations of writers, actors and promoter of literature and dramatic art; member of the Writers' Union from Romania (since 1979), member of the Philological Sciences Society; Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea municipality (2008) -

* *

Raised and educated in a cultural climate where theatre had a special place, the man we are now celebrating becomes over the years one of the most important figures in the Romanian theatre, his plays being performed on the stages of the big theatres in the capital and country, and interpreted by „sacred monsters" of the Romanian people, such as: Radu Beligan, Ştefan Bănică, Virgil Ogăşanu, Ştefan Velniciuc, George Oancea, Ştefan Radof, Vistrian Roman, George Motoi, Leopoldina Bălănuță, Valeria Seciu, Mircea Albulescu, Valentin Uritescu ş.a.

As a sign of respect and appreciation for the writer Doru Moțoc – the dweller from Vâlcea who fully devotes himself to building beauty,

contributing through an exceptional intellectual effort to the development of the Romanian cultural patrimony, on Friday, June 13, 2014, The Arts Museum – The Simian House from Râmnicu-Vâlcea organized and hosted a literary evening dedicated to his life and activity. With this occasion, the reverential volume „Doru Moțoc sau chipurile iubirii de teatru" was released (authors: Gheorghe Deaconu and Ion Soare).

From the same reasons, in the next lines, three appreciated writers from Vâlcea, Ioan Barbu, Ilie Gorjan and Ion Soare, members of the Writers' Union from Romania, briefly valorize the life, the creative activity and the personality of the one we are now celebrating.

Un scriitor polivalent de raftul I şi un mentor generos: dramaturgul Doru Moțoc

Ion Soare

Considerăm o datorie şi, totodată, o onoare să alcătuim un „portret aniversar" al acestui important autor român, întrucât puțini sunt oamenii de cultură şi scriitorii care să fi influențat atât de mult generația lor şi *cultura loci*, aşa cum a făcut-o DORU MOȚOC! La fel de puțini sunt autorii care să fi excelat printr-o asemenea polivalență în demersurile lor creatoare. Este încă şi mai mic, numărul acelor slujitori ai Thaliei, care să fi pus atâta pasiune, să fi investit atâta timp şi energie în dezvoltarea şi promovarea teatrului, atât ca spectacol, cât şi – mai ales – în ceea ce priveşte literatura dramatică!

Omul de teatru total. Nicio accepție a termenului şi noțiunii de teatru, nu i-a rămas străină acestui intelectual rasat, în manifestările lor practice: a exercitat nu o dată profesiunile de actor şi regizor şi a sprijinit, alături de alți profesioniști în domeniu şi de factori decizionali, înființarea unui teatru de stat la Râmnicu-Vâlcea. Profesorul de actorie, de regie şi de istoria teatrului, cronicarul şi eseistul dramatic purtând acelaşi nume, mentorul şi promotorul literaturii în general şi al celei dramatice în special – reprezintă tot atâtea ipostaze – ale unui „om de teatru total" – în care Doru Moțoc a apărut, succesiv sau în paralel, de-a lungul întregii sale vieți: în copilărie şi în anii de liceu, datorită climatului cultural şi teatral în care a fost crescut şi educat (tatăl său – Dem Moțoc fiind un pasionat al teatrului, un neobosit animator cultural şi un publicist de talent, iar mama sa, Elena Moțoc – o dăruită interpretă de teatru; în anii studenției – ca actor amator, activând în cadrul diferitelor formații studențeşti, dar şi ca nelipsit spectator la spectacolele din Bucureşti, în special la cele de la „Lucia Sturdza Bulandra" şi la Studioul de teatru „Casandra", unde erau prezentate producțiile realizate de studenții din anii terminali de la IATC); şi, mai ales, după terminarea studiilor universitare, când, în paralel cu activitatea de bază – cea didactică, practicată la diferite şcoli din

Râmnicu-Vâlcea şi din împrejurimi (comuna Budeşti), împătimitul de teatru Doru Moţoc a desfăşurat – fără hiatusuri – diverse activităţi legate de această artă: actorie şi regie în cadrul Teatrului Popular din Râmnicu-Vâlcea (1962-1965), referent literar la Teatrul „Al. Davila" din Piteşti (1966-1967), perioada de asistent de regie pe care o efectuează pe lângă mari regizori ai timpului (1968-1972) etc., până la debutul dramaturgic literar cu piesa *La Colorado, aproape de stele* (1973) şi apoi scenic (1974), care va inaugura „serialul" de piese scrise şi, deopotrivă, jucate pe scenele ţării şi ale Europei, continuând până în zilele noastre, într-o dăruire totală şi o combustie interioară remarcabil, înscriind pagini memorabilă în istoria teatrului românesc. În lucrarea monografică pe care i-am dedicat-o împreună cu Gheorghe Deaconu (*Doru Moţoc sau chipurile iubirii de teatru,* Râmnicu-Vâlcea, Editura Patrimoniu, 2014), distingeam în – relativ – prolifica sa activitate de dramaturg, trei etape (fără ca graniţele dintre acestea să poată fi strict delimitate): a) o primă perioadă, în care autorul se dovedeşte „un autor dramatic al secolului său", iar piesele scrise – puncte de convergenţă între realismul de tip caragialesc, linia teatrului liric al lui Cehov şi Sebastian, şi modernismul teatrului acestui secol (O'Neill, Saroyan etc.); b) o perioadă pe care am considerat-o „de tranziţie", începând cu *Dialog nocturn despre o piesă nescrisă* (1978) şi prelungindu-se până spre începutul acestui mileniu şi secol, şi c) perioada „avangardistă" – cea corespunzând întemeierii de către protagonist, în urmă cu treisprezece ani („oficial" – anul 2001, însă ideea şi căutările sunt anterioare), a unei noi formule dramaturgice: „Teatrul imaginativ", teoretizată printr-un manifest şi lansată – în premieră mondială – prin punerea în scenă a piesei scrise în acest stil, *Provocare sau Zborul – ce fericire!*. Au urmat şi alte creaţii asemănătoare, care s-au jucat cu succes pe scenele unor teatre din ţară şi din străinătate. Această realizare de seamă a scriitorului, o considerăm cea mai originală şi mai importantă contribuţie a sa la dezvoltarea teatrului românesc (şi nu numai).

Un aspect semnificativ al „omului de teatru total" pe care îl prezentăm aici, este activitatea sa de promotor al dramaturgiei româneşti. În anul 2004, la Râmnicu-Vâlcea a avut loc prima ediţie a Festivalului Naţional de Dramaturgie „Goana după fluturi". Ideea era mai veche – de prin a doua jumătate a deceniului şase al secolului trecut – şi e legată de eforturile regretatului istoric literar Dumitru Mitrana privind cunoaşterea personalităţii prozatorului şi dramaturgului Bogdan Amaru şi îndeosebi restituirea operei acestuia. Când în anul 2000 a fost publicat volumul exegetului, *Bogdan Amaru sau evidenţa talentului*, „ne-am decis – relata protagonistul peste un deceniu – să dăm curs ideeii lui Mitrana şi să organizam un festival. Aşa a luat naştere prima ediţie, în anul 2004, fiind organizată de Centrul Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Vâlcea şi de Teatrul Ariel. În anul următor, a fost organizată ediţia a II-a, de acum înainte – cu concursul Teatrului de Stat „Anton Pann", iar după această perioadă, s-a hotărât ca festivalul să aibă loc o dată la doi ani; astfel, în

anul 2013 s-a ajuns la ediția a VI-a a manifestării. Punerea în practică a acestei importante inițiative, cu toate implicațiile şi dificultățile pe care le-a presupus, i-a aparținut aceluiaşi Doru Moțoc – competentul director al festivalului-concurs şi preşedinte de juriu al unor ediții – şi a reflectat grija sa pentru viitorul creației teatrale româneşti. În acest perimetru se înscrie şi hotărârea sa şi a celorlalți parteneri, în primul rând – Centrul de Creație (prin Editura „Patrimoniu") de a publica antologii de teatru, cuprinzând lucrările premiate la edițiile anterioare. „Am socotit – spunea autorul în prefața primei antologii (2007) – că lansarea unui concurs de dramaturgie de anvergură națională, dublat de un seminar de dramaturgie care să abordeze dintr-o perspectivă teoretică problematica specifică genului, precum şi un colocviu despre condiția tânărului autor dramatic din zilele noastre, merită toate eforturile" (p. 7). „Declarația" sa se constituie, considerăm noi, într-o adevărată profesiune de credință a unui teatrolog care, alături de condiția sa de dramaturg, a fost şi a rămas sincer interesat de viitorul teatrului, în dubla manifestare a acestuia – de creație dramatică şi de spectacol.

Preocupările publicistice şi literare timpurii ale tatălui vor fi constituit tot atâtea momente şi prilejuri de emulație pentru viitorul scriitor polivalent. În anii „râmniceni", influențele cultural-literare şi artistice ale părinților vor fi completate de cele ale altor dascăli străluciți, printre care profesorii de limba română Florica Nadolu şi îndeosebi Traian Cantemir (în cadrul Cenaclului Literar „Ion Luca Caragiale", întemeiat de acesta).

Poetul. Alături de dramaturgie, poezia a constituit o constantă a creației literare a scriitorului, chiar dacă, editorial, poetul a debutat târziu, publicând, în 1998, placheta de versuri cu un titlu interesant: *Ce-a mai rămas* – întrebare şi, în acelaşi timp, răspuns inclus. Între prima (*Ca un surâs*) şi ultima dintre poezii – aceea care dă titlul volumului, se derulează un roman de dragoste sui-generis, alcătuit nu numai din părelnicii aburi evanescenți ai unor iubiri defuncte, ci şi din inflorescențe albe, de liliac târziu, ale unor doruri „contemporane" cu personajul poet, dovedind capacitatea sa de a retrăi oricând, la tensiuni înalte, cel mai frumos sentiment omenesc. La interogația… afirmativă din titlu, mai există încă un răspuns: a rămas şi a supraviețuit, miraculos, peste decenii, dorința adolescentină de puritate, de frumos şi de idealuri înalte, remarcată de critică încă de la primele creații ale scriitorului. Cu acest volum, pare a se fi terminat o întreagă etapă din creația poetică a lui Doru Moțoc, căci cea de-a doua plachetă de versuri – *Zece poeme de dragoste* (Râmnicu-Vâlcea, Editura „Silviu Popescu", 1999) –, publicată la numai un an după prima, este scrisă într-un registru poetic diferit; stilistic vorbind, căci temele sunt în linii mari, aceleaşi: sentimentul scurgerii inexorabile a timpului, odată cu „jarul verilor" unei vârste revolute şi „suflarea înghețată a toamnei"; acceptarea înțeleaptă a resemnării şi „retragerea" în tărâmul mirific al amintirilor, căutarea „echilibrului interior", iubirea ca un clopot ce trebuie să bată întotdeauna (*Moartea clopotului*); eterna şi inefabila („indescriptibila") Făptură, Ea – cea

care dă nume tuturor furtunilor tropicale!; puritatea de primă ninsoare a sentimentelor etc. Atrage atenția, ca și în cealaltă carte de versuri, „motivul" luminii din sufletele oamenilor, prezent și în dramaturgia scriitorului – fapt invocat de autorul însuși: „Să aibă, oare, dreptate acel/ autor dramatic cvasi-cunoscut, care/ zicea că *Undeva, o lumină …?"* (*Scrisoarea a IX-a*). La o citire atentă, o anumită construcție dramatică poate fi constatată și în arhitectura acestor poeme, în care sunt prezente și câteva începuturi de dialoguri, unele mici prezentări de „decor" și – *mutatis mutandis* – chiar niște indicații ce pot fi luate drept „didascalii" („continuați să vă priviți ca în transă, / tăcuți"; „mi-ai zâmbit vag și m-ai luat la sigur" etc.).

În anul 2002, cu totul surprinzător, poetul a tipărit, la Editura „Silviu Popescu", un volum bilingv de *Distihuri paradoxiste/ Paradoxistic distichs* – (sub)specie literară inventată de Florentin Smarandache, întemeietorul Mișcării literare paradoxiste. Noua formulă poetică, în care – în mod previzibil – nu a perseverat, dovedește dorința sa de înnoire artistică a limbajului poetic, capacitatea scriitorului de a se adapta unor stiluri inedite și, nu mai puțin, dorința/ ispita sa de a experimenta, dar și hotărârea de a rămâne el însuși. În urmă cu doi ani, scriitorul a publicat în revista vâlceană „Forum-V", un grupaj de poezii. La indicația și cu aprobarea autorului, redacția a adăugat și un supratitlu „promoțional": Se anunță o nouă carte, *Exerciții de singurătate*. Recent, scriitorul mi-a mărturisit că volumul se află deja în stadiul de „pregătire pentru tipar"; *quod erat … exspectandum!*

La toate aceste exprimări poetice ale protagonistului, s-ar putea adăuga (trebuie să se adauge!) lirismul tulburător, de cea mai bună calitate, care străbate întreaga sa creație dramatică – aspect important asupra căruia vom reveni detailat într-o altă secvență, întrucât el constituie una din trăsăturile sale scriitoricești definitorii.

Prozatorul. Copilăria petrecută într-un colț mirific de rai, numit Câinenii de Vâlcea, a constituit, ca pentru mulți alți scriitori și artiști proveniți din mediul rustic, „paradisul pierdut" pe care Doru Moțoc îl va purta în suflet și în minte toată viața. Dealurile și munții Loviștei, cu măreția, forța și demnitatea lor de uriași blânzi nu puteau să nu-și transmită efectele lor benefice, adolescentului și apoi tânărului de mai târziu. Aici, copilul va fi fost amețit de „mireasma fânului cosit" – sintagmă care a dat și titlul primei proze cu care a debutat în 1966. Povestirea va fi inclusă în volumul *Catedrala pierdută*, apărută în 2012. Iarba înaltă, gorunul bătrân și biserica veche (într-o altă percepție, mânăstire) – sunt elemente specifice ale peisajului din ținutul natal. Elemente asemănătoare pot fi întâlnite și în alte povestiri din volum – în *Dincolo de râu, unde stelele*, în *Catedrala pierdută* ș.a. –, chiar dacă acestea nu sunt niciodată localizate, adică nu au „identitate" geografică; altfel spus, nu au nume, căci inteligența artistică a autorului a funcționat fără greș: numirea lor ca atare le-ar fi micșorat din universalitate.

Desigur, nu toate „piesele” din volum sunt învăluite în aburii de fum şi de vis ai copilăriei, bine ascunsă în țesătura epică: alte povestiri se referă la perioade mai târzii ale vieții şi sunt localizate în spații geografice diferite: plaja mării, Râmnicul de pe Olt, capitala. În felul acesta, „catedrala pierdută” devine un simbol nu numai al fericitei copilării revolute, ci al unei vieți întregi (cartea a apărut în 2012). Mesajul ei e la fel de înalt şi de generos, ca şi intenția / visul autorului: aceea de a ne prezenta „o alcătuire suavă, fragilă, pură, echilibrată şi durabilă, care să te exprime şi să te justifice” (cop. IV).

Publicistul. Chiar dacă nu ar fi avut, prin natura funcțiilor deținute, o activitate redacțională destul de bogată (la publicațiile „Argeş” – Piteşti, „Orizont” – Râmnicu-Vâlcea, „Povestea vorbei” şi apoi „Forum-V” – Râmnicu-Vâlcea etc.), omul, cetățeanul şi scriitorul Doru Moțoc ar fi fost – nu ne îndoim de acest fapt – la fel de prezent în presa vremii, în special după 1989, cu articole şi eseuri referitoare la cele mai variate domenii: teatru (texte la care ne vom referi, mai insistent, într-un capitol separat al acestei cărți, *Teatrologul*), cultură şi literatură, viața socială (a „cetății”) etc. Reprezentativă în acest sens, este rubrica „Din jurnalul unui provincial”, pe care a susținut-o săptămânal, timp de aproape doi ani, în cotidianul „Viața Vâlcii”, condus de scriitorul şi ziaristul Petre Tănăsoaica – editorul care a avut benefica idee a realizării unui proiect interesant: Colecția „Scriitori în Viața Vâlcii”. O parte din eseurile publicate în amintita rubrică, au fost strânse în volum şi tipărite, sub acelaşi titlu, în cea de-a doua jumătate a anului 2001, la Editura Petras. Citind zecile de texte cuprinse în carte, rămâi cu impresia că nu există domeniu al vieții sociale, al culturii (în sensul cel mai larg al cuvântului) şi artei, pe care publicistul să nu-l abordeze: istoria locală, mentalități contemporane, efectele tranziției, starea literaturii române şi reprezentanți ai ei, situația socio-politică a țării, organizarea socială, ierarhizările valorice în societate, supraviețuirea prin cultură, probleme privind educația şi învățământul, responsabilitatea civică, procesul de alienare care cuprinde treptat umanitatea, migrația valorilor din România şi câte altele!

Puțini ştiu că Doru Moțoc este şi un poliglot: în afară de limba rusă, pe care o vorbeşte la perfecție (cu un doctorat în domeniu), cunoaşte la niveluri destul de ridicate, franceza şi italiana. L-am auzit, nu o dată, recitând versuri în toate cele trei limbi; sau chiar cântând, cu talent real – cançonete şi cântece vestite. A efectuat şi traduceri, în special poezie, cele mai izbutite fiind acelea din limba rusă, de care însuşi traducătorul se declară mulțumit. Autorii ruşi preferați, tălmăciți în româneşte, sunt Esenin, Evtuşenko, Rojdestvenski şi Voznesenski. Pentru Teatrul ,,Ariel”, a tradus creații dramatice ale unor scriitori ruşi, bulgari şi italieni.

Cercetătorul umanist. Doru Moțoc a fost întotdeauna preocupat şi de istoria propriu-zisă, nu numai de cea literară. *Dialog nocturn despre o piesă nescrisă* se află, de fapt, la granița dintre ficțiune şi reconstituirea istorică.

Protagonistul a avut, însă, şi preocupări de cercetător care ţin de istoria pură, cu predilecţie spre studierea momentelor controversate ale istoriei românilor. Astfel, în studiul *O ipoteză despre locul uciderii lui Radu de la Afumaţi*, publicată în nr. IV din „Studii vâlcene" (Bălceşti pe Topolog, 1980, p. 50-57), el aduce dovezi peremptorii despre localizarea tragicului eveniment, nu la Cetăţuia, ci la „Râmnicul de Sus" (numit în unele izvoare şi „Râmnicul din Deal"), anume – pe locul unde se află astăzi Biserica „Cuvioasa Paraschiva" şi unde, mai înainte, va fi fost o altă biserică, aparţinând Episcopiei Râmnicului. Câteva trăsături impresionează în acest studiu; bogata documentare părând exhaustivă, logica demonstraţiei şi pasiunea pusă în demersul istoric. Aceleaşi trăsături, indispensabile oricărui cercetător autentic, se pot constata şi în urma lecturării altor studii ale sale, precum *Unde s-a semnat actul de naştere al Ţării Româneşti* (în „File vâlcene", nr. 2/ 1972, 85-106).

Mentorul. Atunci când ne-am cunoscut, ne aflam pe la jumătatea vieţilor noastre. Amândoi eram – încă! – la anii iluziilor şi ai nobilelor idealuri ale unei vârste revolute, prelungite – miraculos şi eroic! – în vârsta deplinei maturităţi. Participam, pentru prima oară, la una dintre şedinţele Cenaclului literar „Anton Pann", al cărui preşedinte era un proaspăt membru al Uniunii Scriitorilor. Fără ostentaţie sau obişnuitele – la mulţi – aere de „monstru sacru", m-a atras distincţia figurii sale, politeţea desăvârşită a comportamentului şi timbrul distinct, clar şi convingător al glasului ce părea hărăzit, alături de chip şi ţinută, unui destin de lider. Toţi cei prezenţi îl tratau ca atare şi eu nu am făcut excepţie. La sfârşitul întrunirii, l-am abordat cu discreţie şi i-am arătat câteva pagini de proză scurtă. Le-a luat şi a citit, concentrat, câteva rânduri sau, poate, aliniate, apoi mi le-a întins şi m-a privit deschis în faţă: „E OK! Mai arunci o privire peste ele şi în şedinţa viitoare, citeşti în cenaclu!". Am plecat bucuros de la acea întrunire şi m-am apucat cu osârdie de lucru asupra textelor, aşteptând cu înfrigurare trecerea timpului, căci din vremea liceului, mai exact – a slăvitului Traian Cantemir – nimeni nu mă mai invitase să citesc într-un cenaclu, eu mulţumindu-mă să iubesc „în taină" acea plăsmuire minunată numită Literatura, cu cele trei chipuri ale ei, de care mă îndrăgostisem încă din copilărie: poezia, proza şi teatrul.

Am încheiat în mod intenţionat „schiţa de portret" a Protagonistului, cu această „linie", întrucât, chiar dacă unii au uitat acest lucru, generozitatea, delicateţea şi tactul cu care i-a încurajat pe toţi condeierii, îi vor fi determinat pe mulţi dintre aceştia să-şi ia în serios înzestrarea – atâta câtă exista în fiecare! – şi să persevereze. Ca atâţia alţii, semnatarul acestor rânduri îi datorează lui Doru Moţoc revenirea sa la uneltele scrisului şi ieşirea pe marea scenă a literaturii. Alţi tineri creatori literari din Vâlcea şi din ţară, care băteau la porţile afirmării poetice, prozastice sau dramaturgice, au beneficiat de competentele sale sfaturi şi îndrumări, în cadrul unor festivaluri şi concursuri devenite tradiţionale sau/şi naţionale: „Dragoş Vrânceanu", „Gib Mihăescu", „Vâlcea artistică" (al căror

preşedinte de juriu a fost şi a rămas) şi, în anii recenți, „Goana după fluturi”. La ediția a V-a a acestui festival, îi informam pe cei prezenți că am „descoperit” secretul succesului de public de care se bucură piesele de teatru ale protagonistului: evitând didacticismul şi simbolistica, adică plecând – totuşi! – de la viața reală, scriitorul lansează şi promovează artistic idei mari, generoase: finalitatea existenței, aspirația spre ideal, căutarea luminii şi a zborului interior ş.a. – singurele capabile să provoace „evadări” din banalul şi vulgarul cotidianului, să genereze mutații pozitive în conştiințele cititorilor şi ale spectatorilor.

Există aşadar, un motiv esențial pentru care, în mod cert, generații întregi de cititori şi spectatori îl vor iubi pe Omul şi pe Scriitorul Doru Moțoc, întrucât asemenea unui ilustru confrate al său, pe care ne permitem să-l parafrazăm, „frumoase sentimente cu verbu-i a sădit, în veacul nostru aspru, el a slăvit lumina şi generos cu semenii s-a dovedit”.

La porțile dorului de Moțoc

Ilie Gorjan

După decesul, în decembrie 1983, al băileşteanului de geniu, Amza Pellea, am citit în revista *Flacăra* (condusă pe-atunci de poetul Adrian Păunescu) o poezie dedicată marelui actor, al cărei conținut m-a impresionat atât de mult, încât am decupat-o (conform obiceiului pe care mi-l făcusem) şi am reținut-o în arhiva personală. Poezia, al cărei autor atunci nu-mi spunea nimic, avea titlul *Final de spectacol* şi suna astfel: *E linişte. Cortina a căzut, / Dar niciun spectator nu se ridică. / Stăm cotropiți de-un tragic viscol mut, / Actorul a plecat. Lacrima pică. // Mai tristă-i lumea fără Nea Mărin, / La Băileşti sunt sufletele-n bernă, / Cum să scăpăm de-acest fantastic chin / De-a şti că despărțirea e eternă? // Nimic nu se mai poate întâmpla, / E mai săracă astăzi scena lumii, / Cu el parc-a pierit din noi ceva / De preț, ce-a luat înfățişarea humii. // E iarnă-n lume, iarnă e şi-n noi... / Zăpada, doar, se cerne fără vină, / De parcă albul ei delir greoi / E-o ultimă cădere de cortină.*

După ani şi ani, revenind prin pensionare din oraşul lui Bucur în ținutul de baştină, Râmnicu-Vâlcea, am căutat într-o zi ceva în fondul de documente şi am dat peste această poezie. Am recitit-o cu aceeaşi emoție şi, uitându-mă la autor, am constatat că deja îl remarcasem printre iluştrii oameni de cultură ai județului în persoana lui Doru Moțoc. Participant fiind la numeroasele acțiuni cultural-artistice desfăşurate pe plan local, am avut ocazia, la unele dintre ele, să remarc figura emblematică a intelectualului de marcă Doru Moțoc şi să constat că acolo unde era prezent, activitățile căpătau o lumină aparte, o lumină a înțelepciunii, a elocinței, a artei dusă la superlativ.

După ce am reuşit să procur cărţile *Cam târziu, domnule Godot!* şi *Blues pentru saxofon alto* scrise de Doru Moţoc, mi-am exprimat modesta-mi părere cu privire la conţinutul acestora în ziarul *Curierul de Vâlcea* editat de reputatul scriitor Ioan Barbu.

Cu prilejul împlinirii a cincisprezece luştri de viaţă, lui Doru Moţoc i s-a oferit o frumoasă surpriză de către doi corifei ai culturii vâlcene, Gheorghe Deaconu şi Ion Soare, prin editarea lucrării *Doru Moţoc sau chipurile iubirii de teatru* la Editura Patrimoniu din Râmnicu-Vâlcea. Mi s-a oferit această carte cu prilejul lansării şi am purces la lecturarea ei, convins fiind că voi avea ocazia să-l descopăr pe Doru Moţoc ca pe o strălucitoare personalitate culturală a momentului.

Convingerea mea a fost cu temei, pentru că, într-adevăr, lucrarea se constituie într-o pledoarie de suflet a celor doi distinşi cărturari pentru omul care a însufleţit cuvântul şi l-a dăltuit la porţile dorului cu meşteşugul şi migala demne de un înger al artei. Bănuiam că Doru Moţoc posedă o sumă de însuşiri artistice, dar cartea a avut menirea să le concretizeze şi să-mi dezvăluie capabilităţile şi talentul de actor ale lui Doru Moţoc, de dramaturg, de poet, prozator, publicist, traducător, cercetător umanist, mentor, puţini fiind oamenii de cultură în persoana cărora să fie întrunite atâtea calităţi şi aptitudini artistice.

Privirea diacronică a devenirii sociale, profesionale şi artistice a lui Doru Moţoc este efectuată cu atâta migală de către cei doi autori, încât la sfârşitul cărţii rămâi uimit, atât de valoarea umană şi de complexitatea personalităţii lui Doru Moţoc, dar şi de truda la care s-au supus de bunăvoie Gheorghe Deaconu şi Ion Soare pentru a scoate la iveală o asemenea bogăţie de date şi informaţii despre Doru Moţoc şi opera lui.

Nu ştiam, şi aflu din această carte, că Doru Moţoc, nu numai că a scris un teatru de valoare, dar a şi jucat cu mare talent, el însuşi, diverse roluri pe scene teatrale; nu ştiam şi aflu din această carte că piesele sale s-au jucat cu mare succes pe scenele marilor teatre din Bucureşti şi din ţară şi că au fost interpretate de cei mai mari actori români: Radu Beligan, Ştefan Bănică, Virgil Ogăşanu, Ştefan Velniciuc, George Oancea, Vistrian Roman, George Motoi, Leopoldina Bălănuţă, Valeria Seciu, Ion Marinescu, Ştefan Radof, Mircea Albulescu, Magda Catone, Valentin Uritescu ş.a., adică de către floarea actorimii române contemporane.

Mai aflu din carte că, având în minte sugestia părinţilor săi că „întotdeauna, undeva o lumină rămâne aprinsă”, Doru Moţoc s-a întrecut pe sine, construindu-şi temeinic o scară a afirmării pe care a urcat curajos treaptă cu treaptă până la nivelul cel mai de sus, fără ca bucuria înălţimilor să-i ştirbească în vreun fel modestia, realismul, raţiunea, bunul simţ şi buna cuviinţă cu care s-a făcut remarcat în rândul confraţilor de condei şi de scenă.

Cartea ne dezvăluie şi faptul că Doru Moţoc a deprins meseria armelor la o unitate militară din Botoşani alături de Mircea Radu Iacoban şi Alexandru Arşinel, dar şi că şi-a început cariera de dascăl în pitoreasca localitate Budeşti (actualul meu loc de reşedinţă). Este demnă de reţinut, de asemenea, strădania lui Doru Moţoc, aşa cum rezultă din carte, de a demonstra că acţiunea din piesa O scrisoare pierdută a lui Caragiale s-ar fi putut petrece la Râmnicu-Vâlcea, el aducând, în sprijinul afirmaţiei sale, argumente mai mult decât plauzibile.

Cartea lui Gheorghe Deaconu şi Ion Soare, scrisă cu măiestrie şi profesionalism, îţi oferă şansa unei lecturi minunate, unui exerciţiu spiritual complet şi benefic, ea se constituie, totodată, într-un bun prilej de cunoaştere temeinică a uneia dintre marile personalităţi culturale locale şi naţionale. Cine l-a cunoscut pe Doru Moţoc şi i-a citit opera nu poate să-l uite nici pe omul Moţoc, dar nici opera lui, şi permanent are în suflet un sentiment nestins de dor pe care şi-l ostoieşte bătând cu evlavie la porţile dorului de Moţoc.

La Aniversară: Doru Moţoc – 75

Ioan Barbu

Scriitor polivalent: poet, prozator, eseist, jurnalist şi dramaturg. Scriitor cu o fire moderată şi neagresivă, cu o inteligenţă ofensivă, care a dat literaturii române o operă care se identifică aşa de complet cu marele său talent, fără a ştirbi adevărul, fără a-şi părăsi misiunea, cum spunea un prieten, de „albatros venit din cer, trimis de către Dumnezeu, să ne ungă inimile şi sufletele.”

Doru Moţoc a reuşit să evite temele facile, ploconitoare sau, cum nota o distinsă profesoară, „didascaliile” regimului dictatorial. Printr-un continuu autocontrol al sincerităţii, el a avut grijă să-şi dirijeze scrisul în slujba înnobilării personajelor, impunându-se în dramaturgia naţională într-o vreme deloc favorabilă, când literaţii din provincie reuşeau cu greu să pătrundă în elita ţării.

Timpul e implacabil! Aleargă, nimeni n-a reuşit să-l îmblânzească. Viaţa ne aleargă şi ea. Încă scriu şi zorii s-au ivit. Mă uit în calendar: Cireşar, 12. Curge primăvara pe sub fluturi, / visător podeaua curge pe sub tine! / Lasă-te pe somnul meu, tu vis frumos, / cade-mi tu în gura mea uscată / roşie cireaşă dintr-un chiparos, zână inventată!” Este ziua de naştere a prietenului şi fratele meu Doru Moţoc. Prietenul şi fratele nostru, Doru Moţoc!

Membru al Uniunii Scriitorilor din România şi membru de onoare al Asociaţiei Scriitorilor Români din Canada, doctor „Cum laudae” în filologie – profesorul de critică şi artă teatrală intră în categoria distinşilor seniori ai literaturii române, trecând astăzi frontiera celui de-al patrulea sfert de veac de viaţă. Al înţelepciunii, cum scriam cu câtva timp în urmă. Venerabila sa vârstă

include într-însa desfăşurarea unei vieţi frumoase şi o operă unică, greu de egalat. Dacă numai piesele sale de teatru ar fi tipărite într-o singură carte, am ține în brațe un tom uriaş. De la un debut fulminant cu „La Colorado, aproape de stele”, reprezentată de Teatrul de Televiziune, la programul-manifest „Teatrul imaginativ” – lansat în revista sibiană „Transilvania” – anii au trecut repede, dar cu folos. O sumară privire asupra cuprinsului acestui volum-monument îl poate edifica pe cititor asupra valorii dramaturgiei lui Doru Moțoc. Un dramaturg „jucat” pe mari scene din țară şi din alte țări europene, despre care reputatul critic literar Alex Ştefănescu scria, în 2009, în România Literară, în cronica cu titlul „Teatrul lui Moțoc vrem!”: «… Doru Moțoc a inventat un nou fel de piese de teatru: dialoguri lipsite de orice determinare, texte-plastilină din care degetele agile ale directorilor de scenă pot face orice. „Personajele unor astfel de piese – explică Doru Moțoc, scriitor inteligent şi subtil, care trăieşte aparent inofensiv departe de Bucureşti, la Râmnicu-Vâlcea, dar care, iată, trimite de acolo o provocare întregii lumi a teatrului – nu au identitate, nici biografie certă. Locurile de desfăşurare a acțiunii nu sunt numite, nici descrise. Costumele, recuzita, acțiunile fizice ale personajelor, sugerate uneori de text, sunt lăsate la inspirația şi imaginația regizorilor.” Autorul consideră că acest mod de a scrie „partituri dramatice” poate sta la baza unui teatru imaginativ. „O altă specie a teatrului imaginativ – precizează el – ar putea, dimpotrivă, să ofere un tip de libret ce conține doar o descriere extrem de amănunțită a locului şi / sau personajelor, precum şi a câtorva situații/momente cu valoare de piloni ai acțiunii sugerate, urmând ca dialogurile să fie imaginate de regizori şi/ sau interpreți”. Aceste idei şi altele, la fel de ingenioase, sunt formulate în prefața volumului de teatru (imaginativ) „Blues pentru saxofon alto”, publicat de Doru Moțoc, la sfârşitul lui 2008. … Se spune, în legătură cu asemenea manifeste literar-artistice: teoria ca teoria, dar practica ne omoară. În cazul lui Doru Moțoc, practica nu ne omoară deloc, ne încântă, şi nu neapărat pentru că ilustrează o concepție reformatoare despre teatru, ci, pur şi simplu, pentru că autorul are talent literar».

Când se află acasă şi nu e plecat la vreo lansare de carte ori la vreun festival sau turneu de teatru – la Paris, Marsilia, Roma, Padova, Verona, Civitavecchia, Gyula, Budapesta, Braşov, Piatra-Neamț ori Costineşti, la Gabrovo, Elbasan, Bruno sau Bruxelles – pe Doru Moțoc îl întâlneşti, seară de seară, la braț, prin Râmnicul nostru, cu distinsa sa soție. Amândoi străbat Calea lui Traian, înclinându-se în fața concitadinilor pe care viața i-a răsplătit cu stima şi prețuirea lor, sau salutând cu venerație Statuia Independenței, care i-a mângâiat anii, din adolescență până astăzi.

Undeva, în constelația Cireşar, s-a aprins o lumină! Străluceşte de şapte decenii şi jumătate! (*Curierul de Vâlcea*, joi, 12 iunie 2014)

Biblioteca Judeţeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea – lansare de carte (Varujan Vosganian, Florin Epure şi Doru Moţoc)

Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea – lansare de carte (24 ian. 2014)

Cupola Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul”, Vâlcea - operă a artistului plastic vâlcean Gh. Dican

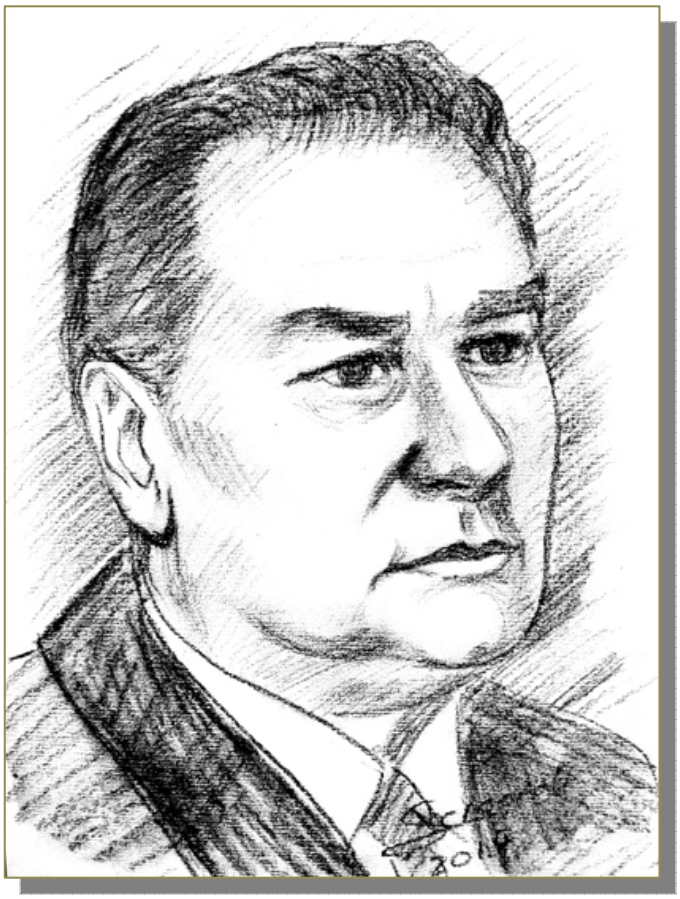

VIOREL DIANU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 16 iunie 1944, satul Bârsoiu, comuna Stoileşti, judeţul Vâlcea; filolog; profesor de Limba şi literatura română la şcoala generală din comuna Nicolae Titulescu, judeţul Olt (până în 1972) şi la Colegiul Naţional „Radu Greceanu" (1972-2002); scriitor (debut în 1979, autor a peste 12 volume de povestiri, proză scurtă, eseuri etc., publicate la edituri precum: Scrisul Românesc, Eminescu, Cartea Românească, Viitorul Românesc, Semne, Vinea, Dacia XXI, Tracus Arte şi Tipo Moldova), editor şi publicist (are publicate peste o sută de titluri de proze, fragmente de roman, articole, eseuri, recenzii, evocări etc.); membru al Uniunii Scriitorilor din România şi al Societăţii Scriitorilor din Bucureşti (ianuarie 1990) -

* *

*Pe lângă zecile de mii de denumiri de locuri, bogata toponimie vâlceană are în structura sa şi toponimul **Dianu**. Acesta desemnează numele unei vechi vetre româneşti din **Oltenia de sub munte**, o aşezare din componenţa comunei Stroeşti, de lângă Horezu.*

Se spune că pe vremuri, conform regulilor nescrise, păstrate din generaţie în generaţie, comunităţile atribuiau oamenilor de vază, ca nume de familie, denumirea satului în care aceştia trăiau.

Sigur, în trecut, indiferent de starea socială, viaţa românului nu era tocmai uşoară, acesta fiind nevoit de multe ori să-şi părăsească satul şi să poarte cu el pecetea locului de obârşie. Aşa se face că, prin roire sau prin strămutarea din satul natal, omul ducea cu el numele locului de baştină, nume ce-i era atribuit ulterior de noii săi vecini. În concluzie, putem considera că distinsul scriitor, născut la Bârsoiu, dincolo de Olt, aşezare aparţinătoare cândva judeţului Argeş, prin strămoşii săi îşi are obârşia în inima Ţării vâlcilor, între Olt şi Olteţ, la Dianu, pe valea Cernei.

Despre viaţa şi opera omagiatului nostru, Viorel Dianu, ne vorbeşte scriitorul şi jurnalistul Ioan Barbu, o distinsă personalitate a culturii româneşti.

VIOREL DIANU, 70 YEARS OLD

- born on June 16, 1944, Bârsoiu village, Stoileşti commune, Vâlcea county; philologist; Romanian language teacher at the secondary school from Nicolae Titulescu commune, Olt county (until 1972) and at „Radu Greceanu" National College (1972-2002); writer (debut in 1979, author of over 12 volumes of tales, short fiction, essays etc., published at publishing houses like: Scrisul Românesc, Eminescu, Cartea Românească, Viitorul Românesc, Semne, Vinea, Dacia XXI, Tracus Arte and Tipo Moldova), editor and publicist (he has over a hundred fiction titles, novel excerpts, articles, essays, reviews, descriptions published); member of the Writers' Union from Romania and of the Writers' Society from Bucharest (January, 1990) -

* *

*Along with dozens of names of places, the rich toponimy of Vâlcea also has in its structure the toponym **Dianu**. This toponym indicates the name of an old Romanian place from **Oltenia de sub munte**, a settlement from Stroeşti commune, near Horezu.*

It is said that long time ago, according to the unwritten rules kept from generation to generation, the communities attributed important people the name of the village where they lived.

In the past, independently of the social status, the Romanian's life wasn't quite easy, as he was forced several times to leave his village and to carry the seal of his place of origin. This is how through spreading or displacement from the native village, the man carried along the name of the origin place, a name subsequently attributed to him by his new neighbours. In conclusion, we can consider that the honorable writer, born at Bârsoiu, beyond Olt, a settlement which pertained at some point to Argeş county, belongs, as well as his ancestors, to the heart of Vâlcea, between Olt and Olteț, that is to Dianu, on Cerna valley.

The journalist and writer Ioan Barbu, an honorable personality of the Romanian culture, talks about the life and work of the one we are now celebrating, Viorel Dianu.

Viorel Dianu, un scriitor din familia marilor creatori români

Ioan Barbu

Viorel Dianu s-a născut la 16 iunie 1944, în comuna Bârsoiu (Stoileşti), județul Vâlcea. Părinți: Alexandru şi Ioana Dianu (n. Bălăşoiu). Studii: Şcoala Generală din comuna Bârsoiu, Liceul „Nicolae Bălcescu" (astăzi, „Alexandru Lahovari") din Râmnicu-Vâlcea, Facultatea de Filologie, Universitatea Bucureşti. Se căsătoreşte în anul 1967 cu Eleonora (Robu) şi au împreună doi fii: Cristian-Mihail şi Gabriel. Funcționează ca profesor stagiar în comuna Nicolae Titulescu, județul Olt. În 1972, susține concurs pentru ocuparea unei catedre în Slatina şi devine profesor de Limba şi literatura română la Colegiul Național „Radu Greceanu".

Debutul editorial se produce în anul 1979 cu volumul *Revelație în do minor* – povestiri, publicat la Editura Scrisul Românesc din Craiova. Laurențiu Ulici întâmpină astfel evenimentul: „Preocupat de stări şi comportamente insolite, Viorel Dianu reuşeşte, în povestirile sale, să facă veritabile radiografii ale unor cazuri de abatere de la firesc, interesante ca motivație şi semnificație, în care materia epică are avantajul de a fi constituită din ipostaze care îngăduie concentrarea narațiunii şi de a rămâne mereu „deschisă", sugestivă. Insolitul stărilor şi al comportamentelor se prezintă într-un registru larg, incluzând motivații din seria socialului, a psihologicului ori a eticului, exprimate într-o formulă ce aliază descripția realistă cu alegoria şi simbolul".

După încă un volum de proză scurtă, *Apoteoza Meşterului*, publicat la Editura Eminescu în 1984, îi apare romanul *Suplinitorul* la Editura Cartea

Românească în 1986. Romanul este o paradă a dascălilor în contextul epocii comuniste şi configurează o imagine caleidoscopică a lumii învățământului. Autorului îi reuşesc pe deplin scenele colective, fiind descrise memorabil întâlnirile de la inspectorat în preajma acordării suplinirilor, demonstrația organizată cu ocazia zilei de 23 August, atmosfera unei şcoli în timpul inspecțiilor, serbarea majoratului şi a Zilei învățătorului. O tipologie umană variată, acțiunea antrenantă, mobilitatea tehnicilor narative şi dialogurile vii susțin un viabil eşafodaj romanesc. Datorită tentelor critice la adresa societății contemporane, romanul se bucură de succes şi devine popular. A fost comentat de Ion-Bogdan Lefter, Ioan Lascu, Melu State ş. a.

În ianuarie 1990, imediat după Revoluție, Viorel Dianu devine membru al Uniunii Scriitorilor din România şi al Asociației Scriitorilor din Bucureşti. Tot acum, împreună cu un grup de literați din Slatina sub conducerea lui Constantin Dumitrache, editează revista culturală *Agora literar-artistică*, în care publică eseuri şi proză. În anii postrevoluționari îi apar mai multe povestiri în revistele literare: „România literară”, „Luceafărul”, „Literatorul”, „Contrapunct”, „Suplimentul literar-artistic al Tineretului Liber”, „Ramuri”. Ulterior, colaborarea se extinde: „Viața Românească”, „Contemporanul. Ideea europeană”, „Argeş”, „Art-Panorama”, „Scrisul Românesc”, „Convorbiri literare”, „Dacia literară”, „Vatra”, „Bucovina literară”,„Actualitatea literară”, „Oglinda literară”, etc. În timp, se adună în ziare şi reviste aproximativ o sută de titluri de proze, fragmente de roman, articole, eseuri, recenzii, evocări, jurnal etc.

Între 1995-2000, publică anual câte o carte: *Crucea perpetuă* şi *Înălțarea* – romane, *Iubiri alese*, *Şapte care mai de care* şi *Ochiul Demiurgului* – povestiri. În romanul *Crucea perpetuă* (Editura Semne), dezvoltă un aspect concret-general, de o mare acuitate, din realitatea socio-psihologică imediată, dar şi permanentă ca situație dată. Drumul crucii de marmură albă, transportată pe capota autoturismului este şi real şi în acelaşi timp simbolic. Pe parcursul narațiunii, romancierul reconstituie prin stilul indirect liber, prin memoria personajelor, dar şi prin vocea directă auctorială, destinul unei familii de la țară în anii socialismului. *Înălțarea* (Editura Viitorul Românesc) se poate defini ca un roman al provinciei, aflată la sfârşit de „epocă de aur”, surprinsă prin ochii unui profesor de liceu cantonat în perimetrul conformist şi lipsit de orizont al unui învățământ dirijat după precepte comuniste, consemnate minuțios în succesiunea lor degradantă de către prozator. Lumea în care trăieşte personajul este contestată, dar ea nu poate fi schimbată decât de tăvălugul unei revoluții, cum este aceea din decembrie 1989. Romanele care conțin, ca şi *Suplinitorul*, note critice la adresa orânduirii comuniste, sunt receptate pozitiv de critică (Dan-Silviu Boerescu, Mircea Moisa, Ioan Stanomir) şi de publicul cititor. Cât despre *Iubiri alese*, Matei Gavril-Albastru spune: „Acest volum conține paisprezece poveşti de dragoste, una mai frumoasă şi inefabilă decât cealaltă, pentru că

autorul ştie să surprindă mai ales sufletul feminin în cele mai inedite ipostaze, la toate vârstele şi în cele mai delicate situaţii. Viorel Dianu este un prozator de aleasă vocaţie, cu un puternic simţ de observaţie şi de expresie rar întâlnită, ajuns la o maturitate artistică incontestabilă. El face parte din familia marilor creatori, cei pentru care scrisul este mai mult decât o simplă profesie – o aventură, pur şi simplu extraordinară!"

În anul 2002, după tragedia morţii fiului cel mare, Cristian-Mihail, Viorel Dianu se pensionează şi se stabileşte cu familia în Bucureşti. Îi dedică lui Cristian-Mihail romanul *Bucuraţi-vă şi vă veseliţi* (Editura Vinea, 2004), pe care Alex. Ştefănescu îl numeşte „roman simplu şi puternic, *rusesc*", Gabriel Coşoveanu – „un roman clar, frust, cumpănit ca structură", iar Paul Aretzu – „o poveste copleşitoare, cutremurătoare, având o încărcătură sufletească, umană, greu de suportat fără o mare credinţă, fără o suferinţă asumată ca voinţă mai presus de oameni; este cartea destinului (literar) al lui Viorel Dianu".

Despre *Cişmigiu forever* – povestiri (2006), Petru Pistol scrie: „Un loc al sublimităţii spiritului este Cişmigiul din cartea lui Viorel Dianu, pentru că totul, toată întâmplarea mirabilă îl revendică. Cele şapte povestiri deschid un univers mirific, un paradis modern, citadin. Atmosfera din *Cişmigiu forever* este, indubitabil, de rai, numai că intrările cern doar suflete alese."

Romanul *Cântarea Patriarhului* (Editura Vinea, 2009) apare cu prezentarea lui Florin Mihăilescu: „Un profesionist al artei narative este Viorel Dianu. Evocator avizat şi experimentat al universului didactic, el ne oferă acum un roman de dragoste, care reprezintă totodată o meditaţie aprofundată asupra destinului şi condiţiei umane. Prin buna asimilare a tradiţiei epice şi limpiditatea stilului, prin echilibrata ori discreta notă de modernitate, ca şi prin caracterul său poematic, *Cântarea Patriarhului* constituie dovada celei mai autentice vocaţii creatoare." Cronici interesante despre acest roman scriu Eugenia Ţarălungă şi Alexandru Mărchidan.

În anii consecutivi, 2012 şi 2013, apar romanele *La Apostolul* (Editura Dacia XXI Cluj) şi *O, ce lume minunată!* (Editura Tracus Arte). *La Apostolul* este povestea unei experienţe religioase a unui bătrân de şaizeci şi cinci de ani, credincios, care are într-o noapte revelaţia misiunii de a se închina la moaştele Sfântului Apostol Pavel, aduse din Grecia în România, la Patriarhie. Dumitru Augustin Doman subliniază faptul că „romanul are măsură în toate", iar Paul Aretzu scrie: „Aspectul cărţii este al unui trunchi tematic central, de care se leagă întâmplări colaterale, amintiri, meditaţii, intersectări ale unor destine. Atingerea cu sacrul, solidaritatea întru duh îi schimbă lui Igăr Diamant condiţia umană, asemenea Sfântului Pavel, pe drumul Damascului. Cartea, iniţiatică, perfect construită, este pusă sub semnul predicaţiei marelui Apostol: *Şi acum rămân acestea trei: credinţa, nădejdea şi dragostea. Iar mai mare dintre acestea este dragostea*." În romanul *O, ce lume minunată!*, Viorel Dianu

explorează viața de fiecare zi, cu suișurile și coborâșurile ei, cu momentele prevăzute sau neprevăzute, într-o înșiruire de întâmplări când obișnuite, când dramatice, așa precum este de fapt și viața noastră. Iată cum îl caracterizează Ștefan Dimitriu: „Scris într-un ritm alert, într-un prezent continuu, ca o transmisie în timp real, de la fața locului, a unor întâmplări nu neapărat ieșite din comun, dar care ne fac viața când posibilă, când imposibilă, romanul lui Viorel Dianu – la care remarcăm încă o dată acuratețea observației sociale, arta portretistului, sprinteneala dialogurilor, tăietura sigură a frazei – este o apariție editorială remarcabilă și, mai ales, necesară."

Anul 2013 este un an fast din punct de vedere literar pentru Viorel Dianu. Editura Tipo Moldova Iași îi publică în patru tomuri masive opera integrală realizată până acum: *Fantezii iluminate* – povestiri (volumele: *Revelație în Do minor, Ochiul Demiurgului, Iubiri alese, Șapte care mai de care, Cișmigiu forever*), și *Privelişti contemporane* – romane, vol. I: *Suplinitorul, Crucea perpetuă*, Vol. II: *Înălțarea, Bucurați-vă și vă veseliți*, Vol. III: *Cântarea Patriarhului, La Apostolul, O, ce lume minunată!* Despre *Fantezii iluminate*, Ștefan Dimitriu consemnează că „povestirile acestei antologii ne pun în fața unei creații de gen remarcabile, în care descoperim sau redescoperim un adevărat maestru al prozei scurte, de o originalitate, de o diversitate și de o prospețime ce răzbat din fiecare pagină. Parcurgând această carte, cititorii vor fi încântați să-l urmeze pe Viorel Dianu în *iluminările* sale, descoperindu-și astfel propriile *iluminări*".

Viorel Dianu este inclus în dicționare, cărți de critică și istorie literară, monografii. Pe plan local, prezența sa este remarcată în volumele: Petre Petria, *Vâlcea – oameni de știință, cultură și artă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 1997, p. 117; Eugen Petrescu, *Vâlcea – țara lupilor getici sau ținutul vâlcilor*, vol. II, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, ed. I, 2007, ed. II, 2008, p. 213; *Enciclopedia Județului Vâlcea*, vol. I, *Prezentare generală*, coordonator prof. dr. Ion Soare, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2010, p. 837.

Pe 16 iunie 2014 a împlinit 70 de ani. Cu acest prilej, cotidianul vâlcean „Curierul de Vâlcea" a publicat în paginile sale următorul mesaj: „Astăzi, la zi aniversară, din partea redacției „Curierul de Vâlcea" și a cititorilor – un călduros și frățesc „LA MULȚI ANI!"

Mănăstirea Frăsinei (Mucreasca, Andreești), sec. XVIII - XIX

Biserica Mănăstirii Frăsinei,
sec. XVIII

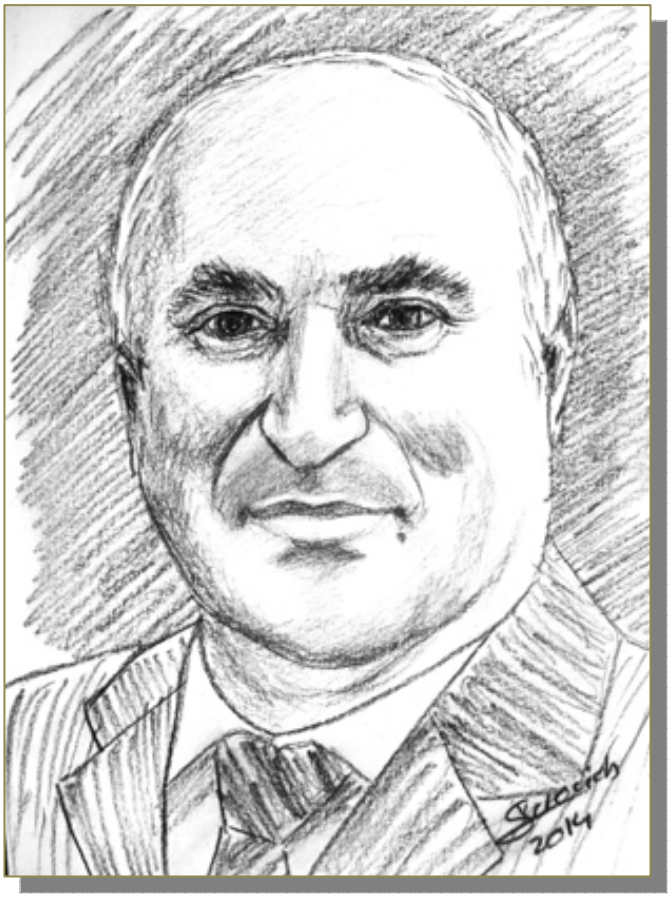

GEORGE ROTARU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 16 iunie 1949, satul Lăunele de Jos, comuna Dănicei, județul Vâlcea; istoric; designer, inovator şi inventator (patru medalii cu brevet); publicist; autor şi coautor a 27 de volume (15 volume ca unic autor, 4 volume în colaborare şi 8 volume în colective de autori); fondator, în 1974, prin Centrala de Producție, Prestări Servicii şi Construcții, cu activitate în Bucureşti, județele Argeş, Olt şi Vâlcea, a primei întreprinderi, bazată pe artă serigrafică şi design industrial; fondator, în 1977, al primei Întreprinderi de Artă Industrială Serigrafică cu sediul la Lăunele de Jos; primar al comunei Dănicei, județul Vâlcea (1982-1990), consilier județean în cadrul Consiliului Județean Vâlcea (1996-2000); membru fondator al Partidului Stânga Europeană; fondator, în 1990, al primei întreprinderi din

județul Vâlcea, cu capital integral privat, sub denumirea de Întreprinderea de Design, Serifgrafie şi Publicații, având obiect de activitate editură, publicitate, tipografie; fondator, în 1991, al S.C. Rotarexim S.A., prima societate pe acțiuni din țară, cu capital integral privat; fondator, co-fondator şi membru în consiliile de conducere al mai multor ONG-uri: Asociația de Vexilologie „Tricolorul" (preşedinte), Fundația Muncii – Filiala Argeş (preşedinte), Asociația Cultural Argedava (vicepreşedinte), Asociația Culturală „Izvor de Vâlcea" (preşedinte), Fundația „Petre Ionescu – Muscel", Societatea de Ştiințe Istorice din România – Filiala Argeş (vicepreşedinte), Fundația „Casa Cărții", Federația „Societatea Civilă Românească" (co-preşedinte), Asociația Româno-Japoneză de Educație şi Ştiință (co-vicepreşedinte), Asociația de Cronologie, Scientologie şi Astronomie (preşedinte), membru al Filialei Județene Argeş a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria" -

**

Prin George Rotaru, universul cultural şi ştiințific românesc are un câştig de apreciat. Inovațiile şi invențiile sale – bine primite în lumea ştiințifică românească, contribuie la progresul tehnicii aplicate, iar preocupările cu caracter istoric, patriotic şi cultural, ce pun în valoare trecutul şi prezentul nostru, contribuie la frumoasa şi trainica zidire de neam, fenomen ce trebuie să curgă continuu, precum un râu, pentru a asigura nemurirea noastră ca popor.

La ceas aniversar, suntem onorați să publicăm în acest volum omagial o schiță de portret realizată de către artistul şi scriitorul argeşean Constantin Samoilă şi un interviu realizat de către distinsul jurnalist Ion Longin Popescu.

GEORGE ROTARU, 65 YEARS OLD

- born on June 16, 1949, Lăunele de Jos village, Dănicei commune, Vâlcea county; historian; designer, innovator and inventor (four license medals); publicist; author and coauthor of 27 volumes (15 volumes as single author, 4 volumes in collaboration and 8 collective authorship volumes); founder, in 1974, through the Production, Services and Construction Factory, functioning in Bucharest, Argeş, Olt and Vâlcea counties, of the first enterprise based on serigraphic art and industrial design; founder, in 1977, of the first Serigraphic Industrial Art Enterprise with the head office in Lăunele de Jos; mayor of Dănicei commune, Vâlcea county (1982-1990), county counsellor at Vâlcea County Council (1996-2000); founding member of Stânga Europeană

Party; fonder, in 1990, of the first enterprise from Vâlcea county, with integral private capital, called the Design, Serigraphy and Publications Enterprise, with its main purpose of publishing, advertising and typography; founder, in 1991, of S.C. Rotarexim S.A., the first shares society in the country with integral private capita; founder, co-founder and member in the leading councils of various NGOs: „Tricolorul" Vexillogy Association (president), The Work Foundation – Argeş Subsidiary (president), Argedava Cultural Association (vice-president), „Izvor de Vâlcea" Cultural Association (president), „Petre Ionescu – Muscel" Foundation, The Historical Science Foundation from Romania – Argeş Subsidiary (vice-president), „Casa Cărţii" Foundation, „Societatea Civilă Românească" Federation (co-president), The Romanian-Japanese Association of Education and Culture (co-vice president), The Cronology, Scientology and Astronomy (president), member of Argeş County Subsidiary of „Regina Maria" National Association of Heroes' Cult -

* *

Through George Rotaru, the Romanian cultural and scientific universe has a lot to win. His innovations and inventions – well received in the Romanian scientific world, contributes to the progress of applied technique, and historical, patriotic and cultural concerns that valorize our past and present, contributes to the beautiful and durable nation building, a phenomenon that must flow continuously like a river to ensure our immortality as people.

At anniversary time, we are honored to publish in this reverential volume a portrait sketch done by the artist and writer from Argeş, Constantin Samoilă, and an interview taken by the honorable journalist Ion Longin Popescu.

George Rotaru, un exemplu de a trăi plenar

Constantin Samoilă

Frumuseţile zonei subcarpatice din care judeţul Vâlcea nu face excepţie, relieful blând şi pitoresc nealterat al credinţelor şi obiceiurilor, poveştile copilăriei pline de farmec şi natură vie, dar şi armonia în familie, reprezintă spaţiul ideal pentru asimilarea emoţiei şi a responsabilităţii unor destine menite să fie de folos mai târziu. În mijloc acestor frumuseţi, la 16 iunie 1949, zi frumoasă de vară, în satul Lăunele de Jos aparţinând comunei Dănicei, judeţul Vâlcea, se năştea un băiat ce avea să poarte un nume adulat – George – care mai târziu avea să reprezinte un nume de referinţă pentru

istoricul, editorialistul, cercetătorul, inovatorul şi nu în ultimul rând creatorul de design şi artă poligrafică – Gheorghe Rotaru.

Încă din copilărie, a nădăjduit în ideea de a făuri, iar bucuria curată pe care strădania lui de mai târziu o va amplifica trăind în lumea proprie pe care o radiază, va reprezenta o respirație în tăcerea unei zile luminate, atunci când va crea elemente de inovare cu individualitate, care se vor înscrie într-un orizont ce cuprinde aspirații fireşti.

Universul croit adânc în rezonanțe tehnice şi artistice, va constitui o lecție, pe care o putem învăța, privindu-i activitatea profesională şi experiența personală, adăugând competența.

Încă de la vârsta de 15 ani, elev fiind la un Grup Şcolar Agroindustrial în paralel cu pregătirea profesională, Gheorghe Rotaru a abordat un stil aplicat al activității de creație prin inovarea şi realizarea prototipului unui aparat de aerografiat, concomitent construind şi ansambluri de materiale didactice ce reprezentau o vie imagine şcolară. Aceste calități au contribuit la angajarea sa ca laborant tehnic al Grupului şcolar la care a învățat, iar în perioada 1969-1970 ca profesor suplinitor la catedra de desen tehnic şi maşini agricole din aceeaşi unitate de învățământ.

După 1971, Gheorghe Rotaru parcurge cursuri în domeniul artei poligrafice pentru tehnicile aerografie, xilografie, metalografie, litografie, pictură murală, arte textile şi desing industrial. Bazat pe aceste cunoştințe, în anul 1974, înființează în județele Olt şi Vâlcea, prima Întreprindere Mică bazată pe arta serigrafică şi design industrial, iar în anul 1977, în satul natal Dănicei va înființa Întreprinderea de Artă Industrială Serigrafică. În perioada 1974-1982, în cadrul unei activități complexe de marketing şi producție în țară, dar şi în afara ei, a participat la dezvoltarea parteneriatului de colaborare pentru expoziții şi târguri comerciale naționale şi internaționale, iar în anul 1990, va crea prima Întreprindere cu capital integral privat în județul Vâlcea cu sigla „Design Serigrafie şi Publicații”.

Pentru a putea susține şi mai mult dezvoltarea micii industrii la nivel de administrație locală şi cooperatistă, în perioada anilor 1982-1990, Gheorghe Rotaru va îndeplini şi funcțiile de Primar şi Secretar al Comitetului de Partid al comunei Dănicei, județul Vâlcea, perioadă în care activitatea sa a fost materializată prin înființarea a două ferme agropomicole moderne, ce funcționau una în cadrul Întreprinderii Agricole de Stat Vâlcea şi cealaltă în cadrul Stațiunii de Cercetări Pomicole Vâlcea; a contribuit la realizarea de spații pentru birouri, producție şi prestări servicii şi a acționat pentru terminarea electrificării comunei; a susținut şi construit mai multe obiective sociale: o şcoală, sediului primăriei, dispensarul uman şi cooperativa sătească. De asemenea, a susținut înființare unui centru de cercetare a torenților, extinderea rețelei de apă-canal şi drumuri, lucrări ce s-au realizat în perioada primariatului său.

În anul 1991, Gheorghe Rotaru a fondat Societatea Comercială Rotarexim S.A. – prima societate pe acțiuni, cu capital integral privat, la nivel național, cu multiple domenii de activitate. Aici s-au introdus tehnologii moderne în domeniul poligrafic, s-au realizat primele totemuri şi panografii, termografie, lasografie, metalografie, flexografie, sublimare etc.

Începând din anul 1994, Gheorghe Rotaru participă la numeroase manifestări de parteneriat economic organizate la nivel european, sub titulatura „Europarteneriat", în oraşele Genova (Italia), Lyon (Franța), Kalamata (Grecia), Barcelona (Spania) etc. De asemenea, sub egida acestor manifestări, a organizat o serie de saloane şi expoziții comerciale permanente la Râmnicu-Vâlcea, Piteşti şi Bucureşti.

Sub egida editurilor Rotaris, Rottarymond şi Bibliostar, fondate de Gheorghe Rotaru s-au editat o serie de lucrări precum: *Charta Oamenilor de Afaceri, Cartea Timpului Milenar, Argevillo, România Timpului XX, Un Veac de Răscoală a Pământului, Cu Muza Clio pe Drumuri de Istorie, Eva Celestă Loxodromică, Stăpânul Timpului, Compediu Astro – Enciclopedic*.

Pe lângă domeniile amintite, Gheorghe Rotaru activează şi pe tărâm cultural şi artistic, al educație şi ştiinței el fiind fondator şi membru al colegiilor din cadrul mai multor asociații şi fundații precum: membru fondator al Fundației „Casa Cărții" şi al Fundației „Petre Ionescu Mucel", fondator şi preşedinte al al Asociației de Vexilologie „Tricolorul", al Fundației Muncii – Filiala Argeş, al Asociației Culturale „Izvor de Vâlcea" şi al Asociației de Cronologie, Scientologie şi Astronomie; vicepreşedinte al Asociației Culturale „Argedava", al Societății de Ştiințe Istorice – Filiala Argeş, al Federației „Societatea Civilă Românească" şi al Asociației „Româno – Japoneză de educație şi ştiință". De asemenea, George Rotaru este membru în consiliul director al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria", filiala județeană Argeş, editor al revistei Argeş „Cultul Eroilor" şi sponsor principal al acțiunilor acestei organizații, începând cu anul 2005.

Prin pregătirea şi funcțiile pe care le deține, Gheorghe Rotaru a participat de-a lungul anilor la o serie de activități culturale internaționale precum: Turul capitalelor Europei de Est – Artă şi Cultură Universală (Moscova, Leningrad, Varşovia, Berlin, Praga, Budapesta), Ziua Franței – Change Leman – Expoziția de artă etnografică şi tradiție românească, Ziua Greciei – Calavrita, Calamats – Expoziție de artă şi monumente româneşti, Eurosimfonia XX – Veneția, Milano (Italia), Zilele primăverii prieteniei asiatice – Novosibirsk (Rusia), Phenian (Coreea de Nord).

Gheorghe Rotaru este fondator şi cofondator al revistelor: *Impact* (publicație de opinie şi dialog social), *Tricolorul* (publicație de istorie şi realitate românească), *Socialistul* (publicație a Partidului Alianța Socialistă) şi *Clio* (publicație cu caracter istoric).

Pe linie editorială, Gheorghe Rotaru coordonează revistele: *Soarele* (publicație româno-japoneză), *Philosophia Militans* (publicație de filosofie), *Om şi Societate*, *Omul şi Universul*.

În cadrul activității de cercetare, are o serie de invenții şi inovații. Aşa se face că, pe lângă activitățile de cultură, artă, educație şi ştiință, desfăşurate în cadrul ONG-urilor amintite şi cea de coordonare editorială participă la activitatea de cercetare şi inventivitate care rămâne ca un element ce primează în biografia creatorului şi inventatorului Gheorghe Rotaru; tehnicizarea poligrafică a serigrafiei şi aerografiei prin maşina MG Mixi 1-2; crearea a 468 de noi prototipuri; inovarea aplicată a aparaturii şi instalațiilor pentru serigrafie, aerografie şi metalografie; invenția aplicată pentru maşina de semănat porumb pe 2 rânduri cu tracțiune animală, tripod telescopic pentru drapele – inovație înregistrată la OSIM; copertare de înaltă rezistență în format triplex cu memorie încorporată; cartea duplex cu copertă tetradă – format loxodromic (început fără sfârşit); Calendarul Perpetuu Universal Rotarian – invenție înregistrată la OSIM şi propunere pentru Comisia de Reformă a calendarului din cadrul ONU, desene şi modele pentru Calendarul Universal, Perpetuu, Sincronic, Interactiv Rotarian – înregistrate la OSIM în formate şi imagini diverse, modele desene şi tehnologii aplicate pentru tipurile de producție fabricate de SC Rotarexim SA în regim special.

Pe linie social-economică, Gheorghe Rotaru are o viață plină de acțiuni şi realizări: este fondator al întreprinderii de serigrafie, desen şi publicații; fondator al Societății Comerciale Rotarexim S.A.; fondator al Societății Mixte „Rotinel Printed”, fondator al Societății Româno-Franceze „Change”, Vâlcea; fondator al Societății Comerciale „Cireşarii SRL”, fondator al Societății Comerciale Rottarymond, Bibliostar.

Pentru activitatea pe tărâm cultural, educație, artă şi ştiință sau în organizații non-guvernamentale, organizații şi societăți comerciale din perioada 1970 -2012, Gheorghe Rotaru a obținut premii şi efecte simbolice premium: 4 medalii de brevet, 2 medalioane, 6 medalioane cu tricolor, 7 diplome de excelență, 8 diplome de onoare, 6 plachete, 10 plachete cu tricolor, 2 stampe In Honoris, 4 hrisoave de excelență.

Toate aceste activități, economice, culturale şi de cercetare, au fost îmbinate de Gheorghe Rotaru cu activitatea politică. Începând din anul 1968 până în 1990 a fost membru al Partidului Comunist Român; din anul 1990 până în anul 2003 a fost membru al Partidului Socialist al Muncii (în perioada 1996-2000 a fost consilier în cadrul Consiliului Județean Vâlcea), iar în anul 2003 până în 2015 a fost membru al Partidului Alianța Socialistă, după care a devenit membru al Partidului Socialist Român.

Pasiunea, imaginația, curajul faptelor de excepție este treapta pe care trebuie să tindă orice om care doreşte să-şi trăiască viața cu maximă ardere, în ideea de a lăsa în urma sa fapte memorabile, lucrări remarcabile. Şi Gheorghe

Rotaru îndeplinește aceste calități, fiind un om deosebit, un român cunoscut de cei din jur dar şi de cei de peste fruntariile țării, devenit un exemplu de a trăi plenar, obținând carate de strălucire, visate de mulți admiratori.

George Rotaru, omul care duce steagul

- interviu realizat de ziaristul Ion Longin Popescu -

„Tricolorul românesc este casa părinților şi copiilor noştri, trecutul, prezentul şi viitorul acestei țări!”

Zilele trecute, am văzut la Chişinău un drapel românesc uriaş, purtat pe brațe de mii de tineri basarabeni, în semn de unitate națională şi dorință de reunire sub aceleaşi falduri tricolore. Nu departe, la Cernăuți, s-a deschis Centrul Cultural Român „Eudoxiu Hurmuzachi”, sub semnul aceluiaşi tricolor scos la lumină, după ce a fost păstrat ascuns sau mascat în țesătura costumelor naționale decenii de-a rândul. Şi la Negotin, în Timocul Sârbesc, a fost târnosită, zilele acestea, o biserică românească, sub oblăduirea protopopului erou Boian Alexandrovici (Alexandru) şi la „umbra” unui tricolor impresionant. La Slatina, pe dealul Grădiştei, un tricolor uriaş ține fața oltenilor sus, cum se spune. Acelaşi drapel monumental flutură în Piteşti, Râmnicu-Vâlcea, Braşov şi în alte localități. Cel care a fabricat şi deseori a donat toate aceste „instrumente” ale luptei şi mândriei naționale este întreprinzătorul George Rotaru, istoric şi scriitor, originar din aşa numita zonă „Argevilo” (Argeş, Vâlcea, Olt), patronul S.C. Rotarexim S.A. din Râmnicu-Vâlcea şi preşedintele Asociației de Vexilologie „Tricolorul”, vexilologia fiind, pentru cei ce nu ştiu, o disciplină a istoriei care studiază steagurile din diferite epoci şi țări. A fabrica drapele a fost un vis din copilărie al acestui „patriot din sud”, cum i se spune, care a transformat o afacere în ocazia ideală de manifestare a dragostei pentru simbolurile naționale.

„Drapelul simbolizează istoria unui stat, trăirile şi ambițiile unui neam!”

Ion Longin Popescu

– În ce împrejurare ați decis să vă faceți fabricant de... steaguri, domnule George Rotaru? Ce înseamnă pentru d-voastră tricolorul românesc?

George Rotaru

– Drapelul tricolor a fost o preocupare veche a vieții mele, cu mult mai veche decât momentul în care am început să-l produc în fabrica noastră. De când mă ştiu, drapelul a fost acel element care, „mut” fiind, îți spune totul. Oriunde te duci în lume, îl întâlneşti şi-l priveşti, îți dai seama imediat că reprezintă o țară, o națiune, o stare de fapt a libertății naționale. În toate cazurile, drapelul simbolizează istoria unui stat, trăirile şi ambițiile unui neam. Tricolorul românesc este casa părinților şi copiilor noştri, trecutul, prezentul şi viitorul acestei țări...

Culorile sale au o istorie bine documentată. **Roşu** (sau glorie) reprezintă focul, simbolizează mărirea, bravura şi generozitatea, dar şi sângele vărsat în lupte, puterea de viaţă şi energia strămoşească. Este o dovadă de mare distincţie şi de aceea făcea parte din componenţa stemelor princiare. **Galben** (sau aur) reprezintă pământul, este simbolul forţei şi bogăţiei, al holdelor aurii de grâu din timpul verii. **Albastru** (sau azur) reprezintă apa, dar şi aerul, cel mai nobil element după foc, simbolizând blândeţea, frumuseţea, noblеţea şi buna credinţă.

Ion Longin Popescu

– Care este originea tricolorului românesc?

George Rotaru

– Curcubeul dacic, al lui Zamolxis. Cele şapte panglici colorate ale stindardului, aflate în prelungirea capului de lup, purtate de daci în luptă, m-au impresionat profund încă din copilărie. Ulterior, am căutat să aflu cum au fost acestea preluate de la strămoşii noştri, din acel curcubeu *rogvaiv* (roşu, oranj, galben, verde, albastru, indigo, violet), în dominantele tricolore ale drapelului nostru naţional.

În ultimii ani, şi Institutul Mondial de Vexilologie a apreciat că stindardul dacic este unul dintre cele mai vechi şi mai valoroase din lume.

„Statul român a plătit o amendă de 200 de milioane de dolari Ciadului!”

Ion Longin Popescu

– Ne amintim că, în anii ’90, a existat o mare dispută internaţională privind tricolorul românesc. Acelaşi institut, care preţuieşte stindardul dacic, a refuzat să accepte drapelul românesc fără stema care, după cum se ştie, fusese decupată de pe drapel. Cum s-a sfârşit această dispută?

George Rotaru

– Printr-un proces câştigat de statul african Ciad, al cărui tricolor este identic cu al nostru. În anul 1951, atunci când această ţară, fostă colonie franceză, a preluat culorile roşu, galben şi albastru din drapelul francez şi din tradiţia panafricană (galbenul), a primit interdicţie de a insera o stemă pe propriul drapel, ca să nu fie confundat cu drapelul românesc. În decembrie 1989, stema aşa-zis comunistă este dată jos, iar tricolorul nostru intră în ilegalitate. Ambasada Ciadului de la Moscova (la Bucureşti nu exista o ambasadă a acestui stat) a acţionat România în judecată şi, cum spuneam, a câştigat. *Amenda plătită de statul român a fost uriaşă: 200 de milioane de dolari!* Institutul mondial amintit a făcut presiuni permanente, să punem o stemă pe drapel, să intrăm în legalitate. Dar politicienii români au refuzat. Nici măcar stema iliesciană, cu acvila cheală, fără coroană, nu a fost luată în calcul. S-a înfiinţat o comisie de heraldică în parlament, condusă de persoane străine de interesul naţional românesc, care a decis să încalce regulile vexilologice şi heraldice internaţionale, refuzând inserarea stemei – care ar fi însemnat „stat naţional, unitar, independent, suveran şi indivizibil”. Cineva n-a dorit acest lucru. Lăsăm la o parte speculaţiile care se făceau pe marginea găurii din steag, însemnând, se spunea, că simbolizează faptul că în mijlocul României

este un teritoriu „gol”, care nu aparține statului român. Să privim stema, așa cum a dispus președintele Ion Iliescu: în scutul central, avem cele patru cartiere reprezentând provinciile istorice: Moldova, Muntenia, Transilvania, Banatul-Crișana și instituțiunea Dobrogea. Cine dorea ca aceste cartiere și instituțiunea, reunite sub același scut să nu fie inserate pe drapelul României?

Ion Longin Popescu

– Ca să nu mai vorbim de stema adevărată, de care se vorbește acum în parlament și despre care revista noastră a scris în repetate rânduri. Cine nu dorește încoronarea statului român?

George Rotaru

– Sunt aceiași politicieni pe care nu-i preocupă interesul național. Coroana pusă pe capul acvilei ar fi un element de suveranitate, căci este trimiterea directă la coroana de oțel a regelui Carol I. Stema pentru drapel e ca inima pentru trup, stema fiind poporul român suveran, pe când drapelul tricolor reprezintă țara. Din 201 națiuni, câte există pe glob, 142 au diferite însemne heraldice pe drapelul lor. SUA au 50 de stele, reprezentând cele 50 de state. Marea Britanie are trei cruci ale Sfântului Andrei, reprezentând cele trei țări care formează Regatul Unit. Canada are frunza de arțar etc. În acest context, fabrica noastră de drapele susține completarea fără întârziere a însemnelor tradiționale ale statului român, deoarece suntem singura țară fostă comunistă care nu are stemă inserată pe drapel în acord cu tradiția și demnitatea poporului român. Această stemă trebuie neconditionat pusă pe drapel. Noi fabricăm drapele pentru Casa Regală a României, pentru Republica Moldova, pentru toate națiunile lumii. Nu facem doar un business, facem educație și cercetare. Asociația de Vexilologie cercetează toate drapelele din lume, toate stemele, vexilologia și heraldica internațională. Mereu ne lovim de criticile puternice ale institutelor și forumurilor internationale de vexilologie: de ce nu intră România în legalitate, de ce nu-și creează un steag cu toate atributele?

„Schimbați stema României! Și puneți-o unde-i e locul: pe drapel!”

Ion Longin Popescu

– Povestiți, vă rog, ce a pățit delegația României, condusă de Ion Iliescu, la Johanesbourg, în anul 2000, când a luat parte la festivitățile prilejuite de Ziua Mondială a Pământului...

George Rotaru

– Din cauză că drapelele României și Ciadului erau și sunt încă identice, cu toată amenda plătită de București, organizatorii au refuzat intrarea delegației române în aula principală, pe motiv că locurile rezervate fuseseră ocupate de Ciad, aflată mai în față în ordine alfabetică. La uriașa masă la care urmau să se așeze șefii de stat, fusese pus steagul tricolor... ciado-român. Ce să mai creadă bieții oameni? Așa a ajuns domnul Iliescu și restul delegației în sala a doua, în așa-numita anticameră, unde stăteau servitorii (ca să glumim amar). De ce? Pentru că acești domni nu au întreprins nimic pentru a diferența cele două

drapele. La Atena, la jocurile olimpice, a fost ceva asemănător: de fiecare dată, când se ridica steagul României pentru a marca victoria unui sportiv român, unele televiziuni străine vorbeau de victoria sportivilor din Ciad. De fapt, la ONU, la UNESCO, la toate instituțiile internaționale, există permanent această confuzie care deservește interesul nostru național. Dacă tot se vorbește în parlament despre schimbarea Constituției, atunci schimbați, domnilor și stema! Și puneți-o unde-i e locul: pe drapel.

Ion Longin Popescu

– V-am prins greu la telefon zilele acestea. Robotul mă informa că sunteți în zone fără acoperire. Pot să vă întreb ce treburi ați avut pe munți?

George Rotaru

– Am fost într-adevăr pe munți. Pe Transalpina și pe Transfăgărășan. În septembrie 2013, la Olăneşti, s-a desfăşurat Congresul celor mai Faimoşi Munți din Lume, la care au luat parte 47 de țări din lumea întreagă. Atunci am reînțeles că noi nu știm să prețuim ceea ce ne-a dat Dumnezeu. Congresul a desemnat cele două drumuri transmontane, Transalpina şi Transfăgărăşanul, drept *„Cea mai frumoasă centură montană şi piemontană din lume”*. Ecoul s-a stins, nimeni n-a acționat în nici un fel, brandul de țară a fost desemnată o biată frunză anonimă de care, vorba poetului, „codrului nu-i pasă câtuşi de puțin”... Văzând asta, Asociația de Vexilologie a luat decizia de a marca, din creastă în creastă, cele două splendide şosele cu steaguri uriaşe, de 36/24 metri, urcate pe catarge de metal foarte înalte. Va fi contribuția noastră pentru frumusețea românească a peisajului, iar dacă parlamentul va adopta stema nouă (veche) și o va insera pe drapel, atunci efectul va fi cu atât mai semnificativ.

„Drapelul secuiesc a fost creat de Mihai Viteazul şi era un simbol anti-unguresc!”

Ion Longin Popescu

– Vorbind despre drapele, nu putem ignora scandalul așa-zisului drapel secuiesc, pentru care se bat partidele şi partidulețele maghiare din Harghita, Covasna şi Mureş. A existat cu adevărat un drapel secuiesc în istorie?

George Rotaru

– A existat. Nu un „așa-zis” drapel secuiesc, ci un veritabil drapel secuiesc. Numai că există un detaliu, sesizat de istoricul maghiar de la Budapesta, academicianul Pall Antal Sandor, care-i sperie pe secuii de astăzi, asimilați de maghiari: drapelul lor a fost confecționat chiar de Mihai Viteazul! Dupa trecerea prin defileul Oltului, în lupta de la Șelimbăr, în 1599, unde maghiarii au fost bătuți crunt de marele voievod, oştirii române i s-a alăturat şi oastea secuilor condusă de Moise Secuiul, deoarece Mihai le promisese că le va reda privilegiile retrase de grofi. Moise i-a cerut însă domnitorului un semn în plus de recunoaştere a pedestraşilor săi: un drapel secuiesc. Atunci a creat şi le-a dăruit Mihai steagul cu care astăzi udemeriştii, pecemiştii şi alții ca ei se afişează pretutindeni, fără să ştie că acesta a fost, ironia sorții, un puternic simbol anti-

unguresc. Luna şi steaua de pe drapelul secuiesc, ca să ne referim numai la un detaliu, reprezintă echinocțiile, timpul şi eternitatea pe pământ românesc. Pentru că unirea tuturor provinciilor românești, înfăptuită de Mihai Viteazul şi cu sprijinul secuilor, s-a vrut a fi eternă. Iată cum, fără să știe, unii reprezentanți autonomiști din secuime arborează sfidător şi eronat un însemn al aşa-zisei autonomii secuieşti, în realitate fiind steagul de luptă al secuimii împotriva maghiarimii, sub comanda voievodului Mihai Viteazul, de acum 400 de ani.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria", Filiala Județeană Argeş – adunare festivă la Cercul Militar Piteşti (nov. 2009)

Ungaria
Maramureș
Pocuția
Colomeea
Cernăuți
Bucovina
Din 1924
Transnistria
Rădăuți
din 1775
Botoșani
Bălți
Rîbnița
Satu Mare
Baia-Mare
Debrețin
Crișana
Oradea
Moldova
Iași
până în 1812
Chișinău
Tiraspol
Piatra Neamț
Cluj-Napoca
Bacău
Transilvania
Moldova
după 1812
Basarabia
după 1812
Cetatea Albă
Bugeac
Arad
Sibiu
Brașov
Cahul
Timișoara
Banat
Galați
Tulcea
Târgu Jiu
Râmnicu Vâlcea
Oltenia
Ploiești
Muntenia
Craina
Cazanelor
(Timocul)
Turnu-Severin
Craiova
București
Constanța
Dobrogea
Serbia

Ținutul Herța
MARAMUREȘ
BUCOVINA
BASARABIA
CRIȘANA
MOLDOVA
TRANSILVANIA
BUGEAC
(Basarabia veche)
BANAT
Insula Șerpilor
OLTENIA
MUNTENIA
DOBROGEA
CADRILATER
MAREA NEAGRĂ

VREM UNIREA
SUROCA

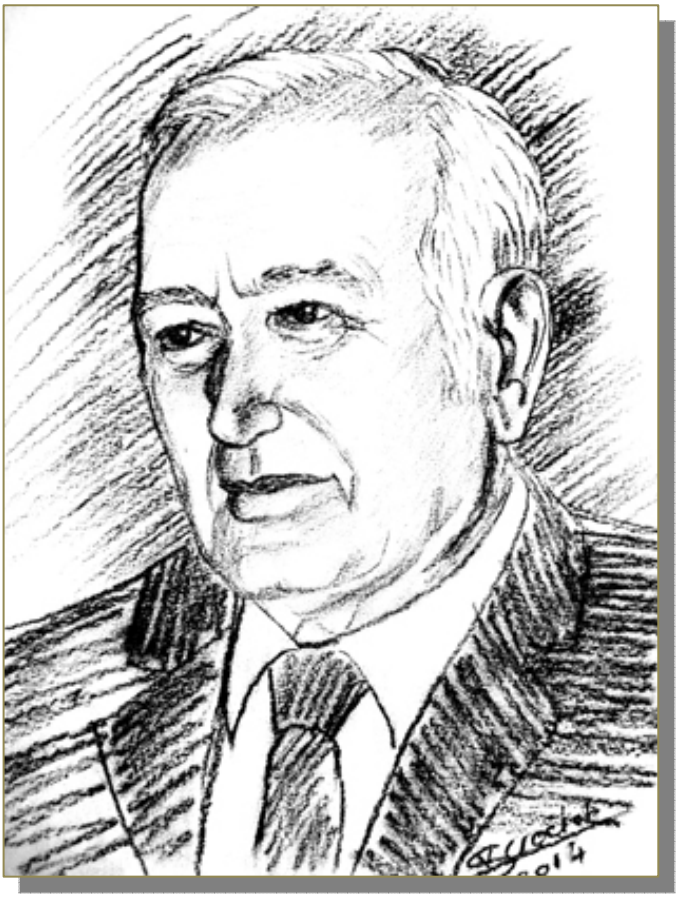

PETRU PISTOL, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 23 iunie 1944, comuna Scundu, judeţul Vâlcea; filolog (latinist şi grecist), profesor, doctor în filologie (2000); scriitor (poet şi eseist), cercetător, critic şi istoric literar, traducător, publicist – are o bogată activitate literară şi redacţională la mai multe reviste de specialitate (filologie clasică) şi de cultură: „Calende” (Piteşti), „Povestea vorbei”, „Forum-V” (Râmnicu-Vâlcea) etc.; redactor şef al publicaţiei „Forum-V”; autor şi coautor a 11 volume – manuale (cursuri universitare), lucrări ştiinţifice, monografii, eseuri şi traduceri (nouă volume ca unic autor şi două volume în colaborare); pseudonime: Eugen Bălaşa, Petru Cozma şi Petru Apostol; profesor de Limba latină în învăţământul preuniversitar şi Limbi clasice în învăţământul universitar; profesor la Universitatea din Piteşti, Facultatea de Litere şi Istorie,

Catedra de Limbi străine aplicate şi conducător de doctorate – domeniul ştiinţe umaniste, specialitatea filologie clasică (1992-2010); membru al Societăţii Române de Studii Clasice (din 1996), membru al Forumului Cultural al Râmnicului, membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 2006) -

* *

Publicam cu ani în urmă un studiu intitulat „Triunghiul valorilor Ortodoxiei Româneşti". Este vorba despre un perimetru situat în partea de sud-est a judeţului Vâlcea, în formă de triunghi isoscel, în care s-au născut cinci slujitori de seamă ai Bisericii Ortodoxe Române. Forma geometrică respectivă are unghiurile de bază în satele Dealu Mare, comuna Guşoeni, locul de naştere al preotului cărturar Dumitru Bălaşa şi satul Orleşti, comuna Orleşti, locul de naştere al preotului cărturar Petre Gheorghe-Govora, iar unghiul opus, adică înălţimea, în satul Sueşti, comuna Stăneşti, locul de naştere al PF Justinian Marina. Cele două laturi congruente ale triunghiului trec prin satul Măciuceni, comuna Măciuca, locul de naştere al IPS Efrem Enăcescu-Tighineanul şi satul Glăvile, comuna Glăvile, locul de naştere al IPS Bartolomeu Anania.

Acest triunghi are la bază doi preoţi de mir – doi istorici şi cărturari vestiţi, adevărate pietre de temelie ale Bisericii noastre: Pr. Dumitru Bălaşa şi Pr. Petre Gheorghe-Govora; între bază şi vârf are stâlpii de rezistenţă, doi înalţi ierarhi, doi mitropoliţi: pe latura de sud-vest îl găsim pe IPS Efrem Enăcescu-Tighineanul, arhiepiscop al Chişinăului şi mitropolit al Basarabiei (din 12 ianuarie 1944 până în vara anului 1944), iar pe latura de nord-vest pe IPS Bartolomeu Valeriu Anania, primul mitropolit al Clujului, Albei, Crişanei şi Maramureşului (2006-2011). La vârf se află PF Justinian Marina – patriarhul Bisericii Ortodoxe Române (1948-1977).

Întâmplător sau nu, constatarea mea corespunde cu realitatea. Avem la bază, aşa cum spuneam, doi preoţi de mir, la mijloc doi mitropoliţi şi, la vârf, un patriarh. Putem spune că în triunghiul acesta, care cuprinde perimetrul: Guşoeni – Măciuca – Stăneşti – Glăvile – Orleşti, avem întreaga Biserică: baza, miezul şi vârful ierarhiei Bisericii Ortodoxe Române.

Trebuie precizat faptul că, în acest perimetru, pe lângă personalităţile bisericeşti amintite, întâlnim şi numeroase personalităţi din lumea laică. Fără a greşi cu ceva, între aceste nume, multe la număr, ce fac cinste neamului românesc, îl putem include şi pe omagiatul nostru, profesorul universitar şi scriitorul Petru Pistol.

La ceas aniversar, trei filologi şi scriitori vâlceni, apropiaţi ai distinsului om de ştiinţă şi cultură şi formator de valori umane: Ion Soare – prieten şi coleg de forum, Viorel Dianu – vechi prieten, fost coleg de liceu şi Gabriela Crăciun – fostă studentă, pun în valoare viaţa, opera şi calităţile umane ale acestuia.

PETRU PISTOL, 70 YEARS OLD

- born on June 23, 1944, Scundu commune, Vâlcea county; philologist (Latinist and Grecist), professor, with a PhD in philology (2000); writer (poet and essayist), researcher, critic and literary historian, translator, publicist – has a rich literary and editorial activity in various specialty (classical philology) and cultural magazines: „Calende" (Piteşti), „Povestea vorbei", „Forum-V" (Râmnicu-Vâlcea) etc.; editor-in-chief of „Forum-V" issue; author and coauthor of 11 volumes – manuals (university courses), scientific papers, monographies, essays and translations (nine volumes as single author and two volumes in collaboration); pseudonyms: Eugen Bălaşa, Petru Cozma and Petru Apostol; Latin Language teacher and Classical Languages professor; professor at University of Piteşti, the Faculty of Letters and History, the Department of Applied Foreign Languages, and PhD guide – in the area of humanist sciences, classical philology (1992-2010); member of the Romanian Classical Studies Society (since 1996), member of the Cultural Forum of Râmnic, member of the Writers' Union from Romania (since 2006) -

* *

Years ago I was publishing a study entitled „Triunghiul valorilor Ortodoxiei Româneşti". It is about a perimeter placed in the south-eastern part of Vâlcea County, in the shape of an isosceles triangle where there were born five important servants of the Romanian Orthodox Church. The respective geometrical shape has its base angles in Dealu Mare village, Guşoeni commune, the place of birth of the scholar priest Dumitru Bălaşa and Orleşti village, Orleşti commune, the place of birth of the scholar priest Petre Gheorghe-Govora, and the opposite angle, i.e. the height, in Sueşti village, Stăneşti commune, the place of birth of His Grace Justinian Marina. The two congruent sides of the triangle pass through Măciuceni village, Măciuca commune, the place of birth of His Grace Efrem Enăcescu-Tighineanul, and Glăvile village, Glăvile commune, the place of birth of His Grace Bartolomeu Anania.

At the base, this triangle has two secular priests – two famous historians and scholars, true cornerstones of our Church: Pr. Dumitru Bălaşa and Pr. Petre Gheorghe-Govora; between the base and the top, it has the strength pillars, two great hierarchs, two metropolitans: on the south-western side, we find His Grace Efrem Enăcescu-Tighineanul, archbishop of Chişinău and metropolitan of Basarabia (since January 12, 1944 until the summer of the year 1944), and on the north-western side – His Grace Bartolomeu Valeriu

Anania,the first metropolitan of Cluj, Alba, Crişana and Maramureş (2006-2011). At the top, there is His Grace Justinian Marina – the patriarch of the Romanian Orthodox Church (1948-1977).

Accidentally or not, my finding corresponds to the reality. At the base, we have two secular priests, as I said, in the middle, two metropolitans and at the top a patriarch. We can say that in this triangle that encompasses Guşoeni – Măciuca – Stăneşti – Glăvile – Orleşti perimeter, we have the entire Church: the base, the middle and the top of the Romanian Orthodox Church hierarchy.

It must be made clear that in this perimeter, along with the Church's personalities that we recalled, there are also some personalities from the laic world. Without excluding any of these many personalities that honor the Romanian people, we can also include the one we are now celebrating, the professor and writer, Petru Pistol.

At anniversary time, three philologists and writers from Vâlcea, close acquaintances of the honorable science and culture man, as well as of the human values teacher: Ion Soare – friend and co-worker at the forum, Viorel Dianu – old friend and former high school colleague and Gabriela Crăciun – former student, valorize his life, work and human qualities.

Un clasicist printre postmodernişti: Petru Pistol

Ion Soare

Dacă filosoful Diogene din Sinope ar reînvia în zilele noastre şi, cu ajutorul proverbialei sale lămpi – aprinse ziua în amiaza mare, şi-ar continua înțeleapta căutare de oameni adevărați, pe unul dintre aceştia l-ar găsi relativ repede, spre salvarea şi „omologarea" unei părți semnificative din corectitudinea umană, din onoarea, bunul simț şi modestia împinsă până la smerenie! OMUL ar putea fi găsit într-una dintre „academiile" moderne, numită Universitatea din Piteşti, oferind cu generozitate – verbal sau prin intermediul manualelor alcătuite de dânsul – lecții din culturile greacă şi latină (dar nu numai!); ar mai putea fi întâlnit prin parcul Zăvoi sau pe vreo bancă din municipiu, purtând îndelungate discuții, mai mult sau mai puțin peripatetice, cu prietenul său N(icol)ae Comănescu – fostul profesor de filosofie de la „Mircea…", ori cu criticul literar şi filosoful Ion Predescu. Şi – neapărat! – cel puțin o dată pe săptămână, împreună cu frumoasa şi distinsa sa soție, Doamna Eromanga – la Ioneştii Vâlcii, într-o căsuță cochetă, construită şi amenajată cu mult gust, în cel mai autentic stil rustic; de aici, asemenea legendarului Anteu, eruditul şi discretul clasicist, dar mai ales Omul PETRU PISTOL îşi reîmprospătează periodic forțele, luând contact cu

vatra strămoşească natală, de al cărei spirit tainic şi profund, a fost pătruns întotdeauna.

Un om discret şi retras, aproape timid sau lăsând impresia că e astfel, căci are marele curaj de-a fi permanent el însuşi, într-o lume în care mimetismul este forma cea mai onestă de adaptare şi parvenire. Modestia lui frizând smerenia, este exemplară în cel mai înalt grad şi, fără niciun demers didacticist din partea posesorului ei, îi face pe mulți (încă) nepervertiți să-l urmeze.

Petru Pistol nu s-a grăbit să sară peste treptele afirmării: le-a urcat meticulos, pregătindu-şi cu grijă fiecare pas, ritmul obişnuit fiindu-i încetinit doar de „trivalența" preocupărilor sale de bază, pe care le slujeşte cu credință, pasiune şi obstinație: propensiunea pentru clasicism şi limbile clasice (latina şi greaca, în care s-a şi specializat), cu unul dintre fascinantele corolare ale lingvisticii – etimologia; eseistica şi poezia.

Conştient şi responsabil, el a acumulat timp de patru decenii de viață, apoi a început să aşeze „cărămizile" plămădite astfel, în zidiri la fel de trainice ca bronzul horațian: cursuri universitare, monografii, eseuri, traduceri. În paralel, desfăşoară o activitate didactică de excelență (din 1992, majoritar universitară), în timpul căreia – metamorfoză uimitoare, dar previzibilă, dată fiind responsabilitatea despre care vorbeam – omul politicos până la delicatețe, devine un profesor sever şi autoritar.

Cărțile dedicate vieții şi operei lui Lactanțiu, *Etimologicon*-ul apărut recent la Editura „Dacia" din Cluj, *Critice şi ipocritice* ş.a. reprezintă – alături de manualele şi cursurile universitare semnate de Petru Pistol, singur sau în colaborare – cărți de referință în domeniu, peste care, în viitor, niciun cititor sau cercetător serios nu va putea trece.

Soliditatea pregătirii în cele două limbi clasice (şi nu numai), polivalența cercetărilor şi ținuta ştiințifică a studiilor şi exegezelor sale, îl înrudesc spiritual cu un alt strălucit clasicist originar din Vâlcea, Nicolae Barbu, cu care, de altfel, se şi întâlneşte, în explorarea unei stele de mărimea întâi a culturii antice: Lactantius.

Stilul, cumva stufos, dar – paradoxal! – limpid, al eseurilor şi studiilor clasicistului Petru Pistol, este – într-un fel – unic; în orice caz, rarisim şi uşor recognoscibil, căci poartă pecetea inconfundabilă a intelectualului rasat, dublat de un stilist al eseisticii. „Pistolar" original al criticii literare, scriitorul nu abordează niciodată în mod direct, „țintele" analizelor sale: „pregăteşte terenul", prin incursiuni în domenii adiacente obiectului de studiu, face asocieri spectaculoase şi savante, în care citatul scurt, dar semnificativ, urmat – onest şi „regulamentar" – de menționarea sursei, oferă cititorului o mare încărcătură informațională şi colocvial-afectivă, amintind de metodele unor filosofi antici (în special, euristic-socratici) şi, deopotrivă, de eficiența acestora. Petru Pistol şi opera sa reprezintă un stâlp trainic al clasicismului antic şi al culturii române în ansamblu, într-o vreme în care improvizația şi scribomania proliferează, iar

moştenirii spirituale a înaintaşilor i se acordă tot mai puţină atenţie (ca şi cum ar fi posibilă ridicarea unor edificii direct în aer, fără temelie!)...

* *

Alături de alte societăţi şi ONG-uri profesionale din care face parte, latinistul şi grecistul Petru Pistol este şi membru titular al Forumului Cultural al Râmnicului, pe care îl onorează cu participările sale săptămânale (atunci când nu are cursuri în ziua respectivă). De regulă, se aşază într-un loc cât mai retras, probând încă o calitate rară – aceea de a şti să asculte (spre deosebire de unii „zgomotoşi şi fantezişti" cărora, „în compensaţie", le place să-şi servească drept auditoriu!). Ca şi la alte manifestări culturale la care participă, intervine rar în discuţii, mai ales când i se cere părerea, răspunsurile şi opiniile sale fiind întotdeauna „cu miez", iar textele cu care onorează revista „Forum-V", al cărei redactor-şef este, dau greutate publicaţiei, ca şi acelea aduse de Domnia Sa de la alţi colaboratori de încredere. Cărţile sale, indiferent de domeniul căruia i se circumscriu tematic, reprezintă tot atâtea încântări ale spiritului, atât datorită erudiţiei neostentative, cât şi stilului – cu multe elemente inedite; combinaţie complexă şi originală de eseist, critic şi istoric literar, scriitorul şi cercetătorul cu acest nume are capacitatea de a descoperi lucruri noi acolo pe unde alţii au trecut grăbiţi, de a fora în adâncime în domenii ce păreau „închise", de a descoperi şi explica (în linia lui Al. Graur) originile îndepărtate ale unor cuvinte şi noţiuni. Fie că este vorba despre Cae(ci)lius Firmianus Lactantius (în a cărui viaţă şi operă, scriitorul este unul dintre cei mai buni specialişti din ţară şi din Europa, cu un doctorat în domeniu), de civilizaţia romană, de „istoriile" unor vocabule şi sintagme sau de tainele limbilor clasice, rafinamentul analizelor şi comentariilor sale făcute într-un limbaj în care specializarea se îmbină subtil cu accesibilitatea şi – uneori – cu un umor fin, de cea mai bună calitate, este dublat de o erudiţie puţin comună, ambele trăsături creându-ţi, după lectură, tonica senzaţie că te-ai îmbogăţit spiritual.

Pe un asemenea intelectual rasat, care îşi poartă ca pe o povară dulce, bogatul bagaj de filologie şi filosofie clasicistă – totodată… rustic românească, ne-am propus să-l sărbătorim într-o zi de iunie a acestui an, cu ocazia împlinirii a 14 luştri de viaţă. Sarcină care s-a dovedit destul de dificilă, dacă avem în vedere, parafrazând, că „Omul propune, iar Domnul …Pistol dispune!". Mai exact, Domnia Sa nu s-a arătat deloc încântat (eufemistic vorbind!) de iniţiativa / dorinţa noastră, reacţionând aproape ca la o agresiune. Abia cu greu, după îndelungi pertractări, l-am convins, cu argumente prieteneşti, că o „agapă forumistă" e, totuşi, recomandabilă şi „benefică" din toate punctele de vedere. Lucrurile s-au complicat, însă, atunci când a venit vorba despre „o cărticică (…), poate o broşură"… „un documentar"… „măcar un program, ceva"! Nimic! Toate propunerile noastre

erau demolate pe rând, izbindu-se ca de un zid, de modestia şi discreţia acestui om „diogenian-socratian”, care refuza categoric orice mediatizare „tradiţională”. Până la urmă, după alte „runde de convorbiri”, am „convenit“ ... unilateral să facem un program în trei exemplare: unul pentru dânsul, unul pentru arhivă şi celălalt – pentru preşedintele Forumului. La textul de mai sus şi la tradiţionala urare LA MULŢI ANI!, adăugăm o plecăciune plină de preţuire şi – totodată – un oftat încărcat de regretul că asemenea oameni există într-un număr atât de mic!

Un prieten pentru totdeauna

Viorel Dianu

Sunt prieten cu Petru Pistol de aproape 60 de ani. (Îi voi spune aici Petru Pistol, deşi pentru mine a fost totdeauna şi va fi: Petrică.) În anul 1958, am devenit amândoi elevi ai Liceului „Nicolae Bălcescu” din Râmnicu-Vâlcea, astăzi Colegiul Naţional „Alexandru Lahovari”. Elevi şi, mai ales, colegi de clasă. Veneam şi unul şi altul de la ţară: eu din Bârsoiu, el de la Scundu, localităţi aflate la vreo 40 de kilometri de oraş, între ele două fiind cam aceeaşi distanţă. Eu eram fecior de ţărani, el fiu de preot, ceea ce făcea diferenţa. Îl invidiam întrucâtva pentru asta. Pentru mine, colegii care aveau părinţi preoţi, medici, avocaţi, profesori făceau parte dintr-o castă superioară, şi pe bună dreptate, deosebiţi de noi, ceilalţi, fii de ţărani sau muncitori, deşi cei cu origine muncitorească erau consideraţi de regim mai presus decât toţi. Petru Pistol nu şi-a clamat niciodată filiaţia, dimpotrivă, şi-o tăinuia pe cât putea. Aceasta, mi-a mărturisit mai târziu, i-a alimentat ca licean o continuă temere. Am înţeles de ce: regimul comunist i-a ostracizat la începutul anilor cincizeci pe intelectualii de marcă ai ţării, pe preoţi, pe proprietarii mari şi mijlocii de la oraşe şi sate, pe care i-a trimis în lagăre de muncă, i-a deportat în Bărăgan, i-a întemniţat, i-a expropriat, iar pe fiii lor i-a exmatriculat din şcoli şi facultăţi. Acum, spre sfârşitul deceniului întunecat, teama persista încă puternic. Totuşi, Petru Pistol nu a pătimit cu nimic, corpul profesoral i-a apreciat meritele cu obiectivitate. El era de altfel un elev tenace şi inteligent, de aceea făcea parte dintre fruntaşii clasei. Pasiunea cea mai mare o avea pentru limba latină. Altminteri, era un adolescent retras, introvertit, dominat parcă de o anume sfiiciune, spre deosebire de vărul său, mai îndrăzneţ, mai participativ, mai tupeist, cum se spune în ziua de azi.

Locuiam amândoi la căminul din Strada G-ral Praporgescu, la câteva sute de metri de liceu. Noi, interniştii, aveam un program strict, chiar sever: dimineaţa frecventam orele de la liceu, după-amiaza ne pregăteam temele pe holul internatului, după masa de seară – puţină relaxare şi apoi stingerea. La

ora 7.00 dimineața – deșteptarea. „Deșteptarea!” țipa cât îl ținea gura pedagogul din pragul camerei de patruzeci de paturi şi bătea crunt cu lingura de metal în uşă, de ne sculam din aşternut instant. Distracția noastră de bază rezida în vizionarea de filme. Existau două cinematografe în Râmnicu-Vâlcea: unul nou, cel principal, pe Bulevardul Tudor Vladimirescu, în vale, şi un altul, mai modest, care ființa în sala de festivități a liceului nostru, din aripa dinspre fostul Bulevard Lenin. Eu mergeam mai des, Petru Pistol mai rar, pentru a nu-şi neglija nicicum studiul. Mai vedeam şi unele meciuri de fotbal, susținute de echipa locală pe stadionul din Zăvoi. În fine, se mai organizau sporadic reuniuni distractive în cantina internatului, de care profitau îndeosebi elevii din oraş. Ce să dansăm noi, eu şi Petrică (încalc o dată convenția şi-i spun cum îmi cere inima), veniți din fundul județului?

După anii de liceu drumurile ni s-au despărțit. La terminarea facultății, eu am funcționat câțiva ani ca profesor de Limba şi literatura română într-o comună din județul Olt, apoi la Colegiul Național „Radu Greceanu” din Slatina, până în anul 2002, când m-am pensionat şi m-am stabilit în Bucureşti. El a urmat Facultatea de Limbi Romanice, Clasice şi Orientale a Universității din Bucureşti, după care a revenit ca profesor de Limba latină, la liceu mai întâi, iar după Revoluție a devenit cadru universitar, în domeniul Limbi clasice la Universitatea din Piteşti, Facultatea de Litere şi Istorie, Catedra de Limbi străine aplicate. A pregătit multe generații de studenți, iar pe cei care au excelat i-a îndrumat ulterior, în calitate de Conducător de doctorat, să-şi redacteze şi să-şi susțină tezele de doctorat. Concomitent a desfăşurat şi o bogată activitate de cercetare ca istoric literar, autor de manuale şi de lucrări ştiințifice precum: *Lactantius, scriitor creştin şi umanist paideic*; *Gramatica limbii latine*; *Limba elină*; *Etimologicon” – eseuri*; *Contexte clasice* ş. a. E cel mai mare clasicist în viață. Sau printre cei mai mari.

Ne-am revăzut târziu, cu ocazia unor aniversări, de 40, 45, 50 de ani de la absolvirea liceului. În anul 2007, deci la a 45-a aniversare, i-am oferit cartea mea „Cişmigiu forever”. M-am bucurat văzând că i-a satisfăcut exigențele şi a scris o cronică erudită despre ea, *Un Cişmigiu pentru fiecare*, publicată în revista *Argeş*, al cărei colaborator prețuit era, deținând aici o rubrică specială cu tematică de lingvistică romanică. Cronica a fost inclusă apoi în cartea *Critice şi ipocritice*. În 2009, când i-am trimis şi romanul *Cântarea Patriarhului*, i l-a încredințat lui Alexandru Mărchidan, care a scris la rându-i o recenzie în revista *Forum – V* din Râmnicu-Vâlcea.

Cu Petru Pistol m-am întâlnit în câteva rânduri şi în Bucureşti. Cea mai frumoasă dintre aceste întâlniri a fost atunci când a avut de primit nişte drepturi de autor şi m-a rugat să-l conduc la Uniunea Scriitorilor. Ne-am întâlnit la gura de metrou de la Universitate, după care a urmat o plimbare foarte agreabilă: am luat-o în sus pe bulevard, am cotit la stânga, spre Victoriei, am trecut pe lângă Biblioteca Universitară şi am ținut-o înainte, pe

Cale, vorbind întruna, până la scriitori. După ce şi-a încasat drepturile, ne-am îndreptat spre Romană, unde am servit o cafea şi am tăifăsuit iarăşi despre toate şi pe săturate. A fost un moment minunat acela, de ținut minte. De acolo am luat metroul până în Militari. El mergea la autogară să ia autobuzul spre casă, iar eu aveam de luat de la cineva *Dicționarul biobibliografic al scriitorilor, publiciştilor şi folcloriştilor Argeşului*, în care eram inserați amândoi. Ştia. Doi elevi dintr-o singură clasă de liceu ajunşi scriitori. E ceva!

Ultima noastră întâlnire a avut loc în 2012, la sărbătorirea a 50 de ani de la absolvirea liceului. Cu acel prilej el a scris un cuvânt de salut adresat colegilor, dar m-a rugat pe mine să-l citesc. Îşi mai păstra timiditatea şi la această vârstă?

În 2014, în iunie, ca şi mine, a împlinit 70 de ani. Îi urez din suflet ani mulți şi luminoşi, iar prieteniei noastre îi doresc să dăinuiască, tot luminoasă, hăt-hăt!

Domnul Petru Pistol – Cufăr cu Latinitate

Gabriela Crăciun

Scriitor prolific şi profesor de talie înaltă, domnul Petru Pistol este izvor de cunoaştere pentru toți cei care-l cunosc fizic sau prin intermediul cărților sale.

De fiecare dată când îl asculți, ai senzația că te hrăneşti cu istorie. Fiecare cuvânt ascunde o civilizație în spate, un fond genetic pe care profesorul Pistol ți-l prezintă, învăluindu-l în fascinație.

L-am cunoscut pe domnul Petru Pistol în anii facultății, când încercam să fac pace cu limba latină, o disciplină pentru care nu dezvoltasem vreo pasiune înainte. Discursul său filozofic, lumina în care punea fiecare cuvânt, vocea caldă şi tonul calm făceau din cursurile de latină un focar de magie, ce te chema încontinuu să iei parte la dansul îmbătător al cuvintelor.

N-aveai cum să nu iubeşti limba latină atunci când era articulată de glasul domnului profesor. Fascinată fiind de rodul cuvântării sale, am ajuns să iubesc limba latină, lucrând la tot mai multe traduceri. Îmi amintesc cum mi-am petrecut vacanța de iarnă, traducând textele din cartea d-lui profesor. În trei săptămâni tradusesem toată cartea. Doar un profesor cu har te poate determina să te reeditezi, să-ți rescrii trecutul cu litere noi, aurite.

Domnul Petru Pistol este cufăr cu latinitate. Curiozitatea de a afla lucruri noi despre lucruri vechi, latinitatea ancestrală, misterul originii şi limbii noastre, se regăsesc cu toate în cufărul de latinitate al profesorului Pistol.

Un orator excelent, cu un bagaj de cunoştinţe incomensurabil, o enciclopedie în viaţă pentru noi toţi, domnul Petru Pistol este un om cu har, sau mai bine zis, cu haruri, harul de a scrie precum îngerii, harul de a împărtăşi şi altora tumultul de informaţii şi harul de a vorbi dumnezeieşte.

El nu vorbeşte mult, iar când vorbeşte, nu poţi să-ţi abaţi privirea, sau să-ţi îndrepţi atenţia spre altceva. E farul din întuneric care îţi ţine privirea aţintită spre el. Când îl asculţi, cazi cufundat parcă într-o lume nepământeană, imaginându-te într-o altă civilizaţie, din timpuri străvechi.

În ciuda realizărilor profesionale şi portofoliului scriptural gros, domnul Petru Pistol este un om extrem de modest. Niciodată nu include în discursul său cuvinte laudative despre sine, ba mai mult, preferă să nu vorbească despre sine. Modestia este cea mai frumoasă calitate pe care un om o poate deţine sau cultiva. Când i se cere să vorbească despre creaţia sa, scriitorul Pistol îndeamnă auditoriul să asculte vocea cărţii sale, căci ea vorbeşte cel mai bine despre sine şi despre creatorul ei.

Nu mulţi sunt acei oratori care reuşesc să atingă suflete, sau mai mult decât atât, să inspire receptorii. El este acel tip de om, care după ce-l asculţi, dai fuga acasă să aşterni cuvinte pe hârtie.

Profesorul Pistol a reapărut în tabloul universitar la vremea când îmi începeam cursurile de masterat. În discuţiile despre expresivitatea limbii, redescopeream de fiecare dată puterea cuvântului. Cât de frumos poate un om să exprime o idee, un concept. Un cuvânt genera alt cuvânt, o altă discuţie fructuoasă.

Discursul său e poezie, viaţă explicată în versuri, sfaturi prinse în citate. Cuvintele-i sunt pură modestie a geniului.

Domnul Petru Pistol este un profesor şi un scriitor cum rar găseşti pe această lume. Sufletu-i cald şi modestia i se aştern ca un văl peste cuvinte, auditorii şi lectorii săi primind tainele în chip magic.

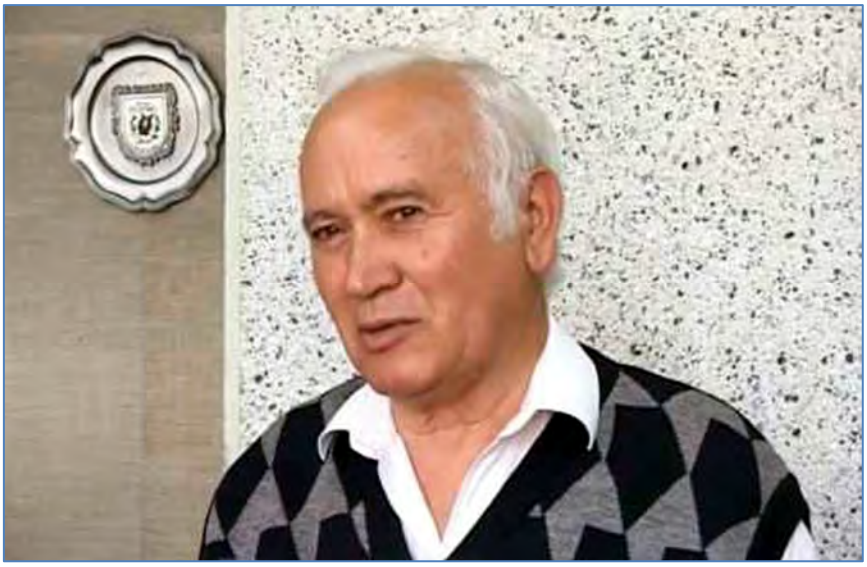

Schitul Dobruşa (Şefăneşti, Dobruşa), sec. XV - XVI

Muzeul Satului Vâlcean – Biserica de lemn de la Mreneşti-Creţeni, sec. XVIII

Mănăstirea Mamu (Lungești), sec. XVII

Biserica Bolniță a Mănăstirii Mamu (Lungești), sec. XIX

VENIAMIN MICLE, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 7 iulie 1939, satul Plopiș, comuna Șișești, județul Maramureș; teolog, preot monah cu titlul de arhimandrit, profesor; artist plastic, cercetător istoric, traducător (franceză, italiană, engleză și rusă), publicist, editor şi tipograf; autor a peste 370 de articole cu caracter teologic, omiletic şi catehetic, studii de istorie bisericească şi comunicări științifice, predici, reportaje, însemnări, comentarii-recenzii şi referințe, publicate în peste 40 de reviste bisericeşti și laice; autor a 80 de volume (publicate între anii 1982-2014); profesor și duhovnic la Seminarul Teologic Special din Curtea de Argeş (1971-1972), asistent universitar la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu (1972-1973) şi reprezentant al instituției pe lângă Institutul Teologic Ecumenic „Tantur" din Ierusalim

(Israel, 1973), profesor, diriginte și duhovnic la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova (1973-1977), profesor şi director la Seminarul Teologic Ortodox din Bucureşti (1977-1979), preot slujitor la Mănăstirea Cozia (1979-1982), mare eclesiarh al Catedralei Episcopale „Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea (1982-1983), stareț (1983-1992) și diriginte de șantier (1986-1992) la Complexul mănăstiresc Bistrița, județul Vâlcea, preot-slujitor la Mănăstirea Bistrița (1992 – în prezent); membru al Centrului de Studii Medievale şi Premoderne „Antim Ivireanul" (1999 – în prezent), membru de onoare al Asociației Arhiviștilor și Prietenii Arhivelor (18 octombrie 2000), membru al Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălașa" al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria" (2010 – în prezent); Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (2009) -

* *

Maramureșan prin naștere și vâlcean prin adopție, părintele arhimandrit Veniamin Micle se adaugă cu cinste uriașului tezaur uman românesc. În urma îndelungatei şi profundei activități de cercetare științifică, distinsul monah pătrunde în tainele trecutului Bisericii noastre, ajungând, prin lucrările Cuvioșiei Sale, o distinsă personalitate a monahismului ortodox românesc și unul dintre cei mai apreciați cărturari ai Bisericii Ortodoxe Române. Întreaga operă, publicistică și editorială, a părintelui arhimandrit, o impresionantă sursă documentară pentru cercetătorii în domeniu, de azi și de mâine, constituie, negreșit, suportul nostru de rezistență în fața celor ce ne contestă istoria.

Mai mult de atât, pe lângă activitatea spirituală, educativă şi de cercetare a istoriei bisericeşti, părintele arhimandrit Veniamin Micle a avut și are o contribuție importantă la restaurarea şi conservarea unor valoroase monumente de arhitectură religioasă şi obiecte bisericeşti aparținătoare patrimoniului național.

În cele ce urmează, împreună cu părintele Nicolae Moga – cel ce i-a fost elev la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova, aducem cititorilor, într-un cadru restrâns, principalele repere biografice ce îl definesc pe distinsul nostru confrate întru cercetarea istorică, vrednic slujitor al Bisericii și al culturii românești.

VENIAMIN MICLE, 75 YEARS OLD

- born on July 7, 1939, Plopiș village, Șișești commune, Maramureș county; theologist, monk priest with the title of archimandrite, teacher, artist, historical researcher, translator (French, Italian, English and Russian), publicist, editor and typographer; author of over 370 theological, homiletical

and catechetical articles, clerical history studies and scientific sessions, sermons, reports, journal entries, review-comments and references published in over 40 clerical and laic magazines; author of 80 volumes (published between 1982-2014); teacher and confessor at the Special Theological Seminary from Curtea de Argeş (1971-1972), assistant professor at the Theological Institute of unversity rank from Sibiu (1972-1973) and representative of the same institution, apart from „Tantur" Ecumenical Theological Institute from Jerusalem (Israel, 1973), teacher, form teacher and confessor at Mofleni Theological Seminary from Craiova (1973-1977), teacher and headmaster at Bucureşti Theological Seminary (1977-1979), serving priest at Cozia Monastery (1979-1982), great eclesiarch of „Sfântul Nicolae" Episcopal Cathedral from Râmnicu-Vâlcea (1982-1983), abbot (1983-1992) and master of works at Bistriţa Monasterial Complex, Vâlcea county (1983-1992), serving priest at Bistriţa Monastery (1992 – until present); member of „Antim Ivireanul" Centre of Medieval and Premodern Studies (1999 – until present), honorable member of the Association of Archivists and Friends of the Archives (October 18, 2000), member of „Pr. Dumitru Bălaşa" Centre of Historical Researches of „Regina Maria" Heroes' Cult National Association (2010 – until present); „Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea town" (2009) -

* *

Born in Maramureş and adopted in Vâlcea, the archimandrite priest, Veniamin Micle, honorably adds up to the enormous Romanian human thesaurus. After a long and thorough activity of scientific research, the honorable monk discovers the mysteries of our Church's past, becoming through his works an honorable personality of the Romanian orthodox monarchism and one of the most appreciated scholars of the Romanian Orthodox Church. The archimandrite priest's entire publicistic and editorial work, an impressive documentary source for all the researchers in the area, is nevertheless our best piece against those calling our history into question.

Moreover, apart from the spiritual, educational and research activity regarding clerical history, the archimandrite priest Veniamin Micle had and still has an important contribution to the restoration and conservation of some valuable religious architecture monuments and clerical objects belonging to the national patrimony.

In the following lines, together with the priest Nicolae Moga – who was his student at Mofleni Theological Seminary from Craiova, we briefly bring to the readers the main biographical reference points that define our honorable fellow member in what refers to his historical research, as meritorious servant of the Church and of the Romanian culture.

Părintele arhimandrit Veniamin Micle, monahul cărturar de la Mănăstirea Bistrița Olteană

Eugen Petrescu

S-a născut la 7 iulie 1939, în satul Plopiș, comuna Șișești, județul Maramureș și este unul dintre cei șase copii ai familiei Timoftei și Eudochia Micle. La botez, a primit numele Valer. Atât după tată, cât și după mamă, este urmaș al unor vechi și vestite neamuri de români ortodocși maramureșeni, din Țara Chioarului, ale căror rădăcini coboară până în secolul al XIV-lea, la cneazul (cnezul) Giula, din Giuleștii Maramureșului. Micleștii se fac remarcați în a doua jumătate a secolului al XV-lea, atunci când Ioan Micle din Șugatag este ridicat, de către regele Matei Corvin al Ungariei, la cel mai înalt rang nobiliar, acela de liber-baron (conte). După acest eveniment, petrecut la anul 1469, câțiva ani mai târziu, la 1477, Ioan Micle se stabilește la Surduc-Copalnic, în Țara Chioarului.

Istoricul neam al Micleștilor și-a înfiripat profund rădăcinile, de-a lungul veacurilor, în toate provinciile românești de dincoace și de dincolo de granițele actuale ale României, trasate vremelnic, după bunul plac, de către marile puteri pământene. Peste tot, în spațiul locuit de români, întâlnim ramuri ale acestui neam, purtătoare ale numelui Micle, Miclea sau Miclescu.

Începând din anul 1983, Părintele Arhimandrit Veniamin Micle viețuiește la poalele Arnotei, în pragul sudic al Cheilor Bistriței, în bătrâna și vestita cetate a culturii medievale românești, Mănăstirea Bistrița Olteană – ctitorie a vitejilor boieri Craioveşti.

Crescut și educat în spiritul dreptei credințe, Părintele Veniamin simte încă din copilărie chemarea către viața monahală și, începând din 11 noiembrie 1954, la vârsta de 15 ani, intră novice la Sfânta Mănăstire „Sfânta Ana” – Rohia, județul Maramureș, acolo unde avea să fie călugărit în anul 1958. De atunci și până astăzi, timp de 60 de ani, se dedică în totalitate slujirii lui Dumnezeu și cercetării istoriei Bisericii neamului – Biserica Ortodoxă.

Apreciat pentru dragostea față de carte, de cunoaștere în general, și beneficiind de o moștenire genetică bogată din punct de vedere intelectual, este îndrumat spre studiul teologiei. Cu râvnă parcurge studiile teologice, inclusiv pe cele doctorale, în țară și în străinătate. De asemenea, urcă treptele și rangurile monahale de la frate, rasofor și monah (1958), la ierodiacon, ieromonah (1959), singhel, protosinghel (1975) și arhimandrit (1977).

Din păcate, viața blândului și înțeleptului Părinte Veniamin Micle este plină de piedici încă din primii ani de călugărie, acesta fiind supus unor grele

încercări, atât în timpul şcolii, cât şi după aceea; o viaţă tracasantă, rânduită altfel decât şi-ar fi dorit acesta. Sunt momente triste din şcoală, continuate ulterior ca profesor şi preot slujitor, prin mai multe instituţii de învăţământ teologic şi aşezăminte monahale din ţară, momente care au determinat întreruperea ascensiunii sale către ierarhia superioară a clerului, către arhierie.

Aşa cum am văzut, viaţa monahală a distinsului nostru omagiat începe la Mănăstirea „Sfânta Ana" – Rohia (1954-1959). A urmat cursurile Seminarului Teologic Ortodox din Cluj (1955-1959) şi ale Institutului Teologic de grad Universitar din Sibiu unde a fost admis în anul 1959. În urma Decretului nr. 410 din 1959, prin care regimul comunist a intenţionat desfiinţarea monahismului, a fost alungat atât din instituţia de învăţământ cât şi din mănăstire. Revine în mănăstire în acelaşi an, şi ulterior, între anii 1962-1966, îşi reia cursurile universitare. Proaspăt licenţiat în teologie, continuă studiile la Şcoala doctorală a Institutului Teologic de grad Universitar din Bucureşti (1966-1968), cu specializări la Facultatea de Teologie Catolică din Strasbourg-Franţa (1968-1971) şi la Institutul Ecumenic Tantur din Ierusalim-Israel (1973). În anul 1971 este numit asistent şi duhovnic la Institutul Teologic de grad Universitar din Bucureşti, dar se revine asupra deciziei şi este numit profesor la Seminarul Teologic Special din Curtea de Argeş (1971-1972), apoi asistent la Institutul Teologic de grad Universitar din Sibiu şi reprezentant al instituţiei pe lângă Institutul Teologic Ecumenic Tantur din Ierusalim (1972-1973). În anul 1973, este propus pentru rangul de episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului, dar la scurt timp este transferat ca profesor la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova (1973-1977), apoi ca profesor şi director la Seminarul Teologic Bucureşti (1977-1979). Doi ani mai târziu îl găsim preot slujitor la Mănăstirea Cozia (1979-1982), apoi mare eclesiarh al Catedralei Episcopale „Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea (1982-1983). În anul 1983, la propunerea sa, Episcopia Râmnicului şi Argeşului face o serie de demersuri în urma cărora este recuperat Complexul mănăstiresc de la Bistriţa – locul în care s-au realizat şi descoperit primele tipărituri din ţară, care ajunsese în folosinţa Ministerului Muncii. Se dorea reintroducerea sa în circuitul monahal şi înfiinţarea aici a unui *„centru de restaurare şi conservare a bunurilor de patrimoniu (icoane şi cărţi vechi), precum şi organizarea unui muzeu al tiparului românesc"*. Între anii 1983-1992, este stareţ al aşezământului, care fusese desfiinţat abuziv de regimul comunist. Din 1986, este numit „şef al şantierului" de restaurare şi consolidare a edificiilor de cult, iar în anul 1992, după încheierea lucrărilor, prin hotărârea Episcopiei Râmnicului şi Argeşului, aşezământul devine mănăstire de maici, părintele arhimandrit Veniamin Micle fiind trecut pe poziţia de preot-slujitor, funcţie în care îl găsim şi în anul 2014.

* *
*

În anul 1977, este numit în funcția de director al Seminarului Teologic Ortodox din Bucureşti. La scurtă vreme, este considerat un apropiat al preotului Gheorghe Calciu-Dumitreasa (n. 23 nov. 1925, la Mahmudia, jud. Tulcea – d. 21 nov. 2006, la Washington), profesor în cadrul instituției, pe care îl cunoscuse la o instruire pe linie de învățământ la Seminarul Teologic de la Mănăstirea Neamț. Distinsul preot profesor Calciu-Dumitreasa, un înverșunat luptător împotriva regimului comunist era în vizorul Securității; acesta fusese condamnat cu ani în urmă la zeci de ani de detenție, pedeapsă executată în lagărele de exterminare fizică și psihică de la Piteşti și Gherla, între anii 1948-1964.

În urma atitudinii publice, luată de acesta față de demolarea Bisericii Enei din Bucureşti, după marele cutremur din 4 martie 1977, a prelegerilor, intitulate *„Şapte cuvinte către tineri”*, ținute în Postul Sfintelor Paşti din anul 1978, în fața a numeroşi elevi seminariști și studenți bucureşteni, prin care a combătut ateismul și a contribuției avută la înființarea Sindicatului Liber al Oamnilor Muncii din România (1979), preotul profesor Calciu este arestat și condamnat în anul 1979 la peste 10 ani de detenție. După 5 ani şi jumătate, la 20 august 1984, ca urmare a presiunilor internaționale venite din partea diasporei românești și a principalilor lideri ai lumii (Margaret Thatcher, Ronald Reagan, Papa Ioan Paul al II-lea, etc) este eliberat. Un an mai târziu este obligat să părăsească țara împreună cu familia.

După condamnarea preotului profesor Gheorghe Calciu-Dumitreasa, părintele arhimandrit Veniamin Micle (directorul instituției) este învinuit de către Departamentul Cultelor de „lipsă de vigilență”, motiv pentru care, în anul 1979 a fost retras la mănăstire.

* *
*

Cunoscător a 10 limbi, a participat la o serie de congrese teologice şi întruniri studențeşti; a vizitat numeroase şi renumite centre de cultură şi aşezăminte monahale din: Franța, Belgia, Germania, Italia, Luxemburg, Olanda, Israel (Ierusalim), Grecia (Muntele Athos); a cercetat, etichetat, înregistrat şi ordonat după toate rigorile ştiințifice peste 200 de manuscrise româneşti aflate la Schitul Prodromul, o importantă colecție de documente care fac referire la toate vetrele monahale româneşti de la Muntele Athos, la monahii caligrafi şi cărturari români din mănăstirile athonite.

La 4 iulie 1998, părintele arhimandrit Veniamin a întâmpinat familia regală – pe regele Mihai I al României, regina Ana şi principesa Margareta, care a fost condusă de Înalpreasfințitul Gherasim al Râmnicului, în vizită la Mănăstirea Bistrița. Bun cunoscător al istoriei aşezământului bistrițean, a

prezentat distinşilor oaspeţi relaţiile Casei Regale a României cu Mănăstirea Bistriţa de-a lungul vremii.

Începând din anii ’60, părintele arhimandrit Veniamin Micle a publicat peste 370 de articole cu caracter teologic, omiletic şi catehetic, studii de istorie bisericească şi comunicări bine documentate ştiinţific, predici, reportaje, însemnări, comentarii-recenzii şi referinţe în peste 40 din cele mai prestigioase reviste bisericeşti: *Mitropolia Ardealului* (Sibiu, 1968), *Studii Teologice*, (Bucureşti, 1969); *Ortodoxia* (Bucureşti, 1970); *Glasul Bisericii* (Bucureşti, 1971); *Telegraful Român* – publicaţie bisericească a Arhiepiscopiei Sibiului, înfiinţată la 1853, una dintre cele mai vechi reviste ortodoxe româneşti cu apariţie neîntreruptă (Sibiu, 1972); *Mitropolia Olteniei* (Craiova, 1973); *Îndrumător Bisericesc* (Sibiu, 1974); *Romanian Orthodox Church News* (Bucureşti, 1978); *Mitropolia Banatului* (Cluj-Napoca, 1980); *Biserica Ortodoxă Română* (Bucureşti, 1980); *Îndrumător Pastoral* (Alba-Iulia, 1982); *Îndrumător Bisericesc Misionar şi Patriotic* (Râmnicu-Vâlcea, 1984); *Renaşterea* (Râmnicu-Vâlcea, 1997); *Credinţa Ortodoxă* (Râmnicu-Vâlcea, 1998); *Lumina lumii* (Râmnicu-Vâlcea, 2007), etc.

De asemenea, a publicat în numeroase ziare şi reviste de cultură laică din judeţul Vâlcea şi din ţară: *Magazin Istoric* (Bucureşti, 1985); *Reporter* (Râmnicu-Vâlcea, 1990); *Almarom* (Râmnicu-Vâlcea, 1994); *Jurnal de Vâlcea* (Râmnicu-Vâlcea, 1996); *Oltenia* (Craiova, 1999); *Gazeta Cărţii* (Râmnicu-Vâlcea, 2003); *Caligraf* (Drobeta-Turnu Severin, 2004); *Forum – V* (Râmnicu-Vâlcea, 2006); *Anuarul Institutului de Cercetări Socio-Umane <C.S. Nicolăescu-Plopşor>* (Craiova, 2006); *Studii Vâlcene* (Râmnicu-Vâlcea, 2006); *Info Puls* (Râmnicu-Vâlcea, 2007); *Maramureş – Vatră de istorie milenară* (Cluj-Napoca, 2007); *Ecrane Vâlcene* (Râmnicu-Vâlcea, 2007); *Buridava* (Râmnicu-Vâlcea, 2007); *Vatra Chioreană* (Copalnic Mănăştur, 2008); *Cultura Vâlceană* (Râmnicu-Vâlcea, 2009); *Şişeşti Vatră Străbună* (Baia Mare, 2009); *România* – publicaţie a românilor din Serbia de nord-est (2010).

În urma unei intense preocupări cărturăreşti şi activităţi de cercetare ştiinţifică, părintele arhimandrit Veniamin Micle scoate la lumină numeroase adevăruri istorice sortite uitării, sau vine cu îndreptări asupra unor adevăruri istorice denaturate cu voie sau fără voie. În imensa sa operă publicată găsim o serie de monografii dedicate unor valoroase aşezăminte monahale – mănăstiri şi schituri, precum: *Coşuna – Bucovăţul Vechi, Polovragi, Bistriţa Olteană, Căluiu şi Arnota*; monografiile unor biserici de mir – monumente de arhitectură ortodoxă, situate pe teritoriul com. Costeşti – Vâlcea; lucrări legate de istoria vieţii şi minunile unor sfinţi: *Sfântul Grigorie Decapolitul de la Bistriţa, Sfântul Antonie la Iezerul Vâlcii, Sfântul Ştefan cel Mare, Sfântul Ioan Valahul*; biografia unor personalităţi monahale: *Arhim. Theofil S. Niculescu, Cuv. Chiriac Râmniceanu, Ierom. Macarie*; explicaţii şi

interpretări legate de ortodoxie, documente, mărturii, istoria tiparului şi a primelor tipărituri bisericeşti pe pământul românesc etc.

Părintele arhimandrit Veniamin Micle a reuşit să demonstreze ştiinţific faptul că la Mănăstirea Bistriţa Olteană (Vâlcea) – important centru de cultură şi spiritualitate românească, nu la Mănăstirea Dealu (Dâmboviţa) aşa cum se susţine, a fost instalată prima tiparniţă din Ţara Românească, de sub teascurile căreia ieromonahul Macarie a scos la 1508 *Liturghierul slavon*, prima sa carte şi întâia carte religioasă tipărită pe pământ românesc, cunoscută sub numele de *Liturghierul lui Macarie*, acesteia urmându-i *Octoihul slavon* din 1510 şi *Tetraevanghelul slavon* din anul 1512. De asemenea, a reuşit să facă ordine şi în controversata origine a ieromonahului Macarie – călugăr tipograf considerat de origine sârbă, în realitate acesta fiind român ardelean.

Aşa se face că, pe linie editorială, distinsul monah cărturar a publicat în decursul a 32 de ani (1982-2014), 80 de volume – o adevărată operă de referinţă, marea majoritate fiind editate şi tipărite personal, la Sfânta Mănăstire Bistriţa Olteană.

Despre părintele arhimandrit Veniamin Micle şi opera sa, au fost publicate de-a lungul vremii zeci de referinţe critice în revistele de specialitate şi în cele de cultură din judeţul Vâlcea şi din ţară, semnate de: Costea Marinoiu, Mircea Păcurariu, Constantin Cârstea, Radu Simion, Constantin Mănescu, Vasile Gordon, Simion Cristea, Gheorghe Telea, Firmilian Paloşan, Gh. Naghi, Al. Florin Ţene, A. Păunoiu, Dorin Teodorescu, Lucia Toader, Ioan Barbu, Ion Predescu, Ion Stanciu, Ion Soare, Eugen Goia, Florin Epure, Petre Cichirdan, Ioan-Aurel Bolba, Florian Copcea, Felix Sima, Lucian Marin, Andrei Fărcaş, Ion Nicolescu, I. Roşianu, Constantin Cilibia, Nicolae Boroiu, Nicolae Moga, Ion Stanciu, Aneta Bardaşu, Simion Cristea, Ilie Vulpe, Alex. Parolea Moga, Tudor Popa, Ion Georgescu, Adrian Popescu, Constantin Drăghici, Gheorghe Jianu, Eugen Petrescu, etc.

Omagiatul nostru este prezent cu referinţe în mai multe dicţionare, enciclopedii şi alte genuri de lucrări: Petre Petria, *Vâlcea – Oameni de ştiinţă, cultură şi artă – dicţionar,* Editura Conphys, Râmnicu-Vâlcea, 1997, pp. 235-236; Constantin Toni Dârţu, *Personalităţi române şi faptele lor, 1950-2000,* Iaşi, 2005, pp. 359-394; Eugen Petrescu, *Vâlcea – Ţara lupilor getici sau ţinutul vâlcilor,* vol. II, Editura Conphys, Râmnicu-Vâlcea, 2007, p. 228; *Enciclopedia Judeţului Vâlcea*, vol. I, Editura Fortuna, Râmnicu-Vâlcea, 2010, p. 821; Eugen Petrescu, *Personalităţi vâlcene. Scriitorul Mihai Sporiş la 60 de ani – volum aniversar*, Editura Petrescu, Râmnicu-Vâlcea, 2011, pp. 198-208; *Dicţionarul Teologilor Români*, http://biserica.org/WhosWho/

În semn de preţuire şi recunoştinţă pentru activitatea desfăşurată pe tărâm religios, ştiinţific şi cultural, între anii 1992-2014, a fost onorat cu mai multe titluri, decoraţii, medalii, premii, diplome etc.: Diploma pentru cultură

teologică ortodoxă, conferită de Inspectoratul pentru Cultură al Județului Vâlcea (1992 şi 1996); Placheta comemorativă, conferită de Episcopia Râmnicului, la 500 de ani de la aducerea Moaştelor Sfântului Grigorie Decapolitul la Mănăstirea Bistrița (1997); Diploma de Excelență conferită de Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul" Vâlcea (1999); Diploma de Onoare conferită de Societatea Culturală „Anton Pann" Râmnicu Vâlcea (2000); Diploma „Membru de Onoare" conferită de Asociația Arhiviştilor şi Prietenii Arhivelor (2000); Diploma de Onoare conferită de Primăria Comunei Costeşti, jud. Vâlcea (2001); Diploma de Onoare conferită de Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale (2001); Premiul de Excelență conferit de Fundația Culturală „Vâlcea 1" (2003); Diplomă de Excelență conferită la împlinirea vârstei de 65 de ani, de către Direcția Județeană pentru Cultură, Culte şi Patrimoniul Național Vâlcea (2004); Diploma Omagială „Aurelian Sacerdoțeanu" – Centenar 1904-2004, conferită de Direcția Județeană Vâlcea a Arhivelor Naționale (2004); Diploma de Excelență „Aurelian Sacerdoțeanu" conferită de Arhivele Naționale (2004); Diploma de Excelență conferită de Forumul Cultural al Râmnicului (2005 şi 2009); Premiul de Excelență „Cornel Frâncu" conferit de Fundația Culturală „Vâlcea 1" (2005); Premiul de Excelență conferit de Asociația Română pentru Patrimoniu (2005); Premiul „Mihai Eminescu" – pentru valorificarea patrimoniului cultural românesc, conferit de „Curierul de Vâlcea" (2009); Hrisov de cinstire conferit de Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul" (2009); Diploma de Onoare conferită de Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul" Vâlcea (2009); Diploma de Excelență conferită de Societatea Culturală „Anton Pann" Râmnicu-Vâlcea (2009); Diploma şi titlul „Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea" (2009).

* *
*

Exigent, inteligent şi bine pregătit, un incomod pentru regimul comunist, dar şi pentru cei ce-l vedeau un rival puternic, sunt calități ce au atras asupra sa invidie şi ură, poate şi teamă, motiv pentru care, aşa cum mărturiseşte Preacuviosul Părinte Veniamin, s-au întreprins tot felul de acțiuni care să oprească ascensiunea sa în ierarhia bisericească. Ceea ce nu i s-a putut lua a fost pofta de muncă, de studiu şi cercetare, dorința de cunoaştere şi de a transmite şi celorlalți cunoştințele şi rezultatele cercetărilor sale.

„Pentru călugări, stareți şi exarhi, precum şi pentru preoți şi credincioşi, „călugărul-cărturar" de la Bistrița-Olteană este o „legendă vie", vrednică de urmat şi un exemplu de imitat pentru supremația culturală a cărturarilor monahi. Arhimandritul de la Bistrița este o adevărată carte de istorie bisericească şi națională… un „Om" de mare noblețe, de la care se poate învăța nu numai „istorie", dar şi ştiința de a trăi frumos.

Cărţile Părintelui arhimandrit Veniamin, sunt o adevărată lecţie de istorie naţională şi bisericească. Prin glasul său vorbeşte istoria, Părintele fiind un munte de cultură şi un vulcan de spiritualitate românească; pe drept cuvânt, îl putem asocia galeriei marilor bărbaţi de la cumpăna sfârşitului şi începutului de veac contemporan".[*]

Îi urez părintelui arhimandrit Veniamin Micle de la Mănăstirea Bistriţa Olteană ani mulţi cu sănătate, spor în migăloasa, dar nobila muncă de cercetare şi îl asigur de sincera mea prețuire și considerație.

În umbra credinței

Nicolae Moga

În lumina binefăcătoare a aniversării venerabilului Părinte Arhimandrit Veniamin Micle, străluceşte dragostea şi binecuvântarea lui Dumnezeu, care este slăvit în Treimea cea Sfântă.

La acest popas aniversar, în care se reflectă viața ca dar al lui Dumnezeu, îmi aduc aminte cu multă bucurie, de faptul când în perioada studiilor seminariale la Craiova, ne-a fost profesor şi cu multă admirație i-am urmărit apoi traiectoria vieții sale pe plan pastoral şi ştiințific. Sunt onorat şi profund fericit că-mi pot exprima aici sentimente de recunoştință, înaltă admirație şi excepțională prețuire pe care i le port Preacuvioşiei Sale.

Îmi aduc aminte cum ne îndruma să întocmim o cateheză sau o predică; trebuia să citim mult, să ne documentăm pentru elaborarea unui cuvânt care trebuia rostit într-un anumit prilej. Analiza unei predici pe care o susțineam în sala de curs sau în biserica seminarului, se făcea pe baza unor criterii ale oratoriei, care uneori aveau aspecte de o adevărată hermeneutică a textului. Trebuia să fim atenți în alegerea cuvintelor, încât acestea să meargă drept la sufletul auditorului. Am deprins de atunci că orice afirmație trebuie susținută cu argumente din Sfânta Scriptură, Sfânta Tradiție şi din învățăturile Sfinților Părinți. Părintele Profesor Veniamin era tânăr şi distins prin felul său, căruia îi plăcea mult misiunea de dascăl. Eram mândri, de profesorul nostru când am auzit că Părintele Patriarh Iustin l-a apreciat, undeva la o mănăstire din Moldova, când a susținut o comunicare. Nu bănuiam atunci că viața îl va pune la încercări pe care le-a biruit, întărit de Harul lui Dumnezeu, în tăcere.

[*] Citat dintr-o recenzie publicată la 28 iunie 2007, de Pr. Eugen Goia, din Câmpeni – Alba, fost coleg de şcoală cu Părintele Arhimandrit Veniamin Micle, la Seminarul Teologic Ortodox din Cluj, cu privire la volumul *Genealogia familiei Micle*, Mănăstirea Bistrița, 2006.

Între cărți, departe de zgomotul acestei lumi, de orgolii şi patimă a continuat cu multă hotărâre munca de cercetare, luminând multe aspecte neclare din istoria bisericii şi nu numai, este un om care a explorat multe unghere necunoscute ale culturii româneşti. Cărțile, studiile, articolele, reflecțiile, exegezele, monografiile şi cuvintele de învățătură ale Preacuvioşiei Sale constituie lucrări de referință pentru specialişti dar şi în cercul nespecialiştilor.

Părintele Veniamin este omul sihăstriei care gustă fericirea ca o rană, iar durerea ca o vindecare, în căutarea luminii prin credință şi dragoste. Prin cărțile sale s-a zidit pe sine pentru alții, dar nu în oricare *„alții*". E aici o taină epifanică, e o oglindire cu repere, e un răspuns încărcat cu sfințenie la întrebarea fundamentală *„cum poți fi mai mult decât eşti*?".

Am învățat mult de la Cuvioşia Sa şi încă mai am multe a deprinde. Mi-am însuşit îndemnul că păstorul trebuie să fie cât mai aproape de turmă, precum şi credincioşii să fie cât mai apropiați de păstor şi că marele nostru tezaur este tradiția, credința şi istoria, care trebuie împărtăşite mereu, printr-o pregătire continuă.

Mănăstirea Bistrița (Costești, Bistrița), sec. XV - XIX

Medalion aniversar „Arhimandrit Veniamin Micle, la 75 de ani” (7 iulie 2014)

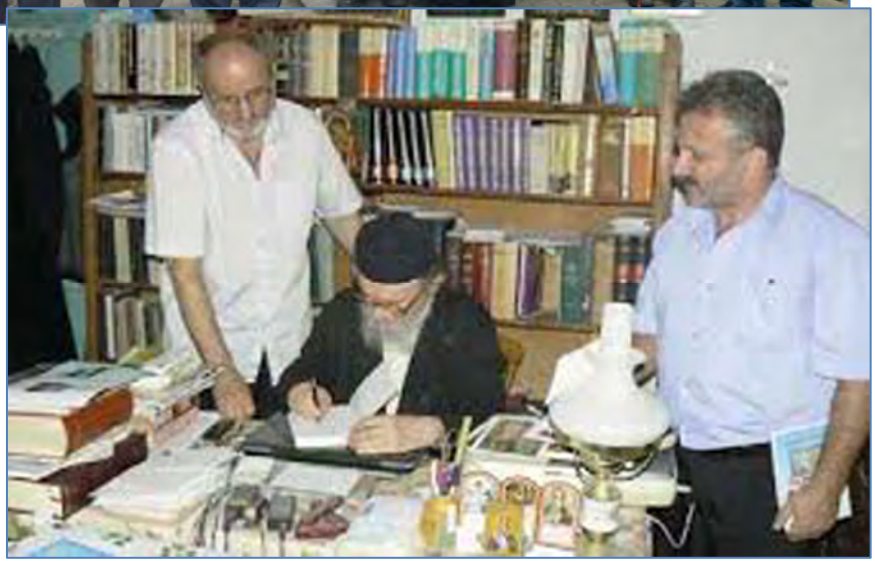

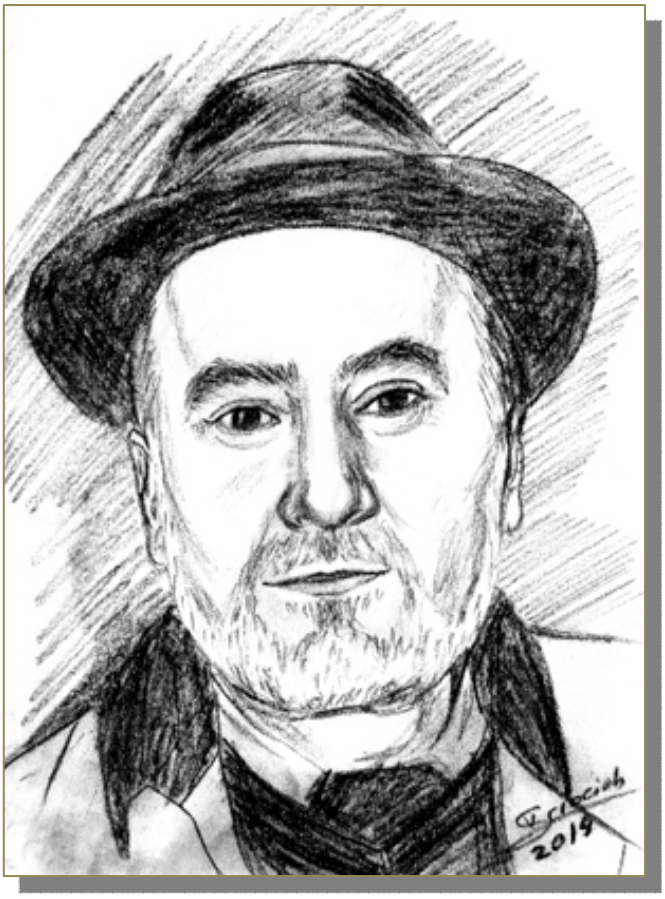

LEON DURĂ, 55 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 9 iulie 1959, satul Fedeleşoiu, comuna Dăeşti, judeţul Vâlcea; teolog, doctor în teologie; preot, profesor; preot paroh la Parohia Cetățuia II, Râmnicu-Vâlcea; secretar al Protoieriei Râmnicu-Vâlcea, profesor în cadrul Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea (1993), profesor de Religie la Şcoala Generală nr. 1 din Râmnicu-Vâlcea (astăzi Şcoala Gimnazială „I. Gh. Duca), cadru universitar la Facultatea de Teologie Ortodoxă „Sfânta Muceniță Filoteia" – Catedra de Vechiul Testament şi Limba Ebraică, a Universității din Piteşti (2004 – în prezent); scriitor (dramaturg, poet), cercetător istoric şi publicist – autor al mai multor studii şi articole de teologie publicate în revistele de specialitate, al unor volume de poezie şi teatru cu caracter religios şi al unor volume de istorie a religiilor etc.; realizator al emisiunii „Vâlcea

creştină", transmisă de televiziunea „Vâlcea 1" din Râmnicu-Vâlcea; membru al Forumului Cultural al Râmnicului, membru al Uniunii Scriitorilor din România -

*** ***

Preotul Leon Dură, alături de fraţii săi, Ioan şi Nicolae (gemeni), teologi şi ei, oameni de aleasă ţinută religioasă şi culturală, situaţi pe poziţii înalte la nivelul Bisericii şi învăţământului teologic românesc, se adaugă marilor slujitori ai neamului, doctori de suflete, îndrumători şi formatori de valori umane.

Viaţa omagiatului nostru, de slujitor al Domnului, de dascăl şi de creator de slovă românească, este schiţată în linii mari de către preotul cărturar Constantin Mănescu-Hurezi.

LEON DURĂ, 55 YEARS OLD

- born on July 9, 1959, Fedeleşoiu village, Dăeşti commune, Vâlcea; theologist, with a PhD in theology; priest, teacher; vicar priest at Cetăţuia II Parish Church, Râmnicu-Vâlcea; secretary of Râmnicu-Vâlcea Archbishopric, teacher at „Sfântul Nicolae" Theological Seminary from Râmnicu-Vâlcea (1993), Religion teacher at No. 1 Secondary School from Râmnicu-Vâlcea (which is nowadays known as I. Gh. Duca Secondary School), professor at „Sfânta Muceniţă Filoteia" Orthodox Theology Faculty – The Department of the Old Testament and Hebrew Language, of the University from Piteşti (2004 – until present time); writer (playwright, poet), historical researcher and publicist – author of various studies and theological articles published in specialty magazines, of some poetry and theatre religious volumes and of some religious history volumes etc.; „Vâlcea creştină" show host, transmitted by Vâlcea 1 Television from Râmnicu-Vâlcea; member of the Cultural Forum of Cultural Râmnic, member of the Writers'Union from Romania -

*** ***

The priest Leon Dură, together with his brothers, Ioan and Nicolae (twins), theologists as well, refined religious and cultural people, placed in high positions of the Church and of the Romanian Theological Education, add up to the great servants of the people, doctors of the soul, mentors and human value trainers.

The life of the one we are now celebrating, that of a servant of God, of teacher and Romanian poet, is briefly sketched by the scholar priest Constantin Mănescu-Hurezi.

Un slujitor al lui Dumnezeu şi al cuvântului. Părintele Leon Dură

Constantin Mănescu – Hurezi

Timpul este neiertător. El curge, secundă cu secundă, asemenea nisipului dintr-o clepsidră. Numai că, dacă la clepsidră, prin întoarcerea ei, firişoarele de nisip se pot întoarce de unde au plecat, clipele şi zilele noastre au, în desfăşurarea timpului, un caracter ireversibil. Şi totuşi, potrivit darurilor cu care a fost înzestrat omul de Creator, clipa poate fi eternizată, o viaţă de om poate deveni pildă pentru semenii lui, prin folosirea acelor daruri, prin muncă stăruitoare, prin iubirea faţă de semeni manifestată prin cuvântul scris sau rostit. De fapt, rostire sau rostuire înseamnă că, aşa precum fiecare lucru, fiinţă sau fenomen al naturii îşi are rostul pe această lume, rost pe care Sfinţii Părinţi îl aseamănă cu raţionalitatea pe care o au cele necuvântătoare, cu atât mai mult omul, care este o scânteie din divinitate, are la dispoziţie cuvântul, pentru a-şi exprima gândurile, pentru a statornici poziţia sa de fiinţă superioară în Univers.

Dumnezeu a creat lumea din iubire. El s-a folosit de rostire, adică a adus totul din nefiinţă la fiinţă, prin intermediul Logosului divin. De aceea, Mântuitorul Iisus Hristos, ca persoană istorică, este de fapt Cuvântul lui Dumnezeu întrupat. Poate fi cineva în acelaşi timp slujitor al lui Dumnezeu şi al cuvântului, făcând astfel legătura între sacru şi profan? Răspunsul este unul afirmativ. Aşa cum afirma distinsul om de cultură al Râmnicului, Doru Moţoc, depinde de puterea fiecăruia dintre noi convertirea profanului în sacru, identificarea profanului cu sacrul şi, mai ales, capacitatea de a desprinde din acea identificare concluziile pozitive ce se impun.[1]

Părintele Leon Dură, consacrându-şi viaţa slujirii lui Dumnezeu, a primit tot de la Dumnezeu toate darurile pentru a putea accede la amintita identificare. Şi chiar a realizat-o, înţelegând că Sacralitatea poate îmbrăca, uneori, veşmintele fermecate ale poeziei. Născut la data de 9 iulie 1959, în satul Fedeleşoiu, comuna Dăeşti, judeţul Vâlcea, din părinţi evlavioşi, cu frică de Dumnezeu, mezinul Leon a venit pe lume după fraţii gemeni, Ioan şi Nicolae, care au văzut lumina zilei la 9 august 1945. Bagajul ereditar cu care cei trei fraţi au fost dăruiţi de Cel de sus, mintea ascuţită şi înclinată spre cercetare, la care s-au adăugat creşterea şi educaţia în duhul credinţei

[1] Doru Moţoc, *Leon Dură sau convertirea profanului în sacru*, în *Curierul literar şi artistic*, I, nr. 6, 29-30 iulie 1995, p. 2.

strămoşeşti, în dragostea creştinească, în respect faţă de învăţătură şi muncă, au făcut ca cei trei fraţi să devină nume de rezonanţă în teologia românească, ducând faima acesteia dincolo de graniţele ţării, în diaspora românească, precum şi în instituţii superioare de învăţământ din Grecia, Belgia, Franţa, Olanda, Germania, Italia şi multe altele. Astfel, părintele Ioan Dură, specializat în Istoria Bisericii Ortodoxe Române, cu titlul de doctor în ştiinţe istorice, oferit de mai multe universităţi din Europa (Bucureşti, Atena, Louvain, Geneva) este la ora actuală un mare teolog, istoric, redactor, editor şi publicist,[2] iar fratele geamăn, părintele Nicolae Dură, este specialist în Drept Canonic, atât ortodox, cât şi în Dreptul Canonic al Bisericii Catolice, funcţionând ca profesor la mai multe universităţi din ţară şi din Europa.[3]

Tânărul Leon, prin chemarea de la Dumnezeu, a mers pe acelaşi drum sacru pe care au mers şi cei doi fraţi ai săi. Copilăria şi cursurile primare le-a urmat în satul natal. Între anii 1970-1974 a urmat cursurile secundare (gimnaziale) la Liceul „Mircea cel Bătrân" din Râmnicu-Vâlcea, urmând tot aici cursurile liceale. În anul 1978 a obţinut bacalaureatul, la Secţia filologie-istorie, după care s-a înscris la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu. Absolvă facultatea în 1982, cu lucrarea de licenţă: „Teme teologice dezbătute la cea de-a VIII-a Adunare Generală a Conferinţei Bisericilor Europene – Creta (1979)", în cadrul Facultăţii de Teologie din Bucureşti.[4] Dragostea faţă de Dumnezeu l-a călăuzit spre desăvârşirea studiilor în Teologie. Astfel, în urma examenului de admitere susţinut în anul 1983 la Facultatea de Teologie din Bucureşti, este doctorand la „Secţia Biblică", primind în acelaşi timp mai multe burse de studii la Bruxelles, Belgia. În prezent, este preot în municipiul Râmnicu-Vâlcea.

Dar, pe lângă slujirea lui Dumnezeu, sau în paralel cu aceasta, părintele Leon a desfăşurat o intensă activitate culturală, atât prin publicarea de articole la diverse ziare şi reviste de cultură din municipiul Râmnicu-Vâlcea, cât mai ales prin creaţia sa literară, fiind autorul mai multor cărţi de poezie religioasă, teatru, istorie religioasă, înclinată mai ales spre Vechiul Testament şi spre poporul ales de Dumnezeu ca din sânul lui să se nască după trup Mântuitorul lumii, adică poporul evreu.

Debutează editorial cu volumul de poezie religioasă intitulat „Închinare", apărut în 1993 la Editura „Buna Vestire" din Râmnicu-Vâlcea, prefaţa fiind semnată de Ioan St. Lazăr, care-l numeşte pe tânărul poet o „voce" a credinţei noastre.[5] Versurile acestui modest volum reflectă căutările

[2] Petre Petria, *Vâlcea. Oameni de ştiinţă, cultură şi artă. Dicţionar*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Conphys, 1996, pp. 138-142.

[3] *Ibidem*, pp. 143, 144.

[4] *Ibidem*, p. 142.

[5] Preot Leon Dură, *Închinare. Poezie religioasă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Buna Vestire, 1993, p. 3.

sufleteşti, aspirațiile tânărului preot, care se dovedeşte a fi „unealtă de lumină” între oameni, un intermediar între sacru şi profan, cu misiunea de a-i ajuta pe semeni pe făgaşul mântuirii. Zbuciumul său sufletesc între sacru şi profan este în acelaşi timp zbuciumul fiecăruia dintre noi între viață şi moarte, dintre lume şi om, în care se strecoară şi îndoiala, dar şi nerăbdarea de a putea fi „vas ales” al sacralității. În viziunea tânărului poet, viziune profund teologică, moartea şi Învierea Mântuitorului reprezintă garanția învierii noastre, căci puterea Fiului lui Dumnezeu va zdrobi prin Înviere puterea morții: „Tu, groapă efemeră şi pustie/ Transformă-te în Paradis!”.

Al doilea volum de poezie religioasă, apărut în 1994, se intitulează „Schimbarea la față” şi reprezintă „mărturisirea aspirației de depăşire a condiției „profane”, muritoare şi de accedere întru cele divine, eterne”.[6] Titlul cărții redă titlul unei poezii din cuprinsul volumului, inspirat de scena biblică petrecută pe Muntele Taborului, când ucenicii lui Iisus au văzut „lumina Lui care nu mistuia/ Ci viață lumii dăruia”, lumină care era de fapt harul Lui şi care îi preschimba pe apostoli „în sarea tuturor”.[7] Poetul spune că acest har simte cum coboară şi asupra lui, făcând ca, în momentele sale cele mai inspirate, să izbutească versuri memorabile. El parcurge o veritabilă şcoală cristică a suferinței prin care se purifică, având mereu în fața ochilor pe Iisus: „Între sacru şi profan/ Văd chipul Tău, supus,/ Pe cruce pironit,/ Cu mâinile, străpuns...”. El înțelege, astfel, un adevăr cardinal: arta se naşte din suferință. Şi, ca să o descopere, acceptă sacrificiul suprem: „Mă răstignesc cu Tine-odată,/ Ca astfel să ajung/ Om îndumnezeit prin faptă,/ Şi pururi viețuind...”.[8] Poetul face, astfel, referire la treptele „existenței întru Hristos” despre care vorbeşte marele nostru teolog, părintele Dumitru Stăniloae, şi anume: purificarea de păcatul strămoşesc şi de toate patimile, iluminarea care duce la contemplarea lui Dumnezeu şi îndumnezeirea omului sau unirea lui mistică, contopirea lui existențială cu Iisus cel răstignit şi înviat.

Un nou volum de poezii avea să apară în 1998 la Editura Logos, intitulat: „Europa, țara mea”. În loc de prefață, cartea are ca motto următoarele cuvinte ale lui Nicolae Steinhardt: „Nu aştept ca Dumnezeu să ne rezolve treburile noastre lumeşti, a căror înțeleaptă chivernisire ne revine nouă, ca ființe înzestrate de El cu o minte rațională şi o inimă fierbinte. Nu dau treburilor acestora lumeşti mai multă însemnătate decât se cuvine, dar nici nu le disprețuiesc, deoarece țin de creația divină. Iar viața, defăimându-i deşertăciunile, o iau în serios, pentru că într-însa şi printr-însa ni se joacă soarta de veci”. Este un volum de versuri patriotice, din care răzbate iubirea de neam şi de țară, originea noastră dacică, România fiind o țară de eroi şi chiar un

[6] Preot Leon Dură, *Schimbarea la față. Poezie religioasă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Buna Vestire, 1994, p. 4.

[7] *Ibidem*, p. 15.

[8] *Ibidem*, p. 38.

pământ al făgăduinței. Preotul mărturisește dragostea de țară în poezia „Numai tu”: „Numai tu, Țară, mi-ai rămas credincioasă / Ca o mamă ce-și duce pruncul în pântece. / Fiul tău soarbe cerească băutură / A dragostei de țară”.[9]

După cum era de așteptat, tânărul preot Dură Leon, atras de studiul Vechiului Testament și de istoria poporului evreu, care a fost poporul ales de Dumnezeu ca din sânul lui să se nască, după trup, Mântuitorul lumii, avea să abordeze, în creația sa literară, și teatrul, inspirat din viața acestui popor. În 1999 apare volumul „Teatru”, în care publică două mici piese de teatru. Prima, *„Cântarea fiilor lui Moise”*, piesă într-un act, are ca erou principal pe Navi, un tânăr evreu evlavios, acuzat, în regimul comunist, că a vrut să treacă fraudulos granița, încercând să ajungă în Țara moșilor și strămoșilor lui. Are loc un proces, pe parcursul căruia acuzatorul, numit Og, spune că Navi s-a lăsat prostit de propaganda sionistă, de ceea ce spuneau posturile de radio Vocea Americii și Europa Liberă, de așa zisa „Țară Promisă”, venind în fața judecătorului cu martori și cu contra-argumente, pentru a dovedi că Israel nu este un trai mai bun. Acuzatul se apără, spunând că acolo l-a chemat glasul strămoșilor săi, „Cântarea lui Moise”, el fiind de fapt o fire mistică, argumentând cele spuse, cu citate din Tora. Acuzat ca trădător față de Statul socialist român, Navi este condamnat la trei ani de închisoare, dar însuși acuzatorul Og îi amintește în final președintelui instanței că există un decret de grațiere a celor care au primit pedepse cu închisoarea mai mici de cinci ani.[10]

Cea de-a doua piesă, intitulată *„Biciul nevinovăției”*, piesă în trei acte, construită în versuri, pe tema suferinței lui Iov din Vechiul Testament, om fără prihană și drept, încercat de Satan cu acordul lui Dumnezeu. De data aceasta, acțiunea se petrece în București, „într-o Românie a singurătății și a depărtării de Dumnezeu”, într-o casă de evrei evlavioși. Iov, „fiu de evreu gazat”, acuzat de creștinul Emanuel și învinuit de răstignirea lui Iisus, este într-o clipă lovit de vestea că „foc din cer a tot căzut / Peste bănci, peste venit; / Colapsul economic a distrus / Tot ce ați avut: bani, putere”. El își pierde copiii, vila din Otopeni a pierit distrusă-n flăcări, casa în care locuiește i se va confisca. Dar Iov nu cârtește în fața acestor necazuri, se roagă și consideră suferința lui ca fiind de fapt suferința întregului său popor. Arhanghelul Gavriil îl vizitează și îi spune că „Primit-a Domnul fumul de tămâie al rugăciunii sale și va primi de două ori mai mult tot ce a avut înainte. În final, Iosif, feciorul avut de Iov după patimi, elev la Liceul German din București, sosește de la școală și spune: „Mamă! Mamă! Este adevărat că tata / A suferit din pricină că este evreu? / Mi s-au predat astăzi, la liceu, / Consecințele celui de-al doilea război mondial; / Este adevărat?”.[11]

[9] Preot Leon Dură, *Europa, țara mea. Poezii*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 1998, p. 41.
[10] Idem, *Teatru*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 1999, pp. 7-22.
[11] *Ibidem*, pp. 25, 26.

Seria pieselor de teatru va continua cu *„Pieirea Sodomei”*, piesă într-un act, a cărei acțiune se desfăşoară la Bruxelles, la început de secol XXI, vorbind despre pieirea Sodomei şi Gomorei din cauza păcatelor grele care s-au făcut în aceste cetăți.[12]

Talentul de dramaturg al părintelui Leon Dură se poate vedea şi în piesele: *„Libertate în iubire”*, *„Provocarea”*, *„Atentatul”*, *„Chip şi asemănare”*, *„Lumina poeților”* şi *„Coroana”*, inspirate din viața poporului biblic şi a marelui său profet Moise.

Poezia de inspirație religioasă este continuată cu volumul *„Scrisoare de la înger”*, alcătuit din *„poeme hristice”*, adevărate rugăciuni sau convorbiri ale autorului cu Dumnezeu, cu Părintele Ceresc iubitor, care primeşte tot sufletul smerit şi plin de căință. În momentul în care acest suflet primeşte harul lui Dumnezeu, acelaşi har care a însufleţit pe Adam, omul primeşte şi putința de a birui materia prin spiritul său, devenind „pnevmatofor”, adică purtător de Duh Sfânt: *„Am devenit smerit participant la natura dumnezeiască, fără însă a mă transforma în esența Ta cerească... Sfârşesc pnevmatofor, Om sălăşluit de Duhul Sfânt, prin har, căruia Dumnezeu s-a revelat ca unui înger pământean”*.[13]

Poezia şi teatrul, în creația literară a părintelui Leon, sunt urmate de romanul „Mărturisirea”, care face parte din genul de literatură căruia germanii i-au găsit numele de Bildungsroman, adică opera literară epică menită nu atât să aducă desfătarea noastră, cât să ne înveţe ceva despre ceva. Aşa cum sublinia în prefața romanului I. Negoițescu, *„Bildungsromanul are o funcție pedagogică primordială, numai în aparență convertită estetic, tinzând nu atât la realizarea pură a esteticului, cât la echilibrarea estetico-pedagogică, în favorul declarat al spiritului de cultură ce depăşeşte pe cel estetic”*.[14] Romanul creionează „lupta” dintre libertate şi iubire, arătând că iubirea trebuie să învingă libertatea, pentru că iubirea nu ştie de moarte.

Preocupat de istoria poporului evreu, care este în acelaşi timp poporul ales, dar şi poporul blestemat, care L-a răstignit pe Hristos, părintele Leon afirmă că „evreii au primit pe Hristos” totuşi. Pentru a argumenta această afirmație, el spune că poporul evreu se împarte în două: cei care au primit pe Hristos, ca Fiu al lui Dumnezeu, născut din Fecioara Maria, aceştia fiind cei o sută douăzeci de bărbați, fii ai lui Israel, care în urma predicii Sfântului Apostol Petru din ziua Cincizecimii au primit pe Fiul lui Dumnezeu în cămara sufletului lor, formând Biserica creştină, şi cei care nu doreau să împărtăşească altora pe Dumnezeu Savaot, Dumnezeul lui Avraam, aceştia

[12] Preot dr. Leon Dură, *Pieirea Sodomei*, în volumul *Teatru*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2004, pp. 27-35.

[13] Idem, *Scrisoare de la înger. Poeme hristice*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2000, p. 61.

[14] Idem, *Mărturisirea*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2001, p. 5.

fiind naționaliști farisei și cărturari.[15] Aceştia, în viziunea autorului cărții „Urcuşuri apofatice ale minții”, l-au răstignit pe Hristos, pentru că nu l-au lăsat să fie al tuturor. Întreaga carte este un eseu teologic, arătând că Dumnezeu este şi incognoscibil, în ființa sa, care este inaccesibilă, dar şi cognoscibil, după energiile şi lucrările sale, care izvorăsc din ființa divină, dar sunt separate de ea.

De un profund realism sunt şi versurile din poemul „Lacrimi amare”, în care preotul, asemenea Plângerilor lui Ieremia, varsă lacrimi pentru capitala țării noastre, orașul București, care în regimul comunist a devenit „o cetate robită de satan”, cu bisericile dărâmate, cu creştinii care „suspină umblând printre blocuri / Să caute pâinea frântă la Cină, / Ce-aveau mai de preț: Biserica cu tindă, / Au dărâmat-o buldozerele reci”.[16] Chiar dacă robia ateistă a trecut şi dictatorul ateu a murit, am ajuns astăzi tot de ocară, pentru că: „Am rămas flămânzi şi goi / În propria noastră Țară. / Apusul ne-a întins o mână / Să ne arate ce-am ajuns”.[17] Poezia părintelui Leon este o continuă rugăciune către Dumnezeu, pentru binele țării sale, al poporului său, pentru iubirea dintre frați, pentru iertarea păcatelor, ca o condiție necesară a întoarcerii sufletelor noastre în comunicarea primordială cu Dumnezeu.

Părintele Leon îşi îndreaptă atenția şi asupra miturilor necunoscute ale românilor, dintre care face parte şi Balada Meşterul Manole. Chiar dacă specialiştii români şi străini spun că la baza acestei legende stă ideea de jertfă, de sacrificiu care însoțeşte ritualurile de construcție mai ales la popoarele din aria balcanică, autorul nostru se îndepărtează definitiv de aceste teorii şi demonstrează originea (autentică) vechi-testamentară a textului Baladei Meşterului Manole. El spune că această baladă este o creație poetică populară impregnată de sacru,[18] în care se cântă epic şi jertfa voluntară de sine, specifică creştinismului iudaic, care la rândul lui îşi trage seva divină şi din Cartea Judecătorii din Vechiul Testament. În capitolul 11 al acestei cărți biblice se relatează cum Ieftae Galaaditul, eroul poporului ales, în lupta cu amoniții, a făgăduit lui Dumnezeu că dacă îi va birui pe aceşti păgâni, oricine va ieşi din porțile casei lui în întâmpinarea lui, va fi afierosit Domnului şi-l va aduce ardere de tot. Bineînțeles că amoniții au fost dați de Domnul în mâinile lui Ieftae, dar când acesta s-a întors la casa sa, i-a ieşit în cale singura sa fiică, ceea ce l-a determinat să-şi sfâşie hainele de pe el, ştiind că promisese Domnului să o sacrifice. Fecioara care nu cunoscuse bărbat (simbolul purității) se supune actului sacrificial, conştientă că hotărârea ei

[15] Idem, *Urcuşuri apofatice ale minții*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2001, p. 64.
[16] Idem, *Lacrimi amare*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2002, pp. 15, 16.
[17] *Ibidem*, p. 31.
[18] Preot Dr. Leon Dură, *Balada Meşterului Manole interpretată autentic*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2003, p. 10.

este o continuare a răzbunării făcută de Dumnezeu, prin tatăl ei, împotriva duşmanilor amoniți.[19]

În aceeaşi carte, autorul abordează mai multe personaje ale istoriei şi culturii noastre, generatoare de mituri şi intrate astfel în eternitate: „Mihai Viteazul, mit şi vitejie", „Constantin Brâncoveanu, mit şi dăruire", „Antim Ivireanul, mit şi sfinţenie", Mihai Eminescu, „Blaga între mister şi adevăr", „Imnul lui Mircea cel Bătrân" şi „Ştefan cel Sfânt. La Putna". Toate aceste personaje sunt descrise în pagini de un profund patriotism, pagini din istoria noastră zbuciumată, aceşti eroi nefiind cu nimic mai prejos faţă de eroii mitologiei antice greco-romane.

Deosebit de interesantă şi fascinantă este cartea de eseuri teologice intitulată „Ortodoxia, amfora patriarhului Iacov", în care autorul afirmă cu tărie că unirea mistică a omului cu Dumnezeu este posibilă şi pentru cei care trăiesc în mileniul trei, făcând credincioşilor următorul îndemn: *„Să bem apa vieții din amfora eternității"*.[20] Această chemare a fost adresată iniţial poporului ales, căruia Dumnezeu i-a dat nişte daruri, care nu se pot lua înapoi. „Alegerea lui Israel rămâne neschimbată, spune autorul, dar trecătoarea lui necredinţă a adus miluirea păgânilor". De asemenea, sunt pline de învăţături creştineşti cărţile dedicate familiei, acest aşezământ rânduit de Dumnezeu şi care datează de la crearea primilor oameni. Multe şi interesante sunt problemele pe care le ridică familia modernă. Dar o unire dintre un bărbat şi o femeie sau o căsătorie fericită nu poate fi decât aceea binecuvântată de Creatorul, care are la bază o iubire asemenea iubirii tainice a mirilor din cartea canonică-poetică „Cântarea Cântărilor" a Vechiului Testament.[21] Dacă la începutul umanităţii familia a fost cea dintâi formă a vieţii de obşte şi celula de bază a societăţii omeneşti, căsătoria a devenit Taină prin binecuvântarea Bisericii, prin prezenţa Mântuitorului la nunta din Cana Galileii, unde a sfinţit familia.[22] Acolo, la Cana, prin participarea Sa, Hristos i-a binecuvântat pe cei doi miri şi a ridicat căsătoria lor la rangul de Taină a vieţii.

Am putea spune că opera părintelui Leon Dură este vastă, este impresionantă pentru vârsta sa, dovedind până acum elan creator, diversitatea domeniilor abordate, talent, realism, dar şi optimism, încrederea în puterea iertătoare a lui Dumnezeu. Este interesantă şi o *„Bibliografie vetero-testamentară românească din perspectivă tematică"* (Editura Logos, Râmnicu-Vâlcea, 2005, 42 pagini), care „introducea pe cititor în acea zonă de cultură şi civilizaţie care a oferit omenirii Biblice, reflectând aportul

[19] *Ibidem*, p. 13.

[20] Preot Dr. Leon Dură, *Ortodoxia, amfora patriarhului Iacov*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2003, p. 164.

[21] Idem, *Cântarea Cântărilor. Familia modernă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2004, p. 147.

[22] Idem, *Nunta din Cana*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2004, p. 23.

inestimabil al spiritualității ebraice la civilizația universală”.[23] Nuvela este prezentă în volumele: „Iosif în Occident” (Editura Logos, Râmnicu Vâlcea, 2006) şi „Inocența” (apărut în 2005), iar anagogia (interpretarea Sfintei Scripturi care se ridică de la sensul literar al textului la cel mistic) o întâlnim în paginile cărții „Muntele credinței” (2006). Cert este un lucru: în toate scrierile sale, părintele Leon s-a declarat un apărător al evreilor: „Evreii au primit pe Hristos” (2006), „Evreii au creştinat neamurile păgâne” (2008), „Nu evreii au răstignit pe Hristos” (2008), arătând că „o parte (majoritară) a poporului evreu (cum spune Apostolul Pavel) nu a avut libertatea de a alege între bine şi rău: a fost împietrită inima lor de către Tatăl cel Ceresc. Trebuia să se facă voia Tatălui. Fiul Omului să se ofere pe Sine ca jertfă de împăcare pentru neamurile rătăcite în politeism”.[24]

În acest sens, al apropierii dintre mozaism şi creştinism, al concilierii, al împăcării dintre cele două religii monoteiste, este demnă de amintit scrisoarea părintelui Leon Dură din 29 martie 2005, adresată Domnului Av. Iulian Sorin, Secretar general al Federației Comunităților Evreieşti din România, în care, copleşit de amintiri, se întreba de ce a fost dărâmată Sinagoga din municipiul Râmnicu-Vâlcea şi propunea rezidirea acelei Sinagogi. Din preambulul acelei scrisori, am aflat că părintele Leon s-a născut în 1959, în satul Fedeleşoiu, ca al şaptelea fiu al cântărețului bisericesc Vasile Dură şi al Mariei Dură, nepoata ctitorului-boier Nicolae Olteanu, primind la botez numele: Leon-Gheorghe, părinții săi dormindu-şi la ora actuală somnul de veci în curtea bisericii din satul Fedeleşoiu.[25]

Psihopedagogia modernă afirmă, pe baza unor studii şi cercetări îndelungate, că factorii făuririi personalității sunt patru: ereditatea, mediul, educația şi autoeducația. Dacă ereditatea sau genetica face trimitere la darurile primite de om la naştere prin strămoşii săi, în schimb mediul sau familia şi educația se referă la îndatoririle educatorilor, dintre care cei dintâi sunt părinții. Dintre toate viețuitoarele, omul se naşte cel mai plăpând şi cel mai neputincios în a-şi satisface nevoile vitale ale existenței. Total dezarmat, singurul lui mijloc de conservare sunt lacrimile. De aceea, el are neapărată nevoie de ajutorul neîncetat al părinților săi, care în această lucrare nu pot fi întrecuți de nimeni, pentru că îl cresc şi îl educă pe copil din iubirea cu care l-au şi adus pe lume. Familia creştină are o însemnată funcție educativă. Ea este prima instituție de educație morală şi pentru prima copilărie este mediul educativ prin excelență. Părinții şi bunicii noştri nu au avut prea multă ştiință de carte, dar din dorința şi grija de a-i face pe copii cât mai buni şi mai

[23] Alfred Hârlăoanu, *O istorie a Mozaismului şi a Israelului Antic*, Bucureşti, Editura Nemira, 2001, p. 8.

[24] Preot Leon Dură, *Nu evreii au răstignit pe Hristos!*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2008, p. 11.

[25] Idem, *Israel – Țara Sfântă*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Logos, 2011, pp. 68, 69.

fericiți, ei și-au dat toată silința să le ofere pilde personale cât mai bune, după cum spune și dictonul latin: *„Verba volant, exempla trahunt”* (vorbele zboară, exemplele se urmează).

Frăgezimea copiilor și afecțiunea părintească cu care sunt înconjurați de părinții lor fac ca primele îndrumări de viață pe care le primesc în familie să rămână pentru totdeauna adânc întipărite în sufletul lor. Familia formează pe membrii ei prin căldura dragostei, al cărei sanctuar este, prin excelență, dragoste care oferă climatul cel mai prielnic pentru dezvoltarea omului. Într-adevăr, nicăieri nu găsim resursele de răbdare, iubire, abnegație, atât de necesare educării copiilor, ca la părinții lor. Familia creştină care își va îndeplini rolul educativ al copiilor, atât pe parcursul celor „șapte ani de acasă”, cât și pe parcursul întregii lor vieți, nu vor întârzia să culeagă roadele acestei educații. Părinții vor da societății oameni buni, caractere pozitive, dedicate binelui, apreciate de cei din jur. În general, la țară, unde oamenii se cunosc mai bine și alcătuiesc o familie mai mare, rezultatul educației copiilor se îndreaptă tot asupra părinților, prin expresii ca acestea: „Al cui eşti tu?”, „Cinste părinților care te-au crescut!” sau „Ferice de părinții care au asemenea copii!”.

Așa putem spune și de părinții Vasile și Maria Dură, care au colaborat cu Dumnezeu atunci când au adus pe lume pe copiii lor, având grija de a le oferi cel mai mare dar, și anume o ereditate sănătoasă, unită cu o educație aleasă. Pe această temelie solidă, școala a zidit alte cărămizi solide, alcătuind un zid puternic de cunoștințe din diverse domenii, definind și realizând personalități ale culturii române și ale Bisericii noastre strămoșești. Una dintre acestea este și părintele Leon Dură, asupra căreia ne-am oprit pe parcursul acestor rânduri, ca o apreciere frățească a realizărilor sale cu prilejul împlinirii, la 9 iulie 2014, a frumoasei vârste de 55 de ani. Cinstea pe care i-o acordăm se îndreaptă și asupra familiei sale, a părinților, fraților și surorilor, asupra comunității în care își desfășoară misiunea preoțească, constituind pentru fiecare dintre noi un model de dăruire, de slujire a lui Dumnezeu și a semenilor, ca preot și ca om de cultură. Cărțile scrise de sfinția sa, al căror număr dorim să-l sporească, vorbesc despre talentul său literar, despre sufletul său nobil, despre credința sa în Dumnezeu, pe care-L slujește cu toată convingerea și cu responsabilitate. *„Verba volant, scripta manent”*, un adagiu vechi, ne atrage atenția că „Vorbele zboară, scrisul rămâne”, cartea fiind memoria pe hârtie a umanității. De aceea, atât generațiile actuale, cât și cele viitoare, vor avea fericirea și șansa de a vorbi din frumusețea cuvântului scris de părintele Leon, cuvânt cântărit cu multă chibzuință de sfinția sa, înainte de a-l aşterne pe pagină.

Viața noastră este o luptă, după cum spunea Euripide în opera sa *Rugătoarele*. În această luptă, spune marele tragic grec, unii oameni sunt fericiți mai devreme, alții mai târziu, iar alții niciodată. Oamenii care urcă și

coboară drumurile grele, prăpăstioase ale vieții sunt luptători curajoşi, iar cei care se complac într-un repaus ruşinos, în timp ce ceilalți lucrează, sunt nişte netrebnici. La noi, marele poet George Coşbuc, în gazelul *„Lupta vieții”*, susține același lucru: „O luptă-i viața; deci, te luptă / Cu dragoste de ea, cu dor”. Cei mai fericiți sunt aceia care lasă valori spirituale, creații literare şi artistice, care printr-un limbaj universal propovăduiesc acea „Kalokagathia”, acea frumusețe şi bunătate sufletească despre care vorbeau şi filosofii din antichitatea greacă. Unul dintre aceştia este şi părintele Leon Dură, care ne oferă, prin persoana şi scrierile sale, un model de trăire în Hristos, în iubire şi comunicare cu Dumnezeu şi cu semenii noştri.

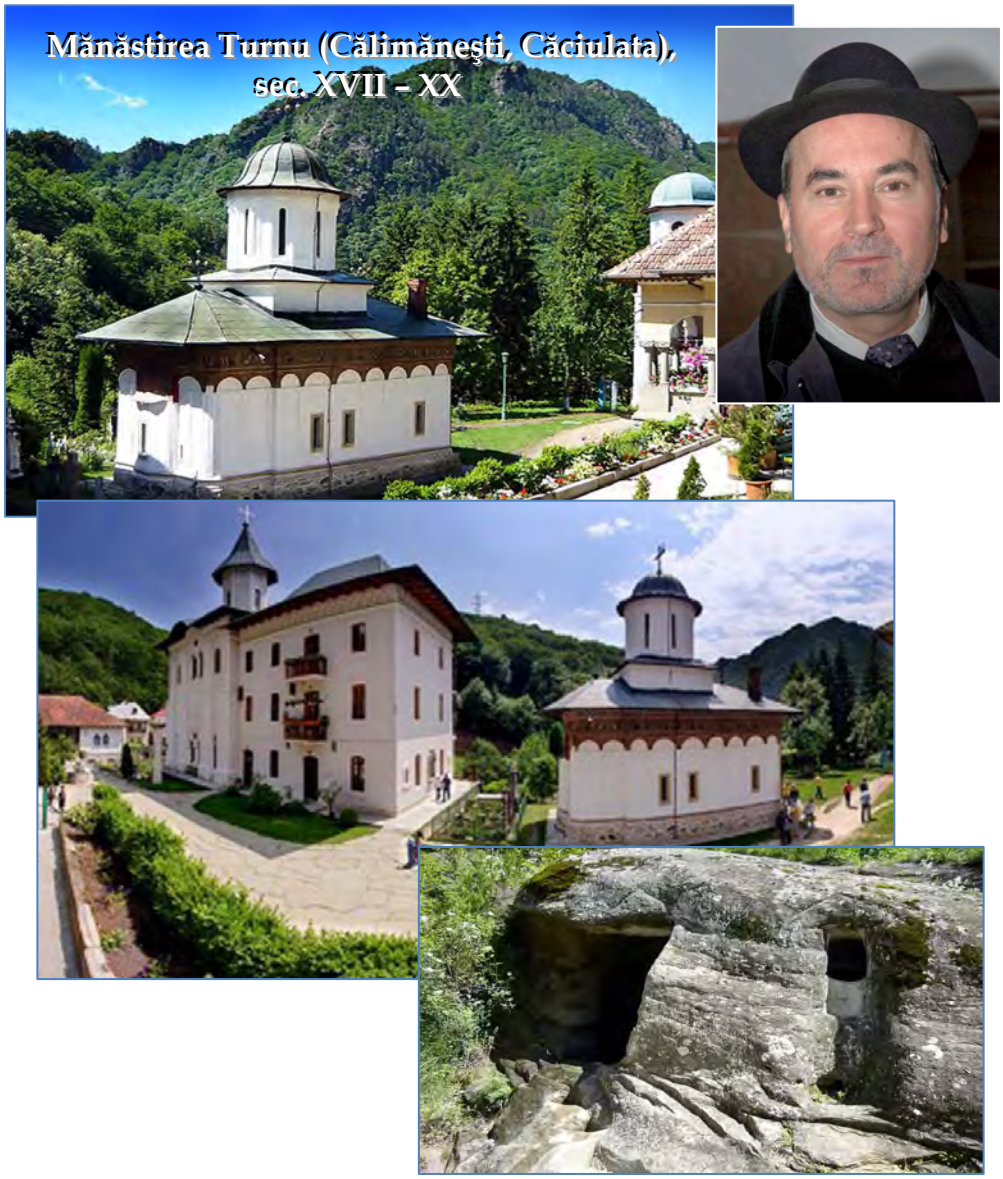

TITINA NICA ȚENE, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută la 10 iulie 1944, satul Uşurei, comuna Şuşani, judeţul Vâlcea; scriitoare (poetă şi prozatoare; debut publicistic în revista „Săteanca”, 1965), autoare a 14 volume de literatură pentru copii (debut editorial cu volumul „Bucuria lucrurilor simple, poezii pentru copii”, Ed. Ion Creangă, 1989); învăţătoare la Tarna-Mare, judeţul Satu Mare (1964-1965), impiegat de mişcare la Întreprinderea de Transporturi Auto Drăgăşani, judeţul Vâlcea (1966-1977) şi la Întreprinderea de Tansporturi Auto Cluj-Napoca, judeţul Cluj (1978-1983), secretară dactilografă la revista „Tribuna” (Cluj Napoca); membră a Cenaclului literar „Vasile Sav” (fondat de Al. Florin Ţene la 26 august 2004), membră fondatoare a „Ligii Scriitorilor Români” (2006) -

* *

Poeta Titina Nica Țene a văzut lumina zilei într-o veche familie de podgoreni, din arealul viticol drăgăşenean – vatră care a dat universului spiritual şi cultural românesc numeroase personalități: Gib Mihăescu, Dumitru Bălaşa, Ilie Zugrăvecu, Bartolomeu (Valeriu) Anania, Al. Florin Țene, Ilie Gorjan etc. Prin bogata opera literară, aceasta se adaugă galeriei creatorilor de frumos ce au înnobilat de-a lungul vremii, cu râuri de slovă, vatra părintească, dar şi marea vatră românească ce se întinde până dincolo de nedreptele hotare.

Despre distinsa doamnă s-a oferit să scrie câteva rânduri evocatoare istoricul şi publicistul Mihai Călugăriţoiu, fiu al comunei Şuşani şi prieten al familiei Țene – o frumoasă familie de vâlceni patrioți, stabilită de ani buni în inima Transilvaniei, la Cluj-Napoca.

TITINA NICA ȚENE, 70 YEARS OLD

- born on July 10, 1944, Uşurei, Şuşani, Vâlcea; writer (poet and fiction writer); publicistic debut in „Săteanca", 1965), author of 14 volumes of literature for children (editorial debut with the volume „Bucuria lucrurilor simple, poezii pentru copii", Ion Creangă Publishing House, 1989); primary teacher at Tarna-Mare, Satu Mare County (1964-1965), train dispatcher at Drăgăşani Auto Transport Enterprise, Vâlcea county (1966-1977) and at Cluj-Napoca Auto Transport Enterprise, Cluj County (1978-1983), typist secretary at „Tribuna" magazine (Cluj Napoca); member of „Vasile Sav" Literary Circle (founded by Al. Florin Țene on August 26, 2004), founding member of the Romanian Writers' League (2006) -

* *

The poet Titina Nica Țene was born in an old family of wine growers from the viticultural area of Drăgăşani – a hearth that gave numerous personalities to the Romanian spiritual and cultural universe: Gib Mihăescu, Dumitru Bălaşa, Ilie Zugrăvecu, Bartolomeu (Valeriu) Anania, Al. Florin Țene, Ilie Gorjan etc. Through her rich literary activity, she can be added to the gallery of beauty creators who have ennobled with their beautiful lines the native hearth but also the big Romanian hearth extending over the unfair settled borders.

The historian and publicist Mihai Călugăriţoiu, son of Şuşani commune and friend ofthe Țene family – a beautiful family of Vâlcea dwellers, established for years in the heart ofTransylvania, at Cluj-Napoca – offered to write some evocative lines about the refined lady we are now celebrating.

Titina Nica Țene

Mihai Călugărițoiu

Titina Nica, căsătorită Țene, s-a născut la 10 iulie 1944, în satul Uşurei, comuna Şuşani, județul Vâlcea. Până în 1968, Uşurei era comună de sine stătătoare.

Catagrafia ecleziastică din 1840 menționează biserica din Uşurei la 1540. În documente însă, localitatea Uşurei va fi menționată mai târziu, în registrul localităților, întocmit în timpul administrației austriece (1718-1739), şi în harta lui Friederich Schwantz, realizată în anii 1720-1722.

Este fiica lui Constantin (1911-1977) şi Maria (1916-2006) Nica din Uşurei. Bunicii materni au trăit aproape câte 100 de ani, Ilie Nedelea (1879-1978) şi Ana Nedelea (1878-1976).

O fată, din cei opt copii ai familiei, a patra, s-a născut cu cordonul ombilical în jurul gâtului şi cianozată. Mama, crezând că e moartă, a băgat-o sub pat. A avut noroc cu tatăl său care, sosit mai târziu, dorind să-şi vadă copilul, i-a desfăcut cordonul din jurul gâtului şi i-a redat dreptul la viață.

A crescut pe malul Beicii, pârâul ce traversează comuna de la nord la sud, care se umfla primăvara sau vara şi lua grădinile oamenilor, în care copiii aruncau cu bolovani şi bețe şi pe gheața căruia se trăgeau iarna.

Beica i-a marcat copilăria, tinerețea, maturitatea şi îi curge în vene la senectute:

„De multe ori, pe malul Beicii,
Visez la casa-n care sunt născută
……
Privind, atent, în luciul apei,
Observ că părul mi-a albit…”.

A copilărit în casa țărănească a părinților, lângă războiul de țesut, în sfârâitul fusului ce torcea caierul din furcă, la lumina lămpii cu gaz, ascultând, înmărmurită, poveştile vecinelor venite la clacă.

Şcoala Primară a făcut-o la Uşurei şi Gimnaziul la Şuşanii de Sus, satul vecin, la cinci kilometri. Îşi amintește cu nostalgie de colegi, învățători şi profesori.

Puțină la trup, dar nemărginită la minte, la 14 ani avea 28 de kilograme, a dorit să învețe carte pentru a scăpa de munca grea, cu sapa. Tata Costică a dus-o la Drăgăşani, orașul din apropiere, dar secretara şcolii nu i-a primit dosarul pentru că nu avea înzestrarea fizică necesară.

Oameni de bine au făcut să fie acceptată şi aşa a absolvit Şcoala tehnică horti-viticolă şi Liceul teoretic din Drăgăşani.

Într-o zi de vară, 13 iunie 1963, „cerul a aprins candelabre” şi pentru „mărunțica câmpului”. Pe o bancă de lemn, din micuțul parc al oraşului Drăgăşani, pe care stătea în aşteptarea unei consătence, s-a aşezat, lângă ea Florin, un băiat din Drăgăşani, care absolvise liceul şi învăța pentru admiterea la facultate, Filologie.

Fire puternică, supranumit *„stâncosul*”, s-a dovedit, în scurt timp, că este alesul: *„Pentru ce sunt fericită?/ Pentru lună,… ape,… noapte…, / Sau că… tu eşti pe aproape?”*

Vara i-a despărțit şi Titina, împreună cu prietena ei, Ionica, din Mădulari, comuna vecină, a plecat la Tarna-Mare, județul Satu Mare, „unde se pune harta în cui”, la fratele ei, care era profesor în această localitate, care le chemase să fie învățătoare, în acea perioadă fiind mare nevoie de oameni cu carte.

Florin, chemat de destin, nu s-a mai dus la Craiova la facultate, cum avea de gând, ci la Baia Mare, să fie mai aproape de aleasă.

Se transferă la fără frecvență, ia catedră, de profesor suplinitor, la Limba română, în Tarna Mare şi o ia de nevastă pe Titina.

A fost o nuntă „fastuoasă”. În 1 mai 1964, s-au dus împreună la Primăria din Tarna Mare şi şi-au luat certificatul de căsătorie. Ca să sărbătorească evenimentul, au cumpărat 1 litru de vin şi au ciocnit un pahar, împreună cu Ionica, prietena Titinei.

„Nu-mi trebuie mult ca să fiu fericită” va spune poeta şi prozatoarea mai târziu, pentru că *„nu ceea ce ni se întâmplă e important ci cum privim ce ni se întâmplă…”*.

Şi au luat-o în serios.

Destinul a readus-o în Drăgăşani, pentru o scurtă perioadă de timp, căci i-a fost să se stabilească în Cluj. Dar nu a fost deloc uşor în „drumul spre suflet”.

Firavă, dar tenace, a ajuns „trădătoare de neam şi țară” pentru că n-a mai suportat fățărnicia, foamea şi frigul şi pupatul în…, în văzul lumii, pe preaiubitul, preaînțeleptul, prea…

În anul 1981, după o noapte de stat la coadă la ulei, cu toată familia şi nereuşind să vină acasă cu nicio picătură de ulei, a scris o scrisoare lui Adrian Păunescu, la revista *Flacăra*. Cu o săptămână înainte, venise la Cluj, însoțind familia dictatorului Ceauşescu. În scrisoare, arăta că în Cluj şi în țară se moare de foame şi ar fi de bun simț să nu-l mai susțină pe dictator. Adrian Păunescu a trimis scrisoarea la Securitatea din Cluj şi, ca urmare, Titina Nica Țene a fost dată afară din serviciu şi a fost nevoită să lucreze timp de şapte ani, la revista *Tribuna*, ca secretar – un post neadecvat studiilor sale, cu o jumătate de normă. Numai după Revoluție, a fost pusă în drepturi.

N-a uitat, dar a iertat, pentru că ura, invidia necesită multă energie negativă, care te macină.

În tot acest timp, n-a uitat să fie soție, mamă, noră, gospodină, dar, mai presus de toate, creatoare de frumos. *„Tot ce faci cu drag nu te oboseşte”*, spune autoarea. Aşa s-au născut operele: *Bucuria lucrurilor simple*, poezii pentru copii,

Editura Ion Creangă, 1989; *Recreația grădinii*, poezii pentru copii, Editura Porto-Franco, Galați, 1997; *Amurg de întoarcere*, volum de versuri, Editura Napoca-Star, 2002; *Pietre de aducere aminte*, povestiri, Editura Napoca-Star, 2004; *Scaunul Harului* (poezii), Craiova, Editura Contrafort, 2009; *Viața ca o punte*, Cluj Napoca, Editura DACIA XXI, 2011; *Anotimpul jocului*, Târgu Mureș, Editura NICO, 2011; *Un strop de veșnicie*, Editura Semănătorul, 2012; *Un strop de veşnicie*, Cluj Napoca, Editura Ecou, 2012; *Un strop de veşnicie, ed. a II-a, traducere în limba engleză de Mariana Zavati Gardner*; *Neastâmpărul toamnei*, poezii, Editura Semănătorul, 2014 şi *O noapte palpitantă – întâmplări c-o nepoțică povestite de bunică*, Editura Semănătorul, 2014, povestiri pentru copii; *Întâmplări hazlii cu o nepoțică povestite de bunică*, ediția a II-a revăzută şi adăugită, Editura Ecou Transilvan, 2014; *Drumul spre suflet*, memorii, Editura Semănătorul, 2014 şi *Drumul spre suflet*, memorii, cu o prefață de Mariana Cristescu, Mureș, Târgu Editura NICO, 2014.

Alături de soțul său, Alexandru Florin Țene, este membră fondatoare a *Ligii Scriitorilor Români*, în septembrie 2006.

Opera sa este tradusă în limbile spaniolă, germană, engleză, catalană şi italiană.

Colaborează cu numeroase reviste de cultură din România, Germania, Spania sau Italia.

Este prezentată în mai multe dicționare şi antologii de personalități: *oameni de ştiință şi artă, poeți, personalități române şi faptele lor*.

De-a lungul anilor, a obținut numeroase premii, brevete şi medalii pentru poezie (în special pentru copii), proză scurtă şi povestiri, dar şi pentru întreaga activitate literară.

Citită şi apreciată de mari scriitori contemporani, a fost catalogată ca *„scriitor autentic”*, *„talent înnăscut”*, abordând în scrierile sale *„teme variate, şlefuite până la strălucire”*, cu un *„grad sporit de sensibilitate, gingăşie şi grandoare inocentă”*, o adevărată *„cumințenie a pământului”*, *„are o altă înțelegere privind sensul cuvintelor”* – spune Mariana Zavati Gardner, iar Petre Birău, referindu-se la scrierile sale, apreciază că „*marile opere strălucesc tocmai prin simplitate, prin uşurința exprimării şi prin acurateța evocării artistice*”.

„*Talentul de povestitor al Titinei Nica Țene are forță emoțională, este cuceritor*”, susține Mariana Cristescu. Tot aceasta, apreciază că „*… scriitoarea Titina Nica Țene a urcat, cu tenacitate şi cu îndrăzneală, scara cunoaşterii, impunând timpului contemporan scrisul ei luminos şi curat*”.

Într-adevăr, (î)-„*mi înfloresc cuvine-n gură*” recunoaşte autoarea însăşi, aşezată în „Scaunul harului”, trecând cu uşurință de la înțelepciunea senectuții la gingăşia sufletească a copilăriei.

Autodidactă, cu o exprimare simplă, dar profundă, Titina Nica Țene defineşte filosofia ca *„adevărul din spatele cuvintelor frumoase”*, încă din copilărie, într-o discuție cu sora sa, Victoria.

Din punct de vedere ontologic, lucrurile sunt lămurite pentru autoare: *„Să ne ajute Dumnezeu pe toți să găsim DRUMUL SPRE SUFLET !”*

Din punct de vedere gnoseologic însă, adoptă o poziție carteziană.

Veşnicia sau Vremelnicia?

„Deşi pretind mereu că Te iubesc
Nu ştiu ce să mai cred ”
……
îmi e teamă că ACOLO
m-oi preface în NIMIC ”
……
„Ne temem, Doamne, de necunoscut!”

Cu toate îndoielile, poeta revine:

„nădejdea mi-e, Doamne, la Tine
eşti raţiune mea de-a fi
că-n rest toate-s deşertăciune”.

Umblată prin lume, Titina Nica Țene nu şi-a uitat niciodată locurile natale în care revine, ce-i drept, cu nostalgie.

„În satul meu m-am regăsit” dar *„satul nu mă recunoaşte”, „am plecat după Izvorul Vieții şi dintr-odată, m-am trezit la mal”, „timpu-acesta curge iute / şi mi s-a făcut târziu”*.

Mâhnirea este, în parte, îndreptățită şi nu este singura care o împărtăşeşte. Localnicii, vecinii, şi mai ales cunoscătorii, vorbesc cu respect şi admirație de *Titina lu’ Nică, poeta noastră*.

Să spere, că e bine!, pentru că de la domnia sa am aflat că *„omul e mai fericit când speră, decât atunci când a realizat ce a sperat*”.

Cât de adevărat!

Ar fi multe de spus despre opera Titinei Nica Țene care este o adevărată invitație la „Carpe diem!”

La redacția ziarului „Răsunetul” din Bistrița (23 mai 2013)

La Casa Memorială „Gib Mihăescu” Drăgăşani (martie 2014)

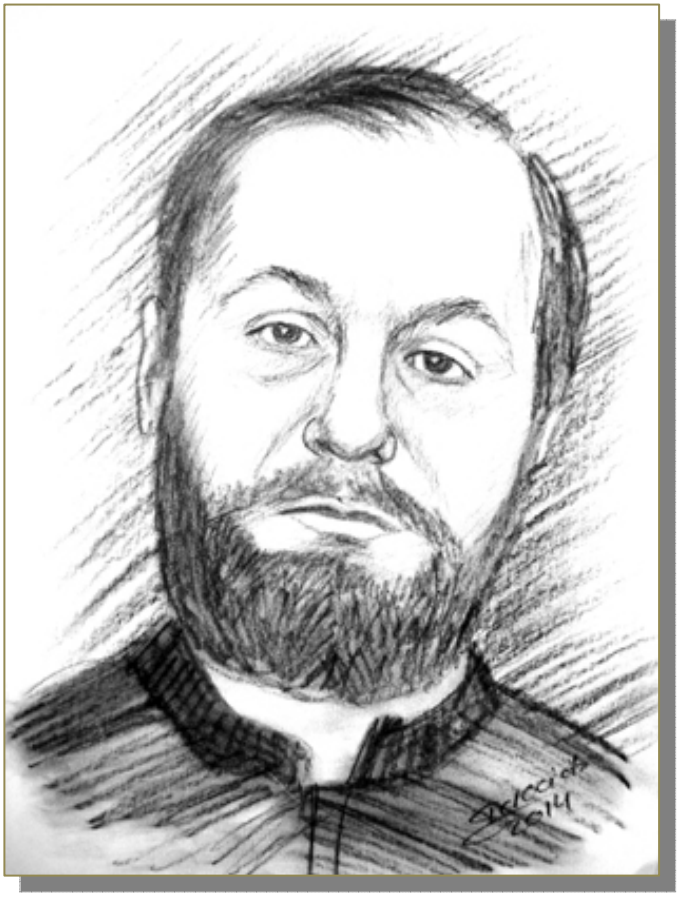

VIRGIL OPRESCU, 55 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 12 iulie 1959, satul Runcu, comuna Runcu, județul Vâlcea; supranume literar Runceanu, după satul natal; teolog, preot, profesor; publicist (debut cu nuvela „Gorunul trăznit”, în revista „Luceafărul”, 1989) şi scriitor (eseist, poet, prozator, romancier; debut editorial cu volumul de proză „Veste-n cer”, 1994); culegător de folclor şi colecționar de obiecte de patrimoniu; a făcut parte din „Gruparea Revistei Gândirea” (serie nouă); preot slujitor la Parohia Balota, Protoieria Craiova I Nord, județul Dolj (1981-1986), preot paroh la Parohia Valea Scheiului, comuna Dănicei, județul Vâlcea (1986-1997), preot paroh la Parohia „Sfinții Voievozi” Runcu şi profesor suplinitor la catedra de religie a Şcolii Gimnaziale din comuna Runcu, județul Vâlcea (1997 – în prezent); membru al unor organizații culturale şi religioase: membru al

Societății Ziariştilor din România (1996), membru fondator al Cercului Cultural-Religios „Chesarie de Râmnic” (2007) -

* *

Preotul şi scriitorul vâlcean Virgil Oprescu, a venit pe lume într-o zi de duminică, la Runcu, „satul de dincolo de păduri”, cum frumos şi-a numit vatra natală un alt runcean, profesorul Relu Stoica. Cu trei zile mai devreme, mai jos de Runcu, la Fedeleşoiu, sub poalele pădurii ce ascunde vechea aşezare din ţărâna căreia s-a plămădit personajul nostru, Virgil Oprescu, se născuse Leon Dură – teologul, preotul şi scriitorul de mai târziu, iar la o săptămână după, în Loviştea, la Boişoara se năştea Nineta Popa – cea care avea să devină peste ani o mare voce a cântecului popular românesc. Patru luni mai târziu, în noiembrie, tot într-o zi de 12, venea pe lume şi autorul acestor rânduri.

Preotul Virgil Oprescu, se adaugă prin felul de a fi, prin contribuţia adusă la educarea tinerelor generaţii în spiritul creştin ortodox, în spiritul tradiţional românesc şi prin creaţiile sale literare, acelor slujitori ai Bisericii strămoşeşti care au făcut şi fac cinste neamului nostru. Supranumele Runceanu, adăugat la numele de familie, Oprescu, vine să reliefeze atât locul de obârşie, dar şi dragostea pentru acesta, pentru oamenii în mijlocul cărora s-a născut, a crescut şi s-a întors după formarea sa ca teolog şi preot, pentru a le fi păstor şi duhovnic.

Prin cele două schiţe publicate aici, încercăm – eu şi părintele Constantin Mănescu-Hurezi, să punem în valoare acele elemente ce definesc personalitatea distinsului preot scriitor, rolul său în sânul Bisericii şi în societatea culturală vâlceană.

VIRGIL OPRESCU, 55 YEARS OLD

- born on July 12, 1959, Runcu village, Runcu commune, Vâlcea county; literary pseudonym – Runceanu, after his native village; theologist, priest, teacher; publicist (debut with the short story „Gorunul trăznit”, in „Luceafărul” magazine, 1989) and writer (essayist, poet, fiction writer, novelist; editorial debut with the fiction volume „Veste-n cer”, 1994); folklore and patrimony objects collector; he was part of „Gruparea Revistei Gândirea” (new series); serving priest at Balota Parish, Craiova I Nord Archbishopric, Dolj county(1981-1986), vicar priest at Valea Scheiului Parish, Dănicei commune, Vâlcea county (1986-1997), vicar priest at „Sfinţii Voievozi” Parish, Runcu and locum tenens teacher at the department of religion at the Secondary School from Runcu commune, Vâlceacounty (1997

– until present); member of some cultural and religious organizations: member of the Journalists' Society from Romania (1996), founding member of „Chesarie de Râmnic" Cultural and Religious Circle (2007) -

* *

The priest and writer from Vâlcea, Virgil Oprescu, came into the world on a Sunday, in Runcu, „satul de dincolo de păduri" („the village beyond the woods" – G. C. t. n.), how another man from Runcu, the teacher Relu Stoica beautifully named his native place. Three days earlier, near Runcu, at Fedeleşoiu, at the feet of the forest hiding the old settlement from whose soil our character Virgil Oprescu was born, Leon Dură – the theologist, priest and later writer was born, and a week after, in Loviştea, Boişoara, Nineta Popa – the one who became over the years a great voice of the Romanian country song, was born. Four months later, in November, in a day 12 as well, the author of these lines also came into the world.

The priest Virgil Oprescu can be added to those servants of the ancestral Church who honored and still honor our people. What made him be counted among them is his way of being, his contribution to educating generations in the Christian orthodox spirit, in the Romanian traditional spirit and his literary creations. The pseudonym Runceanu, added to the last name, Oprescu, emphasizes his origins, his birth place, but also his love for it, for the people among whom he was born, raised, and returned after his formation as a theologist and priest to be their vicar and confessor.

Through the two sketches published here, me and father Constantin Mănescu-Hurezi try to valorize those elements that define the personality of the honorable priest and writer, his role in the Church and in the cultural society of Vâlcea.

Preotul scriitor Virgil Oprescu-Runceanu

Eugen Petrescu

Virgil Oprescu s-a născut la 12 iulie 1959, în satul Runcu, comuna Runcu, județul Vâlcea și este cel de-al doilea copil al familiei Ion și Letiția Oprescu.

Crescut în spiritul credinței strămoșești, al hărniciei, tradițiilor și dragostei de neam – familia Oprescu fiind una cu o stare de mijloc, cu un puternic atașament față de vechile obiceiuri, cu mulți eroi căzuți pentru țară, chiar dacă viața l-a purtat prin diverse locuri: Craiova – capitala băniei,

Bucureşti – capitala țării, Virgil va rămâne puternic ancorat de vatra copilăriei sale, comuna Runcu, județul Vâlcea.

Şapte ani mai târziu, la 1966, începe cursurile primare în localitatea natală, sub îndrumarea unui desăvârşit dascăl de şcoală veche, învățătoarea Frusâna Iliescu, cea care o învățase carte şi pe mama sa, Letiția. După încheierea celor opt clase, începând 1974 parcurge cursurile treptei I de liceu la Şcoala cu Ceas, din Râmnicu-Vâlcea.

Simțind chemarea către alt gen de învățătură, cel teologic, în 1976, devine elev al Seminarului Teologic „Sfântul Grigorie Teologul" din Mofleni, Craiova", momentul devastatorului cutremur din 4 martie 1977 trăindu-l aici, cu gândul la cei dragi, de acasă. Peste ani, fostul seminarist îşi aminteşte şi vorbeşte cu respect despre dascălii de la Mofleni, despre rolul lor în formarea sa ca teolog, ca preot şi scriitor.

În 1981, anul absolvirii seminarului teologic se căsătoreşte cu Rodica Aldea, care-i va aduce pe lume două fiice: Iustina şi Iulia. Tot acum este hirotonit preot de către Preasfințitul Damaschin, pe seama Parohiei Balota, Protoieria Craiova I Nord, din Arhiepiscopia Craiovei.

În perioada 1983-1986, continuă studiile liceale urmând treapta a II-a în cadrul Liceului Agro-Industrial din Melineşti, județul Dolj, unde îl are coleg de bancă pe viitorul scriitor Radu Sorescu, de care-l leagă o lungă şi trainică prietenie.

După cinci ani de slujire la Balota, pentru a fi mai aproape de părinți şi de satul natal, în 1986 este transferat la Parohia „Înălțarea Domnului" Valea Scheiului, comuna Dănicei, județul Vâlcea, unde, pe Dealul Horezului, ridicată din temelie Biserica „Sfântul Mare Mucenic Dimitrie". Cu prilejul sfințirii sfântului lăcaş ortodox, preotul Virgil Oprescu primeşte distincția de iconom stavrofor (rang ecleziastic onorific, acordat de ierarhul locului preoților iconomi cu activitate bisericească excepțională).

Dar, până să revină în locurile natale, mai avea de îndeplinit o misiune la parohia Valea Scheiului din județul Vâlcea unde, în 1986, a ridicat din temelie biserica cu hramul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, în Dealul Hurezului. Abia în 1997 a fost transferat la cerere în Parohia Runcu din localitatea natală.

În 1989, devine student al Facultății de Teologie din Bucureşti, iar în 1993, este licențiat în teologie în urma susținerii tezei cu titlul „Concepția despre divinitate la geto-daci", realizată sub îndrumarea lectorului universitar doctor Remus Rus.

În 1997, a fost transferat la cerere în localitatea natală, la Parohia Runcu, județul Vâlcea, unde slujeşte şi astăzi.

De-a lungul anilor, în afara activității din biserică, preotul Virgil Oprescu suplineşte catedra de religie în mai multe şcoli. Tot pe această linie, în 2005 urmează o serie de cursuri pentru dezvoltarea învățământului rural, unde prezintă lucrarea „Şcoală din carton".

Preotul Virgil Oprescu se remarcă de tânăr pe linia creației literare, debutul având loc în 1989, cu nuvela „Gorunul trăznit”, publicată în revista „Luceafărul”. Ulterior publică proză, cronică literară, articole-eseu în revistele: „Luceafărul”, „Gândirea”, „Renașterea”, „Lumina lumii”, „Forum V” și alte publicații.

Din dragoste pentru locul natal și în bună tradiție a Bisericii Ortodoxe, și-a luat supranumele de Runceanu.

Editorial debutează în anul 1994, cu volumul de proză „Veste-n cer”, cu o prefață semnată de criticul literar George Sorescu, care, printre altele, îl prezintă pe autor ca fiind un „Pictor de caractere,…” ce „se depășește pe sine în arta dialogului”.

În anii care urmează, preotul Virgil Oprescu colaborează la realizarea volumului monografic „Runcu, satul de dincolo de păduri”, autor Relu Stoica, publicat în 1998 la Editura Casei Corpului Didactic Buzău, capitolul privind viața spirituală fiind opera sa.

În 2003, cu sprijinul Societății Ziariștilor din România, publică la Editura Almarom din Râmnicu-Vâlcea volumul „Fântâna cu leac”. Prefața este semnată de scriitorul Radu Sorescu, care mărturisește printre altele: „Virgil Oprescu-Runceanu rămâne, în opinia noastră, un veritabil prozator al generației de mijloc…”.

În 2012, publică la la Editura Gimnasium, romanul „Măsura zidirii”, cu o prefață semnată de Relu Stoica. Referitor la acest roman, criticul literar Ion Predescu publica în „Săptămâna în Oltenia”, din 1 decembrie 2014, sub titlul „Un roman frumos, pentru un lector cu idealitate poporanistă”, următoarele:

„Dramele sublimate, intersecția magicului, esotericului, obiceiurilor ancestrale, cu un concret fragmentar, de istorie actuală, propune romanul „Măsura zidirii” de Virgil Oprescu-Runceanu.

Autorul are ritm alert în povestire, dialogul are un ludic deschis spre metafizică. Începutul romanului se generează printr-un dialog incluzând un simbol antropologic, acum noțiunea de „surată”, urmează setarea într-un bulversant segment de istorie malefică: demolarea unui spital.

Daria Porfir păși adânc, stricând în drumul ei beteala boabelor de rouă, care-i strigară că voiau să-i aducă pe chip podoaba argintului lor. Nici gând! Roua astâmpără setea florilor până când rodnicia lor pârguiește fructele de vară. Roua își păstrează argintul. Ea spală marginile lunii, când aceasta coboară în oglinda apelor să-și pieptene fruntea.

Romanul abordează o temă ancestrală și inedită în același timp: „luarea măsurii unui om și așezarea acesteia la temelia unei construcții noi, a unei noi biserici, ceea ce ar atrage moartea celui măsurat”, în termenii lui Relu Stoica, prefațatorul volumului.

Liturghia pentru ținerea sărindarului sau sorocului, un personaj enigmatic, Nicolae Pribeagu, ctitorul bisericii satului, povestea de dragoste

dintre Daria şi Lucian Pribeagu, natura naturată şi natura naturans. Un roman frumos, pentru un lector cu idealitate poporanistă, armonios.”

În perioada 1996-2004, a făcut parte din gruparea revistei „Gândirea” (serie nouă), alături de Pan Vizirescu, Zamfira Constantinescu şi Călin Sămărghițan. De asemenea, la 8 martie 2008, împreună cu mai mulți vâlceni, printre care şi autorul acestor rânduri (Eugen Petrescu) devine membru fondator al Cercului Cultural-Religios „Chesarie de Râmnic”, cu sediul la Centrul Eparhial al Episcopiei Râmnicului, al cărui preşedinte de onoare a fost Preasfințitul Gherasim Cristea – Episcopul Râmnicului. Apreciat pentru calitatea articolelor publicate, preotul Virgil Oprescu este primit în rândul membrilor Societății Ziariştilor din România.

Întreaga sa activitate creativă, publicistică şi editorială a fost încununată prin recunoaşterea publică a valorii sale. În 2012 a obținut Mențiune la Concursul Internațional de Proză pentru românii din întreaga lume „Starpress 2012”, iar în 2013 Forumul Cultural al Râmnicului ia conferit Diploma de Excelență pentru romanul „Masura zidirii”. De asemenea, în semn de prețuire a fost introdus în „Enciclopedia Județului Vâlcea”, vol. I, cap. XIV – *Personalități vâlcene*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, p. 850 (ediție îngrijită de prof. dr. Ion Soare).

De ştiut că, pe lângă frumoasa aplecare către slova scrisă, preotul Virgil Oprescu-Runceanu are şi alte pasiuni: este culegător de folclor şi colecționează obiecte de patrimoniu, în special icoane de lemn.

Părintele Virgil Oprescu-Runceanu avea să-mi fie cunoscut cu ani în urmă prin intermediul colegului nostru de generație şi prietenului nostru comun, Ion Poienariu, fostul său coleg de clasă la şcoala generală şi fostul meu coleg de clasă din liceu.

La ceas aniversar, urez părintelui Virgil Oprescu-Runceanu ani mulți cu sănătate şi împliniri pe toate planurile!

Universul fascinant al satului românesc în viziunea unui preot

Constantin Mănescu-Hurezi

Cu treizeci şi şapte de ani în urmă, într-o zi de septembrie a anului 1978, o chemare lăuntrică, tainică, îmi îndrepta paşii spre Craiova, lăsând în urmă frumosul orăşel Băile Govora, stațiune balneară foarte cunoscută în țară şi nu numai, aflată în vecinătatea comunei Stoenești, localitatea mea natală. După cei trei ani petrecuți aici, la liceul mai întâi real-umanist (teoretic) şi apoi industrial, cu profil de reparații şi întrețineri la utilajele industriale aflate

la Uzina de Utilaj Chimic Govora (fostul UZUC), trebuia să reiau drumul spre Mofleni, cartier suburban al capitalei Olteniei, unde se afla Seminarul Teologic Craiova, cu o durată de şcolarizare de cinci ani. Eram adolescenți, veniți atunci din şase județe (Vâlcea, Argeş, Olt, Dolj, Gorj şi Mehedinți), care formam o clasă de viitori preoți ce aveau să fie instruiți şi educați într-un cadru sever, auster, cu multe privațiuni, dar care ne-a prins bine, pentru că acolo ne-am educat voința şi am canalizat toate energiile tinereții în acumulare de cunoştințe care au contribuit la baza formării personalității noastre, ca slujitori ai Sfintelor Altare.

Una din regulile nescrise ale şcolii era aceea ca cei mici să-i respecte pe cei mari, din anii IV şi V, pentru că aceştia constituiau pentru noi modele de urmat şi erau în acelaşi timp ajutoare ale cadrelor didactice în procesul instructiv-educativ. Acolo, pe timpul şcolarizării, se legau prietenii, se modelau caractere, se înfrățeau şi se stimulau colegii între ei, pentru că se cultiva tot ce este frumos şi durabil în sufletului omului. Unul din colegii mai mari era Virgil Oprescu, din comuna Runcu, județul Vâlcea, „satul de dincolo de păduri", cum îi place părintelui Virgil să spună la ora actuală, cu un anume sentiment de ataşament şi de respect pentru un loc cu o istorie străveche. Virgil intrase deja în seminar cu doi ani înainte, în 1976. O prietenie se înfiripa între noi, mai ales prin faptul că eu aveam coleg de bancă pe Mihalcea Daniel, născut în comuna Runcu, satul Valea Babei, care venise la seminar după ce făcuse armata şi care era un băiat de toată isprava. Noi îi spuneam, în glumă, „Veteranul".

Anii au trecut, drumurile vieții ne-au dus pe fiecare în câte o direcție, urmând noi şi noi trepte rânduite de Dumnezeu pentru fiecare dintre noi, care fac parte din devenirea noastră, din ajungerea la menirea, la scopul pentru care am fost aduşi pe pământ. În general, absolvenții de seminar, după ce urmează şi Facultatea de teologie, se căsătoresc, fac un drum plin de ocoluri în viață, pentru ca, la un moment dat, să revină tot la locurile natale, unde sunt moşii şi strămoşii lor, unde se simt atraşi de o forță nevăzută şi nebănuită. Aşa s-a întâmplat şi cu mine. După „rătăciri" prin lume, prin locuri îndepărtate, m-am apropiat de locurile natale, de schitul Pătrunsa, ctitoria episcopului Climent al Râmnicului, şi mai ales de Hurezii Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu. Aşa s-a întâmplat şi cu Virgil Oprescu, care, după propria-i mărturisire, a rămas legat prin mii de fire de oamenii, de tradițiile copilăriei, cu o viață autentic rurală, practicându-le ca pe nişte mari şi de preț spectacole. Toate acestea au reprezentat o comoară, de unde el a cheltuit şi din care a trăit când a plecat de acasă. Drumuri ocolitel-au dus la Melineşti, în județul Dolj, unde l-a avut coleg de bancă la liceu pe viitorul scriitor Radu Sorescu, cu care a legat o lungă şi trainică prietenie, apoi la parohia Balota din Arhiepiscopia Craiovei. Dar, până să revină în locurile natale, mai avea de îndeplinit o misiune la parohia Valea Scheiului din județul Vâlcea unde, în 1986, a ridicat

din temelie biserica cu hramul Sfântului Mare Mucenic Dimitrie, în Dealul Hurezului. Abia în 1997 a fost transferat la cerere în Parohia Runcu din localitatea natală, unde funcționează şi astăzi.

Dar, pe lângă vocația preoțească, părintele Virgil mai are încă o chemare. Dumnezeu i-a încredințat misiunea de a-L sluji, dar l-a înzestrat şi cu darul de a zugrăvi prin cuvinte tabloul satului românesc în care a văzut lumina zilei, sat cu adânci rădăcini în istorie, imortalizând toate elementele universului nostru rural, pe care le putem regăsi fiecare în satul în care ne-am născut: oamenii cu numele, ocupațiile şi poreclele lor, obiceiurile ancestrale (datinile), superstițiile, tradițiile şi mai ales cultul strămoşilor, oglindit în slujbele de pomenire făcute de preot la biserică. Sfinția sa este un exemplu pentru toți preoții care, în comunitatea în care se află, trebuie să culeagă, să consemneze şi să încadreze în adevărul istoric toate legendele despre toponime, despre denumirile geografice, legende care se întemeiază pe un sâmbure de adevăr şi care concentrează în ele sute de ani de istorie.

Anul 1989 reprezintă debutul literar al lui Virgil Oprescu din Runcu (Runceanu), cu nuvela „Gorunul trăznit", publicată în revista „Luceafărul". A urmat debutul editorial cu volumul de proză „Veste-n cer", publicat în 1994 la Editura „Buna Vestire" din Râmnicu-Vâlcea, cu o prefață semnată de criticul literar George Sorescu. Schimbarea banilor, cu decenii în urmă (în nuvela „Milionarii"), conflictul țăranilor cu arendaşii („Arsene, arendaşul"), mizeria cotidiană şi dorința lor de evadare („Plecăm în lume", „În jurul monumentului"), obiceiurile şi vechile credințe specifice înmormântării („Veste-n cer") constituie temele predilecte ale acestor cinci povestiri originale în felul lor. Personajele prezente în aceste nuvele sunt țăranii cu propriile lor comportamente şi trăiri, surprinse cu finețe şi eleganță de autor, care devine, după expresia criticului literar George Sorescu, „pictor de caractere". Universul tematic al acestor proze este întregit de descrierea captivantă, de trăirea interioară a personajelor, de eresurile privind toposurile terestre şi astrale, de unele ritualuri legate de căsătorie, de existență cotidiană şi de înmormântare.

În anul 2003, apare la Editura Almarom volumul „Fântâna cu leac", prin sprijinul acordat de Societatea Ziariştilor din România, având o prefață semnată de scriitorul Radu Sorescu. Eroii şi acțiunile nuvelelor cuprinse în acest volum („Nucul cu zburători", „Micul colindător", „Gramofonul cu harfă", „Fântâna cu leac") aparțin aceluiaşi univers fascinant al satului, populat la fiecare pas de întâmplări neaşteptate, de răutăți şi păcate, de personaje negative, anihilate în cele din urmă de personaje care copleşesc răul şi învinge prin bunătatea lor interioară. Acestea stăpânesc tradiția creştină şi se ridică deasupra celorlalți prin idealurile lor frumoase, prin dorința de a lăsa ceva bun în urma lor, prin aspirațiile lor metafizice. În prefața acestui volum, Radu Sorescu mărturisea: „Virgil Oprescu-Runceanu rămâne un poet

al naturii patriarhale…, un veritabil prozator al generației de mijloc, prozele din acest volum dovedind cu prisosință faptul că autorul a ajuns la deplinătatea maturității sale artistice”.

Dar părintele Virgil Oprescu-Runceanu avea să ne ofere ceva şi mai frumos, şi mai captivant prin acțiunea şi limbajul folosit, şi anume romanul „Măsura zidirii”, apărut la Editura Gimnasium în 2012 şi prefațată de profesorul Relu Stoica. Autorul aduce în fața cititorului aceeaşi lume a satului, plin de misterele şi de legende, precum şi de obiceiuri ancestrale, cum este această măsură a zidirii. Respectarea unui obicei străvechi şi de neînțeles astăzi, şi anume luarea măsurii unui om şi aşezarea acesteia la temelia unei construcții noi, a unei biserici, ceea ce ar atrage moartea celui măsurat, devine prilej pentru autor să ne prezinte această lume apusă şi prezentă în acelaşi timp, în toată intimitatea sa. Dincolo de aspectul văzut, transmis din strămoşi, şi anume că la începutul construcției unei biserici se află piatra de temelie, sfințită de episcop şi de preoți cu untdelemn şi cu aghiasmă, intervine legenda care spune: „Ne trebuie măsura zidirii luată pe un om cu prăjina. În momentul când zideşte măsura, omul respectiv moare. Să vedem cine e acela, să se lase măsurat!”. Să fie oare vorba aici de o reminiscență a mitului legat de meşterul Manole, care ne arată că orice construcție durabilă, trainică peste veacuri trebuie să aibă la bază un sacrificiu? Prin intermediul personajelor romanului, autorul face trimitere la sensul mistic al măsurii: „Măsură trainică e-n tot ce face omul cu inimă curată”.

Autorul scoate în evidență frumusețea locurilor cu nume de legendă, care fac trimitere la vremurile când haiducii luau bogățiile boierilor şi le ascundeau în locuri numai de ei ştiute: Valea Comorii, Gura Comorii, Lacul Comorii, Dealul Comorii, Grota Haiducului, Fața Priporului, locuri în care noaptea de Anul Nou joacă banii. Dar este periculos să te laşi furat de dorința de a descoperi aceste comori, pentru că aurul este blestemat şi îți ia mințile. Legendele acestea le povesteau bătrânii în lungile nopți de iarnă, când făceau clacă la curățatul porumbilor. Din prisosul câştigurilor lor, atât haiducii, cât şi oamenii mai puțin înstăriți, ridicau o biserică sau câte o cruce, câte o troiță la răspântie de drumuri sau unde răsărea câte un izvor. Unele s-au mai păstrat şi astăzi, altele au rămas în amintire, doar ca toponime: Crucea Dorințelor, Crucea Mătuşii, Crucea lui Calapancea, Crucea popii Badei, Crucea Vlădicăi sau La Troiță.

Alte toponime, precum: Râpa Stânii, Coasta Pelinului, Creasta Cocoşului, Calea Fetelor Cercul Zânelor şi multe altele, fiecare dintre ele dispuse să te cuprindă în mister, ar fi rămas uitate, neştiute poate chiar de generațiile mai noi, plecate la muncă în străinătate.

Se aduc, de asemenea, în fața cititorului personaje pitoreşti, fiecare trăind încă o întâmplare veche care le macină sufletul. O istorie întreagă se ascunde în numele de familie care s-au păstrat în această comunitate umană

până în zilele noastre. Aşa este, de pildă, numele unui misterios Nicolae Pribeagu, ctitorul bisericii satului, adică acel pribeag venit în sat după răzmerița lui Tudor Vladimirescu de la 1821, care şi-a găsit un ascunziş bun în satul de dincolo de păduri, nimeni neştiind de unde a venit. Un strănepot al acestuia, farmacistul Lucian Pribeagu, se rupe din vâltoarea oraşului şi a afacerilor sale şi vine în Valea Comorii cu dorința de a purta un sărindar, adică de a face timp de patruzeci de zile parastas cu liturghie strămoşilor săi, dar şi de a dezlega o sumedenie de enigme referitoare la aceştia. Alte nume sau porecle de oameni sunt chiar unicat, amintindu-ne de personajele din piesele lui Caragiale, precum: Nicolae Ciucioi, căruia oamenii îi spuneai Cioace, Zgăbăruş, groparii satului, Cioclea şi Hârbaru, Sucăloaia, care se pricepea la tămâiat şi multe altele. Aceste personaje folosesc un limbaj arhaic, rămas din străvechiul fond daco-roman, greu de înțeles de cei care folosesc astăzi limbajul internetului, dar plin de nuanțe şi foarte uşor de priceput de locuitorii satului, uneori plin de ironie sau de proverbe pline de înțelepciune, precum şi de cuvinte specifice universului satului românesc: a priponi vaca, a boli, a răuli (a înjura, a da răului), scarpeți, şomâioc de paie, hoanca, potereşi, ud leoarcă, a se obloji şi multe altele. Aceşti oameni ai satului, de la primarul ales, Nestor Săraru, până la gropari, bărbați şi femei, folosesc un limbaj dublu: unul interior, meditativ, şi altul în dialogul cu ceilalți, menit să le ascundă gândurile, trăirile, necazurile şi bucuriile. Nu se dau în lături de a-şi şicana vecinii, de a le aminti fapte din trecut ce nu le fac cinste, de a-şi urmări interesele, uneori meschine. Cele mai interesante sunt dialogurile interioare, meditațiile, prin intermediul cărora autorul pune în fața cititorului o largă paletă de caractere.

Interesant este şi episodul cu moartea lui Onică al Stanciului, căruia îi intrase în cap că au luat măsură pe el, pentru biserică şi astfel a murit subit. Acest trist eveniment pune în mişcare întreaga comunitate rurală. Veste morții, mersul cu lumânare, săparea gropii în cimitir, discuțiile referitoare la frica de moarte pe care o au unele persoane, jelitul mortului de către soție sunt descrise cu amănunte care captează pe cititor, mai ales că aceste descrieri sunt făcute de un cunoscător al ceremonialului înmormântării, autorul fiind preot. Interesant este faptul că fiul mortului, fiind plecat la muncă în străinătate şi aflându-se în vamă în ziua stabilită pentru înmormântare, soția mortului amână înmormântarea pentru a doua zi, iar oamenii mănâncă pomana în timp ce mortul este în casă. Un anume Dicu a spus câteva cuvinte despre mort la pomană, fiind coleg la şcoală cu Onică, dar în acest timp vine cineva şi îi spune că a murit şi soția lui…

În această lume, pentru unii ciudată, a satului Valea Comorii, răsare o ființă suavă şi curată, Daria Porfir, „fata care a salvat gemenii la Lacul Comorii”. Rămasă de mică orfană de mamă, ea este crescută de tatăl eu, Matei Porfir, proprietarul morii de apă din sat, unde făcuse un generator de curent

electric. Pe plan secundar, în roman apare idila dintre Daria şi Lucian Pribeagu, în final cei doi tineri ai timpurilor moderne hotărându-se să se căsătorească, învăluiți în aburii istoriei misterioase a satului Valea Comorii. Sfârşitul acțiunii romanului reprezintă un mesaj pentru toți tinerii acestei țări minunate:să se întoarcă în satul natal, să facă ceva pentru punerea în valoare a frumuseții lor şi bogățiilor sale. Lucian Pribeagu, după ce pribegeşte, ca şi strămoşii săi, prin locuri îndepărtate, găseşte în satul Valea Comorii o ființă care este o comoară prin puritatea şi candoarea sufletului ei. Este emoționantă până la lacrimi scena în care Lucian se adresează lui Matei Porfir, tatăl Dariei: „Vă rog să-mi fiți şi mie tată, aşa cum îi sunteți Dariei. Vreau să fiu împreună cu Daria toată viața”, ca şi răspunsul tatălui fetei: „Îmi vine greu, că i-am fost şi mamă, şi tată. Dar crezi că mă pun eu curmeziş în fața fericirii fetei mele?” Astfel, cu binecuvântarea părintească, Lucian şi Daria îşi unesc destinele şi se hotărăsc să facă din moara de la Lacul Comorii o pensiune turistică.

De astfel de modele au nevoie tinerii noştri, care se îndepărtează tot mai mult de rădăcinile lor şi riscă să se înstrăineze şi să moară în pământ străin. Astăzi, mai mult ca oricând, avem cu toții nevoie de regăsirea identității noastre ca națiune, ca persoane aparținând unui anumit loc de sub soare, şi aceasta nu se poate obține din perspectiva globalizării. Recăpătăm identitatea noastră prin întoarcerea la origini, la locul unde ne-am născut şi unde am respirat prima gură de aer, la cimitirul unde îşi dorm somnul de veci moşii şi strămoşii noştri, cu care intrăm în comuniune, rostindu-le numele, amintindu-le faptele, rugându-ne pentru uşurarea sufletelor lor.

Pentru mine, rămâne un model, prin curăția sa sufletească reflectată în scrierile sale şi în activitatea sa în relațiile cu cei din jur, şi mai ales ca păstor de suflete, colegul meu mai mare cu un an şi jumătate ca vârstă, de care mă leagă amintirea anilor petrecuți la Seminarul Teologic Mofleni din Craiova, ca şi îndatorirea slujirii preoțeşti.

Muzeul Satului Vâlcean (Bujoreni) –
Cula Bujoreanu (sec. XVIII)

Schitul Ostrov (Călimăneşti), sec. XVI

Schitul Cornet (Racoviţa, Ţuţuleşti), sec. XVII

IULIAN COMĂNESCU, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 19 iulie 1939, satul Izvorul Rece, comuna Vaideeni, județul Vâlcea; economist; publicist (a publicat mai multe articole în revistele vâlcene de cultură); şef secție panificație la Întreprinderea de Panificație Vâlcea (sept. 1962 – dec. 1962), şef sector panificație la Brezoi (dec. 1962 – 1966), organizator prestări servicii la Uniunea Raională a Cooperativelor de Consum Vâlcea (1966 – apr. 1969), inspector fiscal teritorial în cadrul Consiliului Popular Județean Vâlcea – serviciul Administrația Financiară, revizor contabil la Corpul Unic de Control Financiar Intern (apr. 1969 – 1979), inspector financiar de stat, ulterior locțiitor al şefului de inspecție la Inspecția Teritorială Financiară de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor (1979-1990), inspector-şef al Inspecției Teritoriale Financiare de Stat Vâlcea

(până la 26 iulie 1990), Prefect al județului Vâlcea – primul prefect de Vâlcea după Revoluția Română din decembrie 1989 (iul. 1990 – dec. 1990), director general al Direcției Generale de Control Financiar de Stat (dec. 1990 – 29 dec. 1992), Prefect al județului Vâlcea (1992-1996), preşedinte al Consiliului Județean Vâlcea (iunie 2000 – iunie 2004); membru al Forumului Cultural al Râmnicului -

* *

Român de viță veche, eroul acestei cuprinzătoare schițe de portret realizată de ziaristul şi scriitorul vâlcean Gheorghe Stancu, rămâne în istoria locului ca unul dintre cei mai vrednici şi devotați fii ai bătrânului şi legendarului județ Vâlcea, un economist de aleasă ținută profesională şi un politician înțelept, un iubitor de cultură şi de istorie, calități demonstrate de-a lungul anilor.

Apariția Seniorului Iulian Comănescu în acest volum omagial, este dovada prețuirii de care se bucură Domnia Sa în comunitatea vâlceană.

IULIAN COMĂNESCU, 75 YEARS OLD

- born on July 19, 1939, Izvorul Rece village, Vaideeni commune, Vâlcea county; economist; publicist (He published various articles in cultural magazines from Vâlcea); bread manufacture chief section atVâlcea Bread Factory (Sept. 1962 – Dec. 1962), bread manufacture chief at Brezoi (Dec. 1962 – 1966), services organiser at the Departmental Union of Vâlcea Consumer Cooperatives (1966 – Apr. 1969), territorial financial inspector inside the County Popular Council.– Financial Administration Service, auditor accountant at the Unique Body of Internal Financial Control (Apr.1969 – 1979), statal financial inspector, then deputy inspection chief at the Statal Territorial Financial Inspection inside the Minister of Finance (1979 – 1990), chief-inspector of the Statal Financial Territorial Inspection, Vâlcea (until July 26, 1990), Vâlcea County prefect – the first prefect of Vâlcea after the Romanian Revolution from December, 1989 (Jul. 1990 – Dec. 1990), general manager of the General Direction of State Financial Control (Dec. 1990 – 29 Dec. 1992), Prefect of Vâlcea County (1992-1996), president of Vâlcea County Council (June 2000 – June 2004); member of the Cultural Forum of Râmnic -

* *

Old style Romanian, the hero of this ample portrait sketch done by the newspaper and writer from Vâlcea, Gheorghe Stancu, remains in the history of the place as one of the most meritorious and devoted sons of the old and legendary Vâlcea County, a professionally refined economist and a wise

politician, a culture and history lover, qualities that have been proved over the years.

The appearance of the senior Iulian Comănescu in this reverential volume is the proof of appreciation that the community from Vâlcea shows for him.

Iulian Comănescu, un senior al comunității vâlcene

Gheorghe Stancu

Ca să fiu înțeles din capul locului, voi răspunde mai întâi eventualei întrebări a cititorului ușor nedumerit în legătură cu titlul, cu această asociere calificativă a termenului „senior" la numele domnului Iulian Comănescu. Ei bine, asocierea a fost cu grijă cumpănită, socotind lucrurile în primul rând după definiția dicționarului, care spune că, în Evul Mediu, în Apusul Europei, seniorul era socotit a fi un *stăpân al unui domeniu asupra căruia îşi exercita şi unele atribute ale puterii de stat;* ca variante, noțiunea este dată în dicționar şi cu accepțiunile de *om din înalta nobilime, aristocrat, boier mare etc.* (DEx).

Apoi, motivarea DEx-ului îmi dă libertatea să lămuresc cititorul asupra faptului că termenul de „senior" l-am folosit în bună cunoştință de cauză, având în vedere toate variantele explicative ale dicționarului, subsemnatul fiind mulți ani în apropierea *seniorului,* cu deosebire în perioada când a funcționat ca preşedinte al Consiliului Județean Vâlcea (iunie 2000 – iunie 2004), eu fiind purtătorul de cuvânt al preşedintelui şi al instituției pe care o diriguia.

Ca o mărturisire de suflet, simt nevoia să spun că propunerea editorului acestei cărți de a scrie eu materialul despre domnul Iulian Comănescu, m-a pus cumva în dilemă şi, după ce l-am întrebat asupra conținutului, dimensiunii şi termenului de predare a materialului, am cerut un timp de gândire. Asta, pentru că aici este vorba despre ceva foarte delicat şi sensibil, un eveniment aniversar – 75 de ani! – eveniment care se cere tratat cu toată seriozitatea şi care presupune o responsabilitate anume. Şi mai este vorba, desigur, despre un om a cărui viață are o foarte mare şi diversă încărcătură, o viață... colorată în tot felul de tonuri – de la cele mai plăcute şi impresionante nuanțe, până la tonurile de gri şi negre. Unele dintre ele chiar stridente. Deci, un *câmp de luptă* extrem de larg şi dens, cu multe lumini şi umbre, cu multe suişuri şi coborâşuri, unele abrupte, altele molcome, îmbietoare, toate acestea convergând spre o condamnare aproape sigură la debusolare, la *pierderea în spațiu şi rătăcirea haotică* a celui ce s-ar încumeta să exploreze un astfel de câmp, un astfel de caz. Prin urmare, am simțit acut că problema, aparent simplă şi la îndemână, nu e deloc de luat în dodii. De ce? Pentru că un astfel de material *solemn* – aşa cum *solemnă* se vrea a fi această

carte dedicată unor personalități vâlcene din diverse domenii de activitate – presupune mai întâi o prezentare fidelă a vieții domnului Comănescu într-un tablou cu tuşe cât mai sigure, mai fidele, cât mai apropiate de realitate, cu obligația, cu responsabilitatea expresă de a prezenta lucrurile pe cât se poate de obiectiv, cu detaşare şi în parametrii adevărului curat, ai adevărului ştiut de subsemnatul şi confirmat, verificat de faptele vieții subiectului...

Sigur că, înainte de a-i da editorului cărții răspunsul – da sau nu! –, i-am prezentat domnului Comănescu ideea respectivă şi l-am întrebat dacă este de acord cu această inițiativă. Da, a acceptat şi ne-am pus de acord, în principiu, cu conținutul materialului în cauză, rămânând înțelegerea să pornim la drum şi să păstrăm legătura. Numai că eu, timp de aproape două luni de zile, nu i-am mai dat niciun semn domnului Comănescu, fiindcă nu aveam ce-i spune. Pur şi simplu, mi se părea că nu pot să scriu un astfel de material, nu ştiam cum şi cu ce să încep,nu ştiam ce titlu potrivit să găsesc – la mine, când scriu un material, indiferent de ce natură, primul lucru de care am nevoie este titlul, care să-mi spună ce anume vreau, să mă ghideze în elaborarea scrisului, titlu din care să *curgă* tot materialul sintetizat în el; alți truditori într-ale scrisului, procedează exact invers, ei elaborând mai întâi textul, spunând acolo ce au de spus, după care îşi aleg titlul cel mai potrivit, care, zic ei, rezultă firesc din materialul scris. Formulă care este, parcă, mult mai plauzibilă şi de toată lauda pentru cei care o abordează.

Apoi, nu ştiam ce anume să aleg mai reprezentativ, din panoplia unei vieți atât de bogate şi de pestrițe, încărcată cu de toate, să aleg şi să rețin fapte şi idei care să mă ajute să nu cad în stereotipul şi banalul descrierilor fade, seci, gen proces-verbal, adică ceva cu înşiruirea cu sau fără noimă a tot ce a făcut, când şi unde a făcut persoana care face obiectul scrierii. Dar, când timpul a început să mă strângă şi să strige la mine, m-am apucat, totuşi, de lucru. Mă luminasem, în sfârşit, în ideea că nu trebuie neapărat să fac „inventarul” complet al vieții şi activității domnului Comănescu – de fapt, n-ar fi nici posibil şi nici de folos aşa ceva! –, asta, cu atât mai mult, cu cât este deja în lucru o carte cu acest subiect (şi chiar cu predicat!), unde se va putea spune în detaliu despre subiectul abordat. Aşa că, am purces la drum cu gândul şi cazna de a face un material pe cât posibil ferit de subiectivism, cu prezentarea oarecum romanțată a vieții seniorului Iulian Comănescu...

Desigur, aici nu este vorba neapărat despre persoana în sine a domnului Comănescu, ci despre activitatea şi rezultatele muncii dumnealui, care a lucrat în domenii de mare interes şi de multă responsabilitate, atât înainte de 1989, cât şi după această barbară schimbare de macaz politic, în vremea în care se busculau scandalos unele dintre cele mai aprinse frământări sociale, economice şi politice. Că, dintr-o astfel de prezentare, va rezulta, în mod inevitabil, şi profilul moral, dar şi cel profesional al omului Comănescu Iulian, asta este altceva, este firescul care nu poate fi evitat.

Aşadar, scurtând vorba şi trecând la treabă, voi începe negreşit cu începutul, spunând că domnul Iulian Comănescu s-a născut în satul Izvorul Rece, comuna Vaideeni la 19 iulie 1939, într-o familie numeroasă, părinții Ştefan şi Maria Comănescu fiind oameni bine aşezați în societate. Zic bine aşezați în societate, fiindcă erau înstăriți, cu gospodărie bogată, cu o moară pe apă, cazan de fabricat țuică, pe lângă casa impozantă – compusă din cinci camere, două holuri, două cămări şi două verande – având şi numeroase anexe gospodăreşti strict necesare – grajduri, fânare, pătule, cotețe şi alte asemenea acareturi…, pentru numărul mare de animale – oi, vaci, boi, cai, porci, ca şi pentru păsări, dar având şi mult teren arabil, păşuni, fânețe, păduri… Şi zic familie numeroasă, fiindcă au fost zece copii la părinți – cinci fete şi cinci băieți –, rezultați din şase naşteri: patrugemelare şi două singulare.

Dumnealui, Iulian, face parte din a doua serie de gemeni (1939), împreună cu o soră – Ştefania, alintată Fănița, numele Ştefania fiindu-i pus în amintirea dureroasă a celeilalte Ştefanii – sora ei dinainte, care murise între timp.

Înainte de război, veniseră pe lume două serii de gemeni şi două fete din naşteri singulare: Eugenia şi Maria (1933); Antoneta (1935); Ştefania (1937, care a murit înainte de a împlini doi ani!); Iulian şi Ştefania – Fănița (1939). După război, au mai venit pe lume două serii de gemeni, băieți: Sabin şi Cornel (1943 – Cornel a trăit doar nouă luni!); apoi, Valerian şi Valentin (1950 – la două zile unul după celălalt!).

(O curiozitate cu titlu de divertisment este faptul – foarte rar întâlnit! – că, la ultima naştere gemelară, asistată de o moaşă comunală de ocazie, după ce primul copil – Valerian, a venit pe lume în casa părintească, cel de-al doilea a venit după două zile, când mama gravidă, în chinurile naşterii, a ajuns cu căruța la spital la Horezu, cale de 10 kilometri, cu dureri cumplite şi fără niciun fel de asistență medicală! Acolo, la spital, cel de-al doilea copil – Valentin, a trebuit să fie scos cu forcepsul!).

Condițiile precare de asistență medicală au adus mari necazuri în familie, în sensul că, aşa cum am văzut, una dintre fetițe a murit când nu împlinise nici doi ani de viață, iar un băiețel – Cornel, a plecat din lumea pământeană la numai nouă luni de zile, în lipsa tatălui său, plecat pe front. În rest, ceilalți opt frați Comănescu au ajuns la vârste respectabile, cu ocupații dintre cele mai onorabile în societate: economist – cazul domnului Iulian, profesor – domnul Valerian, contabili, tehnicieni de diverse specialități.

În anul 2012, unul dintre frați – Sabin – a decedat, astăzi, fiind în viață numai şapte: Iulian, căsătorit cu Paraschiva – Felicia (Curcă), economistă. Au doi copii, Mihail Traian – medic stomatolog în Bucureşti, şi Horațiu Gabriel, licențiat în teologie şi drept; mai sunt în viață două surori gemene – Eugenia şi Maria; Eugenia a fost căsătorită cu Mircea Nicolae Boiță, economist – decedat, cu care are o fiică, Mihaela – economistă, căsătorită şi stabilită în Germania; Maria a fost căsătorită cu Mihai Văduva – decedat, cu care are un

fiu, Eugen – licențiat în fizică nucleară. Toți cei trei frați – Iulian şi gemenele Eugenia şi Maria domiciliază în Râmnicu-Vâlcea. Valerian e stabilit la Horezu, căsătorit cu Adriana Georgescu – profesoară, cu care are doi copii: Raluca, jurist, şi Alexandru, informatician, ambii copii fiind stabiliți în Bucuresti; o altă soră, Antoneta este căsătorită cu Anton Glogoveanu, inginer, ei având două fiice – Daniela, inginer, şi Elvira, medic; Valentin este căsătorit cu Elena Sinca şi sunt stabiliți cu domiciliul în localitatea natală; au împreună o fată, Loredana – inginer constructor, şi un băiat, Marius, rămaşi cu domiciliul la Izvorul Rece; Fănița a fost căsătorită cu Petre Nicolăescu, ea fiind astăzi văduvă şi stabilită împreună cu fiica sa, Rodica – medic, în satul Cerna din comuna Vaideeni. Sabin, decedat în 2012, a fost căsătorit cu Veronica Băncescu, din căsătoria lor rezultând doi băieți – Cătălin, stabilit în Italia, şi Adrian, profesor şi arbitru de fotbal.

Aici este locul să vorbim despre marea umilință a familiei Comănescu, îndeosebi a celor opt copii ai acestei familii pe care noul regim a dus-o în prăpastia vieții. Cu Legea pentru reforma agrară de după război (martie 1945), familia Comănescu a suferit un prim *cutremur*, averea fiindu-le dijmuită fără nicio despăgubire. În schimb, cotele de produse agroalimentare obligatorii către stat au crescut enorm! Apoi, *Decretul nr. 115 din 30 martie 1959, pentru lichidarea rămăşiţelor oricăror forme de exploatare a omului de către om în agricultură, în scopul ridicării continue a nivelului de trai material şi cultural al ţărănimii muncitoare şi al dezvoltării construcției socialiste*, a lăsat familia Comănescu aproape fără mijloace de trai. De la statutul lor de oameni de vază ai comunei, ajunseseră acum, hărțuiți sub stigmatul chiaburiei, să umble cu haine şi încălțăminte uzate până la refuz, părinții făcând eforturi disperate, supraomeneşti, de-a dreptul umilitoare, ca măcar cei opt copii să nu sufere de foame şi de cele de strictă trebuință!

În astfel de condiții au trăit, au crescut şi s-au format pentru viață copiii familiei Ştefan şi Maria Comănescu! Dar cel mai dureros de îndurat a fost faptul că ei, ca fii de *chiaburi*, nu aveau dreptul nici la şcolarizare, decât la clasele mici. Câțiva dintre ei au fost exmatriculați din şcolile tehnice de specialitate (şcoala medie tehnică de contabilitate (SMTC), şcoala medie tehnică veterinară, şcoala pedagogică şi altele) şi nu erau primiți nici măcar la muncă în întreprinderile de stat. Iar acasă, desigur, nu mai era de trăit, pentru că nu mai era cu ce trăi. Şi totuşi, părinții s-au zbătut şi au reuşit – uneori şi cu mijloace mai puțin ortodoxe, în sensul că şi-au ascuns blestematul blazon de chiaburi şi au recurs şi la alte subterfugii – să le asigure câte o cale de supraviețuire mai omenească.

* *
*

În vremea de până în zorii cumplitului război mondial, viața familiei Comănescu nu era apăsată de spectrul sărăciei, oamenii se chivernisiseră în

perioada interbelică, prin multă trudă cinstită şi chibzuială înțeleaptă, Ştefan Comănescu fiind un „boier” apreciat şi respectat în comunitate. Aşa-i spuneau, în semn de răsfăț amical, consătenii şi prietenii şi toți cei care-l cunoşteau: „boierul Ştefan”.

„Boierul Ştefan” se trăgea dintr-o familie cu şapte fraţi – cinci fete şi doi băieți, fratele său pierzându-şi viața în timpul satisfacerii stagiului militar. Lovitura a fost de trăsnet pentru întreaga familie, Ştefan fiind şi el extrem de afectat. El a făcut şcoala primară în Izvorul Rece şi apoi cursurile Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea. Imboldul acestui traseu duhovnicesc i-a fost insuflat de bunicul lui după mamă, preotul Ioachim Iliescu, cel care a ctitorit biserica cu hramul „Naşterea Maicii Domnului” în comuna Izvorul Rece, sfinţită în anul 1895. La aniversarea cu fast a unui secol de la sfinţire, adică în 1995, au participat la eveniment cinci miniştri din Guvernul României, la invitația seniorului Iulian Comănescu, prefect al județului Vâlcea în acea vreme.

Calitățile „boierului Ştefan” de om învățat, de bun gospodar şi de om de mare omenie au făcut ca el să fie ales primar al comunei, să lucreze apoi ca notar multă vreme, ca preşedinte al Obştii satului şi, până la sfârşitul vieții, să fie cantor bisericesc profesionist în localitatea natală.

Viața din timpul războiului a fost un adevărat chin pentru familie. „Boierul” a fost chemat la arme, pe front, şi, în tot timpul celor cinci ani pe câmpurile de luptă ale cumplitei conflagrații mondiale, nu a venit decât o singură dată în permisie! Casa, cu cinci copii mici şi întreaga gospodărie rămăseseră în grija soției Maria, femeie tânără şi puternică, energică, asemenea oamenilor de munte, cu un sentiment matern deosebit de puternic şi o credință ortodoxă, care au întărit-o permanent, dându-i forța să îndure, să lupte cu dârzenie şi, cu un impresionant spirit de sacrificiu, să biruie greutățile şi necazurile vieții. Cei cinci copii cu care rămăsese singură acasă, erau mici sub şapte ani şi aveau nevoie de supraveghere şi îngrijire, apoi, treburile casei şi ale câmpului şi atâtea alte griji ale numeroasei sale familii, nu-i mai lăsau răgaz de odihnă decât de 2-3 ore pe noapte.

Dar mama Maria Comănescu, deşi învățase la şcoală doar două clase primare (mai mult pe furiş de bunicul său după mamă, care o adoptase după ce fiul său Ion Sinca murise în primul război mondial), avea o formidabilă *şcoală a vieții*, avea ceva nativ, ştiința şi inteligența organizării muncii în gospodărie şi a muncii câmpului, ştiința şi inteligența organizării vieții după cerințele impuse de greutățile vremii, ale vremurilor. Copiii, încă de la vârste de numai câțiva anişori, primeau de lucru în fiecare zi câte ceva, pe măsura puterilor lor. Iulian participa cu entuziasm la mai toate treburile casei, la îngrijirea animalelor şi a păsărilor, la alte treburi de care se simțea mândru că le face el, dar şi ceilalți fraţi, astfel încât să uşureze cât de cât munca istovitoare şi interminabilă a mamei, a părinților. La măturat curtea casei însă

nu-i plăcea. Odată, când i s-a repartizat această corvoadă, el a întrebat, dar nu cu naivitatea de copil, ci cu mirare, cu un uşor accent de... rebeliune, de... îmbufnare, că de ce trebuie să fie măturată curtea casei în fiecare sâmbătă, că tot se murdăreşte?!

– Da? Bine. Mâine dimineaţă să nu-mi ceri haine curate, că tot le murdăreşti!

A fost o replică extraordinară dată copilului Iulian atunci, la vârsta lui de 4-5 ani, replică al cărei ecou îi reverberează şi astăzi în cap şi în suflet, prin forţa lui moralizatoare, educativă, după cum mărturiseşte domnul Comănescu acum, la 70 de ani de la mica sa *ispravă* cu măturatul.

* *
*

Sunt multe mărturisiri şi aduceri-aminte copleşitoare despre clasele primare, pe care copilul Iulian le-a făcut la şcoala de lângă casă, peste gardul pe care-l sărea direct în curtea şcolii, ca să nu mai ocolească 40-50 de metri pentru a intra pe poartă; despre vacanţele de vară pe care le petrecea cu nesaţ la munte, la stâne, unde renumiţii oieri de la Izvorul Rece şi Vaideeni populau munţii din primăvară până spre toamnă. Splendorile ritualurilor privind plecarea oilor la munte, primăvara, şi coborârea turmelor la vale, toamna, erau sărbători emoţionante, de mare fast, cu momente veşnicite în sufletul lui de atunci şi de acum. Ce frumuseţe, ce plăcere, ce distracţie se întreţea seara la stâne, de răsunau toate văile şi culmile munţilor de glasul fluierelor şi de strigăturile ciobăneşti la jocurile înflăcărate pe care le încingeau după terminarea treburilor gospodăreşti de peste zi!

Ce frumuseţe şi ce plăcere să participe la ritualurile acestei vieţi de basm, de vis, de baladă, la toată rânduiala treburilor oieritului! Ce minunăţie pe copii să trăiască aievea, să simtă până în adâncul sufletului astfel de scene ale unui ritual absolut cosmic, care le înrâureşte şi le marchează definitiv şi pregnant întreaga viaţă! Da, ce frumuseţe, ce încântare, dar şi ce spaimă nemaipomenită intra în ei, în copiii de pe la stâne, când turmele de oi erau atacate – uneori în plină zi – de lupi, care luau oaia de ceafă, o loveau cu coada pentru a merge pe picioarele ei cât era posibil, iar când erau scurtaţi – ajunşi – de câini, o aruncau pe spinare şi fugeau cu ea în pădure! Degeaba hămăiau de moarte câinii ciobăneşti, pentru că, vorba proverbului – câinii latră, ursul merge! El îşi vede de treabă, împins de foame şi de pofta unei prospături de oaie... Degeaba alergau ciobanii călări să încolţească şi să prindă jivina, ca să recupereze oaia sau mielul furat! Sau, să recupereze măcar semnul de identificare, pentru a stabili a cui e oaia respectivă, din ce turmă e, spre a se justifica la proprietar, ca probă martor, că paguba a fost făcută de lup sau chiar de urs.

Multe întâmplări încă vii şi pline de savoare stăruie şi astăzi în mintea seniorului Iulian Comănescu, dar şi multe, foarte multe lucruri despre a căror

importanță și gravitate și-a dat seama cu trecerea anilor și adunarea înțelepciunii. Da, mai târziu a priceput câtă trudă și suferință trebuie să fi fost pe capul și pe sufletul bietei sale mame, rămasă singură pe tot timpul războiului, cu cinci copii mici după ea și cu toate angaralele unei gospodării de anvergură! Pentru administrarea unei astfel de gospodării, alții aveau argați la curte, slugi și multe ajutoare de prin sat. Ajutoare avea și mama lor, desigur, fiindcă nu putea răzbi de una singură cu munca în toate părțile, dar erau ajutoare plătite și cinstite omenește. De asta se și bucura familia Comănescu de respect în comunitate.

Mult timp s-a gândit cu mirare și se mai gândește și astăzi seniorul Comănescu la miracolul care a făcut ca mama celor opt copii trăitori, din cei zece născuți, să reziste și să ducă povara vieții cu suferință, uneori cu umilință, dar cu îndârjire și mai ales cu demnitate și mare cinste.

E loc și e nevoie de multă recunoștință pentru mama-eroină Maria Comănescu, o femeie de munte și de tăria muntelui, aprigă, care a rezistat, a învins, a trecut peste durerea și chinurile singurătății din timpul războiului, așa cum și soțul Ștefan a îndurat cu stoicism ororile acelui război, copleșit tot timpul de grija și dorul de casă. Permanent era apăsat de dorul mistuitor de familie, de soție și de cei cinci copii mici pe care-i lăsase acasă, gândindu-se acolo, în tranșeele luptei, că ei ar putea rămâne în orice clipă fără el, fără stâlpul casei. Se gândea la ei, măcinat de gândul negru că dacă, cumva..., Doamne ferește!, se va întâmpla cu el răul cel mai rău, să-i rămână oasele pe cine știe ce câmpuri de luptă, cum se vor descurca ei în viață, fără el...

Dar, iată că s-a terminat războiul și „boierul” Ștefan s-a întors acasă, da, în sfârșit, acasă! Și-au refăcut familia și au luat-o iarăși la pas cu grijile gospodăriei, cu noile griji ale vieții de acum în condiții tot mai tulburi, amenințătoare, cu nori grei deasupra. Au continuat în același spirit al muncii și credinței în Dumnezeu, de data asta sub lumina unui nou regim politic, instaurat după marele război care ne adusese pierderi și suferințe enorme, dar care ne adusese și marea împlinire a întoarcerii Transilvaniei acasă la ea, în pământul său strămoșesc.

Așteptările oamenilor erau mari. Lumea credea că, intrând într-o „eră nouă”, va fi mai bine, mult mai bine ca în trecut, așa cum se trâmbița peste tot. Numai că, la scurtă vreme după război și după instalarea la putere a regimului democrat-popular, au început mișcările și bulversările în toată viața economico-socială și politică a țării. Venise la putere clasa muncitoare – clasa conducătoare, cu Partidul ei Muncitoresc Român, cu o doctrină total nouă și cu ifosele de a acapara totul, recurgând la măsuri grosolane, sălbatice, de distrugere a elitei intelectualității române, a armatei regale și a ofițerilor ei superiori, care comandaseră armata română în luptele împotriva marii URSS, doctrină de desființare și condamnare-lichidare a burgheziei, a chiaburimii și

moşierimii, a tuturor *exploatatorilor şi duşmanilor care au supt sângele bravului nostru popor român!*

Astfel de transformări revoluționare i-au adus şi familiei lui Ştefan Comănescu o schimbare dramatică de statut social, fiind *avansat* la gradul de *chiaburi*! Ceea ce era foarte grav, fiindcă chiaburii aveau să plătească „păcatele chiaburiei" uneori cu viața sau cu ani grei de puşcărie, chiar dacă unii dintre ei fuseseră oameni de omenie, care ajunseseră înstăriți, nu prin rapacitate şi comportament ciocoiesc față de țărani, ci cu demnitate, prin muncă cinstită, prin chibzuință, prin spirit gospodăresc şi prin ştiința de organizare a vieții şi nicidecum prin traiul întâmplător, aşa, „cu ce-o da Dumnezeu!". Mulți dintre chiaburi au ajuns în puşcării sau la munca de ocnaş la Canalul Dunăre-Marea Neagră, ori la recoltat de stuf în Delta Dunării, în apă până la brâu şi printre şerpii de baltă care provocau groază de moarte. Şerpi cu care, la puțin timp, a trebuit să se „împrietenească"; deținuții îi prindeau şi îi mâncau de vii (brrr!), pentru a-şi ostoi cât de cât foamea chinuitoare care îi leşuia, le slăbea toată vlaga, caz în care nu şi-ar mai fi putut realiza norma zilnică de muncă, normă animalică pentru a cărei nerealizare erau pasibili de pedepse crunte. Ne frisonează şi astăzi gândul despre faimoasele colonii de muncă de la Canal sau din Deltă – de la Grindu, Periprava, Chilia, rămase de pomină în istorie, prin regimul drastic de muncă şi de viață de acolo, cu regim animalic. Un astfel de regim absolut inuman a pătruns şi în vestitul folclor lăutăresc, întru exprimarea jalei cumplite a celor ce au trăit acele vremuri şi acele patimi. Între cei mai expresivi şi vestiți lăutari care făceau spectacole lacrimogene de mare succes cu acest subiect extrem de sensibil, ni-l amintim pe celebrul Fărâmiță Lambru: *„Bate-un vânt rece din baltă / La Chilia-n port, of…! / Să vezi stuful cum se înalță / Să-l mai tai nu pot, of! / La Chilia, la Tătaru / Ah… ce dureros, măi!, / Bate Maromet cu paru' / Ah, ce dureros, măi! / La Tătaru, la Chilia / Vai, ce dureros, măi,! / Bate Lungu cu frânghia, / Ah, ce dureros, măi,!... Fraților de la Chilia, e de rău cu noi! Ne mănâncă şerpăria, ah, ce dureros, măi!". (...) Caraliul strigă tare: „dă-i, hoțule, dă-i! C-au venit zece vagoane, dă-i, hoțule, dă-i!" / Nu pot, domne căpitane, rănile mă doare, / Că am fiare la picioare, rănile mă doare...".*

În astfel de condiții, cu încadrarea în tagma chiaburilor, pe capul familiei Comănescu au căzut necazuri de neimaginat. Au suportat confiscări de bunuri, li s-a luat moara, cazanul de țuică, boi, căruță, cai, pământ, li s-au stabilit cote de produse agroalimentare şi animaliere către stat mult peste puterile lor de agonisire, după *Legea de expropriere şi împroprietărire din 1945*, care le limitase foarte mult averea şi, desigur, sursele de venituri. Era ceva cumplit. Părinții erau disperați, nu mai ştiau încotro s-o apuce. Fiindcă, dacă nu-şi achitau la timpul stabilit cotele respective, soarta *chiaburului* era pecetluită, avea să urmeze blestematul drum al exterminării!

Ca să facă rost de cele de trebuință pentru achitarea cotelor, părinții strângeau bănuț cu bănuț şi când se aduna o sumă anume, Ştefan Comănescu

se ducea tocmai în zona Aradului, de unde cumpăra, în condiții mai avantajoase, porumb, grâu şi alte produse pe care trebuia să le dea la stat pentru cotele astronomice impuse de *noul organ*. Mulți ani după război au pătimit aşa, toți membrii onorabilei familii ajungând într-o stare de umilință de neînchipuit – nu mai aveau încălțăminte, haine, toate erau ponosite, roase, cârpite, folosite până în ultimul grad, ceea ce dădea satisfacție unora dintre *sătenii revoluționari*, care se vedeau cumva răzbunați, că, uite, le-a venit şi boierilor rândul să-şi trăiască viața ca toată prostimea, în lipsuri de tot felul!... Întocmai cum zice o înțeleaptă vorbă din popor: *Fie roata şi pătrată, tot se-ntoarce ea odată!*

O altă amintire dureroasă de acest gen o are seniorul nostru de pe când avea opt – nouă ani. Era la moara părinților, unde se măcina grâu şi porumb, când a intrat un ins revoltat, membru de partid muncitoresc, l-a luat de mână, l-a scos din moară şi l-a aruncat furios pe scări afară, poruncindu-i pe un ton revoluționar, cu limbajul la modă atunci: *pleacă de-aici, copil de chiabur, gata, s-a terminat cu vremea voastră, de acum înainte noi o să dictăm şi o să dispunem de averile voastre şi de voi!*. Mare noroc a fost pe acel pârlit de *revoluționar al noului regim* că nu l-a mai găsit acolo tatăl Ştefan, care s-a dus într-un suflet la moară, de mână cu copilul plângând şi suspinând, pentru a se socoti cu acel prăpădit şi a-i da ceva de *cheltuială*, după fapta oribilă şi vorbele otrăvite pe care fusese în stare să le arunce în sufletul nevinovat al copilului Iulian. Durerea şi mai mare a fost pentru că acel rebel nesocotit era un ins bătut de Dumnezeu, beteag de un ochi – lumea îi zicea Chiorul. Era pădurarul Obştii satului, Diaconescu Victor, pus în funcția respectivă chiar de „boierul" Ştefan Comănescu, pe când era Preşedintele Obştii! Îi dăduse de milă această funcție de pe urma căreia mânca o pâine bună, o franzelă, chiar!

Pe lângă toate aceste nelegiuiri şi privațiuni pe care era nevoită să le îndure, familia Comănescu mai trăia şi coşmarul cumplit indus de teama grozavă de securitatea statului, care opera frecvent arestări şi trimiteri la puşcărie a chiaburilor care *supseseră sângele poporului!* Toate arestările se făceau în puterea nopții, când echipaje ale securității veneau în haită, cu 3-4 maşini de teren, puneau farurile cu faza mare pe casă şi agenții coborau şi mergeau, însoțiți de câini lupi, să-l ridice pe cel pe care căzuse blestemul noului regim. Poate că tatăl Ştefan a scăpat de o asemenea urgie pentru faptul că dormea noaptea pe câmp sau cine ştie pe unde, ori poate că acolo, undeva, dintr-o sfântă urmă de umanism sau – cine ştie?! – din considerente de respect pentru un om de vază al comunei, se ținea seama şi de faptul că el nu fusese dintre aceia care chiar *supseseră sângele poporului* şi că, pe deasupra, el contribuia şi cu sume importante de bani la plata impozitului stabilit cu ură proletară şi dușmănie, dar contribuia şi cu cantități enorme de produse la fondul de stat. Cote de sute de kilograme de grâu, sute de kilograme de porumb, sute de kilograme de carne de porc; sute de kilograme de carne de

vită; sute de kilograme de fân; sute de kilograme de lână; sute de litri de lapte de vacă şi de oaie etc. Cine nu achita produsele respective la timp şi în cantităţile stabilite de *organe*, era învinuit de „sabotaj economic" şi era pasibil de puşcărie; şi puşcărie nu oriunde, ca astăzi, la *pension*, ci în Deltă sau la Canal, cum era moda atunci! Adică acolo unde statornicea groaza şi pândea moartea în fiece clipă...

Cu sacrificii enorme, familia Ştefan şi Maria Comănescu a reuşit să formeze şi să trimită în lume oameni educaţi, formaţi şi călîţi de mici prin muncă, în spiritul sfânt al cinstei, al corectitudinii, al respectului faţă de oameni, al responsabilităţii sociale, oameni care au făcut şi fac şi astăzi notă distinctă în societate.

Copiii au fost crescuţi în spiritul curat şi sănătos al tradiţiilor şi credinţei strămoşeşti, ortodoxe, de a se păstra curaţi şi neatinşi de viciile care pun stăpânire pe omul slab de minte şi slab de înger... Un astfel de spirit trebuie să fi dominat în familia Comănescu, mai ales că Ştefan, ca absolvent de Seminar Teologic, se poate să fi cunoscut din şcoală şi acele sfinte învăţături evanghelice care îi cheamă la ascultare duhovnicească pe preoţi, pe slujitorii întru Domnul: *Să nu alergaţi niciodată după bani, fiindcă ei vă fac să alunecaţi pe panta patimilor omeneşti. Politica să o goniţi din jurul altarelor, aşa cum a gonit Mântuitorul pe mânuitorii de bani. Să o goniţi şi pentru voi şi pentru drept-credincioşii voştri. Ea a adus multă nenorocire în această Ţară. Ea v-a învrăjbit fiindcă, politica, la noi, a însemnat până: să pândeşti un om, ca să-l dai la o parte; să pândeşti un loc, ca să-l ocupi fără merit; să pândeşti un lucru, ca să ţi-l însuşeşti cu orice preţ şi prin orice mijloc; să pândeşti o situaţie, ca să ajungi cât mai repede şi să te îmbogăţeşti peste noapte…*

Iată nişte precepte valabile pentru tot omul de rând, nu doar pentru slujitorii altarelor! Precepte pe care Seminaristul Ştefan Comănescu le va fi instituit ca regim de comportament pentru sine şi pentru întreaga sa familie. Ceea ce este de apreciat şi de toată lauda pentru familia Comănescu!

* *
*

Copilul Iulian Comănescu a făcut liceul la Râmnicu-Vâlcea, terminându-l la vârsta de 17 ani. Mai departe, la studii superioare, nu avea acces: *era fiu de chiabur!* Dar copilul acesta nevinovat avea nişte aptitudini, avea vocaţie de constructor, avea un spirit practic, am putea spune, ieşit din comun! Voia să lucreze undeva, oriunde, orice, numai să poată să se exprime practic, prin muncă, să-şi poată asigura singur existenţa. A căutat trei ani de zile, de la absolvirea liceului până la încorporare, bătând pe la toate uşile întreprinderilor de stat din Râmnic. Şi, nimic: era *fiu de chiabur!*

În toată perioada celor trei ani de frământări, a făcut totuşi câte ceva, ceva care i-a rămas în minte pentru totdeauna, ca o mângâiere de suflet: după

terminarea liceului, la vârsta de numai 17 ani (!), neavând astâmpăr şi motivat de faptul că acumulase în liceu nişte cunoştinţe serioase de fizică, s-a apucat de unul singur şi a realizat instalaţia electrică a casei, instalaţie cu lustre şi corpuri moderne de iluminat, în casa în care, până atunci, pentru lumină arseseră numai lămpi cu gaz. Şi casa, cum am văzut mai sus, nu era o bojdeucă oarecare, ci era un imobil spaţios, desfăşurat pe suprafaţă mare, cu cinci camere, două holuri, două cămări şi două verande. A făcut lucrarea după ştiinţa cărţii de specialitate, cu firele conductoare încastrate în zid, cu toate cerinţele tehnice şi de securitate. Până şi racordarea la stâlpul de reţea stradală a făcut-o tot singur – copil de 17 ani! –, sfidând pericolul la care se expunea şi care putea să-i fie fatal. Fiindcă reţeaua stradală era, bineînţeles, sub tensiune. Zice seniorul Iulian că ştia secretul sfânt al lucrului cu electricitatea: să nu pună niciodată simultan mâna pe două fire de curent electric aflate sub tensiune – fază şi nul – şi să fie izolat faţă de sol! Să lucreze întâi cu unu, şi după ce termină cu el, să lucreze şi cu cel de-al doilea. Aşa a făcut racordul instalaţiei la stâlpul reţelei aflate sub tensiune: „pe viu”; a pus scara pe stâlp, s-a urcat şi a făcut lucrarea, fără scule speciale şi fără echipament de protecţie!

Să fi fost aici vorba şi de teribilism infantil?! Da, întrucâtva se poate vorbi şi de o bună doză de teribilism, această „doză de teribilism” având aici echivalentul chiar de... inconştienţă! Dar, mai presus de orice, dincolo de teribilism, este vorba totuşi de siguranţa pe care i-o dădeau cunoştinţele sale teoretice, îndemânarea şi aptitudinile practice – atuuri care au asigurat realizarea unei lucrări trainice. Instalaţia aceea făcută de el funcţionează şi astăzi, după aproape 60 de ani de la darea ei „în exploatare!”. Şi funcţionează în aceeaşi „formulă” în care a fost realizată atunci! Fără nicio modificare, îmbunătăţire sau adaptare în timp. Ceea ce ni se pare un lucru formidabil!

Tot în perioada de şedere acasă, fiindcă îl mâncau palmele şi n-avea stare, a lucrat vreo două săptămâni ca ajutor de tractorist (în anul 1958), la o exploatare forestieră pe valea pârâului Izvorul Rece. De aici a luat primul lui „salariu”, bani cu care a cumpărat *Dicţionarul Limbii Române Moderne*, pe bază de comandă de la Librăria „Cartea prin poştă”, lucrare foarte importantă pentru vremea aceea şi pentru totdeauna! A aflat de Dicţionar, de la emisiunile radio, unde au fost prezentate câteva detalii convingătoare pentru el şi din catalogul cu cărţile apărute în ultimul timp, la care era abonat şi pe care îl primea, cu regularitate. N-a stat deloc la îndoială dacă e bine sau nu să facă o asemenea achiziţie care l-a costat 70 de lei! Are şi acum în casă acel Dicţionar. Asta a fost una dintre marile lui satisfacţii, ca şi electrificarea casei părinteşti, pentru care este mândru şi astăzi.

O altă realizare importantă, pe care o păstrează în suflet la compartimentul intim numit „mândrie personală”, este schiţa reţelei stradale (rutiere) a comunei Izvorul Rece, cu obiectivele ei de referinţă.

Solicitarea acestei pretenţioase lucrări a venit din partea Preşedintelui Sfatului Popular al comunei, adresată tatălui său, în schimbul scutirii de prestaţiile cu boii şi căruţa –, obligaţii pentru folosul comunităţii pe care Ştefan Comănescu le avea stabilite pentru anul următor, 1957.

Copilul de 17-18 ani, Iulian, încrezător în el şi chiar entuziasmat, s-a învoit să facă lucrarea, cerând primarului să-i pună la dispoziţie două persoane, o ruletă de 50 de metri şi o busolă. Măsurarea în teren şi desenarea pe hârtie de calc a schiţei a durat aproape două luni de zile. Marea satisfacţie a fost când, schiţa întocmită de el şi prezentată de primarul comunei la Sfatul Popular Regional Argeş – de care aparţinea raionul Horezu şi toată Vâlcea de astăzi, această schiţă a lui a fost acceptată şi aprobată, în timp ce schiţa comunei Vaideeni, făcută de meseriaşul topometrist Popescu, a fost respinsă!

Între timp, a făcut şi Şcoala de conducători auto profesionişti, avându-l ca instructor de teorie pe excelentul profesor Cornel Ionescu, dascăl cu trei licenţe, de la care a învăţat cu temeinicie şi pasiune toate secretele motoarelor de maşini mari, grele, de şantier – camioane, basculante şi ce mai era motorizat la acea vreme. În şcoală se făcea instrucţie serioasă, cu montarea şi demontarea motoarelor, cu repararea lor, cu toată bucătăria maşinăriei respective. După terminarea cursurilor şi susţinerea examenului, a obţinut carnet de conducere numai pentru mijloace de transport militare. După lăsarea la vatră, a susţinut din nou examenul necesar şi a primit permis de conducere pentru toate categoriile de vehicule, de la autoturisme, până la autobuze de transport persoane, TIR-uri, camioane cu remorci etc. Numai categoria A nu o are, cea pentru motociclete, care nu l-au pasionat niciodată.

La vârsta de 20 de ani a fost încorporat în armată. Era în septembrie 1959. Tânărul Iulian din Izvorul Rece, călit în viaţă şi ros de atâtea oprelişti, ar fi vrut să zboare. Să evadeze în altă lume, o lume din afara constrângerilor umilitoare de până atunci. Era fericit, în sfârşit!

După *Decretul 115 din martie 1959*, când familiei Comănescu i s-a luat aproape toată averea, toată agoniseala, şi scăpase, în sfârşit, de stigmatul de *chiaburie* (dar asta, abia în iulie, după patru luni de la apariţia Decretului – perioadă în care rămăsese singurul *chiabur* în comună), acum, tânărul Iulian se putea bucura de dreptul de a se manifesta liber, după propriile-i dorinţe şi pasiuni ale vieţii.

Şi, cum ziceam, ar fi vrut să zboare, să se desprindă de chingile unui destin înrobitor, umilitor... A vrut să se facă pilot de aviaţie. Aşa că, cu sprijinul Comisariatului Militar Horezu şi-a făcut dosarul pentru şcoala de aviaţie. A fost trimis la o unitate militară de specialitate, la Feteşti – Ialomiţa, unde era o astfel de şcoală. Dar, ghinionul vieţii l-a urmărit şi aici. În toamna anului 1959, şcoala de aviaţie a fost mutată la Buzău, iar militarii în termen au rămas pe loc, soldatul Iulian Comănescu făcând armata la „Aviaţie”, specialitatea „Transmisiuni” cu durata stagiului de trei ani. Era ceva tot de

profil, dar nu era şcoala de piloţi pe care şi-o visase şi cu care a rămas doar în suflet, ca dorinţă după care a tânjit multă vreme. La „Transmisiuni”, asigura legătura radio pentru conducerea şi coordonarea de la sol, cu concursul staţiilor radar, a zborurilor aviatice, a avioanelor militare care efectuau exerciţii şi antrenamente de zbor, de luptă aeriană. Aici i-a plăcut foarte mult, remarcându-se prin felul exemplar în care îşi însuşise şi stăpânea tehnica de specialitate în transmisiuni şi pentru modul în care îşi îndeplinea misiunile de serviciu. Imediat după perioada de instrucţie a fost avansat în grad şi în funcţie, ca şef de Staţie Radio şi trimis drept cadru de nădejde la o subunitate militară de radio locaţie la Roman, apoi, la Secuieni, unde s-a simţit foarte bine. Între timp, durata stagiului militar s-a redus de la trei, la doi ani. Dar, în anul 1961, toamna, datorită unor cauze necunoscute la nivel internaţional pe linie de apărare, stagiul militar, spre ghinionul lui, s-a prelungit cu două luni.

A fost lăsat la vatră abia în decembrie 1961, venind acasă cu gânduri mari, cu entuziasmul de a găsi un loc de muncă în care să se exprime după capacitatea şi dorinţa celui care de-acum, bine rodat în viaţă, ştia să facă aproape de toate în câmpul muncii, oricât de largi şi de diverse ar fi dimensiunile acestui câmp.

Dar, care câmp, ce câmp?! Că, pentru el era, iarăşi, totul pustiu! Deşertăciunea deşertăciunilor! Timp de şase luni de zile a tot umblat şi a depus cereri de angajare la toate întreprinderile din oraşul Râmnicu-Vâlcea şi peste tot a fost tratat cu refuz. De data asta i se „motiva” stereotip, de peste tot, că e*fiu de fost chiabur* – observăm nuanţa foarte importantă*:* acum era *fiu de fost chiabur*, nu mai era*fiu de chiabur!*. Consecinţa era însă aceeaşi: refuzul de angajare în muncă! La acest „motiv” se mai adăuga şi faptul că nu avea buletin de identitate de oraş, Râmnicul fiind cetate închisă în acea vreme.

Poate că e bine de ştiut şi altă întâmplare cu peripeţiile lui pentru angajare. După armată, tot căutând şi negăsind nimic de lucru în Râmnicu-Vâlcea şi vrând neapărat să aibă un loc de muncă şi surse proprii de trai, la propunerea şi după multe insistenţe din partea unui consătean prieten, stabilit în Capitală, a acceptat şi s-a dus la Bucureşti la Autobaza Dristor să se angajeze, fiind posesor al permisului de conducere pentru toate categoriile de autovehicule. Autobaza Dristor era o unitate de transport foarte mare, care l-a primit cu braţele deschise, cu promisiuni de promovare până la nivel de conducere, dar cu condiţia ca la început să lucreze pe post de conducător auto, să treacă prin toate treptele profesionale.

Radiind de bucurie că, în sfârşit, va putea lucra şi va putea trăi pe propriile-i picioare, a primit propunerea, au făcut imediat formele de angajare şi de predare-primire a maşinii, după care s-a dus la garaj să şi-o ia în primire, să se ocupe de ea, s-o „asculte”, s-o pună la punct. Acolo însă a găsit un jaf ordinar, o rablă de pe care curgeau toate tablele. Un mecanic din garaj, s-a uitat la el cu milă când a auzit că s-a angajat acolo şi că i s-a dat în

primire basculanta respectivă. Îl ia de-o parte şi-i şopteşte: *Bă, copile, vezi că ăştia îşi bat joc de tine. Maşina asta nu e bună, nu merge, nici nu porneşte, motorul e făcut praf, e stricată de nu se mai poate repara în niciun fel. E de fiare vechi. Înseamnă că vor să ți-o pună în spinare, s-o plăteşti ca p-a bună! Ai grijă, fă ce-ai face şi scapă de ea, n-o lua!*

Auzind aşa ceva, tânărul Iulian a rămas trăsnit. Nici prin gând nu i-ar fi trecut că i s-ar putea înscena o aşa măgărie! Îi crezuse de bună credință pe acei... *angajatori*. S-a dus într-un suflet înapoi la ei, disperat că i se face o asemenea farsă şi i-a luat la rost fără niciun fel de jenă. Era de-a dreptul speriat de ce putea să pățească. Le-a arătat nemulțumirea în urma constatării de la fața locului şi, conştient de riscul la care se angajase, i-a atenționat că se duce la Procuratură să-i reclame. A plecat furios şi chiar s-a dus la Procuratură. Acolo, după ce a prezentat toată tărăşenia, procurorul, care-l primise, l-a întrebat dacă a semnat pentru primirea maşinii. *Da, am semnat, că i-am crezut oameni serioşi, eram bucuros că mă angajează...*, a răspuns el copleşit de povara care-i căzuse pe cap. *Aaa, atunci, dacă ai semnat, plăteşti, eşti răspunzător pentru ce ți-ai asumat. Nu deschizi ochii, deschizi buzunarul. Vezi cum te descurci acuma cu ei şi altădată să deschizi bine ochii în viață, că nu tot ce zboară se mănâncă*, i-a zis procurorul, retezându-i brutal toată nădejdea în ajutorul pe care-l aşteptase de la el.

De aici, tânărul „angajat" s-a dus înapoi la Autobază, cale lungă de mers pe jos dus-întors, că n-avea bani de tramvai. Între timp, „oamenii de bine" care-l angajaseră îi anulaseră formele de angajare şi de predare-primire a maşinii, el plecând oarecum uşurat, dar cu o învățătură de minte pe toată viața, cum că, într-adevăr, *nu tot ce zboară se mănâncă!...*

Se împlineau şase luni de când bătuse iarăşi pe la toate uşile pentru angajare şi de când se întorcea mereu şi mereu cu acelaşi refuz. Ultima oară, când se întorcea de la Trustul Întreprinderilor Agricole de Stat, tot cu un răspuns nefavorabil, chiar nu ştia ce să mai facă, încotro s-o mai apuce. Epuizat, plutind în derivă, s-a oprit la afişierul Oficiului forțelor de muncă. Acolo, a văzut că Întreprinderea de Panificație Vâlcea angajează conducători auto. S-a hotărât să încerce, în ultima instanță, şi acolo, din dorința de a munci undeva, totuşi. A încercat şi, în sfârşit, a reuşit, l-au angajat. Era un conducător auto de clasă, profesionist, absolvent de liceu, nu se temea de greutățile meseriei şi nici de problemele pe care i le-ar putea pune meseria şi locul de muncă. *Dacă nu-ți este ruşine de muncă, dacă eşti un om serios şi te ții de treabă, nu are cum să nu fie bine*, îşi zicea.

Întreprinderea era condusă de trei persoane: director, inginer-şef şi contabil-şef, care aveau ca studii doar şapte clase, dar aveau multă experiență în muncă şi în viață, astfel că treaba mergea foarte bine. Din tot personalul întreprinderii, doar doi angajați aveau studii superioare: juristul – fostul Prefect de Vâlcea (1933-1937), Eugen Băcescu, şi şeful serviciului plan,

Filea Bădărău –, iar vreo şase-şapte, inclusiv el, aveau studii liceale. Între timp, a reuşit să-şi facă buletin de oraş şi a hotărât ca de aici încolo, să nu-şi mai declare niciodată apartenenţa socială demolatoare (*fiu de chiaburi*), stigmat care încă îi obstrucţiona posibilitatea şi dreptul de a ocupa alte funcţii, conform pregătirii sale.

A lucrat acolo patru luni de zile. Era prima lui angajare oficială. Dormea deseori într-o magazie, pe sacii cu făină, neputând face naveta la Ocnele Mari sau la Râureni, unde domiciliau două surori ale sale şi neavând nici posibilităţi de a închiria o locuinţă în oraş. După scurtă vreme, în septembrie 1962, a fost numit şef de secţie de panificaţie, unde avea în subordine 20 de salariaţi. Apoi, convingând foarte repede şi confirmând aşteptările conducerii Întreprinderii, în decembrie 1962, la numai 23 ani, a fost avansat în funcţia de şef sector panificaţie la Brezoi.

La noul loc de muncă, avea în subordine peste 80 de muncitori şi o mulţime de sarcini stricte, de importanţă socială deosebită: să aprovizioneze ritmic secţiile de panificaţie din sector cu materie primă, aceste secţii fiind şapte la număr şi dispersate la distanţe mari între ele, în condiţiile în care problema transportului în această zonă, mai ales pe timp de iarnă, era foarte dificilă şi riscantă; se poate spune că era chiar o aventură: să asigure aprovizionarea necondiţionată cu pâine a muncitorilor din exploatările forestiere de pe Valea Lotrului şi Valea Oltului, precum şi a muncitorilor minieri de la Exploatarea de mică de la Cataracte; să rezolve probleme de organizarea muncii, de salarizare, de evidenţă tehnico-operativă, de desfacerea producţiei şi justificare pe bază de cartelă, fiindcă pâinea era cartelată, raţionalizată; să rezolve problemele de casierie etc. Era perfect conştient de marea responsabilitate la care se înhămase, având în vedere şi un exemplu concret, dureros: muncitorii minieri de la Cataracte au rămas fără pâine o singură dată, într-o duminică, iar contabilul-şef al Întreprinderii de Exploatare Minieră Brezoi, singurul din conducerea întreprinderii care se afla în sediu în acea zi – a fost găsit vinovat, fiind condamnat în regim de urgenţă la şapte ani de închisoare (!), pedeapsă pe care o ispăşea chiar în acea perioadă…

Trei ani a lucrat pe această funcţie, întâmpinând multe greutăţi, cele mai complicate fiind determinate de inundaţiile care au distrus drumurile de acces pe valea Lotrului, unde, pe lângă muncitorii forestieri şi minieri, care trebuiau aprovizionaţi fără niciun fel de rabat cu pâine, începuseră şi lucrările pentru construirea Hidrocentralei Ciunget, pe Lotru. Era cea mai mare Hidrocentrală de pe râurile interioare ale României (510 MW putere instalată), de concepţie şi construcţie integral românească – premieră absolută în ţară, cu şantiere de mare anvergură, desfăşurate în munţi pe o suprafaţă de peste 80 de kilometri pătraţi, unde lucrau peste 10.000 de muncitori şi specialişti de înaltă ţinută profesională, care şi ei trebuiau aprovizionaţi ritmic şi, mai ales, cu prioritate! În perioada cât circulaţia rutieră pe Valea Lotrului

a fost întreruptă din cauza calamităților naturale, s-a folosit traseul strategic de pe vârful munților, foarte greu practicabil şi foarte lung, ceea ce a făcut ca în situațiile de extremă urgență, transportul alimentelor pe Valea Lotrului să se efectueze cu elicoptere militare.

În 1966, a fost promovat la Uniunea Raională a Cooperativelor de Consum Vâlcea, pe funcția de Organizator Prestări Servicii. Sarcinile în acest caz constau în îndrumarea şi controlul întregului sector de prestări de servicii existent în Raion, dar şi misiunea de a-l dezvolta şi întări, prin extinderea lui în toate localitățile raionului.

În Cooperația de Consum, care avea activitate în zona rurală, se acorda interes deosebit şi se insista pe diversificarea şi sporirea calității serviciilor, pe comportamentul civilizat al lucrătorilor din cooperație față de clienți, pe aprovizionarea corespunzătoare a tuturor unităților cooperației cu cele necesare etc. Aici a lucrat până în anul 1969.

În aprilie 1969, s-a transferat la Consiliul Popular Județean Vâlcea – Administrația Financiară – în funcția de Inspector fiscal teritorial. Avea ca sarcină de serviciu, să stabilească impozitele conform legislației în vigoare, pe toate categoriile de venituri pentru fiecare contribuabil în cadrul județului. Totodată, trebuia să urmărească şi încasarea veniturilor bugetare aferente, putând aplica orice măsură pentru asigurarea recuperării lor, inclusiv punerea sechestrului pe bunurile persoanelor care nu-şi achitau taxele respective.

După aproximativ un an de activitate în acest serviciu, s-a transferat, tot în cadrul aceleiaşi instituții, la Corpul Unic de Control Financiar Intern, în funcția de revizor contabil. Între timp, a absolvit cursurile Facultății „Economia Industriilor, Construcțiilor şi Transporturilor” din cadrul Universității Craiova, având de-acum posibilitatea să intre pe culoarul unei alte vieți, care i se cuvenea de fapt şi de drept. O viață care l-a încercat în toate felurile, l-a format şi l-a călit, întărindu-l şi stimulându-l în a se ridica treaptă cu treaptă pe calea profesionalizării. Specializat în probleme de control, a fost promovat şef serviciu. Atribuțiile de bază constau aici în organizarea, pregătirea şi efectuarea controlului activităților economico-financiare la toate unitățile economice şi instituțiile bugetare din subordinea Consiliului Popular Județean Vâlcea. Dar se urmărea şi modul în care se gospodăreau valorile materiale şi financiare la unitățile controlate. Era, adică, cineva care să vegheze asupra lucrului curat, cinstit, să stăvilească producerea derapajelor în scopul dijmuirii bunului-banului public…

Aici, a lucrat nouă ani, acumulând şi folosind mereu noi cunoştințe, noi „secrete” ale meseriei, unele dintre cunoştințele sale teoretice, dublate de o bună cunoaştere teoretică, fiind de-a dreptul surprinzătoare pentru cei din conducerea instituției, dar şi pentru cei care intrau în „fabrica” sau „malaxorul” lui Comănescu, atunci când se ducea în controlul de specialitate. Era imposibil să nu găsească ceva nereguli. Şi asta, nu pentru că era un

„cârcotaş” sau un „chițibuşar” care căuta neregulile „cu lumânarea”, ci fiindcă, pentru ochiul specialistului, unele dintre acele nereguli erau flagrante, altele apăreau pe măsură ce detalia etapele controlului. Le vedea repede, chiar dacă unele erau, chipurile, bine acoperite, bine motivate de documentele justificative. El le simțea, le intuia, avea un extraordinar spirit de observație, simț practic, format din viața în care făcuse fel şi fel de meserii – vrute şi nevrute. Era, cum se spune, uns cu toate alifiile. Învățase bine secretele multor meserii, întocmai ca un excelent general de armată care a ajuns general pornind de jos, de la gradul de soldat şi parcurgând toate etapele vieții cazone. Cu bune şi cu rele. De altfel, despre acest exemplu, s-a şi statuat şi se recunoaşte adevărul că *generalul care a ajuns la gradul de general fără să fi fost şi soldat, ăla nu e general!*

De-a lungul timpului, pe durata celor nouă ani în acest serviciu, a găsit multe şi diverse nereguli, unele grave, ilegalități cu prejudicii mari la cheltuielile materiale şi la alte capitole. Au fost şi cazuri de fapte penale indubitabile, dar n-a mers până acolo încât să-i trimită pe vinovați la puşcărie. A făcut însă tot posibilul ca prejudiciile constatate să fie recuperate integral şi necondiționat de la cei vinovați, în termene de urgență! A făcut ordine, a pus lucrurile în regulă, însă, fără să dea cu barda. N-a dat cu barda, fiindcă nu este un om „din topor”, nu era un zbir, era-este din spiță de oameni cu demnitate. Viața dură şi deseori umilitoare pe care o trăise în mai toată tinerețea nu l-a înăsprit, nu l-a înrăit, nu l-a îndepărtat de oamenii-oameni. Dimpotrivă, l-a modelat, l-a maturizat, i-a dat înțelepciunea de a fi cumpătat, de a vedea lucrurile şi cu *ochii minții*, dar şi cu *ochii sufletului*.

Munca bine organizată, competența profesională, seriozitatea şi pasiunea în muncă, felul în care aborda problemele aflate în atribuțiile instituției – cu respectarea riguroasă, dar nu „orbeşte”, a normelor legale –, l-au făcut remarcat şi l-au propulsat până în vârful ierarhiei profesionale.

În 1979, s-a transferat în interesul serviciului, de la Corpul Unic de Control Financiar Intern al Consiliului Popular Județean Vâlcea, la Inspecția Teritorială Financiară de Stat din cadrul Ministerului Finanțelor, pe funcția de Inspector Financiar de Stat.

Activitatea de aici era extrem de importantă şi cu o mare doză de exigență în privința profesionalismului şi responsabilității, al cărei obiectiv principal şi prioritar era de a verifica realitatea fundamentării bugetelor de venituri şi cheltuieli, prin corecta calculare a prețului de cost pe fiecare produs din programul unităților de producție, în raport cu normele de consum la materii prime, materiale şi energie, cu încadrarea în normele de muncă şi asigurarea productivității muncii; avea în atenție, de asemenea, aplicarea cu toată rigoarea şi a altor cote reglementate de lege, în contextul cerinței obligatorii de utilizare integrală a capacităților de producție etc. Prin verificările pe care le efectua, urmărea ca gospodărirea şi utilizarea valorilor

materiale şi financiare la toate întreprinderile şi instituțiile județului, să se facă rațional şi cât mai eficient, astfel încât să se reducă pe cât posibil cheltuielile de producție şi, drept consecință, să se asigure o rentabilitate maximă la unitățile economice.

Rezultatele muncii la Inspecția de Stat, foarte apreciate la nivelul Ministerului Finanțelor, precum şi seriozitatea, competența şi aptitudinile de profil în această muncă l-au recomandat pe inspectorul Comănescu de la Vâlcea drept unul dintre cei mai valoroşi inspectori din țară, fapt care a determinat includerea lui într-o comisie specială de control, comisie care, de fapt, era formată din doar doi specialişti din țară, pe care, în anul 1987, Ministerul Finanțelor i-a trimis în Irak, într-o foarte delicată acțiune de control de fond la două Combinate de ciment – Alcaim şi Sanjar, construite acolo de România. Investițiile erau de mare tehnicitate, cu procesul tehnologic de fabricație complet automatizat şi mecanizat, ambele obiective fiind pregătite pentru punerea în funcțiune în condiții tehnice excepționale şi pentru a produce la parametri maximali încă din anul 1984 (întregul proces tehnologic al coloşilor industriali era condus din camera de comandă, unde lucrau doar câțiva angajați). Cu toate acestea însă, beneficiarul nu preluase şi nu recepționase obiectivele respective nici până la data controlului: 1987! Lunga tergiversare a preluării acestor obiective economice era motivată de Irak prin faptul că se afla în război cu Iranul şi nu avea ca prioritate problema celor două combinate, situație în care, nefiind luate în primire şi date cu totul în grija beneficiarului, obligația întreținerii şi menținerii în stare de funcțiune a fabricilor respective, cădea în sarcina constructorului, a României, cu mari cheltuieli suplimentare.

Cei doi specialişti români au efectuat verificări minuțioase şi au consemnat riguros în documentele de control toate deficiențele constatate pe teren, întocmind şi un consistent set de propuneri de măsuri pentru eliminarea tuturor carențelor şi pentru perfectarea predării beneficiarului a celor două importante unități de producție, documentele respective fiind depuse la Ministerul Finanțelor.

Evenimentele din decembrie 1989 l-au găsit pe inspectorul financiar Comănescu Iulian pe funcția de locțiitor al Şefului de Inspecție, pentru ca, după câteva luni, să fie numit de Ministrul Finanțelor pe funcția de Inspector-şef al Inspecției Teritoriale Financiare de Stat Vâlcea, funcție ocupată până la 26 iulie 1990, când a devenit Prefect al județului – primul Prefect de Vâlcea, în noua eră în care intrase România. În decembrie 1990, însă, a demisionat din funcția de Prefect şi a revenit la vechea sa iubire, care, între timp, se reorganizase şi se transformase ca denumire – din I.T.F.S. devenise D.G.C.F.S., adică Direcția Generală de Control Financiar de Stat. De această dată, funcția sa ca Întâi Stătător al acestei Direcții era de „Director General”, pe care a „stăpânit-o” până la 29 decembrie 1992, când a fost numit din nou

de Guvernul României în funcția de Prefect al județului Vâlcea, pentru mandatul 1992-1996.

În iulie 1990, s-au înființat prefecturile, şi, odată cu intrarea lor în vigoare, aveau să-şi înceteze activitatea primăriile județene, care au funcționat de la Revoluție, ele având şi atribuția de ordonatoare principale de credite. Primarul județului Vâlcea în acea perioadă de tranziție a fost inginerul Traian Sabău.

Prefecturile şi primăriile, ca organe locale ale administrației de stat, cu competență generală, s-au înființat în temeiul *Legii nr. 5 din 19 iulie 1990 privind administrarea județelor, municipiilor, oraşelor şi comunelor până la organizarea de alegeri locale*. Conducerea Organizației Județene Vâlcea a Frontului Salvării Naționale, în comun acord cu colegii de partid l-au propus pe actualul senior Iulian Comănescu pentru funcția de prefect al județului. Scopul principal al prefectului era protejarea interesului național exprimat în legi şi hotărâri de Guvern.

Oficial, funcția de prefect – primul prefect al județului Vâlcea de după Revoluție –, i-a revenit în luna iulie, odată cu adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 848 din 26 iulie 1990, semnată de Prim-ministrul Petre Roman. Prin Hotărâre de Guvern, au fost numiți şi cei doi subprefecți – inginerul Dinu Boghez şi economistul Badea Ionescu, precum şi secretarul general – juristul Ion Ciolacu.

Atribuțiile care stăteau în sarcina Prefecturii erau multe şi grele, în primul rând prin faptul că aproape toate aveau caracter de noutate şi toate se cereau rezolvate sub semnul urgenței. Se intrase într-o eră nouă şi era nevoie de instrumente noi, adecvate pentru mersul pe drumul cel nou. Şi, până una-alta, se poate spune că ungerea seniorului Comănescu în funcția de Prefect a fost câştigul sau (şi) norocul județului Vâlcea! De ce? Pentru că era un specialist în probleme economice şi financiare delicate, se bucura de autoritate morală şi profesională, era un om cumpătat, echilibrat, incoruptibil şi refractar la compromisuri care să aducă prejudicii în activitatea care-i fusese încredințată, un om cu o ştiință temeinică, bine fundamentată în privința organizării muncii, dar şi în ştiința şi problemele vieții... Era, adică, exact ce trebuia, exact ce se cerea în acele momente de cumpănă a societății noastre: un factor de stabilitate.

În astfel de condiții, s-a trecut urgent la întocmirea Regulamentului de Organizare şi Funcționare a Prefecturii, a Regulamentului de Ordine Interioară, a Organigramei şi Statului de Funcții, toate acestea constituind jaloanele principale după care noua instituție trebuia să meargă înainte. Se lucra în colectiv, aproape non-stop, sub imperiul operativității, responsabilității şi eficienței. O muncă imensă şi de mare importanță a fost şi aceea de organizare a instituțiilor administrației publice locale în teritoriu, adică a primăriilor municipale, orăşeneşti şi comunale, pentru care Prefectura era şi *tată* şi *mamă*... Şi, evident, pe lângă faptul că era şi ordonator principal de credite, principala obligație, principala grijă era ca, pe cât posibil, să fie *tată* şi *mamă*

adevărați pentru toată lumea, fără părtinire, fără a vitregi sau, cum se spune în popor, fără a fi pentru unii mumă şi pentru alții ciumă...

Articolul 6 (alin. 2) din Legea nr. 5/19 iulie 1990, prevedea că *numirea şi eliberarea din funcție a primarilor, viceprimarilor şi secretarilor se face prin decizia prefectului*.

Ei bine, această muncă de recrutare şi numire a primarilor, viceprimarilor şi secretarilor la primăriile din județ a fost una foarte grea şi de enormă responsabilitate, fiindcă, în primul rând ca regulă obligatorie de bun-simț, se impunea ca pentru aceste funcții să fie găsiți cei mai reprezentativi oameni, cu *carte de vizită* serioasă, oameni, pe cât se poate, cu experiență, cu orientare constructivă în viață, cu potențial de muncă susținut de competență, oameni cu spirit gospodăresc şi capacitate de mobilizare şi angrenare a forțelor locale în acea operă de transformare în bine a condițiilor existente la nivel local... Pe de altă parte, se impuneau, în acelaşi timp şi cu aceeaşi rigoare, măsuri de reformare şi în structurile prefecturii, ale tuturor instituțiilor şi unităților economico-sociale din județ. Şi toate acestea se făceau sub teribila presiune a sindicatelor nou-constituite şi foarte... revoluționare, dar şi sub presiunea populației, oamenii de toate categoriile sociale fiind permanent în stradă, cu demonstrații de proporții şi mai deloc paşnice, în cadrul cărora se cereau măsuri radicale şi pedepse drastice, îndeosebi pentru conducătorii „ceauşişti", care ținuseră lucrurile din scurt, adică în spiritul unei riguroase discipline de partid sau/şi de producție, în unitățile industriale şi în instituțiile de stat. Se striga furibund şi se amenința cu profundă mânie proletară, fluturând războinic recuzita din dotarea individuală – bâte, lanțuri, uluci de gard şi ce se mai nimerea, strigând cu vehemență: „jos Cutare, jos Cutărescu, afară cu Sclifosescu şi Sforărescu – Şmecherescu, afară cu hoții, afară cu ceauşiştii etc".

În această atmosferă „propice" se lucra zilnic la Prefectură, până seara târziu, pentru aplicarea noilor norme de organizare şi funcționare a administrației publice locale.

Până la un timp, Prefectul a colaborat bine şi cu parlamentarii județului, preluând şi de la ei unele propuneri de numiri în funcțiile din administrație, numai că, în unele situații, s-a îngroşat gluma, unii parlamentari – din interese personale şi de grup – insistând să fie numiți în funcțiile de primari, viceprimari sau secretari de primării, ori conducători de instituții şi agenți economici diverse persoane care nu aveau nicio tangență cu munca respectivă şi nu aveau nici profilul moral şi profesional care să le motiveze ocuparea posturilor vizate. Aveau însă o calitate: erau rude sau prieteni cu parlamentarii care susțineau numirea lor! Pe de altă parte, unii parlamentari urmăreau rezolvarea intereselor personale în zona lor de proveniență, ori aveau porniri cu caracter de răzbunare, propunând măsuri radicale împotriva unor persoane cu funcții în administrația din teritoriu, în majoritatea cazurilor acele măsuri fiind total nejustificate. Situație care s-a acutizat, generând un conflict ireconciliabil,

întrucât Prefectul se dovedea incoruptibil în situațiile de evidentă mascaradă; caz în care, cei câțiva parlamentari ofuscați ai FSN, deci, din aceeaşi tabără cu Prefectul (!), au încondeiat o reclamație la conducerea centrala a FSN şi la Secretarul General al Guvernului, cu acuzații foarte grave, numite *deficiențe* şi *ilegalități*, puse pe seama Prefectului: *lipsă totală de receptivitate față de programul de reformă al Guvernului; menținerea aproape în totalitate a vechilor structuri birocratice; numirea în funcții de conducere a unor persoane compromise; absența activității de îndrumare şi control în teritoriu, ceea ce a condus la grave încălcări a legislației în vigoare; lipsa de inițiativă în promovarea celor mai adecvate măsuri pentru soluționarea problemelor economico-sociale cu care se confruntă județul* etc.

Reclamația semnala ceva care, dacă ar fi fost adevărat, era chiar foarte grav. Aşa că, la nivel central, s-a constituit degrabă o comisie formată din doi parlamentari – unul, deputat de Gorj şi celălalt, deputat de Dolj – delegați din partea FSN şi un reprezentant al Guvernului, de la Departamentul Administrație Locală. Comisia a venit, a cercetat cu toată atenția şi responsabilitatea şi a constatat că: *Prefectura județului Vâlcea a acționat ca un factor de echilibru în județ, în perioada de la instalare (26 iulie 1990) până în prezent (noiembrie 1990) în ce priveşte înfăptuirea programului de reformă al Guvernului; până la data verificării, „gradul de înnoire" a aparatului propriu al Prefecturii a fost de 40% pe total, acelaşi procent fiind înregistrat atât la funcțiile de conducere, cât şi la cele de execuție; Presiunea exercitată asupra Prefecturii de a efectua schimbări totale în aparatul propriu al primăriilor şi Prefecturii conduce în primul rând la deprofesionalizarea instituției; Prefectura a folosit unele forme de îndrumare şi control al primăriilor din județ, forme ce au condus la rezolvarea în bune condiții a sarcinilor ce revin acestora; Nu se verifică sesizarea privind „lipsa de inițiative în promovarea celor mai adecvate măsuri pentru soluționarea problemelor economice şi sociale cu care se confruntă județul"; Prefectura nu a lăsat lucrurile să se desfăşoare de la sine, ci le-a coordonat în mod competent şi profesional, în concordanță cu situația şi răspunderile ce-i revin prin lege; Pregătirea şi experiența Prefectului sunt utile în acest moment. Prefectul este onest şi cinstit (...).*

Înainte de formularea acestor concluzii, în *Nota* de răspuns la sesizarea parlamentarilor, reprezentantul Guvernului, care a condus această comisie, semnalase faptul că tocmai ei, ca oameni legiuitori ai țării, nu cunosc atribuțiile Prefecturilor în condițiile date: *Din intervențiile parlamentarilor a rezultat necunoaşterea legislației specifice administrației locale, a atribuțiilor Prefecturii în noile condiții, precum şi neînțelegerea funcționării în teritoriu a principiului subordonării directe de cel al dublei subordonări (s-a insistat asupra schimbării de către Prefectură a conducerilor unor instituții şi unități care au statute diferite, precum: cooperația agricolă, cea de consum, poliție ş.a.).*

Comisia de la Bucureşti a fost impresionată pozitiv, apreciind faptul că, chiar în condițiile unor stări conflictuale cvasipermanente, cu convulsii sociale care perturbau activitatea în toate domeniile economico-sociale, până în luna septembrie se făcuseră toate numirile de primari, viceprimari şi secretari în localitățile județului, mai puțin în comuna Boişoara...

Pot spune că totul s-a derulat conform programului, mai puțin în comuna Boişoara, unde fiecare dintre cele trei sate componente ale comunei, îşi dorea primar din satul lor, nu din celelalte; am făcut multe deplasări la Boişoara, împreună cu subprefecții, cu secretarul, cu reprezentanți ai Poliției şi cu şeful Parchetului județean, dar fără rezultat. În ziua în care ştiau că ne ducem să reluăm tratativele în satul cutare, ne aşteptau acolo de fiecare dată mase de 200-300 de oameni revoltați, care cereau ca primarul comunei să fie din satul respectiv, din satul lor, adică. Mergeam în celelalte sate, unde, la fel, ne întâmpinau oameni foarte revoltați, cu manifestări vehemente, care cereau la fel, ca primarul comunei să fie din satul lor, situație care afăcut imposibilă numirea conducerii primăriei comunei Boişoara. Aşa am fost nevoiți ca în această comună să organizăm alegeri locale – primele alegeri democratice organizate în județul Vâlcea..., mărturiseşte astăzi seniorul Iulian Comănescu.

Aşadar, comisia parlamentară şi guvernamentală a găsit la Prefectura județului Vâlcea lucruri care, mai degrabă, erau de luat exemplu pe țară, decât de criticat. Aşa că, Prefectul putea rămâne să-şi vadă în continuare de treabă, să ducă mai departe munca enormă de reformare a vieții economico-sociale şi politice, după noile norme postdecembriste. Dar, nu! Prefectul îşi înaintase deja demisia la forurile centrale, dându-şi seama că în astfel de condiții de presiune şi hărțuială continuă cu „colegii" parlamentari nu se mai poate lucra. Ferm şi cu demnitate, a rămas categoric pe poziția refuzului de a mai lucra în acele condiții obstrucționiste, care se acutizaseră şi mai mult.

A plecat de la Prefectură în decembrie 1990, după numai şase luni de la instalare, întorcându-se la marea lui pasiune, la munca de la Inspecția Financiară de Stat, unde era Director General.

În cel de-al doilea mandat de prefect (1992-1996), drepturile, obligațiile şi răspunderile Prefecturii s-au modificat în bună măsură, deoarece, în baza Legii nr. 69/1991 privind administrația publică locală, s-au reînființat Consiliile Județene, care au preluat, între altele, şi funcția de ordonator principal de credite pe județ. Dar, între timp, apăruse şi Legea nr. 18/1991 a fondului funciar, aflată în sarcina Prefecturii. Această Lege a ridicat o sumedenie de probleme, unele extrem de grele, pentru că suprafețele de teren existente acum, nu mai corespundeau cu cele deținute de oameni înainte de colectivizare, întrucât la nivel de țară se costruiseră multe obiective economico-sociale (combinate chimice şi giganții din siderurgie, fabrici industriale constructoare de maşini, termocentrale de mare putere,

hidrocentrale cu imense lacuri de acumulare, şcoli, blocuri de locuințe, spitale, obiective social-culturale etc.), care au ocupat mari suprafețe de teren. În această situație, nu se mai puteau reconstitui drepturile de proprietate pe „vechile amplasamente”, la nivelul solicitărilor pe baza actelor deținute de fiecare beneficiar, pentru că foarte multe dintre „vechile amplasamente” nu mai existau! Cu atât mai mult nu se putea aplica aberanta solicitare a unor grupări politice, de *Restitutio in integrum!*

Şi totuşi, prin măsurile luate la vremea respectivă, în astfel de condiții greu de imaginat, Prefectura Vâlcea a reuşit realizarea programului de puneri în posesie, în perioada 1992-1996, în proporție de peste 80% la nivelul județului. Însă, faptul că pe parcurs au fost adoptate alte legi care au modificat condițiile de punere în posesie şi au majorat drepturile de proprietate care se cereau şi se cuveneau a fi restituite, a determinat ca această problemă a fondului funciar să nu se definitiveze nici până în prezent şi să genereze tot felul de conflicte şi litigii, abuzuri cu retrocedări ilegale – la nivelul întregii țări – de mii şi zeci de mii de hectare de teren agricol şi păduri, case şi obiective social-culturale, multe dintre astfel de litigii aflându-se şi astăzi pe rolul instanțelor judecătoreşti. Instanțe şi interpuşi din rândul a tot felul de „băieți deştepți” şi „fete şi mai deştepte” care, prin acțiunile lor condamnabile, au fraudat şi au produs imense prejudicii la nivel național, de zeci, de sute de mii şi chiar de zeci şi sute de milioane de euro!

* *
*

Pentru definirea sumară a portofoliului de fapte ale seniorului Iulian Comănescu, în perioada celor două mandate de prefect (iulie – decembrie 1990 şi 1992-1996), precum şi în mandatul de preşedinte al Consiliului Județean Vâlcea (perioada anilor 2000-2004), vom arăta, fugar, câteva obiective economice şi social-culturale care poartă semnătura sa de Întâi Stătător al județului: în luna noiembrie 1990, a pus piatra de durabilă temelie a noului Spital orăşenesc Horezu şi a impozantului Liceu Constantin Brâncoveanu din aceeaşi cetate a ceramicii vâlcene;a aprobat indicatorii tehnico-economici pentru realizarea investiției „Aducțiunea de apă de la Brădişor – Râmnicu-Vâlcea”, pe o lungime de 52 de km, cu o conductă magistrală de transport cu diametrul de 1.200 mm; a început construirea Dispensarului uman din comuna Scundu, împotriva voinței locuitorilor, cărora le era teamă că rămân fără izlaz comunal; la insistențele medicului veterinar Traian Creangă – director al F.N.C. Băbeni, s-a implicat efectiv şi cu putere de decizie în rezolvarea problemelor economico-financiare grave cu care se confruntau câteva întreprinderi importante din județ – Fabrica de conserve Râureni (Conservil), Avicola Băbeni, Întreprinderea de Stat pentru Creşterea şi Îngrăşarea Porcilor Băbeni (ISCIP), precum şi Fabrica de Nutrețuri Concentrate Băbeni (FNC). Aceste întreprinderi au fost predate

Societății Comerciale Oltchim Râmnicu-Vâlcea, care a achitat toate obligațiile restante față de bugetele de stat ale acestor întreprinderi, le-a reabilitat şi modernizat, făcându-le rentabile şi creând astfel condițiile pentru ca, mai târziu, să fie externalizate în vederea privatizării;a fost de acord şi a sprijinit acțiunea-pionierat de înființare a Universităților private „Constantin Brâncoveanu" şi „Spiru Haret" la Râmnicu-Vâlcea; la propunerea Inspectoratului pentru Cultură al județului Vâlcea a zis Da şi a emis Decizia nr. 321/1990 de înființare a Teatrului de Stat „Anton Pann" Râmnicu-Vâlcea, instituție cu personalitate juridică; un rol însemnat l-a avut şi în procesul de înființare, în anul 1995, a Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu" din municipiul Râmnicu-Vâlcea; în anul 1993 s-a implicat direct în organizarea festivității sărbătoreşti de intonare a Imnului Național al României, în Parcul Zăvoi din Râmnicu-Vâlcea, acolo unde, la anul 1848, s-a cântat pentru prima oară, în cadru organizat şi oficial, marşul revoluționar „Deşteaptă-te, române", pe versurile poetului ardelean Andrei Mureşanu şi pe muzica lui Anton Pann, marş care avea să devină Imnul de Stat al României. Astfel de ceremonii de rezonanță şi de sensibilitate națională, la care au participat reprezentanți ai Preşedinției, ai Guvernului şi ai Parlamentului României, au fost repetate şi în următorii ani ai mandatului său de prefect;în perioada 29 iunie – 28 iulie 1995, la inițiativa energică a Prefecturii şi cu sprijinul efectiv al societăților comerciale cu profil industrial şi de construcții din municipiu, a fost reabilitat capital, în timp record, Parcul Zăvoi, care ajunsese aproape în paragină totală, iar pe 29 iulie, la Ziua Imnului Național, festivitatea sărbătorească s-a desfăşurat într-un cadru cu totul nou, primitor şi bucuros de oaspeți, în haină cu adevărat sărbătorească; în aceeaşi zi de 29 iulie 1995, tot în cadru festiv, oraşul Drăgăşani a fost ridicat la rang de municipiu; a realizat proiecte de hotărâri de guvern pentru introducerea gazelor naturale în majoritatea localităților județului, proiecte aprobate de Guvernul de atunci al României, dar, din păcate, nerealizate, fiindcă, în toamna anului 1996, PDSR a pierdut alegerile parlamentare şi guvernarea țării, şi, astfel, lucrările de investiții pentru gazele naturale au rămas pentru Sfântul Aşteaptă!;a avut un cuvânt pozitiv de spus şi a asigurat locația pentru reînființarea Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea, care fusese desființat în anul 1948, inițiind totodată şi sprijinind construirea noului şi impozantului local de astăzi al instituției; în sezoanele estivale ale anilor 1994 şi 1995, împreună cu un grup de vâlceni stabiliți în Bucureşti, a inițiat şi organizat la Muzeul Satului Bucureşti – antrenând şi instituțiile de cultură ale județului – întâlniri ale vâlcenilor, sub cunoscutul generic „Ziua fiilor Vâlcii", prilej cu care s-au revăzut, după mai mulți sau mai puțini ani, peste 350 de vâlceni, foarte mulți fiind dintre cei pe care viața îi trimisese şi îi stabilise, de ani şi ani, în diferite munci şi în diferite colțuri de țară sau în afara țării; anul 1996 a fost şi el important în viața de Prefect de Vâlcea a seniorului Comănescu, prin faptul că, între multe altele, a inițiat şi a obținut extrem de importanta şi de necesara Hotărâre de Guvern pentru aprobarea indicatorilor

tehnico-economici ai investiției de mare anvergură și de mare cerință socială și culturală – Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea.

Din timpul mandatului de Președinte al Consiliului Județean Vâlcea (anii 2000-2004), reținem câteva realizări: în anul 2001, cu sprijinul unanim al consilierilor județeni, a adoptat o Hotărâre a Consiliului Județean prin care Schitul Troianu, uitat în părăsire și supus degradării, a fost dat în administrarea Episcopiei Râmnicului, care, prin grija și preocuparea gospodărească și evlavioasă a Starețului Arhimandrit Sava Pleșa, a fost reabilitat și transformat într-un foarte frumos și atractiv lăcaș al Domnului, loc de închinăciune, întru cinstirea și slăvirea credinței noastre ortodoxe. Dar Schitul Troianu a devenit și un interesant punct de atracție turistică, dată fiind importanța istorică a acestei zone. Aici, Generalul pașoptist Gheorghe Magheru și-a stabilit comandamentul taberei militare de la Râureni, pe *Câmpul lui Traian*, după ce Guvernul provizoriu revoluționar național de la 1848 a fost înlăturat de armata otomană și când Generalul Magheru – comandantul armatei române, refuzând să accepte înfrângerea revoluției, s-a retras cu o mare parte a armatei revoluționare în Oltenia, la Râureni, pe locul unde a fost amenajat, în anul 1973, Complexul muzeal „Gheorghe Magheru.” (În anul 2013, prin Hotărârea Consiliului Eparhial nr. 701/21 martie, Schitul Troianu a fost ridicat la rang de mănăstire, devenind Mănăstirea Troianu, cu hramul „Izvorul Tămăduirii”); în luna iunie 2004, după eforturi greu de imaginat, a fost dat în folosință, în sfârșit, noul, modernul și impozantul sediu al Bibliotecii Județene „Antim Ivireanul” Vâlcea – singurul obiectiv cultural de amploare construit în țară în perioada 2000-2004, pe fondul marii sărăcii naționale și pe fondul rudimentar, precar și condamnabil de gândire la nivel guvernamental – sistem perpetuat la infinit (!) –, cum că educația, cultura, sănătatea și celelalte sectoare „neproductive” pot să mai aștepte cu finanțarea pentru cerințele lor, chiar dacă aceste cerințe sunt imperios necesare!

După numeroase și zadarnice intervenții și insistențe la Guvernul României pentru obținerea fondurilor necesare finalizării sediului Bibliotecii (să ne aducem aminte că Hotărârea de Guvern pentru aprobarea indicatorilor tehnico-economici ai acestei investiții fusese adoptată, la inițiativa energică a Prefectului Comănescu, încă din anul 1996!), dat fiind faptul că lucrările stagnau și tindeau să fie tergiversate încă multă vreme, Consiliul Județean s-a văzut nevoit – nu fără un oarecare risc –, să împrumute de la bancă 80 de miliarde de lei, astfel încât să urgenteze lucrările și să poată fi respectat termenul de dare în folosință a acestui obiectiv. Este vorba despre termenul pe care, în ciuda tuturor opreliștilor și scepticilor vremii, Președintele Iulian Comănescu și-l asumase, angajându-se și garantând cu un an înainte, că, până la sfârșitul mandatului său de Președinte al Consiliului Județean, Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” va fi dată în folosință. Ceea ce s-a și întâmplat, pe „muchie de cuțit”, adică exact la sfârșitul mandatului de Președinte, spre marele câștig al culturii vâlcene, al culturii și vieții

spirituale, în general! (Împrumutul din anul 2003 al celor 80 de miliarde de lei de la bancă a fost făcut în disperare de cauză, 60 de miliarde fiind destinate pentru Bibliotecă, 12 miliarde pentru Teatrul „Anton Pann" şi 8 miliarde pentru extinderea şi modernizarea sediului Consiliului Judeţean. Dar, cum timpul îşi grăbea trecerea şi preţurile materialelor de construcţie creşteau parcă de la o zi la alta – creştere necontrolată şi alarmantă –, preşedintele Comănescu „a pus piciorul în prag", cum se spune, şi, la începutul anului 2004, împreună cu consilierii judeţeni, au hotărât să renunţe la extinderea sediului Consiliului şi, cele 8 miliarde de lei destinate acestei extinderi să-i folosească pentru grăbirea şi încheierea lucrărilor la Bibliotecă); a fost construit cartierul de locuinţe pentru sinistraţii de la Ocnele Mari, care şi-au pierdut casele şi gospodăriile în urma prăbuşirii terenului în golul imens care se formase în subteran, prin exploatarea necorespunzătoare a sării; cu concursul nemijlocit al SC Acvarim Râmnicu-Vâlcea, s-a proiectat şi s-a construit Microhidrocentrala de la Staţia de tratare a apei Valea lui Stan, în amonte de oraşul Brezoi, pe conducta de aducţiune a apei din lacul de acumulare Brădişor, Microhidrocentrala asigurând necesarul de consum intern de energie electrică în procesul de producţie al Staţiei de tratare, surplusul de energie produsă aici fiind livrat, contra cost, în Sistemul Energetic Naţional; a fost rezolvată, de asemenea, o problemă pe cât de necesară, pe atât de complicată în privinţa tehnologiei de lucru, şi anume, spălarea pe interior, curăţarea conductei de transport al apei de la Brădişor la Râmnicu-Vâlcea, pe distanţa de 52 de km, lucrarea fiind executată de o firmă specializată din Danemarca, ea fiind impusă de faptul că, după aproape zece ani de exploatare a acestei aducţiuni de apă, interiorul de 1.200 mm al conductei de transport a tot fost micşorat, prin colmatarea datorată depunerilor de aluviuni (mâl, nisip), fiind astfel afectată şi cantitatea de apă transportată, dar şi, mai ales, calitatea acesteia! Procesul de colmatare s-a datorat faptului că, în primii ani de exploatare, apa se transporta direct din lacul de acumulare şi se trata abia în staţia de la Călimăneşti; prin promovarea unor Hotărâri de Guvern, au fost preluate în proprietatea judeţului şi în administrarea Consiliului Judeţean Vâlcea unele bunuri de mare importanţă economică şi socială: a fost preluată CET Govora de la ministerul de resort; s-au preluat trei blocuri de locuinţe, inclusiv cu terenurile aferente, de la Întreprinderea Agricolă de Stat Râmnicu-Vâlcea. Două blocuri se află pe teritoriul comunei Milcoiu şi altul în sudul municipiului, la Troianu. După ce au fost reabilitate, modernizate şi adaptate pentru destinaţii anume, imobilele respective au fost predate Direcţiei Generale de Asistenţă Socială şi Protecţia Copilului Vâlcea, care le-a dat folosinţe de utilitate socială imperios necesară: cele de la Milcoiu adăpostesc un modern complex de cămine de bătrâni, iar cel de la Troianu este centru pentru protecţia victimelor violenţei în familie; a fost preluat un teren în suprafaţă de 14 ha, situat lângă barajul Hidrocentralei Râmnicu-Vâlcea (Ostroveni), pentru construirea cartierului sinistraţilor de la Ocnele Mari, cartier care, în final, s-a realizat pe alt amplasament, iar acel teren a fost predat Primăriei municipiului, pentru amenajarea acolo a unui parc industrial; a fost preluat sediul

filialei Vâlcea a Băncii Naționale a României (situat lângă Piața centrală din municipiu), cu destinația pentru muzeu, destinație care, în cele din urmă, nu s-a respectat; sediul cantinei PCR, preluat apoi de Consiliul Municipal Râmnicu-Vâlcea şi valorificat cu peste 70 de miliarde de lei, pentru ca, mai apoi, fostul obiectiv să fie demolat şi locul lăsat în părăsire, sfidător, în plin centrul municipiului; a fost salvat de la demolare podul metalic de la Tătărani (Băbeni), de peste râul Olt, care era propus pentru scoaterea din funcțiune şi demolare, lucru cu care seniorul Comănescu nu a fost de acord, luând inițiativa reabilitării lui. Operațiunea complexă de reparație capitală s-a realizat în condiții excepționale de calitate, cu specialiştii de la Regia Autonomă Județeană de Drumuri şi Poduri Vâlcea, astfel încât acest pod, reparat şi redat circulației în urmă cu mai bine de zece ani, mai are încă multă durată de viață!; s-a realizat transferul persoanelor din căminul de bătrâni de la Mănăstirea Sărăcineşti în noile şi modernele spații ale căminului de la Milcoiu, întregul edificiu fiind apoi retrocedat Episcopiei Râmnicului, la solicitarea acesteia; asfaltarea, printre altele, a drumurilor de acces către Mănăstirea Frăsinei (Muereasca) şi Mănăstirea Surpatele (Frâncești); construirea de poduri din beton armat în comunele Dănicei, Vaideeni şi altele; modernizarea şi asfaltarea de drumuri în județ, prin Programul SAPARD; construirea blocurilor de locuințe prin ANL, pe strada Morilor şi în cartierul Ostroveni, construirea a opt săli de sport la opt şcoli din județ: trei în municipiul Râmnicu-Vâlcea şi câte una în municipiul Drăgăşani, în oraşele Horezu, Călimăneşti şi Berbeşti şi în comuna Suteşti…

* *
*

Aşadar, *Ecce Homo! Acesta este Omul!* Acesta este, în doar câteva trăsături de plaivas, portretul în tuşe calde, acum, la venerabila vârstă de 75 de ani, portretul Omului Iulian Comănescu, adică al celui despre care dicționarul zice, în dreptul cuvântului Senior, că este *stăpân al unui domeniu asupra căruia şi-a exercitat şi unele atribute ale puterii de stat!*

La mulți ani cu bine, până dincolo de centenar, domnului Senior Comănescu, despre care ştim că multă lume care îl cunoaşte bine, îl apreciază ca fiind un mare „boier”!

Memorialul „Nicolae Bălcescu” (Nicolae Bălcescu, Valea Bălcească), (29 nov. 2012)

Păstoritul – activitate tradițională în zona Vaideeni

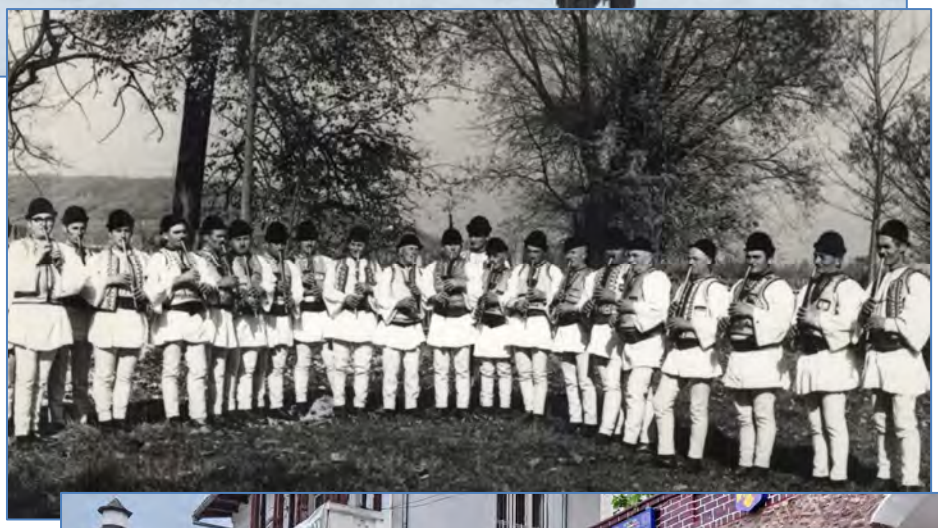

NINETA POPA, 55 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută la 19 iulie 1959, comuna Boişoara, judeţul Vâlcea; culegător de folclor şi interpret de muzică populară (cu precădere din Mărginimea Sibiului, Ţara Loviştei şi zonele limitrofe); debutul ca solist vocal s-a produs după terminarea liceului, la Uzina „Independenţa" din Sibiu, ulterior activând la ansamblurilor profesioniste „Cindrelul" şi „Junii Sibiului" din Sibiu, la Orchestra de muzică populară „Vâlceanca" din Râmnicu-Vâlcea (1996-1999), la Teatrul „Al. Davila" din Piteşti (1999-2009) şi la Orchestra „Doina Argeşului" din Piteşti a Centrului Judeţean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiţionale Argeş (din 2009 – în prezent); are înregistrate mai multe CD-uri -

* *

Fiică a Ţării Loviştei, veche vatră moşnenească păstrătoare de tradiţii, obiceiuri şi cântec popular autentic, Nineta Popa (căsătorită Ionescu) se înscrie printre cei mai iubiţi interpreţi de muzică populară românească.

În cele ce urmează, părintele Constantin Mănescu-Hurezi schiţează în linii mari viaţa şi activitatea artistică a acesteia, ca semn de preţuire şi consideraţie pentru vocea şi repertoriul său puternic ancorat în satele loviştene şi în cele ce mărginesc sudul Ardealului.

NINETA POPA, 55 YEARS OLD

- born on July 19, 1959, Boişoara commune, Vâlcea county; folklore typesetter and popular music singer (especially in the outskirts of Sibiu, in the Country of Loviştea and limitrophe areas); the debut as a vocalist too place after graduating from high school, la Uzina at „Independenţa" Factory from Sibiu, later activating at „Cindrelul" and „Junii Sibiului"professional assemblies from Sibiu, at „Vâlceanca" Country Music Orchestra from Râmnicu-Vâlcea (1996-1999), at „Al. Davila" Theatre from Piteşti (1999-2009) and at „Doina Argeşului" Orchestra from Piteşti of the County Center for the Conservation and Promotion of the Traditional Culture Argeş (since 2009 – until present); She has various CDs recorded -

* *

Daughter of the Country of Loviştea, old freeholder hearth keeping traditions, customs and authentic country songs, Nineta Popa (married name - Ionescu) is one of the most loved Romanian country music singer.

In the following lines, father Constantin Mănescu-Hurezi briefly sketches her life and artistic activity, as an appeciation and consideration signfor her voice and repertoir which is deeply anchored in the villages from Loviştea and those bordering the south of Ardeal.

Nineta Popa, o voce de aur din Țara Loviștei

Constantin Mănescu-Hurezi

Fiecare popor îşi are tradiţiile lui, creaţiile lui populare, care îşi trag seva din existenţa multimilenară în spaţiul geografic rânduit fiecăruia de sus, spaţiu care îi influenţează destinul. Oamenii îşi unesc destinul cu locurile unde s-au născut, nu-şi vor uita niciodată satul natal şi îşi vor uni aspiraţiile, dorurile, bucuriile şi necazurile cu aceste locuri, pe care le vor cânta în creaţiile lor literar-artistice. Poeziile şi cântecele noastre populare reprezintă o comoară de nestemate, pe care le-au cizelat, le-au scos la lumină şi le-au aşezat în circuitul valorilor universale acele personalităţi locale, care au devenit astfel exponenţii semenilor lor.

O astfel de personalitate locală, culegător de folclor şi interpret de muzică populară, care a devenit, prin muncă, dăruire şi pasiune exponentă a gândurilor şi dorurilor tuturor românilor, este distinsa doamnă Nineta Popa. Născută în Ţara Loviştei, în comuna Boişoara, judeţul Vâlcea, la 19 iulie 1959, într-o familie cu patru copii, această ,,păcurăriţă cântătoare", cum o numea Sorin Mazilescu, înzestrată cu un ton vital propriu acestui teritoriu extracultural de mare poezie şi farmec, va deprinde toate tainele interpretării cântecelor ciobăneşti locale şi de peste munţi şi va rămâne ataşată tradiţiilor locului cu toată convingerea şi resursele fiinţei sale. Nineta Popa a cultivat, în creaţia şi în interpretările ei (ca şi inegalabila Lucreţia Ciobanu, care i-a influenţat cariera) cântecul ardelenesc, atât de melodios şi plin de savoarea emoţiei sincere, pe care consătenii boişoreni l-au preţuit din cele mai vechi timpuri.

La vârsta de doi ani şi jumătate a fost înfiată de o familie din localitatea doljeană Cerăt. Face şcoala elementară, clasele I-V, în această comună, iar clasele VI-VII în comuna Boişoara. La vârsta de 12 ani, adică în anul 1971, pleacă în căutarea părinţilor ei adevăraţi. Însă, după câţiva ani, avea să se întoarcă la familia adoptivă.

Urmează cursurile Liceului Agricol din oraşul Sibiu; aici a fost descoperită ca o valoroasă cântăreaţă de muzică populară. S-a impus la concursurile şcolare, mai apoi în diverse programe artistice, unde era invitată pentru calităţile sale deosebite interpretative. A fost întotdeauna îndrăgostită de portul popular din Mărginimea Sibiului, precum şi de cel din Boişoara, care era mult influenţat de cel ardelenesc.

Cariera de solistă remarcabilă şi-a început-o după terminarea liceului, la Uzina ,,Independenţa" din Sibiu, cu prilejul reînfiinţării ansamblurilor profesioniste ,,Cindrelul" şi ,,Junii Sibiului". A fost perioada cea mai

importantă din viața Ninetei Popa, privind formarea sa ca interpretă de muzică populară. Ea se așază acum serios la masa de lucru, prelucrând folclorul muzical cules din zonele Mărginimii Sibiului, dar şi pe cel din Țara Loviştei, punându-l pe portativ şi făcându-l cunoscut publicului doritor şi iubitor de muzică populară românească. Susținută permanent de conducerea acestor ansambluri folclorice din Sibiu, Nineta Popa avea să participe la înregistrarea primului CD, alături de Mircea Marcos, Dumitru Giurcă şi Maria Lia Bologa.

A fost începutul unei lungi şi impresionante cariere, de culegere, prelucrare şi conservare a tezaurului loviştean, Nineta Popa înregistrând două CD-uri: *Bună ziua, maică bună* (1989), trei ani mai târziu, *Sunt fată din Boişoara*, şi un album de colinde în 1995, alături de solista Mariana Anghel. De altfel, discografia artistei vorbeşte de la sine : *Dragu mi-i s-aud cântând, De la stâna din Bătrâna, Trec zilele omului, Badea cu căciula sură*, şi ultimul album, *Doamne, pentru câte am* (2010), sunt CD-uri care conțin cel puțin fiecare câte o melodie ce s-a bucurat de apreciere la nivel național.

Multe sunt piesele pe care Nineta le-a interpretat în cadrul emisiunilor de radio sau cele de televiziune, neexistând un post sau o emisiune de folclor în care să nu se impună prin vocea-i plăcută şi melodiile sale deosebite: *Badea cu căciula sură, Bună ziua, maică bună, Frunzuliță matostat, Ce vremuri grele trăim, Mai întoarce, Doamne, roata*.

În decursul carierei sale, a trecut pe la Orchestra Vâlceanca din Râmnicu-Vâlcea (1996-1999), Teatrul ,,Al. Davila" din Piteşti (1999-2009), ca solistă vocală în cadrul Orchestrei profesioniste ,,Doina Argeşului", contribuind la reuşita spectacolelor prezentate pe scenele din România. Din anul 2009, prin transferul acestei orchestre, a fost încadrată la Centrul Județean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiționale Argeş, unde se află şi în prezent.

Nineta Popa rămâne solista de renume ce readuce publicului iubitor de muzică populară strălucirea cântecelor din Țara Loviştei, Mărginimea Sibiului şi din zonele limitrofe acestui spațiu folcloric deosebit de bogat. Este invitată în permanență de posturile de televiziune şi participă, alături de alți valoroşi interpreți de muzică populară, la numeroase emisiuni de etnografie şi folclor. Are un mare suflet de româncă, îşi iubeşte familia şi înmulțeşte prin muncă asiduă talentul pe care i l-a dat Dumnezeu.

Păstoritul – activitate tradițională în Țara Loviștei

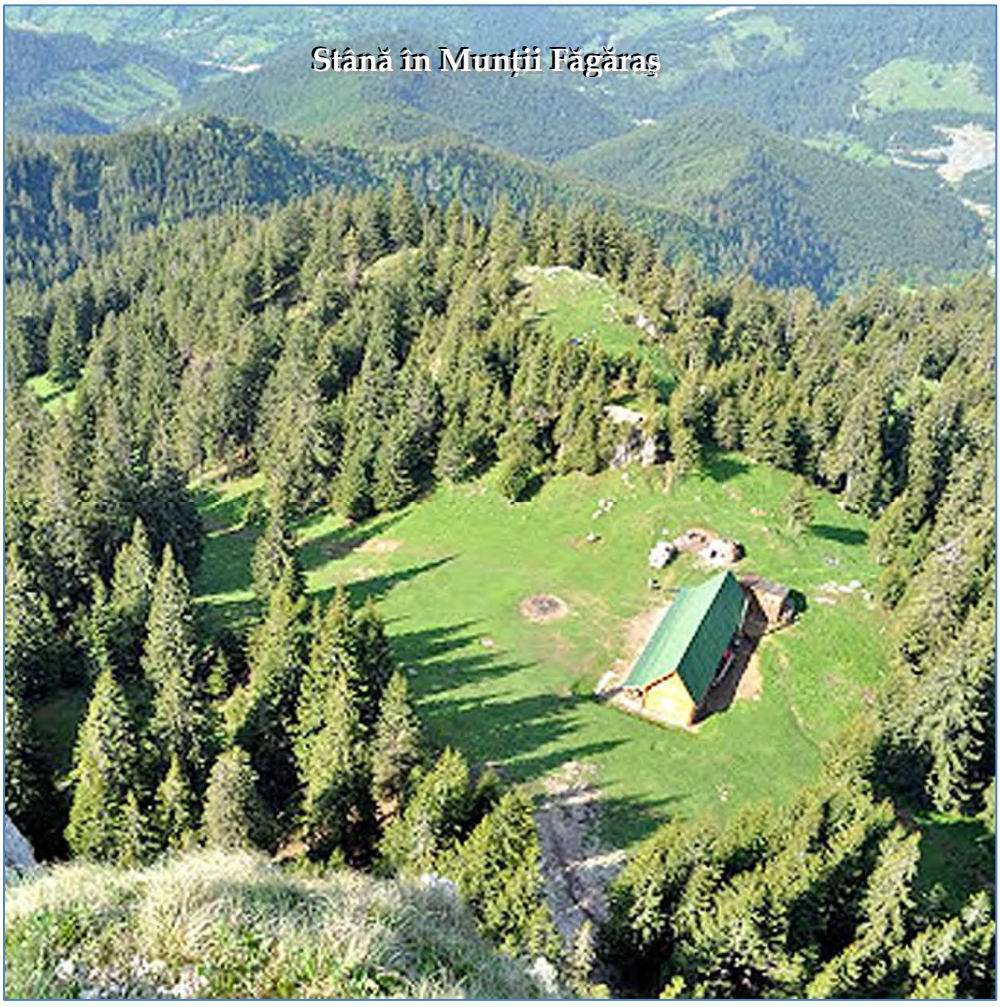

Stână în Munții Făgăraș

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 1 august 1949, oraşul Drăgăşani (astăzi municipiu), judeţul Vâlcea; economist (1971), doctor în ştiinţe economice (1989); publicist – autor şi coautor a numeroase studii ştiinţifice şi volume de specialitate, publicate între 1977-2014; cercetător ştiinţific la Institutul de Economie Mondială din Bucureşti (1971-1989), reprezentant comercial la Ambasada României din Statele Unite ale Americii (1989-1990), guvernator al Băncii Naţionale a României (sept. 1990 – în prezent), membru al Clubului de la Roma (din 1993), preşedinte al Asociaţiei Române pentru Clubul de la Roma, vicepreşedinte (ales în 1998 al Clubului Guvernatorilor Băncilor Centrale din Balcani, Marea Neagră şi Asia Centrală (ales în 1998), preşedinte al acestui club (ales în 2002), prim-ministru al României (16 dec. 1999 – nov. 2000), candidat independent la

preşedinţia României, la alegerile din 26 noiembrie 2000, membru corespondent (2001) şi membru titular al Academiei Române (2006), membru corespondent al Academiei Regale de Ştiinţe Economice şi Financiare din Spania (19 nov. 2007), membru corespondent al Academiei Regale a Doctorilor din Spania (25 nov. 2009); Doctor Honoris Causa al Universităţii din Craiova (oct. 2003), al Universităţii din Piteşti (dec. 2006), al Universităţii „George Bacovia" din Bacău (aug. 2007) şi al Universităţii „Babeş-Bolyai" din Cluj-Napoca (26 feb. 2009); Cetăţean de Onoare al municipiului Drăgăşani (2001), Cetăţean de Onoare al municipiului Sibiu (2007); Ordinul „Meritul Industrial şi Comercial", în grad de Mare Ofiţer (2 feb. 2007), Ordinul Naţional „Steaua României", în grad de Colan (26 ian. 2010) -

* *

Născut la Drăgăşani, Mugur Isărescu are rădăcini după mama sa, Aritina – fiică a cârciumarului Nae Fârtat (vecin cu bunicii mei materni, al cărui strămoş, „Fârtat din Creţeni", este atestat ca martor într-un document emis în secolul al XVI-lea) –, pe valea Pesceanei, în satul Mreneşti, comuna Creţeni iar după tatăl său, Constantin Isărescu, pe valea Luncavăţului, la Şirineasa. Acesta se înscrie între cele mai reprezentative personalităţi ale românilor, născute sau cu rădăcini în bătrâna şi vestita podgorie a Drăgăşanilor. Este primul guvernator al Băncii Naţionale a României şi al doilea prim-ministru al României, după istoricul şi politicianul drăgăşenean Radu Vasile (văr al mamei mele), prim-ministru în perioada 1998-1999. De asemenea, este al treilea prim-ministru vâlcean, după generalul Nicolae Rădescu – ultimul prim-ministru al unui guvern român liber înainte de instaurarea regimului comunist în România.

La ceas aniversar, suntem onoraţi cu două schiţe de portret realizate de către Preasfinţitul Părinte Dr. Emilian Lovişteanul, episcop-vicar al arhiepiscopiei Râmnicului şi profesorul Emil Istocescu, cel ce i-a fost omagiatului nostru profesor de limba şi literatura română, dar şi diriginte în anii de liceu.

MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 YEARS OLD

- born on August 1, 1949, Drăgăşani town (nowadays municipality), Vâlcea county; economist (1971), with a PhD in economic sciences (1989); publicist – author and coauthor of numerous scientific studies and specialty volumes, published between 1977-2014; scientific researcher at the World Economy Institute from Bucharest1971-1989), commercial representative at the Romanian Embassy from the United States of America (1989-1990),

governor of the National Bank of Romania (Sept., 1990 – until present), member of the Club from Rome (since 1993), president of the Romanian Association for the Club of Rome, vicepresident (chosen person in 1998 of the Central Bank Governors Club from the Balcans, The Black Sea and Central Asia (chosen in 1998), president of this club (chosen in 2002), prime-minister of Romania (Dec. 16, 1999 – Nov., 2000), independent candidate at the Romanian presidency, at the November 26, 2000 elections, corresponding member (2001) and appointed member of the Romanian Academy (2006), corresponding member of the Royal Academy of Economic and Financial Sciences from Spain (Nov. 19, 2007), coresponding member of the Doctors Royal Academy from Spain (Nov. 25, 2009); Doctor Honoris Causa of the University from Craiova (Oct., 2003), of the University of Piteşti (Dec., 2006), of „George Bacovia" University from Bacău (Aug., 2007) and of „Babeş-Bolyai" University from Cluj-Napoca (Feb. 26, 2009); Honorable Citizen of Drăgăşani Municipality (2001), Honorable Citizen of Sibiu Municipality (2007); „Meritul Industrial şi Comercial" order, in the rank of Great Officer (Feb. 2, 2007), the National Order „The Romanian Star", in the rank of Collar (Jan., 26, 2010) -

* *

Born in Drăgăşani, Mugur Isărescu belongs to Pesceana Valley, Mreneşti village, Creţeni commune, after his mother, Aritina – daughter of the publican Nae Fârtat (neighbour of my maternal grandparents, whose ancestor „Fârtat from Creţeni", is attested as witness in a document released in the 16th century) –, on Pesceana Valley, in Mreneşti village, Creţeni commune, and after his father, Constantin Isărescu, he belongs to Luncavăţului Valley, inŞirineasa. Mugur Isărescu is one of the most representative Romanian personalities, born or with roots in the old and famous vineyard of Drăgăşani. He is the first governor of the National Bank from Romania and the second prime-minister of Drăgăşani, Radu Vasile (my mother's cousin)), prime-minister between 1998-1999. He is also the third prime-minister from Vâlcea, after the general Nicolae Rădescu – the last prime-minister of a free Romanian govern before the instauration of the communist regime in Romania.

At anniversary time, we are honored with the two portrait sketches done by His Grace Father Dr. Emilian Lovişteanul, dean-bishop of the Archepiscopate of Râmnic and the teacher, Emil Istocescu, who was the Romanian teacher and former teacher during high school of the one we are now celebrating.

Domnul Academician Constantin Mugur Isărescu, binefăcător al eparhiei Râmnicului

† Emilian Lovişteanul

Existența omului în lume are valoare din perspectiva chemării la viață de către Dumnezeu şi a chipului dumnezeiesc pe care îl poartă fiecare om şi al nemuririi sufletului.

Raportarea la aceste valori netrecătoare îl determină pe om să iubească viața, să-l iubească pe Dumnezeu şi pe semenii săi, contribuind prin faptele sale la bunul mers al familiei, comunității şi al poporului, prin acestea înțelegând şi Biserica ce le cuprinde în slujirea ei.

Viața omului reprezintă darul cel mai de preț pe care îl primeşte persoana umană de la Dumnezeu, iar fiecare zi şi aniversare reprezintă un prilej de a-i mulțumi pentru acest dar, cu gândul mai întâi la Cel care a creat omul şi universul şi apoi la semenii din jur.

Aniversarea a 65 de ani de viață ai Domnului Mugur Isărescu, Guvernatorul Băncii Naționale a României, înseamnă frumusețea buchetului de împliniri şi fapte săvârşite de-a lungul existenței terestre. S-a născut în localitatea Drăgăşani, Județul Vâlcea din părinții Constantin şi Satina Isărescu. Au fost două persoane apropiate de Biserică şi în frumoasă prietenie cu vrednicul de pomenire Arhiepiscop Gherasim al Râmnicului. Din istoria spirituală a locului (mănăstirile Dobruşa, Mamu şi Morunglavu) şi podgoriile Drăgăşanilor ce veghează curgerea lină a Oltului către Dunăre, familia Isărescu scrie o pagină frumoasă de viață ce înnobilează pitorescul românesc.

Prietenia Părintelui Arhiepiscop Gherasim cu familia Domnului Guvernator Isărescu a născut fapte ctitoriceşti pentru mănăstirile eparhiei care se aflau în condiții precare de existență. În timpul regimului comunist, multe aşezăminte monahale au fost închise, iar altele au căzut în ruină; în aceste condiții, păstorirea Înaltpreasfințitului Gherasim la Râmnic s-a desfăşurat cu grija refacerii şi restaurării unor mănăstiri istorice.

Ajutorul consistent oferit prin grija şi bunăvoința Domnului Mugur Isărescu a contribuit la refacerea mănăstirii Dintr-un Lemn (sec. XVI), Bistrița (sec. XV, ctitoria boierilor Craioveşti), Arnota (ctitorită de Voievodul Matei Basarab în sec. al XVII-lea), Hurezi (ctitorită de Sf. Voievod Martir Constantin Brâncoveanu la sfârşitul sec. al XVII-lea) şi un Centru pastoral-cultural în curtea Arhiepiscopiei Râmnicului.

La mănăstirea Dintr-un Lemn a fost refăcută incinta şi totodată acoperită cu tablă, realizându-se un spațiu monastic potrivit şi primitor pentru pelerini.

Mănăstirea Bistrița se afla în ruină la sfârşitul perioadei comuniste, neavând decât un singur vieţuitor, încât a fost necesară o lucrare amplă de refacere şi construire din nou a zidurilor cu chilii şi întemeierea unei obşti de monahii.

Arnota, mănăstirea dragă Arhiepiscopului Gherasim, a fost şi ea refăcută în totalitate, după ce cu ani în urmă, harnicul vlădică se ocupase de o altă ctitorie a Voievodului Matei Basarab, mănăstirea Căldăruşani.

La mănăstirea Hurezi, Domnul Constantin Isărescu a sprijinit construirea unei case pentru mănăstire şi pelerini, fiind de mare trebuință pentru ctitoria Sfântului Voievod Martir Constantin Brâncoveanu, ocrotitorul spiritual al domniei sale.

Centrul eparhial al Râmnicului avea nevoie de un spațiu în care să organizeze conferințe, o bibliotecă, un muzeu şi spații pentru alte trebuințe. Astfel, într-un timp scurt (1999) a fost construit noul centru ce poartă numele Sfântului Ierarh Martir Antim Ivireanul.

În toate aceste locuri, Arhiepiscopul Gherasim a pus mult suflet şi multă osteneală, fiind ajutat la ctitorirea lor de Domnul Mugur Isărescu şi de alți binefăcători. Era o necesitatea urgentă şi Domnia Sa a înțeles contextul istoric potrivit pentru săvârşirea unor astfel de fapte care să continue lucrarea voievozilor şi boierilor români care au înălțat cetăți ale rugăciunii păstrătoare de credință şi cultură creştină.

Este cunoscut rolul misionar şi cultural al mănăstirilor şi frumusețea pe care o revarsă peste Vâlcea, prezența şi lucrarea acestor vetre de sihăstrie românească şi ortodoxă.

Astfel, la anii vieții pe pământ şi la faptele săvârşite, se adaugă conlucrarea dintre ctitor şi chiriarh care a rodit în pământul vâlcean spre folosul monahilor şi monahiilor şi spre bucuria pelerinilor.

Dumnezeu să răsplătească faptele ctitoriceşti săvârşite şi să dăruiască Domnului Isărescu şi familiei sale, ani mulți, frumoşi, rodnici şi binecuvântați.

Guvernatorul Băncii Naționale a României
Între Mugur Constantin Isărescu

Emil Istocescu

La 1 august 2014, Academicianul Mugur Isărescu, Preşedintele Consiliului de Administraţie şi Guvernator al Băncii Naţionale a României (BNR), a împlinit 65 de ani. Născut la Drăgăşani, judeţul Vâlcea, a urmat cursurile generale şi gimnaziale (1959-1963) la Şcoala „Nicolae Bălcescu“, iar pe cele secundare la Liceul Teoretic din localitatea natală, denumit astăzi Colegiul Naţional „Gib Mihăescu“ (între 1963-1967) şi Facultatea de Comerţ Exterior din cadrul Academiei de Ştiinţe Economice din Bucureşti, absolvită în 1971.

După absolvirea facultăţii, a lucrat ca cercetător ştiinţific la Institutul de Economie Mondială din Bucureşti, până în 1989, când a obţinut titlul de Doctor în economie, cu teza „Politici ale ratelor de schimb“.

Din acelaşi an, a lucrat la Ministerul Afacerilor Externe, apoi ca reprezentant comercial la Ambasada României din Statele Unite ale Americii (SUA), iar din septembrie 1990, a fost numit Guvernator al Băncii Naţionale a României, moment critic în care toată rezerva valutară a României se consumase pe importuri, iar inflaţia luase proporţii îngrijorătoare.

În 1993 devine membru al Clubului de la Roma, apoi ales Preşedinte al Asociaţiei Românea Clubului de la Roma, iar din 1999, reales în această funcţie.

În 1998 a fost ales vicepreşedinte al Clubului Guvernatorilor Băncilor Centrale din Balcani, Marea Neagră şi Asia Centrală, iar în anul 2002, preşedinte al acestui club.

Din 16 decembrie 1999, până în noiembrie 2000, a fost prim-ministru al României. Guvernul condus de Domnia sa a elaborat strategia economică de aderare la Uniunea Europeană (UE).

La alegerile din 26 noiembrie 2000, a fost candidatul independent la Preşedinţia României, fiind susţinut de Convenţia Democrată Română – 2000.

După această dată, a revenit la Banca Naţională a României, în aceeaşi calitate de Guvernator şi Preşedinte al Consiliului de Administraţie, pentru următoarele mandate, fiind reconfirmat de curând pentru un nou mandat de 5 ani (2015-2020), devenind astfel unul dintre cei mai longevivi guvernatori pe plan european şi mondial.

Mugur Isărescu este autorul unui plan economic liberal, care a condus la redresarea României printr-o politică monetară extrem de inteligentă. La 1 septembrie 2005, a introdus leul nou, după liberalizarea contului de capital. A dus o politică activă în privinţa dobânzilor acordate la credite, a siguranţei banilor.

În 2001, a fost ales membru corespondent al Academiei Române, devenind membru titular al acestui prestigios for ştiinţific al României, în anul 2006. În prezent, este şi Preşedintele Secţiei de Economie, Sociologie şi Ştiinţe Juridice a Academiei Române. Pe 19 noiembrie 2007 a devenit membru corespondent al Academiei Regale de Ştiinţe Economice şi Financiare din Spania, iar pe 25 noiembrie 2009 a devenit membru corespondent al Academiei Regale a Doctorilor din Spania.

Activitatea publicistică şi editorială. De-a lungul anilor, începând cu 1977, singur sau în colaborare, publică o serie de studii ştiinţifice şi volume de specialitate.

Distincţii. De-a lungul îndelungatei activităţi de guvernator al BNR, Mugur Isărescu a primit mai multe distincţii şi titluri, printre care: Doctor Honoris Causa al Universităţii din Craiova (octombrie 2003), al Universităţii din Piteşti (decembrie 2006), al Universităţii „George Bacovia“ din Bacău (august 2007) şi al Universităţii „Babaş-Bolyai“, din Cluj-Napoca (26 februarie, 2009). Din 2001 este Cetăţean de Onoare al municipiului Drăgăşani, titlu acordat „în semn de recunoştinţă şi admiraţie pentru tot ceea ce îl reprezintă ca personalitate marcantă a patriei noastre”, iar din iunie 2007 este Cetăţean de Onoare al municipiului Sibiu.

La data de 2 februarie 2007, Preşedintele României, Traian Băsescu, i-a conferit Ordinul „Meritul Industrial şi Comercial“, în grad de Mare Ofiţer, pentru „cea mai spectaculoasă perioadă de creştere de după cel de al Doilea Război Mondial”, cu această ocazie fiind decorat întregul Consiliu de Administraţie al Băncii Naţionale a României. De asemenea, la 26 ianuarie 2010, preşedintele Traian Băsescu i-a conferit cea mai înaltă distincţie a statului român, Steaua României, în grad de Colan, „pentru efortul deosebit depus în vederea elaborării şi implementării politicilor care au asigurat stabilitatea financiară a României”.

Mărturii evocator-sentimentale. Când, prin anii 1962-1966, Mugur Isărescu era elevul nostru la Liceul Teoretic din Drăgăşani, fiindu-i profesor de limba şi literatura română, dar şi diriginte, nu aveam să intuim devenirea sa spectaculoasă în timp, reţinând în schimb figura-i blajină, calmă şi prietenoasă cu privire iscoditoare şi siguranţa cu care îşi etala cunoştinţele.

Probabil că recomandarea noastră de a face, alături de ceilalţi colegi, efortul să scrie caligrafic a reţinut-o ca pe o toană ciudată a noastră, fapt care l-a determinat să ne scrie pe o carte poştală ilustrată expediată din San Francisco (SUA), prin 1976 următoarele rânduri: *„Îmi amintesc că acum… 12 ani în urmă, mă învăţaţi să scriu frumos! Nu ştiu dacă am reuşit! Primiţi sincere salutări şi urări de bine „tov. diriginte”. 31 oct. 1976, San Francisco”*.

Ne dădea de înţeles, indirect că pretenţia noastră pentru scrierea frumoasă – pe care a respectat-o totuşi, nu l-a împiedicat, ci l-a ajutat în ascensiunea profesională.

* *

Mugur Isărescu a sprijinit financiar, în mod consistent, urbea natală, astfel, în ziua de 10 mai 1997, în Drăgăşani, s-a desfăşurat o ceremonie memorabilă cu prilejul dezvelirii bustului dedicat lui Gib Mihăescu, prozatorul modern, fiu al acestei urbe, cheltuiala căruia a fost asigurată cu un gest de bunăvoinţă şi patriotism local al guvernatorului Băncii Naţionale a României.

Din nețărmurita dragoste pentru vajnicii săi părinți, care îşi află locul de veşnică odihnă în cimitirul oraşului natal – Drăgăşani, a asigurat amenajarea aleilor cimitirului, unde se află şi obeliscul închinat eteriştilor greci, care au căzut în confruntarea cu turcii, şi monumentul eroilor locali, căzuți în Războiul de Independență şi în cele două războaie mondiale, precum şi o capelă dedicată ceremoniilor religioase de înhumare a celor decedați din acest oraş.

De asemenea, prin 2001, cu ocazia amenajării unui nou sediu al Primăriei municipiului Drăgăşani, lucrări realizate cu sprijinul guvernatorului Mugur Isărescu, drept recunoştință, edilii locali, reprezentați de primarul Gheorghe Iordache, au amenajat, la parterul edificiului administrativ o sală dedicată expozițiilor şi manifestărilor multiple cultural-sociale, sală care îi poartă numele. În Cartea de Onoare a Primăriei a rămas imortalizat un text de suflet al guvernatorului Mugur Isărescu, cu prilejul inaugurării noului sediu, text pe care îl reproducem mai jos:

29 iunie 2001, Drăgăşani

Doi drăgăşăneni adevărați – născuți, crescuți şi şcoliți în urbea Drăgăşanilor între dealurile cu vie şi vin – doresc din tot sufletul ca ziua de astăzi, luminată de sfinții apostoli Petru şi Pavel să marcheze renaşterea oraşului nostru.

Dragăşaniul să ajungă repede la fel de frumos ca această clădire nouă a Primăriei, aşezată nu departe de cea dărâmată cu păcat în anii din urmă! Drăgăşaniul să-şi regăsească valorile adevărate în tradițiile sale seculare, surprinse în hrisovul domnesc de naştere adresat pârcălabului Fârtat. Iar locuitorii acestor ținuturi, proprietari de vie şi hărnicie să devină prosperi, aşa cum ne aminteam noi din copilăria noastră.

Dumnezeu să ne ajute!

Ileana şi Mugur Isărescu,

cu părinții, frații şi surorile, toți din Drăgăşani

Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Râmnicului - Centenar „Constantin Isărescu” (13 iunie 2013)

Dealul Olt-Drăgăşani, Conacul Isărescu

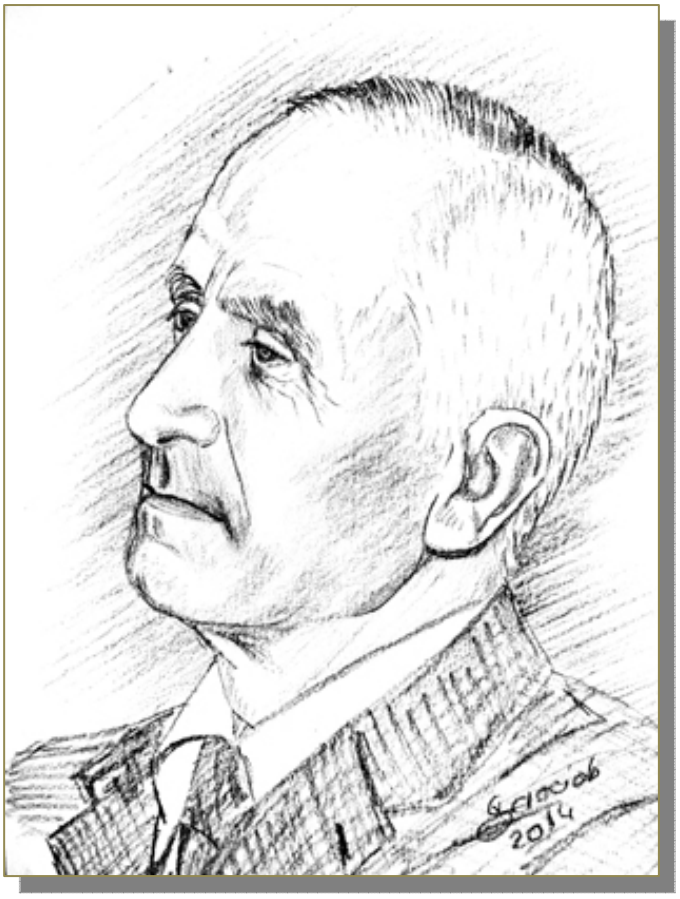

GHEORGHE DEACONU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 22 august 1944, satul Piatra, comuna Ciofrângeni, județul Argeş; filolog, etnolog şi folclorist; doctor în filologie (1984); eseist, publicist, scenarist şi regizor de spectacole, animator cultural, editor (a alcătuit, îngrijit şi prefațat numeroase volume – antologii, monografii şi studii privind cultura populară din județul Vâlcea); autor a numeroase articole şi studii publicate în revistele de cultură; autor al unor volume de specialitate; fondator al Editurii Patrimoniu, Râmnicu-Vâlcea, fondator şi director al SC Ateneul „Meşterul Manole" SRL şi al Editurii „Fântâna lui Manole", Râmnicu-Vâlcea; director (cu întreruperi) al Casei Județene a Creației Populare Vâlcea (1968-2000), director al Centrului Național de Conservare şi Valorificare a Tradiției şi Creației Populare (1990-1992), director al Direcției Județene pentru Cultură,

Culte şi Patrimoniul Cultural Naţional Vâlcea (2001-2004); fondator al mai multor publicaţii de profil, printre care „Izvoraşul” (serie nouă) şi „Doina Oltului”; cofondator al Galeriei de Artă Populară Contemporană şi al Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop” (componentă a Bibliotecii Judeţene „Antim Ivireanul” Vâlcea); fondator şi conducător al unor asociaţii, societăţi, cluburi, studiouri etc., printre care şi Asociaţia Folcloriştilor Vâlceni (1969), fondator şi coordonator al unor programe şi proiecte culturale, devenite tradiţionale: „Cântecele Oltului” – festival folcloric al judeţelor străbătute de râul Olt, „Cocoşul de Hurez” – târg naţional al ceramicii populare româneşti, „Hora Costumelor” – sărbătoare a portului popular vâlcean (1970), „Învârtita dorului” şi „La izvorul fermecat” (1973) – festivaluri păstoreşti, Festivalul de creaţie „Vâlcea artistică” (1975), „Brâul de aur” – festival al dansului popular vâlcean, Grupul vocal bărbătesc „Rapsozii Oltului”; membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului (2001); distincţii: Medalia „Meritul Cultural” cl. I (1983), Premiul Fundaţiei Naţionale pentru Civilizaţie Rurală „Nişte Ţărani” (1998), Ordinul „Meritul Cultural” cl. I, în grad de Cavaler, Categoria F, „Promovarea culturii”, conferit de preşedinţia României (2004), Cetăţean de Onoare al Judeţului Vâlcea (2014) -

* *

Gheorghe Deaconu, argeşean prin naştere şi vâlcean prin adopţie, face parte din elita culturii româneşti călită în anii de restricţii şi cenzură impuse de regimul comunist. Harnic şi devotat profesiei în care s-a format, acesta slujeşte cultura vâlceană şi naţională cu credinţă, dăruire şi pricepere de peste 45 de ani, urmele sale fiind profunde în mişcarea artistică, creativă, publicistică şi editorială din această veche vatră românească ce vine din istorie cu numele de Vâlcea.

Meritele distinsului omagiat sunt puse în valoare, într-un „tablou editorial”, de către vechiul şi bunul său coleg, prieten şi colaborator filologul şi scriitorul Ioan St. Lazăr.

GHEORGHE DEACONU, 70 YEARS OLD

- born on August 22, 1944, Piatra village, Ciofrângeni commune, Argeş county; philologist, ethnologist and folklorist; with a PhD in Philology (1984); essayist, publicist, scriptwriter and shows director, cultural entertainer, editor (he elaborated, coordinated and prefaced numerous volumes – anthologies, monographies and studies regarding the popular culture from Vâlcea county); author of numerous articles and studies published in culture magazines; author of some scientific volumes; founder of

Patrimoniu Publishing House, Râmnicu-Vâlcea, founder and director of SC Meşterul Manole Atheneum SRL and of „Fântâna lui Manole" Publishing House, Râmnicu-Vâlcea; director (with interruptions) of the Popular Creation County House Vâlcea (1968-2000), director of the National Center of Conservation and Capitalization of Tradition and Popular Creation (1990-1992), director of the County Direction for Culture, Cults and of the National Cultural Patrimony Vâlcea (2001-2004); founder of various profile publications, among which Izvoraşul (new series) and Doina Oltului; cofounder of the Contemporary Popular Art Gallery and of „Mihail Pop" Ethnology Library (component part of Antim Ivireanul County Library Vâlcea); founder and leader of some associations, societies, clubs, studios etc., among which the Folklorists' Association from Vâlcea (1969), founder and coordinator of some cultural programs and projects, later become traditional: „Cântecele Oltului" – folkloric festival of the counties traversed by Olt river, „Cocoşul de Hurez" – national fair of the Romanian popular pottery, „Hora Costumelor" – celebration day of the popular garb from Vâlcea (1970), „Învârtita dorului" and „La izvorul fermecat" (1973) – pastoral festivals, „Vâlcea artistică" Creation Festival (1975), „Brâul de aur" – festival of the popular dance from Vâlcea, „Rapsozii Oltului" Manly Vocal Group; founding member of the Cultural Forum of Râmnic (2001); awards: The Medal „Meritul Cultural" cl. I (1983), The National Foundation Prize for Rural Civilization „Nişte Ţărani" (1998), the Order „Meritul Cultural" cl. I, in the rank of cavalier, F Category, „Promovarea culturii", bestowed by the presidency of Romania (2004), Honorable Citizen of Vâlcea County (2014) -

* *

Gheorghe Deaconu, born in Argeş and adopted by Vâlcea, is part of the Romanian culture elite hardened during the years of restrictions and censorship imposed by the communist regime. Hard-working and devoted to his profession, he serves the national culture as well as the culture from Vâlcea with faith, devotion and skills of over 45 years, his traces being deeply printed in the artistic, creative, publicistic, editorial movement from this old Romanian hearth that was named by history, Vâlcea.

The merits of the honorable man we are now praising are emphasized in an editorial frame by his old and good colleague, friend and fellow worker, the philologist and writer Ioan St. Lazăr.

Competență şi performanță întru promovarea culturii populare

Ioan St. Lazăr

Pe colegul şi prietenul etnolog şi folclorist, Gheorghe Deaconu, în 1999, în postfața unui volum dialogic, pe care i l-a dedicat scriitorul Ion Soare, *Gheorghe Deaconu – vocație şi devenire*, îl defineam, pentru tot ce a trăit, a gândit şi a acționat în planul culturii populare, drept „un intelectual haretian", străduindu-mă să-i fac, dintr-o bogată experiență de „împreună-lucrare", un portret, fără voia mea, parțial, alcătuit din secvențe sugestive şi, pe alocuri, literar. Selectez mai jos, într-o altă ordine, câteva fragmente în sensul definiției:

Trăind „de mic" şi reîntorcându-se în „miezul" vieții săteşti, al datinilor şi creațiilor poporului, Gheorghe Deaconu a conştientizat (mai mult decât alții) că trebuie să se afle mereu într-o «misiune» (haretiană, dacă-i pot spune astfel) şi a dat actelor sale putere de semnificație majoră…

Am profunda convingere că, dacă n-ar fi fost să fie director, diriguitor cultural, dacă ar fi fost să rămână profesor în sat, Gheorghe Deaconu ar fi reeditat – cu noblețe şi tenacitate ideală – modelul lui Gheorghe Bobei şi al atâtor altor intelectuali, chiar contemporani, ca Vartolomei Todeci, care s-au identificat în gând şi faptă cu păstrătorii tradițiilor satului, fiind mai înțelepți şi mai fericiți decât oricare alții! A fost să fie, însă, director într-o instituție profilată spre acest sens, iar noi, toți cei care am lucrat cu el, i-am prețuit fără rezerve patetismul, spiritul curat şi idealist, dar şi capacitatea organizatorică ieşită din comun, aşa încât ne-a fost şi ne este oricând „directorul". A văzut întotdeauna sensul major şi ne-a chemat către el!...

Ca şi alți intelectuali oneşti, Gheorghe Deaconu a înțeles de timpuriu că pot să nu fie promotori asidui ai comandamentelor politice ale vremii şi că, potrivit aforismului după care «în orice rău este şi un bine», trebuie să-şi orânduiască fapta astfel încât, în pofida compromisurilor inerente, să o facă sămânță bună, cu rod sigur, durabil. El s-a dedicat resuscitării datinilor locului şi recuperării valorilor folclorice intrate în „eclipsă" (colinde, balade ş.a.); s-a dedicat promovării autenticității în creația folclorică şi de artă populară, stimulării individualităților creatoare şi etalării lor; s-a dedicat aducerii în actualitate a tradiției culturale cărturăreşti şi artistice din Vâlcea şi stimulării unor replici valorice din partea noilor generații de creatori de artă vâlceni…

Gheorghe Deaconu este intelectualul de factură haretiană, convins că, în „mecanica socială”, are un loc şi un rol propriu, organic şi, de aceea, s-a dăruit faptei constructive pentru ridicarea alor săi, a neamului; este intelectualul haretian confirmat în «misiunea» sa de către Şcoala Sociologică de la Bucureşti (eminentă, în perioada interbelică, pe plan internaţional!), care nu cerceta faptele în mod izolat, ci în corelaţiile lor sociale şi promova acţiunea pentru cunoaşterea, conservarea şi valorificarea tezaurului popular de gândire şi simţire umană în vitalitatea lui curentă; este intelectualul care, cu această formaţie (dobândită prin studiu şi meditaţie), cu aceste resorturi de gândire şi acţiune, nu s-a lăsat copleşit de comandamentele politico-ideologice ale epocii totalitare în care i-a fost dat să activeze, ci s-a străduit să le reziste, făcând loc faptelor ce se subsumau sensului existenţei întru care se formase… Pentru conturarea acestei personalităţi, trebuie subliniată o calitate inalienabilă: Gheorghe Deaconu este un specialist recunoscut în folclor şi etnografie, pregătit la şcoala modernă a profesorului Mihai Pop, şcoală deschisă împletirii dialectice a tradiţiei cu modernitatea, a teoriei cu praxisul; este cercetătorul neobosit al folclorului „viu”, al obiceiurilor şi datinilor în actualitate, al mentalităţilor în devenire perpetuă, al structurilor ceremoniale şi artistice care se configurează în prezent pentru a se reorganiza necontenit sub impulsul tendinţelor şi factorilor interni şi externi. Această calitate a lui Gheorghe Deaconu trebuie de două ori subliniată: atât pentru realizările individuale (…), cât şi pentru realizările instituţiei pe care o conduce…

Este de menţionat că, în cartea evocată, confesiunile lui Gheorghe Deaconu dobândesc calitatea de „martor” din partea unui performer în domeniul culturii populare şi al acţiunilor culturale din Vâlcea de dinainte şi de după ’89 şi o aceeaşi calitate o posedă şi utilul documentar bio-bibliografic, care le probează şi susţine, integrându-le, cu partea lor de exemplaritate, într-o semnificaţie mai largă.

Trecând la alt palier al rândurilor de faţă, remarcăm caracterul emulativ de excepţie al relaţiei lui Gheorghe Deaconu cu profesorul (nostru) Mihai Pop, creativitatea sa ca discipol şi exeget al Profesorului. Pot afirma, în deplină cunoştinţă de cauză, că atât de mult s-a identificat Gheorghe Deaconu (şi „echipa” sa) cu spiritul profesorului Mihai Pop, lucid, luminos, activ, întemeietor şi generos, venind în întâmpinarea iniţiativelor locale şi consacrându-le prin sprijinul său (Vâlcea ocupând, în acest plan, un recunoscut loc de frunte în ţară), încât emulaţia efervescentă (şi, desigur, jertfelnică), în care a lucrat, nu i-a îngăduit timpul material şi relaxarea psihică pentru minima distanţare necesară meditaţiei şi creativităţii ştiinţifice proprii în raport cu opera Profesorului, ca şi cu sine însuşi.

Acest deziderat se împlineşte de câtva timp prin mai multe modalităţi corelative. Întâi, în legătură cu opera şi memoria Profesorului, iniţierea seriei de colocvii şi volume sub genericul *Şcoala Mihai Pop.* În primul volum, din

1997, îngrijit de Gheorghe Deaconu şi subsemnatul, semnau: Dumitru Pop, Nicolae Constantinescu, Al. Dobre, Vasile Latiş, Grațian Jucan şi cercetători vâlceni. Salutată de la început cu prețuire (în „Adevărul" din 20.11.1997), sintagma lansată în titlu dovedea, în spiritul Profesorului, lipsa de complexe a Provinciei față de Centru, şi reprezenta o opțiune care, treptat, s-a consacrat în etnologia românească de azi, îndeosebi prin confirmarea de către succesorul la catedră al Profesorului, dl. Nicolae Constantinescu, respectiv, în texte din 2003, când a configurat generațiile *Şcolii Mihai Pop*, şi din 2007, când a reliefat o seamă de trăsături ale concepției Profesorului Pop, răsfrânte în „Şcoala folcloristică Mihai Pop", cum a denumit-o Domnia Sa. Ca atare, în anul 2007, a apărut, îngrijit de subsemnatul, al doilea volum *Şcoala Mihai Pop*, în care au semnat Nicolae Constantinescu, Paul Miclău, Georgeta Stoica, Sabina Ispas, Al. Dobre şi alți autori, între care şi vâlcenii.

Într-un al doilea rând, odată cu preluarea unui fond de carte şi publicații din biblioteca profesorului Mihai Pop şi constituirea cu acesta, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul" din Vâlcea, a Bibliotecii de Etnologie „Mihai Pop" (bibliotecă anual completată cu lucrări de la Salonul Național al Cărții de Etnologie „Mihai Pop"), Gheorghe Deaconu a inițiat, cu profesionalism, seria de cataloage ale *Fondului de carte „Mihai Pop"*, începând cu cartea în limbi străine (în 2008) şi continuând cu aceea în limba română (în curs de apariție); se află în „şantier" şi catalogul de publicații periodice.

După ce, în câteva reviste şi în volume colective, publicase studii şi articole despre Profesorul Mihai Pop, anii 2007 şi 2008 i-au prilejuit lui Gheorghe Deaconu cristalizarea unui proiect personal de excepție, unic până acum la noi în țară: o trilogie de studii sub genericul *Mihai Pop – discursul despre folclor*, cuprinzând *Conceptul* (vol. I, 2007), *Metoda* (vol. II, 2008) şi *Ştiința* (vol. III – în curs de editare) – tot atâtea aspecte de resort conceptual care, numai din rațiuni metodologice sunt disociate, ele funcționând mereu în corelație. Despre acest proiect, într-o prezentare introductivă, Gheorghe Deaconu scria:

…a reconstitui modul de structurare şi funcționare a gândirii sale [a Profesorului Mihai Pop – n. n.] *este o aventură intelectuală, căci presupune o incursiune în evoluția teoriei, metodei şi practicii cercetării socio-umane pe parcursul secolului XX, evoluție care oferă imaginea unui fascinant spectacol al ideilor despre spiritul uman, despre omul social şi cultural. Mihai Pop a fost nu doar un martor al acestui spectacol, ci un actor, chiar un protagonist.* (vezi în „Forum V", Râmnicu-Vâlcea, nr. 3-4, trim. III-IV/2007, p. 1).

Mutatis mutandis, în acest „fascinant spectacol al ideilor" s-a încumetat a intra Gheorghe Deaconu, reconstituind toate treptele formației intelectuale a Profesorului Mihai Pop, disociate în relația cu mari şcoli de cultură din secolul al XX-lea, cu mari personalități străine şi românești, cu a căror ființă

şi operă a avut şansa să se întâlnească fructuos, dobândind orizont ştiinţific, concepte şi concepţii, strategii şi metode de acţiune, rigoare şi echilibru; niciodată, însă, Profesorul Pop, om al pământului şi cerului natal românesc, n-a uitat „lecţia" de acasă, a tradiţiei ancestrale şi a realităţii la zi, structurile acestora şi dinamica lor, performerii lor, oameni vii din neam, ce l-au ajutat să fie mereu în adevăr; pe acest adevăr al vieţii l-a prezentat şi altora, de aici şi din afară, câştigând prestigiu pentru ţara, ca şi pentru personalitatea lui.

Neavând, în paginile de faţă, contextul unei analize de specialitate, ne limităm la a releva dintru început aplicaţia deosebită a lui Gheorghe Deaconu pentru conceptualizare şi, în consecinţă, pentru limbajul teoretic – ceea ce îi asigură un discurs intelectual autentic, bine susţinut şi elevat. Exemplificăm cu încă un citat legat de propriul său demers: *A reconstitui gândirea lui Mihai Pop înseamnă a parcurge traseul epistemologic al etnologiei, de la „gândirea sălbatică", gândirea originară, naturală, bazată pe „logica sensibilului, a concretului" (Cl. Lévi-Strauss), proprie culturii populare, la logica savantă, elaborată, a cercetării ştiinţifice, întemeiată pe o logică a conceptului, a explicita „inconştientul colectiv", a analiza procesul de gramaticalizare a gândirii populare, proces, pe care Mihai Pop îl consideră revelator pentru devenirea tradiţiei.* (vol. I, p. 40, 41)

Şi, pentru că ştiinţa presupune ipoteze şi demonstraţia lor, consemnăm în continuare, onestă şi elegantă, formula opţiunii cercetătorului Gheorghe Deaconu:

Se poate afirma, pătrunzând logica etnologului [Mihai Pop], *că gândirea lui ştiinţifică este o echivalenţă gramaticalizată a gândirii populare. Formulez această ipoteză, conştient fiind de ambiguitatea sensului: este aceasta rezultatul travaliului sistematic al etnologului de a-şi apropia o cunoaştere cât mai aprofundată a obiectului de studiu, sau etnologul însuşi este creaţia obiectului, adică „opera" spiritului modelator al culturii populare? Altfel spus: este vorba despre o simplă analogie sau despre o omologie structurală?* (vol. I, p. 41).

De la acest nivel expresiv, care-l proiectează ca pe unul dintre cei mai dotaţi protagonişti ai demersului teoretic, din „Şcoala Mihai Pop", Gheorghe Deaconu „coboară" mai greu pentru novici, dar o face ordonat şi, uneori, aproape didactic, încât, dacă este lecturat cu consecvenţă, dovedeşte la tot pasul „buna rânduială" şi limpezime. Impresionează, într-adevăr, din „mantaua" Profesorului, dar şi din dotaţia exegetului, gândirea sistemică aplicată la proces/devenire, puterea de analiză şi aceea de sinteză, la fel de consistente fiecare, coerenţa interpretării, ca şi a dicţiunii, ştacheta intelectuală constantă, claritatea ideilor şi eleganţa frazei; acestea se menţin în discurs chiar şi când un „ce" diegetic este implicat: aspecte confesive (la persoana I), în dorinţa de inter-comunicare cu cititorul, atras astfel către „aventura" ideatică, bucuria descoperirilor, fervoarea trăirii ideilor – ceea ce,

barthian vorbind, putem spune că avem de a face, în cele două cărți, cu un „discurs îndrăgostit" de… obiectul investigației!

Nu exemplificăm îndeaproape, întrucât rostul textului de față nu este acela de a-l prezenta pe Profesorul Mihai Pop în viziunea lui Gheorghe Deaconu, ci vizează personalitatea şi realizările colegului şi prietenului meu; iar dacă paginile sunt multe, este pentru că şi realizările lui sunt multe. Amintesc succint pe acelea semnificative din planul editorial:

- inițierea, în 1970, a seriei *Folclor din Țara Loviştei*, prin antologia de cântece, legende şi studii, realizate prin cercetarea efectuată de un colectiv de la Institutul de Etnografie şi Folclor şi de la Universitatea din Bucureşti, sub conducerea prof. univ. dr. doc. Mihai Pop; din această serie, au mai apărut, până în 1989, prin grija lui Gheorghe Deaconu, încă două culegeri;

- inițierea, documentarea etnografică, co-redactarea şi tipărirea monografiei-album *Arta populară din Vâlcea* (1972), cu concursul specialiştilor Paul Petrescu, Elena Secoşan, Georgeta Stoica, Ion Vlăduțiu, şi al cercetătorilor vâlceni. În acest volum, textul semnat de Gheorghe Deaconu, referitor la aportul Centrului Județean de Îndrumare a Creației Populare şi a Mişcării Artistice de Masă conține nu doar un bilanț, cât mai ales un program de acțiune urmat cu tenacitate de către lucrătorii instituției până în '89;

- teza de doctorat, susținută în 1984, cu tema *Evoluția folclorului în satul contemporan. Dinamica obiceiurilor*, având drept conducător ştiințific pe Profesorul Mihai Pop. Am definit atunci această teză (rămasă în manuscris) drept „un prețios îndrumar pentru folcloriști", fiindcă etala spiritul ştiințific în gândire şi aplicație, buna credință întru continuitatea culturii populare, experiența în cunoaşterea devenirii şi păstrarea autenticității acesteia;

- *Patrimoniul documentar al culturii tradiționale în Vâlcea, 1968-2008*, lucrare în două volume: vol. I (2008), vol. II (2010), însoțită de *Catalogul subiectelor etnoculturale* (2010), cuprinzând indicele tematic şi de autori corespunzător. Cele două volume dau seamă de cei 40 de ani de activitate a instituției (cu denumirea de azi, Centrul Județean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea) pe care Gheorghe Deaconu a condus-o mai bine de trei decenii, implicând o strategie etnoculturală şi o metodologie de acțiune riguroase, realizate în mod tenace şi cu foarte bune rezultate. Se evidențiază un travaliu ieşit din comun al autorului, pentru documentarea şi arhivarea informațiilor, clasarea materialului, organizarea lui tematică, iar, în interiorul acesteia, prezentarea (analitică) a informației în ordine cronologică, an de an. Unică în spațiul editorial românesc relativ la demersul instituțional de profil, lucrarea, publicată la Editura „Patrimoniu" din Râmnicu-Vâlcea, are şi calitatea de „martor" şi cronică a unei perioade semnificative din istoria recentă a devenirii culturii tradiționale românești;

- *Cultura tradițională din Vâlcea, 1968-2013. O istorie concentrată şi ilustrată* (Râmnicu-Vâlcea, Ed. „Patrimoniu", 2013), realizată în colaborare

cu Elena Stoica, succesoarea de azi la conducerea aceleiaşi instituţii menţionate mai sus. Având un conţinut informaţional bogat, asociat cu ilustraţii, lucrarea este o cronică a celor mai însemnate şi semnificative realizări ale vieţii cultural-artistice vâlcene, atât în domeniul folclorului şi artei populare, cât şi în domeniul creaţiei şi interpretării artistice originale din perioada respectivă;

- *Sărbătoarea „Alegerea de june" – ritual şi spectacol* (în colaborare cu Gheorghe Tomescu, profesor în comuna Muereasca, unde s-a păstrat obiceiul respectiv), lucrare de etnologie aplicată, tipărită în 2010;

La acestea, se adaugă peste 30 de studii şi articole de profil etnologic, publicate în „Revista de Etnografie şi Folclor", în „Studii şi Comunicări de Etnologie" (Sibiu), în seria „Sinteze" a Centrului Naţional al Creaţiei Populare, în „Cerc" – revista Facultăţii de Litere a Universităţii din Bucureşti, în „Caietele ASER" (ale Asociaţiei de Ştiinţe Etnologice din România), în revistele „Studii vâlcene" şi „Forum-V", în diferite volume colective, ca şi în *Enciclopedia Judeţului Vâlcea* – lucrări care-şi aşteaptă adunarea în volume personale.

Ieşind, din anul 2005, în orizontul pensiei (pe care i-l dorim cât mai extins!), Gheorghe Deaconu a înfiinţat Ateneul Meşterul Manole, iar în cadrul acestuia, Editura „Fântâna lui Manole", una din puţinele edituri cu program, cu serii tematice susţinute an de an. Între cărţile de profil etnologic editate, amintim, pe lângă cele două dedicate profesorului Mihai Pop, pe acelea despre Teodor Bălăşel, Gh. N. Dumitrescu-Bistriţa (şi folcloriştii vâlceni), Constantin Catrina, Nicolae Constantinescu, Ion Ghinoiu, şi, mai recent, Vartolomei Todeci (exemplară monografie de folclorist!); cea mai recentă apariţie la această editură îl promovează pe vâlceanul Traian Ciuculescu cu excelenta sa carte *Cimpoiul la români*, o premieră în etnomuzicologia noastră.

Tot pe atât de dăruit s-a manifestat Gheorghe Deaconu şi în legătură cu tradiţiile şi oamenii locului său de baştină, fiindu-le gazdă în colecţia „Cartea Topologului". În acelaşi timp, Editura „Fântâna lui Manole" s-a ilustrat ca promotoare a valorilor din lumea artei înalte (George Enescu) sau a acelora din învăţământul şi cultura vâlceană contemporană.

Am insistat exemplificativ asupra domeniului editorial de manifestare nu pentru că ar fi (fost) cel mai important din tot ce a făcut Gheorghe Deaconu în cultura populară şi cea scrisă din judeţul Vâlcea, în cei peste 45 de ani de trudă cu timp şi fără timp – despre care dă seamă în sintezele documentare menţionate – şi nici pentru că aspectele editoriale ne-ar fi cele mai proaspete în memorie, ci pentru un alt motiv: anume, acela că, în lunga perioadă de timp în care am lucrat împreună, noi nu ne-am putut rezerva timp pentru personalizarea prin cărţi proprii, amânând împlinirile *sine die*.

Iar dacă mă bucur pentru „tabloul" editorial prezentat mai sus, nu pot să nu observ că Gheorghe Deaconu a scris mai mult despre alţii decât despre

sine (despre experiența şi ideile sale) şi că a ținut cu încrâncenare şi acribie să lase istoriei nu numai amintirea, ci şi documentele faptelor instituției în care pot să spun că şi-a jertfit tinerețea.

Îi mulțumesc pentru faptul că a scris substanțial, obiectiv şi onest despre colegul, prietenul şi colaboratorul loial ce i-am fost, împărțind bunele şi relele vieții. Totodată, cunoscându-l foarte bine, cred că, deopotrivă cu cărțile despre Profesorul Mihai Pop, care îl consacră, Gheorghe Deaconu se va impune, prin încă alte lucrări proprii, în etnologia românească, în aceeaşi dublă (şi rară) ipostază, de teoretician şi practician, care îl caracterizează.

Departe de a fi epuizat prezentarea valențelor personalității şi a realizărilor etnoculturale prin care Gheorghe Deaconu şi-a câştigat un loc aparte în rândul haretienilor contemporani, îi doresc mulți ani de sănătate şi noi împliniri, spre a împărtăşi generațiilor ce vin, bogata experiență personală a „științei în acțiune" (deviza Şcolii Sociologice de la București, asumată), idealurile şi faptele de bună credință, râvna şi hărnicia (jertfelnică) întru cinstirea prin fapte a tradițiilor româneşti, a strămoşilor şi a urmaşilor din neam.

Totuşi, cred că n-aş putea încheia mai plăcut paginile de față decât reluând o secvență din textul meu din 1999, anume: *Pornind de la «arhetipul» tatălui său, care, rostind oratia de nuntă, povestea fascina(n)t mulțimii despre «tânărul nostru împărat» şi aleasa lui, îl văd pe Gheorghe Deaconu, în alt plan, reuşind an de an ca, din «pridvorul vâlcean», să arate lumii celor de azi şi celor de mâine, comorile de viață, de spiritualitate şi artă realizate de „ai locului" său, exponenți ai neamului supraviețuind – şi prin datini, basme, doine, proverbe sau joc – „gâtuielilor" din partea istoriei… Ca Nicolae Boierescu călare în fața alaiului de nuntă (…), Gheorghe Deaconu are nu numai patima faptei, ci şi patima rostirii ei…*

Serviciul Județean Vâlcea al Arhivelor Naționale (16 dec. 2013)

Muzeul Satului Vâlcean – gospodărie tradițională

Costume populare din zona etno-folclorică Horezu

Ie din colecția Corina Bedreagă (Crețeni-Vâlcea)

Alexandru Ilinca – meșter opincar din Orlești-Vâlcea

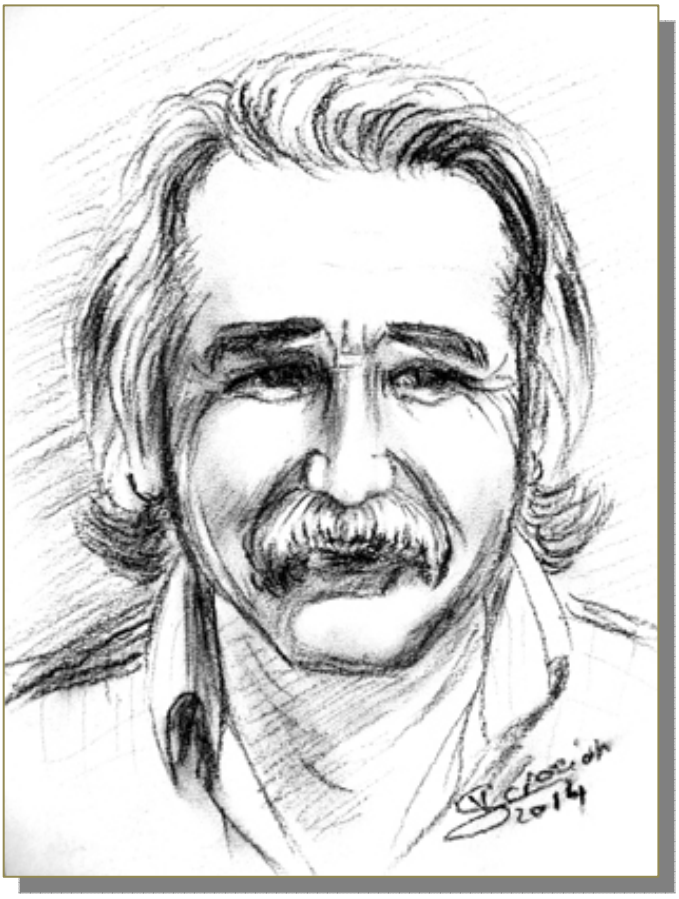

GELU STRATULAT, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la data de 27 septembrie 1949, în comuna Nămoloasa, judeţul Galaţi; profesor, dirijor de cor şi compozitor; profesor la Liceul Teoretic din Băile Govora (1973-1985), Şcoala Generală nr. 10, Râmnicu-Vâlcea şi alte unităţi şcolare (1985-1990), Liceul de Artă „Victor Giuleanu" – catedra de Forme, teorie şi istoria muzicii (1990-2001), Seminarul Teologic„Sfântul Nicolae" – catedra de Muzică liturgică (2001-2014); dirijor secund al Coralei „Gaudeamus" a Conservatorului din Bucureşti (în perioada studenţiei), dirijor al Coralei Casei de Cultură din Băile Govora (1973-1980), al Coralei Combinatului Chimic şi al Corului de Cameră al Trustului de Construcţii Hidroenergetice din Râmnicu-Vâlcea (1980-1983); fondator şi dirijor al Corului de cameră pentru tineret „Vox Humana" al Casei

Tineretului din Râmnicu-Vâlcea (1983-1996), dirijor al Coralei mixte a Inspectoratului Şcolar Judeţean Vâlcea (1987-1989), fondator şi dirijor al coralelor „Canticum" şi „Da Capo" ale Seminarului Teologic „Sfântul Nicolae" (1995-2014), dirijor colaborator al Corului Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu" din Râmnicu-Vâlcea (2001-2014); compozitor, autor a şase lucrări corale, piese pentru voce şi pian, aranjamente corale etc., tipărite în perioada 1997-2004, autor al unui volum de cântece pentru copii, aflat în manuscris şi al mai multor CD-uri de compoziţii muzicale -

* *

Pentru maestrul Gelu Stratulat, gălăţean prin naştere şi vâlcean prin adopţie, muzica este esenţa vieţii, de aceea reuşita domniei sale ca dirijor de cor, compozitor şi autor de carte de specialitate nu este întâmplătoare. Aşa se face că, prin talent şi perseverenţă, distinsul omagiat şi-a făcut un nume în arta muzicală de la noi.

Despre toate acestea ne vorbesc trei vechi prieteni, filologii Alexandru Popescu-Mihăeşti (preşedintele Forumului Cultural al Râmnicului) şi Ioan St. Lazăr şi preotul Ion Gavrilă – profesor de muzică bisericească la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea.

GELU STRATULAT, 65 YEARS OLD

- born on September 27, 1949, in Nămoloasa commune, Galaţi County; teacher, choir conductor and composer; teacher at the Theoretical High School from Băile Govora (1973-1985), No. 10 Secondary School, Râmnicu-Vâlcea and other schools (1985-1990), Victor Giuleanu Art High School – the department of music's forms, theory and history (1990-2001), „Sfântul Nicolae" Theological Seminary – the department of liturgical music (2001-2014); second conductor of Gaudeamus Chorale of the Conservatory from Bucharest (during conservatory days), conductor ofBăile Govora Lyceum Chorale (1973-1980), of the Chemical Company Chorale and of the Hydroelectric Construction Corporation Chamber Choirfrom Râmnicu-Vâlcea (1980-1983); founder and conductor of Vox Humana Chamber Choir for youth, a choir that belongs to The Youth Club from Râmnicu-Vâlcea (1983-1996), conductor of the Mixt Chorale of Vâlcea County School Inspectorate (1987-1989), founder and conductor of Canticum and Da Capo Chorales ofSt. Nicholas Theological Seminary (1995-2014), collaborator conductor of „Ion Dumitrescu" State Philharmonic Choir from Râmnicu-Vâlcea (2001-2014); composer, author of six choral works, vocal and piano works, choral arrangements etc., printed in the period 1997-2004, author of

a song volume for children, which can be found in his manuscript, and also author of various musical composition CDs -

* *

For the master, Gelu Stratulat, born in Galați and adopted by Vâlcea, music is the essence of life, that is why his success as a choir conductor, composer and author of specialty books isnot accidental. This is how, through talent and perseverance, the honorable man we are now celebrating has made himself known in the Romanian musical art.

Three old friends of him, the philologists Alexandru Popescu-Mihăeşti (president of the Cultural Forum of Râmnic), Ioan St. Lazăr and the priest Ion Gavrilă – clerical music teacher at „Sfântul Nicolae" Theological Seminary from Râmnicu-Vâlcea, talk about him.

Profesorul Gelu Stratulat

Ioan St. Lazăr

Pentru a prezenta pe omul, profesorul, dirijorul şi compozitorul Gelu Stratulat, datele unui CV personal sunt, chiar dacă bogate, ca şi inexpresive; ele pot doar sugera, din resortul cantitativ, marea dragoste a acestui „vrăjitor" de suflet pentru muzică şi pentru împărtăşirea ei către publicul de toate vârstele. Aceasta este „cheia" personalității sale demne de admirație şi recunoştință pentru frumusețile muzicale dăruite celor ce-i suntem contemporani; aceasta ne vom strădui să reliefăm, dintr-un resort calitativ, în portretul de față, după ce, totuşi, vom acorda prioritate biografiei.

Profesorul Gelu Stratulat s-a născut la 27 septembrie 1949 în județul Galați şi a studiat muzica de timpuriu. În intervalul 1958-1963, a urmat gimnaziul la Liceul de Muzică „Dinu Lipatti" din Bucureşti, cu profesori de seamă, pentru ca, apoi, în răstimpul 1964-1969, din rațiuni familiale, să urmeze Liceul Pedagogic „Costache Negri" din Galați; aici şi-a continuat pregătirea muzicală, asociind-o cu aceea pedagogică şi asigurându-şi o primă calificare în învățământ, aceea de învățător, nepracticată, însă, vreodată.

A venit în Bucureşti, unde, în perioada 1969-1973, a urmat Conservatorul „Ciprian Porumbescu" la Facultatea de Compoziție şi Muzicologie – secția „Profesori de muzică şi dirijat coral", specialitate vocațională, pe care şi-a împlinit-o în mod strălucit în județul Vâlcea. Pentru aceasta, în anul absolvirii, a urmat şi Seminarul Pedagogic Universitar – cursul practic de pedagogie pentru categoria „Profesori de muzică".

Perfecționarea profesională continuă şi-a susținut-o prin obținerea gradului definitiv în învățământ (în 1977, la Conservatorul „Gheorghe Dima"

din Cluj-Napoca), a gradului didactic II (în 1989) şi apoi a gradului I (în 1993) – ultimele grade, în urma examenelor la Conservatorul, respectiv, Academia de Muzică din Bucureşti. Diferite alte cursuri de formare continuă aveau să urmeze în deceniul următor la Râmnicu-Vâlcea.

Competenţele dobândite ca atare au fost şi răsplătite: muzicologie, didactică muzicală (teorie, forme, istoria muzicii), dirijat coral, compoziţie muzicală (îndeosebi corală), orchestraţie. Dintre acestea, a realizat la cote înalte o bogată experienţă în planul didactic, în cel dirijoral, ca şi în acela al componisticii.

Profesiunea didactică, de care nu s-a despărţit niciodată până la pensionare, şi-a exercitat-o succesiv în mai multe şcoli. Mai întâi la Liceul Teoretic din Băile Govora, timp de 12 ani, în intervalul 1973-1985, după care va reuşi transferul în municipiul Rm. Vâlcea, funcţionând pentru completare de catedră la Şcoala Generală nr. 10 şi la alte unităţi şcolare, în răstimpul 1985-1990. Din 1990 până în 2001 a trecut, prin detaşare, la Liceul de Artă „Victor Giuleanu”, la catedra de Forme, teorie şi istoria muzicii, iar, din 2001 până în 2014, prin transfer, la Seminarul Teologic „Sf. Nicolae”, la catedra de Muzică liturgică. În toate aceste şcoli a lăsat o urmă proprie, imaginea unui cadru didactic exemplar, îndrăgostit de profesiunea sa şi pedagog dăruit cu însuşi exemplul său.

Valoroasa activitate didactică s-a împletit permanent cu aceea de dirijor de cor pe care şi-a început-o în studenţie în calitate de dirijor secund al Coralei „Gaudeamus” a Conservatorului din Bucureşti, condusă de prof. univ. Gheorghe Oprea, împreună cu care va participa la turnee, înregistrări Radio, precum şi la transpunerea repertoriului pe discuri. Ca profesor în Vâlcea va dirija formaţii corale la unităţile şcolare, la instituţii ţi întreprinderi, reuşind de fiecare dată să îşi construiască grupuri sau ansambluri corale omogene cu care a putut obţine performanţe. Astfel, în intervalul 1980-1983, a fost dirijor al Coralei Staţiunii Băile Govora, al Coralei Combinatului Chimic Rm. Vâlcea şi al Corului de cameră de la TCH Rm. Vâlcea; în iarna 1983-1984, a înfiinţat şi dirijat Corul de Cameră „Vox Humana” al Casei Tineretului din Rm. Vâlcea, o formaţie de excepţie în peisajul judeţean şi naţional până în anul 1996, anul încheierii activităţii. În perioada 1987-1989 a fost dirijorul Coralei mixte a Inspectoratului Şcolar Judeţean. Din anul 1995 până în 2014 a fost dirijorul fondator al coralelor „Canticum” şi „Da Capo” ale Seminarului Teologic „Sf. Nicolae” – formaţii cu care, de asemenea, va obţine frumoase performanţe la nivel naţional. Din anul 2001 până în anul 2014, a funcţionat şi ca dirijor colaborator al Corului Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu” din Rm. Vâlcea. În toate aceste activităţi a fost performant, el însuşi şi formaţiile sale artistice realizând prestaţii memorabile, bucurându-se de aprecieri rezonante, materializate în multiple distincţii şi premii la nivel interjudeţean sau naţional.

Spre surprinderea lectorului care parcurge CV-ul profesorului Gelu Stratulat, aceste distincții şi premii sunt menționate parțial, doar pentru perioada mai recentă, iar aprecierile scrise prin ziare şi reviste de cronicarii concursurilor şi festivalurilor sau ai concertelor din țară şi din afară la care a impresionat cu formațiile sale nu sunt marcate. Această situație mi se pare încă o dată semnificativă pentru omul, profesorul şi dirijorul Gelu Stratulat, care nu trăieşte pentru gloria sa, ci pentru gloria muzicii, pentru starea inefabilă la care ajunge cu corala sa în sala de concert, împărtăşind-o deopotrivă cu publicul. Aceasta este rațiunea de a fi a artistului adevărat, care este Gelu Stratulat, restul putând să stea în grija altora!

Grija lui, talentul, pregătirea continuă, munca pasionată sunt în slujba unei singure dorințe: aceea de a avea, de fiecare dată, cum spunea un comentator vâlcean (Petre Tănăsoaica), „puterea de a-i convinge pe ceilalți că prin muzică au dreptul la fericire" (*Orizont*, Rm. Vâlcea, 13 ianuarie 1989).

Cu îngăduința cititorului nostru, alegem din noianul de informații, impresii şi aprecieri proprii şi ale altora, pe cele referitoare la corul de cameră „Vox Humana" şi respectiv, la coralele „Canticum" şi „Da Capo" – cu care, fără îndoială, dirijorul Gelu Stratulat a realizat cele mai de seamă izbânzi şi satisfacții profesionale, producând, deopotrivă, în inimile ascultătorilor, emoții artistice de neuitat.

Corul de cameră „Vox Humana", preluând şi onorând „denumirea celui mai frumos glas al orgii: acela care reproduce vibrația vocii umane" (Gelu Stratulat), a funcționat neîntrerupt timp de 13 ani (1983-1996) împlinind o necesitate lăuntrică a fondatorului său: „păstram încă dorința de a cânta la un instrument (cor) mai bun, mai maleabil, mai echilibrat şi totodată mai receptiv şi mai sensibil. Voiam încă să dau viață ființei muzicale care sălăşluia în mine, rămasă înăbuşită datorită imperfecțiunilor instrumentelor muzicale care mi-au ieşit în cale după terminarea anilor de studenție". (Gelu Stratulat în interviul dat lui Constantin Sorescu şi publicat sub titlul *Un vis se construieşte*, în *Scânteia tineretului* din 6 aprilie 1989). Aluzia la imperfecțiunile coralelor sindicale cu care a trebuit să lucreze înainte de '89 şi pentru a căror asamblare interioară de voci era, în mod obiectiv, greu de susținut travaliul de repetiții necesar, vădeşte încă o dată, în pofida distincțiilor obținute totuşi, autoexigența profesională a dirijorului Gelu Stratulat care, în acelaşi timp, se resimțea înstrăinat de la creația sa esențială, aceea camerală.

Astfel încât şansa de a înființa grupul cameral „Vox Humana" a fost fructificată cu toată ardoarea şi competența metodologică şi pedagogică a creatorului, care, chiar lucrând cu „materialul clientului", îl fasonează până devine perfect adecvat proiectului său. Întâi de toate, a manifestat lipsă de prejudecăți asupra acelor tineri care i s-au ataşat, „muncitori, profesori, tehnicieni, liceeni", deci fără studii de specialitate, dar care, sub bagheta lui, „şi-au găsit […] o identitate artistică pe care o purtau latent în adâncul

sufletului” (G.S., în acelaşi interviu). În al doilea rând, a pus în lucrare principiul metodologic: „în cor fiecare vine cu o individualitate vocală, care trebuie integrată într-o imagine sonoră de partidă, omogenă precum sonoritatea unică a unei corzi de vioară, iar fiecare partidă la rândul ei într-o omogenitate de ansamblu în aşa fel ca fiecare voce să pară că aparţine aceluiaşi instrument” (*Ibidem*). Într-un al treilea rând, a acţionat cu deplin profesionalism şi tact pedagogic, identificându-şi fiinţa cu devenirea artistică a grupului său coral: „un cor reuneşte oameni foarte diferiţi, uneori şi cu talent vocal în faza potenţialităţii, cu temperamente, individualităţi şi grade de cultură diferite. Cel care reuneşte aceste unicităţi într-un mecanism unic, într-un instrument viu, într-un aliaj propriu este dirijorul. Se poate spune, de aceea, că un cor adevărat este făcut după chipul şi asemănarea celui din faţă, că reprezintă oglinda fidelă a spiritului său” (*Ibidem*).

Rezultatul, consemnat de un alt comentator vâlcean, Alexandru Mircescu, a fost pe măsura proiectului şi a travaliului pentru acesta: „Corala *Vox Humana* […], întemeiată după visurile sale şi cu care chiar de la înfiinţare a trăit cele mai mari satisfacţii spirituale, reuşind spectacole de anvergură, executând, pe parcursul anilor, peste o sută de piese corale. Astfel, după multe căutări şi experienţe, dirijorul Gelu Stratulat a reuşit să atingă pragul cuceririlor artistice desăvârşite, care i-au permis să dobândească un stil propriu de interpretare, dându-ne spectacole muzicale deosebit de apreciate” (*Curierul de Vâlcea*, Rm. Vâlcea, 22 decembrie 1998). Şi, din nou, referinţa comentatorului la munca asiduă şi metodică eficientă a dirijorului: „Inteligent, plin de har interpretativ, dar mai ales printr-o muncă ordonată, fără concesii, el a izbutit să canalizeze posibilităţile vocale ale interpreţilor spre spectacole de ţinută, cu fineţe şi spontaneitate. Aşa ne-a câştigat sufletele şi entuziasmul. Aşa a cucerit şi ascultătorii, în toate turneele întreprinse prin centrele culturale din ţară” (*Ibidem*). De unde şi o concluzie: „Corala *Vox Humana* a constituit în acest mod un ansamblu coral model, pe care Gelu Stratulat l-a ridicat la un nivel performant, printr-o tenacitate fără rabat de la exigenţă şi disciplină, atitudinea coriştilor dovedind un ataşament deplin faţă de aceste deziderate” (*Ibidem*).

Şi cum n-ar fi dovedit ataşament aceşti corişti când, în faţa ochilor aveau – ca o particularitate semnificativă – nu doar pe profesorul-dirijor, ci şi întreaga lui familie îndrăgostită de artă, respectiv: pe doamna Lidia Stratulat, reputată actriţă a Teatrului de Stat „Anton Pann” din Rm. Vâlcea şi pe cele două fiice: Loana (în prezent, membră a Filarmonicii din Napoli, Italia) şi Irina (în prezent, profesoară de pian la Liceul de Artă „Victor Giuleanu”)! În acest nucleu familial s-a născut o altă particularitate a spectacolelor cameralei „Vox Humana”: îngemănarea muzicii cu poezia, în programe incluzând forme istorice ale muzicii corale, de la creaţii folclorice la muzică preclasică, de Renaştere, clasică, barocă, romantică sau modernă – asociate de fiecare

dată cu texte de aleasă expresivitate poetică, stimulând împreună educația şi gustul artistic al publicului.

Toate acestea conjugându-se în constituirea acelui „stil interpretativ propriu" al dirijorului şi al cameralei sale, reuşitele au fost de excepție. Comentatorii vâlceni au înregistrat ca un pisc artistic „primul concert EMINESCU în libertate" susținut „la 15 zile după revoluția din decembrie 1989", iar noi adăugăm o mărturie inedită (pe care nu ne sfiim a o face în chiar timpul în care Gelu Stratulat o poate primi realmente şi binemeritat): fiind în preajma juriului unui concurs național de interpretare corală organizat la Rm. Vâlcea, pe când ascultam cu iubitoare uimire sonoritățile „astrale" catifelate la care ajungea „Vox Humana" interpretând liedul lui Paul Constantinescu pe versurile din poezia *Stelele-n cer* de Mihai Eminescu, l-am auzit pe unul dintre jurați exclamând: „E genial dirijorul acesta!" Cât de fericit am fost pentru colegul nostru, pentru formația lui, pentru Vâlcea, dar mai ales pentru generația noastră culturală, care şi-a văzut confirmată dragostea pentru interpretarea muzicală marca „Gelu Stratulat"!

Un cor îşi împrospătează „din mers" membrii, vocile, „partidele", repertoriul mereu adecvat, iar, când nu se mai întrunesc condițiile favorabile„reconstrucției" sale, rămâne o pagină frumoasă în istoria locală (şi nu numai!) a muzicii. O pagină rară a rămas, după 1996, şi corala „Vox Humana", la care ne întoarcem adesea, în memorie, cu recunoştință şi melancolie, în timp ce, pentru profesorul-dirijor Gelu Stratulat, coralele „Canticum" (înființată în 1990 de pr. prof. Ion Gavrilă) şi „Da Capo" (înființată de el însuşi) ale Seminarului Teologic „Sf. Nicolae" au constituit o nouă „provocare" prin specificitatea vocilor masculine tinere, ca şi prin formele istorice corale ale muzicii religioase răsăritene şi apusene abordate în repertoriu.

Va reuşi în scurt timp omogenizarea grupului şi calitatea interpretării – o dovadă fiind concertul de colinde susținut împreună cu alte corale din țară, în sala Filarmonicii de Stat „Ion Dumitrescu" din Rm. Vâlcea, în decembrie 1997, concert despre care regretatul poet şi comentator muzical Alexandru Mircescu scria: „[…] am avut prilejul să vedem cum colinde cunoscute ne-au fost restituite cu hărnicie şi talent […] printr-o interpretare de mare ținută corală şi artistică, pentru care publicul, în majoritate tineret, a fost mişcat într-atât încât, pe parcurs, şi mai cu seamă la finalul concertului […], a aplaudat minute în şir, cu înflăcărare, impresionat de valoarea spectacolului de colinde oferit de un dirijor care a reuşit să imprime pieselor prezentate un aer curat, măreț şi luminos, de înțelegere şi religiozitate" (*Curierul de Vâlcea*, 18 decembrie 1997). Acest dirijor a fost, desigur, Gelu Stratulat, despre care consemna că, în numai trei ani de când a venit ca profesor la Seminar, a îmbogățit repertoriul coralei „Canticum" cu peste 50 de piese muzicale importante, reuşind ca, prin intermediul lor „să se exprime cu mişcătoare filozofie şi religiozitate muzicală". În aceeaşi seară memorabilă în care s-a

dovedit „incontestabil un profesionist de clasă”, profesorul-dirijor vâlcean a arătat oaspeților – ceea ce noi știam deja – că „este înzestrat în aceeași măsură cu un simț regizoral complex; acesta l-a ajutat (ca) în finalul concertului, să reunească benefic cele două coruri remarcabile: al Seminarului său „Sf. Nicolae” și al Colegiului „I.L. Caragiale” din București, dând dovadă de dinamism, pricepere și spontaneitate aproape incredibile, dăruindu-ne, din plin, emoția poetică și sufletească ce naște satisfacția spirituală” (*Ibidem*).

Menționăm că, pentru cititorul nostru ne-am îngăduit aceste citate *in extenso* pentru a sugera (măcar) ceea ce au însemnat de fiecare dată, ca ambianță artistică, cele 11-12 concerte susținute anual de corala „Vox Humana”, precum și de corala „Canticum”, în afara participării la diferite concursuri artistice interjudețene sau naționale, soldate cu inerente distincții.

Referindu-ne în continuare la Corala „Canticum”, palmaresul său realizat în intervalul 1995-2014, sub bagheta lui Gelu Stratulat, este excepțional. Remarcăm din CV-ul dirijorului cel puțin următoarele:

- locul I la faza națională a Concursului coral al Seminariilor teologice – (chiar) în 1995, apoi locul I la fazele interjudețene ale aceluiași concurs în 2005 și 2011;

- premiul special pentru cel mai original și inedit repertoriu coral – la faza națională a aceluiași concurs, în 1999;

- concerte la Muzeul Satului „Dimitrie Gusti” din București, în cadrul manifestării tradiționale „Pridvor Vâlcean” în anii 2003, 2004, 2005;

- concerte corale la Craiova, în 2003, la Filarmonica „Oltenia”, iar în 2005, la Mitropolia Olteniei;

- concert coral la Institutul Cultural Român din Budapesta (în contextul manifestării vâlcene „Monahism și artă”);

- concert de muzică veche și neobizantină la Muzeul Bruckenthal din Sibiu, în 2006;

- concert coral la Biblioteca „Astra” din Sibiu, în cadrul programului „600 de ani” de muzică religioasă”, organizat cu prilejul Adunării Mondiale Ecumenice, în 2007;

- Premiul Asociației Române de Cânt Coral – la faza națională a Concursului inițiat de Ministerul Educației și Cercetării, în 2007.

Organică personalității artistice a profesorului și dirijorului Gelu Stratulat, creativitatea s-a manifestat firesc și în creația lui componistică. Aceasta este evidențiată, mai întâi, de cele șase lucrări tipărite la Rm. Vâlcea, în intervalul 1997-2004, respectiv: *Lucrări corale* – ediție jubiliară, la 160 de ani de învățământ teologic vâlcean (1997); *Albumul Irinei* – piese pentru voce și pian (1998); *Iubi-Te-Voi, Doamne* – creație corală liturgică (2003); *Tropare, axioane și condace* (2004); *Cântările Sfinteli Liturghii* – aranjamente corale (2004); *D’a Colinda* – colinde (2004).

Un volum de cântece pentru copii, aprobat la secția corală a Uniunii Compozitorilor din România, urmează să apară la editura acesteia.

Aceste compoziții, în majoritate intrate în repertoriul coralelor „Canticum" şi „Da Capo", şi ca atare, înregistrate şi în CD-uri, au fost bine primite de public, fiind valorificate şi de alte formații, în diferite alte contexte. Un exemplu semnificativ este integrarea lui Gelu Stratulat cu piesa „Doamne al puterilor" în CD-ul de grup, intitulat *Creatori români de muzică religioasă*, în interpretarea coralei bărbăteşti „Te Deum laudamus" a Patriarhiei Române, sub bagheta lui Dan Mihai Goia. Deloc întâmplător, profesorul Gelu Stratulat este integrat cu un portret de dirijor şi compozitor în *Dicționarul creatorilor de muzică bisericească românească*, editat de Patriarhia Română.

Amintim, de asemenea, un alt CD personal, *Vis de Crăciun* (2001), la care a realizat prelucrarea materialului muzical pentru nai şi claviaturi, precum şi muzica de scenă pentru spectacolul *Cum vă place* de Shakespeare, realizat la Teatrul de Stat „Anton Pann" din Rm. Vâlcea.

Subliniem şi noi, împreună cu pr. prof. Ion Gavrilă, străduința muzicianului Gelu Stratulat de a realiza „variante şi prelucrări pentru cor bărbătesc", prin care aduce „o reală contribuție la tezaurul muzicii corale româneşti" (*Renaşterea*, Rm. Vâlcea, nr. 3/2001); adăugăm totodată şi preocuparea curentă din resortul metodicii de predare a muzicii cu ajutorul unor aranjamente muzicale adecvate pentru liceele de muzică (v. lucrarea *Linii ritmico-melodice*), ca şi pentru orchestrele de cameră ale acestora (v. *Orchestrații* I şi II) – ceea ce vădeşte, încă o dată, vocația sa didactică şi pedagogică funciară, cu care şi-a câştigat un loc de neclintit în inimile elevilor săi, ale părinților acestora, ale publicului vâlcean.

În încheierea acestui itinerar selectiv prin viața şi activitatea profesorului, dirijorului şi compozitorului Gelu Stratulat, mărturisesc că am scris – pe cât am putut de obiectiv, temperat şi expresiv (în raport de factura de portret a textului de față) – cu gândul că încerc să exprim mulțumirea şi recunoştința pe care noi, generațiile de prieteni şi colaboratori, de părinți ți elevi, avem datoria să i le aducem pentru darurile sufleteşti pe care ni le-a făcut de-a lungul unei vieți omeneşti. Sinceri fiind, niciodată nu vom uita acea transfigurare întru frumusețea artei, pe care o trăiam împreună, interpreți şi spectatori, la concertele coralelor dirijate de Gelu Stratulat, când, sub bagheta lui „magică", muzica şi poezia se reuneau mirabil, făcându-ne pe toți mai frumoşi şi fericiți în clipa fugace, dar reverberantă (v. şi Petre Tănăsoaica, în *op. cit.*). Onești fiind, dăm seamă că, datorită lui Gelu Stratulat, precum şi unui alt „monstru sacru" al vieții muzicale vâlcene contemporane, profesorul, dirijorul şi compozitorul Mihail Ştefănescu, noi am avut şansa de a fi în sălile de concert şi în momente privilegiate ale acestei vieți pentru toți trecătoare, fericiți prin şi întru frumusețea sacră a artei.

Profesorul şi dirijorul Gelu Stratulat

Ion Gavrilă

Ca profesor de muzică bisericească la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” din Rm. Vâlcea, am avut şansa şi bucuria de a fi coleg o perioadă bună de timp, între anii 1995-2014, cu Domnul Gelu Stratulat, cunoscut profesor de muzică, dirijor şi compozitor vâlcean. De cunoscut, însă, l-am cunoscut cu mulți ani înainte, prin 1985 (!?) – cu câteva zile înainte de Crăciun – când dirija corul „Vox Humana” pe scena Casei Sindicatelor din Rm. Vâlcea. Ascultam în premieră, într-un cadru oficial şi în plină perioadă comunistă, Colinde româneşti de Crăciun şi Anul Nou. În aceeaşi seară, corul de cameră „Euphonia” dirijat de prof. Mihail Ştefănescu a oferit publicului vâlcean un recital de Colinde. După modelul „Corului Madrigal” condus de maestrul Marin Costantin, cei doi profesori şi dirijori vâlceni îşi lansau programul într-un mod profesionist, curajos şi chiar ostentativ. Peste câțiva ani, prima mea fată, Alina-Maria Gavrilă se înscria la Liceul de Arte din Râmnicu-Vâlcea pentru a deveni violonistă şi a avut, printre atâția profesori, pe Domnul Gelu Stratulat la Istoria muzicii. La fel şi următoarele două fiice, Elena-Mihaela şi Ioana-Cristiana. Aşa am cunoscut în persoana acestui muzician, în următorii ani, un adevărat dascăl, un părinte şi un prieten al elevilor.

În anul 1995, mă aflam profesor de muzică bisericească la seminarul teologic vâlcean, dar predam totodată muzica liniară la clasele de seminar vocațional şi la cele de cântăreți bisericeşti. Pentru orele de cor, a fost adus profesorul Gelu Stratulat şi, din acel an, am devenit colegi. A urmat o perioadă (1995-1998) în care eu predam muzica liniară (teorie şi solfegiu), iar dumnealui efectua orele de cor cu elevii talentați şi selectați pe partide. Au fost numeroşi ani în care, prin munca şi priceperea sa, corala şcolii sub numele Corala „Canticum” a obținut numeroase premii la concursurile şi olimpiadele regionale şi naționale. La un moment dat, organizatorii au luat act de aceste rezultate şi au introdus „ad hoc” noi reguli de jurizare pentru ca şi alte coruri seminariale să acceadă în etapele naționale şi să obțină premiile.

În perioada 1991-2000, la examenul de admitere la seminarul vâlcean candidau pentru fiecare loc în medie 4-5 absolvenți ai şcolilor generale din județele Olt şi Vâlcea, iar examenul admis-respins dar şi notat la muzică presupunea din partea candidaților o pregătire anterioară temeinică în ceea ce priveşte auzul, ritmul şi un repertoriu variat, religios şi laic. Orele de muzică psaltică, de liniară, de cor, dar şi cele de meditație zilnică pe clase au dat rezultate remarcabile în această perioadă. Munca, pregătirea superioară şi

devotamentul profesorului Gelu Stratulat de-a lungul anilor au dat multe roade. Mulți absolvenți au fost recrutați în corurile facultăților de teologie, unii au urmat cursurile conservatorului de muzică, devenind profesori, muzicieni şi dirijori, iar câțiva au ajuns cântăreți de operă. Majoritatea, însă, au îmbrățișat slujirea preoțească sau cea de strană şi astăzi fac cinste Bisericii Ortodoxe Române în parohiile unde slujesc ori în corurile în care cântă.

Dar cine este de fapt Profesorul şi Omul Gelu Stratulat? S-a născut la data de 27 septembrie 1949, în localitatea Nămoloasa, județul Galați. A învățat mai întâi la şcoala primară din satul natal, apoi a urmat cursurile şcolii generale în cadrul Liceului de muzică „Dinu Lipatti" din Bucureşti. Între anii 1969-1973, a studiat la Conservatorul „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, secția „Pedagogie şi Dirijat cor" din cadrul Facultății de Muzicologie, Compoziție şi Dirijat cor. În ultimul an de studii, a fost dirijor secund al Corului studențesc „Gaudeamus", cor înființat şi condus de profesorul universitar Gheorghe Oprea. În perioada 1973-1980, a fost profesor de muzică la Liceul Teoretic Băile Govora, după care, între 1980-1983, a fost trecut la Casa Tineretului a județului Vâlcea. În anul 1990, a fost transferat la Liceul de Arte din Râmnicu-Vâlcea, şcoală nou înființată, ca profesor de Istoria muzicii şi Forme muzicale. Începând cu anul şcolar 1995-1996, a fost adus ca dirijor al corului Seminarului Teologic Liceal „Sf. Nicolae" din Râmnicu-Vâlcea, iar din 1998, a devenit profesor titular al catedrei de Muzică liniară şi cor la acest seminar. Începând cu anul 2002, a fost desemnat profesor consultant pentru Secțiunea muzicală în Colegiul metodic al Inspectoratului Județean Vâlcea.

De-a lungul a peste 40 de ani de carieră muzicală de excepție, profesorul Gelu Stratulat a inițiat şi condus următoarele formații corale: Corala Casei de Cultură Băile Govora, în perioada 1973-1980; Corul Combinatului Chimic Râmnicu-Vâlcea; Corul nou înființat al T.C.H. (Hidroconstrucția) Râmnicu-Vâlcea, între anii 1980-1983; Corul de cameră pentru tineret „Vox Humana", în perioada 1983-1997; Corala Sidicatului Învățământului Vâlcean, între anii 1987-1989; Corul Seminarului Teologic Liceal „Sf. Nicolae" Râmnicu-Vâlcea, în perioada 1995-2014.

Activitatea sa muzicală nu s-a rezumat doar la munca de la catedră şi cea de dirijor de coruri, ci a fost dublată de un intens travaliu creator necesar corului, elevilor şi practicii coral-liturgice. Pe lângă programele corale specifice tuturor corurilor şcolare (câte mai sunt!?), corul unui seminar teologic trebuie să aibă şi alte abilități, anume însuşirea şi susținerea unui repertoriu liturgic foarte variat şi de o certă dificultate muzical-artistică pe tot parcursul unui an calendaristic. Pentru atingerea unor astfel de performanțe, Domnia sa a trebuit să studieze tipicul bisericesc, un impresionant repertoriu muzical din creația psaltică de tradiție bizantină, începând cu cel târziu din secolul al VIII-lea, dar mai ales să descifreze acele modalități de exprimare

prin muzică a adevărurilor eterne. În acest sens, activitatea corală a fost transformată într-un real laborator de studiu, creație şi recreație muzicală în funcție de specificul corului bisericesc, iar pe de altă parte într-o misiune de natură sacră, prin care corul elevilor a devenit un organism spiritual viu de exprimare muzicală a credinței creştine ortodoxe. Tot acest travaliu s-a concretizat, de-a lungul anilor, în alcătuirea şi publicarea de numeroase lucrări muzicale în care, pe lângă creațiile corale şi monodice ale marilor înaintaşi, şi-a demonstrat şi măsura propriei opere alcătuită din lucrări originale, prelucrări şi aranjamente pentru cor bărbătesc, din care reiese concepția sa clară despre păstrarea tradiției, dar şi promovarea noului, a ineditului muzical în contextul dezvoltării şi căutării de noi soluții componistice monodice şi corale. Se cuvine să amintesc aici lucrările şi creațiile sale cele mai reprezentative:

1) Repertorii muzicale: *Pagini corale* – Ediție jubiliară, 160 de ani de învățământ teologic vâlcean, Râmnicu-Vâlcea, 1997; *Albumul Irinei – Colinde şi alte cântece*, Râmnicu-Vâlcea, 1998; *Iubi-Te-voi, Doamne* – Ediție omagială – 500 de ani de la atestarea Sfintei Episcopii a Râmnicului, Râmnicu-Vâlcea, 2003; *Tropare, Axioane şi Condace* – repertoriu coral pentru uzanță liturgică, Râmnicu Vâlcea, 2004; *Cântările Sfintei Liturghii* – repertoriu coral, Râmnicu-Vâlcea, 2004; *D'a Corinda* – repertoriu coral de colinde româneşti, creație proprie şi prelucrări, Râmnicu-Vâlcea, 2004.

2) Lucrări, prelucrări şi aranjamente pentru cor bărbătesc: „Cămara Ta", aranjament după Ioan D. Chirescu; „Fericirile", aranjament după Ioan D. Chirescu; „Apărătoare Doamnă", o lucrare originală pentru cor bărbătesc; „Sfinte Dumnezeule", aranjament după Paul Constantinescu; „Heruvicul" („Noi care pre heruvimi"), monodia pr. prof. Ion Gavrilă, prelucrare unică în stil psaltic pentru cor bărbătesc; „Ca pre Împăratul" (două variante), aranjament după Gavriil Musicescu; „Iubi-Te-voi, Doamne", lucrare originală; „Pre Tine Te lăudăm", aranjament după Ioan D. Chirescu; „Vrednică eşti cu adevărat", prelucrare după monodia lui Macarie Ieromonahul; „Axionul Bunei-Vestiri", lucrare originală în manieră psaltică; „Dumnezeu este Domnul" (Axionul la Duminica Floriilor), monodia lui Macarie Ieromonahul, aranjament după muzica lui Ioan D. Chirescu; „Să se umple gurile noastre", lucrare originală în manieră psaltică pentru cor bărbătesc (un laudatio adus lui Anton Pann, la împlinirea a 150 de ani de la moartea sa); „Doamne, buzele mele", aranjament după Gavriil Musicescu; „Condacul Naşterii Domnului", aranjament după Paul Constantinescu; „Hristos Se naşte, măriți-L", aranjament după muzica lui Paul Constantinescu; „Toparul Sf. Antim Ivireanul", prelucrare pentru cor bărbătesc după monodia glas III a pr. prof. Ion Gavrilă; „Condacul Sf. Antim Ivireanul", prelucrare pentru cor bărbătesc după monodia, glas III, a pr. prof. Ion Gavrilă; „Podobia de Crăciun", aranjament după Paul Constantinescu. Pe lângă acestea, prof. Gelu Stratulat a rescris un

întreg repertoriu de Colinde, cules din diferite zone româneşti, pe care l-a prelucrat şi reaşezat pentru cor bărbătesc, într-o manieră de concert cu sau fără acompaniament, care a rezultat din tradiția concretă a colindului la români.

Despre Profesorul, Dirijorul, Omul şi Colegul Gelu Stratulat se pot spune multe. Personal, îndrăznesc a-l descrie astfel:

- un profesor de muzică foarte bine pregătit care s-a aflat permanent într-un travaliu didactic, dirijoral şi creator. Preluând corala seminarului teologic a trebuit să parcurgă şi să studieze un nou repertoriu muzical-liturgic foarte variat şi nu la îndemâna unui neteolog. Citea mult şi se informa asupra istoriei şi tradiției muzicii psaltice românești, având adeseori puncte de vedere interesante şi pertinente. De-a lungul anilor, a susținut foarte multe concerte în județ, în țară şi chiar peste hotare, iar concertele de Crăciun au fost adevărate „recitaluri regale";

- un dascăl angajat total prin muncă şi punctualitate în dificilul proces de educație şi formare a elevilor. Ani de-a rândul a susținut în fruntea corului programul muzical-liturgic în Catedrala Arhiepiscopiei Râmnicului, în sărbătorile mari de peste săptămână, oferind slujitorilor şi credincioşilor adevărat recitaluri sacre. A scris şi rescris piese religioase liturgice ori de concert, precum şi colinde pentru corul seminarului pe care le-a editat cu sprijinul Arhiepiscopiei Râmnicului fără nici un câştig material. A făcut totul cu credință, cu dăruire şi fără avantaje personale;

- un coleg onest, cinstit şi demn al cărui cuvânt este literă de evanghelie, de o punctualitate rar întâlnită, corect cu elevii, dar şi răbdător, îngăduitor şi prietenos. A fost foarte apreciat, respectat şi iubit de către elevi, în special de coriști care transpirau mult până ce „maestrul" se declara mulțumit. Cu toate acestea, nu l-am auzit niciodată mulțumit pe deplin de rezultatele obținute, ci se autoevalua şi recepta cu realism critica constructivă;

Pentru mine, Domnul Gelu Stratulat a fost, este şi va fi un Om excepțional, un Profesor exemplar şi un Dirijor de mare valoare. Nădăjduiesc că, deşi a ieşit la pensie, va trudi în continuare pe linie muzicală.

Bibliografie: Arhiva Seminarului „Sf. Nicolae" Rm. Vâlcea, *Dosar de personal Prof. Gelu Stratulat*; Prof. Gelu Stratulat, *CV-ul personal*; Pr. prof. dr. Ion Gavrilă, *Muzica bisericească în ținutul Vâlcii. Studiu monografic*, Bucureşti, Editura Roza Vânturilor, 2010, p. 332-334.

La ceas aniversar, îl omagiem, cu prețuire, pe domnul profesor Gelu Stratulat

Alexandru Popescu-Mihăeşti

Omul – ca orice ființă – are trebuințe biologice (de hrană, adăpost, de securitate a eului şi a urmaşilor, de reproducere), dar în raport cu celelalte viețuitoare, omul are şi trebuințe spirituale, culturale, religioase, afective şi estetice.

Pentru satisfacerea acestor trebuințe, au apărut, în societate, preocupări şi specializări.

Ca rezultat al predispozițiilor cu care se naşte puiul de om, al mediului educogen şi, mai ales, al hărniciei şi efortului propriu depus, din fiecare generație, se remarcă personalități performante în toate domeniile.

Ele fac mândria nu numai a generației, ci şi a concetățenilor, a etniei şi a propriului popor. În Vâlcea, de sute de ani, au existat cărturari, oameni de ştiință şi de arte care au făcut gloria neamului.

Între personalitățile active cu care ne mândrim, în etapa actuală, un loc de frunte îl ocupă şi domnul profesor de muzică, Gelu Stratulat.

Şcolit temeinic de mic în domeniul muzicii – în Bucureşti, la Liceul „Dinu Lipati" şi format didactic, la Liceul Pedagogic „Costache Negri" din Galați, şi-a desăvârşit pregătirea muzicală prin studii superioare în Bucureşti, la Facultatea de Compoziție şi muzicologie – dobândind calificarea de profesor de muzică şi dirijor de cor.

Preocupat constant pentru măiestria profesională, a promovat cu strălucire examenele pentru gradul didactic doi şi unu.

Ca profesor cu vocație, a înțeles faptul că muzica este şi ştiință şi artă şi conține numeroase elemente cognitive, educative, logistice, voliționale şi estetice, pentru a stimula, (prin solicitare şi exercițiu de întrebuințare) toate procesele psihice umane.

A folosit tezaurul muzicii, valorificându-i toate valențele: informare cu mesaje diverse, declanşarea unor sentimente care se asimilează prin trăire şi printr-o sonoritate armonică lăuntrică cu valoare estetică ca ecou al sufletului.

Pe unde a lucrat, s-a implicat cu competență şi dăruire, sfințind locul, în calitate de profesor, dirijor de cor, compozitor, metodist, membru în comisii de concurs şi în jurii, moderator şi realizator de concerte.

A fost şi este prețuit de către toți oamenii, care l-au cunoscut.

A fost distins cu premii, medalii şi diplome de excelență.

Este un model uman cu care noi, vâlcenii, ne facem un titlu de mândrie. Îi dorim viață lungă, sănătate şi linişte sufletească!!!

Mănăstirea Surpate (Frâncești, Surpate), sec. XVI - XVII

Schitul Jgheaburi (Stoenești, Piscu Mare), sec. XIV - XIX

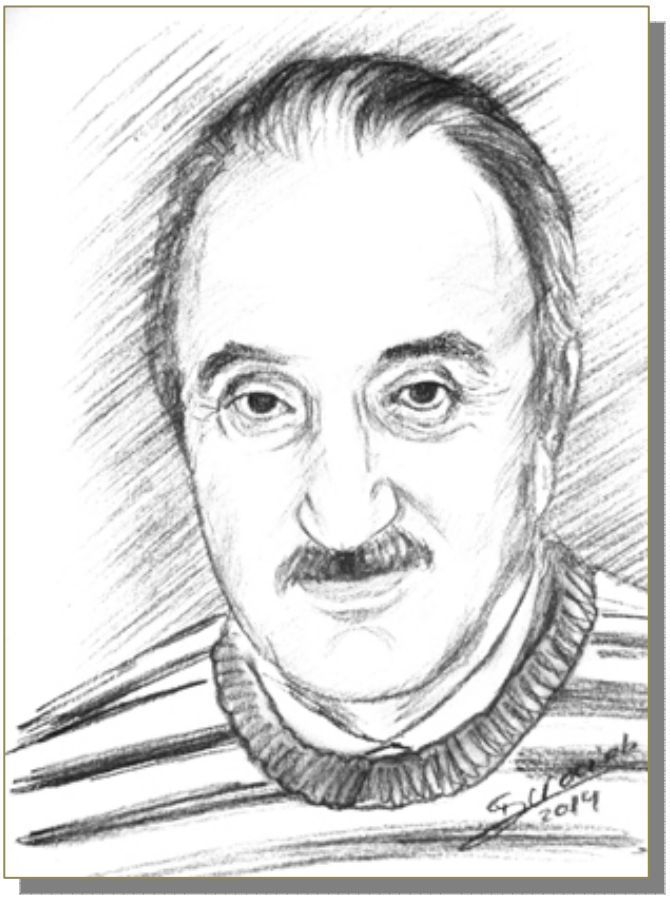

ION PARHON, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 7 octombrie 1944, Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea; filolog; scriitor, critic literar şi de teatru, jurnalist, regizor şi scenarist de filme documentar-artistice, publicist; autor a trei volume (reportaje, critică etc.), autor al unei piese de teatru de păpuşi pentru copii şi tineret şi a mii de articole şi reportaje, publicate în revistele de cultură locale şi centrale; colaborator, redactor, redactor şef şi şef secţie cultură al unor publicaţii naţionale (1966-2000); colaborator pentru o serie de emisiuni culturale transmise de Radio România Cultural şi de Televiziunea Română; membru în redacţia film, seriale şi teatru a Societăţii Române de Televiziune (2000-2008); director al Festivalului Naţional de Teatru „I.L. Caragiale" (2004), preşedinte de juriu la Festivalul Internaţional de Teatru de Păpuşi „Puck" (Cluj-Napoca,

2005-2012), membru în juriu la Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii şi Tineret organizat de către Teatrul „Ion Creangă" din Bucureşti (2011-2012), director artistic al Festivalului Internațional de Teatru Clasic, Arad (2002-2009), selecționer unic şi membru în juriul Festivalului Comediei Româneşti (2003-2013), director artistic al Festivalului Internațional „Zile şi nopți de teatru european la Brăila" (2011-2012), selecționer unic al Festivalului Internațional de Teatru de la Oradea (2014); colaborator permanent, din anii 1970 până în prezent, cu cele două teatre vâlcene (Teatrul Popular, devenit Teatrul de Stat „Anton Pann" şi Teatrul Municipal Ariel), cu Centrul Județean de Conservare şi Promovare a Creației Tradiționale (la manifestările dedicate memoriei poetului şi dramaturgului Bogdan Amaru), cu Filiala Vâlcea a Uniunii Artiştilor Plastici din România etc.; membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru -

* *

Distinsul om de cultură şi artă Ion Parhon, asemenea confraților Domniei Sale, omagiați în acest volum: Corneliu Medvedov, Florin Zamfirescu şi Doru Moțoc, s-a născut pentru artă, pentru a da sens şi frumusețe vieții noastre. Ca şi cei amintiți, acesta pune în valoare bogăția cultural-spirituală a poporului român şi, în acelaşi timp, adaugă în lada de zestre a neamului, realizările şi împlinirile sale acumulate de-a lungul a cinci decenii de activitate.

În semn de prețuire, față de bunul şi vechiul său colaborator, Ion Parhon, filologul Ioan St. Lazăr ne face cunoştință cu acesta printr-o schiță de portret bine documentată. Sunt rânduri ce vor rămâne mărturie peste timp, despre viața şi activitatea unui vâlcean ce s-a pus cu întreaga ființă în slujba culturii naționale.

ION PARHON, 70 YEARS OLD

- born on October 7, 1944, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea county; philologist; writer, literary and theatre critic, journalist, director and artistic documentary screenwriter, publicist; author of three volumes (reports, criticism etc.), author of a puppet show play for children and youth and author of thousands articles and reports published in local and central cultural magazines; collaborator, editor, editor-in-chief and culture department chief of some national issues (1966-2000); collaborator at a series of cultural shows broadcast by the Romanian Culture Radio Station and Romanian Television; member in the film, series and theatre editorial office of the Romanian Society of Television (2000-2008); director of „I.L. Caragiale" National Festival of Theatre (2004),

jury president at „Puck" International Festival of Puppets Theatre (Cluj-Napoca, 2005-2012), jury member at the International Theatre Festival for Children and Youth organized by „Ion Creangă" Theatre from Bucharest (2011-2012), artistic director of the International Festival of Classical Theatre, Arad (2002-2009), sole selector and jury member at the Festival of the Romanian Comedy (2003-2013), artistic director of „Zile şi nopți de teatru european la Brăila" International Festival (2011-2012), sole selector of the International Festival of Theatre from Oradea (2014); permanent collaborator since 1970 until present with the two theatres from Vâlcea (The Popular Theatre, become „Anton Pann" State Theatre and Ariel Municipal Theatre), with the County Center of Conservation and Promotion of the Traditional Creation (at the manifestations dedicated to the memory of the poet and playwright Bogdan Amaru), with Vâlcea Subsidiary of Artists' Union from Romania etc.; member of the International Association of the Theatre Critics -

* *

The honorable culture man and artist Ion Parhon, as well as his fellow members praised in this volume: Corneliu Medvedov, Florin Zamfirescu şi Doru Moțoc, was born for Art, to give meaning and beauty to our life. As well as the ones reminded above, he valorizes the cultural and spiritual wealth of the Romanian people and at the same time, he adds his accomplishments and achievements summed up over five decades of activity to the nation's dowry chest.

As an appreciation sign for his good and old collaborator, Ion Parhon, the philolologist Ioan St. Lazăr introduces us to him through a well-documented portrait sketch. These are lines that will last in time as evidence of the life and activity of a man from Vâlcea, who dedicated himself, heart and soul, to the national culture.

ION PARHON

Ioan St. Lazăr

Reputatul critic de teatru şi publicist cultural Ion Parhon s-a născut în urmă cu 70 de ani, la 7 octombrie 1944, în Râmnicu-Vâlcea, într-o familie tradițional vâlceană care, în curând, se va muta, parțial, la Craiova. Aici îşi vor face primele studii cei doi frați, Victor şi Ion, care totodată se vor îndrăgosti funciar de teatru (animați la Craiova, de marele regizor Vlad Mugur), amândoi devenind cu timpul valoroşi teatrologi.

Ion Parhon, în perioada 1961-1966, va urma cursurile Facultății de Limba şi Literatura Română a Universității din Bucureşti, pe care o va

absolvi cu dublă specializare: în critică literară şi în jurnalism. Ulterior, în 1968-1969, va urma şi un curs postuniversitar de jurnalism. Pe această bază a desfăşurat o remarcabilă activitate publicistică în domeniul cultural pe parcursul unei jumătăți de secol.

Astfel, în intervalul 1966-1989, a făcut parte din redacția ziarului *Munca*, fiind, pe rând, redactor, publicist comentator, şef de secție – într-o „echipă redutabilă", alături de colegii de an de facultate Mircea Iorgulescu şi Dana Dumitriu, critici literari, Alina Popovici, critic de teatru, Mihai Cernat, profesor ş. a.

În intervalul 1990-1992, a fost redactor şef-adjunct, apoi redactor-şef la cotidianul *Realitatea românească*, practicând o gamă variată de formule jurnalistice: editoriale, anchete, interviuri, reportaje din țară şi din străinătate. Acestea vor fi continuate şi îmbogățite în perioada următoare, 1992-1996, când va funcționa ca şef al secției de cultură în cadrul revistei *Expres magazin*, la care săptămânal a realizat 4-6 pagini de profil; în cadrul acestora a inițiat un ciclu de portrete şi interviuri cu realizatori de emisiuni tv. punând în lumină profesiuni de credință ale unor importanți formatori de conştiință, ca şi travaliul echipelor lor de lucru.

Orizontul publicistic al activității lui Ion Parhon este întregit de colaborarea pertinentă şi constantă, înainte de 1990, la numeroase publicații culturale din Capitală şi din țară: *Teatru, Scena, Contemporanul, Ramuri* (Craiova), *Astra* (Braşov), *Familia* (Oradea) – cu rubrică permanentă *Cronica rolului* şi cu cronici de teatru şi film, pentru ca, în perioada 1990-2014, să fie colaborator permanent al publicațiilor *România literară, Teatrul azi, Scrisul românesc* (unde este şi redactor), al emisiunilor de la Radio România Cultural şi de la Televiziunea Română.

Activitatea ziaristică a lui Ion Parhon s-a împletit, însă, în permanență, cu pasiunea pentru teatru şi film, pe care le-a abordat în mod curent din şi în registrul presei, al mass-mediei. În acest sens, este relevant că, mai bine de 30 de ani, din 1966 până în 2000 a funcționat ca şef de secție la revista *Panoramic tv* a Societății Române de Televiziune, în acest răstimp devenind tot mai calificat ca om de televiziune şi specializându-se în înregistrarea tv a pieselor de teatru şi în producția de filme documentar-artistice de profil tv pentru acestea funcționând ca membru în redacția *Film, Seriale tv şi teatru* a Societății Române de Televiziune, în intervalul 2000-2008.

Integrând omogen în personalitatea sa mai multe ipostaze – de ziarist, om de teatru, om de televiziune, critic dramatic –, fiecare dintre acestea slujite cu profesionalism şi dăruire, Ion Parhon, adoptând modul trudei continui, dar fericite a unui *homo artifex*, şi-a configurat, fără emfază, o statură echilibrată şi armonioasă devenind un reper discret, dar stabil în viața noastră culturală, în general, în cea teatrală, în special.

De la sine înțeles, Ion Parhon a trăit şi trăieşte prin toate fibrele personalității sale viața teatrală din țara noastră şi nu numai, fiind un asiduu co-participant şi jurat, cronicar şi critic empatic, precum şi, nu o dată, manager.

Membru al Asociației Internaționale a Criticilor de Teatru, şi în Biroul de conducere al Secției române din cadrul acesteia, este dintotdeauna o prezență activă la majoritatea evenimentelor teatrale şi teatrologice, la manifestările de excepție inițiate de prestigioasa şcoală românească de teatru, la transpunerile cinematografice ale marilor ei spectacole de teatru, având şi inițiative personale de promovare în mass-media audio-vizuală a marilor regizori şi interpreți ai scenei româneşti; a condus festivaluri naționale şi internaționale de teatru desfăşurate în țara noastră, iar despre toate acestea a scris „dinlăuntru", dar cu o rară putere de a fi onest şi obiectiv.

A reliefa cele mai de seamă realizări personale în lumea teatrului, măcar pe cele din intervalul 1990-2014, implică un exercițiu de selecție pe cât de dificil, pe atât de semnificativ. Astfel:

- şi-a asumat calitatea de realizator şi redactor la producția şi înregistrarea tv a unor însemnate spectacole de teatru precum *Hamlet, Slugă la doi stăpâni, Aşa este… dacă vi se pare* (regia Vlad Mugur), *Hamlet* (regia Liviu Ciulei), *Exact în acelaşi timp* (regia Mihai Mănuțiu), *Pilafuri şi parfum de măgar* (regia Silviu Purcărete), *Toujours l'amour* (scenariul şi regia Dan Puric) ş.a.

- a realizat scenariul şi regia unor filme documentar-artistice TV pe teme ca: *Duet sau duel cu textul clasic, Comedia românească la răscruce, Spectacolul interculturalității* (şase documentare despre Festivalul internațional de teatru de la Sibiu), *Mărturii contemporane despre… contemporanul nostru Shakespeare* (cu prilejul Festivalului internațional Shakespeare de la Craiova, 2003); de asemenea a realizat, în anul 2003, un documentar consacrat Festivalului Național de Teatru I.L. Caragiale, în 2005, un film, *Priveşte în oglindă*, dedicat teatrului contemporan, iar, în 2006, documentarul artistic *De ce nu vine Godot?*, pe un scenariu propriu dedicat celor trei versiuni cu binecunoscuta piesă a lui Beckett, montate de către Silviu Purcărete (la Sibiu), Tompa Gabor (la Sfântu Gheorghe) şi David Esrig (în Germania).

- şi-a asumat producția unui film documentar al Televiziunii Române referitor la turneul european cu spectacolul *Don Quijote* al lui Dan Puric, în capitatele Londra, Paris, Bruxelles, Madrid, Berlin şi Viena.

- a realizat, pentru TVR Internațional, un ciclu de emisiuni-portret pentru o seamă de proeminente personalități artistice româneşti, între care actorii Dan Puric şi Irina Petrescu, violonistul Alexandru Tomescu, pictorul Ion Sălişteanu ş.a; la acestea se adaugă realizarea a numeroase emisiuni de autor la Radio România Cultural, cum au fost: *Hamlet după Hamlet* (cinci episoade), *Teatrul Bulandra înainte şi după directoratul Ciulei* (două episoade) ş.a.

- a fost producătorul filmului documentar dedicat turneului cu trei spectacole româneşti în Orient, la New Delhi, Singapore, Seul, Shanghai, Beijing, Sydney – sub egida Catedrei europene de teatru din cadru UNESCO;

- a realizat un reportaj TV despre spectacolul *Danaidele* de Silviu Purcărete, precum şi un film-portret consacrat regizorului Goange Marinescu, directorul Teatrului de Stat „Anton Pann" din Râmnicu-Vâlcea.

O copioasă activitate a desfăşurat criticul de teatru Ion Parhon în calitate de membru în juriile diferitelor concursuri şi festivaluri de profil, inclusiv ale manifestărilor UNITER. Enumerăm selectiv:

- membru în juriile Galei UNITER (2002, 2005, 2010, 2011, 2012, 2013);

- membru în juriu la Festivalul de Dramaturgie Contemporană (Braşov), la Festivalul de Teatru Scurt (Oradea), la Festivalul Teatrelor de Stadio (Piteşti), la Festivalul de Creație Dramatică Originală „Bogdan Amaru" (Râmnicu-Vâlcea);

- preşedinte de juriu la Festivalul Internațional de Teatru de Păpuşi „Puck" (Cluj-Napoca, 2005-2012);

- membru în juriu la Festivalul Internațional de Teatru pentru Copii şi Tineret organizat de către Teatrul „Ion Creangă" din Bucureşti (2011-2012).

Asemenea prestații se cumulează cu acelea de prodigios manager de festivaluri teatrale. Astfel:

- din 2002 până în 2009, director artistic al Festivalului Internațional de Teatru Clasic (Arad);

- din 2003 până în 2013, selecționer unic şi membru în juriul Festivalului Comediei Româneşti;

- în 2004, directorul Festivalului Național de Teatru „I.L. Caragiale";

- în 2011 şi 2012, director artistic al Festivalului Internațional „Zile şi nopți de teatru european la Brăila";

- în 2014, selecționer unic al Festivalului Internațional de Teatru de la Oradea.

O mențiune specială se cuvine pentru colaborarea permanentă a lui Ion Parhon din anii 1970 până în prezent cu cele două teatre vâlcene (Teatrul Popular, devenit Teatrul de Stat „Anton Pann", precum şi Teatrul Municipal Ariel), cu Centrul Județean de Conservare şi Promovare a Creației Tradiționale (la manifestările dedicate memoriei poetului şi dramaturgului Bogdan Amaru), cu Filiala Vâlcea a Uniunii Artiştilor Plastici. Ca atare Ion Parhon şi-a revendicat întotdeauna filiația vâlceană, fiind un cunoscător avizat al vieții culturale şi teatrale din Vâlcea, pe care a prezentat-o deseori în circuitul public.

Excepționala sa activitate publicistică, teatrală şi de televiziune în care s-a dovedit harnic şi meticulos, onest şi obiectiv, câştigând prețuirea şi respectul cititorilor şi specialiştilor – nu i-a îngăduit să-şi strângă în cărți

proprii comoara de realizări, astfel încât opera sa editorială este încă restrânsă:

- *1001 de nopți în Las Vegas* (1992) – carte de reportaje dedicate unei călătorii cu o echipă de filmare în Statele Unite;

- *Pragul iubirii. Jurnal de spectator, jurnal de trăitor* (2005) – un periplu în lumea teatrului românesc contemporan, distins cu premiul „I.D. Sârbu" de către Editura „Scrisul Românesc";

- *Pe repede înapoi* (2009) – dedicată experienței culturale şi afective de spectator şi critic „în casa Thaliei".

Este totodată autorul unei piese de teatru pentru păpuşi, copii şi tineret intitulată *Unicul Rai e Pământul*, jucată de Teatrul Yorick din Piatra-Neamț, în mai multe stagiuni.

De-a lungul anilor, Ion Parhon a primit numeroase premii prin care i-a fost recunoscută valoarea ca publicist şi ca om de teatru cu merite deosebite în viața artistică din contemporaneitate. Între distincțiile din ultima perioadă menționăm: *Premiul special al Ministerului Culturii şi Cultelor*, pentru filmul Tv consacrat Festivalului Internațional de Teatru de la Sibiu (2005), *Premiul special al editurii şi revistei „Scrisul românesc"*, pentru publicistică culturală (succesiv în 2007, 2008, 2009, 2013), *Premiul de critică dedicată spectacolului de animație*, din partea juriului Festivalului Internațional de Teatru de Păpuşi „Țăndărică" (Bucureşti, 2008), *Premiul pentru cel mai bun critic de teatru*, din partea Teatrului de Stat „Elvira Godeanu" din Târgu-Jiu (2012), *Placheta onorifică din partea Teatrului de Stat „Anton Pann" din Râmnicu-Vâlcea*, cu prilejul împlinirii vârstei de 70 de ani (2014), *Diploma de excelență* pentru *Opera omnia*, din partea Forumului Cultural al Râmnicului (2014).

Toate cele scrise mai sus nu ne spun, însă, destul despre omul, teatrologul şi scriitorul Ion Parhon. Dacă este adevărat că *„stilul e omul însuşi"* (Buffon), tot atât de adevărat este că scrisul lui Ion Parhon – autorul trăind şi respirând prin teatru, cunoscând îndeaproape *facerea* de teatru, de la primele cuvinte aşternute pe hârtie de un autor dramatic sau de la primele schițe vizionare ale regizorului şi scenografului sau de la ticăitul interior al actorului descifrându-şi rolul şi proiectându-se în el şi până la împlinirile finale ale tuturor realizatorilor – poartă în el o umanitate conubială, în care se regăsesc aluziv cu toții şi în care chiar fandările unor accente grave sunt catifelate cu artă.

De acest adevăr ne convingem cu atât mai mult când Ion Parhon îşi focalizează atenția asupra unuia sau altuia dintre eroii teatrului românesc de azi. Exemplificăm stilul său cald, substanțial şi nuanțat cu două fragmente din portretul creionat atât de interesantul regizor vâlcean Goange Marinescu după trecerea lui în lumea drepților: *E greu de înțeles şi de povestit tot mecanismul inefabil, prin care un om reuşeşte să devină emblemă pentru o instituție,*

pentru identitatea teatrală a unui oraş, ba chiar şi pentru conexiunile sale în viaţa culturală a ţării, aşa cum s-a întâmplat cu Gheorghe Marinescu, mult mai cunoscut sub numele de Goange, o inimă atât de fierbinte şi de generoasă, legată prin pulsul ei de pulsul municipiului Râmnicu-Vâlcea. O inimă greu încercată cu anii, de luptele cu notabilităţile şi cu „morile de vânt", mai întâi pentru soarta „Teatrului Popular", apoi, după 1990, pentru destinul Teatrului „Anton Pann" şi pentru destinul său de „om de teatru". O inimă care avea să cedeze, însă, în anul 2000, când el adunase deja în palmares nu numai atâtea premiere vâlcene, dar şi două spectacole „recente", pe scena teatrelor din Piteşti şi Sibiu (în limba germană), pregătindu-se, nu cu mult înainte de dispariţia dintre noi, pentru o revenire „în forţă" ca regizor, în oraşul căruia i-a închinat bucuriile şi necazurile, dragostea lui nepereche pentru scenă. Avea adânc întipărite în fiinţa lui un uriaş har al prieteniei, o înnăscută poftă de viaţă şi de proiecte îndrăznеţe, o capacitate extraordinară de a survola platitudinile şi banalitatea prin acel „înlăuntru" al său, unde şi timpul şi spaţiul şi teatrul, ba chiar şi oamenii aveau adeseori alte înfăţişări şi tâlcuri decât cele reale. […].

Marea taină şi marea frumuseţe a omului şi artistului Goange, în viziunea şi simţirea lui Silviu Purcărete, nu se identifică cu spectacolele făcute, ci cu acel spectacol „nenăscut" pe care îl proiecta, îl visa, îl povestea „lui Silviu" (Purcărete) cu toată ardoarea imaginaţiei, a ingenuităţii şi a iubirii lui de o viaţă pentru teatru. Toată pofta lui uriaşă de adevăr artistic logodit cu visul sau de o performanţă în care originalitatea nebunească se îmbina în chip năucitor cu o regală simplitate, era închisă, dar reapărea în acel spectacol gândit pentru viitorul apropiat, viitor ce n-avea să mai vină pentru el niciodată… […].

… Goange nu trebuie uitat! Fie şi pentru exemplara lui putere de a visa la acel spectacol „genial", cum obişnuia să spună, un spectacol al lui, la care, fără voie simt nevoia să mă gândesc, spre a mă scutura de urât, ori de câte ori ce se întâmplă în faţa mea, pe o scenă, nu-şi merită „titlul" de spectacol. (Ion Parhon, *Pragul iubirii. Jurnal de spectator, jurnal de trăitor*, Craiova, Editura Scrisul Românesc, 2005, p. 81-82)

Biserica Schitului Bradu (Băile Olăneşti, Gurguiata), sec. XVIII

Mănăstirea Sărăcineşti (Păuşeşti-Măglaşi, Valea Cheii), sec. XVII

DUMITRU BONDOC, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 16 octombrie 1949, satul Costeşti, comuna Costeşti, judeţul Vâlcea; inginer feroviar în cadrul Uzinei Sodice Govora (1972-2001): şef staţie Căi Ferate Uzinale, şef birou, şef serviciu transporturi, director comercial adjunct şi director al serviciului de aprovizionare, desfacere şi transport (1994-2000); profesor suplinitor la Colegiul Tehnic „Nicolae Pleşoianu" din Râmnicu-Vâlcea (2001-2003), director tehnic exploatare feroviară, în cadrul grupului de firme Antares din Râmnicu-Vâlcea (2003-2008); cercetător istoric şi publicist, autor a nouă volume (publicate între 2002-2014) şi al mai multor articole de istorie locală; membru al Societăţii Culturale „Anton Pann" din Râmnicu-Vâlcea (2001 – în prezent), membru al Forumului Cultural al Râmnicului, vicepreşedinte al Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina

Maria" – Filiala Județeană „Matei Basarab" Vâlcea şi preşedinte al Subfilialei „Cultul Eroilor" Costeşti, județul Vâlcea (2008 – în prezent) -

* *

Urmelor materiale descoperite în vatra Costeştilor, aparținătoare epocilor pierdute în negura istoriei, li se adaugă uriaşul tezaur de arhitectură medievală românească ce scoate în evidență cultura şi credința noastră ca popor născut şi rămas peste veacuri creştin, obiectele de cult, mulțimea de documente şi cărți publicate în tiparnițele bistrițene şi valorile umane ziditoare de cultură, credință şi civilizație românească trăitoare aici. Despre toate acestea ne vorbeşte prietenul şi colegul nostru, Dumitru Bondoc, în cărțile sale, lucrări ce constituie o operă bine documentată şi de reală însemnătate pentru istoriografia românească.

Prin efortul depus şi prin rezultatul muncii de cercetare în acest domeniu, Dumitru Bondoc se înscrie între cărturarii de valoare pe care i-a dat sau i-a adoptat comuna Costeşti de-a lungul vremii, între personalitățile de frunte ale acestei străvechi aşezări vâlcene: Aurelian Sacerdoțeanu (profesor, arhivist, istoric), Alexandru Bălinescu (profesor, arhivist, muzeograf), Nicolae Chipurici (istoric) şi Nicolae Ciobanu (general, profesor şi istoric militar), la care adăugăm pe vrednicul monah cărturar de la Mănăstirea Bistrița Olteană, părintele arhimandrit Veniamin Micle – adoptat de localitate în anii '80 ai secolului trecut.

DUMITRU BONDOC, 65 YEARS OLD

- born on October 16, 1949, Costeşti village, Costeşti commune, Vâlcea county; railway engineer at Govora Soda Factory (1972-2001): station chief at Railway Plant, office chief, transportation chief, deputy comercial manager and manager of the supply, sale and transportation service (1994-2000); locum tenens teacher at „Nicolae Pleşoianu" Technical College from Râmnicu-Vâlcea (2001-2003), railway exploitation technical manager at Antares firm group from Râmnicu-Vâlcea (2003-2008); historical researcher and publicist, author of nine volumes (published between 2002-2014) and of various local history articles; member of „Anton Pann" Cultural Society from Râmnicu-Vâlcea (2001 – until present), member of the cultural Forum of Râmnic, vice-president of „Regina Maria" National Association of Heroes' Cult – „Matei Basarab" Vâlcea County Subsidiary and president of „Cultul Eroilor" Costeşti Second-Tier Subsidiary, Vâlcea county (2008 – until present) -

* *

Traces of the materials discovered in the hearth of Costeşti, belonging to the lost eras in the darkness of history, add up to the giant Romanian medieval architecture that valorizes our culture and faith as a people forever Christian, as well as the cult objects, the multitude of documents and books published in the printing press from Bistriţa and the human values which build up the Romanian culture, faith and civilization that exist here. Our dear friend and co-worker, Dumitru Bondoc talks to us about all of these in his books, papers that constitute a well-informed and significant work for the Romanian historiography.

Though his effort and results in what regards the research from this area, Dumitru Bondoc becomes one of the most valuable scholars born or adopted by Costeşti commune, one of the top personalities in this ancestral settlement from Vâlcea: Aurelian Sacerdoţeanu (teacher, archivist, historian), Alexandru Bălinescu (teacher, archivist, museographer), Nicolae Chipurici (historian) and Nicolae Ciobanu (general, teacher and military historian), to which we add up the meritorious scholar monk from Bistriţa Olteană Monastery, the archimandrite father Veniamin Micle – embraced by the place in the last century '80s.

Publicistul Dumitru Bondoc, iubitor şi promotor al istoriei locale

Eugen Petrescu

S-a născut în comuna Costeşti, judeţul Vâlcea, la 16 octombrie 1949 şi este fiul lui Ion şi Aurelia Bondoc.

A parcurs cursurile primare (patru clase) şi gimnaziale (trei clase) la Şcoala cu clasele I-VII din localitatea natală, unde i-a avut ca dascăli, printre alţii, pe învăţătorul Constantin Iliescu şi profesorii Aurelian Stoican, Ion Lăcraru, Elena Munteanu şi Maria Bălintescu de care îşi aminteşte şi vorbeşte cu drag. După absolvirea celor 7 clase, a continuat studiile în cadrul Liceului „Nicolae Bălcescu" (în prezent, Colegiul Naţional „Alexandru Lahovari") din Râmnicu-Vâlcea. Aici l-a avut profesor de istorie pe Florea Rădulescu, cel care, cu măiestrie, i-a sădit o dragoste nemărginită pentru acest obiect de studiu.

Născut şi crescut în mediul sătesc, în vestita vatră etno-folclorică costeşteană şi având înclinaţii către muzica şi dansul popular (începând de la vârsta de 12 ani, a luat lecţii la acordeon de la Fane Barabancea – descendentul unei faimoase familii de lăutari bistriţeni), în timpul studiilor liceale, a făcut parte din brigada artistică de agitaţie şi din echipa de dansuri

populare a Căminului Cultural din Costeşti şi a participat la mai multe concursuri de profil organizate pe scenele caselor de cultură din oraşele Horezu, Râmnicu-Vâlcea şi Piteşti. De asemenea, a făcut parte din orchestra semi-simfonică a liceului, coordonată de profesorul Gabriel Chaborschi şi a participat şi în această calitate la mai multe spectacolele organizate la Râmnicu-Vâlcea.

În pofida înclinației pentru ştiinţele umaniste, a ales ca studiile universitare să le urmeze în cadrul Universității Politehnice din Bucureşti – Facultatea de Transporturi. După susținerea examenului de licență, în 1972, a optat pentru un post de inginer feroviar la Uzina de Sodă Govora – una dintre cele mai mari unități industriale vâlcene, unde a activat şi s-a remarcat ca specialist timp de aproape 30 de ani în mai multe funcții: şef stație Căi Ferate Uzinale, şef Birou, şef Serviciu transporturi, director comercial adjunct şi director Serviciu aprovizionare, desfacere şi transport (1994-2000).

În vara anului 1973, s-a căsătorit cu Maria Petrică din satul vecin Pietreni, proaspăt absolventă a Facultății de Biologie a Universitatea din Iaşi şi au doi băieți, Ion Liviu şi Radu Mihai, astăzi absolvenți ai cursurilor Academiei de Studii Economice din Bucureşti.

Date fiind grupele de muncă de care a beneficiat la Uzina de Sodă Govora, s-a pensionat în anul 2001, la vârsta de 51 de ani. Ulterior, a predat ca profesor suplinitor la Colegiul Tehnic „Nicolae Pleşoianu" din Râmnicu-Vâlcea (2001-2003) şi a îndeplinit funcția de director tehnic exploatare feroviară, în cadrul grupului de firme Antares din Râmnicu-Vâlcea (2003-2008).

Eliberat de stresul generat de responsabilitățile pe linie de serviciu şi de şocul trecerii la un alt mod de viață, aşa cum mărturiseşte adeseori, a revenit la vechea sa pasiune, istoria. Aşa se face că, în 2001, impresionat de bogata zestre istorică a vetrei în care s-a născut, a făcut un legământ cu viața spunând: „*Cât voi trăi pe acest pământ, nu voi ezita a face cunoscute, prin scrierile mele, toate tainele meleagurilor natale care m-au fascinat încă din copilărie şi continuă să mă fascineze şi astăzi*". Apoi a trecut la cercetarea şi valorificarea trecutului comunei Costeşti, la acest moment fiind unul dintre cei mai prolifici istorici autodidacți din județul Vâlcea.

Treptat, i se deschide un nou orizont şi o nouă dimensiune existențială – cea de cercetător istoric şi publicist, de membru, din 2001, şi de vicepreşedinte între anii 2012-2014, al Societății Culturale „Anton Pann" din Râmnicu-Vâlcea. Ulterior, odată cu apariția primelor realizări publicistice şi editoriale devine membru al Forumului Cultural al Râmnicului (component al colectivului de conducere din 2012 – în prezent), membru al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria" – Filiala Județeană Vâlcea, preşedinte al Subfilialei „Cultul Eroilor" Costeşti (din 2007) şi vicepreşedinte filială (2008 – în prezent).

De remarcat faptul că, până în prezent, Dumitru Bondoc a publicat un important număr de studii, articole şi eseuri în revistele locale de cultură: *Studii Vâlcene, Cultura Vâlceană, Buridava, Forum V, Povestea Vorbei*, şi un număr de 9 volume cu caracter monografic şi biografic: *Costeşti-Vâlcea, 45 secole de istorie* (vol. I, 2002), *Schitul Pătrunsa, de la legendă la adevăr* (2004), *Alexandru Bălintescu, ctitor al Muzeului de Artă din Costeşti* (2006), *Istoricul Căilor Ferate din județul Vâlcea* (2008), *Biserica din lemn din Gruşetu-Costeşti* (2011), *Biserica „44 de Izvoare" din Pietreni-Vâlcea* (2011), *Costeşti-Vâlcea, 45 secole de istorie* (vol. II, 2012), *Partizanii din muntele Arnota, un dosar elucidat?* (2014) şi *Costeşti-Vâlcea. Personalități, tradiții şi cercetări istorice* (2014).

De asemenea, a colaborat cu referințe şi evocări la realizarea mai multor volume omagiale: *Trubadurul imaginii*, în *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiş la 65 de ani*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Petrescu, 2010, pp. 50, 51 (ediție îngrijită de Eugen Petrescu); *Un „mecena" al culturii vâlcene contemporane*, în *Personalități vâlcene. 75 de ani de la naşterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Petrescu, 2012, pp. 125-129 (ediție alcătuită şi îngrijită de Eugen Petrescu); *Un arhivist de excepție: profesor doctor Corneliu Tamaş*, în *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaş*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2013, pp. 52-55 (ediție alcătuită şi îngrijită de Eugen Petrescu); *Petre Petria: un neobosit bibliotecar, cercetător şi cărturar vâlcean*, în *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, Iaşi, Editura Rotipo, 2014, pp. 105-107 (ediție alcătuită şi îngrijită de Eugen Petrescu).

Despre activitatea de cercetare şi opera realizată de inginerul Dumitru Bondoc au publicat o serie de referințe mai mulți vâlceni: Costea Marinoiu, Aurelian Stoican, Mihai Sporiş, Ioan St. Lazăr, Florin Epure, Eugen Petrescu etc., din care prezentăm câteva: Eugen Petrescu, în *Personalități vâlcene. Publicistul Gheorghe Sporiş la 65 de ani* (Ed. Petrescu, 2010), p. 51; *Enciclopedia Județului Vâlcea* (Ed. Fortuna, 2010), pp. 742, 743; Eugen Petrescu, în: *Personalități vâlcene. 75 de ani de la naşterea cărturarului vâlcean Costea Marinoiu* (Ed. Petrescu, 2012), pp. 521, 522; *Valachia Cisalutana – Oltenia istoricului Corneliu Tamaş* (Ed. Fortuna, 2013), p. 367; *Personalități vâlcene. In memoriam Petre Petria (1934-2013)*, (Ed. Rotipo, 2014), p. 201.

Pentru toate aceste realizări, omagiatul nostru s-a bucurat de aprecierea specialiştilor vâlceni, fiind onorat cu un premiu şi o diplomă de excelență oferite de Fundația „Vâlcea 1", o medalie aniversară oferită de Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria" – Filiala Județeană „Matei Basarab" Vâlcea, cu alte premii, diplome şi nominalizări din partea Forumului Cultural al Râmnicului, Societății Culturale „Anton Pann", Consiliului Județean Vâlcea şi Primăriei comunei Costeşti. La toate acestea se adaugă comentariile pozitive publicate în presa vâlceană.

Tot ca rezultat al aprecierilor de care se bucură, a fost invitat să prezinte o parte dintre volumele sale pe posturile locale de televiziune, unde i-a avut ca moderatori pe Florin Epure şi Dragoş Teodorescu (Televiziunea VTV), pe Nicolae Dinescu, Jeana Zdreală şi Lucian Marin (Televiziunea Vâlcea 1), Mihai Mihăiță, Adrian Mugioiu şi Violeta Scrociob (Televiziunea Etalon).

La ceas aniversar, onorat cu mari împliniri publicistice şi editoriale, îi urăm prietenului, colegului şi colaboratorului nostru, Dumitru Bondoc, ani mulți cu sănătate şi rod bogat în toate.

Dumitru Bondoc şi poetul basarabean Grigore Vieru, Costeşti (2002)

IPS Gherasim, E. Petrescu şi D. Bondoc, Mănăstirea Arnota (10 oct. 2013)

NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 21 noiembrie 1949, comuna Mischii, județul Dolj; istoric, profesor, muzeograf; profesor la Şcoala Generală Roşcani, județul Galați, muzeograf la Muzeul Județean Vâlcea (1975-1988), director al Memorialului „Nicolae Bălcescu”, comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea (1988-2014); cercetător istoric, eseist şi publicist, fondator şi editor de publicații cu caracter istoric, autor a numeroase studii şi articole publicate în revistele de specialitate, autor al unor volume de referință în istoriografia românească; promotor al culturii şi istoriei naționale, organizator a numeroase tabere naționale şi internaționale de creație în domeniul artelor plastice, simpozioane, mese rotunde, conferințe, spectacole şi concursuri; preşedinte al Filialei Județene Vâlcea a Asociației „Pro Basarabia şi Bucovina” şi vicepreşedinte al Partidului Național al Reîntregirii (1991-1993) -

* *

Dedicat cercetării istorice, stimulării creației artistice şi mişcării de reîntregire a neamului, istoricul Nicolae Bănică-Ologu se dovedeşte a fi un patriot şi un naționalist în sensul frumos şi curat al cuvântului.

Ionuț Săraru – un tânăr istoric vâlcean, cu mari perspective de afirmare, pune în valoare, în câteva fraze, viața şi personalitatea omagiatului, realizările dar şi dezamăgirile acestuia.

NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 YEARS OLD

- born on November 21, 1949, Mischii commune, Dolj county; historian, teacher, museographer; teacher at Roşcani Secondary School, Galați county, museographer at Vâlcea County Museum (1975-1988), director of „Nicolae Bălcescu" Memorial, Nicolae Bălcescu commune, Vâlcea county (1988-2014); historical researcher, essayist and publicist, founder and historical issues editor, author of numerous studies and articles publishedin specialty magazines, author of some important volumes in the Romanian historiography; culture and national history promoter, organizer of numerous national and international creation camps in the plastic arts area, symposiums, roundtables, conferences, shows and competitions; president of Vâlcea County Subsidiary of „Pro Basarabia şi Bucovina" Association and vice-president of National Party of Reunion (1991-1993) -

* *

Dedicated to the historical research, to the stimulation of artistic creation and to the movement of reunion of the people, the historian Nicolae Bănică-Ologu turns out to be a patriot and a nationalist in a beautiful and pure way.

Ionuț Săraru – a young historian from Vâlcea, with great prospects of asserting himself, valorizes in a few words the life and personality, the accomplishments and disappointments of the one we are now celebrating.

Nicolae Bănică-Ologu, un istoric desăvârşit

Ionuț Săraru

„Îndeobşte nu agreez cărțile de memorialistică şi nici pe cele de însemnări de călătorie. Primele sunt disculpatorii, celelalte se vor impardonabil de erudite. Dintre cele dintâi am experiența lucrării lui

Constantin Giurăscu, care desființează imaginea lui Nicolae Iorga, din a doua categorie – cu unele excepții, Dinicu Golescu, Ioan Bogdan, ș.a., mai toate sunt pline de confuzii şi judecăți ciuntite" – așa își începe Nicolae Bănică-Ologu articolul *Neguri albe*, Vlădeşti, sâmbătă, 20 aprilie 2002.

La rându-mi, nici subsemnatul nu poate decât să încerce a-i alcătui o microfișă cât mai aproape de obiectivitate, cu precizarea că nu m-am situat decât la periferia cercurilor sale concentrice.

Personalitate puternică, plămădită în neîmblânzita Oltenie, Nicolae Bănică-Ologu a fost, este şi va fi o enigmă pentru prieteni şi dușmani, admiratori şi detractori, oameni de bună credință sau rea-voință, spirite înalte sau mediocrități.

S-a născut la 21 noiembrie 1949, în comuna Mischii, județul Dolj. Şi-a început studiile gimnaziale în comuna natală, iar adolescența şi-a trăito ca elev de liceu în Cetatea Banilor. Aici se remarcă prin cunoştințele sale pluridisciplinare, colaborând cu diverse publicații craiovene. A ales Facultatea de Istorie din cadrul Universității Bucureşti, având ca profesori mari eminențe formate la vechea şcoală interbelică, sub atenta îndrumare a marelui savant Nicolae Iorga.

Ieşit de pe băncile facultății este trimis profesor, după regula timpului, în județul Galați, la Şcoala Generală din Roşcani. În 1975, reuşeşte printr-un concurs de împrejurări să revină în atât de draga sa Oltenie, ca muzeograf la Muzeul Județean Vâlcea. În cadrul Muzeului de Istorie, datorită capacității intelectuale şi a energiei debordante devine în scurt timp şef de secție. Începând cu anul 1982 a continuat editarea anuarelor *Studii Vâlcene*, numerele V, VI, VII şi *Buridava*.

Fire rebelă, Nicolae Bănică-Ologu a fost de multe ori sancționat pentru neparticiparea la diverse acțiuni de promovare a „partidului", pe care le considera cretinoide. În februarie 1988, este trimis disciplinar director la Muzeul Memorial „Nicolae Bălcescu".

„O ceață fumurie cobora peste Grui (dealul din spatele Conacului Bălcescu n.n.), iar legendele îşi fac efectul. Parcă un prag nevăzut îmi spunea – Stai –. Ştiam dinainte unde vin: o secție a Muzeului Județean Vâlcea, fără personalitate juridică şi, mai grav, fără arhivă proprie. Doi salariați trecuți de mult de vârsta a doua, purtau povara unei grădini (poiana nimănui?), fără garduri, cu conacul îngrijit cu cele câteva cutii de detergent, oferite de instituția mamut. Într-o comunitate „ab inițio" ostilă din prima clipă mi-au stăruit în minte două întrebări: Voi rămâne? Oare când voi pleca?" (Nicolae Bănică-Ologu, *Umbrele vii*, 2005).

Şi a rămas, petrecându-şi aproape jumătate din viață (27 de ani) slujindu-l pe Nicolae Bălcescu, familia sa şi memoria locului. După un sejur în Germania, în 1990, şi contactul cu o lume civilizată, care ştie să-şi prețuiască cultura şi istoria națională, l-au determinat să dea o altă dimensiune memoriei familiei

Bălcescu. Perseverent, tenace, ambițios a reușit să obțină, în 1991, personalitatea juridică a Memorialului „Nicolae Bălcescu”. Din acel moment, în instituție a început o intensă activitate culturală, cercetare, lansări de carte, parteneriate cu instituțiile de învățământ, evenimente de promovare a tradiției locale. Organigrama Memorialului „Nicolae Bălcescu” număra la un moment dat 25 de persoane: contabili, muzeografi, custozi, supraveghetori, administrator, personal auxiliar de întreținere, agenți de pază. A trebuit în permanență să țină piept revendicărilor venite dinspre Uniunea Scriitorilor, Alexandra Crăsnaru, Ruxandra Culcer sau Ileana Chiavarino. Salonul Literar al Conacului Bălcescu i-a găzduit pe rând pe Ion Iliescu, Petre Roman, Emil Constantinescu, Răzvan Teodorescu ale căror promisiuni s-au răspândit în neant.

Desăvârşit istoric, cercetător, publicist, eseist, editor, muzeograf înființează în 1991 revista de cultură *Columna* cu suplimentul *Microalmanahul amorului*. Printre cărțile publicate: *Maria Tereza – micromonografie*, 1991; *Veacul de aur al Râmnicului*, 2000; *Nicolae Bălcescu – roman istoric radiofonic*, 2005; *Conacul Bălcescu – monografie*, 2009.

A reuşit să aducă, spre veşnică odihnă, şi să reînhumeze lângă bisericuța din lemn a Bălceştilor, osemintele lui Barbu Bălcescu (fost primar al Craiovei), ale Sevastiței Bălcescu şi a inițiat demersuri similare pentru aducerea şi a celorlalți doi frați ai lui Nicolae Bălcescu, Costache şi Maria. A obținut în instanță, după o luptă de două decenii, restituirea a 24 ha de pădure ce aparținuse Conacului Bălcescu.

Patriot adevărat, având în permanență tricolorul la reverul hainei, în perioada 1991-1993, a fost preşedintele filialei Vâlcea a Asociației „Pro Basarabia şi Bucovina” şi vicepreşedinte al Partidului Național al Reîntregirii (preşedinte – Mircea Druc, român basarabean, fost prim-ministru al Republicii Moldova). Ulterior, dezamăgit de mocirla politică dâmbovițeană, va refuza cu obstinație numeroasele oferte venite de la diverse partide de a participa la alegeri pe listele electorale parlamentare.

Printre proiectele de anvergură ale lui Nicolae Bănică-Ologu, amintesc *Rotonda spiritului românesc*, atât edițiile masculine cât şi ediția feminină, unde de-a lungul a mai multor ediții, cei mai buni artişti plastici din Basarabia şi Bucovina, influențați de atmosfera Conacului Bălcescu au creat adevărate capodopere, expuse ulterior în expoziții internaționale în Turcia, Belgia, Italia. Un alt proiect major este *Tabăra de restaurare a Bisericuței din lemn a Bălceştilor*, ajunsă la ediția a IX-a în colaborare cu Universitatea de Vest din Timişoara şi Universitatea din Oradea.

Capriciile politicii l-au îndepărtat la sfârşitul anului 2014 de slujirea memoriei lui Nicolae Bălcescu, atunci când experiența şi vechimea, asemănătoare unui vin bun de colecție, puteau să ofere plus valoare cinstirii culturii naționale.

Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea –
lansare de carte, autor Ion Iliescu –
fostul președinte al României (8 aprilie 2010)

Memorialul „Nicolae Bălcescu”
(Nicolae Bălcescu, Valea Bălcească), sec. XIX - XX

ROMANIA.

29 nov. 2012

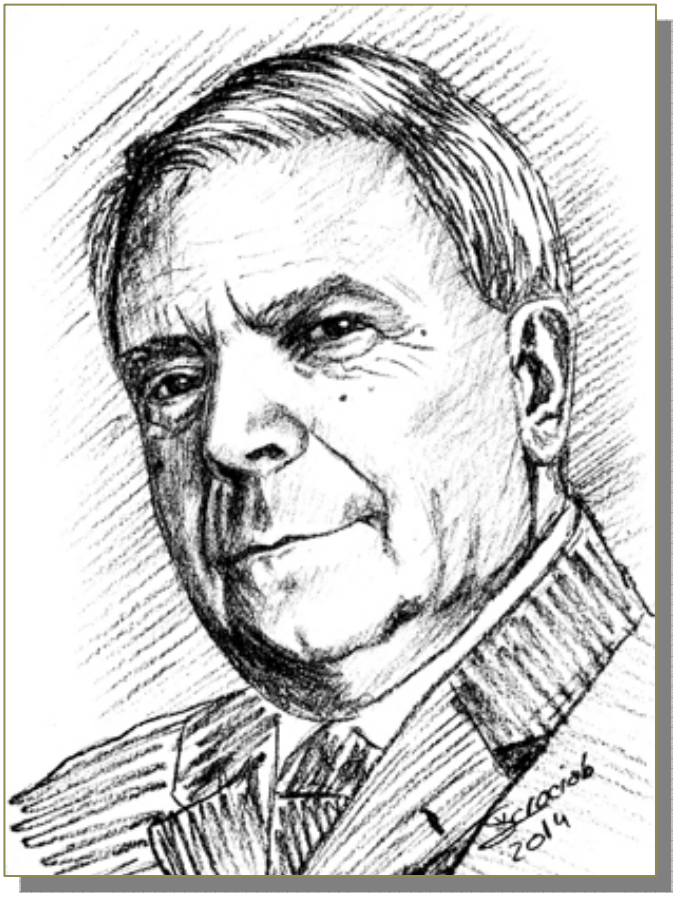

NICOLAE MANOLESCU, 75 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut Apolzan, la 27 noiembrie 1939, Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea; filolog, doctor în litere (1974), profesor universitar titular (1990); eseist, critic şi cronicar literar, istoric şi teoretician al literaturii (la revistele: „Contemporanul”, 1962-1972 şi „România literară”, 1972-1989), editorialist, jurnalist; publicist (debut publicistic cu o cronică literară în „Gazeta literară”, debut editorial în 1966, cu „Lecturi infidele” – volum de eseuri de critică şi istorie literară); director şi editorialist al revistei „România literară” (din 1990); moderator al talk show-ul cultural „Profesiunea mea, cultura”, la ProTv; autor a peste 70 de volume, un volum în colaborare şi coautor la manualele de limbă şi literatură română pentru clasele a IX-a (1977) şi a XII-a (1979); politician (1991-2000): membru fondator al Partidului Alianța

Civică şi preşedinte (iulie 1991), senator de Sibiu în Parlamentul României (1992-1996), candidat la preşedinţia României (1992); membru al Academiei Române (corespondent, din 1997 şi titular, din 2013); membru al Uniunii Scriitorilor din România (din 1963) şi preşedinte (din 2005 – în prezent); ambasador al României la UNESCO (numit în 2006); Ordinul „Serviciul Credincios" în rang de Mare Cruce, conferit de Preşedinţia României, Cetăţean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (2000) -

* *

Nicolae Manolescu, fiu de profesori de liceu – urmaşi ai unor neamuri cu adânci rădăcini în vatra românească, Apolzan şi Manolescu, unul dintre cei mai importanţi critici şi istorici literari români ai timpului nostru, reprezintă pentru ştiinţele umaniste şi pentru cultura română veriga de legătură dintre generaţia profesorilor şi mentorilor Domniei Sale din facultate, oameni de aleasă ţinută profesională, precum: George Călinescu, Tudor Vianu, Al. Rosetti, Iorgu Iordan, Edgar Papu, şi generaţiile ce-i vor urma.

Doi filologi şi scriitori din generaţii diferite, profesorii Ion Soare şi Gabriela Crăciun, pun în valoare câteva repere ce îl definesc pe vâlceanul nostru. Alături de aceştia, vin şi eu cu câteva rânduri pentru a întregi întru cumva tabloul biografic al distinsului omagiat.

NICOLAE MANOLESCU, 75 YEARS OLD

- born as Apolzan, on November 27, 1939, Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea county; philologist, with a PhD in letters (1974), tenured professor (1990); essayist, critic and literary chronicler, historian and literature theoretician (for the magazines: „Contemporanul", 1962-1972 and „România literară", 1972-1989), editorialist, journalist; publicist (publicistic debut with a literary chronicle „Gazeta literară", editorial debut in 1966, with „Lecturi infidele" – a critical essay and literary history volume); director and editorialist of „România literară" (since 1990); moderator of „Profesiunea mea, cultura" cultural talk show, at Pro Tv; author of over 70 volumes, a volume in collaboration and coauthor at the language and literature manuals for the 9th (1977) and the 12thgrade (1979); politician (1991-2000): founding member of the Civic Aliance Party and president (iulie 1991), senator of Sibiu in the Parliament of Romania (1992-1996), candidate at the presidency of Romania (1992); member of the Romanian Academy Române (corespondent since 1997 and titular member since 2013); member of the Writers' Union from Romania (since 1963) and president (since 2005 – until present); ambassador of Romania at UNESCO (appointed in 2006); The order „Serviciul Credincios" in

the rank of Great Cross, awarded by the Presidency of Romania, Honorable Citizen of Râmnicu-Vâlcea Municipality (2000) -

* *

Nicolae Manolescu, son of high school teachers – descendants of some people with deep roots in the Romanian hearth, Apolzan and Manolescu, one of the most important Romanian critics and literary historians of our time, represents, for the Romanian humanist sciences and culture, the link between his generation's teachers and mentors from the university, people of great professional quality, such as: George Călinescu, Tudor Vianu, Al. Rosetti, Iorgu Iordan, Edgar Papu, and the generation that will come next.

Two philologists and writers from different generations, the teachers Ion Soare and Gabriela Crăciun, valorize some reference points that define our writer from Vâlcea. Along with these, I also wrote a few words in order to complete in some way the biographical portrait of the honorable man we are celebrating.

Un călinescian al criticii literare: Nicolae Manolescu

Ion Soare

Despre Nicolae Manolescu s-a scris mult (şi bine!), ceea ce îl îndreptăţea pe C. Stănescu să-l considere „cel mai răsfăţat critic român de după război" („Adevărul literar şi artistic", nr. 495/23 noiembrie 1999). Domnia Sa este, într-adevăr, criticul care s-a bucurat cel mai mult de atenţia contemporanilor; şi aceasta, de la o vârstă (biologică, dar mai ales literară!) destul de tânără. Dintre numeroşii săi exegeţi, calificativul maxim în materie de apreciere i-l dă Mircea Mihăieş, atunci când îl numeşte „cel mai important critic român al ultimei jumătăţi a secolului douăzeci" (în *Totul despre Nicolae Manolescu,* Bucureşti, Ed. Amarcord, 1996, p. 5). Aceluiaşi critic îi aparţine şi o succintă, dar expresivă şi exactă caracterizare (cumva în stil manolescian!) a autorului de *Lecturi infidele:* „Strălucit profesor, autoritar îndrumător al scriitorilor tineri, ingenios eseist, doct (prea doct!), teoretician literar, comentator politic, istoric literar, politician!"

Întorcând „într-alt chip" o apreciere-titlu memorabilă a lui M. Mihăieş – **Transparenţa ambiguităţii,** noi constatăm o anumită… ambiguitate a transparenţei din textele critice şi eseurile lui Nicolae Manolescu. Chiar dacă unor teorii şi idei ale sale li s-ar potrivi propria-i exprimare – „valabile, deşi discutabile" (teoria despre rolul elitelor, modernizarea cu orice preţ a

conținutului unor manuale şcolare ş.a.), posturile de conştiință critică, de reper cultural de nivel național şi de istoric literar avizat al acestei perioade, sunt indiscutabile. Consider oportun să adaug la cele de mai sus propria mea părere exprimată într-un anumit context „conform căreia autorul volumelor de *Teme* este „un dostoievskian al criticii literare", datorită adâncimii şi finețiii analizelor sale – un fel de sondări abisale ale „sufletului" cărților.

S-a făcut despre Domnia Sa afirmația că este „o inteligență rece", un scriitor „cu inima în creier" (C. Stănescu). Ne permitem o schimbare în topica celei de-a doua sintagme: este un om cu creierul în inimă, căci analistul care are capacitatea unui slujitor al ştiinței, de a „diseca" până la cele mai mici unități o operă literară, posedă, totodată, darul şi sensibilitatea artistului care se emoționează, se entuziasmează, iar uneori se extaziază de-a dreptul, înaintea virtuților unor opere sau numai a unor fragmente cu un superior potențial artistic. Dar acea colocvialitate – familiară şi erudită în acelaşi timp – a stilului, cu unele vocabule şi expresii neaoş populare dovedind (şi) o strălucită cunoaştere a limbii vorbite – ține ea (în mod exclusiv) de oralitate? Nu cumva acea excelentă complicitate/ punte afectivă pe care eseistul o realizează permanent cu cititorul, se raportează mai mult/ şi la inimă??! Luate în parte, fiecare dintre opiniile de mai sus ne apare ca justă, iar toate la un loc alcătuiesc un sistem de „oglinzi paralele" în care profilul literar al acestui „călinescian din punct de vedere programatic" (Marian Popa), recompus din multiple „variante", ne apare ca unul proeminent.

Dorința/ tendința care l-a urmărit pe Nicolae Manolescu de-a lungul a circa cinci decenii de activitate literară, pare a aparține sferei absolutului: aceea de a aborda toate ramurile ştiinței literaturii: critica literară, istoria literaturii, teoria literaturii. Mai mult, cele trei discipline menționate sunt văzute şi tratate în interdependența lor, autorul reuşind însă, performanța de a nu se lăsa acaparat de niciuna dintre ele, tentația echilibrului şi a modului de realizare a acestuia fiind evidente.

O primă sinteză a concepțiilor şi ideilor sale literare o reprezintă, neîndoios, *Istoria critică a literaturii române* – I (Bucureşti, Ed. Minerva, 1990, ed. a II-a, 1997) – operă de referință, atractivă la lectură şi la studiu, ca şi *Istoria (…)* călinesciană (mai puțin aspectul grafic de excepție, inspirata punere în pagină şi bogata, ilustrație ale acesteia din urmă!). În cele două ediții ale primului volum al *Istoriei (…)* sale (ca, de altfel, şi în ediția integrală!), aspectele istoricizante sunt relativ parcimonioase, numai atâta cât este necesar; balanța analizelor se înclină permanent spre judecata valorică a operei, criteriul estetic fiind predominant. În acest scop, analizele subtilului critic sunt, de la caz la caz, sintetic-generale, panoramice sau detailate, autorul având deopotrivă darul conciselor caracterizări memorabil-sintagmatice („Mihail Dragomirescu – antiistorist dogmatic şi ireductibil"; „Eugen Lovinescu – critic impresionist"; „... taineeni şi scientişti darwinieni

ca Ibrăileanu” etc.), ca şi pe cel al amplelor desfăşurări de profunde şi fine comentarii, cu străluciri şi minuţii de filigrane literare, sau creând impresia de „tiranică” epuizare a problemei.

În anul 2009, la editura „Paralela 45” din Piteşti, apărea ediţia completă a *Istoriei critice a literaturii române,* un op de peste 1500 de pagini, despre care se poate spune – cel puţin sub raportul ecourilor produse! – că a fost „cartea anului”. De la *Istoria (…)* lui George Călinescu şi – peste mai bine de şase decenii – cea a lui Marian Popa, puţine lucrări asemănătoare s-au bucurat de o astfel de receptare: timp de mai multe luni de zile, un val imens de cronici, recenzii şi comentarii despre carte s-a revărsat, din paginile a zeci de reviste cultural-literare şi din presa audio-vizuală, asupra cititorilor incitaţi. În ceea ce priveşte tonul şi conţinutul acestora, „Istoria lui Manolescu a contabilizat, după valul festivist, severe articole critice” – sintetiza criticul Paul Cernat în „Observatorul cultural”, nr. 481/iulie 2009; o parte dintre criticile aduse veneau, desigur (reacţie omenească, la urma urmei!) din partea celor care s-au considerat nedreptăţiţi prin omiterea lor din *Istorie* (destul de mulţi, unii dintre aceştia – nume sonore! – nefiind menţionaţi nici măcar cu numele). Ar fi necesare pagini întregi numai pentru simpla menţionare a acestora şi a preopinenţilor, însă nu acesta este scopul demersului nostru, ci unul mult mai important: acela al preeminenţei criteriului estetic în exercitarea actului critic şi, – nu fără legătură cu acest aspect – cel al concepţiei şi atitudinii subiective în exercitarea actului critic.

Călinescian declarat, Nicolae Manolescu îi urmează maestrului său – în linii mari, desigur – nu numai în plan compoziţional (structural), ci şi în unele idei şi teorii referitoare la datarea şi originalitatea literaturii române vechi, periodizarea acesteia, concepţia despre relaţia dintre subiectivism şi critica literară ş.a. BIBLIOGRAFIA – aminteşte, de asemenea, de cea călinesciană: extinsă pe câteva zeci de pagini scrise cu corp de literă mai mic, ea „salvează” şi un număr semnificativ dintre cei omişi, încadrându-i, măcar prin menţionarea lucrărilor lor, în curentele, genurile şi speciile corespunzătoare. Criticul şi istoricul literar în discuţie îşi asumă riscul subiectivismului său (inclusiv în selecţia autorilor şi a operelor comentate), luând măsuri – prevăzător şi inteligent – chiar de la început, în prefaţa monumentalei sale lucrări, unde admite că în *Istoria* sa există şi „destule impurităţi”, pe care însă le-a păstrat în mod deliberat, fiindcă n-a vrut să scrie „o operă perfectă (din acest punct de vedere) şi stearpă, ci una vie, chiar contradictorie” (p. 17). A reuşit şi una şi alta, ceea ce – pe lângă evidenţierea unor calităţi evidente ale lucrării (capacitatea de sinteză a autorului, preeminenţa criteriului estetic în analizele efectuate în cea mai bună tradiţie maioresciano-călinesciană, profunzimea şi subtilitatea unor analize etc.) – nu l-a scutit nici de critici din partea confraţilor săi!

Ca vechi admirator al lui Maiorescu şi Călinescu, am fost şi noi de părerea că valoarea unei opera literare este dată de anumite criterii estetice, pe care aceasta trebuie să le îndeplinească, în ceea ce priveşte stilul şi mesajul ei moral (excluzând ideologiile politice), iar datoria criticului literar, ar fi asemănătoare cu cea a unui judecător care, pe baza „probelor" administrate în „speţa literară" respectivă, trebuie să dea o rezoluţie-hotărâre cât mai apropiată de obiectivitate şi de dreptate, omologând sau, dimpotrivă, amendând, atât paşaportul unui scriitor spre veşnicia Parnasului, cât şi legitimitatea acestuia de a ne reprezenta în marele şi complexul dialog cultural-literar cu confraţii de pe alte meridiane. Ori, în cazul unui subiectivism… subiectiv, parţial opus unei alte sintagme călinesciene – „subiectivismul obiectiv", se mai poate, oare, vorbi despre o judecată nepărtinitoare, despre „harta ideală (a literaturii unui popor, n.n., I.S.), pe care, în naivitatea lor, iubitorii de literatură o cred posibilă!", aşa cum se exprima Nicolae Manolescu însuşi? Pe de altă parte, impresionează şi convinge acea pledoarie din postfaţa cărţii, despre **Nostalgia esteticului,** în care autorul consideră că în prezent, la scară planetară, există valori absolute, „printre ele numărându-se şi aceea estetică, rod al tradiţiei şi educaţiei" (p. 1456). De altfel, nu numai că – *ab initio* – şi-a subintitulat opera *SINTEZE* ceea ce exclude din start ideea de exhaustivitate), dar în **Epilog,** autorul, admiţând cu *fair-play*, şi un „criteriu" (spunem noi, I.S.) al lecturilor („posibilităţile de informaţie"), al temperamentului şi „de ce nu, capriciile spiritului meu critic", a prevăzut că „selecţia poate suscita nedumeriri încă şi mai mari"; mai mult, a promis o nouă ediţie a lucrării, în care va mai «îndrepta» din lipsuri; ceea ce echivalează cu o recunoaştere a acestora (1493-1494).

Cu toate controversele iscate, *Istoria critică (…)* a lui Nicolae Manolescu va sta, cu siguranţă, alături de celelalte două faimoase istorii literare ale secolului XX – cea a lui Lovinescu şi mai ales, cea a lui George Călinescu. Poate că, într-un fel, cei doi „şi-au dat întâlnire" în Nicolae Manolescu!

Nicolae Manolescu – tatăl criticii literare româneşti

Gabriela Crăciun

Critic de geniu în cultura românească, istoric şi cronicar literar, profesor universitar la Universitatea din Bucureşti, Nicolae Manolescu este o personalitate multilaterală, un om dintre aceia ce rar se nasc în această viaţă.

Instituindu-se prin scrieri ca un personaj din sfere înalte, Manolescu este un atotştiitor al literaturii române şi totodată un judecător drept, cântărind just calitatea fiecărei creaţii în parte, precum şi cea a creatorilor acestora.

El nu se lasă condus de prime impresii, de un simț critic de suprafață, ci contemplă literatura în profunzime.

Potrivit criticului, interpretarea unei opere nu se reduce la o traducere a sensurilor, ea presupunând mai mult de atât, necesitând o transcendere a cuvintelor. Manolescu invocă şi puterea epocii în definirea criticii, căci fără context, nu există interpretare corectă, adevărată.

Am crescut cu romanul ionic, doric şi corintic al lui Manolescu, el fiind punct de reper în înțelegerea şi disecarea scrierilor ce-mi încântau anii de liceu.

Nici în anii facultății nu m-am separat de critica manolesciană, considerând-o atunci, ca şi acum, biblia literaturii. Ori de câte ori îmi trecea vreo carte prin mână, dădeam iama în bibliotecă, unde citeam interpretările lucide ale lui Manolescu.

Timpul călătoreşte în chip misterios prin viețile noastre, oamenii îmbrățişează vizibil trecerea sa, pe când creațiile lor rămân tinere şi falnice. Critica manolesciană mă însoțeşte şi acum, citate peste citate curgând în scrierea unei prime cărți, o carte despre Alexandru A. Philippide, omul despre care Manolescu a vorbit în repetate rânduri.

Critic de formațiune integră, corectă, Nicolae Manolescu nu ezită să revină asupra lucrurilor cândva înscrise în cărți, reeditându-se încontinuu, în funcție de crezul sau epoca sub egida căreia se află.

Studiile, lucrările pe care le scrie, sunt veşnic sub lupă, căci prin recitire, acestea se pot rescrie. Reinterpretându-l pe poetul Philippide, Manolescu întrezăreşte aspecte pe care nu le notase la o primă descompunere poetică: ,,Cînd am scris acum doi ani, despre Monolog în Babilon, am încercat să definesc formula poeziei, ignorând, ca să spun aşa, istoria ei interioară. Recitind, am observat mai cu atenție tocmai evoluția poetului, de la *Aur sterp* la ultima carte […].”

Această updatare continuă arată profesionalismul unui critic de talia sa. La Manolescu, nu există interpretare finală, cum niciun lucru nu-i final pe lumea aceasta. Veşnic contemplând creațiile altora, ca şi pe propriile creații, criticul dă dovadă de fair-play, aplaudând idei, ce ar contraveni ori completa propriile concepte: ,,Eugen Coşeriu are o idee mai simplă şi mai atrăgătoare şi, chiar dacă nu mă simt pregătit să renunț la a mea, vreau s-o „popularizez” pe a lui, poate şi fiindcă n-o cred neapărat opusă ideii mele.”

Gândul că Nicolae Manolescu este vâlcean de-al nostru, ne umple sufletele de bucurie şi mândrie. Vâlcea a născut un om-capodoperă. Să ne trăiască şi să ne tot scrie, căci scrierile sale ne sunt ghid de călătorie prin a națiunii literatură.

Nicolae Manolescu,
un român de viță veche

Eugen Petrescu

Distinsul academician, om de știință și cultură, Nicolae Manolescu, președinte al Uniunii Scriitorilor din România (asociație a creatorilor profesioniști de literatură din țara noastră), este, după tată, urmaș al unui neam de oieri ardeleni din Apold și Sibiel – vechi așezări românești din Mărginimea Sibiului –, care avea puternice legături de rudenie cu istoricul Andrei Oțetea și poetul Octavian Goga, iar, după mamă, este urmaș al unui neam de mici boieri și târgoveți olteni și munteni din Vâlcea și Argeș, în care își avea rădăcinile și Alexandru Tzigara-Samurcaș, istoric de artă și membru corespondent al Academiei Române. Tatăl, Petru Apolzan, născut la 1900 (al doilea copil, din cei unsprezece, ai lui Nicolae și Ana Apolzan – născută Crăciun), a crescut la Rotunda, un sat din Oltenia, în familia unor rude înstărite, tot oieri, și a avut parte de o educație aleasă: absolvent al Școlii Normale de la Câmpulung Muscel și al Facultății de Litere și Filozofie. A fost profesor la Cernăuți și Râmnicu-Vâlcea, unde a cunoscut-o pe Sabina Manolescu, cea care i-a devenit soție în 1938.

În 1953, pentru a putea să se înscrie la liceu, părinții fiind arestați și condamnați în 1952 de către organele de represiune ale regimului comunist, pe motive politice, a fost înfiat de bunicul matern, avocat de profesie, de atunci purtând numele de fată al mamei, Manolescu. În 1958, a fost exmatriculat din facultate, motivul fiind dosarele părinților; a revenit după un an. Spre mirarea multora, chiar dacă sistemul i-a fost potrivnic, începând cu anul 1963, după un an de așteptare (fără loc de muncă), urcă treptele universitare pas cu pas.

În timpul studiilor universitare, a avut parte de profesori și mentori de aleasă ținută profesională, printre aceștia aflându-se: George Călinescu, Tudor Vianu, Al. Rosetti, Iorgu Iordan, Edgar Papu și alte nume mari ale culturii, științei și învățământului superior românesc.

La împlinirea a 75 de ani de viață, Nicolae Manolescu declara: „Cel mai important în viață este să trăiești așa cum îți place, să fii fericit și împăcat cu tine însuți. Este un lucru fundamental, după părerea mea. De asemenea, trebuie să ai conștiința împăcată că nu ai făcut ticăloșii, că n-ai făcut rău altora. Toți greșim, facem tâmpenii în viață, dar sunt greșeli și greșeli. […]

Nu am motive să mă plâng că m-am născut unde m-am născut, că am trăit cum am trăit, că am făcut meseria pe care o fac. Mă declar mulțumit, am văzut și

mai rele. Dumnezeu a fost îngăduitor, mi-a permis să fac în viață exact ce mi-a plăcut să fac, asta mi-am dorit din capul locului, asta am făcut. Am scris cărți şi am predat literatură la facultate, nu am vrut altceva. Sănătate mi-a dat Dumnezeu, nu am fost bolnav sau în spital, părinții mi-au trăit foarte mult, am doi copii frumoşi. Nu vreau să mă plâng, să-l mânii pe Dumnezeu. Mă uit în jur şi văd atâta mizerie şi nenorociri încât îmi vine să zic: «Doamne, mulțumescu-ți, nu vreau altă viață»”. (http://www.uniuneascriitorilor.ro/conducere/nicolae-manolescu

http://jurnalul.ro/calendar/astazi-e-ziua-ta-nicolae-manolescu-681802.html)

Defileul Băiaşului la Pripoare (Perişani) – vedere parțială, locul desfăşurării bătăliei din 9-12 nov. 1330

Mănăstirea Govora (Mihăeşti, Scărişoara), sec. XV

Biserica lui Horea (Băile Olăneşti), sec. XVIII

ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 DE ANI

Eugen Petrescu

- născută la 1 decembrie 1944, comuna Grădiştea, judeţul Vâlcea; inginer agronom, biolog; scriitoare (romancieră, prozatoare şi eseistă), autoare a 10 volume de beletristică (7 romane şi 3 volume de proză scurtă) şi a numeroase tablete literare, eseuri şi pamflete publicate în revistele vâlcene de cultură; profesor de biologie la Şcoala Sanatorială din Târgu-Cărbuneşti, judeţul Gorj (1973-1974), Şcoala Generală Târgu-Cărbuneşti (1974-1978), Şcoala Generală dn satul Ruda, comuna Budeşti, judeţul Vâlcea (1979-1988) şi la Şcoala Generală nr. 2 din Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea (1991 – până la pensionare); biolog în cadrul ISPIF Bucureşti, punct de lucru – Laboratorul de Agrochimie al IEELIF Vâlcea (1988-1991); membră a Cenaclului „Interferenţe” din Târgu-Cărbuneşti (1974-1978), colaboratoare

a Cenaclului „Ramuri” din Craiova (1976-1978), membră a Forumului Cultural al Râmnicului (din ianuarie 2011) -

* *

Adina Dumitrescu se adaugă acelor scriitori vâlceni de valoare, încă necuprinşi în Uniunea Scriitorilor din România, chiar dacă locul lor este acolo. Sperăm ca timpul să rezolve această nedreptate.

În rândurile următoare, filologul şi scriitorul Ion Soare, pune în valoare, în linii mari, puterea creativă şi talentul omagiatei noastre.

ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 YEARS OLD

- born on December 1, 1944, Grădiştea commune, Vâlcea county; agronomist engineer, biolgist; writer (novelist, fiction writer and essayist), author of over 10 belletristic volumes (7 novels and 3 short fiction volumes) and numerous literary vignettes, essays, pamphlets published in cultural magazines from Vâlcea; biology teacher at the Sanatorium School in Târgu-Cărbuneşti, Gorj County (1973-1974), at Târgu-Cărbuneşti Secondary School (1974-1978), at the Secondary School from Ruda Village, Budeşti commune, Vâlcea County(1979-1988) and at No. 2 Secondary School from Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea County (1991 – until retirement); biologist at ISPIF Bucharest, at the bias point – The Agrochemistry Laboratory of IEELIF Vâlcea (1988-1991); member of „Interferenţe” Literary Circle from Târgu-Cărbuneşti (1974-1978), contributor at „Ramuri” Literary Circle from Craiova (1976-1978), member of the Cultural Forum of Râmnic (since January, 2011) -

* *

Adina Dumitrescu is one of those valuable writers from Vâlcea still not included in the Writers' Union of Romania although she should be there. We hope time will resove this injustice.

In the following lines, the philologist and writer Ion Soare briefly emphasizes the creative power and talent of the one we are now celebrating.

Un bilanț bogat şi o „raportoare” pe măsură: Adina Dumitrescu

Ion Soare

Când, cu mai mulți ani în urmă, abordam – la recomandarea publicistului Petre Cichirdan – una dintre creațiile cele mai rezistente (*Aripa frântă*, roman) ale scriitoarei Adina Dumitrescu, mi-am dat seama imediat că intuiția acestuia fusese corectă. A urmat propunerea de premiere a romanului (de către Fundația Culturală „Vâlcea 1”) şi publicarea unui eseu, însoțit de o prezentare a autoarei, iar de atunci, revista noastră şi-a făcut un titlu de onoare în a oferi publicului cititor, număr de număr, câte una – două pagini semnate de această talentată scriitoare; toate acestea – aureolate de sărbătorirea recentă (1 Decembrie – zi premonitoare, de bun augur!) în cadrul (şi la sediul) Forumului Cultural al Râmnicului.

Polivalența Adinei este impresionantă: eseuri, povestiri, memorialistică, versuri, dar mai ales… romane – autoarea scrie cu aceeaşi dezinvoltură în fiecare dintre genurile şi speciile literare menționate. Nu o dată (trăsătură specifică a postmodernismului!), Domnia Sa a practicat în mod deliberat un amestec al genurilor şi speciilor (cu avantajele şi riscurile inerente!): CARUSELUL INTENȚIILOR era numit chiar de către autoare – „roman scurt sau eseu lung”, destule eseuri par a se transforma, sub ochii noştri, în autentice poeme în proză, iar în versurile sale, pot fi detectate cu uşurință numeroase inserții eseistice, dar şi secvențe... prozastice.

Specia „de rezistență” în care excelează autoarea pare a fi – chiar înaintea romanului! – eseul. Cu mijloacele specifice acestuia, dar permițându-şi şi frecvente „inovații”, ea abordează cu lejeritate mai toate temele mari ale literaturii, dovedind o bună cunoaşterea literaturii, a lumii înconjurătoare (formația sa de biolog o favorizează şi chiar o obligă în acest sens!) şi a vieții. O ajută la aceasta un simț de observație remarcabil, ca şi stăpânirea – aproape… filologică! – a limbii literare româneşti, dar şi a celei „vorbite”. Plăcerea evidentă cu care scrie, ca şi „joaca” elevată cu frazele şi cuvintele (amintind, în eseistică, pe confratele Mihai Sporiş), sunt doar două dintre atuurile succesului său. Concizia este o altă trăsătură care o particularizează (mai puțin în poeme!) – lucru merituos pentru o reprezentantă a genului considerat, îndeobşte, nu numai „frumos” şi „slab”, ci şi „vorbăreț!”. Şi mai există un motiv, poate cel mai important din toate, care ar trebui să ne facă să ne aplecăm cu mai mult interes asupra operei acestei cultivate, talentate şi sensibile scriitoare. „Al cincilea motiv”, probând o conştiință scriitoricească superioară, ar putea fi rezumat prin cuvintele

criticului şi esteticianului austriac Ernst Fischer (pe care, nu întâmplător, prozatoarea le aşază drept motto la tableta cu tulburătorul titlu *Du-mi numele odată cu timpul!*): „Arta trebuie să arate că lumea se schimbă şi să ajute la schimbare”. Sperăm – şi, totodată, îi urăm Adinei, la ceas aniversar – ca timpurile literare să-i reţină, să-i păstreze şi să-i ducă mai departe numele! „Voi, che-ntrate” în „Purgatoriul” micului şi densului său univers literar, zăboviţi cu atenţie şi înţelegere asupra mesajelor ei generoase, dar şi a veşmintelor stilistice în care sunt îmbrăcate. Vă asigurăm, merită efortul!

Casa Memorială „Anton Pann”, (Râmnicu-Vâlcea), sec. XVIII

FLORENTIN SMARANDACHE, 60 DE ANI

Eugen Petrescu

- născut la 10 decembrie 1954, comuna Bălceşti (astăzi oraş), judeţul Vâlcea; om de ştiinţă – informatician, fizician, matematician (autor al Funcţiei Smarandache); doctor în ştiinţe fizico-matematice al Universităţii din Chişinău (1997); cercetător; scriitor, artist plastic, traducător, publicist (autor a numeroase articole şi studii ştiinţifice publicate în revistele de specialitate şi de cultură); autor a numeroase volume de beletristică (debut, 1981) şi de specialitate (debut, 1983); fondator al revistei „The paradoxist Movement Journal" (1993); profesor cooperant în Maroc, la Lycée „Sidi El Hassan Lyoussi" din Sefrou, unde a predat matematicile (1982-1984); urmărit, persecutat şi marginalizat de regimul comunist între anii 1986 şi 1988, a reuşit să fugă din ţară şi a beneficiat de azil politic din partea

Republicii Turcia, în lagărele de la Istambul şi Ankara (1988-1990), de aici ajungând în Statele Unite ale Americii; inginer de software la corporaţia Honeywell din Phoenix din Arizona, Statele Unite ale Americii (1990-1995), profesor adjunct de matematică la Pima Community College din Tucson (1995-1997), asistent universitar de matematică la University of New Mexico (Guallup), (1997-2003), conferenţiar universitar (2003-2008) şi profesor universitar (din 2008); fondator, ulterior lider, al organizaţiei culturale „Mişcarea literară paradoxistă" (1980), întemeietor al ştiinţei numite neutrosofie, co-autor la Teoriei Dezert-Smarandache, privind raţionamentul plauzibil şi paradoxul; membru al mai multor societăţi şi asociaţiiştiinţifice şi cultural-literare din lume -

* *

Infinitul univers ştiinţific şi cultural stăpânit de Florentin Smarandache, îl situează pe acesta în rândul celor mai de seamă personalităţi ale timpului nostru.

Filologul şi scriitorul Ion Soare valorizează în câteva rânduri principalele elementele ce îl definesc pe distinsul om de ştiinţă şi cultură, Florentin Smarandache, vâlceanul nostru din Bălceştii de pe Olteţ, care, prin realizările de excepţie, ca urmare a inteligenţei şi efortului intelectual de care dă dovadă, contribuie semnificativ la progresul omenirii.

FLORENTIN SMARANDACHE, 60 YEARS OLD

- born on December 10, 1954, Bălceşti commune (i.e. now a town), Vâlcea county; scientist – computer expert, physicist, mathematician (author of the Smarandache Function); with a PhD in physico-mathematical sciences at the University of Chişinău (1997); researcher; writer, artist, translator, publicist (author of numerous articles and scientific studies published in specialty and cultural magazines); author of numerous belletristic volumes (debut in 1981) and scientific volumes (debut in 1983); founder of the magazine „The paradoxist Movement Journal" (1993); cooperative teacher in Maroc, at „Sidi El Hassan Lyoussi" Lycée from Sefrou, where he taught mathematics (1982-1984); followed, persecuted and marginalized by the communist regime between 1986-1988, he managed to flee outside the country and he benefited of political asylum from the Republic of Turkey, in the concentration camps from Istanbul and Ankara (1988-1990), from here reaching the United States of America; software engineer at Honeywell Corporation in Phoenix, Arizona, the United States of America (1990-1995), deputy mathematics teacher at Pima Community College in Tucson (1995-1997), mathematics assistant professor at the University of New Mexico (Guallup), (1997-2003), senior lecturer (2003-2008) and professor (since 2008); founder, later leader of „Mişcarea literară

paradoxistă" (1980), founder of the science called neutrosophy, co-author of the Dezert-Smarandache Theory, concerning the plausible reasoning and the paradox; member of various scientific, literary and cultural societies and associations in the world -

* *

The infinite scientific universe, which is culturally mastered by Florentin Smarandache, places him among the most important personalities of our time.

The philologist and writer Ion Soare valorizes, in a few words, the main elements defining the honorable scientist and culture man, Florentin Smarandache, our Vâlcea dweller from Bălceştii from Olteț, who, through his exceptional achievements and due to his intelligence and intellectual effort, significantly contributes to the progress of the mankind.

Un nume de rezonanță în cultura şi ştiința mondială: Florentin Smarandache – 60

Ion Soare

Născut la 10 decembrie 1954 în comuna (azi – oraşul) Bălceşti din județul Vâlcea, Florentin Smarandache este, indubitabil, unul dintre cei mai cunoscuți olteni din lume! „Serialul" său memorialistic *Frate cu meridianele şi paralelele,* ajuns la cel de-al VIII-lea volum, ar avea darul să convingă singur pe oricine s-ar îndoi de îndreptățirea aprecierii noastre. Susțin, însă, cu brio „încadrarea" aceasta, o viață exemplară prin curaj şi verticalitate, şi o operă de excepție prin talent, originalitate şi polivalență, aventura creatoare a spiritului său depăşind-o cu mult pe cea existențială. În 1980, împreună cu un grup de scriitori, a întemeiat *Mişcarea literară paradoxistă*, căreia i-a devenit, în scurt timp, lider de necontestat, nu numai prin manifestele teoretice publicate în diverse limbi, ci – mai ales – prin lucrările proprii în stil paradoxist, vizând toate genurile literare şi o bună parte dintre speciile acestora şi „inventând" şi altele noi, printre care *distihurile paradoxiste.* În esență, plecând de la matematici, poetul introduce masiv paradoxurile în literatură, acestea fiind exprimate prin „propoziții naive, cotidiene, contradicții dure, antiteze puternice, expresii figurate interpretate la propriu..." etc.; în acelaşi stil, dar aplicat artelor vizuale, va publica şi două albume de artă, sub titlul *Outer-art*.

Fost şef de promoție al Facultății de Ştiințe – Secția Informatică din cadrul Universității Craiova, în perioada 1982-1984 a funcționat ca profesor cooperant în Maroc, predând matematicile în limba franceză (Lycée „Sidi El Hassan Lyoussi" din Sefrou). În anul 1986, în urma refuzului autorităților

române de a-i acorda viza de ieşire din țară pentru a participa la Congresul Internațional al Matematicienilor de la Universitatea din Berkeley (California), a intrat în greva foamei, publicând o scrisoare de protest în „Notices of the American Mathematical Society" (Providence, RI), prin care solicita libertatea de circulație a oamenilor de știință. În perioada anilor 1986-1988, din rațiuni politice, nu i s-a mai acordat catedră în învățământ, fiind obligat să dea meditații pentru a supraviețui. În toamna anului 1988, a obținut cu greu un pașaport de turist pentru Bulgaria. De aici, a trecut în Turcia, unde a cerut azil politic, fiind apoi deținut în lagărele de refugiați politici din Istambul şi Ankara (1988-1990). Abia în 1990, a reuşit să emigreze în Statele Unite ale Americii, unde a lucrat ca inginer de software la corporația Honeywell din Phoenix (Arizona), specializată în calculatoare (1990-1995), apoi ca profesor adjunct de matematică la Pima Community College din Tucson (1995-1997). Din 1997, a funcționat ca asistent universitar de matematică la University of New Mexico (Gallup); în 2003 a devenit conferențiar universitar, iar din 2008 – profesor universitar la aceeaşi instituție.

După un masterat în informatică susținut în USA, a obținut titlul de doctor în matematică al Universității din Chişinău (1997, *Teoria numerelor – „Funcția Smarandache")*. Între timp sau/şi în continuarea acestor importante forme de specializare, el a urmat numeroase studii de perfecționare în matematică, informatică şi educație la Arizona State University (Tempe), (1991), Pima Community College (Tucson) (1995), University of Phoenix (Tucson) (1996); studii postdoctorale la New Mexico State University (Las Cruces) (1998), University of New Mexico (1998, 1999), National Science Foundation (Chautauqua Program, University of Texas, Austin) (1999) şi Los Alamos National Laboratory Educational Networking Support Program) (Gallup) (1999). A efectuat diferite cercetări post-doctorale: în iunie-iulie 2009, la Air Force Research Laboratory in Rome, NY, SUA (sub egida State University of New York – Institute of Technology); la ENSIETA (Scoala Națională Superioară de Ingineri) – Brest, Franța, 15 Mai – 22 Iulie 2010; la Guangdong University of Technology (Guangzhou, China), între 19 Mai – 14 August 2012; la Okayama University of Science (Japonia) intre 12 Decembrie 2013 – 12 Ianuarie 2014.

Autoritate recunoscută în mai multe ştiințe şi domenii, a fost invitat să conferențieze la o serie de instituțiide renume internațional, precum University Berkeley (2003), NASA Langley Research Center-SUA (2004), NATO Advance Study Institute – Bulgaria (2005), Jadavpur University-India (2004), Institute of Theoretical and Experimental Biophysics-Rusia (2005), Air Force Institute of Technology Wright-Patterson AFB in Dayton [Ohio, USA] (2009), Air Force Research Lab şi Griffiss Institute [Rome, NY, USA] (2009), COGIS 2009 (Paris, France), ENSIETA (Brest, Franța) – 2010,

Academia Română – Institutul de Mecanica Solidelor şi Comisia de Acustica (Bucuresti – 2011) etc.

Matematician (a descoperit noțiuni noi în Teoria numerelor, care îi poartă numele, cea mai cunoscută dintre acestea fiind „Funcția Smarandache”; coautor al modelului de matematică aplicată în tehnică, *Teoria Dezert-Smarandache* etc.); scriitor, fizician (a demonstrat teoreticfaptul că pot fi obținute viteze mai mari decât cea a luminii, a introdus paradoxurile cuantice şi noțiunea de *nematerie*); filosof (a întemeiat ştiința denumită *neutrosofie, logica neutrosofică* ș.a.), artist plastic, traducător, cercetător, publicist, editor etc., acest mare „aventurier” al spiritului omenesc (în speță – românesc) a creat opere durabile în fiecare dintre aceste domenii, dovezi peremptorii în acest sens fiind numeroasele premii prestigioase şi distincții care i s-au acordat în mai multe țări ale lumii: titlul de „Poet internațional eminent”, acordat de către International Poetry Academy din Madras – India (1991), Medalia de argint pentru întreaga sa operă literară (Bergerac – Franța, 1992); Medalia de Aur pentru Ştiință, de la Academia Telesio-Galilei din Anglia (pentru Ipoteza Smarandache din fizică şi pentru Logica Neutrosofică), acordată de Universitatea Pecs din Ungaria în 2010; Premiul „Traian Vuia” al Academiei Române pentru Logica neutrosofică şi pentru fuziunea informațiilor în ştiințele tehnice (Bucureşti, 2011), Premiul Statelor New Mexico & Arizona în 2012, şi Premiul Statului New Mexico în 2011 la categoria Ştiinta & Matematica (Albuquerque), titlul de Doctor Honoris Causa al Universității Jiaotong din Beijing – China (BJTU) – 2011, etc.

Despre acest original scriitor şi autentic savant de origine vâlceană, s-au exprimat elogios – în câteva zeci de cărți şi în sute de studii şi articole – importanți scriitori, oameni de ştiință şi cultură din întreaga lume, precum Charles Ashbacher, Marian Barbu, C. Dumitrescu, V. Feleacu, Henry Ibstedt, Dumitru Ichim, Eugène Ionesco, Solomon Marcus, Doru Moțoc, Teresinka Pereira, Constantin M. Popa, Titu Popescu, Khalid Raïs, Ion Rotaru, Ion Pachia Tatomirescu, J. Sandor, Jacques Sartou, Arnold Skemer, Dan Tărchilă şi mulți alții.

Este inclus în principalele enciclopedii şi dicționare contemporane din România şi din întreaga lume, confirmând cu strălucire aprecierea făcută în urmă cu două decenii de poetul Gheorghe Tomozei, conform căreia românul Smarandache „a produs pentru cultura românilor, un nume rezonant”. La Mulți Ani, neobositule Florentin şi te rugăm ca în numeroasele tale călătorii pe mapamond, să ai în vedere cât mai des, Paralela 45^0!

Prof. Florentin Smarandache primind medalia pentru structuri algebrice

Beijing, China, 24 dec. 2011

Shanghai, China, 31 dec. 2011

RETROSPECTIVĂ

Notă editorială la volumul „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013”

Eugen Petrescu

A schița un portret înseamnă, printre altele, „a desena ceva în mod schematic, a executa în câteva linii generale un desen preliminar, fugitiv; a contura, a descrie, a reda ceva în scris prin câteva trăsături caracteristice; a realiza o lucrare, operă care cuprinde o privire generală şi sumară asupra unui anumit subiect; specie literară a genului epic, de dimensiuni reduse, care înfățișează… viața unuia sau mai multor personaje”. (DEX, ed. 1998) „Acest gen reprezintă, de fapt, o scurtă biografie, care pune în evidență unul sau mai multe episoade interesante, relevante, momente cruciale din viața eroului”. (http://www.referatmd.com/ jurnalism/schita-de-portret)

Schița de portret poate fi individuală sau de grup şi se poate realiza atât în timpul vieții eroului (eroilor), dar şi după moartea acestuia (acestora). La scrierea acestui gen se apelează la diferite surse de informare, printre care şi interviul. Dar, înainte de a scrie sau de a ne întâlni cu eroul viitorului articol, pentru a-l intervieva, este necesar să ne informăm şi să cunoaştem cât mai multe despre acesta, sursele cele mai importante fiind: dicționarele, enciclopediile, revistele, ziarele, internetul, rudele, prietenii etc. Aşa am procedat şi noi, autorii schițelor de portret din prezentul volum, o lucrare ce vine să cinstească viața unor vâlceni implicați, fiecare după puterea şi talentul său, în viața culturală, artistică sau sportivă a locului, oameni care în anul 2013 au împlinit vârste „rotunde”. Sunt 20 de vâlceni cu profesii şi înclinații cultural-artistice şi sportive diferite (un învățător; opt profesori; trei ingineri; doi medici, unul uman şi celălalt veterinar; doi ofițeri, un jandarm şi un genist; un teolog; un arhivist; un inspector de asigurări; un artist plastic), cu vârste cuprinse între 35 şi 80 de ani (2 x 35 de ani, 1 x 45 de ani, 1 x 50 de ani, 2 x 60 de ani, 2 x 65 de ani, 4 x 70 de ani, 2 x 75 de ani, 6 x 80 de ani), oameni din generații aflate în „vara, toamna sau iarna” vieții: Marian Pătraşcu, 1 ianuarie 2013, 60 de ani; Gheorghe Rusu, 20 ianuarie 2013, 65 de

ani; Dragoş Gheorghe Călinescu, 7 martie 2013, 35 de ani; Alexandru Popescu-Mihăeşti, 14 martie 2013, 80 de ani; Emil Istocescu, 22 aprilie 2013, 80 de ani; Gheorghe Mămularu, 24 aprilie 2013, 80 de ani; Gheorghe Dumitraşcu-Mamu, 1 mai 2013, 70 de ani; Constantin Mosor, 9 mai 2013, 60 de ani; Ioan Barbu, 15 mai 2013, 75 de ani; Ştefan Stăiculescu, 4 iulie 2013, 75 de ani; Eugenia Stilea, 15 iulie 2013, 80 de ani; Gheorghe Cărbunescu, 9 august 2013, 70 de ani; Dan Marin, 10 august 2013, 50 de ani; Adina Enăchescu, 25 august 2013, 80 de ani; Vasile Grevuțu, 1 septembrie 2013, 80 de ani; Violeta Scrociob, 11 octombrie 2013, 45 de ani; Ioan St. Lazăr, 1 noiembrie 2013, 70 de ani; Gheorghe Pantelimon, 24 noiembrie 2013, 70 de ani; Ion Marinescu, 27 noiembrie 2013, 65 de ani; Dragoş-Silviu Teodorescu, 22 decembrie 2013, 35 de ani. Decanul de vârstă al omagiaților cuprinşi în acest volum este distinsul profesor universitar şi om de cultură Alexandru Popescu-Mihăeşti.

Trebuie să precizez că ideea punerii în pagină a acestei lucrări i-a aparținut profesorului Ştefan Stăiculescu, cu prilejul lucrărilor Adunării Generale a Forumului Cultural al Râmnicului pe anul 2012, desfăşurate la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea, la data de 28 martie 2013 (cu începere la ora 16.00), eveniment la care am participat ca invitat. Ajungându-se la momentul dedicat celor ce vor fi sărbătoriți în 2013, la aniversarea unor vârste „rotunde”, domnia sa, obişnuit cu inițiativele mele în urma cărora s-au născut în ultimii ani mai multe volume de acest gen, mi-a propus în plen realizarea unei lucrări la care se angaja să contribuie financiar. Inițial, propunerea făcea referire la două-trei persoane, ulterior, constatând că un număr destul de mare de oameni de cultură, membri ai unor importante organizații culturale vâlcene (Forumul Cultural al Râmnicului, Societatea Culturală „Anton Pann”, Fundația Culturală „Sfântul Antim Ivireanul”, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, Liga Scriitorilor Români – Filiala Județeană Vâlcea, Clubul Umoriştilor Vâlceni etc.) vor trăi un astfel de moment, m-am gândit să extind proiectul propus, aşa ajungându-se la 20 de nume.

Fiind vorba de o lucrare complexă, cu un anumit grad de dificultate (în privința culegerii de date), am invitat de partea mea câțiva oameni cu experiență în domeniu şi, întru cumva, apropiați de eroii noştri, unii dintre ei fiind la rândul lor eroi ai volumului. Preotul Constantin Mănescu-Hurezi, maiorul Dan-Sorin Pancu, inginerul Marian Pătraşcu, scriitorii Petre Petria şi Ion Soare, artistul plastic Ion Tălmaciu şi Valentin Pițigoi sunt cei care au venit în sprijinul meu aducându-şi o importantă contribuție la punerea în valoare a personalității celor cuprinşi în volum, printr-o portretizare cât mai cuprinzătoare a acestora. În lipsa unor colaboratori care să se ocupe de biografia doctorului Gheorghe Mămularu şi a profesoarei Eugenia Stilea, cu acordul Editurii Intol Press din Râmnicu-Vâlcea (director Petre Cichirdan) şi

al redacției revistei *Forum-V*, am preluat două articole publicate de Fenia Driva (*Doctor Gheorghe Mămularu – 80 de ani*, în *Cultura vâlceană*, anul VI, nr. 87, iunie 2013, p. 10-11; *Medicul publicist Gheorghe Mămularu la aniversare*, în *Forum-V*, anul VIII, nr. 2 (27), trim. II, 2013, coperta III) şi un articol publicat de Gheorghe Pantelimon (*Eugenia Stilea – o profesoară cu vocație*, în *Povestea vorbii 21*, anul II (XXI), Serie nouă, nr. 2 (51), iunie, 2013, p. 16), doi valoroşi publicişti şi oameni de cultură ai Vâlcii.

La această lucrare de remarcat este şi aportul Violetei Scrociob, o apreciată mânuitoare a penelului şi creionului, un artist care stăpâneşte foarte bine arta liniei, a desenului; cu ajutorul domniei sale, am reuşit să împlinim şi cel de-al doilea sens al schiței de portret – reprezentarea grafică a fiecăruia dintre personajele noastre.

Pentru mine, ca autor şi editor de carte, fotografia reprezintă un document de mare valoare. De aceea, partea a doua a acestui volum este dedicată unui capitol special şi consistent alcătuit din 20 de portrete în cărbune, realizate de Violeta Scrociob şi 418 poze color cu ajutorul cărora omagiații noştri pot trăi amintiri dintre cele mai frumoase. Ilustrațiile foto au fost realizate în perioada 2004-2013, cu prilejul unor evenimente de importanță majoră pentru comunitățile în care trăiesc şi în care au fost implicați aceştia.

Cititorul va constata că lucrarea nu este creionată după un anumit şablon, pentru că nu ne-am propus acest lucru, iar diversitatea modului de prezentare a omagiaților este dată de diversitatea autorilor; fiecare a avut libertatea de a-şi prezenta personajul în nota şi limita dorită. Pe alocuri, noi, îngrijitorii ediției, am intervenit prin alăturarea la biobibliografiile de bază a unor eseuri proprii (tot de natură biografică) sau transmise de prietenii omagiaților.

Este greu să aşterni pe hârtie viața unui om, să poți cuprinde totalitatea datelor şi evenimentelor existenței sale, iar atunci când lipseşte informația corectă şi completă, rodul muncii poate fi altul decât cel dorit. O biobibliografie sau un simplu eseu biografic poate aduce satisfacții, dar poate naşte şi stări imprevizibile, de nemulțumire, riscurile unei astfel de lucrări fiind mari. Sperăm totuşi că efortul nostru, al celor implicați în realizarea acestui volum aniversar colectiv (autori, îngrijitori de ediție şi colaboratori), să-i mulțumească pe cei prezenți în paginile sale, să le aducă un gram de bucurie şi de împlinire sufletească pentru că le merită cu prisosință.

Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” şi eroii culturii vâlcene

Gheorghe Pantelimon

Pe 15 martie 2014, Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, în colaborare cu Liga Scriitorilor Români – Filiala Județeană Vâlcea, Garnizoana Râmnicu-Vâlcea și Direcția Județeană pentru Cultură şi Patrimoniul Național Vâlcea au organizat, la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, Vâlcea, un dublu eveniment editorial: lansarea volumelor *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret, 2013*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Antim Ivireanul, 2014, ediție realizată în colectiv de autori, îngrijită de Eugen Petrescu şi Constantin Mănescu – Hurezi, cu o prefață de prof. dr. Ana – Maria Udrescu şi *Iubirea trăită cu bucurie, prin cântec*, Iaşi, Editura Rotipo, 2013, autor pr. Dumitru Popa, cu un cuvânt înainte de prof. univ. dr. Alexandru Popescu – Mihăeşti.

Reuniunea a început cu lansarea volumului *Iubirea trăită cu bucurie, prin cântec*, al cărui creator nu se află la debutul scriitoricesc, ci la a treia carte pe care a realizat-o. După prezentarea lucrării de către prof. dr. Florin Epure, directorul Direcției Județene pentru Cultură Vâlcea, care a fost şi moderatorul întrunirii, au rostit alocuțiuni Alexandru Popescu-Mihăeşti, preşedintele Forumului Cultural al Râmnicului, istoricul Eugen Petrescu, preşedinte al Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” – Filiala Județeană Vâlcea, membru al Ligii Scriitorilor Români, scriitorul şi jurnalistul Ioan Barbu, membru al Uniunii Scriitorilor din România, învățătorul Gheorghe Dumitraşcu-Mamu, preşedinte al Subfilialei „Cultul Eroilor”, comuna Lungeşti, precum şi autorul operei, pr. Dumitru Popa din Lungeşti – Vâlcea, vicepreşedinte al Subfilialei „Cultul Eroilor”, comuna Lungeşti şi secretar al Filialei Județene Vâlcea a Ligii Scriitorilor Români. Cartea s-a bucurat de aprecieri unanime. „Prin conținutul acestei lucrări, religios şi laic românesc, preotul Dumitru Popa ne îmbogățeşte spiritual prin cunoaştere, ne apropie de Dumnezeu şi ne înfrumusețează sufletul, declanşând sentimente nobile de credință, de trăire şi mândrie patriotică românească.” (Alexandru Popescu-Mihăeşti)

A urmat lansarea volumului *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schițe de portret* prezentat de Eugen Petrescu, dedicat unui număr de 20 de vâlceni, care în anul 2013 au împlinit o vârstă rotundă: Marian Pătraşcu, Gheorghe Rusu, Dragoş Gheorghe Călinescu, Alexandru Popescu-Mihăeşti, Emil Istocescu, Gheorghe Mămularu, Gheorghe Dumitraşcu-Mamu, Constantin

Mosor, Ioan Barbu, Ştefan Stăiculescu, Eugenia Stilea, Gheorghe Cărbunescu, Dan Marin, Adina Enăchescu, Vasile Grevuțu, Violeta Scrociob, Ioan St. Lazăr, Gheorghe Pantelimon, Ion Marinescu şi Dragoş Silviu Teodorescu. Lista este eterogenă, cu diferențieri de vârstă, profesie, performanță, de la cei mai tineri care au împlinit 35 de ani, dovadă concludentă că valoarea nu aşteaptă trecerea anilor, până la cei care au atins venerabila vârstă de 80 de ani.

Toți sunt oameni de cultură, scriitori, poeți, artişti, jurnalişti, publicişti, cercetători, inventatori, realizatori de programe tv, etc. Cert este că aşa cum sugerează şi titlul ales *Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar*, aceştia s-au remarcat prin contribuții originale, valoroase, în domenii pentru care s-au pregătit, la dezvoltarea materială şi spirituală a municipiului Râmnicu-Vâlcea şi a județului Vâlcea.

În alocuțiunile lor, scriitorul Ion Soare, vicepreşedinte al Forumului Cultural al Râmnicului, inginerul Marian Pătraşcu, maiorul Dan-Sorin Pancu, profesorii Ioan St. Lazăr, Gheorghe Pantelimon, Eugenia Stilea şi Dragoş-Silviu Teodorescu, pictorița Violeta Scrociob, căpitanul Dragoş Gheorghe Călinescu, preotul Constantin Mănescu-Hurezi, preşedintele Filialei Județene Vâlcea a Ligii Scriitorilor Români au apreciat ideea realizării acestui volum, în condițiile în care statul nu mai apără valorile fundamentale şi apar adesea în prim plan nonvalorile. Au fost reliefate contribuțiile celor omagiați la promovarea tradițiilor culturii vâlcene şi naționale, când globalizarea tinde să le estompeze. De asemenea, a fost evidențiat talentul Violetei Scrociob, care a realizat în cărbune portretele celor omagiați.

Cei elogiați au mărturisit că sunt onorați de atenția care li s-a acordat şi trăiesc sentimente de mândrie pentru ce au realizat în folosul comunității, al semenilor.

Istoricul Florin Epure a considerat că împreună cu Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria” sărbătorim, cu acest prilej, câțiva dintre eroii culturii noastre.

Majoritatea vorbitorilor şi-au exprimat dorința ca istoricul şi editorul Eugen Petrescu să continue publicarea unor lucrări similare, care să mediatizeze preocupările unor personalități prestigioase din diferite domenii, care contribuie la dezvoltarea ştiinței, învățământului şi culturii, la afirmarea României în Europa şi în lume. Pentru aceasta o condiție hotărâtoare o reprezintă depistarea şi atragerea unor resurse financiare, care să slujească acestui scop nobil. În context precizăm că pentru tipărirea celor două cărți nu s-au utilizat bani publici.

Am participat la un act de cultură autentic, consistent, cu multiple valențe, grație organizatorului principal, istoricul Eugen Petrescu, căruia îi mulțumim şi îi suntem recunoscători.

INDICE DE AUTORI ŞI COLABORATORI

Preasfințitul Părinte Emilian Lovișteanul (în mirenie Vlad Nică, n. 12 februarie 1972, comuna Berezeni, județul Vaslui): teolog; doctor în teologie (2009); arhiereu, membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române (din 2009); asistent (2004-2009) şi lector universitar (2009 – în prezent) în cadrul Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi şi al Facultății de Teologie a Universității din Craiova (din 2012); cercetător istoric, publicist, editor; autor, coautor şi îngrijitor al mai multor volume cu caracter religios şi omagial şi a numeroase articole şi studii publicate în diferite reviste de teologie şi volume colective; a intrat în obștea Mănăstirii Neamț, la 1 septembrie 1989, iar la 15 februarie 1991 a fost tuns în monahism, primind numele Emilian; mare eclesiarh al Mănăstirii Neamț (1998-2001), referent la Centrul Eparhial al Arhiepiscopiei Iaşilor (2001-2008), preot spiritual al Facultății de Teologie Ortodoxă a Universității „Alexandru Ioan Cuza", Iaşi (2002-2005), membru în Comisia liturgică a Arhiepiscopiei Iaşilor (2006-2009), preşedinte al Consistoriului monahal din Arhiepiscopia Iaşilor (2007-2008), consilier cultural al Arhiepiscopiei Iaşilor (2008-2009), exarh pentru județul Iaşi (2009), episcop-vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului (din 2009 – în prezent).

Ioan Barbu (n. 15 mai 1938, comuna Corbu, județul Olt): filolog, istoric; jurnalist, scriitor şi editor; autor şi coautor a peste 25 de volume şi a numeroase articole, eseuri şi reportaje publicate în diferite reviste de cultură şi ziare din țară şi din străinătate; profesor la Liceul de Muzică Nr. 1 din Bucureşti (1959-1962), profesor şi director la Casa de Copii Şcolari din Silištea-Gumeşti, județul Teleorman (1962-1968), ziarist la gazeta județeană „Orizont" din Râmnicu-Vâlcea (martie 1968 – ianuarie 1990); cofondator al Societății Literare „Anton Pann" (1983), fondator şi preşedinte de onoare al ziarului *Curierul de Vâlcea* – primul cotidian particular din România, înființat după Revoluția Română din Decembrie 1989 (19

ianuarie 1990), fondator şi director al Editurii Antim Ivireanul din Râmnicu-Vâlcea (iulie 1993), fondator şi preşedinte al Fundației Culturale „Curierul de Vâlcea” (1994); membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România, al Clubului Român de Presă (afiliat la Asociația Mondială a Ziarelor) şi al Federației Internaționale a Jurnaliştilor, membru al Uniunii Scriitorilor din România şi membru de onoare al Asociației Scriitorilor Români din Canada; Cetățean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (septembrie 2007).

Ion Buga (n. 2 mai 1949, comuna Chiliile, județul Buzău): teolog, doctor în teologie (1976, cu teza de doctorat scrisă în limba greacă); cercetător, scriitor, publicist; autor a 25 de volume de teologie, eseuri şi proză şi a numeroase articole şi studii publicate în reviste teologice din țară şi din străinătate; traducător a circa 10 volume din limbile: greacă, franceză, spaniolă şi engleză; hirotonit diacon (1976) şi preot (1977); profesor la Seminarul Teologic din Bucureşti (1982-1995), lector la Universitatea Ovidius din Constanța (1995-2003), preot misionar în Arhiepiscopia Cretei, Grecia (2008-2012); membru al Uniunii Scriitorilor din România.

Mihai Călugărițoiu (n. 24 noiembrie 1955, comuna Şuşani, județul Vâlcea): licențiat în istorie şi drept; cercetător istoric, publicist; autor şi coautor a două volume de istorie locală; profesor (1984-1990) şi director adjunct (1987-1990) la Liceul „Orban Balasz” din Cristuru Secuiesc, județul Harghita, profesor la Liceul „Henri Coandă” din Râmnicu-Vâlcea (1990); ofițer de poliție la Serviciul Paşapoarte Vâlcea (1990-2010), şef birou (1995-2010); membru al Asociației Naționale a Cadrelor Militare în Rezervă şi în Retragere din Ministerul de Interne – Filiala Județeană Vâlcea (din 2010) şi al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2014).

Gabriela Crăciun (n. 22 mai 1990, comuna Slătioara, județul Vâlcea): licențiată în filologie; profesoară de limba engleză și dirigintă la Școala Gimnazială „Anton Pann”, Râmnicu-Vâlcea (din 2012); scriitoare și publicistă (debut în 2006); autoare a peste 15 articole, creații literare, evocări și studii științifice publicate în diferite reviste și volume colective; membră a Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2013).

Viorel Dianu (n. 16 iunie 1944, satul Bârsoiu, comuna Stoilești, județul Vâlcea): filolog; profesor de limba și literatura română la Școala Generală din comuna Nicolae Titulescu, județul Olt (până în 1972) și la Colegiul Național „Radu Greceanu” (1972-2002); scriitor (debut în 1979, autor a peste 12 volume de povestiri, proză scurtă, eseuri etc.), editor și publicist (are publicate peste o sută de titluri de proze, fragmente de roman, articole, eseuri, recenzii, evocări etc., în mai multe reviste de cultură); membru al Societății Scriitorilor din București și al Uniunii Scriitorilor din România (ianuarie 1990).

Simona Dobrete (n. 24 ianuarie 1975, municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea): specialist în prelucrarea textelor și a imaginilor, asamblarea statică și dinamică a textelor, desenelor și imaginilor, planificarea activității și organizarea proceselor de producție poligrafică; membră a Filialei Județene „Matei Basarab”, Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2014).

Fenia Driva (n. 25 septembrie 1945, Timişoara): biblioteconomist, istoric literar şi al culturii, publicist, scriitor şi animator cultural; bibliotecar în cadrul Bibliotecii Publice „A.E. Bakonski” din oraşul Călimăneşti, judeţul Vâlcea (1963-2001) şi conducător al instituţiei din anul 1980; preşedintă a Asociaţiei Bibliotecarilor din Bibliotecile Publice din România – Filiala Vâlcea; membră a Asociaţiei Scriitorilor Olteni, Craiova (din 2006); autoare şi coautoare a mai multor volume având ca principală temă personalităţile, cultura şi istoria oraşului Călimăneşti.

Gheorghe Dumitraşcu (n. 19 aprilie 1938, Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea): istoric, arhivist; profesor, doctor în istorie (1984); cercetător, publicist; autor şi coautor a peste 15 volume de memorialistică şi istorie locală; autor a numeroase articole, studii ştiinţifice şi materiale publicate în revistele de cultură şi de specialitate; director al Şcolii Generale Fedeleşoiu (1967-1968), director al Cabinetului Judeţean de Partid Vâlcea (1968-1978), director al Casei Corpului Didactic Vâlcea (1978-1984), inspector general la Inspectoratul Şcolar Judeţean Vâlcea (1994-1997); fondator al unor publicaţii şcolare şi culturale: „Coloane” (1979), „Educatorul” (1980), „Şcoala vâlceană”, „Studii vâlcene” etc.; membru corespondent al Institutului de Ştiinţe Istorice „Nicolae Iorga” din Bucureşti (1965-1989), membru al Societăţii de Ştiinţe Istorice din România – filiala Vâlcea (1964) şi preşedinte al acesteia în perioada 1986-1990, membru fondator al Fundaţiei Culturale „Dascălul Vâlcean” (16 feb. 1995), membru fondator şi secretar general al Forumului Cultural al Râmnicului (6 mai 2001), membru fondator al Asociaţiei Seniorilor din Învăţământ, Educaţie şi Cultură din Judeţul Vâlcea (2007) etc.

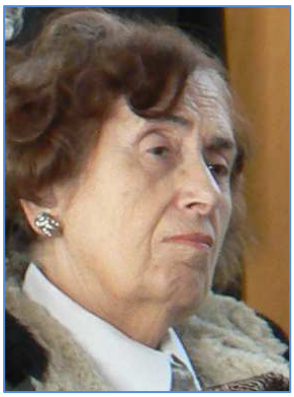

Carmen Mărculescu Farcaş (n. 31 martie 1929, Râmnicu-Vâlcea, judeţul Vâlcea): profesoară de limba şi literatura română; publicistă; autoare a unor articole de specialitate (metode şi procedee în predarea limbii române, procese literare etc.) şi a trei schiţe traduse din limba franceză, publicate în revista *Limbă şi literatură* (1974) şi în revista vâlceană de cultură *Seniorii*; a desfăşurat o rodnică activitate în învăţământul preuniversitar vâlcean şi ieşean: Şcoala Pedagogică (1952-1955) şi Liceul „Mircea cel Bătrân” din Râmnicu-Vâlcea (1955-1967), Liceul Pedagogic „Gh. Asachi” din

Iaşi (1967-1968), Liceul „Mircea cel Bătrân” (1968-1970) şi Liceul Pedagogic din Râmnicu-Vâlcea (1970-1986); membră fondatoare a Asociației Seniorilor din Învățământ, Educație şi Cultură din județul Vâlcea (2007).

Ion Gavrilă (n. 18 mai 1955, satul Blidari, comuna Goleşti, județul Vâlcea): teolog, doctor în teologie (2009); cercetător, publicist; redactor responsabil al revistei „Renaşterea”; diacon la Catedrala Episcopală „Sfântul Nicolae” (1976-1983), preot slujitor la bisericile „Sfântul Dumitru” (1983-1996) şi „Sfinții Apostoli Petru şi Pavel” din Râmnicu-Vâlcea (1996 – în prezent), profesor de Muzică Psaltică şi cântare practică la Seminarul Teologic „Sfântul Nicolae” din Râmnicu-Vâlcea (1990 – în prezent); între anii 1988-1990 şi 1993-2000 a îndeplinit o serie de funcții: secretar eparhial, inspector la catedra de religie a Inspectoratului Şcolar Județean Vâlcea etc.; dirijor al Corului preoților din Protoieria Râmnicu-Vâlcea şi solist în Corala Academică „Euphonia”, Râmnicu-Vâlcea (1988-1991), membru fondator şi preşedinte al Cercului Cultural-Religios „Chesarie de Râmnic” (8 martie 2007).

Stelian Titus Gomboş (n. 8 iulie 1977, municipiul Oradea, județul Bihor): teolog, doctor în teologie; consilier superior la Secretariatul de Stat pentru Culte din cadrul Guvernului României (1 oct. 2005 – în prezent); cercetător istoric, eseist, publicist; autor a 18 volume cu o tematică omagială, istorică şi teologică variată (din care un volum în colaborare) şi a peste 560 de studii ştiințifice şi articole publicate în revistele de cultură şi de specialitate; participant la peste 100 de conferințe şi simpozioane naționale şi internaționale, la care a prezentat o serie de comunicări ştiințifice.

Ilie Gorjan (n. 1 iulie 1950, comuna Orleşti, județul Vâlcea): militar de carieră (arma Jandarmerie), general maior în rezervă; doctor în ştiințe juridice, conferențiar universitar; cercetător, publicist, scriitor, redactor la diferite reviste militare; autor a peste 300 de articole, studii, recenzii, eseuri etc., publicate în revistele de specialitate şi în cele de cultură; autor a 28 de volume – poezie, proză, cursuri universitare, istorie şi administrație publică etc. (din care cinci în colaborare); membru al Uniunii

Scriitorilor din România (din iunie 2003), membru al Forumului Cultural al Râmnicului (din 2008), membru de onoare al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2009); Cetățean de Onoare al municipiului Caracal (2004).

Emil Istocescu (n. 22 aprilie 1933, comuna Costeşti, județul Vâlcea): filolog, profesor; cercetător, critic şi istoric literar, publicist; autor a numeroase articole, cronici, eseuri etc., publicate în diferite ziare şi reviste de cultură; autor şi coautor a 6 volume (3 volume sub semnătură proprie şi 3 volume în colaborare) publicate în perioada 2004-2011; membru al Forumului Cultural al Râmnicului.

Ioan St. Lazăr (n. 1 noiembrie 1943, Giurgiu, județul Giurgiu): filolog, etnolog, folclorist; doctor în filologie, conferențiar universitar; animator cultural, editor şi îngrijitor de volume colective, scriitor şi publicist, critic şi istoric literar, redactor şi redactor şef al unor publicații; autor a numeroase articole, studii ştiințifice, recenzii şi materiale publicate în ziarele şi revistele locale, regionale şi naționale; autor a 8 volume (versuri, studii de etnologie, folclor şi artă populară, memorialistică etc.) publicate în perioada 1996-2009; îngrijitor (singur sau în colaborare) de culegeri şi volume de creație literară, documentare monografice cu caracter omagial, publicate în perioada 1997-2007; fondator, inițiator şi organizator a unor evenimente omagiale dedicate marilor personalități Antim Ivireanul, Bartolomeu Anania etc.; director al unor prestigioase instituții ale culturii vâlcene: Casa Creației Populare, Vâlcea (astăzi Centrul Județean pentru Conservarea şi Promovarea Culturii Tradiționale) şi Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul” Vâlcea; membru fondator al Societății Literare „Anton Pann” (1983), membru fondator şi preşedinte al Fundației Culturale „Sfântul Antim Ivireanul” (1992 – în prezent) şi secretar al Centrului de Studii Medievale şi Premoderne „Antim Ivireanul” din Râmnicu-Vâlcea, membru fondator al Forumului Cultural al Râmnicului (2001); Cetățean de Onoare al municipiului Râmnicu-Vâlcea (30 septembrie 2013).

Constantin Mănescu (n. 7 decembrie 1960, comuna Bărbăteşti, judeţul Vâlcea): teolog; preot paroh la Parohia Horezu II (Urşani); cercetător istoric, publicist (semnează cu supranumele literar *Hurezi*, după vechiul nume al oraşului în care slujeşte şi locuieşte); autor a peste 80 de articole, recenzii şi studii ştiinţifice publicate în revistele de cultură şi de specialitate şi în mai multe volume colective; ctitor al unor opere comemorative de război închinate eroilor neamului; membru al Societăţii Culturale „Anton Pann", Râmnicu-Vâlcea şi al Forumului Cultural al Râmnicului, preşedinte al Centrului Teritorial „Cultul Eroilor", Horezu şi secretar executiv al Filialei Judeţene Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria" (din 2009), preşedinte al Filialei Judeţene „Petre Petria" Vâlcea a Ligii Scriitorilor Români (din 21 februarie 2014 – în prezent).

Alexandru Popescu (n. 14 martie 1933, comuna Mihăeşti, judeţul Vâlcea): filolog, psihopedagog; doctor în pedagogie, profesor universitar; cercetător, publicist (semnează cu supranumele Mihăeşti, după denumirea satului natal); preşedinte al Forumului Cultural al Râmnicului, preşedinte de onoare al Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea, membru al Filialei Judeţene Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria" (2013); Cetăţean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea.

Nicolae Moga (n. 15 iunie 1955, comuna Malaia, judeţul Vâlcea): teolog; preot, profesor; preot paroh la Parohia Voineasa, judeţul Vâlcea (21 nov. 1983 – în prezent); Consilier Administrativ-Bisericesc în cadrul Centrului Eparhial al Arhiepiscopiei Râmnicului (2014 – în prezent); cercetător istoric, scriitor, publicist, editor şi redactor; autor a peste 130 de articole, recenzii, referinţe critice, studii ştiinţifice şi materiale cu tematică diversă, publicate în peste 35 de volume colective, ziare şi reviste de cultură şi de spiritualitate creştină; autor şi coautor a 15 volume de versuri, istorie locală, istoria bisericii, memorialistică, studii şi documente etc. (13 volume ca unic autor şi două volume în colaborare); preşedinte al Subfilialei „Cultul Eroilor" Voineasa din

cadrul Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2009 – în prezent), membru al Forumului Cultural al Râmnicului, membru fondator al Ligii Scriitorilor Români – Filiala „Petre Petria” Vâlcea (din 2008) şi vicepreşedinte (din 2014).

Gheorghe Pantelimon (n. 24 noiembrie 1943, satul Cremenari, comuna Galicea, județul Vâlcea): profesor; ecologist, publicist; secretar general de redacție al revistei „Forum V”, secretar de redacție al revistei „Seniorii”, colaborator la revistele: „Cultura vâlceană”, „Povestea vorbii” şi „Studii vâlcene”; autor a numeroase articole şi studii publicate în revistele locale de cultură şi în mai multe volume colective; membru al Forumului Cultural al Râmnicului (din 2003; în prezent secretar al organizației), membru fondator şi vicepreşedinte al Asociației Seniorilor din Educație, Ştiință şi Cultură din Județul Vâlcea (2007), membru al Uniunii Ziariştilor Profesionişti din România (din 2013).

Marian Pătraşcu (n. 1 ianuarie 1953, satul Grebleşti, comuna Câineni, județul Vâlcea): inginer chimist; cercetător, inovator şi inventator; scriitor şi publicist; cercetător ştiințific la Centrul de Cercetări Râmnicu-Vâlcea (1977-1989), SC Hervil SA, Râmnicu-Vâlcea (1990-1991), SC Incerchim SA, Râmnicu-Vâlcea (1992-1994), SC Oltchim SA, Râmnicu-Vâlcea (1994-1996), Centrul de Cercetare Oltchim, Râmnicu-Vâlcea (1997-1999); raportor pentru România la CAER (1980-1985); redactor şi redactor şef al unor publicații vâlcene; autor a 16 lucrări ştiințifice publicate în diferite reviste de specialitate, 22 de brevete de invenție, 66 comunicări ştiințifice prezentate la diverse manifestări ştiințifice organizate în țară şi peste hotare (1981-1998) şi 198 de lucrări tehnico-economice; autor şi coautor a 15 volume (istorie locală, proză, memorialistică etc.); autor a peste 120 de articole, studii şi texte literare (proză, poezie, eseu), publicate în revistele de specialitate şi de cultură şi în ziarele locale; membru al Societății de Chimie din România, preşedinte de onoare al Societății Inventatorilor din România, Filiala Vâlcea (1990 – în prezent), co-fondator şi vicepreşedinte al Asociației „Pons Vetus” pentru Dezvoltarea Țării Loviştei (2003 – prezent), secretar al Societății Naționale Independente a Persoanelor cu Handicap Vâlcea (2004 – prezent), membru al Forumului Cultural al Râmnicului şi al Filialei Județene Vâlcea a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” (din 2006).

Eugen Petrescu (n. 12 noiembrie 1959, satul Mreneşti, comuna Creţeni, judeţul Vâlcea): licenţiat în istorie; cercetător istoric, cronicar, eseist, publicist, editor; preşedinte al Filialei Judeţene Vâlcea a Asociaţiei Naţionale Cultul Eroilor „Regina Maria” (2009 – în prezent), fondator şi director al Centrului de Cercetări Istorice „Pr. Dumitru Bălaşa” (2010 – în prezent); colaborator al Institutului de Cercetări Socio-Umane „C. S. Nicolăescu Plopşor”, Craiova al Academiei Române (2008-2012) şi al Centrului de Studii Medievale şi Premoderne „Antim Ivireanul”, Râmnicu-Vâlcea (2012-2014); autor, coautor şi îngrijitor a peste 35 de volume, autor a peste 120 de articole, reportaje, studii şi comunicări ştiinţifice; animator cultural, ctitor al unor opere comemorative de război, iniţiator şi organizator de programe pentru cinstirea, valorizarea şi eternizarea memoriei eroilor şi martirilor neamului, veteranilor de război, personalităţilor militare, bisericeşti şi laice, din lumea tehnicii, artelor şi culturii româneşti, prin ridicarea unor opere de artă plastică şi de arhitectură, prin atribuirea numelor acestora unor instituţii şi obiective publice, prin realizarea şi publicare unor articole şi volume omagiale.

Ion Longin Popescu (n. 6 februarie 1949, comuna Bărbăteşti, judeţul Gorj): filolog; ziarist, reporter, traducător, scriitor (prozator şi eseist), publicist – debut publicistic în revista „Luceafărul” (1974) şi editorial cu volumul de proze scurte şi reportaje literare „Strigarea Numelor”, Ed. Eminescu (1982); autor a numeroase articole publicate în mai multe periodice din ţară şi din diaspora; autor şi coautor al mai multor volume de proză scurtă, reportaje, evocări, eseuri, interviuri etc.; redactor la revistele „Viaţa Satului” (1972-1974), „Viaţa Studenţească” şi „Amfiteatru” (1974-1978), „Tribuna României” – publicaţie pentru românii de pretutindeni (1978-1989), „Curierul Românesc” – publicaţie pentru emigraţie, editată de Institutul Cultural Român (1989-2005), redactor şef al revistei „Privirea” şi redactor principal al revistei „Formula AS” (din 2000).

Constantin Samoilă (n. 18 mai 1938, satul Poenărei, comuna Corbi, județul Argeș): inginer constructor; artist plastic (pictor, sculptor – cu expoziții în țară: Pitești, București, Ploiești etc. și în străinătate: Grecia, Franța și Canada), actor amator, solist cor (din 1980 membru al Coralei bărbătești „D.G. Kiriac" din Pitești, fondată în 1955 și al Grupului Vocal Armonia al Centrului Cultural Pitești), scriitor (eseist, poet) și publicist; autor al unor volume de poezie, memorii și jurnale de călătorie – mărturii legate de turneele și concertele susținute în afara țării.

Ionuț Săraru (n. 1 august 1980, municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea): licențiat în istorie, master în istorie; muzeograf la Memorialul „Nicolae Bălcescu" din comuna Nicolae Bălcescu, județul Vâlcea (2007 – în prezent); cercetător istoric, publicist – autor al mai multor studii și articole cu caracter istoric, publicate în revistele de specialitate; organizator al unor simpozioane, mese rotunde și conferințe pe teme istorice.

Violeta Scrociob (n. Cârstea, 11 octombrie 1968, sat Foleștii de Sus, comuna Tomșani, județul Vâlcea): artist plastic (grafician și pictor de icoane pe lemn și sticlă), publicist; realizatoare a emisiunii „Cu și despre cultură", ulterior numindu-se „De la lume adunate și înapoi la lume date" transmisă de Televiziunea „Etalon" din Râmnicu-Vâlcea (august 2014); vicepreședinte al Societății Culturale „Anton Pann", Râmnicu-Vâlcea (mai 2014), membră a Forumului Cultural al Râmnicului (2012).

Ion Soare (n. 26 octombrie 1941, satul Bârseşti, comuna Budeşti, judeţul Vâlcea): filolog şi lingvist (slavist); profesor, doctor în filologie; arhivist; scriitor, publicist, editor, animator cultural, rebusist, esperantist; specialist în arhivistică şi paleografie chirilică, în slava veche şi în slavona românească; critic şi istoric literar, animator cultural; autor şi coautor a 14 volume (7 volume publicate sub semnătură proprie şi 7 volume publicate în colaborare) – beletristică (roman), istorie locală, critică şi istorie literară, biobibliografie, publicate în perioada 1983-2013; iniţiator, coordonator şi coautor al volumului *Enciclopedia Judeţului Vâlcea*, vol. I, *Prezentare generală*, şi vol. II, *Localităţile urbane*, Râmnicu-Vâlcea, Editura Fortuna, 2010, 2012; prefaţator al mai multor volume cu autori aflaţi la debut editorial şi al unor volume cu autori consacraţi; autor a numeroase articole, studii ştiinţifice şi cronici literare publicate în diferite reviste şi volume colective; îngrijitor, în calitate de consilier editorial sau redactor de carte, a peste o sută de volume ale unor autori români din ţară şi din străinătate, clasici şi contemporani; fondator al unor reviste de cultură; membru fondator al unor organizaţii culturale şi profesionale: Societatea Literară „Anton Pann” (1983), Societatea de Ştiinţe Filologice din România – Filiala Judeţeană Vâlcea (1985), Asociaţia Slaviştilor din România (1998), Societatea Culturală „Anton Pann” Râmnicu-Vâlcea (1998), Societatea „Balcanoslavica” (1991), Forumul Cultural al Râmnicului (2001; vicepreşedinte din 2006); membru al Uniunii Scriitorilor din România (2003); Cetăţean de Onoare al Municipiului Râmnicu-Vâlcea (29 februarie 2012).

Gheorghe Stancu (n. 4 ianuarie 1948, satul Zăvideni, comuna Prundeni, judeţul Vâlcea): ziarist; scriitor (poet, prozator, epigramist), cercetător, publicist; redactor, secretar general de redacţie, redactor-şef adjunct, redactor-şef şi director al ziarului judeţean „Orizont” (Râmnicu-Vâlcea), redactor-şef, ulterior director, al cotidianului „Evenimentul” (Râmnicu-Vâlcea); autor şi coautor a şapte volume (cinci volume publicate ca autor şi două volume publicate în colaborare, în perioada 2007-2013) şi a numeroase articole publicate în ziarele şi revistele locale; corector şi îngrijitor al mai multor lucrări apărute sub egida şi cu sprijinul Consiliului Judeţean Vâlcea.

Zenovia Zamfir (n. 2 iulie 1965, satul Oveselu, comuna Măciuca, județul Vâlcea): juristă, publicistă şi prozatoare; autoare a zeci de articole şi materiale publicate în presa locală şi în revistele de cultură; autoare şi coautoare a peste zece volume de proză scurtă, reportaje, memorialistică etc., tipărite în perioada 1992-2014; membră a Societății Culturale „Anton Pann” din Râmnicu-Vâlcea, membră a Societății Scriitorilor Români (București) şi a Asociației „Liga Femeilor Creştin-Ortodoxe” din județul Vâlcea.

C U P R I N S

Prefață (Ioan Barbu) 5
Notă editorială. Vâlceni omagiați în 2014 (Eugen Petrescu) 9

OAMENI ŞI „ANOTIMPURI" – SCHIȚE DE PORTRET, ESEURI BIOGRAFICE, MĂRTURII ŞI EVOCĂRI 21
CONSTANTIN MATEESCU, 85 DE ANI (Eugen Petrescu) 23
Ion Soare, *Un scriitor profesionist: Constantin Mateescu* 25
NELU BARBU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 29
Eugen Petrescu, *Nelu Barbu, valențe şi împliniri* 31
Constantin Mănescu-Hurezi, *Cu Nelu Barbu în lumea Sânzienelor* 39
CORNELIU MEDVEDOV, 60 DE ANI (Eugen Petrescu) 47
Ioan St. Lazăr, *Corneliu Medvedov – 60* 49
NICOLAE RADU, 80 DE ANI (Eugen Petrescu) 53
Ion Soare, *Macondo-ul lui Nicolae Radu* 55
Gheorghe Pantelimon, *Nicolae Radu – o personalitate marcantă a medicinei şi culturii româneşti* 58
CHESARIE GHEORGHESCU, 85 DE ANI (Eugen Petrescu) 63
Eugen Petrescu, *Părintele arhimandrit doctor Chesarie Gheorghescu, monahul cărturar de la Mănăstirea Dintr-un Lemn* 65
ELENA GEORGESCU, 75 DE ANI (Eugen Petrescu) 75
Gheorghe Dumitrașcu, *Elena Georgescu – istoric, cercetător, publicist* ... 77
Carmen Mărculescu Farcaş, *Interviu cu Elena Georgescu* 80
GEORGE ANCA, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 87
Ion Soare, *„Un performer internațional": George Anca* 90
FLORIN ZAMFIRESCU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 97
Fenia Driva, *Florin Zamfirescu – actorie sau magie* 99
GEORGE MIREA, 85 DE ANI (Eugen Petrescu) 109
Ion Soare, *Un promotor al culturii, literaturii şi limbii române: scriitorul George Mirea* 111
LAURENȚIU STILEA, 80 DE ANI (Eugen Petrescu) 117
Gheorghe Pantelimon, *Profesorul şi antrenorul emerit Laurențiu Stilea, întemeietorul şcolii vâlcene de volei* 120
Violeta Scrociob, *Modelele sunt nemuritoare* 125

NICOLAE STATE, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 131
Ion Buga, Dumitru Căţoi, *Părintele Nicolae State sau despre măsurile puse de Dumnezeu în Om* 133
Ioan St. Lazăr, *Părintele Nicolae State-Burluşi, „Badea Cârţan contemporan”* 139
Stelian Gomboş, *La Mulţi şi Fericiţi Ani, Preacucernice Părinte Nicolae State-Burluşi!...* 143
Gabriela Crăciun, *Părintele Nicolae State-Burluşi, oază de linişte şi credinţă* 145
Alexandru Popescu-Mihăeşti, *Preacucernicul Părinte Nicolae State-Burluşi, model de duhovnic, de educator şi de cărturar* 146
Marian Pătraşcu, *Părintele Nicolae State-Burluşi, un prieten adevărat şi un slujitor devotat al ortodoxiei* 148
LAZĂR COMĂNESCU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 153
Constantin Mănescu-Hurezi, *Un mare diplomat român, fiul al satului Urşani* 155
FELIX SIMA, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 161
Constantin Mănescu-Hurezi, *Un fericit artist al cuvântului: poetul Felix Sima* 163
Zenovia Zamfir, *Curcubeie şi mari bucurii – Felix Sima* 165
DORU MOŢOC, 75 DE ANI (Eugen Petrescu) 169
Ion Soare, *Un scriitor polivalent de raftul I şi un mentor generos: dramaturgul Doru Moţoc* 173
Ilie Gorjan, *La porţile dorului de Moţoc* 179
Ioan Barbu, *La Aniversară: Doru Moţoc – 75* 181
VIOREL DIANU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 185
Ioan Barbu, *Viorel Dianu, un scriitor din familia marilor creatori români* 189
GEORGE ROTARU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 193
Constantin Samoilă, *George Rotaru, un exemplu de a trăi plenar* 195
Ion Longin Popescu, *George Rotaru, omul care duce steagul* (interviu) ... 199
PETRU PISTOL, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 205
Ion Soare, *Un clasicist printre postmodernişti: Petru Pistol* 208
Viorel Dianu, *Un prieten pentru totdeauna* 211
Gabriela Crăciun, *Domnul Petru Pistol – Cufăr cu Latinitate* 213
VENIAMIN MICLE, 75 DE ANI (Eugen Petrescu) 217
Eugen Petrescu, *Părintele arhimandrit Veniamin Micle, monahul cărturar de la Mănăstirea Bistriţa Olteană* 220
Nicolae Moga, *În umbra credinţei* 226
LEON DURĂ, 55 DE ANI (Eugen Petrescu) 229
Constantin Mănescu-Hurezi, *Un slujitor al lui Dumnezeu şi al cuvântului: Părintele Leon Dură* 231

TITINA NICA-ȚENE, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 241
Mihai Călugăriţoiu, *Titina Nica Ţene* 243
VIRGIL OPRESCU, 55 DE ANI (Eugen Petrescu) 247
Eugen Petrescu, *Preotul scriitor Virgil Oprescu* 249
Constantin Mănescu-Hurezi, *Universul fascinant al satului românesc în viziunea unui preot* 252
IULIAN COMĂNESCU, 75 DE ANI (Eugen Petrescu) 259
Gheorghe Stancu, *Iulian Comănescu – un senior al comunităţii vâlcene* 261
NINETA POPA, 55 DE ANI (Eugen Petrescu) 289
Constantin Mănescu-Hurezi, *Nineta Popa, o voce de aur a Ţării Loviştei* 291
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 295
† Emilian Lovişteanul, *Domnul Academician Constantin Mugur Isărescu, binefăcător al eparhiei Râmnicului* 298
Emil Istocescu, *Guvernatorul Băncii Naţionale a României Mugur Constantin Isărescu* 300
GHEORGHE DEACONU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 305
Ioan St. Lazăr, *Competenţă şi performanţă întru promovarea culturii populare* 308
GELU STRATULAT, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 317
Ioan St. Lazăr, *Profesorul Gelu Stratulat* 319
Ion Gavrilă, *Profesorul şi dirijorul Gelu Stratulat* 326
Alexandru Popescu-Mihăeşti, *La ceas aniversar, îl omagiem, cu preţuire, pe domnul profesor Gelu Stratulat* 330
ION PARHON, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 333
Ioan St. Lazăr, *Ion Parhon* 335
DUMITRU BONDOC, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 343
Eugen Petrescu, *Publicistul Dumitru Bondoc, iubitor şi promotor al istoriei locale* 345
NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 DE ANI (Eugen Petrescu) 349
Ionuţ Săraru, *Nicolae Bănică-Ologu, un istoric desăvârşit* 350
NICOLAE MANOLESCU, 75 DE ANI (Eugen Petrescu) 355
Ion Soare, *Un călinescian al criticii literare: Nicolae Manolescu* 357
Gabriela Crăciun, *Nicolae Manolescu – tatăl criticii literare româneşti* 360
Eugen Petrescu, *Nicolae Manolescu, un român de viţă veche* 362
ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 DE ANI (Eugen Petrescu) 365
Ion Soare, *Un bilanţ bogat şi o „raportoare" pe măsură: Adina Dumitrescu* 367

FLORENTIN SMARANDACHE, 60 DE ANI (Eugen Petrescu) 369
Ion Soare, *Un nume de rezonanţă în cultura şi ştiinţa mondială: Florentin Smarandache – 60* 371

Retrospectivă 375
Notă editorială la volumul „Oameni ai Vâlcii la ceas aniversar. Schiţe de portret, 2013” (Eugen Petrescu) 375
Asociaţia Naţională Cultul Eroilor „Regina Maria” şi eroii culturii vâlcene (Gheorghe Pantelimon) 378

Indice de autori şi colaboratori 381

C O N T E N T S

Preface (Ioan Barbu) 5
Editorial Note. People from Vâlcea celebrated in 2014 (Eugen Petrescu) 9

PEOPLE AND „SEASONS" – PORTRAIT SKETCHES, BIOGRAPHICAL ESSAYS, CONFESSIONS AND EVOCATIONS 21
CONSTANTIN MATEESCU, 85 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 23
Ion Soare, *A professional writer: Constantin Mateescu* 25
NELU BARBU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 29
Eugen Petrescu, *Nelu Barbu, valences and accomplishments* 31
Constantin Mănescu-Hurezi, *With Nelu Barbu in the world of Midsummer fairies* 39
CORNELIU MEDVEDOV, 60 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 47
Ioan St. Lazăr, *Corneliu Medvedov – 60* 49
NICOLAE RADU, 80 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 53
Ion Soare, *Nicolae Radu's Macondo* 55
Gheorghe Pantelimon, *Nicolae Radu – a memorable personality of the Romanian medicine and culture* 58
CHESARIE GHEORGHESCU, 85 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 63
Eugen Petrescu, *The Archimandrite Priest-Doctor Chesarie Gheorghescu, the scholar monk from Dintr-un Lemn Monastery* 65
ELENA GEORGESCU, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 75
Gheorghe Dumitrașcu, *Elena Georgescu – historian, researcher, publicist* 77
Carmen Mărculescu Farcaș, *Interview with Elena Georgescu* 80
GEORGE ANCA, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 87
Ion Soare, *An international performer: George Anca* 90
FLORIN ZAMFIRESCU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 97
Fenia Driva, *Florin Zamfirescu – actory or magic* 99

GEORGE MIREA, 85 DE ANI (Eugen Petrescu) 109
Ion Soare, *A promoter of the Romanian culture, literature and language, the writer George Mirea* 111
LAURENȚIU STILEA, 80 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 117
Gheorghe Pantelimon, *The teacher and the emeritus coach Laurențiu Stilea, the founder of the volleyball school from Vâlcea* 120
Violeta Scrociob, *Role-models are immortal* 125
NICOLAE STATE, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 131
Ion Buga, Dumitru Căței, *Father Nicolae State or about the measures God placed in the human being* 133
Ioan St. Lazăr, *Father Nicolae State-Burluși, „The contemporary Badea Cârțan”* 139
Stelian Gomboș, *Happy Birthday to His Grace Father Nicolae State-Burluşi!...* 143
Gabriela Crăciun, *Father Nicolae State-Burluși, a peace and faith oasis* 145
Alexandru Popescu-Mihăești, *His Grace Father Nicolae State-Burluși, confessor, educator and scholar role-model* 146
Marian Pătrașcu, *Father Nicolae State-Burluși, a true friend and a devoted servant of orthodoxy* 148
LAZĂR COMĂNESCU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 153
Constantin Mănescu-Hurezi, *A great Romanian diplomat, son of Urşani village* 155
FELIX SIMA, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 161
Constantin Mănescu-Hurezi, *A happy artist of the word: the poet Felix Sima* 163
Zenovia Zamfir, *„Curcubeie şi mari bucurii” – Felix Sima* 165
DORU MOȚOC, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 169
Ion Soare, *A first class polyvalent writer and a generous mentor: the playwright Doru Moțoc* 173
Ilie Gorjan, *La porțile dorului* by *Moțoc* 179
Ioan Barbu, *At Anniversary Time: Doru Moțoc – 75* 181
VIOREL DIANU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 185
Ioan Barbu, *Viorel Dianu, a writer from the family of the great Romanian creators* 189
GEORGE ROTARU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 193
Constantin Samoilă, *George Rotaru, an example of plenary life* 195
Ion Longin Popescu, *George Rotaru, The man holding the flag* (interview) 199

PETRU PISTOL, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 205
Ion Soare, *A classicist among postmodernists: Petru Pistol* 208
Viorel Dianu, *A forever friend* 211
Gabriela Crăciun, *Mr. Petru Pistol – the Latinity Chest* 213
VENIAMIN MICLE, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 217
Eugen Petrescu, The Archimandrite Father *Veniamin Micle, the scholar monk from Bistrița Olteană Monastery* 220
Nicolae Moga, *In the shadow of faith* 226
LEON DURĂ, 55 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 229
Constantin Mănescu-Hurezi, *A servant of God and words: Father Leon Dură* 231
TITINA NICA-ȚENE, YEARS OLD (Eugen Petrescu) 241
Mihai Călugărițoiu, *Titina Nica Țene* 243
VIRGIL OPRESCU, YEARS OLD (Eugen Petrescu) 247
Eugen Petrescu, *The priest-writer Virgil Oprescu* 249
Constantin Mănescu-Hurezi, *The fascinating universe of the Romanian village in a priest's view* 252
IULIAN COMĂNESCU, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 259
Gheorghe Stancu, *Iulian Comănescu – a senior of the community from Vâlcea* 261
NINETA POPA, 55 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 289
Constantin Mănescu-Hurezi, *Nineta Popa, a great voice from the Country of Loviștea* 291
MUGUR CONSTANTIN ISĂRESCU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 295
† Emilian Lovișteanul, *The Academician Constantin Mugur Isărescu, benefactor of the eparchy from Râmnic* 298
Emil Istocescu, *The Romanian National Bank Governor Mugur Constantin Isărescu* 300
GHEORGHE DEACONU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 305
Ioan St. Lazăr, *Competence and Performance for the promotion of the national culture* 308
GELU STRATULAT, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 317
Ioan St. Lazăr, *The teacher Gelu Stratulat* 319
Ion Gavrilă, *The teacher and the conductor Gelu Stratulat* 326
Alexandru Popescu-Mihăești, *At anniversary time, we celebrate and cherish the teacher Gelu Stratulat* 330
ION PARHON, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 333
Ioan St. Lazăr, *Ion Parhon* 335
DUMITRU BONDOC, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 343
Eugen Petrescu, *The Publicist Dumitru Bondoc, lover and promoter of the local history* 345

NICOLAE BĂNICĂ-OLOGU, 65 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 349
Ionuț Săraru, *Nicolae Bănică-Ologu, a complete historian* 350
NICOLAE MANOLESCU, 75 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 355
Ion Soare, *A follower of Călinescu in the literary critics: Nicolae Manolescu* 357
Gabriela Crăciun, *Nicolae Manolescu – the father of the Romanian literary critics* 360
Eugen Petrescu, *Nicolae Manolescu, a genuine Romanian* 362
ADINA DANIELA DUMITRESCU, 70 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 365
Ion Soare, *A rich balance and an equal „rapportoeur": Adina Dumitrescu* 367
FLORENTIN SMARANDACHE, 60 YEARS OLD (Eugen Petrescu) 369
Ion Soare, *A famous name in the world's culture and science: Florentin Smarandache – 60* 371

Retrospective 375
Editorial Note at the volume „People from Vâlcea at anniversary time. Portrait Sketches, 2013" (Eugen Petrescu) 375
„Regina Maria" Heroes' Cult National Association and the heroes of the culture from Vâlcea (Gheorghe Pantelimon) 378

Index of authors and collaborators 381

ISBN: 978-606-8745-11-4